

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

**TEXT LITE
WITHIN THE
BOOK ONLY**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204865

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

41 No.

TSI-6
L 13D

Accession No.

T1082

Author

(1) $\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{x}} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$, $\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{y}} \right) = \frac{\partial L}{\partial y}$

1c

19-28

This book should be returned on or before the date last marked below

Text Book

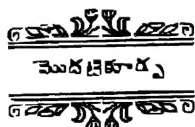
దాశరథి విలాసము.

శ్రీరామలిలచక్రయశవిప్రణీతము.

శ్రీచెలికాని సూర్యారావు

కాకినాడ బ్రహ్మరంగబడినది.

కాకినాడ :

కాకినాడముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడినది.

1928.

వెల రు. ౨-౮-౦.

క వి ప్ర శం సా దు లు .

— ❦ —
(క్రీ.శ. 1863?—1898.)

ఈ దాశరథివిలాసమును రచించినకవి కొత్తపల్లి లచ్చయ్య. పిఠాపురము సమీపముననున్న చెందుగ్రామవాస్తవ్యుడు. ఈతఁ డాపస్తంబసూతుఁడు. కౌండిన్యసగోతుఁడు. వెలుఁగాణివైదికబ్రాహ్మణుడు. తండ్రిపేరు రామన్న. తల్లి సుబ్బమ్మ. ఎనమండ్రిన్నదమ్మలలో నితఁడు నాల్గవవాఁడు. తనవంశవృత్తాంతమును గవి కృత్యా దిని వివరించుచున్నాఁడు. ఇక్కవికుటుంబము చిరకాలమునుండి రావు వారిసంస్థానమునే యాశ్రయించి యుండెను. ఈతఁడు శరీరారోగ్యము చాలనివారఁ డగుట నారోగ్యోచ్ఛ్వాస మొదట దుష్కరప్రాసనూర్యశతకమును రచించెను. తర్వాత తిరుమలయాత్ర పాదచారియై చేసి పచ్చి శ్రీవేంకటస్వయం కంకితముగా శ్రీమన్నారాయణుని దశావతారములలో నేడవతియగు శ్రీరామచంద్రుని దివ్యచరిత్రమును (దాశరథి విలాసముగా రచియించి) సమర్పించెను. భారతవర్షము లో నాభూలగోపాలమునకు నిత్యస్మరణముఁజేయుఁడును బూజనీయుఁడు నైన శ్రీరామదేవుని దివ్యచరిత్రమును తనలలితకల్పనాకల్పకమునుండి ప్రాశస్త్యప్రసూనరూపమున వెలువరించుటకుఁ గవి తనయిరువదియవ యేటఁ బ్రార్థించి తల్లి తమ్ముల మొదలగువారు మరణించుచుండుటచే నడుమనడుమ విష్ణుములు సంభవించుచుండినను బూన్గి విడువక పదిసంవత్సరములకుఁ బూర్తిచేసెను. తరువాత, తానే యిప్పటికిఁ బెండువ్రతులను వ్రాసెను. మొదటిచిత్తుప్రతి చాలభాగము తాళపత్రప్రతి. పొడుమూఁడువ్రతులు కాగితములు. కవి, తాళపత్రములమీఁదఁ గాకతములమీఁద నొక్కవిధముగానే వ్రాయఁగలిగియుండెను. అతఁడు వ్రాసినసుద్ధిప్రతులలో నొక్కటి చెన్నపురి ఓరి

యంతట లైబ్రరీలోనున్నది. రెండవరానిం బట్టి యీముద్రితప్రతి సిద్ధముచేయఁబడియెను. కవి గ్రంథసమాప్తి చేసినపిమ్మటఁ దన ముప్పదియైదవయేటఁ గావచ్చును, హేమలంఛనవత్స రాశ్వయుజ బర నాఁడు కాలధర్మము నొందెను. తనజీవితకాలములో ముద్రా మునకై యనేకయత్నము లొనర్చెను, గాని, కాలమును బురస్కరించుకొని కొనసాగలేదు. తదనంతర మతనితమ్ములప్రార్థనమున శ్రీ రాజా మంత్రిప్రేక్షణ భుజంగరావు బహద్దరుగారు తమమంజువాణి పత్రికలోఁ బ్రకటింప ననుగ్రహించిరి. కాని యంతలో నాపత్రికా ప్రకటనము నిల్చిపోవుటచే నై దాశ్వాసములతో నీగ్రంథ మసమగ్ని ముగనే యుండవలసివచ్చినది. ఆపుస్తకములైన నెక్కడ దొరకుట లేదు. ఇన్నినాళ్ళ కిప్పుడు రసజ్ఞులును, భాషాపోషకులును, నాశ్రిత పక్షపాతులు నగు శ్రీరావు వెంటనరసింహారావుగారి గ్రంథమును జిల్లిగించి చూపిన ప్రోత్సాహముచే గవివంశమునకుఁ బోషకు లగు శ్రీకొలంకనీరవర సంస్థానప్రభులు రాష్ట్రమణులు సత్కార్యనిర్వహణ మునకు ముందంజవేయువారు, దేవబ్రాహ్మణభక్తిపరతంత్రులు, నగు శ్రీరాజా రావు చెల్లయ్యమ్మారావుబహద్దరువారి యొక్కయు శ్రీ రాజారావు రామయ్యమ్మారావుబహద్దరువారి యొక్కయు గరుణాకళాక్షులేశమున సంపూర్ణముగఁ బ్రకటింపఁబడినది. ఈదాశరథివిలాసము పూర్తిచేసిన యనంతరమునఁ దనప్రభుభక్తి వెల్లడించుచుఁ గవి రచించిన చెల్లయ్యమ్మశతకమునాఁడే యిక్కార్యము నెఱవేఱవలసినది, గాని, యప్పటికి దీనికిఁ బ్రకటనకాలము రాలేదు. అనారోగ్యతతేతఁ గవి వివాహమును నిరాకరించెను. ఈకవి విద్యాభ్యాసము తనపెద్దయన్నగారగుగంగయ్యగారి యొద్దఁ గావించెను. గంగయ్యగారు పురాణము చెప్పుటతోఁ బ్రసిద్ధుఁడు. ఆయనతోఁగూడ నుండి రామాయణాది పుస్తకములుచదివియే కవి యీతటిగ్రంథమును నిర్మించుపజ్జి

ను గడించెను. గంగయ్యగా పుట్టికి రెండుసంవత్సరములక్రిందటఁ
 దనడెబ్బదియవయేట స్వస్థిస్థులైన. ఈలచ్చయ్యకవి యాశుకవిత్వము
 గూడఁ చెప్పువాఁడు. సమస్యపూరణమున నిపుణుఁడు. పల్లెటూరి
 జనులను రుజువుజేయుటలో గట్టివాఁడు. ఎవ్వ లేకథ నేరీతిని శై
 వ్యమున్న నాగీతిని బొబ్బిలిపాట, శారదకావ్యము, కోలాటపుబద
 ములు మొదలగునీతులతో, అనుధారయ గ్రామమధ్యమున రాత్రులలో
 వీధిలో నిలువఁబడి పాడి జనరంజనము చేయువాఁడు. ఈయనపాటలు
 వినఁగోరి చుట్టుప్రక్కల గ్రామజనులు పిల్చిన నచ్చట వివిధగీతులఁ
 బాడి యానందపడుచువాఁడు. కొందఱు శిష్యుల కాపాటలు నేర్చె
 ను గాని యాశిష్యులు గురువుగాఁగోనే యున్నారు నవ్రపుట్టిం
 చునట్లు మాటలాడువాడు. ఒక్కనాడు పాలములోఁ జెట్టెక్కి తేనె
 పట్టును దీసెను. ఈగలు చేతివ్రేళ్ళమీఁద గుట్టినవి. ముంజేతివఱకు
 వాఁచెను. చూచినజనులు“లచ్చయ్యగారు! చేయివాఁచినజే”మని య
 డిగిరి. ఝటితెన్నురణచేఁ బ్రత్యుత్తరముచెప్పి లోకమును మెప్పించు
 నేర్పుగలుగుట — “నేనీనాఁ డుదయమున నడవితోనికి వెళ్ళియుంటిని.
 “పులిగని”లో నొక్కసిగ్గుడు దర్శన మిచ్చి నీరసించిన నాశరీరము
 బలుపుఁజెందుటకై యొకింతరసమును జెప్పినాఁడు. ఆయాకుఁబస
 రెంతవఱకుఁ బనిచేయునో యని నలఁపి యీచేతఁకిఁ బట్టించితిని.
 పట్టినంతమ్ము నిట్లు బలిసినది”యని వానినాశ్చర్యమగునట్లు గావించి
 కొంతవడికి వాస్తవమును జెప్పి నవ్వించెను. ఇక్కవి తనకవిత్వము,
 కల్పనలు, వర్ణనలు, మొదలగునవి జన్మభూమి యగుచోడుర్తిలోని
 ప్రజలు, అక్కడి యడవి, పర్వతములు, మృగములు, వృక్షులరాదు
 లును జూచియే విరివిగా సంగ్రహించెనని గ్రంథమునందలి యనేకదృ
 ష్టాంతములను బట్టి కవిస్వభావ మెఱింగినవానికిఁ బొడకట్టకమానదు.
 ఒక్కనాడు బొమ్మలాటవారివలె రంగనాథరామాయణములోని

లక్ష్మణమూర్ఖుడు రాత్రీపూట జడువుచున్నాడు. అందు సూర్య
 ఎకరణి విశల్యకరణి యిట్లేవో కొన్ని పేరులు వచ్చినవి. ఒక్కడు
 వానిని విని కఠిని యేమిటని పశ్చించెను. కఠిని యెఱుంగనా
 “మద్దెలకఠిని,.....” యని నవ్వుచుఁ జెప్పెను. చెప్పినంతనే తనకు
 స్వవిషయ మొక్కటి తలఁపునఁ బడినది. ఈయనతమ్ముడు అక్కప్ప
 యను అర్కయ్య జ్వరముతోఁ జెవికింద నొక్కకర్ణి యనుగడ్డ లేచి
 మృతుఁడయ్యెను. ఆవిషయము, కఠినియని చెప్పినంతలోఁ దోచి
 పుస్తకము మూసి తలవాంచెను. కారణము దెలిసికొని శోరలు,
 ఎప్పుడో చనిపోయినవానికై యిప్పుడు మీరంటివాడు విచారించెద
 రా? గతముగతమే యని యోచింపిరి. అంతకుఁ గొంతకాలములో
 నే తనరామాయణముతో (దాశరథివిలాసమున) లక్ష్మణమూర్ఖుడు
 ము వచ్చినది. అప్పుడు 6 ఆశ్వాసము 921 పద్యమును.

గీ. బంటినున్నయపుడు సౌఖ్య మొందునపుడు

నాడునప్పుడు బంధులఁ గూడునపుడు

మఱపురాక సహోదరమరణశల్య

మెమ్ములను గీతకున్న నూత్రేక్షకైవ.

అని వారికిఁ బ్రత్యుత్తరముగా వ్రాసిపెట్టెను. ఈఅక్కప్ప
 గారిపక్షి యసాధారణమైనది, అగ్నిస్తంభన, జలస్తంభనము, గారడి,
 నరవిద్య, సాము, గరిడి, కాగితపుటట్టలు కత్తెరించి లెఱబొమ్మలాడిం
 చుట, పంచెమువేసి యగాధజలములో ననేకవిధముల గంటలకాలాడి
 నీడుట, వంటచేయుట, కావడిమోయుట, కుట్టుట, బొంగరములు
 బరిణామ పట్టుట, కమ్మరము, నేతపని, తాగింపుపేరుట, మంచములు

నేయట, బుట్టలల్లుట మొదలగు వివిధములైన చేతిపనులు వినోదమున
కై యభ్యసించెను. కవిత్వము చెప్పవాడు, వివాహోపనయనాదులు
చేయుచు స్నాతకలాపము కొంతనేర్చెను. అట్టివానిమృతి యీకవికి
విచారజనకము కాకపోవునా? ఇక్కవి బీదలనుగాంచి మోర్చలేడు.
తన కున్నదానిలోనే వారికి వారమునకు నెలకుఁ గొంత కొంత యి
చ్చువాడు. దానికై వినియోగించుటకుఁ మిత్రులయొద్దఁ జేసిన
చేబకుళ్ళు- ఈతనిమరణానంతరము జనశ్రుతినిబట్టి యుత్తమర్థులకు
దెలిసికొని గంగయ్యగారు మరల నిచ్చివేసిరి.

ఇట్టి మహనీయకృతిని పండితసామరలోకమునకై యొసంగి
తత్ప్రసాదమున నుత్తమలోకమునందుఁ జిరస్థాయియై యున్నకవియొ
క్క చిత్తము శ్రీరాష్ట్రీవృత్తియమున కాలనిపైఁ గలవాత్సల్యమునఁ బ్ర
చురింప ననుగ్రహించినందునఁ బ్రశాంతమై యుండుగాక. ఇట్టిమన
కార్య మొనర్చిన తమయేలికలయు వారిపూర్వులయు గుణకీర్తనము
గావించుచు, పృథుపృథంస యరుపద్యములను మొదటఁ జేర్చిన నలు
వురలో సూర్యరావు సుందరరామయ్య యనువిరువురును గవికిఁ దమ్ము
లు. రామచంద్రమూర్తి పెద్దన్నగారగు గంగయ్యగారి పెద్దకుమా
రుడు, సోమసుందరము రెండవయన్నగారగు వెంకయ్యగారి పెద్ద
కొడుకు.

శ్రీమతు లగునీపశ్రీభీష్మయ్యయ్య సాధుజనావనము సత్త్రియా
చరణమును గావించుటయే పరిమధర్మం బని సంపూర్ణముగ నెఱిగి
యుండుటచే నింకను నిట్టిభాషాపోషకములును చిరకీర్తిదాయకములు
నగుకార్యము లొనరించి నిజసంస్థానము కవిపండితసజ్జననివాసయో

గవ్వమై లక్ష్మీనరస్వతులకు విహారస్థానమై యుండునట్లు చేయును గాక !
 శ్రీవారియశస్సు దిగంతవిశ్రాంతముగా నుండు నట్లొనర్ప వారి యిష్ట
 దైవము లనుగ్రహింతుడుగాక.

సహజపాండిత్య మగుటను, పండితసాంగత్యము పూర్తిగా లేని
 వాఁ డగుటను గొన్నికొన్నితావులఁ బ్రమాదము లగపడును. దోష
 జ్ఞులు వానిని బెద్దచేయరు. కవిత్వమునందలి తక్కినసుగుణములఁ గాం
 చి యానందించిలేని గీర్తిశేషుఁడయినకవి కృతార్థుఁ డగును.

లక్ష్మీనరసాపురము,
 4 జనవరి 1928.

}

చెలికాని సూర్యారావు.

శుభమస్తు.

ప్రభు ప్రశంస.

౧. శ్రీశుభదా యకంబును, నిశ్చయనోన్మయ, వాంఛితప్రదం
 బాశరభీనివారణ, మనఃకథాబహులం, బలాతిసం
 కాశము, ముక్తిచేత, మురుకాండవికాసము, ముక్తపాశ మా
 దాశరథీద్వీపానము నుదం బొసరించుత రావువారికిఁ.
౨. వినుసంపత్తియు, జిత్తిపానక బాహునిణ్య, ముద్యుద్విభా
 వికాస్సోత్తరకోషయుక్తియు, నిధిప్రేమాతిరేకయు, గా
 కనుహృద్వైయు, స్వభావసిద్ధ చుగుట గాఢబాంధవ్యేంద్రాచినా
 రసమానప్రదం బద్భవా యకులు గేయమేయనిత్యోదయున్.
౩. అందు బ్రహ్మగూఢపరమై, పరభంజకులై, విశేషవో
 భం దనగారి మిందిరి శుభప్రతిపాదకవృత్తి రావువా
 రంగు మన పరివ్యగిరుకాంచితై, ముఖతోవికాసమై
 నొండలు నైజవంశమునకు గాఢాన్న ను వెట్టి రాధ్యులై.
౪. ఆముహూపతులకు నెల్లఁ, గా మూలపురుషుఁడయి రిపునశనిపుఁడై
 శత్రువులకోటనికాంతుం, డై మనియెం బెయిగురాయఁడమిగప్రార్థిన్.
- ౫ తెలుగుకాశాని వీరిపఁ దివిరి చేల్పు, బాస గాఢి వాని త్రగఁ గొంత బాసవేల్పు
 కొనియె నదియ నియెగుబాస యెయి నొప్పె, గాక నిత్యమభాషకుఁ గలదె తవు?
- ౬ భావిలపందగు వెల్లు పోకిలనన్వేశ్యు వీరిపఁ గా
 జేవబ్రాహ్మణ కార్యతత్పరిఁ గుఱిమాంధవానిధన
 శ్రీవర్ధమానిజప్రభావనయతి న్నీలాగ్నిగా నుప్రభు
 గాఢనిగ్ధము నొంది మిచ సకలాకాంతస్సాత్త్విక్తయై.
- ౭ ఘననీలాదిస్వపాంశేభులు గు వేష్కన్ గాఢభావ ల్యులు
 దనదేవీగఁ గలిరి కాంచె ముగుల న్నా నత్యసాంధ్యోభి
 డనుల న్మావ్యుల నింహపఁదానలంబు గానిన వామూకే
 శకలై మూలము వాని గుర్చిని గాఢ్య సాంధ్యోభి.
- ౮ అనీలాదిస్వపాంశేభులు గు గూఢాగ్నిపరమై గాఢ
 త్మావాధస్పృహణీయన గ్రమంబు శ్రీమత్సూర్యభాషాయఁ ద

త్యాగందమ్ము వహించి లోకములు కొండారంగ నేరె వృహి

జాను ల్నాటియె వీని కనున్ బన రాజరాజధర్మస్థితిన్.

8

గీ ఇట్లు సూర్యకులమువారె లెల్లఁబీతఁపుగము నేలుగాఁ బయి యొప్పుదురు వారి
వారిచరితము చే వ్విజుఁ బలుకవశమె, పోయె నేర్పగను బూడఁడు బట్టుఁ గాక.

9

క. వినుతయతుఁడగునలనూర్విష్ణుసాలనమంకుడమ్ముఁ డెలకు న్నాజ
వ్యవధియు మాన్యఁడఁబుతఁ, నునమాన్యఁడు నయి కుమారమహిపతి యనఁగన్.

10

గీ. జగ్గసంఘములదైవ్యఁడనీలువంకాఁకి, నిద్రానోనికృపామదుఁడె డిత్తఁడె
వివేకప్రవృత్తమ్ముని గామగంధుని, మఱిపించుపిత్తభక్తివరతుఁడె డిత్తఁడె
కలుకుకాల్చివునైఁ బరుమేశ్వర ముకంఠిఁ, బలుకవిసరిశస్వభావుఁడె డిత్తఁడె
ప్రజ లెల్లఁ గలకన్తుప్రజలట్లు భావించి, దివ్యజాలెడిసమదృఢ మితఁడె

గీ. యనఁగె నోలంకివీరవిరాధిపతి, శేషరాజలక్షణునిరాజులకుధర్మయతుఁ
డకుమారమహిపతిగా నుండు మించె. గోవల్లభమాతుఁడె తెల్గింప నరండు.

క. లక్ష్మీకణ్ముక్తి నెఱుఁగె, లక్ష్మీకణ్ముక్తి నెఱుఁగె నెఱుఁగె నెఱుఁగె
లక్ష్మీకణ్ముక్తి నెఱుఁగె, లక్ష్మీకణ్ముక్తి నెఱుఁగె నెఱుఁగె నెఱుఁగె.

12

క. శ్రీరంగనాథవదన, నీచిహ్ను ప్రమాదవిశ్వాంసుని, బ
స్మీరవదనీగుణామృతధారామృతగుణ, నీచిహ్ను ప్రమాదవిశ్వాంసుని.

13

అతులతీర్థ గృహాలి యతిఁ డాకు సకలగుణ నిర్వికారాత్మ
వ్రతులఁ గుమార రామకృష్ణరాజలక్షణుల యజ్ఞేయల
బ్రహ్మచారి, గుర్తింపుల బ్రహ్మచారి, బ్రహ్మచారి, బ్రహ్మచారి.
ప్రతిభుఁ డామృతాత్మకమహానాథుని, గుర్తింపుల బ్రహ్మచారి.

14

క. దేవదత్త గూర్జరకవచ, నెట్ల మూపులు, సామాన్యము బడి
దేవదత్త, నెట్లదత్తుని, దేవదత్త గూర్జరకవచ, నెట్ల మూపులు, సామాన్యము బడి
దేవదత్త, నెట్లదత్తుని, దేవదత్త గూర్జరకవచ, నెట్ల మూపులు, సామాన్యము బడి
దేవదత్త, నెట్లదత్తుని, దేవదత్త గూర్జరకవచ, నెట్ల మూపులు, సామాన్యము బడి.

15

క. ఆర్యమోక్ష, గుణాగ్రధీలనిను, వాగ్దేవత సుహృదంక మహా
వైద్యుని, వైద్యుని, వైద్యుని, వైద్యుని, వైద్యుని, వైద్యుని, వైద్యుని, వైద్యుని.
నూర్జరకవచ, నెట్ల మూపులు, సామాన్యము బడి
దేవదత్త, నెట్లదత్తుని, దేవదత్త గూర్జరకవచ, నెట్ల మూపులు, సామాన్యము బడి.

17

గీ. అనఁడు లెల్ల కింకారవ తిమారు, విభుజనన్న గంగాయనపిన్న పట్టి
శ్రీమద్రామాయణము రమణం జెట్లు, వట్ల శ్రీమద్రామాయణము పాలనాశి.

18

- క. ఆరాజును, నారాజ్యము, నారాజ్యము బోల్చి నిట్టి దని పలుకెను నే
వీటిఁది పూనెడుఁ గవి తన, గారవ ముడుగు నని నడువుఁగా కొకిభంగిత్. 19
- సీ. ఎవనివిలాపహస్తాకి బాదబాసల, చుది విస్ఫులింగమునట్లు తోఁచు
నెవనియిహోరమ కీ రేడుజగములు, న గనకాల లై నవ పుమి లు
నేవాని రావధారాప్రకృతి బోల్చు, జలనికుప్త ల్లు కాల్య లభఁ జెల్లు
నేవాని శత్రుల కేమి వారసులకడి, నన్న కొండ యిక్క నుయి కాల్లు
- గీ. నట్టికుభతరగ పురుషోన్మవాచు, గలనిధిసుధాకరం దన జననమంది
వెలయు నానూగ్యరాజభూభిల్లలకుఁడు, వలపునకు రాఁడు జన్మజన్మములక్షేప.
- సీ. స్థాపించె నేయమ్మ తన పేరఁ బోలు, పట్టఁపొన్న పాత్రకాలఁ
గట్టించె నేభవ్య భావతమై నల్ల నేర వహితఁ స్త్రీరఁపుము
వెలయించె నేరాజ్య యల్పి నగమున, సత్యవార గణస్వామిభిక్షి
గల్పించె నేదేవి ఘనతరిస్థివృత్తి, సింహచలక్రిస్తనీలహయూర్తి
- గీ. కట్టి శ్రీచల్లయాలిక ననఘచరి, నారిపాళికలొక మగుడు కేముఁ గోరి
భగ్యకార్యము లానరించి తద్దనెగడి, నాదిలో మున్నయి నగఁ జిప్పంగర ది! 21
- సీ. నుప్పరికార్యపరిశ్రమగదిహ్నము తన, వేంగుబల్లమున వెల యజేసె
నచాచవిభాఁల నుపశేష మెరియ, నెవ్వనిసూర్యుల మేర్పడిచ
తక్కినఁపన్నప్రకృతి జగముల, నెవనికమార్య మెలుకఁజేచి
నలలితరాజలక్షణకుభోక్తురి యేని, సహిపతర్విలును పహితఁజేచి
- ఆ. నట్టిమాలేసుందరాళయ సుతమారు, ధీరు కాలెమ్మా భవకాలఁ
పట్టగాఁగ బడసె బ్రజసంకసింఁగార, దల్లి చల్లముంబ భవ్య గాదు! 22
- చ. అకుటిలుఁ డార్యపత్మకుఁ డహంకృతిమారుఁడు నత్కి నింద్రీసో
మకుఁ డురుదాసఁబలుఁడు ప్రభాపరితమఁ డాత్మబాంధవ
ప్రకీర్ణమరా నహండు గుణబంధుఁడు డుల్లెలవృక్షీ
నిక సిలివృత్తియొరుమాఁడు వేంకటనారాయణమారుఁ డారయక.
- గీ. ఆరిఁడు చది కానిభ వనారాయణాప్యజాలి నెలంకచాలెత్తి సాధ్య ననుప
మానసగ్గుణమణి గుడిమానెయ, ర మయంబ వరించె గణంబు! 23
- సీ. ఏర ధ్ధ కాల్యఁపొంగిఁగి తోలెతు, ల్లు నడఁచె దిల యుక్తుఁడ
నెల్లి యాత్రికవారిమ్ము గతుఁచి, గోర్కులు తుదమట్ట గురియఁజేసి
యేసాధ్య లక్షణనెల్లను సెలియఁ, త్వంద్రీవరీచిపుడమ్ము నింప
నేరాను ధాత్రి వహింప నారాఁగో, పాలంబుఁ జల్లగ బ్రతుకఁగరిగ

- గీ. పట్టిచెల్లయంబ మహాక్ష మసలి, కన్నులుల నొండె నని యెంచు జను లనంగ
న త్రవం దలలోనాల్గు యగుచు వెలసె, రమ్యపద్మనికురుంబ రామయంబ.
- సీ. తాళతంకులనుండి తమకొఱవడియ్య భృత్యులఁ గాచి పుణ్యంబునొందు ననియు
దేశమృః గాబమ్ముఁ దలిసి ప్రజానరం, జనముగఁ బాలింపఁ జాలు ననియుఁ
బుట్టినయింటికి మెట్టినయింటికి, లేరుఁ దెచ్చి యశంబుఁ లెంచు ననియు
మానరసస్థానమర్యాది లాఠిసి, కులమువారల పేరు నిజపు ననియు
- గీ. వరసి చెల్లంబు స్తుతకు రాజ్యం బొసంగె, నాదిరాజ్యపద్ధతి నమనరించి
యనాచా! స్వాధ్యక్షరథ్యాగ మనఁగ నెట్లు, బుండవలదె యని మెచ్చ నర్హిజనము.
- సీ. నాటనాటన రమానాథువై బొదలుధ, క్తి యవిరళం బని తెలుపుకొఱకు
వరనూర్యరాణ్యహేధ ర్తివై గల్లు కి, దింది ప్రేమముఁ బ్రకటింపుకొఱకుఁ
బాదనలక్ష్యనివాసరిగములవై, భావ మెంతయుఁ దేట పజయకొఱకు
నిర్మలఘనయశోనిలయ వై వనియెడ, నంచు జగతి కెఱిగించుకొఱకు
- గీ. బలిర! చెల్లయంబను దిరుపతియు నెండఁపల్ల ట్రేత్రంబు దామరవాడయు నీతి
చంద్రసాధ మృత్యు సృత్యుస్కాంఠ మట్లు, చెందె; నూలునె సాధ్యులకల మెంగు
- సీ. రసభక్త్యవినయా దిగునలక్షణంబులు, నారాయణాంశసంజనఁ దెలుపఁ
దనగురుతుఁడ్రూప యనయంబు నాయని, సూర్యవర్ణీ త్వవిన్నూర్తి నెఱవఁ
దనయతూర్వసహజధర్మగుణప్రాధి, ప్రత్యగ్ని పటలసంహృతముగఁ
దనయండ యయి నిల్వినన్వసించు నాద్యతి, శ్రీకులఁ గ్రాస్తోదత్వస్థితిఁ దేల్పుఁ
- గీ. బ్రబలఁ గవిమండలాశిఃపరింపరాత్ర, పుణ్యగాఢ్యాధి కాగప్రభూతిపూర
నిర్మలవియన్న దీపద్వజ్జ్వలిదక్షి ర్తి, రాజతాళాకదంబ శ్రీరామయంబ.
- సీ. నీతచంద్రసాధప జ్జీవప్రభావరిణంబు, పద్మనాయకకులపాలితంబు
సూరనికాటనంకులధూమకేతువు, మాధవక్షీ డాసమాసనీచ
వియధనమ్మ రసత్రవేత్తప్రపూగ్లంబు, ధన్యగుమిత్రావతంసంభవన
మనిలశోరవిహారోపకనరాజి, వనగతధూబాలివైధవంబు
- గీ. భరతశత్రుఘ్న చణభద్రభటుఁవహయఁ, లెంగు కుశలవసుప్రసిద్ధమ్ము నగుచు
రామరాజ్య మనంగ నీరామరాజ్య మలగె నవ మించె రావురామాంబుగవ.
- సీ. రావునద్యంశవారా యుప్పొంగఁగా, వెలసినచంద్రునిశి లనంగ
ధర్మంబు నాల్గుపాదముల వర్తిలఁ గలిఁ, బ్రబలితధర్మదేవత లనంగఁ
ప్రాచీనకావ్యసుప్రకటనాసక్తి మై, జన్మమందినసరస్వతి లనంగ
నాంధ్రావీరరా వి యాశించిపడసిన, భక్తిపాదసతతఫలము లనంగ

- గీ. నవ్వవాయమునన బ్రజ నరయపట్ట, నధికవిద్యాప్రసక్తిఁ గా నధిక బగుచుఁ
రాజిలెను చెల్లఁగూంబ ను రామకూంబ, సన్నతిఁ బాత్రములు కాల జగతిలోన.
- క. విద్యాసరస్వతులు స్వప్నవిద్యాపారగలు భాగ్యవీపూర్ణకృపా
మాద్యత్సంపద్వింశతి, లాద్యలు చుటి యత్రోడ బన్నిటిలోనక.
- ఉ. ఆరయఁ బూర్వకాశీతుల నాశీతిపుష్టుల వారిదిడ్డల
వారియనుగుఱునల నవకవియామదిఁ గాచుపీఠ్యు లీ
ధారణి రావుచెల్లఁతుమఁ దత్తుమ రామయ యంచు లోకమగ్
సారకు సన్నతింపఁగఁ జెలంగి వరాస్యత మంచి రెురయక.
- ఉ. అయ్యలు నమ్మలై ప్రిజల వారయమందెలి చెల్లఁగూంబ రా
మయ్యను వారి నెల్లనిం నర్తమ; ప్రిభుత గాక యబ్బమే ?
యయ్యడ నాశుహోదలని నేమెదింతుము మూడుమార్లు చె
ల్లయ్యను రామయూల యు అడ్డఁగఁ బాలము వ్యాకృతిప్రభవ్.
- క. ఇందుగ్రిం దని చందుగ్రిం గ, నేందుగ్రిం దని పొగడు కవిమహిమమ్ముగ వాఁ
డిందుగ్రిం దొ చందుగ్రిం దొ తెలియ ది, నేందుగ్రిం దొ యారి త్రమాట లేటి మాటక.
- ఆ. ఓన్న దున్న యట్లు లగ్నడింపఁగ నేండు, బూండ్లుఁ బట్టు లేనిపోన వేల
యట్టి కసురలేని యాపికలో నుండి, స్వర్గమునకు నెగుర పొగునట్లు.
- గీ. శక్తమానాసురూపప్రవర్తమన, మంచి యశమునఁ బ్రజలఁ బాలించు నల్ల
దివ్యరచనగ్గోరిసందిపిలి బగు, నత్రోడం దొ) కానాః యశసరమున.
- వీ. శ్రీవణయగ్మభిరంజనదివ్యకుండల, భ్రాజితం బగుసోహయజటలము
బహుమానితానగ్ భగ్నకాటివిరా, జరి మగుపండిరసింహవిరతి
శుద్ధమాణిక్యసన్నద్ధకాంచనకంక, కాదిభూషితవింహాశరియును
హారితి కయూరవిభూషాభి, రామ సామంతిరాజసమితి
- గీ. నాగవల్లిదళకరిందపూగచున్న, చంద నాగురుకర్పూరచాయముతుర
ముఖ్యస్వపలాంధవద్రీవ్యములు గలిపించి, నేవకాలియు నందండుఁ జేరియుండ.
- మ. మముఁ గాండివ్యసగోరిసంధిపుల సమ్మహ్మలక కేవల
త్రమకాశ్యప్రకరప్రతిబునక వాధాచేయుల రాజస
త్రమనల్యోదయకార్యవాఁధితుల సత్సంగిల్యోభి ధ్యులం
బ్రమచాన్వీతులఁ బూర్వకాశీతులఁ బిల్వంబంచి ప్రిమంబునన్.
- చ. కుశలమె మోతు డెట్లబడుఁ గూఁమఁ దప్పుక మార లందురే ?
పశువులు పాడినేఁడెదెనె ? వన్యమృగంబులబాధ నానె ?

వశలమె యూరివారలకుఁ గూపతటాకములందు నీరమన్

భృశముగ నున్నచే ! తొలుక నిచ్చిఁజేత్రము పండుచున్నచే ! 40

గీ. పూర్వముంబోలె సంరతంబును బుగ్గిణిగోస్తి నుండుచో కాక్యమున్ గూర్చుచుండె !
ఘనతరానకు)త్రమటుంబగొంపంబు, నడపుమిందుచి నూర బందొలుకు చేక్కె ? 41

క. అనశలబుకు మీఁజే పను, వితుచునుము వారు వారు వినిపింపఁగ మీ
దను వచ్చిపోవుమండం, జతుఁగాక ! యటుంచు నాపి)సంగవశమునక. 42

ఉ. అచ్చనగాము లాకుఁజేయుదునఁ బ్రా)సి మెలర్పఁ జెప్పె మీ
లచ్చన రామభద్రునిఁలాస మపూర్వముగాఁగఁ దొల్లి; నా
మెచ్చుప్రబంధరాజ నుడి మేకొని నామదిఁ బాముపండు నీ
వచ్చునగాదె దానికి ఘ్రివలలుగ నతరఁజు లెమ్మయివ. 43

సీ అంభోగీర్వాణము లభ్యసేపఁగలేను, నేమంచి నేస్వ దేశమఁడు లేఁడు
వ్యాకరణజ్ఞుల పరిచయంబు హుళిక్కి, పఁడితెన్నెచా మాకుంత లేఁడు
కవిజనపాలిసాంగత్యంబు పూజ్యంబు, ఛందోజ్ఞులప్రశంస న్వస్తువాగ్ధ
గ్రింధావలోకనగతియును నల్పంబు, సహసంబలపహవాసంబు కిల్ల

గీ. నయవివారదుఁ డెన్న మనంబు వెన్న, నయసునకుఁ బిన్న కిల్లనాప్రితిభ మిన్న
యమరిఁ బదరాజిఁగూర్చు బోతిన్న కొ, త్రవల్లిలచ్చున్న తామిఁడు కేవలఁడెతిలవ.

సీ. సభఁ బురాణముఁ జెప్పసాగినా రుండవఁగూగుఁ డీం దనుచొప్పుఁ బొలిచి
రాజశ్రీయరచాస్య సూరజవాంఁల యుగింధరమంత్రి)భూతిఁ బడిసి
మన్నించుప్రభువులమాట నాఁడలనిడువట్ల కేనలభటత్వముఁ గాపి
నీతిబోధనమును నెఱపుచో నపఁచాణవ్యుఁడె యీతఁ డనఁగ దనరి

గీ మానఘుఁ డెయి మల్సెన్ని ధోనమునన, చిలుగి నాటను గోలె వసింపిచ్చి
లచ్చనాత్మని మఱవంగ వచ్చునెట్లు, కింపరుఁ డెతిండు రామనగన్న సుకృతి. 45

ఉ. ఆరినికిల్లవాంభవ మారినియంజులకల్పకుంభనం
బానిశైలిమాధురియు నారినిస్త్రియవప్రీక్షకం
బానియరగారము నారినిసాహితి యున్నఁ బోలుచే !
రాతకు వానిరాతకు సతంబు ధరిలివహించురాతకుక. 46

గీ. అరయుఁ జెందు శ్ర జన్మించి యుండ వెరిగి, మనస్య మెఱుంగక నిలిపి కై నభిలకితల
నెఱిగి జగములఁ బేర్పొండె లెరటివట్టు, మంగునమరా దిట్లు సామ్యంబు దోఁప.

సీ రామాయణగ్రంథరచనకు మున్నగు, భాస్క రకేతలలు భాస్కరుండు
వాగ్దిన చందాన వాగ్దిన సంయుక్తాక్షరప్రాసములను నూన్యకేతలంబు

దాతాభిప్రాయభమునకుఁ దోలఁత నూర్వోపాసకుండుగా నోపు చుటయు
నీతుల కెక్కయై నెడఁద చుత్సృతి గాఁగఁగలిగెనె యెకమొక్కండు చేత్క
గీ. భవ్యుఁ డాతఁడు జన్మసాగము గాఁగ, భగవద్భక్తి మురించె భవ్యకృతి
నాదికలపథగామిరు నాధునికుఁడు, గామియు భృమింపఁజేసెను గాఁద జగతి. 40

క. మతిఁదలఁప దివ్యుఁడొకఁ డీ, కథిషేలా, తి జనించి కదచనె నన స
గ్గతిఁ జె. దె లచ్చనకివి ముక్తికాము వం నట్లు లేమన వచ్చుకో 40

క. పరలోకముం డగునా, పరమనిగి, బు జగదుపకారముగ సా
దావృత్తి లుకెట్టియెట, కరి మునుకాగ్యంబుఁ గీర్తికాణ మెట్లున్. 50

మ. ఇదియెల్లప్పుడు నాచనంబునఁ గలం దిచ్చంబ యై యుండుఁ బా
యదు వో మగున్న మయిచ్చుత్తికిం దో దై తిగ్ధ పేరేచెడు
గద! ముక్తింబుట మేలుకేత భవముం దెగ్ధమే మాకు స

మృత మిక్కోర్థ మటంబు మాకు నలు సమావంబుతోఁ బల్కినక. 51

గీ. తదనఁగా నెగు సత్సంధానములను, స్మృతిగోస్తము మఱిమట్టికృతుల జగతిఁ
బ్రకటఁము సేయు నాభివ్యభవితేమ, మది యనంతము తలఁప మామమృతార!

గ. ముగి పోకలు జవాటి యశేయం నవఁగాఁ బ్రకటింపఁ బూనె ల

చ్చవృత్తి మైన దాతాభిప్రాయభిం బ్ర సాగదయ్యె ల
స్మృతి దనముత్తర శంకమి పునెద్దలు, కేలలయ్యి నెత్తికే
కొనె నిటు ముదావాటి యింకఁ గోరిక రీతిక లెట్లు టబ్బిమే! 53

చుపమానిక.

ఆకలు బ్రసిక్తి కెక్క దెలుప నయపద్ధతి భూము లేలు భూ
మగునను రాష్ట్రముం గలలు పూర్వగు లోకములలోన వారిలో
నది సువిద్యుఁడొచ్చెను మహత్తర లభ్యుఁ గలెచ్చింపునీ
పదితి గల్గునాగు తదనా దవక న్మృత వేయింకొడుగు
దుగ్ధ యనఁగింక. యట్టి బటా వోపగు సన్నిహి లింబు డాఁగిరో
నికచనవృత్తి మా! తిమచివ్య రు నా డి ఘోరకాననా
తిమనఁ గాము వెన్నెల గల యని మూముడలక భవాద్యకో
సఁగతి గాఁపించినఁ గెన్నెఁగ జూపి యశోబు చరిగా
విగచితికావృత్తి లై వనుట వింతయు ? తొట్టికెగ్గింపునై లై
పదుమున గాఁజమానవృ లయి భవ్యకృతు ల్బ్రదియించి మించిగా
యెలుగనదేమి ? కదలు మహిపతు లెంచఁగ రావువాడు శ్రీ
ధీ

కరుణను గ్రంథరూపములు గాన కవింబుగ చేయునేల ! రా
 కరణిలూని మాదికవిసత్తువనట్లు రచించి దేశతా
 పుల కరిగొం గవిప్రకరపూజ్యుడు బచ్చన పెమ్మ బయ్య క
 త్వరములు తర్చిబంధము ముదంబున ముద్రిణనేయ నెంచి యా
 దరమున మా కనుజ్ఞ యిడఁ దద్దయు నాతనివార మాటచే
 నకుడుగ బచ్చనాత్యుఁ డెఱయంబు పజివుడఁ యంచు నెంచి ని
 ర్భగపరితోష మాత్యులఁ దిరం బయ నెక్కొన నున్నవార మా
 యుర కగుభాగ్య మెవ్వరికిమర్చిలభించును ! మాకుమీర యా
 దురుగదసాప్తి యంచు నభిమన్యుల మై నులియించి నెండియున్.

52

- సి. భవలోపమునఁ బ్రకటనము నేయఁగలేని, యాంధోరసం బుట్టె యడఁగిపోక
 నామూలమునఁ జూచి హర్షించుభాగ్యంబు, గలుగు నే యని యాత్మఁ గలఁగటండ
 నేజాఁటివాడొ యాత్మతికర యని తెలియఁగఁగో కన్యంబు నందెటండ
 నెప్పటికైన బచ్చన్న వ్రాసినకృతిఁ గందుమే యని పొంచుటంచువోక
- గి. మమ్ము బంధులఁ గాఁచిమగ్గుటలను, బంధవాలలి నానందవాద్ధి మించి
 యాశ్రితాదరణంబు నెత్తముగ నెంచి, మాతకొండరి, సద్వ్యక్తము నభిలంబు. 53
- సి. మామాట భర్తృసమీహిత మై గుడ్డ, వాట్లహాసముల నడచుఁగాలి!
 మావ్రాని నిఖిలాశ్రితి వ్రాతకమున్, తరతిరంబుల కాఁకఁ దమప్రణాతి!
 మియిల్లు తప్పక చేయిండ్లమొద లయి, కమలబాధ వాన్యతిఁ బడయుఁగాలి!
 మిత్తరిలతిలు పాఁగిఁ దిక్కుద్యమ్ములూకఁ గొనసాగి యలముఁగాలి!
- గి. కృతముగమ్మును చుటపించి వితతిధన్య, పగతిఁ బ్రకాశుంబునపరత మించి
 యాదుధాకరతారార్క మవనినేల, చుండుదురుగాలి! మీర లోహనో యనఁగఁ 54
- వ. అని పశ్చిస్తుతిపల్లి.
- మ. శుభబాంధవమున్ శుభసన్ధ్యను ను బ్రస్తుత్యున్ మాన్వత్వముం
 బ్రజఁ బోషింపఁగ సాధనంబు లని తెల్పు నిన్చిందు శ్రీసింహానై
 లజసాభాగ్యము నిన్చుఁగాక! మనఁజెల్ల గుణమ్ము గామాంబు సా
 ర్వసాధనంబున నేలరాజ్యమున నపు నెప్పడు శుభాహి నై

55

- కా. శ్రీచంద్రుంబు ఫలప్రదంబు వగుశ్రీసింహాద్రివై నిల్చు ను
 శ్రీచంద్రుండు పభిష్టపగ్గులకుఁ దా శ్రీనాసింహుండు !
 ద్యామాఘ్యుల రాత్రునెల్ల నుచు గామయామ్యు నెల్లప్పుడుం
 బ్రేమంకాంచుత మత్తకోదలి నితశ్రీమించ దీరించుచున్.

56

- చ. బహుతరరాజ్యవిస్తృతి కుభప్రదదీర్ఘతరాయువు నృపా
మహిమముః శీఘ్ర రావుఖలమాన్యలు చెల్లుతురామాయులికల్
రహివహియింపఁగాఁ గరుణఁ బ్రేర్యమాముఁ దలపోయుఁ గావురజా
మహిపతి పద్మనామకుఁడు మానుగఁ దత్త్వమువృద్ధి నేయుచున్. 57
- ఉ. తామరకంటికిన్మగుర తామరకంటి వెడందరామరం
రా మునుబుట్టి తామరముదంపుఁగుమాదునెల్ల మైసయ
తామరచేరిల్లి, విదితామరతామరసాక్షు లెల్లరుజా
రా మనచెల్లమాంబకును రామమకుం బాడనూపుఁగావురజా 58
- మ. సమత శ్వాసకు నెండ కోర్చి బుధవిస్తారంబుఁ బోషింపఁగాఁ
దమిఁ జెందు ని జయ్యకంబముకడం రా నిర్వియున్నట్టి య
య్యవపురుని దగుబాగు దేవరయు నాయూ నేలురామాంబ న
య్యవయ్యతం దగఁబోయఁగావురను గార్యప్రాప్తి కాధారుఁ డై. 59
- క. రత్నమును రత్నగర్భను, రత్నాకరపురిఁ బెన్ను రంబున నిమనా
రత్నగిరిసత్యదైవత, రత్నము చెల్లుంబ గాక్షి రామమఁ బోయిరజా 60
- మ. కలహఁదైనఁ దృణంబు ముడువగు నీఁగా నెంచి దాసాని ద
వ్రులమొక్కంగ నభీష్టమం డయి కడుం బొల్పిరి సన్నద్ధుఁ డై
యలమేల్మంగనుఁ గూడి తిర్పతిని గుఱుకొనియ నవ్వడికా
కులవెంకన్న కృపాచరి న్నరముఁ బోయిం జెల్లఱుయ్యజా స్తుచున్. 61
- మ. గరుడాదిజ గృహగోధికావిలసదాకారంబుతో భక్తిర
త్వరతజా వైష్ణవు లర్చన స్థిరుల మోదంబంది యెవ్వరఁ రా
సురులో గాసుభవా ప్తి నొప్పెసఁగు నయ్యుష్మాక శ్రీ వేంకటే
శ్వరుఁ డత్యంతముఁ పోయిం జెల్లఱును రాజారావురామాయువున్. 62
- మ. ఆకలంకప్రతిభాభియోగ్యుఁ డయి ప్రోత్సహింబుగా నిల్చి పో
మకర నిమ్మించిన రావుచెల్లఱును నిట్టప్రాప్తి రక్షించుచుజా
సకలేకుం డకుచేరఁ బీఠపురిసంస్థానముగా నున్న శ్రీ
సకలేకుం డిడుసర్వసంపదలు రాజారావురామాంబకుజా.
- కా. శీఘ్రంజలైను తోడుపల్లెయల గారీయిత్తుఁ డై యుప్పి ర
ద్ధారాపాతముదావహం దగుట నిత్యంబంద కాఁవై నిరా
కారుల్ కొండదొరల్ నకు ల్పలుపఁగాఁ గాపాడుమల్లేశ్వరుం
దాదూఢస్థితి రావువారల కభీష్టాంబులం గూర్పురజా!

వ. అని కృతజ్ఞతం దెలుపుకొనుచు నాశీర్వాదించి.

గీ. శాస్త్రులార! పండితులార! సత్కవీంద్రిలార! సజ్జనులార ! ధర్మాత్ములార !
యధిపులార! బంధువులార! యాత్తులార!, సకల సద్వర్ణులార! రసజ్ఞులార.

క. జేవతలను చాపనులను, చైవజ్ఞుల నమృతవాత్సధావర్షుల స
ర్వావనిజేవుల యామా, రావుకలాధిపులఁ బ్రోవఁ బ్రార్థింపుఁడొగింక.

వ. అని లోకము ననారతము శారాధించుచున్నారము.

క్రొత్తపల్లి నూర్యరావు.

క్రొత్తపల్లి సుందరరామయ్య.

క్రొత్తపల్లి రామచంద్రమూర్తి.

క్రొత్తపల్లి సోమసుందరము.

శుభమస్తు.

అవిష్ణుమస్తు.

శ్రీశారదాంబాద్వైసమోనమః.

దా శ ర థి వి లా స ము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ

శ్రీమద్రాధానీయము నై శివసంహితా ప్ర మై

రామం నై రసరామవేంకటనగేంద్రంబు స్తరిచాగ్రహ

ద్వయం నై మృగశాఖిలిప్త మగుపద్మాదేవిరత్నోజ మం

చామాదిం చెడివేంకటేశ్వరుండు మమ్మన కై రక్షించుతన్.

ఈ. మారుఁ గుమారుగాఁ గనినమా కెనయే సతి పట్నాఁగొమ్మ యో

వారిజవాస్త నాయెదకువచ్చినదానవు నీవి యంచు శ్రీ

జారుండు హరికాన్తుభయఁ జక్క నమర్చునెపంబునం దదీ

యోతుకుచద్యయిం బుడుక నుల్పెడు లచ్చి వసించు మాకదన్.

2

చ. శివుఁ డని యెల్లవారు నుతిసేయఁగ నుగ్రత నీకు భర్తమా

రవిశేషహ్నిలోచన హరా యన శంకరి సర్వమంగళా

ప్రదియలనామ్మి నై తగునె ధైర్యశాఁ జన నీకు నంచు న

న్పులిహితరాగుఁ డై యమఁ గనుంగొనుకంఠుండు మమ్ముఁ బోవుతన్.

3

చ. అనుపమబాహుకాఖిల శిఖాద్రిభవారముంబులం గన

దన్వనజవిరోధినిగ్ధత శుధారసపుష్పరసాక్షయాలి కా

ఘనఫలపక్ష్మలం బొలుచు కామవిరోధిరీరకల్పకం

బున విరిసంగ లేదలత నోలెఁ బెనంగొనుగొంఁ గొల్పెదన్.

4

ఉ. నందకధారపుత్రుండు సనందనముఖ్యులకల్లఁ దెచ్చి గో

నందననాయక స్తుతుఁ డనందగి యొప్పెడు మేటి నిర్మలా

నందమనమ్ముఁ డెచ్చి భవనందనవికృతుఁడైన యాకా

నండుఁ డొసంగుఁ గావుత ఘనంబుగ మాకుఁ జరియాయన్న తుల్.

5

చ. వరచతురాస్య పుణ్యజనవగ్ధన దీక్షితసర్వలోక మం

దిరమృదువాంసుకస్ఫురిత దివ్యపద్మాప్రవాళవాస్తవి

స్థరవిబుధాధినందిల సర్వస్థితిభారతిభారతీనమా

శ్మరహిఁ జలంగు కారణ దయామయత న్మనుఁ జాచుఁగావుతన్.

6

- చ. అధిక మతి స్మృతంతుఁ గలుషాభిమహాబలు నమ్మహాబలు
గృహసథరావివ్రమహర స్మహితాంబకు నాహితాంబకు
న్వధివిహితస్త్రీత్రివివేత్తగణాధిపునాగణాధిపు
బృథుభయదాంతరాధుభవగేదవి నాయకు నావినాయకుక. 1
- చ. పటురహర్షపాదప శుభస్థిగాంచి ప్రపత్తిస్థలో
త్కటరసమావి రాఘవక ధాఘనస్కృహాసియై కడుం
జొటజొటఁదేనియల్లరియొ సొంపున రామునిఁ బలుచున్న య
వృటుమణి నాంజనేయ శుకవర్యము నాత్మదలంచి మోక్షుడుక.
- శీ. చక్రింబు లెవనిచే సంతసంబుగ మను, నెవనిచే జక్రింబు లేపుఁ జెందు
వసురాజు లెవనిచే నసమలేజము గాంతు, నెవనిచే వసుగాజు లెసఁగుచుండు
విలుగు లెవ్వని సేవింతు లెవ్వనిసేవింతురు విలుగులు విమలబుద్ధి
గగనధునీచాంస గతిఁబొల్చు నెవ్వఁడు, హంసాభ్యు నెవఁడు బ్రేకింపనొందు
- శీ. నదులుఁ డెవ్వని సారథి యైమెలంగు, నెవ్వఁ డిలనరుణాభిభ్యు నెలమివొందు
నట్టివీర్యోదాఘాదపుఁ డనుదినంబుఁ గృప మొలక లెత్త నన్న రక్షించుఁగాక. 9
- చ. వితరగుణాధినాథుఁ బృథివీమహితాధునికాసనాతన
స్తుతహితగాధువేష్టిత విశుద్ధవనోమునయూఘసంతతే
ధితఖలతావిరోధు గురుదివ్యవినిగ్మలతోధు సాధు ను
న్నతకరుణాసనాథుఁ గురునాథు భజింతు నభిష్ట సిద్ధికిక. 10
- శీ. వరుసఁ బ్రహ్లాదాది పరమ భాగవతుల, వ్యాసవాల్మీకాది వరనియుములఁ
గౌతమీగంగాది ఘనపుణ్య నదులను, భూమ్యాది పటు పంచభూతములను
గరుడాదిహరిపార్శ్వ చతులఁ గుమారాది, కైలాసపర్వతాగ్ర పరిచరుల
కావ్యకాదిత్యుల వసువుల నెనమండ్ర, గృహముల నుత్తమ బ్రాహ్మణులను
- శీ. నమరనాయకపాతకా ద్యన్తదికప్రిభులనరుంధతి మొదలైన పుణ్యపరులఁ
జోతనను నన్న యాదిక పూర్వకపుట, మఱియుఁ దక్కిన పుణ్యుల మదిభజింతు.
- శీ. అజ్ఞులగు దుష్టకవుల నేలాహసింపఁ, బ్రాజ్ఞులగు సత్కవుల నేల ప్రస్తుతంప
దుష్టులని వారి దూషింప దుష్టఁడయగుఁ, బ్రస్తుతిఁ సంతసించు పృథులకపులు. 12
- క. కృత్రిమరుని వేంకటేశునిఁ, గృతినాథునిఁ గానొనర్చి కృపవృత్తినను
స్కృతి గావించెద మఱి సత్కృతియింతటికన్నఁ గలదె యెన్నివిధములక. 13
- క. అనునన్మనోభిష్టచరాద్భుద్భుతపరిపార్థసంబును సర్వంభవవంబును
సంతోషరూపంబు గ. నడప యన్మదియైన కీర్తనంబు గావించెద.

నంశానలి.

౧. భస్మ్యడు విసమితముని మూర్ధస్యడు సంత్రితశాపశాన్యః శఖిలస
న్యాస్యడు సౌజస్యడు కాంధిస్యడు వెలయుండపంపతిమ నధికుం దై. 1

గీ. అన్నియమిగోరెత్తాకరాజ్ఞుడగుచు, వేదవేదాంతవిద్యుపబిణుడగుచు
గోరెనెంతయుఁ జొగడొండెఁ గ్రొత్తపల్లివారసింపాచునీమన్యమరపాపి. 2

౩. నరసింహత్వము భక్తాదరణత్వముఁ గలిగి యెట్లు తా నెన యగు న
శ్చరసింహుడు విబుధాదరణాహితుడై తొత్తపల్లి నరసింహునకుడా. 3

౪. అయ్యన నలుమొగములుగలజియ్యనదల్పుఁ దొలిచదువుచే ననఁ దగువాఁ
డొయ్యనమైవరపుభోగయ్య నెసరుఁగూఁతుఁ బెడ్డియై తగువేడ్కకా. 4

ఉ. శక్తి పరాశయం గనినచాడ్చిన వెంకమయందుఁ గాంచె వి
ధ్యుక్తవిధానధువ్యుని ఓహోగబంధనమంత్రితంబిం
యై కనుచద్యునికా హిమనగోపమధైర్యుని భూరినూరి సుం
సక్తసభాసభావిరయశస్థిగతాకుని వేంకటేశునికా. 5

ఉ. కన్నకుమారకోటి నతిగౌరవ మొప్పగ నాదరించుఁ దాఁ
గన్నకుమారు లట్ల కడక స్థిరవీయఁగవచ్చు గంగ ముం
గన్నకుమారుమారు నవకంబున మోటును గ్రొత్తపల్లివెం
కన్నకుమారులే తని మహామహు లెన్నఁ బ్రసిద్ధి నొందుచుకా. 6

నీ. ఒకముఖంబున వేర్చె నో నాల్గువేదంబు, బని బ్రహ్మఁ గా దనునాగమోక్తి
వేదాంతయాత్మలు విని వేర్చికొన్నవాఁ, దని శుకుమెచ్చఁ దధ్యాత్మవిద్య
భర్మశాస్త్రంబునగ్గం బొలుంగఁడు వ్యాసుఁ, దనిప్రహసించు స్వృత్యధిగమమునఁ
దనవారి కుపదేశ మొనరించెనా యని, పల్లదు నవ్వు కీరపతిసుధి కైః 7

గీ. దనయొడుగు నురుగుటము దగ్ధంబొనర్చె, దక్షిణం దని కశ్యపుఁ దతిమి పల్క
సర్వముఖవిమమంత్రీ ప్రశక్తియై క్తి, నతఁడు గవలఁడే వెంకనాభ్యనూరి. 7

నీ. అతిథి యై మాయొత్తి కరుడేరఁ జాలదే, యారెండు పాపంబు లింకిపోవఁ
జెలఁగి మాయూర వసింపినఁ జాలదే, యారెండు మిగులఁ బ్రఖ్యాతిగాఁగ
నీతండు మాకుఁ జన్విచ్చినఁ జాలదే, సకలకాస్త్రాగ్రము ల్పొంగిహింప
వేడుక నొక్కమా టాడినఁ జాలదే, యాతొడ నితఁడు జన్మఫలముగ 8

గీ. ననుచు నూరిజను ల్లను వినుతిసేయి, కనుధఁ గీర్తి వహించె నవైత్యతతోషి
యపలభాషి యగోషి దయావిభూషి, ఘననిగమపరవేషి వేంకనమనీషి. 8

- ఉ. ఆరేడు మొక్కరాలవిమలాన్వయదుగపయోధిచందుఁ డా
నీరఁ దనంగ నుండుతి వహించిన యర్కయ పెద్దకూతు వి
ఘాతచరిత్ర భర్మనిభగాత్ర లనచ్చకపత్త్రసేత్ర సరి
బాతదశీపవత్ర నతిపాత్రను బ్రహ్మమగ్తోఁ బెండ్లి యై. 9
- ఆ. అనఘశీల సాధ్వీ యైన తత్సరియందు, గాంచె రామగోత్రుఁ గలితగాత్రు
ననఘమితుఁ బాత్రు నమిరదోమలతాలవితు నభయకులపవిత్రుఁ బుత్రు. 10
- క. ఆరాముడు పితృభక్తికి, నారాముడు జానువారి కారాముడు నా
ర్యారాముడు గుణనికరపి, కారాముడు విప్రమాత్రుఁడౌ తలపోయెన్. 11
- సీ. అనఘకర్తన రామనట్టివాఁ డౌ గదా, యచలసంధాపాపిత్రి నట్టివాడ
యాచారమున భీష్మనట్టివాఁ డౌ గదా, యమితకాంతిస్సూరి నట్టివాడ
యాడితప్పుమఁ బరియట్టివాఁ డౌ గదా, యాదాగ్యశీలత నట్టివాడ
నారిభక్తిఁ గల్గిష్టాడు నట్టివాఁ డౌ గదా, యభిలసమానత నట్టివాడ
- గీ. యనుమఁ బొగడొంది ఖరదూచడాపవృత్తిని, మహి భరతలక్ష్మీకాగ్నిజన్మత్వమునను
వాసిమితిసశివధర్మవర్ధనమున, రామనామంబుఁ దనకు సాగ్ధిక మొనర్చె. 12
- సీ. ఒదలలేమికిఁ బెరిత నొందు నింతియకాని, కలవారిసిరికి వెక్కిరియు లేదు
ఆత్మసంస్తుతి కలనైనసేయఁడు గదా, పరనింద వినుట కొప్పుడుమనమున
లవమిచ్చి నే మేడవుగాఁగ భావించు, నీయనివారిపై నీగ్య లేదు
అధికడుక్మర్తుని యందైన నుగుణంబు, నైకంబు గని వాని సఁసుతిండు
- గీ. నాప్రతిగ్రహంహిత్య మానిగర్వ, మాప్రమోదనిమగ్నరి యాప్రకాంత
మానిభృతి రామనమక్తుతి యందకాక, తిరిగి చూచిన మఱి కలదే పరులకు. 13
- ఉ. తా నమరేంద్రసింహసిరపదంబు వహింపఁగ ర వ్రహ్మార్జున
జ్ఞానవనాథమాళిమణి మానక తోరి యొసంగిన న్నమా
ధానము నాగమోదితవిధానముఁ గాంచనసస్యగర్భభూ
దానము రామనార్యుడు ముదంబున గాంచె నయాచితంబుగన్. 14
- చ. ఏకవిధమహాగుణగంధం దగునమృహిసురశ్రేష్ఠుఁడు. 15
- ఆ. పరమపావనుండు బ్రాహ్మణప్రవరుండు, నవలవిష్ణువర్ణు లాన్వయండు
ఘనవిహారి గతివికారి నుబ్రహ్మణ్య సూర్యమాది తుభిమగోరి. 16
- క. అందికకు సాటి యగును, బృహతికి భగ్యపథిఁ బెండ్లి యై నజదాంప
క్యం బభిర్లించెడు నుభయబలఁ గని పొందు రావనన నీపి కదన్. 17

- సీ. కన్నతండ్రికి గీడుగ మెలంగు కుండిన, దాక్షాయణీశేచ తనకు సాటి
యత్తమామల సవర్ణుల దాక్షునర్జిత, జనకభూపతిసుర తనకు సాటి
పుజలభరింపనోపక బ్రహ్మహోత్రున, వినిపించుకన్న ను ర్విర వసాటి
తానెట్టివనుచు నందటితోర్వబడెదన్న, ననఘాత్మ కారద తనకుసాటి
- గీ. కాని వెలువారు తనసాటి గానివారు, గాపురంధ్రీ)జననిమతి ఘనతఃగాంచె
నమలతరణీ ర్తివీన దయాప్రవృత్తి, దుర్మతి సపత్ని రామనభర్తృపత్ని. 18
- క. అలుకయును పేర యెలుంగడు, కలహముఁ గొండియునుచీనుఁ గరిన భవనము
లగ్రులనైన నెలుంగడు తత్కలగ్రుల సరి సుల్పాక్షిణి ట్టేటిసురవతుల్. 19
- సీ. పోద్దనలేచి యిప్పుణ్యాత్మ్యరాలి మొగంబుఁ జూచినఁజాలుఁ గలువ మడఁగ
నీసాధ్యులుత్రయ నెదురైనఁ జాలును, సర్వకార్యంబులు సఫలతగన
బలిమాలికానియైనఁ బనుపింఠి యీ కాలఁత, కిడినవోఁ జాలుబక్కితులు దనియ
నీయమ్మచున్నజియించి నఁజాలున, చుగ్గిసాభాగ్యసంపద వహింప
- గీ. వేడ్కనీసతిగుణములు విన్నఁ జాలు, వసుచురిఁ బతికోరలలోన వన్నె గొనఁగ
నని సమస్తజంబుల చితుఁడఁగాంచె, సురుణ మృదువచనకదంబ ముబ్బుమాంబ 20
- గీ. పతిహితంబు తనకుఁ బరిచు వ్రీతంబును, బతిచునఁబు తనకు బహు భవంబు
గాని వేట సామ్మఁ గలిర వ్రీతంబును, లేకునుబ్బుకును లేకమయిన. 21
- గీ. అట్టిదగు ముబ్బుచురంధ్రీ మండు రాను, నావనీమకమలముఖ్యుఁ డెన్నత్రత్రీ
బహుభవంబున్న యట్టిలఁ బడసె వసుస, దృఢులఁ బుత్తుల నెనమఁద్రీ సిద్ధయతుల.
- క. అందఱు సర్వజనప్రియు, బందఱు సుందరులు సాగులందఱు మఱివా
రందఱు సత్వవగను ల, తృప్తదఱు దృఢులును వారి కందరు వేల్పుల్. 22
- క. వీరికిఁ దోఁగిల్లువుల్లె, నావీమాలిమణి మైన వరసమయఁ బురం
ధ్రీరత్నము బ్రహ్మచయును, జాగురుతీ సురుతులనఁ బ్రీత స్త్రీ గనిరిలక. 23
- వ. అట్టివిశాలయశస్సంతానపరిసరితదిశాదళకంబగు రామక సంతానదళకంబుగకు నగ్గి
జూడె 25
- క. ఘనవిశ్వామోగతరుహి, లినయాంచితపాలనామదంబు 26 భ
ర్మవిరూఢి నెల్ల గుణముల, జనకుని గతి గంగన కృతి జగతిసుతిఁ గనుక. 26
- సీ. అష్టాదశపురాణ గుప్తీమాకుఁడు సాటి, వోధికాంధికిఁ గుశీకుండు సాటి
యతిథిపూజారతి నలముద్దలుఁడు సాటి, నిండుమతికిఁ గుశేలుండు సాటి
యద్వైరమతసిద్ధి కవనివ్యాసుండు సాటి, పటుశోస్థమున నార్యగృహుండు సాటి
మృదువవోరచగకు విడుదంకు దన సాటి, గురుమనీసామ్నాత్తి గురుఁడు సాటి

- గీ. క్రుతిహితాచారమునఁ బ్రవరుండు సాటి, కాస్త్రధర్మములకుఁ బరాశరుఁడు సాటి
గాని వెలవారుదన సాటి గారవంగ, నలరు హితవేషి గంగవాహ్మయ వనీషి. 27
- క. సోదరులు పుత్రులవ్య కృ, శోదరులు సహోదరులు సహోదరులు నుత
ల్పాదరము మేనురంబనఁ, గాఁదర మేయిట్టిదనుచు గంగన ముకృతిక. 28
- చ. తత్సహోదరుండై. 29
- సీ. రస పితృభక్తి సం ధార్మ్యాభాగ్గన, రాము నామోదవా రాశివైదఁ
దన విలేఖన విదిత్రిము చిత్ర గుప్తున, కల్యంత విస్మయం బావహింపఁ
దన సూక్ష్మతోక్తి సంతానమ తాతకా, లోపురుమోద వర్గనముఁ గూర్చు
దన సామకార్యభా వనభావజన్మున, కలమత్వ సంతోష మాచరింపఁ
- గీ. బ్రులె వైదిక గౌరవ ప్రథమ విశతి, బాంధవాద్యుల నిష్పత్తి పాతవిహృతి
ననఘ మతి ఘననియతి సత్యగతినిరతి, నతిసుకృతి దుష్టనికృతి చెంకన్న ముకృతి. 30
- చ. తత్సహజన్ముండై. 31
- చ. సముచిత వాదిపర్యవస సమృతచారు వినోదిమగ్ధుల
ప్రముఖ మువాద్యమోది హరిభక్తికి వాదిపరమిమాది సం
కమితనిజాగ్రహుజ విహాదిజ నేంగిర వేదివీర భే
దిమధుర వాది ముబ్బన ముగ్ధీక భేది కడు నిర్వాజిలుక. 32
- చ. ఆతని తమ్ముండై. 33
- క. రామానుజన్మగమ మి, త్రామాదక వృత్తిగ్రహుజ భక్తి
ప్రేమాధిక రస వంతక, రామతి లక్ష్మణుఁడ యనఁగ లచ్చన తనరున్. 34
- చ. తదనుజుండై. 35
- సీ. అన్నల కొకఁడును నైన కాఁటఁడు తమ్ము, లను గన్నలను గప్పికొనెను నీతఁ
డేసీమలూనియె యే కాగ్యములనైన, దృష్టిమాత్రమున గ్రహించు నితఁడు
చింత చే మునిగి కృ శించువారల నైన, మృదువహోగిదగియించు నితఁడు
భూతలేతాళప్ర భూతపన్నగ దుష్ట, మృగవృశ్చికవిభీతి నెఱుంగఁ డితఁడు
- గీ. సకల జనులకుఁ బరమహంస ని ధి యితఁడు, ముఖ్య వేదాంతవర్యకు మూల మితఁడ
నల్ప చిత్రకళాపరి కల్పఁ డితఁడ, నంగ నర్కన వెలుగొందు నవనియందు. 36
- చ. తత్సోదరుండై. 37
- సీ. పుష్కరాక్షురహీనముఁ బారయకుండినఁ, దగు నలభ్య ర కొంతకుల వచ్చు
బెఱియూరిఁ గోపక బిట్టగీడ్వడ మన్న, మాదితొల్పాతింక మాది వచ్చు

వనవాసనియతిగిర్జ గాతుండిన, సురసంతుఁడొక నులె సవతువచ్చు

నిజపాదపరివాశముల నింప కుండినఁ, గమలవైరిరవలె సుము వచ్చుఁ

గీ. గాని త్రయంబకు చేతను గరిమజెడిన, పంచసాయకుఁ డెబ్బంగిఁ బ్రేమవచ్చు
ధరణికుభలక్షణాంగక స్ఫురణ నితని కనఁగ శ్రీసూర్యరావు పుణ్యనిధి కలయు.

క. కడుభక్తిగతుఁడు సుజనను, తుఁడు బహుభాషాగతుఁడు హితుఁడుహితుఁడుకాం
తుఁడు సూర్యభక్తితుఁడు నియ, తుఁడు నాఁగను సూర్యరావు స్తుత చరితుఁడుకా.

వ. తదనుజన్ముండె.

40

కా. కావక్రొధవికాపహరిలితాం గక్రీసమంపిద్రస్వభా

కావక్రొధవికారి చునువాక్వివైరిపత్స్వభా

సాయుధాత్మగ గుంధివాపతిచ భాషామానినీ హంయూ

శ్రీచతుర్నందరసూరిసూరిపరిప త్సేవ్యుండు బొల్చుంగడుక.

41

వ. ఆదని తోడొచ్చువై.

42

కా. ఆనయము స్ఫురుండు నినయంబు మిగిలియవాక్యము

జ్ఞానము నూత్నబుద్ధి సగంధిభావవిష్ణుశక్తి పం

ధానముఁ జారు గానము విధానము నీకియ నెవ్వరికిం

గానము వేంకటేశ్వరుడఁ యెల్లఁడు నాబొగడొందు నెంతయుక.

43

సీ. ఏల్లి గన్నదో యీసుమారుల, నని చాచుచారు ప్రత్యభిరుతింప

వాయమ్మ సంతాప మంచులు నంగిలె, నని సగల్జనములు వినుతి నేయఁ

గన్న వారలు నోచి గన్న నోముఁలంబు, ప? మె వర్ణింప నెవ్వరికి ననఁగఁ

దండ్రి యిట్లులకాక తనయుల వృత్తి వే, అంబు నేయని బంధు బృంద మలర

గీ. వీగలెడిరిని చుదికంద నీగనంగ. వీరుకలనైఁగ గల్లుల వివరనంగ

వీరు మనవలదే పదివేలకనఁగ, నలరుదుగు జగినురులు గానునోమరులు.

44

సీ. బీదల ననదల సాగుల తోగుల, గనుగొన్న యంతన కనికరించు

రట్లు పేమించి తారమ్మును వడియిన, నర్థవ్యయ మొనర్చి యాదరింతు

కొకటగాననివ్యయం బొకరు నేయరు చేసి, లేని యాదేమని యెన్నఁదెడలగ

రడుగతున్నను దాంప కంతయు లినిన, తు, రట్లు చెప్పిన విని వార్షులగుదు

గీ. రహసా యీసోదరుల ప్రసాదాభిముఖ్య, మగ్ధవాంఛ విరాహిత్య మొకమత్య

మమలె స్వప్నసాంగత్య పథికి సత్య, చుగయ పాంశుతమాజాల కైవఁ గలదె.

45

క. మాయూరికి గావలదే, మాయంట చనింపవలది మముఁ గనవలదే

మాయొద్దఁ బలుకివలదే, యాయన్నలుఁ దమ్ములునని యెంతరు జనముల.

46

- గ. అట్టి మహామహానీయాభివృద్ధి నీయముగుణసంహానంబును, సంక్రిత దీనసంహానసంహానంబునగు రామన పుణ్యసంహానంబునం జతుర్థపుత్త్రిందనగు నేను. 47
- గీ. పరమభక్తిని దుష్కరప్రాసకంద, మూర్ఖతతంబు విరచించి మూర్ఖజేవ
రాజోమణి కల్పించి తద్దయాచి, నేమచాధుర్యకమధావ్రాసిన్ది మణియు. 48

షష్ఠ్యంతములు.

1. వ్యాపారిముని నునోహా, వాసునకుం దాసలోకవాంఛితగుటనో
హ్లాసునకుఁ దప్తజన, వ్రాసునకుం బృథుమనోహరవిలాసునకుఁ. 1
2. అక్షిగతరాక్షసాత్మక, శత్రున కసదృశునకుఁ బ్రసిద్ధతిగఁ
నేతునకు దతునకుఁ బ, ద్మాతునకు న్నేకటాచలభ్యతునకుఁ. 2
3. చిత్రచరిత్రునకు జగ, నిమిత్తోత్పలమితిమహిల నేతునక సదృ
శ్గాతునకుఁ బవతునక రి, జైతున కు న్భక్తికలనప్రచురునకున్. 3
4. శిలనకుఁ జలధినుతా, లోలనకుం దుష్టనీలలోలనకుఁ బ్రభా
కాలనకు న్నుతలోచన, ఫాలనకు న్సర్వలోకపరిపాలనకుఁ. 4
5. హరిఃపీటచారుమణిహరిః సన్నివహరిఃశ్చిహ
హరిః దుష్టసర్వఫణిహరిః నాశితపూరుషప్రతి
హరిః నేకటాచలవిహరిః వాగ్ధుమతానతిమనో
హరిః భక్తదోషపరిహరిః నాశ్యసంగుహరిః. 5
6. పరిసమర్పణంబుగా నా రచింప దొరఁగొనిన దానరథివిలాసంబనువ హాప్రబంధంబు
నకుఁ గథాప్రారంభం బెట్టి దీనిన. 6
7. తెలయనకానికరుణవిమలంబుఁ ధాప్ర, పంచ మెల్లఁ గానఁబడిన నెద్దుఁ
బ్రచురభంగిఁ జెప్పఁబ్రాచేతనుండు కు, భక్తిమంబుగా న పక్కిమించి. 7

శిధాప్రారంభము.

అయోధ్యానగరస్థి సము.

8. సా శతావ్యయరాజధాని జనతాసంస్తుత్య మై నిఘ్నటా
నేకానాకహస్థులాయురసా పేక్షాధిభూతచే
తాశూచాలతామాగతపతరాక్యాకప్రచ్ఛలా
స్తాకాభివృతజేవతానికరమై శోభిల్లు భూభూషణు.

- గీ. గురువిబుధరాజకందనధరిత మగుట, శుభ్రతుకగాభ్రమాతంగభోజియగుట
వినులభాసుకవాసినీధితి యగుట, నరయ ధరాయరావతియగు నయోధ్య. 2
- గీ. చంపకోత్పలమాలికాసహిత మగుచు, వాట మగు నాటవెలయుల తేటగీత
ములమహోత్సాహమజ్ఞేధముల నయోధ్య, కృత్తియై బోలెదనోహరాకృతిదనచ్చ. 3
- మ. లెలపం దత్తురరాజసాధములు బోద్యత్సవ్యతోల్నేధము
ల్లబజాతాప్రపథావకోధములు గోసంబాధము బ్బలతా
కలితానగ మణీసవాధములు నగ్రపరీస్ఫుటాలేఖితా
భింగంగావరతోధు బద్వితబ్బకాభ్యేయోవకా గాధమో. 4
- ఉ. ఆపవరసాధయందలగు నజ్ఞముభీముఖస్థావప్రధం
దవ్యకాలచి లేనె యుదయక సామ్యము నొందగోరిసాం
పామ్యగ నంత పోడతకగోగ్ధ్యలుడయుగ్ధు దయ్యఖపరధం
జొప్పదతేక సిగ్గునఁ గృకుండగుచుండుఁ గ్రచుక్రమంబునక. 5
- క. సగరుల తాతలచేతఁ బొ, సఁగి యొగుచేపడక భంగసంగతిలేమిం
దగుపరిఘఁబోల్పవచ్చునె, యగస్త్యచేపడి సభగ మగు సాగరముక. 6
- మ. సరిగకానిప్పురి వియ్యుటందెద న్నమ్మతామలయందంచు
ర్వరతహోధనవీక్షణోన్మితయై రానన్మహాదేవిసం
ధియింపంగులపర్యతాది దిగ్గ వ్రాతంబు రాఁబోలుఁగా
కరదంబు వ్విరదంబు లేపురమునం దాచితిఁ నప్పైముక. 7
- వ. మణియును.
- మ. వరదంతయ్యతిలియ్యతి ప్రచయము లాగ్ధకారకాభ్యుని
స్ఫురితంబు ల్నిగతప్రవన్నదజలంబు బ్బవ్యోత్తంగంబు
దరనీలయ్యతిపద్గతిప్రకరవిస్తానంబునం బొల్పుసిం
ధురసంతానము లగ్రములించి సంతోషింపఁ గానవ్వరిక. 8
- నీ. అవిదితవిగ్రహంబు లై బయల్పరియించు, వానివాచ్యములజనం బ దెంత
జడధిలౌఁబ్రభవించి స్వగ్గమందచరించు, హరిహాయహాయసద్రయం బ దెంత
ఘనతఁగాంచియుజని చనిపీసతవహించు, జలదావిలఁగిత చర్య యెంత
చత్వర్రనోసవ్యాచారి యై మీలు న, నూరుతమ్ముని త్వరా నూన మెంత
- గీ. యనుచు రణవిదితులకు వాచ్యంబులగుచు, జడతపుట్టక దళితకల్పంచరించు
చునుగంబుజిహీనతఁ గనక కనఁగ, విఁగఁ యోగ్యతఁ గొలుపన ద్విత్తిహద్యు.

౧. పడఁ దయ్య నేని నీలాంబరు నై స్వజితభూమిపకుకారాదం
బరునైనం గడిమిది గంబరునైనం జెనకుదురు సు భటులాపీటక. 11
౨. చతురాములు వాగీకులు, నతిశయపద్యాస వాదికానత్తులు భూ
స్థితకాధారులు సత్యాశ్రీతులప్పురి విప్రుల విస్మరించమానుల్. 12
౩. మహాకలటాటలోచనులు మారజితాత్ములు సర్వమంగళా
వహులు శివాంతులు న్నననకర్ణముల్ ఘనపుష్పధారులు
స్వహితమహాభక్తకులును భీములు గాంచనశైలధర్మ నై
రహివిహారింతు రప్పరహంబున నెంతయు రాజశేఖరుల్. 13
౪. కలఁపం దొమ్మిదిపెన్నిధున్ గలిగి మిత్రాత్మద్రోహ న్నాన్వ లేఁ
డల యత్నేకుడు చూడ నజ్ఞుడధివాసాంచన్నిధిప్రాప్తుడై
పాలుపుంజెందియు నవ్వలంగలఁగెడుం బోయించు నవ్వడినై
క్కులు హాసించును లెక్కలేనినిధులక కుంభగ్గుణోజ్జ్వలభరక. 14
౫. భద్రులు నిరతాపాస్త, త్తుదులు భూదేవనికర కుంభకుశూహ
న్నుదులు నివపదులు లై, ర్ద్రాదులు నమగుణన ముదులప్పురిహారుల్. 15
౬. రంభను శ్రువబోరు రామణీయత గాంచి, యాదివిస్సాగత నొందవలదె
శశిభును మృషాసాక్షమాద్యముఁ గాంచి, కృతకనానాట్రకి నిపునవదె
హేమాభిధానను కామాంగరుచిఁ గాంచి, నిశ్చేష్టయగుచు వహ్నిఁ తొరవలదె
చారిణీసమాఖ్యను రాలోకనములు న్నొనివిక్కి కనవేటి లింగకలదె 16
౭. యదురు సారామనిమిత్తమైన సోయగంబుఁగని టాఁగి చలనంబు గాంచవలదె
యనుచు విహారింతు రప్పురి నతిచలిరసు, భీజనములగు వార నారీజనసూలు. 16
౮. ననఁ బోడి వినుమెత్తుకొనఁగ వాత్తింబు, దొంగిలనంపత్తియిగ తట్టి మాట
మలిచేటి కలపులు సిలికెడు నీకొమ్మ, తమమధ్యనుచునన త్రస్వంబు కలిమి
రమణిగ న్నొనఁగ నాకుముదంబు దసరాతెఁ, గరమను రాగంబు గాఁగఁ గొనుము
పున్నాగములనెల పొడవు మృగువాణి, యేటికి బొగడరం జిల్లుచుండ 17
౯. నాది కుచగుచ్చములనెల యంటనీయ, వేలయంటెను చాకగా నీననంగ
నమచు నశోక్తులడుచు నమపుకాఁగ్రుఁ, బువ్వులమ్ము రమణులు నప్పురిఁబోలుతురు 18
౧౦. ఉరురత్రికాంతపార పయోజనుఖుల, చెమటల ర్పంగఁ బోయుచచ్చెడు శతమనఁ
గరువలి త దంగపరిమళక లితుండగుట, గంధవహుడయ్యు దొల్లి నిగ్గంధుడయ్యు 19
౧౧. మతియు ననంతకల్యాణంబై భోగవలీపురంబును, విజరాజనునోహరంబై హరజటా
భాటంబును, శారదారామం బై సత్వలోకంబును, సైత్యకరం బై చంద్రమండలం.

బును, రాజవమాచాగ్రేసరంబై కైలాసంబును, మధర్వావ్యుతంబై నాకలాకంబును,
బద్ధానుకూలంబై కమలాకరంబును, గమలాకరంబై విష్ణువక్త్రస్థంబునునుంటోలి, పుణ్య
జనసుప్రచేతంబయ్యాను బుణ్యజనసుప్రచేతంబు గాక, అనవరతదానధారాద్ధృంబయ్యా
ను ననవరతదానధారాద్ధృంబయ్యెప్పు నన్న గవీరంబు నందు. 19

౧. అదిత్యుర్యచరిత్రుడై జనల కత్యానందసంధాత యై
యాదిత్య ప్రభువైభవోజ్జ్వలుడు నై యాదిత్యవంశోత్తమం
దైదిత్యాత్మజనారధూతరవాహవీర్యుడై భూమి దే
వాదిత్యుత్పల్లిలానుడై దశరథద్వాధీతుడై పారుచుకొ. 20

పీ. ఇనగోత్ర వరుణీతః దని వచింపఁగ నేల, ప్రబల ప్రతాప వై శవము తెలుపుః
దగుసార్యశ్రాముఁ డీతఁడని యాదఁగ నేల, రానకంకణసుహస్తంబ తెలుపుః
దనరుచుచుబలం దనిసెప్పుఁగా నేల, చరికృతనరరస ఖ్యంబ తెలుపు
రాజశేఖరుడందు రహినతింపఁగ నేల, ద్విజరాజసుచనస్థితియై తెలుపు
గీ. నితఁడు కవల బహిరుఁడని యెన్న నేల, దంబుమీరుక గ్రహణంబ తెలుపు
నఁగ నొప్పె నగలంబులు తాభిగారి, పత్ని, సుతకుమార్తె యప్పైరేఖఁడు.

గీ. నిక్కముగ దన్యుని నిరుంబు నుక్కడంచి, నిక్కముగ దన్యుని చతుంబు నుక్కడంచు
వేడ్క విబుధులఘోషగా విందిచుతీయు, వేడ్క విబుధులఁ బూజగా విందునతఁడు.

క. త్సూక్రుఁడు లే దొక్కడైకొ, త్సూక్రుఁడు లే దొక్కడైనఁ బాడం బాడకొ
త్సూక్రుఁడు లే దొక్కడైకొ, ఫిక్రు లు నాతఁ డేల పట్టణ మందుకొ. 21

ఉ. ధాగణి లోకి వెల్లెఁ బ్రవహితిఁ దన్మనయాడనీతి బా
ధారహితత్వముంగియునుఁ దప్పవనో యతిసృష్టు లెండు నా
ధారయలేమి శక్రు వసుధాఽనుమానవీక్షణంబునం
ధారలుగట్టెను ద్వశరథశీలనాతుకు రాజ్యసంపదకొ. 22

క. ఎంతయు సంతసమున చుతి, మంతులు గొనియాడ నంతు గుంతుని ప్రభసా
మంతశిరోంతలతాంతని, శాంతనుచో జ్వలలప శ్పాంతితుఁ డగుచుకొ. 23

చ. రమణనివాసానుయ్యయచిత ప్రభోగోపలగాజకన్యన
గ్రమహిషిఁ గానరేంద్రుఁడు గగ్రహణంబొనరించె బాగ్రమ
క్రమమునఁ శేకయాత్మజసూత్రాచరిత్రసుమిత్రనుంబరా
క్రమవిధియై యరాతులవఁగ న్వనఁగంబడ తుండఁ గందకొ. 24

వ. ఇట్లు కాసల్యాకై కానుమిత్రులం బాణిగ్రహణంబొనరించి. 25

- క. కర్ణయు చేతుల మువ్వుడు, ముద్దులుల గూడి భోగములు సల్పుచు నొం
డెద్దియును మఱచియుండెం, లెద్దయుఁ గాలంబువలెని మిమమాత్రంలై. 28
- గీ. ఈతి రహితంబుగాఁగనీ దీరినంత, కత్తుమాన్వితుఁడై నిరకత్తుమాను
పాలనంబున శత్రు విఫాలనమున, నొప్పిని స్ఫుంఠితకః గడు నొప్పి గడుర. 29
- క. సంతానము విత్పదకులకు, సంతానము గాన నాకు సంతానములే
తంతయుఁ బిత్పదేవులకుఁ, సంతోషము పేయలేని జన్మంబేలా. 30
- ఉ. కానము లెన్ని యేనియును ధర్మములుం దగునట్లు సర్పిరిం
కానముదంబులేదు విహితంబగు భోగములెన్ని యేని సంతాన
ముఖంబునోలు నెఱుసంబుగ నాకుఁ దదాస్తీప్ర సంతాన
సమాధిచాంచితవిధానముచే నగునందు నెంచుచుకొ. 31
- క. తప నూహించి కుమత్రా, దినుమంతులతో నగుంధర్మప్రియుఁడుగా
భృసిలాత్ము యుఁడునగు న, వృసిష్ఠుఁగురులేరి మ్రొక్కి వాంఛితమారక. 32
- క. హితుఁడవు నదిగాకపురో, హితుఁడవు నంచగ్గ మా సహితుఁడవు బాహు
హితుఁడవు నదిసుకుణగణము, హితుఁడవు నీకీసుగలర యెందునునీంగురొ. 33
- క. మిత్రుఁడవగు నీకరుణకు, బాత్రుఁడనై యుండి దుర్బధస్థితి నాకుం
బుత్రహితమిరవిచ్ఛాది, చత్రము పేయుంగదా వసిష్ఠునునీంగ్రా. 34
- చ. అనిన నఖిల గుణగతిహండును మనశ్రేష్ఠుండు నగు వసిష్ఠు డిట్లనియె. 35
- ఉ. ఏధితకీర్తినితఁ దగుచే యిటు తీవరగుండవత్తప
స్సాధితకీర్తిచేనిదె ప్రసాధితగర్వణభూషుల నృహ
బాధితకీర్తుల నృతుల భవ్యులగాంచి ముఖితువింకని
శ్రేధితచిత్తవృత్తినింఁగింపుభగతురంగ మేధముకొ. 36
- క. అనిపలుకఁ దనమనంబున, జనియించిన నోర్కెల్లదియు సమమైనమనం
బుకఁజొంగుచు నెలమింద, జ్ఞనవాయుతుఁ డేశ్వమేధ సవనోనుష్ఠుఁడై. 37
- మ. సరయంతారగ మత్రులార వివడి శాస్త్రప్రకారంబున
స్థరయూపుణ్యవడీ సమాపమునఁ బ్రజ్ఞావంతులై మిరు భా
స్వరథూపంబులు నిల్చి కావలయు సంతారంబులంగూర్చి యా
శరయూధాధికవిఘ్న మేమఱకరక్షితత్వరత్వంబునకొ. 38
- అ. మించియజ్ఞవాట మంచితంబుగ నొన, రించి యశ్వవరము నెంచి సుగ్రథ
మించి సద్విధి విడిపించి, మానులదిలి, పించి యుండు డని వచించి నృపుఁడు. 39

ఉ. చేచని కాంచె గాంచన నివేదినూర్పుచిత్తురత్తువో
భాచయిరోచ మానప్పుడువస్త్రమునస్థగిలే ద్దట్టప్రేమం
తోచితసుస్థితి ద్వివభిదోద్యనుదత్తునుతా ప్తిచేతుధ
ర్మాచరజైకయత్తుల దురార్థసపత్నుల భగ్యపత్నులకా. 40

గీ. కాంచి యిట్లులుఁబ్రతుల గాంచుకొఱకు, నిష్ఠియొనకింపఁ దీక్ష వహించినాడెఁ
గాన మాదకు చేడ్క దీక్షకు వహింపుఁ, దనిన మదమంది దీక్షిత లైరి వారు. 41

గీ. కాంఠలునుఁ దానునిట్లు లేకాంఠిదీక్ష, గుంతసంబునఁ జాల్చి వసంతమునకు
నెదురునూచుచుండఁ గట్టెదుర భూమి, కాంతునకు నూతుఁడనియెనే కాంతముగను.

సీ. మహివాధనియను వగ్రహవాధమును రోమ, పాదుచేతంబునఁ బాదుకొనిన
వయ్యంగవతిప్రజ ల్లయ్యంగఁ గనుఁగొని, హితమఁ ద్రెజనపురో హితులతోడ
మనిషియమునకే మననిట్టచుఁదప్ప, బాట్టిల్లడిని నెప్పాటఁబాసి
కొనవచ్చుఁ శెప్పరే గొనకొని మారిచ్చు, దనవుడు చేగ వయ్యకఁకుతులు

గీ. దమమనంబుల నీతివాధానిరాన, కంబు సేయంగ బాలుమాగ్గంబుఁ జాలఁ
బోల నూనించి యమ్మహిపాలవద్యుఁ, డెంతయును సంతసింపఁగా నిట్టు లనిరి. 42

క. కశ్యపపాత్రుఁడు శవసా, దృశ్యుఁడు విభాండకార్యజేవాభివుం డై
వశ్యేంద్రియనిచయుం డై, ఋశ్యేవిహులు డునా మనీఁద్రుఁడు వెలయుకా. 43

క. కనపూర్ణమహాలేఖఁడు, విమలస్వాగ్ధప్రచారి విమలాత్ముండుకా
ఘనుఁ డభిలభూరిహితుఁ డా, తని నిట రప్పింపుము విమలధస్తర చేడ్కుకా. 45

క. ఆతఁ డిట కేగుడెంచిన, నాకతవగ్గుములుఁ గురియు ననవుడు వారిం
బ్రీతిం గనుఁగొని యాతని, చేరే దత్తు లబలలని వినినకతమునకా. 46

క. భూవరుఁడు లిలవనఁపెనఁ, గైవారము సేయుచు సముఖమునకుఁ గన్నా
తై వారస్త్రీవారము, రా వారలఁ జూచి యంగరా జి ట్టనియెకా. 47

చ. అనఁఁడు ఋశ్యేశ్వంకుఁడు మహాముని ఘోరితపంబు సేయుచు
వ్యసమున నున్నవాఁ డతఁడు వారు లతాంగులు వీరు పూరుష
లైన మిది పట్టణం బిది భృకంబుగ నంచు నెఱుంగఁ దేవ్యహా
త్ముని నిటఁ దోడిలేవలయు మోద మెలర్చుగ మారు నావుడుకా. 48

సీ. ముఖపంకజామోదమునకు మూఁగుచు నున్న, భ్రమరకంబులు భ్రమరకము లనఁగ
నడఁ గాంచి యంఘ్రుల వడిఁ బెనంగొనుచొంప, కిములు విస్ఫుటచొంపకము లనంగ
కుక చించుపుటనికృతకమహిపతితపల్లవములు జారుపల్లవము లనఁగ
నటకప్రేమాద్భుతకటుఘ్నకృందిమవి, సరములు ముత్తెంపునరము లనఁగ

- గీ. జమ్మిపట్టెడు నెడఁ జైటఁ జిమ్మ వూల, చెండ్లు సిద్ధిపుగబ్బిపాలిం ద్దనంగ
నెట్లు సేయనిశ్చంగార మింపుసేయ, మనివృషభుఁ జేర సురభు లై ముదిరి లపుడు. 49
- గీ. దంతుకుట్టలములుఁ బృథు స్తవగుతుచ్చ, ములును గరపల్లవంబులుఁ బొలుపుమీఱ
నీరినఖినుమంబులును బాహులతలుఁ జెలంగఁ, గొమ్ము లననొప్పి నడిచి రక్క మృలపుడు
మ. పులిసక్రొలులుఁ జక్రవాకకుచ లుత్పల్లవాఙ్మత్రాస్య లు
త్పలగంధు ల్వగకంబుకలగులు లసత్పానీకవృష్టాల లై
యెలమిం కశ్యపపాత్రుఁ డుత్తమతపం బేవేళఁ గావించు ను
జ్వల మా నవ్వనరాశికి న్నదులయోజం జేరి రబ్బమినుల్. 51
- క. కీరంబు లైలరేఁగి కూచు మనిసాంకేతంబునుం గూర్చి వి
స్తాకోదారకుహ్లోన్మగ్నచమహాభారానతిస్వారంగ
యారంబు ల్వడిఁ చూచి డా గుచు మృగాహీనధ్వను ల్విందు శృం
గారం బొప్ప వరాభిసారిక లనంగా నేగి రఘైరికుక్. 52
- క. శృంగారవతులు వేసుక, సంగీతరవంబు సెలగఁ జని కా విరి ని
స్సంగుక్ భూతియైతాంగుక్, శృంగారానంగు ఋశ్యశృంగు నధంగుక్. 53
- క. కని తాపను లతికోపక, లనియును గిరినిన శపింతు రనియు నెఱిగియు
న్మునికడకు నశంకిత లై, చని రిబలలు దలచె నధికి సాహసలు గదా. 54
- ఉ. ఈగతి నేగుదెంచిన మనీశ్వరుఁ డెంతయు సలఱిసింపుచు
నాగ్రవృతంబునం దనిపి వారికి న్స్థగ్గుముఁ బాద్యము స్థన
శ్వేగముగా నొసంగి కడ వింతిత పశ్చు లటంచు వాటితో
నాగుణాలి పల్కు వివరుంబు నయ్యెలు భయ్యెలు విరాగెణ్. 55
- క. ఎక్కడివానిలు మీ రీ చక్కటి శేతెంచుటం బ్రశస్త మై న్నతి
న్నిక్కము నామతి మీపై జిక్క న్నిగోడ. గూడి నేయుచు నెల్లక్. 56
- చ. అనుచుఁ గుంచులు లంటుఁ బొగరారుచిసాణము లంచుఁ గామినీ
జనత నుమధ్యము ల్పాదకు నన్నము లంచుఁ దదాస్యగంధమిం
పునెఱయఁ గ్రోలు నెంతయు నపూర్వ వటించును మించుఁ గ్రామ్ముకు
ల్లూను నతివింత లంచుఁ జటిలుండు గడుం జతురుండపోలుచుక్. 57
- నీ. ఉన్నంత నతినితో నన్నె లంతలు మని, నాధ మాపుణ్యవనంబునకును
జనుదెందుగాక నీ వని మఱియును గొను, వని యాతనికి మనోహరము లైన
యింబరంబులును భక్త్యుంజలు లేనఁ, మృలు నొసఁగినఁ గని మనివరుండు
నిట్టికల్పలములు నట్టిసలలు, నిట్టినిభూతియు నెన్నఁ దెలుగె

- ఆ. ననుచు విస్మయాత్ముఁడైనయామునిబాబుఁ, జేర నరిగి వారనారు లభ్రకు
 కలసికచ్చినట్టి వనదేవత లనంగ, బలసి భూమణప్రభలు వెలుంగ. 58
- చ. తుంచను బారంబునం గదియఁగ్రుమ్మి కవుంగిటుఁ జేర్చి మోచాపా
 శచయమునోని వేలుల భృశంబుగఁ జుట్టుచుఁ బల్లవోల్లస
 స్రుచిరుచిరాధరంబుఁ గరతోయజము బ్లిగఁబాచిముట్టుచు
 స్వీచలిరదైర్వ్యుఁ జేసి రరవిందనభాసన లీళియంబునన్. 59
- న. అంతం దమయఁడు బర్హనురాగుం దగుట యుపలక్షించి శుచ్చంచలాక్షులు మబ్బుం
 జొచ్చుమించులంతోలే వంచనం దొలంగించి చనుటయు 60
- ఉ. ఎప్పుడు వత్తుతో యనుచు నెంతయు వారలు సన్నమాగ్ధముం
 దప్పనిమాడ్కిఁ జూచు తిది ర పునియెంచక యగ్ని కార్యముం
 దప్పని యామృతాత్ముఁడు ముదంబునఁ దద్గుణిక్త నంబులం
 దప్ప నితఃపరంబు మదిఁ దార్పకయుండె ససంభ్రమంబునన్. 61
- క. అత్యధనదృశుఁ దమ్ముని, మాత్యధనం బారరహితుఁ డైయుండియుఁ బా
 నాత్యధనా ర్థవిభాండకు, నాత్యధిపుఁడు తస్మి చలలితాత్ముఁ డగుటకా. 62
- క. మరువాఁడు చెలఁగుచును వేయరు నాడుచు మానికదకు మగువలు త్వేతో
 ననుదెంచిరి యరుదెంచుట, యరుదెంచుట విరులభిరక రావ్యయముఖ్యా. 63
- న. ఇట్లు వచ్చుటయు.
- క. నిధి గన్న పేదవోలెకా, బుధనుకుఁ దన్ని యమివారిఁ బాడఁ గాంచి యను
 ద్భుధలేకాఁ డిట్లులనుఁ దద్దగ్ధి యనోగ్రంధి యగుచు నైవ్యము దోపకా. 65
- చ. ననువిడవాడ న్నాయు మగునా మిము నమ్మివవాడ నెంచుఁ బ
 ల్కిన నగుఁగాక ర మ్మనుచు లేనులు చిల్కను బంజరంబుఁ జే
 ర్చినక్రియ నమ్మహామహుఁ బ్రసిద్ధగుణాస్పదకోమపాదకుం
 భింపలి పట్టణోత్తమసమీపఘనోపనోపకంఠముకా. 66
- క. హగ్గముగఁ జేర్చి నత్యుల్కల్గిన్న ముగా నెల్లయడలఁ గరకాయల మై
 వగ్గంబు జేవరానుమ, వగ్గముతో నెనసి తురిసె వతుమలి యలగకా. 67
- త. అంత రోమపాదుఁ డాప్తమంత్రిపురోహి, రాదినుజనసహితుఁ దగుచు న్నక్తి
 నెదురు సని విధి గువిహితశ్రావ బాసరించి, వేడుకలరఁ బురికిఁ దోడితెచ్చి. 68
- ఆ. సంలసమున విప్రసంకర్షణ మొనర్చి, భరపురమున నుత్సవంబు చాటి
 వారముఖ్యులకు నవారవిభూషణాం, బరములొనఁగి విసయభరితుఁ దగుచు. 69

- క. మునివతిఁ బెండ్లిసేపెం, వనరంగ సద్గుణితాంతః దనకుతఃసంతం
దనుగంధజలతాంతం, జననవభినుతమహితకాంతస్వాంతః. 70
- చ. ఇట్లు పరిణయమహోత్సవము నిర్వహించి వామారం దన యింట నునిచికొని యనా
వృష్టాదిభయంబులు నిశర్వాప్తంబునకుం గాకయుండ రోమపాదుండు సంతోష
యం దైయుండ ననిచెప్పి సూతుండు చెందెయు.
- ఉ. స్వేచ్ఛగుణాకరుం డగువనిష్ఠుఁడు పో నరుజేర నెంతయుం
శ్రేష్ఠము గాఁగఁ బాండుగవర్తియశోనిధి ఋశ్యశృంగుబం
హిష్ఠముగా నులించి తగ నిక్కడకుం దొడితెచ్చి హెచ్చి సా
ధిష్ఠము గాఁగఁ దద్దయ విధిం దనయేష్టి యునర్చి చెచ్చెరక. 72
- గీ. ఆత్మజాతుల నలుపుర నతులఁబు నిష్ఠితారతులం గని యూర్జితముగ
నలరెదవని సనత్కుళాతాగ్రజాతుఁ డనియె ననిచెప్పటయు దశస్యందనుండు.
- గీ. సూతువాక్యామృతము దన శ్రుతిబుటులఁ, దనివిసనక నరేంద్రుఁ డెంతయునుఁగ్రోల
హృదయబహుంబు నిండి వై తెగయుచున్న, వరసుధాధార బనఁ బాచ్చుబుతులదనరి.
- సీ. హితమంత్రిజన్మరోహితహితంబుగాఁ, బటుతనోద్గబిరభటులు గొలువ
మంగళరవము నెలంగ నుయ్యంగతు, రింగతరంగమతంబాంబ
మగనకరభీకరక రాసిదిర్వికరసు భటుక చర' బ్రాజరంబు
లైనవాహినులు దన్న నసరింప రసాగ్ని, నాగుండు సంగీత నాదముల న
- గీ. గణ్యపుణ్యాగ్రజస్వాగ్రగణ్యవిహిత, సాదరాశీర్తి నాదము లేదురముగ
రోమపాదధరాధీశ్వరునిపురంబు, జేర నయ్యంగపతి సవిశేషభక్తి. 76
- క. మన్నించి హిరుదయచుట, మన్నిలయము పూజ్య మయ్యె మహానీయగుణా
భ్యున్నన్నఁ బాడఁగంటిఁ గడు న్నిగ్గుల మై తనర్పితు న్నది నాకుక. 76
- క. ఆగమహోదయధర్మవ, రాగమయాలాసకూలము విధైర్యమవ
గ్లాగమనోహదము భవ, రాగమనంబునకు మూల మది యెయ్యదియో. 77
- క. ఆననియిం దాకార్యము, నానతిరిపులొక దశరథాధీశ్వర స
న్మానముతో నొడఁగూర్తు, న్మానక యది యెంతయుఁబుటమావం లైనక. 78
- క. నావుడు సత్యవ్రత విహ, విహంతరతివాడ వగుట యే నెఱిగియక
దే వచ్చితి విసించెద, నావచ్చినకార్యరహితరహితచరితా. 79
- ఉ. భిత్వానానసావకుండు నేదవిధిజ్ఞుఁడు సాధితేదవి
బాధ్యుడతిలంబున, ఆచార్పితమూలక న్యూలాత్మక. 80

ధాత్యనిభండుఁ గశ్యపవిధాత్యుతాత్యభవుండు నీకుఁ

మాత్యండు ఋశ్యశృంగుఁ డసమానుఁడు మానవంశకీపఁ.

80

క. ఆరణిఁ గొనిపోవుటకై, యేలెంచితి నమ్మహాత్ము నెలమి చారా

నీర్తునిఁగా మత్తురమున, కారతగుణ పయపు మిది ప్రశం బగు కాకుఁ.

81

చ. అనవుడు సంతసించి రవశ్యునిఁ గన్గొని భక్తిఁ దద్విధం

బు నుడిచి యాతఁ జిశ్యుకొన భూతఁ డంతయు పన్నుతింప న

య్యవఘుని ఋశ్యశృంగుని నిగంతవన్ సమాధ్యభూమిపం

కనిరసశాఙ్గ మంపె ననఁగా నతఁ డంపె జగన్ధిశంబుగఁ.

82

క. కాంతాత్ము ఋశ్యశృంగుని, కాంతాసహితముఁ దెచ్చి జననాశుకుఁ డా

కాంతాపూరితకుఁడు ని,కాంతము సొత్తెంచె సకలజనములు పొగడఁ.

83

గీ. కాంత సంతఃపురమునకు సంతసమున, ననుప నమ్మనిపత్ని కయ్యధిపవత్తు

లెనుడు సని మ్రొక్కి యయ్యయ క్తిప్తమెసఁగ, భక్తిసేయంగ నుండె నప్పరమసాధ్యి.

వ. కేశరభుండును ఋశ్యశృంగసందర్శనసంభాషణంబుల సంభావితం దై యుండ. 85

ఉ. చాల ముదంబు నేసెను చికారసాలకిసాలలలోలపై

కాలము వల్లరీస్థుడుపాలిభ రావమిల్లోల్లసల్లరా

జాలము సౌఖ్యమూల మురుసారభసంయుతమందమందనా

జాలము బ్రాహ్మకూలము నుత్పన్నమూధవకాల మంతటఁ.

86

నీ. మాధవురాకకు మానితామోద యై, నవవనలక్ష్మి శీర్షచ్ఛదములు

రగ వని నూత్న చ్ఛదము లోలి ధరియించి, హస్తము ల్పాలించి గమ్యునునుఁ దిబ్బ

మిన్నదో యన సుగంధోచ్ఛాసి యై పండు, టాకు లూడిచి ఆలికాకు లెలమిఁ

దనరఁ బికాళిబృందంబు బందందయా,నందంబు నొంకి ధ్యానములు నేను

గీ. నొసర మతియునుఁ దత్పింగ ఘనసుఖమున, నొదవుపులకలగాలునా నొప్పమీఁతె

నమలనిజమచివిజితనీహరికేద్య,తారకము లగునభివశోరకములు.

87

గీ. శ్యామ యల్పరక్తస్కంధసాక్రమణము, గాదనుచు నేడ్చె ఘనరక్తస్కంధ మెంచు

ననఁగ నల్పరక్తస్కంధసాక్రమణము, గాదనుచు శ్యామయున రక్తస్కంధ మూనె.

క. కమ్మనిలెమ్మెరలుం జూం, జుమ్మనుతుమ్మెడలు మ్మెటవిశుద్ధచంచనో

జ్జమ్మ లగునుమమ్మలు గడు, నెమ్మెలు గులుకఁగ వసంతి మిమ్మెయిఁ దనరఁ.

వ. కేశరభుండు ఋశ్యశృంగున కిట్టనియె.

90

ఉ. ఆయతకిరీకాలి ముదమార వసంతము డాసియొప్పై యు

జ్జూతురనంబున న్నకల మాయులయ్యె మునీంద్రు నెల్ల

మృయ్యతసంఖ్యలై కడిగఁడుంబున వచ్చి రాజకోటి నే

నాయుల మై క్రతుత్సవఘనంబుఁ గనం బురిసింఁడఁ గావునక. 91

క. నాయజ్ఞము నెఱవేర్చుచు, నాయజ్ఞాము సహించి నలువొందుడయక

నాయజ్ఞమునీశ్వర ప్రభు, నాయజ్ఞామాత్యులెల్ల నవహేతబుద్ధిక. 92

క. నీవఁపునేనీ మెలఁగఁగ, నేపార వసిష్ఠమునియనీరఁబఁ దగుపు

త్రాపాదనవాయమేధ, న్యాపారముం బ మెలఁగవలయు నటంచుక. 93

క. మునిపరి వసిష్ఠ గుణధా, మునిఁడైతేంద్రియవికారును భువిజితసో

ముని పరితాదితపఃకా, ముని ఁడి యిట్లయఁచుఁ బరిక మోదమెలర్చక. 94

ఉ. మేధ్యముగాఁగ నన్నచాయమేధ మొనఁగఁ బంచి కాగ్రవా

సాధ్యుల సంతతప్రణుతసాధ్యులఁ బుత్రుల నిద్దఁడ్లుదా

రాధ్యులఁ గాంచునట్లుగ వరంబుఁ గరంబు జొసంగుమంచు సా

న్నిధ్యమునందు వేడుధరజీవతిఁ గాంచి వసిష్ఠఁ కాద్యతిక. 95

క. కాకుల్ స్థావ్యమునీపక, నీతింబిచార మేల నేఁగఁబుఁగఁగ ను

ల్లోకులఁ బుత్రులఁ బడనెను, ప్రాకటసరయూనదీవరతటంబునకుక. 96

క. విను నీవు నీదుభార్యుల, జననాయక మంత్రిపారజానపదుల స

జ్జనుల మునుల విప్రుల దో, దొడ్డినిచను మేఘుశ్యశృంగు గొని యేలెంగుక. 97

చ. అని పలుకుటయు.

98

గీ. రహి శతీయభుక్రవిభ్రాజితంబు, నై సమగ్నాదగులృతమావృతంబు

నై హరిస్ఫురితంబు నై యలరుచుండైన సరయూనాహినిం జేరి నరనిభుండు. 99

చ. విలుధపరివృతుం దై నుహేంద్రవిభవంబున విశ్చిగుణగరిష్ఠుం దగువసిష్ఠుండును,

మంగళగుణానుమంగుం దగు ఋశ్యశృంగుండును, హను లగుమహానుజును, దసో

గూను లగుమానుజును, మహానుభావు లగుచూడేవులును, సర్వజ్ఞు లగు దైవజ్ఞులును,

సాధు లగుపాతులును, జ్ఞానవిదు లగుజానపదులును, నిర్విఘ్నరాజ్యతంత్రు లగు

సుమంత్రాదిమంత్రులును, కాంత లగుపుణ్యకాంతలును, నువ్రైకయత్ను లగుధర్మ

పత్నులును, విషయనిధు లగుతందిమాగధులును, శృంగారాధార లగువారనాథులుం

దోదం ననురూపరూపయూపుత్రపాసుండరంబును, స్పృహస్థాపరేష్ఠికావిరచితశేడికా

కుండవంధిరంబును, ప్రసిద్ధక్రతుత్సవాలోకనాగర చాతుర్వర్ణకర్తృదచితనికాయ్య

నికాయకాయమానసమావృతంబును, కుంభామనోహరంబును, ధనధాన్యకాలితండుల

ఘృతలైలగుడనూపకాళ్యణకావ్యజలప్రభూతవస్తుప్రశస్తంబును, విమలసరయూక

యలానుకూలమాలల సాంబాలనూననాంధవనాగంధవానానుప్రశశేంబును, దక్షి

జానీర్యమనానీననైచిక్రీమణీగణసంభవితఃకురు నై చిచిత్రంబు బగుభవిత్రంబులును,
పవిత్రంబు బగునువర్ణ పాత్రంబులును, వరంబు బగుస్పృహ్యవఃకురును, మంజుశాల్మల
రత్న కంబళపుంజంబులును, మత్తీయం దక్షిణవివిధోపకరణంబులును గలిగి యొప్పు
నభివశపవనభవంబుఁ బ్రవేశించి భర్తృపత్ని సహితుం దై. 100

గీ. శుభముచూ గ్రంథునను వసిష్ఠఁడును ఋశ్యశృంగుఁడును మునివరులును సెలవొసంగ
నగ్నిముఖు లగ్నిముఖునునలర నప్పు, దగ్నిముఖమొనరించె గ్రత్యాదియొందు.

వ. తదనంతరంబును.

101

కా. ధాయ్యాకర్థి రజాత వేదహితమధ్యప్రతిరాపూతసా

న్నాయ్యప్రాచుత్తినిగ్ధుశ్రుబలనా నావగ్ల ధూమాగ్రసా
హాయ్యంబాపుతతక్రతుండుగ్రతుభాగార్థంబు రా దక్షిణా
నాయ్యాకర్థగు బయాజ్ఞికోశ్రములు ఛందోజ్ఞా బ్రవగ్ధాదులక.

102

గీ. సముచితంబుగ చేల్వ శత్రుముఖులనది, సాకృతశత్రున మొప్పువసాప్రహార

విధుల నింఁగారు లైదివిజహళకుఁ, దృష్టియొనరించె నజ్జగతివిధుండు.

104

నీ ఈక్రమంబునను సర్వక్రియసంపూర్ణ, మై వివిధాన్న పానాదిరత్ని

రాఖిలలోక మై యనవద్యదక్షిణా, భూయ మై నృపతపాధూయ మై వ

గం బయి విఘ్న దూరం బయి ఖచరభూవ్యం బయి ద్వివదసహృదంబు నై స

భాసదాన్తఃక మై బహుళసంస్తావపూతం బయి పాపకాదందీసిప్ర

గీ. భంజనం బయి వాద్యసంభరిత మై భ, రామరాశీర్ని నాదవీణానుకూల

వాదపుణ్యాంగనాగానవాద్యుజ్జయన మై శుశ్రృమేభ మనూన మయిన.

105

చ. పుడమివిధుండుఁ కాపసవిధుండు పభాండకునాత్మజు గ్నాతిం

భాగు నతిహాగుఁ డై కరుణఁ బుత్రక కామవర్షి సేయ న

పుడ మిరభాషి తన్మృది ప్రభూతహితాచుతు లొప్పు చేల్వన

పుడమిజనంబులెల్లఁ గడుఁబొంగి ననుగొనుచుండ సద్విధిక.

106

మంగళమహాశ్రీప్తుశ్రమ.

అసమయమందుఁ గమలాసనని గన్తోఁగ వాసవపురస్ఫరముగా సం

త్రాసు బగుచుం ద్రిదివవాసు లొగిదాసి నతిచేసిన దయామయుఁడు నావా

ణీసతినిఁ గూడి దరహాసము ముఖులున వి శాసనుమర స్ఫురఁబోను

ల్లాసమొదటం గరుణచేసి పలుకు నెవ్వలఁబాసి మదమంచుచు చివంగన్.

107

క. ఈకడకు మీరువచ్చిన, యీ కార్యముఁ దీర్చ దక్షుఁ డీక్షితి వరయ

నైవ్యుగతప్రరాధీకుఁడు, నైవ్యుగంబు గాక యొకలుగలఁడులె యనుచుక.

108

- గీ. వారిఁ కోడ్చొని యప్పు డవారిముగ, వారిజభవుండు పూర్వజీవారి యుండు
వారినిధి గాంచి యచట దేవారిచాతుస, వారిహితుఁ గాంచి పొగడె నవారిగాఁగ 109
- పీ. ఆచ్యుతసంకర్షణాదినామార్కర్షణ, పాలిరామ్యుతకర్షణ పరమచార్షణ
భక్తశీత్రోద్ధర్షణ బహుసద్గుణాకర్షణ, యమిత్రైకకర్షణ సమాసశీర్షణ
కుజనిరామర్షణ కుజనిధురాధర్షణ, దానవసామర్షణ మానితార్షణ
తరకృపామృతకర్షణ వాచాననిచార్షణ, భక్తునాథుమర్షణ సంభరితకర్షణ
- గీ. యాజ్ఞపర్షితభిక్షుకర్షణ కామకర్షణ, సంభరానందయోగి సకృన్వికర్షణ
కరుణ మామౌఱి వినిపామ్మ పరమపురుష, యథితరతుఁబురాశిసమాపకర్షణ. 110
- క. లోకంబులు గలిగింపను, లోకంబులు మనుష సర్వలోకంబులు వే
నేకార్థంబు సేయఁగ, నీక చనుం గమలవాధ నిరుపయోభా. 111
- క. లోకాధారుండ వభిల, లోకాతీతుండ వార్యలోకహితయా
లోకుండవు నసమాన, లోకుండవు సోమలోకలోచనవేత్రా. 112
- క. అభివృద్ధి చెయుండియు దుష్టభయంకరరాక్షసప్రళయంబుఁ కై
క్షుధించెద వొక్కొకతీతి, కుభదరితులయిడ్ల భక్తసులభుండ వగుటకా. 113
- చ. ఆనఘ త్వవీయదర్శకులయర్థవిహీనత శీఘ్రై జయుం
డును విజయుండు లోకము గడుం భయమందఁగ దైత్యులై జగిం
చినను తరాచారూపమునఁ జెప్పువహించి హిరణ్య నేత్రునిం
దునిమి నృసింహవిస్ఫురణఁ గ్రుంచితి వగ్రజు హేమభోజనుకా. 114
- క. ఆదనవాధిము లభిలన, రాదులు ఘటకర్ణ రావణాహ్వానులులచే
మేదిని జనించి దిక్పాలకుల భర్తించుమండి తరింబు లగుటన్. 115
- పీ. నిమిత్తమునీతి లేగు నిర్గుణవతులకు, నభిలషిక్వతులు నిరీకులైరి
పాతాళమునకు నై పాతీరి భుజులు, గిన్నరు ల్లుచాల దాగిరిభయమున
గ్రహములు నిర్వ్రేకగతిఁ దనన్పుటలేదు, పాఘ్యుల కధికచిచార మయ్యె
త్రాహ్మణోత్తములకు రాగహీన భువనరల కాకులపాటు పరిభవితై
- గీ. తరమఖంబులు కడు దుర్లభంబు లయ్యె, మునులగర్వసమృద్ధి నిరూప మయ్యె
భవరకాంతాక్రమణమహోత్సాహుండై, పక్షిక్రంతుఁడు సేయు నుపద్రవమున.
- క. హేమనగరరాసుననగ, మేమనఁ గల దతఁడు లీలనెత్తింబో నిం
హేమనగ నెంత నిలిచెద, మేమనఁగలమే సురారిమిండికిఁ జననన్. 117
- క. రావణు సమస్త లోకవి, రావణుఁ బరిసూర్పి చెచ్చెరం దదనుజునిం
గాతర మారించి మముం, గాతర మాధీశ నీవ కలవనియిటుకకా. 118

- బ. చనుడెంచినవార మని పలికి తెండియె. 119
- క. భవరాంతనామ మనోభవరాహాక మిల్లిహిర విభవరాహాక ధీ
భవరాహాకము కుంఠి, భవరాహాక మగు నభవరాంతనా. 120
- క. అని కమలాసనముఖ్యులు, వినుతింపఁగ సంతసించి చిత్తమయ్యెడు చ
య్యనఁ బ్రత్యక్షం బయ్యె, న్వనజోదయఁ దెపుడు భక్తవత్సలుఁడు గదా. 121
- సీ. కాదందినమద్దమము లై చంచల, త్వంటు నొందనితెలిత్రందముక్కొ
శ్వేతపాతకకళాశ్చింకారయ్యుపత్ప్రదీప్యతనప్రేందుదీప్త లూక్కొ
యననీభరవహశేషద్యశేషవిశేష ఫణిఫణామణిస్తులిప్రచయ మొక్కొ
యత్యయ ద్వాదశాదిత్యసంస్తుత్య ఘనాశ్వంతరచిరబీద్రాంతు లూక్కొ
- గీ. యనఁగ దాడుల్లులు మిలుమిల్లు గొనఁగఁ జల్లె, దనముమొఱుగ నధికచిత్రంబు గాన
గుహనదుస్సహాయ గొప్ప మహితజేహ, కాంతు లెల్లదఁ బర్వ సాక్షాత్కరింప. 122
- క. నతురాననుండు నిజఘన, చతురాననములను విష్ణు జనవరీష్ణు
జతురాగమములఁ బొగడెడు, జతురత యొప్పుగ సంతసము నిండాకె. 123
- గీ. అపుడు కర్ణివృత్తాంతి లేజోపహాక, నంబు నేయఁగ నధికముదంబు గదుర
నఁశత్రుత్రుఁ డురుహసాక్షుఁ డయ్యె, నమరివయలై ననిమిషు లై మోటి. 124
- సీ. అశ్వమేధకతఫలావాప్తిగోత్రభి, విశి సర్వభక్షనునకు కుచిత్వ
మరుదండభయనకుఁ గురుధర్మదేవత్వ, మలరాక్షసునకుఁ బుణ్యజనఘన
జదపతిఁ బ్రచేతనత్వంబు లోకప్రభంజననకుఁ జగ్రాన్తామహిమ
నరవాహునకు ధనదమహాభిఖ్యయొ, సర్వజ్ఞ రనుధర్మశాస్త్రపునకుఁ
- గీ. దనదు లేజోమయాత్మ దళకానిముకరన, గలుఁగఁ జేయయ నందఁగఁ గలయఁ జూచి
మేఘగంధీరములును నమోఘములును, మధురములు నైన వాక్కుల మధుహరుండు. 125
- ఉ. భానుకులగ్రగణ్యుఁ డగుపత్నిరథార్థసమీత్రయంబునం
జేమజతుర్రాకృతుల సెంతయొ చేడ్క బనించి రావణు
శ్వాసమరాతిరేకములు మాన్చి యుమాత్మ్యసహోదరాస్తనం
రానము మున్న గా యమపదంబున కంపెదఁ జెంత యేటికిక. 126
- క. మోవలని యనుగ్రహమున, మోవలనికి కచ్చిరి నిమిషాద నరుఁడైనై
మోవలనిసేటుల మెలఁగెద, రావణ మూత్రములు మోవ రావణు తాధర. 127
- ఆ. అజాని వరము బడుగు నప్పుడు నరవాన, రాలిఁ జావకుండ నడుగఁ జేరఁడు
గాన నేను మర్త్యయోని జనించెదఁ, బుడమిఁ బుడుగుగుయఁ బుట్టుదీడు. 128
- బ. అని యానతి నొసఁగి. 129

- క. తోహిత నిధిశయనుడు పట్టు, తోహిత కరమహితదీ సుఖచతుడు సుగపా
తొహిత తోటిధిమలుఁ దా, తోహిత భగవానుఁడై తోహితుఁ డైనఁ. 129
- క. వనజాఁడు జాంబవంతుని, మనయలు మోహరులు వారిసుగ్రీవుల న
శ్రృణులలమైందద్దివిదుల, మనభల్లుకకీకపతులఁ గలిగించిహాగిన్. 130
- క. అనలాతు సంతమన నం, జనయనుసాధ్యమర్థి యగ్రభవయో
గ్నిదేవఁ గపితులవండుఁడు, మనుచుండుఁడుదయచయ్యు మారిదయ మఱియఁ. 131
- క. తమతమ యంతెంబుల ను, తమతమల వలిముఖులనదలుచుగసురస
త్రము లిలఁ గలిగించి చి, త్రము లానంఁప దైత్యవర్షయ్యుతులఁ. 132
- వ. ఇట్లు గలిగించిన జేవాంశసంఘాతు లగు వాష్టరంగమపుంగవులు. 133
- ఉ. కొందలు నీలుని న్నులుని గొందలు గొందలు మిత్రసంభవుం
గొందలు గంధమాదనుని గొందలు మైందుని గొంద జంగదుం
గొందలు గేసరిం గజుని గొందలుఁ గొందలు వాయుపుత్రునీ
యందలు నింద్రనందను నహర్నిశముం గొలువం దనర్చునుఁ. 134
- ఆ. పర్యరంబులెత్తి బంతులాడు మ గండ, శిల నగుగాఁగ జేజజయచు
ధరణి క్రక్కదలఁగ దాటుచు నుండెరి, ఋశ్యమాకముఖిరీంద్రములను. 135
- క. అంతక మన్నక్కడ సుర, లెతయు సంతసెల దితరభేత్యరుఁ డభిలా
శాంతవ్యాపితధూమా, త్యంతమనోహరను క్షేప్తి యనురించు నెడఁ. 136
- తే. యజ్ఞకుండంబునిధి ఋగ్యజాంగమాధ, వానశాసనమున వియధాధిపుండు
మంత్రమంధనగంబుచే మధనవిధియొనర్చి నమృతంబు దెచ్చు ధన్వంతరి యన. 137
- ఉ. ఆయత యజ్ఞకుండ మహితాంతరము నెవ్వస నిగ్గమించి శో
భాంతర దివ్యమూర్తి కళువంశసుదీపకుమారసంభవో
పాయసపాయకుండయి నృపాలకృతాచూరినద్విధానవి
స్వాంతదనగ్రహంబున విభావముఁ దా త్తనిజస్వరూపుఁడై. 138
- క. ఆక్షణమునఁ దనకుంబ, త్యక్షంబయ్యె ననదివ్యుడగు నొకపురుషుం
దక్షిణ ప్రభావపుఁ బ్రదక్షిణ మొనరించి విభుఁడు దయితాయుతుఁడై. 139
- వ. ఇట్లు. 140
- చ. తనకుఁ బ్రదక్షిణించి యుచితంబగు భక్తి నమస్కరించి యు
న్న వరదశిఖ్యుఁ గాంచి మహిమాభ రనూజులు నీకు నబ్బుర
త్యనుపమమూర్తి లద్ధులు లక్ష్మకులగ్రామ బుద్ధులెందు రీ
భువరేపాయసంబుఁ గులకాంతలకు న్నైరవంగ నిచ్చినఁ. 141

- క. అనిచెప్పి మనోరథసిద్ధి నొసంగివధాగింపును దివ్యత్రయముఁ దొ
య్యవఁ దత్పాఠపాత్రము, దివకరగోత్రుక కొసంగి యవ్యక్తులదైవం. 142
- క. పరమాత్మ్యాదుల మహి, పరమాకర్మణపరుడు పశ్చిమధుఁడు ద
ర్శనమాప్తి పాత్రఁ జేకొని, పరమాహ్లాదమున నత్రుత పట్టాయనకున్. 143
- సీ. చతురేచి యుపాఠపాత్రము, యెనిమిది యొక్కభాగంబుఁ బెద్ద
భార్యకు చెడకభాగంబు చెడక, భార్య కొసంగి భూభక్త పితవఁ
గొసల్యపాఠిసంబులు గైకభా, గంబున సగము రాగంబు మిఱఁ
దెచ్చి సుమిత్ర కందిచ్చి భాగములు నా, ల్లింట్రిలో చెడు క్రాల్పాత్రిచిన్న 144
- ఆ భార్య కయ్యెఁ గడవ భాగద్వయము భా, ర్యాద్వయమున కయ్యె సధిక సైవ
ప్రేమ పరిః జిన్న మెట్లాము నందును, దల్లికిఁ గడగొట్టురనయ్యుండు. 145
- మ. పరమాత్మానుభవంబున న్నతులకున్ భావింపఁగా వృద్ధి గాం
చె రహిం గోత్రులు వాస్యపాఠియములున్ శృంగారకక్షోజభూ
భరతు ల్లిట్లును లావులిగె లఱుగుభ్యులు బృహంబు ల్విశ్
వగును బృహ్మగ ముదగు మ్య నవలు స్వహృదకాపేక్షులున్. 146
- క. కత్తిశుచకచభాగలహా, బటురక మగుచున్న గర్భభాగంబులతో,
స్ఫుటభార సురుచిరమహా, త్స్ఫుటరత్నా భరణగణము గడుభరమయ్యెన్. 147
- గీ. అధికమధుపానమ త్రత న్బుచాంపు, భ్రమరకంబులు చక్రివాకముల మిఱ
చాల్చెదనఁ గాంతలకు లిప్తవరకుచాగ్ర, నీలిమ దనచ్చ నత్తొలియూచేళ. 148
- సీ. ప్రేమత్రై లోకరస స్పృహమించె స్పృహతికి, గంబుకంఠులకు శ్రయంబు మించె
నాఁజివకుండుంబు మిఱచెరేంద్రున, కంబుజాస్యలకు నూఁగారు మిఱ
బటురంబుగఁజేను పొటకరించెమహిమి, ఘన కంఠపలకకు ల్పొటకరించె
దెలివత్తు మెలకలెత్తె నిలాపతికి జుద్రములులకుఁ దెలిఁగాలు మెలకలెత్తె 149
- గీ. మానిస త్రమనిహించుమాన కామ, సప్తరంశుప్రభవ పుటప్రవరస
మాత్రమాభ్యుపాశు నాహగకవఁ, బ్రాకటాలగు దాహృదశ్రీకరమున. 150
- ఆ. సకల జనులకుఁ బరమహంసంబు నిండ, దేవతాస్తుతి గణముల దిరము నిండఁ
గలిగిదీవిరాంబు బరులకు నిండ, సెలఁదలకు నందఁ బండ్రిండుసెలలు నిండ. 151
- మ. మధుమాసాగరకున్దళున్దళనమియధ్యాత్మా కాలంబునన్
బుధవారాదితారఁ గర్కటకసత్కుశోద్బయగ్నంబున్

న్వహితవ్యాలుగూడఁగా విధియులు శ్వేతైంద్రులతోంసింపఁ జ

త్రభరార్థంబగు నొక్కపుత్రుఁ గనియెం గొసల్య సాఫల్యయై.

151

బి. ఘనతరు ల్బురువోవిశాసతఁ జెన్నొండ, భువనము ల్బురువంబుల వోజుగ

విప్రుభగ్యము బభివృద్ధికొండఁగఁ గళా, న్నూర్తి సంతసము విబుధుల కొదవ

సత్కార్యసహితరాజ్యవర దనముఁగా, ద్విజాతలం బురుఫలా ప్తిని రహింపఁ

గుణలయామోదంబు గుమ్మరింపఁగఁ బుణ్య, జనకాచమనమ వర్గనము గాఁగఁ

గి. బర్యదినకాల్వరీవాధగర్వనిర్య, పణములుండు భోక్త్రీకుపర్యవంతు

వర్తనములుండు లోచనపర్యయతము, పర్య నృపునగ్రసతికి సంప్రభవ మయ్యె. 151

గి. విబుధవాన్లంబుఁ గుణలయావిక సనంబు, పుణ్యము చకోరలోచనాపూజాసంఠ

సప్రత్యద్ధియుఁ బట్టుతమక్కాంతి యయ్యె, నవఘనులి రామచంద్రుని జననవేళ. 152

క. గ్రహరాధ లాకనియను, గ్రహమాత్రంబుననపాఠుఁ గలవనెడిగుని

గ్రహజన్మబగ్న మహితి, గ్రహబగ్నము వింత గాదు రహిమాహింపక.

153

క. సంతాన మధిపుఁ డొండఁగఁ, సంతానము గురినె విరులసంతానంబు

ల్యంతలము వోజఁగి రమరు లావంతలు లేకుండ సారవత్సావ్యర్థమై.

154

క. అగ్రసతిమణిరలన ని, జాగ్రమతోర్పత్తి విని నృపాగ్రణి గడుఁ బ్ర

త్యగ్రాగ్రహారములమది, గగ్రగ్రహాణముఁడై ద్విజావని కొసఁగె.

155

బి. విమలతానిహృదబృత్తి నూని కా, గృహవృత్తి మనమున కెక్కఁబోలు

వళివాధ్యభివృత్తుం డైయొప్పుప్రభవమఁ, బుట్టివు నై నిచ్చ వృక్షఁబోలు

దుగ్ధాని వోలాదువారకుఁ గొసల్యావ, చోరుదుగ్ధాపేక్ష యొదవఁబోలు

వారదుమహాస్వనము మెచ్చుమేటి కం, గవలసోలబల్రమ గలుఁగఁబోలు

గి. శేషునైఁబండుఁటి విశేషమతికిఁ, రూపరల్పంబు లధికమై లోఁపఁబోలు

ననగి నిండివరక్కాముఁ డేఘవిరాముఁ, డేమిరుగుణధాముఁ శుద్ధాఁడు డవతరిం.

క. వశదిగ్వికడముగ విషద్రవ దిగ్విభులెల్లఁ బాఠుఁ డకుమీనమునం

వశవిమాగురువారమునక, వశరఘసతి కైక గనియెఁ దనయుత్సవమునక.

157

మ. కవికాలోరగతారఁ గర్కటకలగ్న స్రాకలై కాదకిం

గవికారాభిమతు ల్సెలంగ జగదేకశ్లోకవిఖ్యాతులక

ముదిజేకాత్మ్యుల నిరుద్వరం గనియె నక్షుప్రహరచార్తర కాం

భవసంస్తోత్ర గుమిత్ర మిత్రజనబృందం బాత్మ హర్షింపఁగక.

158

క. ఇటు.

159

- క. నలగురురూపక కాశ్యపులు, నలుగురుకురు బంధునిప నలువుగ విరివా
నలు గురియ్యిల్లుంబా, నలు గురురకాట్యులుల నొప్పిరి ముటన్. 180
- క. పాపంబులు భక్తమన, పాపంబులుఁ బాపనోపు కర్మాలురస
ద్రూపంబులు పురుటిండ్లకు, దీపంబులు గాఁ జెలంగ దీపితభంగిక. 181
- క. పురుషోత్తమ బగుత్తులుఁ, బురుషార్థచతుష్టయంబుఁ బోలెం గని కా
పురుషమిద్రవనమదం, బురుషసహితముగ నృపుడు బ్రుండుడువడిచెక. 182
- చ. తెదనంతరంబున. 183
- జీ. తుల్యచావాచనపూర్వకజాతక, ర్యానంతరంబున మానవేంద్రుఁ
డతిభక్తిఁ గులగురుం డగువస్తివృన్ది గాంచి, నకుఁ డయినుతులకు నానుకరిణ
మొనరింపుఁ డనుడు నయ్యాగియిఖ్యుండుఁ గో, సులరాజకన్య గానత్తురునకుఁ
గ్రగత్తు నకు మాగధరాజపుత్రి కా, పుత్రు లకును గ్రమంబున నొనర్చె
గీ. రాముఁ డని రాముఁడనుచు భరతుఁడుగాన, భరతుఁ డనిలక్ష్మణుఁడుగానఁ బరఃగలత్ము
ణుండటంచును క్రతుఘ్నుఁ డొందుగాన, చుహిమశ్రుఘ్నుఁడనుచు నామంబులపుడు.
చ. క్రమమున నాద్యపక్షమిహి కాకిరణోరుకళోపమానులై
నుమవిశిఖావరీణపటుసుందరులై వినుతాంబుజాననా
ద్యమరులు నై నరేశ్వరుడు నరిలు సంతస మంద మిత్రగో
త్రము వెలంగంగ రాట్సుకులు రక్షయ నొప్పిరి నాఁడునాఁటికెక. 185
- గీ. కల్గిడఁడుల సంతోషరల్లిప్రాఁగఁ, బ్రాఁగనేర్పిరి చిలుకలపలుకు లెలమఁ
బలకనేర్పిరి భర్మము బ్రబలిసదుర, నకుననేర్పిరి పెడపెడనడక లభుడు. 186
- చ. కని మోదించిరి కల్గిడంద్రులు జగత్కళ్యాణచారితుల
న్వనకాతాయకనేత్రుల నిర్మల శోభాగాత్రులం పాగల
చననీరేరుచుమిత్రుల నృధురభాషాచితుల నిమిత్రకా
నననప్రైతులఁ గూఢజతులను నానాస్తోత్రులం బుత్రులక. 187
- చ. అని మనోల్లాసంబుగా నుపన్యసించి. 188
- క. భండనపుఖండన ఖల, దండన గుణమందనానితాంతప్రబుతా
ఖండల మణికుండల భూ, చుండలధర విధుదినేకమండలనేత్రా. 189
- కా. జంభారాత్యభియాతిఖండనపత్తిష్టప్రొల్లస భద్రదో
స్తంభాభిష్టుతభూతిభూతిమణిదృబ్ధప్రస్ఫుటోద్దామ కా
మాంభోధ్యాత్య భవానమాక్రిత నువత్వో దీనరత్నాంచితా
రంభాదంభమహాభిలాష జగదారాధ్యాఽప్రపద్యద్యయా. 190

లయగ్రాహి.

సారఘనసారగువిసారగుమచారపటుహీరవరక్షీరధృతిసీగసికతాళో
చారఘనసారదపరీరహితశారదనికారమణశారదశరీరమృదుముక్తా
చారమధుపూరగురవారణసుమీరణమమారవరచారవరచాగనిలసజ్జిం
దీరమమతాళకతుమదకలికారమణక్షరవమహారగపచారుతరకీర్తి.

గద్యము. ఇది శ్రీసూర్యవారాయణపద్యాధ్యానపరాయణ భూమిశ్లోక
వినయ రామవార్యతనయ పండితసేవాసముచ్చయ శాస్త్రపల్ల
లచ్చయప్రణీతం బైన దాశరథివిలాసం బనుమహాప్రబం
ధంబునందుఁ బ్రథమాశ్వాసము.

శుభిమస్తు.

ఆచిహ్ను మస్తు.

శ్రీశారదాంబాయైనమోనమః.

దా శ ర థి వి లా స ము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

ప్రేమచానీయవదన వర, రామాజనవదన వందరదన రిపుమహా
భీమకదన రుచిరసువ, ర్నామేయచ్చదన వేంకటాచలసదశా.

క. అవధింపు మనంతరకథావిధానంబు భగవంతుండగు నల్మితోద్భవుం డిట్లుని చెల్లెం
దొడంగె. 2

క. తమ తలిదండ్రుల కానంద వధిక మగుచుండ రాజతనయులుఁ బ్రా
తమకృతచీవనులైయు, తమవృత్తము పొడలకు ముదం బొసరింపకా. 3

గీ. రామలక్ష్మణులు మనోభిరామలీల, భరణిత్రుఘ్న చారుభభరితలీలఁ
గవలు గూడిరి జక్కవకవలఁటైడు, వేలుపులకూడుఁ గూడు నవ్యభము గాఁగ. 4

కా. విద్యాభ్యాసే తస్మిన్ నొద్ద ననుజాన్వితఃకుగా నెంతయు
న్యద్యాభ్యాస మొనర్చి రాముఁడు మహాచేద్యవేదాంగము
విద్యానాథుని యట్లు నేర్చి మతీయ వీరుండు ప్రాద్యద్ధను
విద్యాపారంగుఁ డయ్యె భీతి నవిలోర్చినాడట ల్లందఁగకా. 5

చ. గజవిజ లేక వీరఁ డురగంబుల నెక్కి రణంబొనర్చుట
ల్లజముల నెక్కి పోరుట విలాసితి జన్యము సేయుట లృథాం
గజలదయుక్తిఁ గాండవటుకాండపరంపరఁజాపుట లృథాం
గజనిభయాత్రి రాముఁ డధికంబుగ నేర్చె నహోదరాత్తుఁ డై. 6

వ. అంత. 7

క. దారకుల స్వంతరిల్పుం, దారకులం దచ్చజనవిదారకుల మహా
దారకరుదావిశేషుల, దారకరాజనిభమాఖులఁ దారకనఖులన్. 8

మ. కనిరాజశ్యాండు పుత్రతత్తములకుం గళ్యాణము లేయఁ జ
క్కని రాజశ్య సుకశ్యల న్నెదకుచో గాధయుఁ దావర్షశో

- కనిరాకన్న యిది దేగుదెంచుటయు చేగంబొప్పు నమ్మాని రా
కనిరాధీకుడ కేగ్గురించి భటుల్ గొతుచులొపేతు లై. 9
- క. భటులిటు లెఱిగించిన నుద్భట సులతోమమున నెదురు పటలెంచి శుభా
ర్థటు లెసగఁ దోడితెచ్చెక, భటునిక్రియ న్మహిమవినుభయభక్తుం దై. 10
- చ. ఇవిధంబునం జి తేంద్రియమిత్రుండగు విశ్వామిత్రుం దోడితెచ్చి సుఖాసనంబున
శాసీనుం జేసి. 11
- క. మనికాశకుఁ దగుకాశిక, మనికర్ణ్యముఁ బాద్యమొసఁగి ముదమున రవిధా
ముని పాదశోచవరజల, మునిజళింబున వహించి బుధులు నులింపకొ. 12
- గీ. కాశము పవిత్రమయ్యెఁ ద్వవీరుపూజ, నమున యొప్పుతృప్తాబ్జరజమున గృహము
నమితశోభనములకిర వయ్యె కమ్య, కోటికిని మీకుఁ గుశలమే కుశికవంశ. 13
- క. ప్రాణతనుతాణధను, రాష్ట్రాకృపాణంబులును గృహపర యస్యు
ప్రాణపక్షప్రాణపదా, క్షీణతలును నీయవియ కుశికవంశమణి. 14
- క. పొచ్చెంబుగ నాకుట గా, దచ్చెరువుగ నిపుడ మీర లండలుఁ జాదం
జిచ్చుఁ జొరుకున్నఁ జొచ్చెద, కచ్చిన పని యానతియనయ్య మహాత్మా. 15
- చ. అని యెట్లు మ ప్రకన్య సచాస్తుండై యన్న దళితధనుకు విశ్వామిత్రుం దేట్లనియె.
- క. సత్యాధారకులొత్తరు, సర్వసమాధారరాజ సత్తుభాసా
సత్యాశ్రయచిత్తమహా, సత్యాంచిరి యాపవను దళితధనుహీనా. 17
- చ. కుశలమతి స్వనంధర రఘుక్షితిపాలని యెట్టులన్నిఁగం
కుశగతి రక్షసల్ప దళఘండవు ధర్మమతిం ద్వివన్దలాం
కుశ యదరాంకువంశ స్పృహవంజర కావున మాకు సర్వముం
గుశలమతుంచు సాధునుయ ఖుండు కపామహితుండు వెండియన్. 18
- క. ద్రోహులు గాధానోద్యస్తే హులు సంరేహులతి నిషిద్ధాస్రమిర
క్షేహులు ఖలమరీచను, బాహులు చండలదీగ్గు బాహులు వెలుచక. 19
- చ. తివిరుఖంబు సేయకుట దీక్షునిహించితి నేని వారు నీ
తివిడిచి యజ్ఞ బిస్తుకలిం బుమాలును ర క్తవర్షము
తివిని కనించి మించి పటుతీవ్రగతిం గురియించుచుండు రి
ద్దివిజిహ్వోధు లభ్యుర ముదీర్గతః బూర్ణము గాకయండఁగన్. 20
- ఉ. వారియహ ప్రళంబజనీర్లభ వారిటు లెన్ని చేసిన
స్వారికపించుటం దళ ముదళ్యము లోపము నొందుఁ గాన దే

చారివిభేదక్రమము శాశ్వతః గడుంధలపోనీ సత్కృపా

చారి వైస నీకడకు వచ్చితి మెచ్చితి నీదుభక్తికా.

21

క. ఆపాపాత్ముల సంహరింపఁగ మఱియు వైనజన్మంబు నెం

తేల్చుల్లంబుగ నిర్వహించి విలసత్కీర్తి బ్రతిష్ఠింపఁగా

నీపుత్రు) ప్రమురాముఁ బంపు మితఁ డానీరజపత్రేక్షణం

దీప్తిభి న్నరుఁడై జనించె ఖలశిష్యకా భరితీకృతా.

22

ఉ. ఈతఁడు సర్వలోకగురుఁ డీతఁడు దానవలోకభీకరం

డీతఁడు మాధవుఁడు మఱి యీతఁడు మాధవభావభావితుం

డీతఁడు సర్వభూతహితఁ డీతఁడు భూతలభారి గావునం

భీతి యొకింతయే మహిభవస్య పొందకు పంపు మింపునకా.

23

వ. ఆవి పల్కి త్రిరాము నుద్దేశించి.

24

గీ. తానచారిల నిర్దాకచారి, దానచారిఁజంబుచలదాన చారి

ముఖకమలములు నిజశరీరు ఖరచారి, ప్రయ్యఁ గర్మణముల్లఁడై నయ్య మఱుట.

గీ. అతఁడు నవ్యాకృత్యులు వివరుచు గర్వగ్రంథములఁ బడి చ్చాన మాంతరంబునిండఁ

బ్రజ్ఞచెడి నవల్పంబు భగ్నుచ య్య, మేను ప్రానయ్యఁ బ్రాణం బురీణయ్య.

క. ఉల్లము జల్లుతునఁగ మో, మెల్లను వెల్లదన మూన నింద్రసఖుఁడు భూ

వల్లరుఁ డల్లన నమ్ముని, తల్లఁజుఁ బలుకు న్నందంబు జల్లద పడఁగకా.

25

క. తిండి విను రాముఁ డెక్కడ, గండలు రాక్షసులు వారిఁ డైకొనక కడుం

డిండించి నిలుచు టెక్కడ, చేత్రులు లీమాట లుడిగి విను నాపలుకున్.

26

సీ. ముఖపద్మసౌరభోత్కృఖముఖురశరీ, ముఖిముఖుఁడు రామండు గలవా

ముఖమనఁ బూర్వాగ్ని ముఖశరీరుఖపరః, స్వగుఁ డగు చారిదేవముఖమరద్ర

ముఖులు పంబులు గూడి మోయదే గాచుస్వగులు గాను దెస సుముఖుఁడత్ర గమ్ము

ముఖిగా వచతుస్పృశతి పాకాఽ, ముఖ తశేష్ఠితి దిగులు మనీంద్ర

గీ. ముఖ్యుడంద్రబ్రహ్మగోముఖ ముఖుఁడు , గరము భరకరవంశ శేఖరుఁడు వైశ్య

భనము భుజితమగుఁడు జిత్రము గలంగ, ముఖులు దిగవైచి మానిసమ్ముఖమనందు.

వ. ఇటులు నభోముఖుఁ డెము దశేంద్రువృత్తులు మారి మాని యై

కటకటలాడి కొంతదడి న్మౌగ మెత్తి నశేంద్రచంద్రుఁ డ

జ్ఞప్తిలనితోడ నిట్లునియె జానుగ నే నట కేగుదెంచి ది

క్రటమకత్తి నై నుభయుఁ గాచెద నేచెద వైత్యభగముకా.

27

- క. శీర్షిబలంబుల చేసచు, కూర్చి కొని మహర్షి మిమ్ముఁ గూర్చి ఖలవని
గూర్చిచ్చేర్చుపగిదిఁ బో, కార్చి సవనము నెఱవేర్చి యురుదెండు చనక. 31
- క. మునిసింహుఁడు వృషకుంజరుఁ, గనుఁగొని సటలుగుడంగఁ గనలుగడుర ది
గ్గన గడ్డియడ్డిగ్గుతుటికి, చననుద్యోగించి యడ్డతరఘనితోడక. 32
- మ. వివ వర్తంబులు గానివాక్యముల నీవేళం బ్రశంసిందివా
వివరంశంబునఁ బుట్టి నూపురివహానీ నాంతరంగుండ వై
వివయంబు వ్వుయముక భయం బనయము న్విభవ్యస్తముం జేసి నీ
వివవర్త్య ల్పినుబోలె బొంకఁగల వారే పాతకాభిరులై. 33
- క. జ్ఞానంబు విడిచి నూపుర, హీనమున కోర్చినాఁడ వింతియచాటుం
గానిమ్ము పోయివచ్చెదఁ, బోని మృనునంతలూన భూపరితోడక. 34
- చ. కడఁగి కసిష్ఠుఁ డి ట్లనియెఁ గంజసి-రాన్వయ మానిపాదముల్
గడిగి విశేషభక్తి నొకగడ్డియనుంచి మునిండ్రిచంద్ర నీ
కడిగిన చెల్లనిరు సని యాయనఁ బల్కి కుమారుఁగోరనీ
కడఁగి నిజంబుఁ దప్పట మహత్త్వమె మెత్తుచె తీనిసత్తయల్. 35
- డి. రాఁప సమ స్రవస్తువు బురాత్రత నిచ్చెద నంచుఁ బల్కియుం
రాపసనాధకృత్రి యాచితంలె కుమారుఁ గుమాగధీరుని
రాపసనాథు నెంటు నుదిరిసితిఁ బంపు మితండు ధాత్రిగోఁ
రాపసమాన్యఁ దీశనివిధం బెలుఁగంగ నశక్య మేరికె. 36
- క. ఈమనికెట్లానికీ గురు, నీ మని మనమంది మేని యితఁ డల్లికచో
నీమనిఁ జెల్లనిచ్చునె, యీమనికిం జోడు గలచె పృథ్వీనాధా. 37
- వ. అని చెప్పిన నని. 38
- క. గురునిభుఁ డగుగురు నాజ్ఞక, గురుతర మని తెల ధరించి గురునాన్న మునక
గురుఁ డాడుచున్న తన నలుగురుపుత్రులఁ గాంచి కృపయిగురు నెట్టుగక. 39
- క. బాలకుల వహితగజచం, బాలకుల విసిలనీలపరిహారకోలం
బాలకులకు గైసేయఁగ, బాలకులయ్యులల వపు ను బనుమటు యూ దగక. 40
- డి. కజ్జగదీరునాజ్ఞ మదిత బృదితాత్మకలై రయంబునం
గజ్జగరేటనీట వృషకుంజరపుత్రులకుం గ్రమంబున
వృజ్జనమాచరించి వదనంబులఁ గన్తురేళు లాంచుమం
గజ్జలతుంచి రాట్పురుల కన్నులఁ గన్నులపండువై చనక. 41

- సీ. అబ్బాస్యయుకతే శుభ్రాంశుకంబు లాసంగఁ, బుష్పంబు లొకతీవఁబోడి యుసఁగ
నొకతైలవచ బంగరుకటకంబు లాసంగ, గంధం బొకస్మరాకునిభ యుసఁగ
ఘనవేణియుకతే ముక్తావళు లాసంగ య్రా, కటికొత్తు రిత్త కంకణము లాసంగ
నొకఘనరసవతి యూర్జిత లాసంగ రం, భోరువాకతే చంద్రహాసముల నొ
- గీ. సంగ నబ్బాలరతు సాంచెసంగుచుండ, నిట్లు గైసేయఁ దల్లుల కలమి మ్రొక్క
రాజహంసల గరులనా రాజసురులు, రాజహంసల గరుల విరాజు లగుచు. 42
- సీ. తమచందహాసజ్యోత్సాన్నిపూర మచటిచం, ద్రోపలంబుల నీర మూరఁ జేయఁ
దమచచమేచకతమము భిత్తికల యు, త్రమహారములను నీలములఁ జేయఁ
దమపదవల్లనోద్గమభోణ మచటఁగూర్చిచకంపులజగిలొ, జెలిమి సేయఁ
దమవిలోకనసుధాధావశ్య మచటి గృహములకుఁ దగువిరాసములు సేయఁ
- గీ. దమతనూస్వర్ణరుచులవిస్తార మచటి, సకలజనులకుఁ బరమహంబు సేయ
వచ్చి మ్రొక్కరి మృగుతనూవల్లులకుఁ, దల్లులకు సర్వణవలీపురల్లులకును. 43
- క. మ్రొక్కైన దీవన లెసఁగఁగ, నక్కొడుకుల నెత్తి ముద్దులూడుచు నెంతే
మక్కురఁ బాబుకము లంటుచు, గ్రమ్మన నారాజవద్య కడ కనుచుటయుకా.
- చ. నలు వగురీతి వచ్చి మునినాథులకు న్నలలొకభిత్తకు
న్నలుపురు మ్రొక్క నిల్చిన ఘనంబుగ దీవన లిచ్చి రంతన
న్నలుపురిలోన నగ్రజు ఘనాఘనరామనిరాముఁగాంచి య
న్నలువకుఁడులుగ్గుచు నిన్మియమినాథుఁడు సైవనసిద్ధుఁ డిట్లుచన్. 45
- చ. రవినిభ జాలమేల మన రాములత్మణుఁడేని రావస
ప్రవరుని వెంటఁబంపుము శుభంబగు నీకును నీదునాత్మ్యసం
భవులకు నంచుఁ బలుకుటయుఁ బార్థివుఁడు న్మదనంది బాణయా
ణవిహితపాణిహంసుల నొనర్చి రసర్చిన పుత్రమౌనాముకా. 46
- క. ఒక్కరితేసేపునకు దిగఁ, ద్రొక్కెయతిశ్వరునిఁ గాంచి తోడ్కొని చనువొ
చక్కనిబాలర నని భృతి, నెక్కొనఁ గా మఱియు నమ్మనీశ్వరు తోడెకా. 47
- క. కంటి బహుకాలమున కీఁగంటి నిమ్మకుంటివారికార్యాగ్ధము మీ
కంటిఁ గృపాపరు లెవ్వరు, కంటికిఁ బెప్పురల నురులఁ గాపాడవలెకా. 48
- క. అని చెప్పి యాత్మణుండున నాతోడిపతి యాత్మణత్వణుంబునఁ గృతలక్షణులును, సకల
కళావిచక్షణులును, గిల్చిపారణ్యాకుకుక్షులును, శిష్టసంరక్షణులును, దుష్టజన
క్షణులును, భర్త్యాన్యక్షణులును, వినుతలాలేక్షణులును, బద్ధపత్రేక్షణులును,

సమాచరితగురుప్రదక్షిణణమున, బత్తులులునగు రామలక్ష్మణుల సమర్పించుటయు
నవివృత్తమిద్రుండు. 49

ఉ. అదెడు రామలక్ష్మణుల నాదరపూర్వము గాగఁగ జూచి కొం
దాదెడు రాజుఁజూచి యిటులాడకు భీతిని నేను వీరిఁ గా
పాదెడువాడ నే ధరణీనంతయు దుడకఁజేసొందకుండఁ గా
పాదెడువారు వీరు దునుమాడరె గుప్తుల న న్ని కృప్తులన్. 50

ఈ. అని యూజడిల్లం బలికి. 51

మ. వెనఁ య్య న్వరజన్ముఁ గూడి మహిమ నే్వంచేయుఁగంభుస్వలె
నె్వనకయ్యన్నయఁ దమ్ముకుం గొలుకఁగా వేంచేసె నమ్మాని పా
వనభూదిర్లలితాంగముం భువజటాబంధం బుర న్నాకభూ
వనభూకాతనుమంబులొలిఁ గురియిన్ భావంబునం బొంగుచున్. 52

క. రామక్రొధరహితు లిరి, భీములు ధర్మావనులుఁ గృపీటజనేత్రు
లొన్నమునిఁ గెరలుముఖంబులతో మునిపతి వెంట దశరథునిసుతు లరుగన్. 53

క. చల్లనిగాడుత్రు గడు వెద, చల్ల నికటభూయహముల సత్సానంబు
లల్లని సేసలగుచుఁ లై, జల్లని రాబంగ సంతసమునఁ బొదలుచున్. 54

మ. గణశాతీరలసద్గుణాగ్రణులు రంగత్కాంచి కాకింకిణీ
కృణానాసేచనశోరువిగ్రహులు లోకాలోకధైర్య లుగ్ధి
జనదూరాయిలు రామలక్ష్మణులు భాస్వదీప్తితులు లాన్ధయో
జనదూరంబు పయోజబాంధవునియోజ నిష్ఠించునమ్మానితోన్. 55

క. మది నానందించుచు నెమ్మది నీగతి నేగి సేనమహిమ న్నగుచు
న్నదివోలెఁ బాలుచు సరయుఁ, నది గాంచిరి రామలక్ష్మణకుమారు లటన్. 56

నీ. వీలుఁడులకెనయగు పృథువులినఁబులు, వాలసామ్యమగు శైవాలములును
సనకదృశంబులొ చక్రవాకములు నే, త్రములకీవగు శకులములగములు
బాహులవంటి శోభనలిసంబులు భ్రమరకసదృశములైన భ్రమరకములు
నాననశోభాసమానాంబుజంబులు, చెక్కులరీతి భాసిల్లుతున్

గీ. లకురుపాక్కిశ్వఁ బోరిన యిట్టినుశ్శు, వశులకెనయగు వీచికావళులు గలిగి
కారిలొగమాసక్తవారిజాన, నారుచిరవోలె మిగులఁ దనర్చు దాని. 57

మ. సరయుఁశైవలిసీలమానుఁగని విశ్వామిత్రుఁ డా రాముతో
డరహిం బంబ్బుఁ గుమార యిర్తరినిఁ జూడం బంకజామోదయై

- విరహాకంకణహంసశోభితగుళోభాయు క్తయై కామినీ
స్ఫురణంబెపు వహించె: కాచితివ యంచు దత్తహిపంబునక. 58
- క. వనజాతరటమనోహర, వనజాత మునుప్రభూతవరగంధము లోఁ
గొని తిలవాతపోతము, గొనియాడఁగ నిట్లు బలమిక్కిలిన నలరుచుక. 59
- ఆ. విశ్రమించి రామవిభురామవిభుఁ గాంచి, వత్స యీజలముల వార్చి రమ్మ
సకలభయనివారణకర మావిద్యోప,జేత మొసఁగువాడఁడె లలితు ననిన 60
- మ. తనపాదోద్భవ యైనగంగమహిమం ద్రైలోక్యలోకాలిఁ బా
వనముం జేయుచు నుండఁ దాను సరయూవాహురభూతాత్ముఁడై
మునిసంఘంబులు దన్ను వార్చి ఘనులై మోదించుచుండంగ న
మ్మనియాజ్ఞ న్వెన వార్చి రాముఁ డతుజన్మంగూడి భక్త్యన్నతిక. 61
- క. కరములు నోడించి జగన్గుండఁడు గల్గెయగుండఁడు గౌతమిని గురుఁ డనుచుం
గరము వినుతించె విద్యాపరిగ్రహముఁ గోరి నియమిభాగ్యం బనజే. 62
- క. ఈపగిది నిభృతుఁ డైనమహీపకుమారకుని సంఘమిశ్చితుఁ డభయ
ప్రాపకబలాతిబలవి, వ్యాపరిణకుఁ జేసి మతీయు నమ్మని పలుకుక. 63
- చ. ననకసనందనప్రముఖసన్ముఖ లీమహానీతువిద్యలం
దవర బరింతు రభ్యులులఁ దానవబాధలు మానసీవ్యధ
ల్లకుకపు త్పిర్నిపాసలును దార్జ్కన తంతయు సుతెసం బగు
న్వెను స్వప యీగువిద్యలను వేడ్క భజించి క యంతలోననక. 64
- క. కొనియాడుచు విద్యలు చే, కొనియాడుచు ననుజుఁ గూడికొని హర్షించెం
'దననాథుఁ డస్తగిరి వొందె నాధరణీశసుతులు దృణతల్పములక. 65
- క. ఆరాత్రి నిద్రఁ జెందిరి, యారాత్నరయూతరంగజానిల మొలకు
న్వారితమాయత నేత్రులు, వారిమధువు వేడ్క మానివర్యసహితు లై. 66
- చ. ఇట్లు నిద్రించి విశ్వామిత్రప్రహేధితు లై కాలోచితకృత్యంబులు నిర్వర్తింపి. 67
- క. వేగంగ మనోముదమున, వేగంగ మనోన్యూగులయి విద్విఘ్నము మది
న్వేగ గంగ మానియుతు లై, యేంగం బవిత్ర యగుచు నేగంగఁ దగుక. 68
- గీ. అట్టిబావ్వావిఁ గని య్యమణ్యవ్యాచు, మణులు రమణీరమణులు బట్టుణులు రామ
బట్టుణులు సంతసమున నేలాలలాను, కూలకూలంబు వంత మొక్కుచును జేరి. 69
- చ. బరితరంగరంగమునకాస్యము సల్పుచు నున్న రాజహం
సలు జలపానలోలుపలసద్విప్రయూధపపక్షి మేఘులు

- దేలము బటయ భీరి గగనంబునకు నెవ్వఁ యాటి బాతు లై
య్యురెను వారదాద్రములబట్టులు చాలకభీరినేమునుకా. 70
- చ. కనులనీవిహారమునఁ గొనుచు రేణుపమానపద్మ మై
యమరఁ గనుంగొనంగ మధుసూరి సువర్ణత గాంచియొకనె
ట్టిరులితులైకఁ జేరిన ఘటంపక యోగ్యత యందుఁ గాశకుం
కు మతి ము వన్న నీవరచునోన్మనుచు న్నెవ్వఁ డెప్పుడుండఁగకా. 71
- క. అంగయలు వొంగ రంగ,ద్భంగము మజ్జజ్జావాగుధంగము బలమా
తంగరధాంగము సుగమూ,సుగమఁ దటయొనుప్రసంగము నెనురకా. 72
- చ. కనుంగొని రంతం దర్శియింపప్రదేశంబున. 73
- నీ. తాలహింతాలరసాలసాలతూల,కృతమాబద్ధుసాలవిరలిసునము
నుపకంఠరీలకంఠోత్ప్రొత్తకలకంఠ,కలకంఠవరచునోన్మప్రదంబు
సావిసారవిస్తాసారససార,సాధారణసారకానిర్మలంబు
రంగత్కరుం గాభిమంగభృంగాంగవా,ధంగసంగీతశోభాయుతంబు
- గీ. గండభేరుండసమకచేదండకాండ,గండశోక్తగండప్రండవీకప్రకండ
చేరబాలాదనము ముచీరంబు, బావం బగు నొక్కతపోవంబు. 74
- క. కని రాముఁ డెవఁడుశ్రు, మని మునిపతి నకుగ వారఁ దావరమున ని
ట్టయె ఘనాఘనగజ్జా,స్వరి దశద్యుతవదశంధకలియ మెఱుముకా. 75
- క. విను కామ్యశ్రమ మిది రా,చున్నపాలక తొల్లి మూర్తియందుండై పా
వననిష్ఠ గండర్బుడు, ఘనతప మొనరించె నిందు గరళగుతుండుకా. 76
- చ. పరమతనం బానర్పఁ గని భర్తవ కయ్యమలొడిపాత్తుఁ గూ
య రహినటయ చేవవిగతు ల్వియతు ల్లు ట్టియింప నేగి చె
చ్చెర హతులితముం గలఁగఁ జేసిన వారఁ డెఱింగి మాకు భీ
కరనయనాగ్ని దగ్ధతఁ గా నొనరించె నిమేషమాత్రలోకా. 77
- ఈ. కామఁ డెఱుంగునే యుచితకాలగతు ల్పయిల్లు భీమఁ డై
భీమఁడు చూడ దగ్ధఁ డెఱు పృథ్విచలింపఁగ వ్రాలె వ్రాలిన
వ్రాచు తదంగగుంగమున రాజలు నిర్విషయంబునంగనం
జ్ఞానహితుంబు వొండె నని గాధిసుతుం డెఱింగించి చెడియుకా. 78
- క. వి నిద్రి వృషాబ యుభయస,రివృద్ధ్యము ఘనకలువవరితీయ మిహ్వో
ట వృన మివినశేక,బు నృతి రేఱు యుతుఁ గడపి ప్రాప్తు వొడివకా. 79

క పూర్వాక్షుఁడు మైత్రు, సోతపర్వీతి కదవిసాక్షిక మొగం

గాతో నును నకును త్పూరి, చేతో యుగ మొగక వృషధినిచునుండెన్. 80

చ. అనునెవఁ గాఁకాగతున మచ్చతిమొనకేఁబ్బ లాలిం

చి నిర్భయి నేరుకొని మునిమారు మ వ్వుతు లాకించి మి

చిత్తవృత్త వృత్తసావ్యములచే నలకించి నులివి యురటక

మన బరగా ముట్టఁబు: గాది. నుకొనున గారించినకొ. 81

ర తదవంకరంబున బరమతపఃసాధేయు, నెరుగాధేయును వివక్షాధేయులై

శిష్యులొనఁగు కాత్రధేయులు: గ్రీకు, జైత్రనాగొను, జైత్రనాగొనరా

ధాసితమృగయుగసాధులు: చూపిమానుశ్యామలశోమలశ్యామాదిలతాను

నోభిరాములును మనోమోకమేగుచేదనాగభరితంబును నిరస్తపతస్తమితంబును

మనమానుషియాలతామనసితనాటికనభిన్నమిగిలినాదాను శాఖిగ్నిమిగిలినాదని

గ్నితంబును నననకథఫలకశకును నిరసగనిస్థులకథాని శిఖాముఖితకు: పికముఖ

ఖాముఖిద్వారాభ్యంతర సాహస సుధూతాల్పపరివర్తికావ్యలక్ష్మీనిహాన

మాణమాణిమాణవకచంకృతమణిచక్రము: పద్మావస్థయు: గరుడచిత్తమను శాలిలంబ

తాలతాంతజోలి కాసంస్థి మిలిదబ్బున సముద్భవ యు: కాగనగిరినీపమానాదిక

ఫణిఫణానుజిహ్వామృత ట్ట్రాశంకాధామకంపితాచ్చ భల్లావకణేవీరకృత్తకవళో

కనదసతోవ విరాజితంబును, కాకలిశోకిలకూశితంబును, జమరీనానానాదితంబును,

విశాలపక్షశాలాకాలానుకూలంబును, ద్వునికృష్ట నిరాచగద్రతికూలంబును, గుమమిత

నీపంబును, సరయుగం గాసమీపంబును, నిరంతరశీతలచ్చాక్షాణ్ణీకృత్త పథికజనతా

శ్రమం బగునమ్మతులయాశ్రమంబు: బ్రచేకించి యగణ్యపుణ్యకథానినోదంబులం

ప్రాద్దువుచ్చి రాత్రియగుటయు: గృతశాల్యకరణీయులై యుండునంత విశ్వామిత్రు

ననుమతంబున రాముండు. 82

3. తను చూచుట గొనియూర నతనుచేతో మోదభరితతనుసాంబా: జై

తనుచానినీలబసద్యుతి, కృపాకల్పము నావనింప ధృతి కనునించెన్. 83

4. తమ్ముడు: రాను నిట్లు బుచ్చిత మ్మగున గనలుం బ్రసన్నచి

తమ్ముల నెంతయు న్నుచిత మ్మగునో కనునించి చే ప్రభా

తమ్మున చ్చాప్తచిత్తు: డెయి తమ్ము మునీంద్రుడు మేలుకొల్ప భూ

తమ్ముల నేర్రపర్వముగఁ దమ్ములనిం దుదయాద్రిమీ:దిశెన్. 84

5. చేరకమును మేల్కొని నుం, జీరకటకశంజినీశీమము బమరక

మారకమనీయకను లగ్నిమానకు లితుకొలపు గానమానకు బంధకొ. 85

క. సంధ్యాకాలికవిధు లనఁబంధ్యగతిం దీర్చి జ్ఞానవారినిజచి

త్రాంధ్యు లగువాడు కాశకు, వింధ్యాచలదైత్యుఁ గాంచి వివమకు లగుడుకా. 85

ఉత్సాహ. వారి నాదరించి మానివల్లభుడు నాన్నా బి

వారి చే తరించి పోన వాంఛచేసి పూజ ల

వ్యాధిగాఢుటించి మ్రొక్కె తచ్చుమానివర్యుల

వ్యాధియాత్రమమల నుంచి భావ మంచితంబుకా. 87

క. తరణి యుదయించుచుండఁ, తరణిమలాభరణు లన్న దమ్ములు గొలువం

తరణిన్ భవభయపాగర,తరణిన్ నాన్నా విఁ దరింపఁ కా నుద్యతుఁ డై. 88

గీ. యానపాత్రమహామనుష్యాని మాని, యానపాత్ర మధిష్ఠించి యరుగుచుండ

నది గరము వొంగె హరిజగన్నాథుఁ కాబ్బు,తన భువప్రసిద్ధి గాంచితి నటంచు.

గీ. నావనాననుభవసందనులు రామ,లక్ష్మణులు లక్ష్మణులు పుణ్యలహరిఁ గడచు

నెడల నెడలనరవముల నెలమినాల,కించి కించిజ్ఞ మాకు నక్షీణపుణ్య. 90

ఉ. కాశకుఁ జూచి మానివనకాశక యిమ్మునురారవంబు లి

ట్లాకు గతిన్వివంబడియె నాకుగవృత్తి వశంబునంద యా

చేశచి త్రవృత్తి వతిచేడ్క నదభ్రమహాభ్రమోపనీ

కాశఘనోత్తులం చెలియఁగా నెలవి మ్మివి యంతుఁ బుట్టెనో. 91

చ. అనుటయు.

92

క. సరయుఁగంగాసంగమ,తరంగసంఘ్న జాడ్యుతప్రభవమహా

తరనినదము లివి మ్రొక్కఁడు,కిరము విసీరు లయి పాలఘటితాంజలు లై. 93

చ. అని యాశ్చిచ్చుటయు.

94

క. కలరాజాసోయగమఁ గ,ల్యలచే ల్లన్నలును గలకివలవారుపుడ

వ్యలను గనుంగొని మ్రొక్కచు, వలసినయవి యెల్ల హానివలనఁ చెలియుచుకా.

క. కలమాదిసస్యములు విచి,కలమాలూరాదిలతలు త్రొక్కారంబు

ల్లలమానితతీరంబనఁ, గలమారాసుకులు డిగిరి కాశకయుతు లై. 95

క. కలిగాడు పెదిరికొన న,వ్యలియొడ్డనెట్లునాథ వదిలి యరుగుచు

వ్యలిముఖులులాయతరభా,వలిఘోరవహోరతిరవలి గలదానికా. 97

గీ. భీకరం బగుదాని శమికతింబ్ర,ణికశమ్యాకపటుత్తి క్తకాక కాక

పీలు కాశోకవిరతశేషాలి కామ,ధూకబంధూకవటుముఖానోకహములు 98

క. కలిగిరమోదూషిత మై, ఖలుచి త్రమువోలె దురవగాహం లై కా

కులపెతుమూఁగలచే సం,కుల మగుదాని నొకపెద్దకోసం గనయొకా. 99

- చ. కనుగొని యియ్యగమ్మ మగుకానన మెవ్వరిదో మునీంద్రచం
ద్ర సుడువు మంచువేడిన నతండు మహాదరణంబుమీఱ రా
చు నగపభేది వృక్రుఁ బరిమార్చిన బ్రాహ్మణహార్య చుట్టుము
ట్టినఁ దగఁ దద్విశాళము ఘటించఁ దలంపమునీంద్రబృందమున్. 100
- ఉ. మానులఁ గూడి పావనకమండలశీతలవారిసేచనా
నూనవిధానము ల్సలుప నుత్కటమా మలదుష్కరూళము
ల్యావనాథపుత్రి విను మాతగ భేదితనుచ్యుతంబు లై
మానుగ నియ్యెడం బడి నమ ద్ద్యులు మానులు సంతసింపఁగన్. 101
- క. ఇద్ధరశిషయంబడిన, నృపధ్రత్రేపుఁ డంతటం బ్రహ్మస్తాత్ముం డై
శుద్ధతనఁ దయ్యెఁ బడపఁ బ్రసిద్ధముగా మలకరూళిచ్చిరి మగుటన్. 102
- క. మలదకరూళము లనుచువి, మలదయనామములు వెట్టి మానితదేశం
బులు భనధాన్యసమృద్ధి, బులు రెం డొనరించె సురులు మనులం బొగడన్. 103
- ఉ. ఇందునిభాస్య రాచ విను మీగతి సొం పెసలారుచున్న సం
క్రందననిర్మితంబులు పురంబులు చేరి దయావిహీన యై
గుండునిభార్య క్రూర్యమునిశోషిణిరాటక చాలనాత్తు లై
యందలిమానవు ల్మృగడ నందఱ మ్రొంగె గ్రమక్రమంబునన్. 104
- క. మంచుని సిరివరి మనుజుల, మంచునకు న్నేయింద మదనునఁ దినె నే
మందు నరేశ్వర వరలేచుం దునుమాడంగ బలసమగ్రుండు లేమిన్. 105
- క. తనకంఠెన్ దలి తనయుండు, తనతనయుండు క్రూరుఁ డగుచుఁ దత్పారలమ్రం
గ నలరి యమ్మారీచుని, జననియు నధ్యమలఁ జంపు జనని యంతములన్. 106
- క. అప్పటి నుండియు రాఘవ, యప్పట్టిణయంగము శూన్య వయియొండుట చే
నిప్పిది మాన్దములు కడు, నొప్పుక దుగ్ధమము లగుచు నుండు ననయమున్. 107
- మ. ఇట కాతాటక యగ్గయోజనమున స్వేచ్ఛాచ్ఛావిహారంబునం
దిట మొప్ప న్నివసించు దాని కెదు పై చేవేకుండుం బోవలే
డటుగాన న్నెసదానిఁ జంపి యశ మత్సంఠంబుఁ జేకొంటు క
చ్చుటకుం బోవఁగ నీకుఁ దక్కువశమే త్తోణీత యెవ్వారికెన్. 108
- వ. అని మఱియుం దజ్జన్మబలపరాక్రమప్రకారంబు బుపన్యసించుచుండఁ బొత్తిరసన
వాత్రిక యగురాటక యొక్క వసంబున కభిషుఖు లై చనిచని 109
- చ. మునివరు శాశ్త్ర దుష్టుచ్చుగము ల్మృగడొందఁగ సమ్మనీశ్వరు
ర్విని ముదమొంద రాముఁ డరవిందదళాత్ముండు దక్షుండై కరం

బున విలు నుందరం బెసఁగఁబూని భుజాబలనూచకంబుఁగా

నినకులనూనిమాన్వి మొరయించె దిగంతర దంతురంబుగఁ.

110

గీ. అమృతాధ్వని నిజచ్ఛాకయమ్ము గలఁపఁ, బోతరమున నుకేతునికూతు రంత

నఖిలజనములు బెగడంగ నార్చికొనుచుఁ, బండ్లు గొలుకుచుఁ ద్రుల్చి వై బాటులేర.

క. కని రతివికాటకుఁ, నృమజామివభక్షిణిని సమర్థవిపక్షిణ

ఘనసవనక లేలుని బర్హణగుణవాఙ్మయి లాహిలాక్షిన్ యక్షిణ.

112

వ. కనుంగొని రాసమయింబునం బవిత్రిచరిత్రుం డగువిశ్వామిత్రుండు దశరథాగ్రపుత్రుని
కీర్తినియె.

113

క. మానిని యు నమమానము, మాని నియమింపఁబ్ర తీని మడియింపుము రా

మా నిను యశంబు వొందెడు, మానియమితవృత్తి నీకు మానితము గదా.

114

సీ. అకుచు మహాప్రేమ శారామునకు మాని, యానలి యిచ్చుచో నన్నికాటి

కదురజఃకలితన స్మరణియ్యవృత్తి, మించి రజోవృష్టి ముంచి ముంచి

దూషితం బగుతమాదూషిత ననితెల్పుమాడ్కిని మాయాతమంబు వన్ని

హెచ్చునవృత్తు పొట్టవచ్చిన లేకు కనుంగొనుఁ డనుభంగి నోకు తెజవి.

గీ. చిత్తము శిలారుయం బనిచెప్పనట్లు, పరుషపాపాణవిసరము బృజపి పజపి

వారిజాప్తేర్ధతేజుల వారి మ్రొంగఁ, డాయఁ జనుదెంచెఁ గాలఁబు డాయుకతన.

వ. వెండియు నన్నక్తంచరి.

115

ఉ. మానక వైషయి నివిధిమాణులు వన్నచు దువ్వచ్చేస్త న

మ్యానవనాథనందనుల మానవమాత్రులఁగాఁ దలఁచి దు

ర్యానవరాతిరేకమున మానస మంతకునంత కుబ్జ న

మ్యానవమాంసుభోజి యనుమానము మాని పరాక్రమించినక.

117

క. కని రాముండు లక్ష్మణూ,నినరత్తిరశరము వజపి విరతకృపం దీ

నిని జంపుట యెట్టులు మానినిజంపుట దోష మంద్రు నిగమఃచారుల.

118

వ. అని దయాస్వరూపిగావునం బాపి నక్కావరూపిణి విరూపిణిం జేయనిరూపించు

సమయంబున సమీపించి విశ్వామిత్రుండు.

119

ఉత్సాహ. రామ సద్గుణాభిరామ రామ యుచుఁ గ్రవ్యభు

గ్రామ నిభ్రు సంపత్తుండరాదు నిమ్మ లొల్లి ను

త్రామవందితుండు చక్రధరుండు భృగునిభావ ను

ద్రామ దువ్వకామఁ జంపి కాన దోష మొందెనే.

120

వ. కావున.

121

- సీ. తాటకను వధించి తపసుల మెప్పించి, గహన మివ్వనము నిష్కంఠకంబు
గాంచి పుణ్యంబు గట్టికొ మృదియును, గాక మహాజ్ఞ నిష్కలుమగాక
జలపన నీకుఁడోమం బగుఁగాని దోమంబు గా దిదె ప్రవోమంబు దాయఁ
జనుడెంచ నేని రజనిచరులకు బలం, బధికంబు గావునఁ బథికు లలర
- గీ. దృఢభవద్వాహులల మదిలేము లెల్ల, విమతి నేమింక రక్కసు ల్వగు నొంద
దీనిఁ జోనీకు ముడుకు నహ్లాని మాజ్ఞ, నెలుకా బేటబాండు సంతకుంబు మాని.
- ఉ. వైపయ్యఁ బ్రస్తరంబులును బావము ల్నిగుడిచి మిది యే
వైపునఁ దాన యొకడొకరయ్యగ నార్చెను ముక్తి కుక్షి నా
తేపితపక్షి రాజ మనఁ జెన్నగుచున్న పువర్కమేమునుక
వైపక తత్సప్రసగజసత్వము న మృయూకూలె సోలుచుక. 123
- క. ఆరామ యురంబున ని, ట్లా గామకరంబు పటుశూన్యశిల చాఁకె
ఘోరం బగు లక్రూపము, నీగం బై నొరంగెఁ దపసినికనిం బలరక. 124
- క హాటకశర్మఁడు దివుకర, హాటకకలహంపథ్యోహాటకగిరిని
ఘ్రాటకుఁ డనుజాఁడు మేలనఁ, దాటక మునిమాజ్ఞ నకుగుదాటక కూల్పక.
- క. మునివతి శాతాహలమున, మునిగి భుజాద్రఃణవిక్రముని సగ్గుణధా
ముని రాముని నాతనిత, మృచి శాశ్రవశైక్రిముని నగ్గించెక. 125
- వ తర్కియంబున. 127
- శా. రాముం బాణ్యగుణాధిరాము భువరాజైక కాను నృహా
ద్దామ నిర్వికచకామఁ జామటకు ముత్రామండు బృందాక
స్తోమంబు బ్రనుగొల్పఁ గల్పసుమనృష్ట బృహత్త గావచ్చెఁ జే
తోమోదంబునఁ గోకితుండు భయభక్తు ల్మీఱఁ న్నిపఁగన్. 128
- వ. వచ్చి వృద్ధశ్రేణుం డెమ్మవునన నభివందించి ధానునిధ్యవ్వాసుఁడొనిధిసుధాధా
ముం డగురాముల గనుంగొని విశ్వామిత్రున కిట్లనియె. 129
- శా. అత్రాసంబునఁ దాటక నివృధిహయానాటకండున్యోగ
కత్రాజైకపరామణత్వమున లోకాలోకైకై ర్వాహ్యః డీ
పుత్రాగ్రసయఁ దాదనిష్ఠుండు కృపక భూభారముం దిప్పు గా
మిత్రాభ్యాశ్రియవార్ధిచంద్రుఁ డయి జన్మించె న్మృగీ. క్రోత్తమా. 130
- ఆ. మఱియు నితడు దుష్టచూర్లుఖండించి, శ్చైవనులఁ గ్రోది నేయకొను
సుహితకరుణతోడ మానవాకామఁ బై, యవని నవతరించె ననుమా బలికి 131

- క. శస్త్రాస్త్రమలీకృత పం, చాస్త్రునకీ విముక్త త్రిమయమనకు
స్వస్త్రాభరిణంబులు గద, శస్త్రాస్త్రము లట్లు సుతనము గా వనుచున్ 132
- క. భీకరతరకాళిక నా, కాళిక మగువనంబున న్ముని వినుతుం
దాకాళిక వీడ్కొని చనె, నాకాళికు లెల్లఁ గొలువ నాకాళికుఁడున్. 133
- మ. అకలంకం బగు చన్దుదన్యకుసముద్రాబ్జుడు రాముండు కా
తటతటక జనకాన్ధ సేగి యట దోషం గ్రూగుఁడై లోకకృ కం
టకి యాతాటకఁడున్మనఁచుఁ దెలియ న్నారాళిలోకఁబువా
రికిఁ దెల్పు జనుభంగి నన్యపరవాన్ధి గ్రుంక మిత్రుం డాగిన్. 134
- క. సమయకదంబకదంబక, మమరం బుష్పించి యతిశయం బగునాకా
శ మనెడుటికాకమున నొ, క్కమొగిం బువుగాల్చె నన్నగతి సంజయున్ 135
- క తెల్సినయోచితకృత్యము, లుల్సినాపురస్సరముగ నొనరించి కడు
నాన్వల్సల్యంబున వత్సల, నుత్సంగముఁ జేర్చి ప్రితి నుపలించెన్. 136
- మ. ఉపలాించి 137
- క. శ్రణ్యజనరహితవింధ్యా, రణ్యంబున రాజపు త్రుత్పంబులతోఁ
బుణ్యస్థలమున నుగుణాగణ్యుఁడు నిద్రించె క్షగణ్యులు వొగడన్. 138
- ఉ. గ్రామణి సేవితుండు చతురర్విధునుండు నిపాతి తేంద్రియ
గ్రామఁడు గాధిపందనుఁడు కాశ్యపసాధధి వేడ్కఁ బూర్వగి
గ్రామ నలంకరించుటకుఁ గా జనుదోకమున్న భీమసం
గ్రాముల రామలక్ష్మణుల గాధదయామరి మేల్కొల్పినన్. 139
- క. లలిమేష్కని యాన్వపపు, స్త్రులు కృతకృత్యు లయి శర్మదుం డగుమునితుం
ప్రుల వాని నెత్తి ముదముఁ నలఘుండు దివించి శిరము లాఘ్రాణించెన్. 140
- వ ఇట్లు గాధాలింగకపూర్వకంబుగా గాధించి చారుమేఘశ్యామం డగురాముం
గనుంగొని కామరూపంబు బగురోపంబు లాసం గెదం గొను మని పరిహపితనిర్వక్ర
హరిభుజాదండచక్రం బగుదండచక్రంబును వినాశితనాచరచక్రంబును పాలితభర్మ
చక్రఁబు నగుభర్మచక్రంబును విపత్తుచ్చాదనకూలం బగుశూలంబును నిరాదృతకాల
పాశం బగుకాలపాశంబును విపదమామూవంశంబగుమామూవంశంబును దృఢకై
యగుకైయు దుష్టసంవర్తం బగుసంవర్తంబును బ్రహ్మస్త్రబ్రహ్మశిరోస్త్రనారా
యణాస్త్రంబులును సతనినిభంబు లగుపద్మవాధ మహానాథ మనాభసన్యనా
భంబులును మతీయుం చేరుగల నానాముఖంబులగుశిరీషుఖంబులును సంప్రయోగో
గ్గుంహారక్రమపూర్వకంబుగా నొసంగుటయు శుచీభూతుం డై పరిగ్రహించి య

తృణాంబుల నుద్దేశించి మిమ్ముం దలంచినప్పుడ రావలయునని నిర్దేశించి యనుజనము
కుం దై కాకకు నాలోకించి ప్రసాదజామంబు లాచరించి యవ్వలం జనుమండి నదిడి
కృతప్రకాండకాండం బగుకొక్కరయమండంబుఁ గనుంగొని యవ్వలంబునకా ఘ
నం బగుతపం బొసరించిన మహాత్ము లెవ్వరగుటయు నిది త్రిక్షత్రముజేవు పూర్వాశ్రమం
బనియెఱిగించి విశ్వామిత్రుండు వెండియు నిట్లనియె.

141

చ. బలియను చక్రవర్తి గురుభాగవతాసనవర్తి లోకము
బృలియుఁ డనంగఁ బేర్చి ముదపాలకు నొప్పి కడంక నిర్ధరా
వలి వెసదోలి వాగల ని వాసలు లోలిఁ బరిగ్రహించి దై
త్యులఁ దగ నేలి జన్మము బనూనముగా నొసరింపుచుండఁగన్.

142

క. నాకాకసులు దనాకను, లై కడుగుద్దశల నొంద నగరి విభిన్న
కాకులితమానసాంబుజ, మై కశ్యపుఁ జేరి నిర్భృత మై యిట్లనియెన్.

143

క. నాథత్తులు దివిధు గ్రులు, రూపింపఁగ నీకు నొక్కరూప యయిన స
ర్వాస్తపాతుల నేలుట ద, ర్వాస్తపాతుల నాన్గ నేల న్నాయకు కాదే.

144

చ. అని తన తనయులకుఁ దన సవతితన ములవలన నైన యుపద్రవం బెఱిగించి సురలకు
శుభాపాదకం బగునాని వానతినే యంచు సుతులక నెడలనశ్రుకణంబుల నరని
పాదంబు లభిషేకించుచున్నం గనుంగొని తపోః శీమంబున నర్చింబు నధికరం బగుట
నొక్కంత విచారి చి కశ్యపుం డిట్లనియె

145

చ. ప్రణవీ మృతిఁ ద్యజిచేగతి పగతాపించె గుర్జరద్ద మా
పకు సుర్యేశ్వరు నాశ్రితార్చి హాసప్రావీణ్య లక్ష్మియనో
మాకు భూతాత్మకుఁ బూజ నేయ నభిలాగ్ధావాప్తచేకూలు శ్రీ
హరి నేపించినవారికిం గలచె దైవ్యదేవతసంతాపమున్.

146

చ. అని ప్రియహరఁ బలుకుచుఁ బ్రియాసహితంబుగ నిర్వచంబున
న్వీతుతరతపం బొనర్పఁ గని విశ్వయముండు జనార్దనుండు స
జ్జనసులభుండు తాకి దగుకాంత తపోవిభవంబు మెచ్చి మీ
తనయుండ నై బలిం జెఱచెద మృగోకము వ్రజి కిచ్చెనన్.

147

క. అని యంతః దిశోహితుఁ దై, గని యన్మునికంపముల భృశం బగుసంతో
మనిమగ్నులుగా విష్ణుండు, జనియించెం గశ్యపాగ్రసతికి నదితిన్.

148

క. వామనమూర్తి గశ్యపు, వామనయన కనిఃవిరులవాసలు గురినెన్
గామనుఘోష్యర విఘ్నమా, వామనయన నీకు భేదభావము గలదే

149

- క. ఉపమాతీరుడు హరి క, శ్వపచనజా, నువ కాత్మసంభవుఁ డై తా
నపసిగుఁ డై యెఁ దగ నెత్తి, పరి. పక పొందె వేదగీర్షణ మరెనిన్. 150
- స. అరెడు తల్లిదండ్రులకు నన్నలకుం బ్రతు మాచరింప డై
త్యాతర నైజ గంధము లయం బొనరింఁ దలంపు గల్గి ని
గూతకశే ద్రియం దగువిరోచనసందకు శేరి యమ్మహా
రాని కడంగి కాన్త్రునిహిర మృగునర్చన లెల్ల జేయుచున్. 151
- మ. మలగోత్రంబులు చెప్పి మొక్కుటయు నమ్మజ్ఞుండు నీవించి య
మలగోత్రాచలదైత్యు డైత్యుఁ గని గతునాథ ని న్నెల్లది
మలగోత్రాచురులం బ్రచార వసుమం దొండవఁగా మూఁడెను
గ్గులగోత్ర నిష్ఠు నేడవచ్చితి మరుగ్గోత్రాటవీపావతా. 152
- క. ఇమ్మా నీవోపిన నా, కిమ్ము. పకత్రాణధరి నిది యిచ్చుటచే
నమ్మతిరడి నీపర్వస్వ మ్మిచ్చినయంతసంతసమునఁ బొదలుదున్. 153
- స. అను నెడ భాగ్యపుఁ డీరిల, దనినుడిగిన నకుగకయె ప్పీ కామున నోరఁగుడై
య్యనిఁ గొనియోతును కాన, మ్మున గొనియెం బాలుఁడుదకపూర్వము గాఁగెన్. 154
- క. ఇట్లు విశ్వంధి రాదానాదాన మాదానవరాన్యచేతం బ్రసాస్త్రం బగుట య సమ్మ
నిజఁబులు నుహానుహం దేనియున, స్వవ్యాపకం దేనియున, వాక్య-తాపీయం
దేనియునం గొగతునవంబులు నెఁడింపఁ దలంచినచందంబునం బ్రకృతదేశం
దేని నకుల మిగులం దెఱిగి మొక్కపాకంబున వసుంధర యు వేటొక్కపదంబున
వియత్నద బుకు సమాక్రమించి త్రివిధముఁ డై కాధికంబు లలి స్ఫురించి కరుణాగ
సంబున రసాతలంబునకు బుచ్చి ప్పెక్కురాగగణ్యం బగుత్రివిధపంబు విష్ణు కొనఁగి
కృతకృత్యం దయ్యెం ద్రసిద్ధం బగునీస్థితీయంగాన నవేయ నిర్ధిం బొంది గని
చెప్పిన మహానందధితుం డై భగవద్రాజుని 155
- క. కంత్రిమి పుత్యాశ్రమములు, చింత్రమి సత్కథలు మిగుల వేదః మునుగం
గంత్రిమి తీర్థంబుల గడు, మంత్రిమి నీరుణ మునుననునా భాగదా 156
- క. అని చాతుర్యంబుగఁ బ, ల్గినరామునిపాక్ష లాలించి ముని ముదఁ
బునఁ బొంగి రామ నీ వెఱుంగనియ్యము గలదె ముజ్జగంబులయందున్. 157
- స. అని మతీయు నెట్లనియె. 158
- సీ. చిత్రాశముగ నీపద్మతాత్రమమ్మన, సకల మునర్ప నుత్సవమతోడ
దొరఁకొన మునులకు దొరఁకును గడుధీరి, గలిగించి కలఁగించి కలఁకుఁ బన్న

- మదమున నిధిసమృద్ధమున నురుక్తమృదు ల్బాహుశూక్రముఁ
 బూర్వనిష్ఠు లిట్లపూర్వమోముగ వర్షించి చిత్తముల హర్షించి విష్ణు
 ఆ. మాచరించి పోతు రట్లులు గాకుండ, సహజబలవిరాజ సహజః గూడి
 రాక్షసుల వధింపు రక్షింపును మదిధ్వజబువకు నిరంతరాముగను. 119
- క. అని సవనోన్ముఖుఁ డై పల్కిన రాముం డిట్లు లనియె గృహపుష్కాద వీ
 వొనరించెవిమతాధ్వఃమునకు నిష్ఠుంబు సేతుఁ బురహరువశమే. 120
- క. నీవరుణ గరిగ నేని య, నేకానీకములు కచ్చె నేనియు వెసఁ జో
 నీక వధి తును యజ్ఞని, రాకగదాల రక్షసుల దిగం గుశత్తక. 121
- కా. అయ న్రాముడు సాఁజుఁ డయి సుహృద్బంధుసం బిష్టిఁగా
 విందు స్మృదును మిది ముమేశశరీరిం దర్శనంబుం బ్రవే
 శించె స్సందితపూర్ణ లంపలినును లేనించి పూరింపఁ గాఁ
 జూచచ్చాపక శాచణు ల్బ్రవసును ల్బ్రవ్రీతులై వెం డక. 122
- క. వృక్షలతాపక్షియతా, వీర్యక్షిత ముగర్భవయః విశ్వామిత్రుం
 డక్షిణాక్షునిఁ గ్రతు, నీః తు డై యుష్మై రాహదీపుని మాన్యక. 123
- వ. మునువాఁ డనునోద యంబు 124
- న. గృతకవియామాఁముఁ డక్షిణుఁ డమ్మని సత్వంబున
 గృతకాక్షియఁ డై మునునీరిద్రపుగమ్మగఁ డై కడుంబరి
 మ్మగ్గ మగుభూతధాత్రియఁ గేసఁ హరిశః స్మితకార్యముం
 గృతమతి నాచరింఁగొడఁగెం దిశూనుచియాభిలాకుఁ డై. 125
- ఆ అంత రాజపుత్రు లానుననంబు, కీక్ష తుమ ములు వెసఁ వెలిసి
 సనవిష్ణుఁగుల సనుములచి కాశకు, నిష్టమెల్ల వీర్ప నిష్పపేనీ 126
- ఉ. చాపము తెమ్మరెట్టి మురుచాపము బాపలగాను తెప్పదే
 వైపునండి కచ్చివెన క్రచ్చన మందు గడఁగి ధీగు లై
 మాపులు ద్రిశ్వకే నిశలు మూమయ నిద్రలు వేఁచిత్తులై
 యోపిక నట్లు కాచితొని యుండిరి దక్షు రా సలక్ష్మణుల్. 127
- ఆ అట్లు లయి ననము లైని నాజవదిత, సులన నమితసంతసున మాని
 వేలుఁచు నామచరితి కుద్రంబున, నగ్రసమితి తట్టు లాగరించె, 128
- ఉ. మేచుఁ బోమధూమ వతిమేకుర మై గగనంబు ముట్టిం
 బాచి నికాచయల్ కనదనూ ములు ధర్మవివర్ధిల్లియా 129

నీచులు తవ్వఖంబు మహానీచురః బూర్ణము గాక ముందునా

లోచనచేసి రె-దును ఖలు ల్యధర్మవివాశ మెంచె

159

౯. మారీచాదులు మానుపాను లతిఃస్వార్థస్వభావంబుల

శ్శారీరు బలపోయి కీరః డనుమానంబు స్విపర్జించి యి

ట్లాదూధిం గడు నాచరించు సవనవ్యాపారముఁ జూడఁగా

నైరింపం బని లే దటంచుఁ గురియ న్నాగించి రసాశ్శ్రమల్.

170

గీ. విలుభహీత మగుధర్మంబు విపుల మగుచుఁ, బుణ్యజనులకు సమ్యక్రంబుగ నెసంగు

విలుభహీత మగుధర్మంబు విపుల మగుచుఁ, బుణ్యజనుల కసమ్యక్రంబుగ నెసంగు.

ఉ. ఆగతి యజ్ఞవిఘ్న కృతికాగతి మైవగురాచుముఖ్యర

క్షోగణవీక్షణం బధికకోప మునర్పయ సానుజాండు దై

ర్యాగము రాచభద్రుఁడు కుభావతలోచనపుండరీకము

బ్రాగముఁ జెంద వారలెరింబు లిలం బడ చేయ నెంచుదున్.

172

౯. సర్వకరణుక సతపరు, నికలం బగుభతు ముచ్చి దృఢకర్త వ్యా

యవ్యాధ్యునియ సుధించి గణావ్యాహరితిః కాట కాత్మజ నేయన్.

173

౯. ఆశరమాదర మరదది, శాశరు మారీచు నెల్లి యాక్షణమ పయో

రాశిఁ బడచెనె మతీయం, గాకోధి గడంగి భీషణం బగుకానిన్.

174

౯. దమనోస్త్రునియ రతు నాచం, నమనం భంగింప శాశ్మదలచి మహా మో

దమనఁ జెలంగు సురాచూ మదమ నణింప దలంచి యన్యుశమున విసగునున్.

ఉ. సాచాసగృత్తి నీ తి నిశాచరు లక్ష్యముగా నొనర్చి నా

సాచాసగృత్తిచంపకుఁడు సారలలాఁడు చహీమహాస్త్వల

తాచూజకంశ్యరకుఁడు సురాచూఁడు వైచిరోప మగ్రతం

రాచూజకంబురూపంబు సురాచూని గూల్చె విమేషమాత్రలోన్.

175

గీ. ఆకుగతి నంత విహితాకుగాకుగమునఁ, దక్కిననిశాచరుల నెల్లఁ దక్కనీక

యక్కజంబుగ నొక్కట మక్కడంచె, దక్కుకుఁడు మునిపకులు మదమ్యుకొంద.

ఉత్సాహము. అంతగాయ మొందకుండ యజ్ఞపూర్తి యైనచో

నంత రామయూర్తిః గాంచి యన్మునీంద్రుఁ డనియె న

త్యంతరాగతసము మోః సఖిలసమయమును నీ

వంధరాత్మ తనగ నెగడు దవనియందు బుధులచేన్.

176

గీ. మతీయ నమ్మచి రామలక్ష్యణులఁ గొంగి, లించి నామెట జంట నేలెంచి తాట

రామల తధించి జన్మంబు వరసిప్రాచి, ధరణిఁ గృతకృత్యై లైతి తమ్ములార.

177

- క. చెనక వశము గాని మహి, జనకరితుల రక్కసులను సాధించిరి మీ
జనకు నిజేశంబున నెక, జనకునిజేశంబునకును జనఁగాఁబయుట. 180
- క. రత్వివయము బావన చే, రత్వివయము వినుడు జనకభరణీవిభుఁ డం
చత్విధి సవనార్థము బల, రత్వివయముగంబు యగము బంధించి కడుట. 181
- క. పూత మగుచున్న చాలమున, భూతిలముం దున్నుచున్న భూతిసముదతుఁ
భూతిభృతికి నీతాసం, భూతిం ఒగుమందసంబు పొడఁగనవచ్చెఁ. 182
- వి. ఇట్లు వెక్కసంబున నొక్కబొక్కసంబు దోచుటయు. 183
- గీ. రత్నగృహ ప్రయత్న పూర్వకము గాఁజి, రత్నగృహము లిటు సుస్థిరంబు గాఁగఁ
బడినపక్షచెనొ కాక నాపాలిలత్తి, వని గృహార్థునిఁ జేయ దీవను గలగునొ. 184
- క. అని లెత్తమిషమునకుం, జని మనమున సమిలేసంలేపము పొంగారట
మునిజనులమలేమున జనక, ముని యించుక వెఱచి గాని మూఁతఁ దెఱచుదాన్. 185
- చ. చలుపునకీప్రయాణమును సంలేతరాహువిరోధము న్నల
చాలగఁగు డగ్నిలోచనుడు నాజగరాన్యకుఁ డైవధిముపెం
దలను నివాసముం గని సుధానిధి నైపక యిట్లు లొంటి ని
ర్యుఁ డయి దాఁగెనో యనినమాడ్కి ముఖంబు వెలుంగుచుండఁగట. 186
- సీ. మెఱపుఁ దీవలగాని మెఱుంగు నేటిచి తెచ్చి, నక మై లకుతుందనంబుఁ దెచ్చి
పుష్పసంపదలొనిపొలుపు సంలేయఁ దెచ్చి, వెన్నెలలోనీటు వెదకి తెచ్చి
కాయంబు గా న్జ్వలగృహు సవరింప, వలయు లేకున్న నీతికళకయను
కరమిమ్మదుర్వలైభవమును సారథం, బీప్రపన్నతి ధర నెందుఁ గలగు 187
- గీ. దనుచు నుతియింప ననుచు తినువుతోడ, నక్కజంబుగ నుదయించె నొక్కచాల
జనకభూపాలుఁ దానందజలధిఁ కేల, నీలచాల మనోజ్ఞ లీలాలచాల. 188
- క. ఇవిధములను నుదయించి. 189
- క. సన్నని యవలగ్నంబున, సన్నని ముస్వరముఁ గడిఁ బ్రసన్ననిటలముం
జన్నితనంబునుఁ గలిగియుఁ, గన్నలు బెద్ద కయియుఁట కళమరడు గదా. 190
- గీ. ప్రయదలమదం బడఁపఁగోరి పద్మభవుఁడ, పరమశృంగారములనేర్చి భామ గూర్చి
వసుధ లజ్జావరులు కల ల్వంతు రనిత, లంచి పెట్టియఁబెట్టి కాపించజోలు 191
- చ. అని కొనియాడఁ బాత్ర మగునట్టివమారి నాశ్రయఁద్రిన
జ్జనగురుసమృథంబునను సమృద్ధ మిమ్మడియై తనర్పఁ ద
జ్జనకుడు వ్రీతి నెత్తికొని చక్షువ నాశ్రయపురంబు నేరి పా
రనికరమెల్లఁ కాచి యపురా యని సంలేస మండుచుండఁగట. 192

- క. అంతిపురమునకుఁ జని తనయింతికిఁ కాపుటయు తిరువు నెత్తికొని కడున్
సంతోషించెడు నామెక, వింతగ బాలెంత గాలివిధములు వోచెన్. 192
- బ. పురమువారు నంతిపురమువారును హన్సజలధిఁ జేలుచుండ జనకుధన్యు
వత్ని పుత్రికఁ గాఁగ భావించి పెంచఁగఁ, బెంచఁగఁ దండ్రి వేళ్లు పెరు గుచుండ.
౩. పేదకు వసుపాత్రమును నుహాచాతకుఁ బాగ్ర మడచి కలవైత్రము సం
పాదితి మగుచందంబున, నానంపకులకుఁ గుమారి యట్టులు కల్గెన్. 194
- క. నీర యన హలపథమునకు, భృత్తిగ వాచుంబు లగు కావున మును ద
జ్ఞాత యగుట నీర గుడ ప్రతీతాహ్వానునధివాని తిరిగియున్నెన్ 195
- చ. జనకునిచేతఁ బొపఁడి బానకాగఁ బ్రసన్నయై చహీ
జనముఁ గాంచి మించి మహిళాత యనం బొగడొంది కామినీ
జనమణి యైననీర యలజవ్వని యై తనకాఁచె గుంధనం
బునకును పౌరభంబు బత వొందినట్లు ప్రవక్తమంబునన్. 196
౪. పంప్రాప్తయౌవన యగుతనయం గనంగొని తనయంతరంగంబున జనకుం డగు
జనకుండు. 197
- నీ పృథువునుమా మోదినిపతాతగ్ని నేఘునకనకుఁగూర్చి ఘనతఁ గాఁలు
నాభాగ్యదేవత నీభవ్యవమ్మచా, స్తరిక సేలయమోత్తున కొసఁగుగు
నీసర్వముంకల యాసతీలక నేనగ్నజ్ఞునకు బెడ్డిసంబల గండు
మృగువాని నీమనోహృతహంసయాన నేలకేతునకు నింక లోనుకలుతు
- గీ. హంసకమహా కౌకంకణాభిరాయ, రమణి నీఘనవేణి నేగననిధికి నొ
సంగుచాడనొ యనుచు నజ్ఞునిభుండు, ప్రమదము గుంటి తా నొకప్రతివ జేసె.
౩. తమచండిరమునఁ జిరకాలమునుండియుఁ బూజ్య మగుచు లలినొప్పెగు ను
త్తమసత్వం బగుంగన్, తమంగు చాపంబు నధికతఁ మాపంబున్. 199
- ఉ. ఎవ్వరు బాచులసత్వమున నెక్కి గెనోపుగు కట్టివారి కీ
జన్మనిఁ బెండ్లిసేతు నని సర్వజనంబు లెఱుంగఁ బల్కఁగా
నికృతుమత్యధీశ్వరు లశేతులు తనమహనీయచాపమున్
దవ్వులఁ గాంచి భీతి మనంబుతీపాలును కేమిచెప్పునన్. 200
- క. అనిపలికి రాముం గనంగొని.
- ఉ. ఆకనుభేతుఁ డిప్పుడు మహాధ్వరకర్మకుఁ డై మునీశ్వరుల
నానంది విభ్రాంతఁ బనిదినాఁ డటఁ గావున శత్రువంబునం

- బోవున మమృతోత్తమవిధూతిఁ గనంగొనఁ గార్చుకాన్తముకా
 లేవదిల్చి నెక్కిడి కడిందియగంత్రిమిఁ జాపు మేవునకా. 203
- గీ. కార్చుకాన్తముజ్వల రాగ్ధృతకంబుఁ బృథివి నేక్షత్రములు నెక్కువట్ట లేకు
 దిట్టననున నీ వెక్కువట్ట నేర్చు, వా యనకు నీకు భేద మింద్రైక లేమి. 204
- క. చారులెక్కిడి జగదీశ్వరులెల్లను సంతసించునరణి నీసరా
 తరుణిం బరిణామ మై మిఁపురి కరిగెనుగాక యనిఁ బొంగుచు నతఁడన్. 205
- క. శిష్యులము యుమ్మడఁఘ్రేభుఁజిష్యులము భవద్దయావిశేషముకరినకా
 దూమ్యచక్రతుల నాకవి, శిష్యులను వధింఁగిమి ప్రసిద్ధము గాఁగె. 206
- మ. భవనీయం బగువాఙ్మ నేయుట మహాద్రుంబు తస్మైనీ
 భవుఁ డక్షిణశమత్మానితరుఁ డద్యత్ప్రక్రియ స్పేయు నా
 శివభర్తృంబును మత్సర్యోగపలశాస్తోమభీయంబు నా
 శివభర్తృంబును నాడ వయ్యెనకు మేచేయంగ విన్సం బనకా. 207
- క. మనిరా జయ్యుద్ధలు వెనుకొని రా జన శావనీపథనిభశ్మయః క
 స్థాని రాజను నప్పు డెదిగొని రాజనీలీల విన్నుకొడు కలరింకె. 208
- సీ. కుశనాథుఁ డనురాజయునుచంద్రుంబును, గార్తవీయునిజన్మ కారిణంబు
 గంగామహాత్మ్యంబు గంగావరణంబు, గంగ జాచ్చాని యైకమంగతియును
 క్షీరాద్ధిమథంబు క్షేత్రశాభిచారణంబు, వన్యశనఃభవము దేవాసురాజ
 సప్తమారుతముల సంభవక్రమమునా, వరవికాలాభివేగనగంబు
- గీ. గాధినందనుఁ డత్యంత గౌరవమునా, డెలియఁ జెప్పెడియతవులఁ ద్విపు లగుచుఁ
 గలిపయదిసంబులకు రాజనురులు సేరి, రుచితపవనము మిథిలచైత్యోపవనము. 209
- క. కలకలముగఁ బలికెనా, చిలకల విచిత్రల క్షగుచనాత్రికల జంకల మూ
 కల నలవూఁదేనియవా కల నటఁగలసకలకారికలఁ గలయంగకా. 210
- క. కనంగొని ఘనంబగు విస్మయంబు వనంబునం బెనంగొనె. 211
- చ. ఘనతరవాణ్ని సంగతిపకాశము మోములఁ దోఁప సింహాసన
 వాఁనులు రామలక్ష్మణుల మోక్షుతిలేజులు మానయుక్తు లై
 చని వని నాగరంగవటసాలరసాలవికాలసాలచం
 దనపటుగుండరంబుఁ బ్రతీసం బగునొక్కంబోవకాన్తముకా. 212
- వ. సందర్శించి 213
- కా. తస్మైస్థమవం జరించు నెడఁ జెత్రిస్సూర్తి గ మోల్లప
 త్వనీన్ద్రేణజోడవం బోవహాహాణము నొప్పిక వి

త్వత్పాదగుం దదదండ తాయ పితృత్వంబుం దగంజెరిది సు

పత్నా రీమణికోడ లట్లు నిలిచెం భగ్యప్రతిభాంజి యై

214

చ. శతులవర్యాముం బులివక్రచిహ్నాలక ట్రిప్రదేశముం

గుముదనుగంధముం జలజకుట్టులయుగ్మనిధ స్రవంబులు

స్వయచిరిమిస నేత్రిములు శైవలవేణియు పేసమందవ

సము దగుకంబుకంఠముఁ బొసంగినయాసఁ నీలలావ తోక

215

వ. రామచంద్రుం డిట్లునయె.

216

సీ. పుండరీకంబుల గండడంపఁగఁజాలి, గండుమీలఁ నగు నాల్గిమ్ముఁదోయి

చక్రవాకఁబుల జతనమేలఁగఁ జాలి, జరినందనుగువీగుఁ జన్నఁదోయి

రినయఁభగముల ఘోర డింపఁగఁజాలి, ఘనతేలిరసించుక చిభరంబు

మహనీయావేది కామహిమ నొంపఁగఁజాలి, మహిమాద్విదగుక ట్రి మంజులంబు

త. కంబుసోయాగంబుఁ గలఁపఁజాలి కరంబుఁ, గలవ పువ మించుగళము గరి

యొప్పుభావ వర్షు నిపాపట తాయితై, నలయ నేమికారణంబు చెపుము.

217

క. నరయాదనాఁగి యిది నరమవలలు గానక క యశ్యాకృతితో

నరయంగ నేమిదీనివి, నవలయు మా కానతిమ్ము నరలా యనినక.

218

గీ. వృషభవాహఃకుల్య కుబ్జుషిర్వచ భువఃకలఁదొకద్విజోత్తముఁడ మహిగాతముండు

ప్రేతతముండుఁడఁవచ్చురెవిపులర, జస్త్రముండు విఖండితఁడఁవస్త్రముండు.

219

మ. ప్రమదారత్నముగాఁ బయోజభవుఁడోప్పన్నన్న సృష్టించి స

ప్రమదిస్వాంతిమతో నచ్యయమం ప్రఖ్యాతమానామథ

యము నాకుం బొసరించి గౌరిమున కీయ న్మౌనియ న్నేను ను

త్తవరీల నివారించుమఁడిమి తత్తత్తుణ్యశీలఁబులక

220

ఉ. నీరసమోధూఁగిరినీరఁజత్త్రము లన్ఫలించి పి

స్తాఁకుమరవాని కనిదాఘదిసంబుల దీర్ఘ కాపయః

పూరణాలలోరుహంతర్జుభువ భ్యనులం ద్రిలోకప

చారులు జేరమానవధుశంకమపుంకపుల్ల భీతిలక.

221

క. గౌతముఁడొసరించెడివి, ఖ్యాతతపముఁ గాఁచి యోగ్యఁగాలేః సము

జ్ఞతేర్పులం దైగ్రహిఁ యూరిం బొసరించి కలఁపఁగా నుద్యతఁడై.

222

చ. తడి నిటకేగుదెంచినను వాఁడ గనుంగొని మారుతారిఁ గి

డ్యడిఁదఁకఁజరఁగఁగి వానపుఁ డీసరినామి నేమిత

కడిరమియుంపఁ గాంతుమది వంశకొలఁగఁ నాకునిప్పుడె

వ్యఃడిచట దీనిఁగూర్చుగల బంధునటుంచుఁ దలంచినంచనకా.

228

గీ. ఘోరఁడౌ మెట్టిగి మునివగుఁ గను మొఱంగి, కృతక గౌతమచేసి మై శతమఘాతు

నన్నుఁబాడఁ గాంచితమదెల్పి నాశ్రమింబు, భంగ మొనరించెనెకలమల భావ లేల. 224

క. వాదలవసంతరిసింపుచు, దేవేంద్రుఁడు సరభసమున దృఢచిత్తమతో

నావలజనునప్పుడుముని, దేవేంద్రునిఁగాంచిమిగుల భృతివిరహితుడై

225

వ. భయపడిభ్రాంతుండగు నాఖండలంగనుంగొని తమవిహిత చందభానుంతునుంబోలె

సటా సమావళిగఁగును సమిధగోబలప్రసేనగఁగును గ్రుద్ధుడునగు గౌతమం డను

హ్యకారశరీరుండవుగమ్మని శపి-చివ.

226

మత్తకో ల. ఏవ్యామెట్లువసర్యామిత్తే ను నెట్టులంచునుగల్గును

ల్పాచ్యుతే మని మట్లు జాడుకృపామయామనిశోకదం

దహ్యమానహ్యోజ్జ్వలైకకఁ దత్తు చేడిమనఁబుభృ

ద్యాహ్యుగన్లవిరాపసుగు సకాద మామతి గావుశికా.

227

ఉ. భ్యాతిగనిట్లమర్చునును కాశకనీరనువాసరించియూ

రీతినిఁదోచుచున్న విపరీతమునీకెసనానుభావ్యులు

ద్యోతితపద్యనేత్రముల మొప్పునఁజూ చెరువారికిన్మీఁ

ప్రీతియొంద్యునింకనిలపింపకు మేగుమునీగువీటికికా.

228

క. అనికరుణింపుచు విడువన, వసతానకుండగుచు విబుధనంద్యుఁడు నివికి

జనియెనొకప్పుడువిడంవ్య, సవనమ్రొదగునెగుర్యునక మెవ్వరికికా.

229

వ. తదవంతరంబున నమ్మ హర్షిజుండఁబు మై నమ్మంగ నుంఁగొని.

230

క. గతమతిఁబరపూరుషసం, గతమతి గాపమనియెన్నఁ గాలేకపతి

క్రతరహితవైతివిదెత్తిక్రతరహిడఁబుంగ కాప వహ్ని నేర్పైకా.

231

పంచామరము. శలాన్యరూపధారివైవిశేష దుర్వ్యవస్థహా

బలాపహరివైలసత్ప్రభాకరాభితప్తవై

యాలాతలంబునఁ బ్రశస్తమిత లేకయొందుమీ

త గోదరీమటగునన్ను నిగ్రుదైశపించుడుకా.

232

న. ఆబలలునుండఁబద్ధులుచుహాస్య మెఱుంగమిఁదప్పుచేసిన

ప్రేమలశమాంతరంగులు దపస్సులగ్నుటసాడి గానున

మ్ము బహులనుగఘవారిధి గునుంగఁగఁ జేరునుమంచుచేడవే

డలము శాపమోక్షగుగుట నిగ్గనఁచెదనంచుకాదుకా.

233

౯. ఆచార్యకానకానందకుండకు రాముండు కుజసహితుండై విశ్వామిత్రు వెనుకట
నన్యవంబునకు రాగలం దమ్ముచూచుచు వైశ్యల్యాఘ్రభూల్యాకృతై యతుల్య
మాంగల్య నిజరూపబుఁ బ్రాపించి కల్కసాకల్యానందంబున నభరిం బూజించి కాప
దజాకాంక్షవగు నీవు కల్గవై జన్మసాఫల్యంబుకొందెదని వాక్సల్యంబున నానతి
యొచ్చి చనుటయు నాటంగోలె నియ్యచోటనీ నాటంబున నెచ్చోటికిం బోక నాటం
బులేక నిప్పాట నవయుచున్న నన్నం గటాక్షించి కాపమోక్షంబు గావించి రక్షిం
చుటకై ప్రత్యక్షంబుగఁ జనదొచ్చిన మిమ్ము వీక్షించి కృతార్థవైతివని యనంతరం
బనఁగడఁగి పితస్వాంతంబునఁ దనయుడంతమాద్యంతంబునందెల్పి. 234
౧౦. మిత్రానందప్రదులన, మిత్రీయదప్రదుదలిమిరమిత్రుల విశ్వా
మిత్రాత్రితులనరామను, మిత్రానుకులత నుతిచె మృగవాక్యములక. 235
౧౧. గౌతముఁడయ్యెడకుంబటు, కాతూహల మెగఁగవచ్చి కనునీయగఁగో
పేతురఘు గాముఁకాదా, నీవునుండైపూజచేసె పరిధానులచేక. 236
౧౨. చెలఁగియీ తిరాముఁబూజించిపాప, గహితయనాతచరతఁదివీర యచాల్య
తోడరావమ్మనీ ద్రోచంకుండు గౌత, ముందుసయె కాలయతుడు చేడ్క. 237
౧౩. తదనంతరంబున (రామలక్ష్మీ విశ్వామిత్రులు) మిథిలా పురోపన నేకాన్యభాగంబు
నకుఁ జేరి. 238
౧౪. కినిరమ్మవృగు చామధూమనితితా కాకాన కాళంబుకొ
చనిధితాన్యమూహానివాధనునివేళంబుకన్యగ్గోల్లస
ద్భుఁ జేటిజ్వలితాగ్ని హేతిచయోగ్దా ప్రకాళంబుని
ఘ్ననికాసంబుచిదేహధూగరయజన్నంబ్రబ్రదేశంబొగిక. 239
౧౫. ఘోషాకిరూపయూపా, ద్యనుపయగుజనకన్యవతి యజ్ఞాలయం
గనుఁగొని యమ్మువ్వగు వే, వేలగుగొని నాకుయఁ దదంతికమునకు సగక. 240
౧౬. నిత్యపూజితాకార్య, హుత్యభివందితులు హుతవచులు లే)తాగు
ల్యత్యక్షమాన్విగునకుం బ్రత్యక్షులైన యజ్ఞిభంగిజనంక. 241
౧౭. మిత్రహితభాషులక గుణసమృద్ధులఁ జారుచోర్మరత్నని
ర్మితసునిభూమణోజ్జ్వల చాప్తమనస్కులబాలారందర
స్మితజితకీరభాశులను మిక్కిలవీరులఁ గాంచించాలని
స్మితమతులైసహసదులు చిత్రములన్వివరి చియ్యెడక. 242
౧౮. ఆనందమునచాల్యానందసూకుళ, తానందుఁ ఘృతసాద్యములు గొనుచుఁ
దోనయిదీర్ఘదానంద నిభుఁడుక, తానందుఁడమ్మిథి లాధివాసుఁ

- డకలంకధర్మైః గాఢమనః సమరేణి, శాస్త్రోపదేశ్య గ్రాహవిధాన
ములవలించియు మృలవచనభర్త, తోడైచ్చమిగులసంతోషితుగుమ్
సీ సో చితాననలగుంచి సమితిమాని, సమితివెసమితిలేనిమాత్పర్యవంతు
చుండఁబొ)వృట్టుయొక్క జ్ఞాపకము, వాక్యములనిట్లు బనియె భూల్లభుండు 247
- క దూరీకృతాఘవాదః, దూరీకృతజేకసాద యచితవిచారా
నీ కాకమాకుఁగనుణా, నీ కాకఁకుభయలూపగు నిజమెట్లుగిత్. 248
- ఉ. రాజకులప్రభూతయతి రాజకోమణి కాధిపుత్త్రగో
రాజహోధీరులిభ రాజమనోహరయానుజ్ఞనీ
రాజలసక్తతాపులరి రాజసమిత్తిత్వకాలీయహ
రాజకమాదులెవ్వరు పరాజరిరాజకుమాఁసుదయల్. 249
- క మారులుమాపంబునకు మారులు విక్రమమునగు మారులుత్
మారులు ఘోరిరాజకు, మారులెనరు విజలయ్యుమారులు రెలపక. 250
- సీ. అనినవిశ్వామిత్రుఁ డగునీశ్వరునకు, నెంతయవేక నిట్లుబనియె
నినుముఁ ప్రదీపకుఁ డనవెలసెన, పశ్చిమధాత్మ సుభవులు వీరు
శంధ్రీమాజ్ఞ జగత్తరంబుగ నామెటఁ, జనుడెంచిరాటుక సంచరించి
మారీ మగర్వాలు మాయించిజ్ఞప్త, ద్రోహుసురాహునిఁ గ్రూచివైచి
గీ గౌతమాంగన శాపంబుఁ గ్రమ్మటించి, భవునిచాపోత్రముభవద్భవసీమ
సుండుటయు పురులెడ నోమి యన, పనికనుంగొనవచ్చిన ఘనలువటి యు. 251
- చ రహివహింకణోత్తమకాశన మెక్కిమునట్టివారికి
వహివహితామగాగమున మాసలేలసమేనీతివా
దుహితహితంబునకువను తుల్కితతింపఁగఁ బెట్లినేయద
హినుహిమాంకుపావములు సాక్షినిపున్రుజ్ఞ సేయియక. 252
- క విరితచ్చాపోత్తమకుం, గనయ్యిడులూపుతమకుఁ గలదనియేలెం
చివారీతుమారన, లనవశ్యులు రామలక్ష్మణాహ్వయలవయక. 253
- క. మని శాష్టమిఁబ్రుఁడె, దెల్పినఁ దద్వివధివెల్లఁ దెలిసి ప్రీతాత్ముడై
జగుండబాబులరె, బద్వివిభాక్షుల వాదవిచె దదవసరియనక. 254
- క. సామణాకృతిభగ్నకాపశిఖిం ప్రాప్తోస్ససంతప్తయై
సామెరత్నమహాబ్యకాజడవిసట్లుండెం గటాక్షించిసం
తోషస్వాతమతోడనఁ ప్రేకమలఁదూహిల్ల సద్ధూచిచే
గ్రామణత్వమన్నుమ నైవనిశిష్టమిత్రుఁ డయ్యనితోక. 255

- క. పరికినపలుకులు మేనంబులుఁ బెగఁజనదుకర్ణముల నమృతంబుం
బరికినఁ బ్రేమవిసేకాటము, పరికింపఁలకొడవెనె శతానందుడనుకొ. 252
- క. స్వస్థులెమింగతి వా, వస్థ రహి- దొంగియున్న కవిత్వలకుని
ట్లాస్థఁగొనితెచ్చితికల, మాస్థులరాజనుతుల నక్కటికమునకొ. 253
- వ. అనిమతీయ విశ్వామిత్రుం బ్రశంసించి రాముంగనుంగొని 254
- క. కటికితనంబునమునియ, క్కటికం బొకయింటలేఁ కనలికిపిఁపం
గటకటపాపానినె, క్కటికి నరముచున్నయింతి కలుచుచుడంపకొ. 255
- క. విశ్వామిత్రునివెంట సానుజుడవై పచ్చేసియున్నట్టిపూ
ర్ణశ్రీరాంకురుశోచికల సదకధ ప్రాభవోపేతుని
నిశ్చాత్తున్నకాదిభావిరపను నిశ్చ్యంధరాధారున
నైశ్చ్యరాధానితభక్తియుక్తిక రిసే యశ్చానుసాహాయమే. 256
- గీ. రామకామధిరామధరామరామ రామబానందముగిపికారామఖలం
రామప్రావృడ్డలనిధరామశాక, రామశ్రీస్త్రీత సుకరా! చుహార్య. 257
- మ. అనికామ్యునఁబిఁకాశికుని చుహార్యుడలరా హరికా
మునితోనీమునితో యజాశక్తసామ్యుండొమఁ దజ్జన్మక
ద్భవతైచిత్ర్యకపప్రభా వసుమహాత్వంబుల్యతానందుడిం
పునఁగీర్తిపఁగ వాలకించకడ సమ్మాదంబునంబొందుకొ. 258
- చ. అనుజనుమేకుడద్రశకధాత్మజుడ మృనిసానువాక్యము
నివనితభక్తిఁ గౌశికము నిప్రవరుకబనకావనీశ్వరుక
ఘనఁకగుగౌరవార్మజనఁజ్యోతిసోధనులం బ్రతుంబున
నివరుణియొచ్చెఁ బ్రాతర్రావింక దళాతుడనేక భంగులకొ. 259
- క. బోధాత్ముడుగాఢోముని గాధనివి మానులధిక శాతుకతులై
రాధివ్యాధిహారుఁడుదిన, వాఘుడస్తాదిశీరసడిచి నులుఁడై. 260
- చ. అచిరమాద్రుమాతొ వెనుఁ గాతొఖ గాళిరకులు మాతొజ
క్కుకకవనిడఁగూతొఁ ధిఃప్రకరంబొగిమానుఁజీచు
క్కుకకజకోరముల్ జతలునోరె లసన్విమలజ్జనీమహా
త్మనములుసారెసారెకును గాతొదచుంబునుచేరెభోగునకొ. 261
- వ. కదనంధరంబున. 262
- క. సలలిరనిస్కృటములగుట, ముల ఖఁములగుట గొదలుమునుగొని గ్రామ
మృదుమిస్కృటములగుట, ముల రవములు నెసఁగిదితలు మోదంబుండకొ. 263

వ. అ.త.

254

క. అస్యద్వంశభవుడుపుర ఘస్యగుణ్ణునిమి నీతఁడైకొనటకడు
న్యస్యముమాతుననుచుది తస్యముఁడరుదెంచెనఁగఁ దగఁజియుఁడోచెక. 255

వ. ఇట్లు నిర్వృత్తి సర్వజగత్కార్యండును లరిగి తాత్పర్యండు నగు సూర్యుండుదయించుటయు. 256

క. కృతకృత్యులైనయాంట్లుతులనులక్ష్మీమతిజిత నుందరులదృష్
వ్రతుఁడగుకాశమనసమం,చితముగ జనకుండుపూజ చేసినయఁలెక. 267

గీ. అపితాతాభీనుకలగుతాభీనము రవికతాంబితధామశ్రీరాముఁడౌచి
కాశకమునఁగ్రుంగజ్వలకక్షితీశుఁడోడ నట్లుపల్కె సంతోషియగుచు. 268

క. కనుధేశ్వరవినుభవ వారకధంబునఁగలపు గారి వరచాపముని
వ్యసుధామాద్య మునకుఁబూర్వసుధాశనభయదునఁచి నశత్రుము గాఁగెక. 269

క. మాపుకుదచ్చాపముఘోరూపము వెస నెట్కుఁబెట్టి రోషముఁగూర్చు
చాపుమనీశ్వరులిలిప్ర,తాపముఁ గొనియాడ నత్యుదగ్రఘోణక. 270

వ. అనిన సద్ధర్మవర్తియగు జనకచక్రివర్తియట్లునియె. 271

క. మారమదహరుఁడహరుఁడును, మారిమఁడునైత్రిపుఁడువర్ధనుఁడును క
మౌర్యమదవ్యయపఠిఁగు,మార మహాశక్తికృపించితవఠిన్. 272

గీ. దీని గాతునకొసఁగెదన్దివ్యగుళ, గానము నాటఁగోలెనదవ్యయమున
నమితపూతలమిగులఁ బూజ్యుగనున్, బూజనేయుదు నేను నెచ్చుదును దాని. 273

ఉ. తిద్ధతు వెన్కెన్దెట్టి యుదయ్యున నాసుతనిత్తునంచునే
తిద్ధదీక్షణలాభిపవిత్రాన మెలు గఁగఁజాటఁబంపఁగా
నిద్ధబలుల్యహేధవులనేకులనేకచమూసమేతులై
యుద్ధతి నేగుడెంచి వహోజ్వలఁడొద్ధృతికానమానలై. 274

వ. ఇట్లువచ్చి. 275

క. కదలివృత్తాపుఁ గొమఱిఁకదలిర్పఁగ నేగుడెంచి ఘనకాత్యుక్తముం
గదలింపలేఁగీతం, గదలిచరిరాజవరులు గతమర్శులై. 276

క. పరులెరువోపరుపరా,శ్వరు చాపము నెట్కు వెట్టబాటుండిరెడి
ప్పరునున నెక్కిడుఁజూపఱి,లరుదొప్పఁగ సన్న తిందునట్లు మునఁగ్రక. 277

వ. అనిపలికి విజ్ఞానజనకుండగు జనకుండు మఱియును. 278

ఉ. బాలకులంచుదీగులభంబుగఁజూచుటపాడి గాచులో
బాలకజాలకప్రదమలానన లంఛితదీక్షణ బాహుళో

- భాలలిరుల్పచుస్సచు భక్తశరీరులధీరులున్మహా
కాలినికాలవత్సరించంద్ర సదృశులుడత్తులెరియెన్. 279
- చ. అదియునుగాకతాటక సమావృతకూటక సంచారిండుట
స్వదపడితత్కూమారకుసుమచునిగూల్చి తిడగ్రదకృగు
రృదమడఁగించెనొతలు నిమానినికాపసున్మృతించుట
నృదిఁదలపోయినీరలసమానభుజులుబట్టు గావునన్. 280
- క. ఈయలిలసమేతుల, కాదులిస త్వనుయము శేరాసముఁ గనం
జేయుటయుచరిమయనిగా, భేయునొఁబల్కి యుమ్మికిని పలికంతెన్. 281
- క. పరవాళనధూమరాఁడెన్, భవవాళనుడై నాధిపు బాహునము
స్వరవాళనవినుతనభా, భవమునకుఁ జేర్చెననిచె భటిననామలన్. 282
- చ. పనిచిన నేగిదృట్టులు భంగిఁ జీర్చిరితన్నయాసము
నవనభవాద్యశేవసురవందితరూపసు జైన్యగోఁగు
గ్జనపరితాపము నివ్వనుతనైవ మదప్రతిమాద్రదీపమున్
జనకస్వపాలకాచరిత సౌరిభద్రూపసునీకుచాపమున్ 283
- క. తెచ్చినభవగల్గలమును, వచ్చెనువడినభినులెల్ల నాలోకింపన్
పాచ్చినముదమునునితా, దెచ్చినవృండుతులఁ గాంచె చ్చితినిట్లనియెన్. 284
- గీ. రాముడత్యుదాహరణఁ గాచుభీరు, లారవణాభిదోన్మూలమాన
లారయనీర్యణప్రాణమైనట్లు, నెక్కు వెట్టుక సన్నతి వెక్కుఁ ట్లు. 285
- గ. అనిపలికి రామచంద్రు నెట్లేశించి శివామిఁజువెడియె.
286
- ఉ. ఈభను వెక్కు వెట్టుమువహీధవులెవ్వరునిన్ను బోలె స
త్వాధికులారాఽయలమలార్త చాయండవు నీవు నావృతన్
గాధినినూఁజుఁడెంతయు వికాసము నొందెదనుందిగందప
సాధనులదివంతెనతి నెల్పఁగల్గుకలా. బాసుడై. 287
- క. దండఁగలనియమిపతులకు, దండములర్పించి యగ్గిలెఁజొప్ప భుజా
దండంబునానియగోర్, దండము వేదండమియ్య దండమువోలెన్. 288
- క. చాచుకరింబునందిగిది. 289
- క. తుభ్యమతిరాముడమిలా, సాధ్యుడందగ నెక్కు వెట్టి సవరింపభను
రృభ్యమునఁటిగె దత్సాన్నిభ్యులునవారిలెల్ల నివ్వజపడెన్. 290
- క. వారుచాపమట్లువిడిగిన, వారుచాపముఁ టిగినట్లు వారిదంతిరముత
గిరికొనియొక్క మహాద్యోగి, గిరిగమలం బ్రతిఁకమృతి లొక్క బుట్టయెన్. 291

- ఉ. ఆధ్వని సీత కెంతయుఁ బ్రయం బయిపోఁచె సభాసదాభి
 న్నాధ్వసమయ్యె సప్తకులతైలగురిజ్జలరాళ్ళు పేతమై
 పృథ్విచలిం చె భూజములు పెల్లగిలెం గ్రహతారకంబులు
 ద్వ్యధ్వములయ్యె నజ్జనకుఁ డెచ్చుతమంబె సమిద్రబంధుఁడై. 294
- క. తదనంతరంబరామునిఁ, దదనుజునింజూపి జనకధోజిపుతముడ
 మ్ముదవఁగఁగౌశిక నత్యంతదమోముతుఁగాంచి కడుహితంబుగ ననియెత్. 295
- క. పుణ్యజనపోవణులు ఖిల, పుణ్యజన ద్వేషణులును భూషణులు గడుం
 బుద్యాత్ములు బుద్యాత్ము ల, గద్యాత్ములు బూహుగ్రగణ్యులు మతియెత్. 296
- క. ద్విజరాజావనులు లస, ద్విజరాజావనులు ద్రివిణవిజితమహోద్య
 ద్విజరాజాలు మందలన, ద్విజరాజాలు వీరి సత్తులింపఁగ వశమే. 297
- సీ. అనుపమక క్తిసమన్విత లగు నీకు, మారులు దలఁపఁ గుమారసములు
 భాసురిసర్కశాపరిపూర్ణ లీమహా, రాజు లారోకింప రాజనిధులు
 చక్రసంరక్షణసత్కార్య లీజగ, ద్బంధులు ఘనజగద్భంగుతుల్య
 లధికమహాబలప్రథితమలీసదా, గతులు గన్తోన సకాగతిసద్వకులు
- గీ. పాదకటకాభిరాములై పరఁగునీధ్యరాధిపులు సన్నతింప ధరాధిపులు ని
 జమ్ముగనటించు రామలక్ష్మణుల గుణవి, చక్షుణులలక్ష్మణుల శతీసర్వి మతియె.
- ఉ. చెద్దలుమీరు మికరుణ పెంపున రామున కీయఁగంటి నా
 ముద్దులమాటవంటి గుర మున్నిటువంటి మహాబలాఘ్నులం
 లెద్దలచేత వింటిమె తద్భర్మి ధిధీరులఁ గంటి కన్నులం
 దద్దయు నేడ్కమంటి నఁకఁ దంకెటికాఁటి విధంబకోరువల్. 299
- వ. అని యంత నిలవక. 300
- క. అత్యంతోక్తి లికామిత్యధ్వదయపుల్లంధోజుడై యమృతీ
 పత్యధ్వతుఁడు రామచంద్రునకు శుభ్రభ్యాతికి నెన్నతా
 గుర్యాధిక్యగ్రహుదరాత్మనకు నస్మత్పత్తి)క నీతి సం
 స్తుత్యప్రక్రియతో నీవాచామోసరింతు న్నిత్యవాక్యంబదై. 301
- క. ఉత్సాహం బభివృద్ధినందఁగఁ గుమారోద్వాహముం జేయ వి
 స్వత్సానుంత పురోహితాస్త సచినవ్రాతాత్మితో పేరుఁడై
 సత్సాంగత్యరతుండు పక్షిరథుఁ డాసాశేతనాథుండు సం
 పత్సఖ్యుం డిటువచ్చున ట్లురుగుణామాత్యావలిం బుచ్చెదన్. 302
- క. అనిపలికి విశ్వామిత్రు ననుమతంబు వదలె. 303

ఉ. రాముడు బత్తులుండు యతిరాజగు గాధితనూజునాథుఁ బూ

ర్యామరసంఘముం జదిమి యన్నియమిప్రభునధ్వరంబు ను
క్షామకనంద గాది ప్రవచంబున జాతిని గోరి జేయఁగా
మామిథిలాభుకోపవనమాగ్ధమునం జనుదెంచి హొప్పగఁ.

804

గీ. ఇట్లు లేలేంచి యెలమి మాయంట సాధ్యకాలమును బూజిలంబగు కాలకాలు
చాపరాజంబుఁ గాలసర్వోపయంబు, నేపుమిఱంగ మేమంతఁ జాపుటయును.

ఉ. నుత్పరవాసు లిద్దరుతి మత్తురుషగ్రణులున్ మహాయత
స్తవ్వురుడైన బత్తులుఁడుఁ దాపసనాథ వరేణ్య లేనునం
చర్పరమానురాగమున సన్నతిసేయఁగ రామభద్రుఁడు
ద్యుత్పరవైదికాద్యుక్తము సత్రముఁడై బగ నెక్కువెట్టఁగఁ.

806

క. సవరించినందుటయు వ్యాసవర్ణుగ్గ మయినవిల్లు సవనుననితీగఁ
సవినయమ త్తనయనుహ, సవరింపఁగ నింక రామచంద్రునకతిగఁ.

807

చ. కావున.

808

కా. తద్వైవాహికముం గనుంగొనఁగ నుద్యవైభవం బొప్పఁగా
విద్యసృంత్రిసుచ్చాద్యటార్యపచివాన్వీతుండై నైగమ్ము స
ప్రస్వీపాంతరపూరితామలయశోధావళ్యసంగ్రామకా
మ్యవైవ్రజగంధ పత్తిరధ నిత్యసూయమాసప్రధా.

809

క. అని మద్యచనంబులుగా, జనవిభుండగు పత్తిరధుని సముఖమున దగ
న్నిసిపించి తోడితెండని, తనమంద్రుల ననిచి సమృద్ధంబున నంతఁ.

810

చ. అనఘులఁ బంకజాప్తకుఁ గాన్వయముఖ్యసుజన్మరామల
క్ష్మణమునినాథుల న్నగుణకాలసనాథుల నొక్కిమందొగిం
బున నిరసింపజేసి కడుమోద మొనర్చుచు బంధురాజులఁ
జనకుఁడు పిల్వబంచెను భృశంబుగ జాఁఘికసాఁఘికంబులఁ.

811

క. ముద మొప్పు వెండి విప్రస, మదయమునం లిల్ల నుభటముఖ్యుల ననిచెం
దదనంతరంబ పారులు, దదనమతిం బడసి వింత జగుకొ త్తఁగఁ.

812

గీ. కస్తురినీటిచే గలయంపించల్లించి, ముత్తయంబులఁ గ్రొత్తముగ్గువెట్ట
విస్తారముగను రంభా ప్రంభములు నిల్పి, విషణిమాగ్ధంబులు విశదపఱచి
గురుగుమణిలను సంకుమదంబు వెదచల్లి, తఱుచు గోడలకుఁ జందనముఁ బూసి
గోపురమ్ముల కాతకుఁ భకుఁ భము లుంచి, రమణఁ బచ్చితోడఱుములు గట్టి

గీ చంద్రరాజాహ్వానము ల్పాఘటించి, ప్రతిగ్రహము, తత్పక్షిపములమర్చి
యధికతరకంబలౌచల నతిపురము, బురమునైన నేని రంత నబ్బరము గాఁగ.

క. నీతాళ్యాణము సుబాహుప్రేయమనఁ జూచ సర్వాచమలం
బ్రీలిఁ బుగలపిష్టి పిలిచెను, రీతి నిర్వచించి రహసిం శతనముల్. 814

క. తనయాచివాహచేళం, దనయులు పాదపద్మధాననకై మే
దిని యిమరతసపు బల్లెగ, మనఁగాఁ గల్యాణవేది నమరించికొనికె. 815

వ. ఇట్లు సకలసంపన్నతంబగు నిజపుంబుం గనుగొని జనుకును హస్తోత్పన్నుడై
వివాహోపకరణముగళవ్రవ్యంబులు సంఘటించి మహాకృపకును సఫలమనోఽఘం
దునకు నర్హస్యందతురాక కనుమరూచుచుండ నారం దనచే నామఁద్రుతు లగుమం
త్రులు. 816

క. తూర్గప్రక్రియ నేరుచొంది కని రసోవాశ్యమ తద్విహే
దీగ్ధరామభటచ్చటాసుపహిషావీప్యన్విటాకాంబుజా
క్లిష్ణాగ్రపరిపూర్ణ పుణ్యసరస్వీత్రీడావలూచత్రపా
నితద్భజసాధగో ప్రకరధాన్వితంబు సాకేతమున్. 817

గీ. ఇట్లు గనుగొని తత్పూజాసోపైభి, నాబునకు సంతసింపుమ నచ్చి నమకు
సమయమగుటయు దళగధ డ్యౌతశేష్యగుండు కొలుపుచుండ కేగి నిండుచేత్త.

సీ ఇట్లుపల్కి యర్చితమి మివెద్దపట్టి లక్ష్మీమంతుఁడెట్టి గాధి
పట్టితో నంప నప్పట్టుక నెట్టిఁ, బెట్టతాటకమర్కపట్టుఁ జేరి
దిట్టయై దానిఁ గప్పట్టి గట్టిఁగల, పట్టి యిట్టయై గొట్టిలిట్టు
పొట్టవ్రయ్యఁగ జేసి కట్టిఁడిమాచీ న, రట్టుమానిచి వాధిట్టకమరుఁ

గీ. బెట్టి ముతముదామూరికొట్టి సోఁకు, రిట్టలకు జిట్టల న, నరికట్టి గాలు
పట్టణపుఁద్రోర వెనఁబట్టునట్టు మట్టి, మట్టి మనిజన్న ముం దుదిముట్ట జేసి. 818

గీ. హేలికులహారి వినుపదగూలి జేసి, హేలివోకతాతిఁ గంచదితారిఁ జేసి
కేరిమధిలకురదచ్చి బుధారివిమత, పాళి దంభోలిసమమిండుమానిధకువు. 819

క. వెననెక్కువెట్ట దినిచిన, బసచెడి తత్పాత్యకంబుఁ బరికింప నిలిం
పసభాసకుల దరిపడం, బ్రసభంబునల సకమున భోజంబయ్యెన్. 820

గీ. రాజులేరినెక్కిడ రానికాయ్యకంబుఁ జేరిచిన రామని కడిఁదినచ్చి
నాకుమారిక నీరి ఘనంబుఁ గావి, వాహమొనరింపఁ జాల నుత్సాహ మొదవె. 821

క. తద్వైవాహికముం గనుగొనఁగ నుద్యవ్యైభవం బొప్పఁగా
విద్యనృంత్రిపురోహితాశిజనాన్వితండ వై రమ్మ స

- ప్రవీణాంతరపూరితామలయశోధావశ్యసృగామకా
మ్యదైవ్యోర్రజగంధపజ్జైరథ నిర్విస్తా మమానప్రధా. 323
- క. అని జనకుడాడిన విధమున దళరథులతోడ వార లనుటయుఁ జెలియ
న్వని యన్నరపతి యంతింఁగెనె చెప్పఁగరాని సమృద్ధంబున మునిఁగెక. 324
- వ. మఱియును. 325
- చ. అమృతముఁ ద్రావునప్పుడు బలారియు నవ్యచ్చులెంబుఁ జెచ్చుచో
నమృతమరీచిదీప్తి విహగాధిపుండు నృదిసంతసించిన
ట్లమృతమయింబులైన సచివానరివాక్యము లాలకించి తా
నమితముదంబు నొందె మహితాత్ముఁడు బజ్జైరథుండువర్సభక్. 326
- క. మఱిహీను లైనరవయుల, మతమునకకరంబునలరు మహిదండ్రికు స
మృతి సుతులభినుతులైనక, మతి జనకుఁడు సమృద్ధాభిమగ్నుఁడు గాఁడే. 327
- వ. తడనంతరంబున. 328
3. కాంతలకు నృజియండన, కాంతలకున్ గ్రధిరచంద్ర కాంతోజ్జ్వలకు
ధాంతలకుండచ్చభవృ, త్రాంతోబెడిఁగించి గాథ రిరహ్న మునక. 329
- ఉ. తచ్చుభవార్త సంతయు ముదంబునఁ జాటఁగఁ బంచపట్నము
స్వీర్షకుకుచ్చపూర్ణ కలశప్రకరధ్వజసాలభంజికో
ద్యచ్చనిరుత్పటానుల భటారి యలంకరణంబు సేయ నూ
ర్మ చ్చవధూవదానుల ఘనంబుగఁ జాను నలంకృతాఁగుడై. 330
- బీ. శిష్ట చరతులు వసిస్థాదిమనిరయ, బృహిదసుయంతాదియంత్రిగరులు
బ్రకటవైశిక వైణవిక నికరంబులు, వందిమాగధభటబృందములును
బుణ్ణ కాంతాజనములు విబుధోత్తము, లాపు బ్రాశ్రితులు మహాశ్రోతులును
బృగుసైంధవములు గంభీరవేదిసులకు, కాంచిత్రాప్రవృత్తహస్తికములుఁ
- గీ గొడుగులునుఁ దోడరాఁదెద్దకొడుకు పెండ్లికొడుకు గాఁగఁడనుచు నెక్కుడుకుతూహ
లమున వారాఁగ జానకునములు నెలఁగ, దుచిరతుంగ్లోలపద్రధానాఘోడనుచు, 331
- క. ఘనఘనపటపటపటము, పనవోర్ధ్వకజ్జు రాంక్యబంధురభేరి
ధ్వనుల వియత్విద మవియుక, ఘనుర్యక్త్యముఁడు మందగమనము సేర్పిక. 332
- ఉ. తాహుజగంత్వ రెల్లదలఁ బ్రస్తుతి సేయ నృపాగ్రగణ్యుఁడు
త్యాహత నేగి కాంచె విలసత్పరిణాహవివాహవస్తుసం
దోహవిశేషనిష్కృటమనోహరపుష్పరసప్రవాహని
ద్వాన్వహనువర్తరత్న భరితోజ్జ్వలగేహ విదేహ నంతటక. 333

- క. కని తత్పురంబుఁ జేరం, జనునెడ న్నొంచి జనకజననాథుఁ డెదు
 ర్గొని శూన్యధను బలియఁగఁ, గొనియాడుచుఁ బురిఁదోడికొనిపోయి వెనకఁ. 388
- చ. ఉపకంఠంబున మోగఁగె లోకగడ్డఁగా నుత్కంఠ దీపింప న
 స్పృహఁ తీవు నిట్లులేచ్చి మహిమోన్మిత్రావచారంబుల
 త్పుపకారంబులు నాచరించి మణిఘృణ్యుజ్జ్వలై నూకమా
 నుకాశ్యంబున నుంచి యుల్లసింపఁతుల్గల్గినీకణఁ జై. 385
- తే. బంధురత్నా వినుజగద్బంధువంశ, బంధురం బగునీడుసంబంధ మస్మ
 దన్వయాద్ధికఁ జంబ్రాదయంబుకరణి, బెంపుఁగావించె జనులు నులింపుమండ. 386
- ఆ. అని నెలంపజనకుఁ డాచరించెకుసప, ర్యావిశేషమటవ నాశ్య నలరి
 యాచరుఁడ్రిబాంధవాశ్యతోపేతుఁ డిట్లుయెఁ దలియఁ దళరథాధిపుండు. 387
- క. యత్నంబులు భయద్రుతి, యత్నంబులు మాని తరుగునట్టి తపస్వీ
 రత్నంబులు మించెలిమికి, యత్నము నేయుదురు పొగడ నలవియె మిమ్ముక. 388
- తే. అట్టివారలు వేడ్క మానుట్టివారి, బాంధవముఁ గొనియాడు ట్రంబుగాదె
 నాకుమారకుప్యాజన్యముకృతంబుఁ, బొడవతమె చావస్వయంభువులైన. 389
- వ. అని యట్లొకరినొకరు చతురవచనంబుల నగ్గించుచున్న సమయంబున. 390
- క. రాముని లక్ష్మణుఁ గొనివి, శ్యామిక్రమం జేసుకొంచి వాసవహితుఁ డ
 బృహిమిధుఁడు దళభ్రుఁడై, నో మాదముతోడ మొక్క వీరన లెసఁగెక. 391
- క. వాకావాసులు పొగడఁగ, వాకార్యము నిర్వహించి వాకార్యజనా
 నీకస్తుతులు ఘటించి పీనాకతకాసుశరాసనము విటిచి తగక. 392
- క. భూతనయక భూతనయ స్వీకృత్యరియింపఁగోరు శీలాంతుముఖు
 స్వీరినయు రాము ననుజా స్వీతు, కాదుము మహావీర్యుం బ్రీతుక. 393
- క. అని మునిపలికెవలయుటలు, తనచెవులకు నెలమినమృతధాగలు నోలెం
 దనుటటయు మ్రోక్కి నిలిచిన, తనయుల దీవిచి పులకితశరీరుడై. 394
- ఉ. భూమివిభుండు మోహమునఁ బుత్రులఁ గొంగిటఁ జేర్చి వారి నె
 మ్మోముల మోమునిల్పి శిరిము ల్లడుముగొల్పి చెక్కుటద్దము
 శ్రేష్ఠయెసంగ ముద్దుఁగొని పెద్దయుఁబొద్దు సుతోపగూఢానో
 ద్దామనుఁగారిత్తుఁ డయి రావనవశ్యునితోడ నిట్లుక. 395
- క. మునుగ నహినులు గుణవంతునిసంగతి గలిగి గద్దలులగుదురుగదా
 మునుగునహినులు వినునా, తనయులు గుణవంతులై తగునీకయణక. 396
- వ. అని మఱియు ననేకవిధంబుల నభినందించి నందనసందర్శనంబునం దనవిసౌందనిత్రుం
 దరవిభిన్నుండగు దళగ్గునికడకు జనకనియంత్రితుండగు నొక్కమంత్రిపుంగవుండు

మఱునా దేవుడెంచి మిమ్ము నిజసభాధరణంబునకుఁ దోడ్పానిరానన్నఁ బనిచె నని
చెప్పటయు నాత్మజంబు.

847

సీ. పురుషోత్తమునిచతుర్భుజములు నానుతు, ల్లత్తు సేనింప విద్యన్నతుండు
ఘుండు వసిష్ఠుండు గనుఁగొని తనమను, త్రమములాంగికమంగళములఁ జెలుపఁ
బుణ్ణికాంతాజవంబులు సేస లాలుకంగ, బాహ్యోత్తముల దీవనలు నెలఁగ
గురిపాతకులు మాగఘులు సందడింపంగ, నాప్తచుక్రముల భటులనుసరింపఁ

గీ. దూర్వములు మోతు నాయ్యులు స్తుతులు సేతు, గాయకులువాడ నహితుల గర్వమాడ
గురభిసారభవిసరమాతుగము చనర, మందగ మనంబుల్రాగల నమందలీల.

349

తనఁ జకుంధంబులఁ గల, ఘనమాక్తికవిరతి వెలిఁ గాన్పించెను నా

ప్రసములఁ బ్రకప్రసవగో, ప్రసములు మెఱుంగ వారసములు నటంపఁ.

849

వ. రాజవిధవంబున రాజమండిరద్వారంబుఁ జేరజనునప్పుడు.

850

మ. మునుమున్నె చనుడెంచెనొక్కసతి రాము న్రాజమాదాయణిం

గనుసద్వాంఛఁ గుమారునెత్తికొని చేర్చన్మించి రామోల్లస

త్తమలీలం గలభాతభూధరమహత్సర్ధా భాగప్రభ

ద్ధనితాహోజ్జ్వలరత్న దీప్తిఁ దనదత్కాంతి నివ్వడంబిందుడు.

351

ఆ కాంతయుఁకె చంద్రకాంతశిలావృద్ధి, చేడి దళపుదాఁటు వెట్టిచూచెఁ

కాపమొకవు మరునితూపులనిధి, యెఱు నోస్వలేయది యుఁబోలె.

352

క. భూవరుఁ గాంచెత్వర గన్, లేవియుఁ దాల్చెయుఁ గాంచి నిడిచనుడెంచెం

భావజుఁగుఁ గాంచినవో, నీవెనడలువంచు నొక్క నెలఁతి మెఱుగునఁ.

353

ఉ. కాత్తిల్యాలకమోర్తు రాముఁ గనుచేడ్కం గింకిఁగిధావయ్యె

వాటం దైనకవాటయుగ్మము భువద్వంద్వంబునం బూరియె

వీటన్లేడు భవాద్యకుండనుచు నవ్వీస్వల్లలోకానులం

వాటం జిత్రపుట్రయ్యగుమర న్నంకించెనో నా రుకఁ.

354

క. బాలయుఁకె నీలోత్పల, మారికె యూడంగ సుభ్రమంబునఁ గాంచె

స్మీలతను కలిసి నతనుని శోలె, నటమోడ లెక్కఁ గొనననుభంగిఁ.

355

వ. తల్పచయంబున.

356

గీ. పార్శ్వములనుండి చూచెను పారబారి, కావరేక్షణములనానీకలు దనర్చెఁ

బ్రకటనీలోత్పలాబ్జచంపకముచుములఁ గలశుగుచ్చిననరమాలికల విధమున.

357

వ. అట్టిమహోత్సాహజనకసయంబునం బుగంబునం గలపురంద్రీజవంబులుదమలోన. 358

- క. మనసీత కిలఁడు దగునీ, తనకి న్మనసీత మిగులఁ దగుఁ దుల్యతయో
ఘనలావణ్యాదుల నని, కొనియాడిరి గుంపుగూడికొని బహుభంగిక. 359
- చ. అనితనపుత్త్రురాయఁ గొనియాడెడు పారజనాభివాక్యము
ల్పని చతుర్భుధుధృతివీలరాజ్యము దన్ను నొందిన
ట్లునుపమసమ్మదంబున మహాత్ముఁడు బజ్జీర్ఘండు వొంగిత
జ్జవకుసభాప్రదేశముబ్రత స్తవిశేషమణిప్రకాశముకా. 360
- ఁ. కనుంగొని యదంభ శారమంభమంభిత భద్రమంభరంభా స్తంభోజ్జ్వంభితంబును నవనవ
నవరత్న విరచితో విరచేడికాక వాటసాహితోరణభక్రాసనమద్యచిత్రకంబళ విచి
త్రమణి పులికా దీపకీపితంబును బటీరనీరతు మారవారపుక్తంబును గృత్రిమరూ
పాలిక్తంబును బరిణయాలోక నాగత చాతుర్వ్యస్థిత త్రిమచిత్రప్రదేశవికాలంబును
యస్తవస్తప్రత స్తంబును సకలజనయశాభిరామంబునగు జనకమునిచక్రవర్తి సభా
మంటపంబు దరియొకొచ్చు నవసరమృత. 361
- ఆ. ఎదురులేనికడివి వెనఁగుపల్లరభక్షి, తింగ్రజనకుఁ డప్పు డెదురుకొనియెఁ
దావులెల్లఁ గ్రోలి తగురీతివలిగాలి, యెలమిమిఱమున్న యెదురుకొనఁగ. 362
- ఁ. ఇల్లెడిర్కొని. 363
- ఉ. కేడుక గౌరవించి పృథివీవిధుఁ బత్తిరఘు న్మహారఘం
దోడుకవచ్చి రాముని నరూజన కామనిఁ గీర్తి కామనిం
జాడఁగఁజేగు సేయు పరిశుద్ధమనోరమ కాయు గేయుసా
మాద్రధికోపలక్షణు గురప్రతిపత్తుభిదాచిచక్షుణకా. 364
- క. నమచిత్రకోపశమనమునము, చిత్రహాపప్రదీపు సౌమిత్రి బరా
క్రమనిధుల ఛిత్రతక్ర, ఘ్ను మహోత్తిరులను బొగడుచుఁ గడువాన్ మునకా. 365
- క ఆదిమలీనుల నతిధై, ర్యాదుల రాఘవుల కాలివాదిపవులకుం
భద్రత్న భద్రసముచిత, చిత్రాసనముల వసంపఁ బంచి ముదమునకా. 366
- క. భూతరుఁ డనంతరంబున, ధీతరుఁ డనఁదగు నరుంధతీతరువాదే
వీరరతుల్య వసిష్ఠుని, కేవలప్రణతుఁ బరమధృతిసంయుతుకా. 367
- గీ. త్రాసవిరహాతు నుచితచిత్రాసనమున, సత్తు తింత్రుచ నతనినివృణ్ణుఁడేసి
నతజనవిగేయు గాఢేయు నతులభక్తి, నిహితమగుచోటఁ దగనుపవిష్టుఁడేసి. 368
- చ. మతియొం దగినవారి మచిత్రాసనాసీనులంజేసి దానుం దగినయెడ గుఱోపవిష్టుండై
పర్యజనమనప్రమోదంబుగా గుప్రసంగంబు సేయుచుండి జనకుండు దళితధను 369
నియె. 369

- క. బాలానందంబున భూ, జాతరామునకుఁ దదనుజాత స్వముఖా
జ్ఞాత స్వత్తనుజాతని జాతోపమశ్రేత మదనసాయక గాత్రక. 370
- గీ. లలితపరిమళనూర్యై లక్ష్మణునకు, నౌసగైదవతులచు మిగుల సాంపెసగఁ బలికి
మతీయు నిట్లును దళరథక్షౌత్రలే ద్రుఁ, దేగ్గలఁ బైవ సంతోషమతిశయింప. 371
- క. అనఘోపఘ్నులకు స్తుని జనశత్రుఘ్నులకు భరణశత్రుఘ్నులకుఁ
ఘనముగ నౌసగైద హితులవు, వనఁగ మదనుజుని తనయల నలఘుతనయలక. 372
- వ. అని యిట్లు రామలక్ష్మణభరణశత్రుఘ్నులకు శ్రుతకీర్తులగు భూమిసుతోర్జితామాం
దేవీశ్రుతకీర్తుల నౌసగిఁ ఓవాహయిలు నేయువాడుగా నిశ్చయించి పలికినవమ్మహీ
విభుండు మహానందంబునౌదెం దక్కిన సఖాసీనులును సమ్మతంబునందేలి యాశుచుం
జవకుం బ్రశంసించి రయ్యకనరంబున. 373
- క. పరిమమునీశ్వరచేత, స్వర్గోజవాసియుగు రామచంద్రుని కిరవం
గరమొప్పెం దర్శనహిమ కనోదయావసరదుగ్ధకంధి విధమునక. 374
- వ. అంత. 375
- క. తనకులజులకు వివాహము, లని రాగము మిఱి సమ్మతాంబునిధి మునిం
గినచందంబున నరుణం, దనుపమరాగమునఁ బశ్చిమంబుధి వ్రాతెక. 376
- మ. తనసాంగత్యము వాసి పద్మహితుఁ డంతగాన మొద న్నభో
దనకాలాయతనాస్త పిల్వక్రియ వ్రాతేభ్యను ల్మించెవా
తనిరహితకుఁ గ్రోధతామ్రగతి సంధ్యారాగముం దద్వియో
గనిరాహుంబుకణప్రకారమున నక్షత్రంబులు వ్యాసితెక. 377
- క. ఇనునికరస్పర్శయు మానిన విరహము నొందు పద్మినీక్రమమున న
య్యనునికరస్పర్శయు మానిన విరహము నొందు పద్మినీక్రమము మరకక. 378
- చ. అహితుఁ డహీన రీజుఁ డగునప్పుడు డాగి లడంబితప్రభా
రహితుఁడు గా నెటింగి పరురాష్ట్రము వాక్రమణం బానర్చున
ట్ల హితుకరుండు తేజుఁ డగునప్పుడు డాగి లడంబితప్రభా
రహితుఁడు గా నెటింగి తిమిరంబులు ముంచె భగావిఠాహముక. 379
- వ. ఇన్విధంబున సూర్యస్తమయం బగుటయు నద్దశగగ్గుండు. 380
- ఉ. పాపవిమూఁడ డమ్మిథిలభర్త నుతింప నుతు ల్భజింప ఘం
టాపథ మొప్పుఁజేయుచు ఘనప్రభ రాజ్యకాంబు జేర ను
క్తిపితరత్న దీపకరదీపకవాసము లుల్లసిల్ల ధా
త్రిపతి తూర్వరావధిరీకృతసర్వవికారాఘఁ జె. 381

- క. ఆత్మలు వసిష్ఠకాశికు, లార్థాపతిసములు సముచితార్థములు ని
ధాన్య లమాత్యశ్రేష్ఠులు, గార్థ్యజ్ఞులు బొగడంగ నుపకార్యం జొచ్చెన్. 882
- వ. ఇవిధంబున భృత్యామాత్యపు త్రైమిశ్రసమేతుడై విడిదికిం జరియుదితవిసోదంబులం
దగిలి రోచులం బండ్రమరీచులం జాలకనసేయు ధాతకలధాతక మనసాధాగ్రభాగం
బున గగనధునీచీచుల నీచులలితపవనం బొలయు వీణానాదంబు లులియు నుఖని
ద్రం జెందియున్నంత. 883
- సీ. పద్మిని మదనతాపంబునను గృశించె, బస్మిని సంహోమభరిత యయ్యె
క్షీరతుషారసంసిక్త మై మహి యొప్పె, సరగఁ దుషారసంచయు మడంగఁ
గువలయుంబునకు నెక్కినిమొచికాసగబు, గువలయస్పృశయు సంతచిత మయ్యెఁ
దరతాని కాప్రభాతతి మంద మై తోచె, నోలి ప్రభాతవాసువులు వీచె
- గీ. నాన్రమావధ్యులు ల్మిగిచె దద్దతూర్పు, తాన్ర మైయొప్పె నంత భక్తజనభృజన
కర్తనం దుదయించె వికర్తనండు, భగవంబావిభావనుడు విభావనుండు 884
- గీ మహిరునుద యంబునకుమున్న మేలు కాంచి, కృత్యములు సల్పి దళరథస్వపరుండు
సరగఁ బు త్రచతుర్బులుసహితుడగుచు, గౌశికవసిష్ఠులకు మొక్కి కడుముదమున.
- క. తార్తాంతికదత్తేధ్యులు, చూర్తంబునఁ దనయులకు మహోరుచ యులకుం
ధూర్తాంతకులకు గురితివి, చూర్తాంతకులకును బరిణయము లాసరింపన్. 885
- వ. కృతోత్సాహుఁ డై ముంకుమతి జనకుండు నుతల నలంకృతలంజేయం బుణ్యసతుల
నియోగించుటయు నభిజం గడిసి. 886
- క. అమ్మాయిను లిట్లని గో, మమ్మ నిగుఁ బెండ్లి గూడునతఁడు ఘనుఁడు రా
వమ్మా విద్యుల్లితి కా, సమ్మనితనేనా నుగుణసహితన్నేనా. 887
- క. అని పలుకుటయు న్నజ్ఞాననతానన యుసనీల ననజాతవిభా
క్షి నజాతసామ్యం గొని మన్జువశాలకు నేగి యుదితసంభ్రమలీలన్. 888
- ఉ. ముద్దులగుమ్మ లందియలమ్రాణ తనంగఁగఁ దాసి ద్రవం
దద్దయునేడ్చె రత్న భుచితం బగునొక్క పసిండిద్దియ
నొద్దియ నుంచి యీఘనమనోహరిలాచన పద్మకస్తతో
నొద్ది యటంచు న తఁ దనయుల్లులు లెంతయుఁ బల్లించిపగన్. 889
- గీ. కమ్మనూయుఁ దలయంతి యెమ్మెగులుకఁ, గడిగి యుద్వర్తరమవర్గ కమనఁ జేసి
మజ్జనంబు ఘటించితి మనము లలగఁ, బుష్కరాననలు మనోజ్ఞ పుష్కరముల. 890
- వ. ఇవిధంబునం బెండ్లిపాటలు పాడుచు మంగళస్నానంబు సమాచరించి. 891

- క. ధారాధరములు ఘనము ల, పారి ద్యాచుములు నయ్యుఁ బ్రతినిధి యగు నే
యారామకుమర కనుచును, నీరారిచె నొక్కసతి విసేలత యొప్పక. 393
- ళ. అభ్రాణగ్నములు విష, లాభ్రాలక యైసీత కానందమున
న్యిత్రాజితముగఁ గట్టెన, శుభ్రాంశుక యిచ్చ యొక్క శుభ్రాంశుకమున్. 394
- ః. నిర్మలస్ఫటికవినిర్మితఫలకభాగ్యవృద్ధిస్థ సుమతిహృదు యనఁగ
నమృతకళాపూరితాంతరిక్షం డగు, శశిలోన మించులాంఛన మనంగఁ
దుహినహారోదియొత్పల్లుచునోహ, పద్మాంతరస్థాంభగ మనంగఁ
బ్రకటసమ్మర్జితముమఁబింబాంత, నిహితసుందరహాసీల మనంగ
- గీ. నలకములు బాహుఁగాఁ ద్రోచి యలికభాగ, ఫలకమునఁ గన్ముతావులు జిలుక సమ్మ
దంబునను సర్వజనులచి త్తంబు లలఁగ, దిలక మొనరించె నొకసతీతిలక కులుక.
- గీ. ప్రకటసావర్ణ సాలభంకిలలోన, పాలగుజవకతనూతాత తెలియరాద
టంచు నొకసతి యానవా లుంచెనఁగ, జెక్కుటద్దంబునం దొక్కచుక్కఁదెట్టె.
- ఉ. పాటలనన్ను తోస్థియును బాటలగంధి యు నైనసీతగు
శ్వాతిరథాతి లేదనుచు సాటివచ్చెద నందు మించుఁ బ
న్నీటఁ గుశేతయంబులన నీటగుకిన్నలు తోమి వాటహ
కాటుకఁబెట్టె నొక్కసతి కాటుక ట్టల ప్రసీదయఁగన్. 397
- క. సారపరిమళభేషసాన, సాగమిలితలధ గగనసారంబున వి
స్తారానందంబున నొక, సాగలోచన యొక్క ర్చన మహిమన్. 398
- ః. పువ్వుబోజికి మల్లెపువ్వులు దంతయు, ప్లవ్వనివాసికి నపువ్వుపువ్వు
తాపసంపెంపువ్వు తినుపు దిక్కిపుంపువ్వు మోసినపువ్వుల నపువ్వుపువ్వు
పల్లవాధాపువ్వు పొల్లపువ్వులు, పొలుపొలుపొల్లలి వాన్నపువ్వు
మోము తానుకపువ్వు మోవి మంకెనపువ్వు, కన్నులు కన్నుల కన్నపువ్వు
- గీ. లేల నీపువ్వు లికవని పేలకొక్క, కా తకగనీనుగావక, కాగ
దూరికావాళాజీనుమానభుల నొసంగ నీతరుణగుసాం పెసంగుమండ. 399
- వ. ఇవిధులును ముక్తిల్లా మాండవీ శ్రుతికీర్తులను ననుపమశృంగారంబు లొనరించి
యున్నంత వక్కడ. 400
- ఉ. అంగన లంగజన్మ డని యంగవిలాసము సన్నతాపఁ బు
జ్యాంగనలాపుర బాహుఁమఁ బ్రియంబున గాము నధింకమంగళా
భ్యంగన మాచరించి హృదయంగమవాణ్య లలంకరించి రు
స్సంగుచు భూరికాంచ-విభూషణు లుబ్బితోషణంబునన్. 401

- గీ. తనకుఁ సురిబొట్టలొంఘము గాఁగ, మందహాసలబు చంద్రికామహిమ దనర
సరసవాక్యము లమృతరసంబు గాఁగఁ, జంద్రుకై వడి శ్రీరామచంద్రుఁ డొప్పె. 402
- క. లలిఁ గఁతు జయఁత వసంతి లలితు లన నొప్పు లత్యుణ భరత శత్రు
ఘ్నుల శత్రుఘ్నులఁ గామన, లలలకరించిరి విభూషణాంబరపటలిక. 403
- వ. రదనంతరఁబున. 404
- క. నయల న్సవినయలం బరిణయయోగ్యలఁ బద్మవత్రనయఁల ననమా
నయశోభనయ నాత్మత, నయలఁ గని జనకుఁ డతిఘనం. బగువేడ్కె. 405
- చ. చెలఁగి మహూర్తనిశ్చయముఁ జేసి విదేహాపహరణం దమా
త్యులఁ బిలిపించి యద్దశగఘనతబంధుసమేతుఁ బంకజా
స్త్రులితవంత్వఁ దోడ్పొని మదమ్మన కం దన వార లమృతహా
జ్జ్వలుకడ కేగి యిట్లని రవాగణ వాక్యసరత్వ మేగ్నడక. 406
- మ. అవనీనాథ, వత్తనూజులకుఁ గల్యాణంబుల న్నేము నీ
దివిసం బుత్తమంచుఁ దెల్పఁ దని వైదేహుండు మమ్యంపినాఁ
డవనీదేవనమావృతుండ వయి ర మ్మూలస్య మింకేల లాం
ధవులెల్లం గనియూడఁ బుత్త్రహితభృత్వక్రేశో నొప్పుగక. 407
- గీ. అనిన మదిమఁది యెసఁగె నయ్యలబరవటి, నలశవటి వారలకు ననవద్యపణలు
నమితతాగుబాలజాఁబూసదాంఁరొది, మహితఁడమమానములు బహుమానముగను. 408
- వ. ఇట్లు సంగి 409
- చ. దశరథుఁ డెంత బ్రాహ్మణ! తాననన్వృతమాచరించి స
త్వశోధు లైన మానలు మదఁబునఁ దోనగుదేగ శత్రుమ
గ్వశరధసామజాశ్వభటవృసమేతముగా నంశ్వరు
ల్యకులయి కొల్వఁ జొగజనవారము సంతసపండి చూడఁగక. 410
- క. రాజమఖుల నేనలు నీ రాజనములుఁ గొన చు నుచితరాజపథముఁక
రాజవిభవమున నభిలభ, రాజనలు నతింప బంధురాజసహితుడై. 411
- వ. చనునవసరమ్మన. 412
- చ. తెలియవు కామినీజనల దీటుగుపాటలు నెఱువాదము
బ్ధలియవు బల్లునేగలును దేవల లొలెగ్గఁగు బువ్వగ్గము
బ్ధలియవు పంకజాస్తకరదీధితులు నృశిభూషణాంకులుం
గలసి మెలఁగుటం ధరణికాంఁడు పెండ్లికిఁ దిగ్గుచుండఁగక. 413

క. అమరభునీవిమలాంధః, కమలవనీవిహారణంబు గాంచి మలయభూ

ధ్రమరుత్నిశోరమధ్యశ్రమజనితనిరామబిందుసంయమముశః. 414

చ. దశస్యందమండు పురుందరు చందంబునం బురంబువా రబ్బురంబంద నందతులం బురు
మర్మమథులం బురస్కరించికొని యమంద మహానందకందకందలితిహృదయారవిం
దుడై మందసుందకమనంబున నందిమాగధులు సందడింపఁ జిందంబుల రొదలు గ్రడు
కొనం దరణీకరణంబులకుం దెఱపయూని గొడుగులం దనివనొందుచుండెదన కలంకుల
నందలుమఁ బ్రలుం దగురీతి నడువం దలుమగ సుందరనుకలందబిందువులు జిందు
మందారసుమసంహానంబులు బృందారకబృందంబు లందంద గుడియింప ధరణీబృం
దారకు లాశీర్వదింపం గొందలు సుందరులు గ్రంథిలుగొని ముందఱ నకువ నందమ్ము
లగు నందియ లడుగుండమ్ములం దొడిగి చందనం బలంది యిందింది రంబులం దెగడి
సంక్రిందననీలంబులం గ్రిందుపఱచు కుసులం దొవలందిరస్కరించు కన్దలపాం
డిలం, గండుకంబులం ద్రిప్పు కుచద్వంద్వంబులం, గుండనంబుడంబు డిందుపఱ
పందగు లనుచ్ఛాయలం, దలిరాకుమావులం, దెలిచెక్కులను, దలస్మితంబులం,
గుందరదనంబులం గలిగి యువజనంబుల డెందంబులు గొందలంబందజేయించు దన
మోసలం దండలాసకాది వివిధవిధానంబులం దాండవంబు సబ్బుయి నందత్రేని పడు
పుండెఱులయగం జందనోదకంబునం దడిసి గందవిడి నందంబగు రొజమందిరంబుందరి
యందొచ్చు నవసరమ్మున నచాల్యానందమండగు శతానందనిభుండు శతానందుండు
త్రోడరా జనకుం దెదుర్కొని తోడ్కొని చని.

415

క. సముచితముగ నర్హ్యముఁ బాశ్యము నొసఁగి యాంతరిము మదంబున మణిం

తములిడి జనకుఁడు పూజిం, చె మహాధను దశరథుం బ్రసీద్ధుల మనులక. 416

చ. ఇట్లు పూజించి సమస్తజన మనిజనకదంబానందజనకంబు లగువచనంబుల దశర
థున కిట్లనియె. 417

చ. బుధజనమాన్య పశ్చిమరథ భూనులకీర్తికి రామమాన్తికి

న్యధితనిశోధిలత్కూటమాయనకుఁ ధిరతాభిధానమా

గధరనయాకుమారులకుఁ గావలయుం ద్వల వివాహము

ల్పభరి శుభస్యశీఘ్ర మను నెద్దలవాక్యము బాలకింపమే. 418

చ. అనటయు మహానందమగ్నుడగు దశరథుండు.

419

క. లేదవసరంబున సుతులకు, సదవలులకు నలువైరుకుఁ బ్రశస్తంబగున

భగ్యదయాగ్ధ మధిభుఁ డొసఁగె, నొదలన్విప్రులకుఁ బాడి మొదవుల బొడక.

- క. విధివంతఃకుః జనతుః, మిథిలానాయకుః ప్రప్రమత్తసహితుః
మధుపర్కంబులాసంశయ, మధుపసమానామలకు మనమంశ్యులకు. 421
- వ. తదనంతరంబున. 422
- క. కలధాతిధాతసుందర, కలశోదక మాతృపత్ని కైకానియ్యునఁ
స్థలకులితజలజరేఖా, కలితస్వపకుమార పదయుగములు గడుగుచున్. 423
- క. అన్యములగు దానమ్ములు, కన్యాదానసద్వశములు గావనియ్యునఁగెం
గన్యాదానంబులు జనమాన్యులవ-స్వస్వ దళరథమహిపతులకున్. 424
- వ. అంతె. , 25
- చ. చెలఁగి యగుంధతీపతి రస్యేఘ్రుడు రాముకరంబుఁ బూని ని
ర్మలనవరత్న గుంభవిరాజిత దివ్యనివాసావేదిక
జ్వలకనకాననంబున నివృణ్ణునిఁ జేసి సువాసినిజ
మ్ముల నియమించె నించెయ భూరివయందగఁ దోడితేరఁగన్. 425
- క. నీరవపశాంతులబ్రతి, నీరవలుఁగు వెట్టి గుట్టుకు శేతయముఖలా
రీరుత్తులు సెలఁగ నునా, నీరనిభుఁడు రామచంద్రు చెంతమనిచెన్. 427
- క. ఒకఁడొకరు చూచెడిచేతుకలు కడున్మోలక లెత్తుడు వధూవరిదృ
క్ప్రకరింపఁగితినిఁడగెయవ, నిక యమునానిమలవాహినీధింకమనన్. 428
- వ. అంతె. 429
- ఆ. లెఱవ లుచితరీతి, వెరగలువమరలన్, జనక భాగ్యరాశి జనకతనయ
తలుఁగులేని వాని తరగల నడయించు, సిరివిధమునఁ దేజాసిరి రహించె. 430
- గీ. లలితమాలా మనోహర గళయగుచుండ, మాలసాలంబు సరసశీలాలత యన
నీలమేఘంబు చెంత శంపాలతయన, బాల తనరాచె రామన్యపాణిమ్రాల. 431
- ఉ. నీతకటాక్షపీతకణము శ్రీరఘురాము ముఖప్రభాతికం
జాతవిచిత్రచిత్రకీర సారితురంగ మదంబుఁ గా సము
ద్యోతితమయ్యై రాఘవ మహాజ్వలదృష్టి కరంబుమీఁతభూ
జాతకుఁ గజ్జలంబునఁ బొసంగనొనర్చిన చెక్కుచుక్కగన్. 432
- వ. తదనంతరంబున. 433
- మ. కులకాంతాతిల కావలీనలయిత యోజీకుమారి పవి
త్రలచ్చిన్ మన న్మునింద్రజనమందారుండు రాముండు లె
దలఁబ్రాణ్ణాయట బట్టి చేకుక భుజద్వంద్వంబుచై కెత్తియుం
చె లతాగ్రంబునఁ బుష్పగుచ్ఛమనరం జలం గులాచారితన్. 434

ఉ. మోముపకాసమంద భుజమాలయ. త్వలుంగొందఁ గంకణ

స్తోమఘణం ఝణంకృతులు సొంపెనంగం జిఱునవ్వు నవ్వుచుం
దానురసాక్షు లెంతయు ముదంబునఁ దోవయు హెచ్చరింపఁగా
రాముకిరంబు మోదఁ దలఁబ్రా లునిచెంద గ భూమిజాతయొక.

ఆ. మఱియు వేడ్కచేత మహిళాత తా శ్వేత, మాక్తికములు రామును స్తకమున
సునుపఁబూన నాస్తయుగము గడున్మిత్రుఁ, నాచువారికెల్ల శుక్తి యనఁగ. 438

ద. తన్మహాత్మన సమయంబున. 432

క. జనములుక్రిక్రిఁపియ దయ, చనరామి నెఱిగి యుచితజాలపథములం
జని రాముని పరిణయమున, జనిజితిలీల మెలఁగె శ్వసనాంతురముల్. 438

క గళదురుగండలికాన, గళభేరిధ్వనుల కిపులు గలవకనుదం
గళమున బంగారిపు మం, గళనూత్రము నాఘపుండు గల్గె మహిజకుక. 439

ఉ. భూజనకల్పభూజుఁ, దెలుపు త్రానినూజుఁడు రాముఁడందితాం
భోజదళాక్షుఁ డిదవిధి భూమిజఁగూడి మహాముదంబునకొ
లాజల నాన్యధారల దళంబునఁ దృప్తులఁగా నొనర్చె న
హృదయప్రసాదుని నుతాగమనాదుని గాఢపేరునకొ. 440

ఆ. సర్వసాక్షి కర్మసాక్షివంశజుఁ డగ్ని, సాక్షికయుగ సీత సారసాక్షి
నభిలలొకసమృద్ధిజాలనన్యఁ, బ్రీతిలోడ నిట్లు బెండ్లి కూడి. 441

కా. శోభా గాత్ర కరుణధీనతితి నక్షుద్రోరుచారిత్రికుం
బ్రాభాతామలపద్మ నేత్రకు సతీప్రాతాచిత్రోత్తరకు
వాసాగ్యం బభివృద్ధి నొంద రఘువంశస్వామి రాముండు నీ
తాభామాసహితంబుగా నెరఁగె నుత్కంఠం బ్రాబ్ధిచ్చగన్.

క. బసుల కరుంధతి మణిదలఁ, చిరమూతన కల్లు సర్వసింహుల దన్యా
నినిఁ బ్రత్యక్షముఁ బూజించిన సత్సాగ్యసిద్ధి చేసియుటయశే. 443

ద. మఱియుం బంచమహాశబ్దములు బ్రాహ్మణాశీల సాదాచరణులు ననూనపుణ్యాంగ
సాగాననాదంబులు నింగిముట్టు జెలంగుచుండ వసిస్థుండు లక్ష్మణ భరతి శత్రుఘ్ను
లకు నూర్మిభామండలేశ్వరకీర్తులఁ బాణిగ్రహణంబులు క్రమంబున నడిపిన నిట్లున్న
దమ్ములు నలుపురు నేక కాలంబునం గృతోద్వాహలయు వధూసహితంబుగా జాత
చేతునకు నమస్కరించి వస్తి విశ్వామిత్ర శతానందప్రముఖ నిభిల మునప్రళరంబు
నకును దశరథజనకభూమిధపులకుం బ్రణమిల్లి స్వస్తిరచనంబులు పరిగ్రహించి యు
న్నంత.

- క. కానోత్తమమగు భోజన, దానంబున జనులఁ దనిపెఁ దజ్జనమౌనుం
దానంబుల నురుభక్తి విధానంబుల ద్విజులఁ దనిపెఁ దజ్జనమౌడున్. 445
- వ. అంత.
- గీ. గర్హసింధురయవనకంఠాణసుభట, గర్భధేనుమగ్గవస్త్రప్రశస్త
దాసదాసీవిశేషశత్యూసంబు, బాణము లాసంగ వేత్త్యుల నల్లురుకును. 447
- క. విశ్వానందప్రదసప్రాశ్నకులుల యచితపరిణయంబులు గనియు
రీశీశ్వరు దీవింపును న, విశ్వామిత్రుం డభీష్టవృత్తి జనుకున్. 448
- ఉ. మాతలఁ జేరఁబిల్చి జనకుండు మహాదాణులు మీఱ వి
భ్యాతపతివ్రతాత్వవిధితాంధితఃపిలములెల్ల వారికిం
బ్రీతి నుపన్యసించి యలరించి విశేషగృహమణాంబర
వ్రాతమనగ్రరత్న నికంబు లాసంగ న నోముదంగుగన్. 449
- క. హరి యను సిరియును మానవ, శరీరములు దాల్చినట్టి చందమున వహు
కురు లీసీతాగాములు, గద మొప్పిటాచు జకుల కలకల మెసఁగెన్. 450
- క. అధికతరానందుఁడు దశ రథ, భగవంతుండు దచ్చిరంబున మహిత
ప్రథం గొన్ని దినంబులు జనకధర్మాధిప మాయుడై తగవ్యసియించెన్. 451
- వ. ఇట్లుండి యొక్కతగుదినంబున జనకుననుసరించి వడసి యపరిమితపరిచారి కావ్య
తలగు వహుశత్రులును మహానందములగు మతులును సమస్తబంధుమిత్రా
మాత్యులను సమచితవాహనంబు లధిష్ఠించి యనుగమింప రథారూఢుండై పుణ్యకా
మినిజనములు సేసలు గల్ల నొక్కొక్కలాఘంబు వెలువడి తన్నునుపవచ్చు జనకచక్ర
వర్తి సధికధర్మమూర్తి సమహంబుగా నెట్టకేలకు మంత్రి యచితయానంబున
సాకేతాభిలషుడై 452
- క. దాతృశాత్రునివయఁ గు, దానంబు పక్తిగఁగుఁ జేసినాభియదమున్
గూరతమావతంబులు, దానంబుగ వీచె నయ్యనగ్రసృణౌ. 453
- గీ. ఇట్టి గశ్యకునంబుల నెట్టిట్లు, వ్యభిచారంబు గలగురువుగఁ దెల్పి
తద్విధులెల్ల నాశ్మదోధమునఁ దెలిసి, నాగుఁ డాతని కిట్లునునంతలాన్. 454
- సీ. త్మత్ర గూరణ్యాన్ని హోత్రమహోన్మత్త, త్రీలమతారంబు కేలఁ గ్రాలఁ
గాంధనాచలకటకవిశాలవత్సఫలంబునఁ దెలిజన్మిదంబు మెఱయ
సఖిమానవనివహాభయంకరము లై, నదృష్టుల నంగారవృష్టు లాలుక
సధికప్రతిభదెల్ప నగుణ కాంతి వహించు, ముఖమునఁ గనుబామ ల్బుడిచిదంగ

- గీ. కళరఘుం దీప్య భూజావిధానములఁ బ్రవృత్తిహింసక యాగ్రహోదగ్రుఁ డగుచు
నిగ్రహానుగ్రహపయగ్రు నీరజాత్మం, రాముఁ డేరంగఁ జని భృగురాముఁ డెలుక. 455
- క. విత్రాససింహిత, త్కరము గావించి తొల్లి కళ్యపునకు ని
ధాత్రిసమస్తము నొనఁగిన, ధాత్రిసురముఖ్యు జామదగ్నున్ నెఱుంగవే. 456
- క. హరుశిల్లచాప మెక్కిడి, పురుషోత్తమఁడ ననికొందుఁ బొంగెడుపురఘ
స్మరుచాప మచలమేనర, వరుఁ డని ననుఁ బొగడితెల్లవార లెఱుంగమిళ. 457
- క. నాచేతం బూజితమై, నాచేతంబొల్పు పద్మనాభు ధనువొగి
స్మితేత నధిజ్యమగుడు, నీచేతలు చిత్రములని నెఱినమ్మనగుక. 458
- క. భృతి నాధను వెక్కిడిన, నృతి నిను భావించు సత్త్వమహిమనిఁ గాఁ గా
కతిమన్మథ మేనియ నిందితరాజసతామసములు నీకుం గలవే. 459
- చ. అని తను జామదగ్నున్ డనయంబులు వల్కినఁ గార్ముకమ్మతో
న సతని సత్త్వముంగొని ఘనంబుగ వెక్కిడి రామచంద్రుఁ డా
తని వరపుణ్యలోకసుపథంబులు గూల్చి మదంబడంచె తం
ద్రీని నిజబంధుకోటి నలరించె ననంత భుజాబలాఘ్నుఁడై 460
- గీ. రాము కలగొని భాగవరాముఁ డెల మ, హేంద్ర పక్ష్యమునకునై యిచ్చ జనియె
రామునటుఁబుచ్చిదిశరధరాముఁడెలయ, హేంద్ర విధవంబుతోఁడెంద్రీకలమిమొక్కి. 461
- క. రాజకులహారి రాము ప, రాజయమును నిజజయంబు గహి నెఱిఁగింపక
రాజాననుఁ డగు నగ్రత, నూజు న్నొందగ్యజితమనోజుం బొగడెక 462
- చ. ఇట్లు పొగడి. 463
- క. తనరవసింహం డెఱిఁగిం, చినవిధమునఁ దొలత భయముజెంది నయముఁ గై
కొనఁ గల్గెననుచుఁ దన మన, సున గురల సుమేనుబోధమనకుం బొగడెక. 464
- చ. మఱియును రామభద్రు డైర్యావార్యశౌర్యావార్యగాభీష్టప్రార్థాదిగుణంబు
లగ్నించుచుఁ దమరాకకు నలంకృతంబగు సాకేతంబుఁ గౌతుకంబునం గనుంగొని. 465
- క. పురజనము లెదురుకొని రథ, కరితురగరిధాపణుగు ఘటాపథముం
దరిసి చనువరసరమ్మన, బులుఘులఁ దెజవలను రాముఁ బొడఁగని తమలోక. 466
- సీ. జనకునియాజ్ఞ విశ్వామిత్రుతో నేగి, తొలుదొల్లఁ గాటకఁ దున్నుటయును
నీచుమారీయ మున్నీట ముంచుటయును, విశవ ముఖాహునిఁ జదుపుటయును
గౌళకుజన్నంబుఁ గాపాడుటయు నొక, గ్రావంబువంగవఁగా నొనర్చు
టకృపీట జాటు కాదుకము క్రుంచుటయును, భ్రాతృయుక్తముగా వివాహమగుట

గీ. తండ్రిమదిలోని భయమెల్లఁ దలఁగఁ బరకు, రాము మాండ్లొని యతనిగర్వం బడంచి
చలఁగి సాక్షిత్వమునకు విచ్చేయుటయును, తిప్పికొని చాల సంరసించి మతీయును.

చ. పురవరవర్ణను ల్వివిధభూమణభూషిత లై సువర్ణనూ

పురవరము ల్సైలంకఁ గడుఁ బొంగెడు రాగరసంబు చేర్చి గో

పురవరసౌధభాగములఁ బొందుగ నిల్చి నరేంద్రు రాము గో

పురవరు సౌర కామినులపోలికఁ జూచిరి సేస లొల్కుచుకొ.

467

న. విత్సనుయంబున.

468

సీ. అగణితిసౌధ యో నిగమాంబురాశికి, రాజీయ తనరాక రాక గాఁగ

సమధికభయద రాక్షసచమూపకులకుఁ, దనదర్శనము మదగ్ధచము గాఁగ

వీరివిద్యేషు లో విబుధనాయకులకుఁ, దనచరిత్రములు చిత్రములు గాఁగ

నహితరాజన్యనైన్యములకుఁ దనత్రులొపంబు మిక్కిలీపుఁదాపంబు గాఁగ

గీ. సత్యధర్మక్షమాదయాశోచరత్న, సమితికిఁ దనగుణములు గుణములు గాఁగఁ

దమ్ములనుగూడి రామచంద్రప్రభుండఁ, వేడ్క వివారిం చె నవ్వరవీధులందు.

469

న. ఇ ట్లుభిలజననయనోత్సరంబుగా వివారించి

470

క. తమ్ములు తరుణీయులు లుచి, తమ్ముఁ దనుఁ గొలవఁ బాను చైత్రాయతుఁడై

తమ్ముఁ గనువేడ్క నధికము, ద మ్ముండుచు నున్న బట్టిల్లెల తెరఁగకొ.

471

చ. అంతఃపురమ్మునకుం జను నవసరమ్మున నవసరమ్ము బురమ్ములఁ గరమ్ము మోటులు

గరమ్ముల గంకణ నికరమ్ములు మొరయుఁ గుచమ్ము లొరయుఁ జతనమ్ముగ రతనమ్ములు

చెక్కిన పసిండిపభృతమ్ముల ననురూపమ్ము లగుహిమనాలుకాదీపమ్ముల దీప్తులు

తమరలప్రదీప్తులకుం దగ వనిక్రిందుపలుచుట లగవనిన చందమ్మునం గొమ్ములు

బాహుబిసమ్ములు సాఁచి యొసంగు నీరాజనమ్ముల రాజిల్లుచు నెడ నెడ విసో

దమ్ము లగువీణానాదమ్ములకు ముదఱు నొందుచు జనయిత్రులపంపున నెరుగొని

పుణ్యకామినీజనమ్ము లొసంగు రత్నాకరణమ్ములకు సమ్మతిండుచు మధయపార్శ్వ

మ్ములపండి యిభరాజగమనలు కుభౌచారిలాజమ్ములు చల్లుచు నాసేచనక మృగు

నిజమూర్తివిలాసమ్ము నాలోకనమ్ముఁ గావింప మనోహరరత్న గుంభనవిదిత్ర

భీత్తికాని కాయంబులవలనను లసమానాసమానకాయమానంబులవలనను నిరుప

మానమానినీబృందంబులవలనను రమణీయతరపదార్థంబులవలనను గరం బొత్తు

మాతృగృహంబుఁ దరియం జని.

472

ఉ. తమ్ములఁగూడి రాఘవుండు తల్లులసౌదతలమ్ము లాత్మియా

గృహము సోక మ్రొక్కిన మదఱుక నీవఁ లెచ్చి క్రచ్చి క్రే

మమ్మునఁ గాఁగిలించికొని మమ్మున లెమ్మున లై తనన్మ నా
యమ్ముల మెట్టలాడిరి ప్రియమ్మున నిద్రపుఁ జెమ్ముటద్దముల్.

473

క. చమ్ముల దుగ్ధంబులు వాల్చమ్ముల నానందబాష్పకణములుఁ గలిగెం
గమ్ములపండు కగుచు మరుల న్నలువురఁ జాచుల్లులకుఁ జిత్రముగఁ.

474

వ. తదనంతరంబున.

475

నీ. అంబుజంబులమీఁది యరులవిధమ్మున, మోమున నలకలు మునుఁగువడఁగ
నడుము బున్న కని లెప్పెడి భంగిఁ గాంచికా,కింకిలేక్యణనము న్నీలుకొనఁగ
నీలమేఘమ్ముల మేలమ్ములాకువి,ధమ్మునఁ జిరుకబంధమ్మ బయరఁ
బడతలమ్ముల కెంపు లూడవి ముగ్ధాగౌత,సోపానము లరుణచ్ఛాయ లూండఁ

గీ. జిహ్వనగవు లాననములకుఁ జె న్నొనర్చు, విసయములు మాపములునాల్పు ననువుగాఁగ
నల్లనల్లన జనుదెంచి యాత్మలకును, మోదమునఁ గ్రొత్తకోడఁగ్రు మ్రొమ్ముటయును.

క. శ్రీకవితాచతురాకృతు, లీకవిత లటంచుఁ బ్రీతి నెల్లికొని కడుం
దీవింతుచు నెంతయు సు,భావించిరి మానసములు ప్రపదం బందఁ.

477

క. శ్రీకరమూర్తులఁ బుత్తుల, నాకోడంద్రఁ గని యుల్పి యాడిరి విమలా
స్తోతచరిత్రలు గోసల్యాకై కామగభరనయ లానందమునఁ.

478

క. కనితాయాతుల స్ఫురులం, గని జననీజనకు లమితకాతుకమతు లై
రనిచెప్పి తనమనంబున, ననుపమ మగువాన్ మంత్రకఁలికుఁ బెరుగఁ.

479

చ. పరమకృపారసానిలయభావిలహానిసువి త్తసారసా
నిరుపమసాహసావినుతనీరజగర్భకృషీటచేతిసా
గురుతరజీవాసారపరిమంజిత దుష్టనికృష్టరాక్షసా
భరిత మహాప్రసాద హితభ క్తజనావన స క్తమానసా.

480

క. శరణాగతజనశరణా, శరణారిదక్షీ ని సునితసంకాశరణా
స్ఫురణోక్తిమదాశరణా,చరణా వేంకటమహారసాధరశరణా.

481

మాలినీ. ప్రణమదధిలనూరి భ క్తలొకొపకారి
ప్రణవభువవిహారి భానురానందకారి
రణవిజితగురారి బ్రహ్మచంద్రానుకారి
క్షణకలుషవిహారి సర్వదా నిర్వికారి.

482

గద్య. ఇది శ్రీమార్యనారాయణ పదార్బుధ్యాసపరాయణ భూమితైర్య
విసయ రామనాథ్యతయ పండిత సేవాసముగ్ధులఁ క్రొత్తపల్లి
లచ్చయ ద్రోణిం బైన దాశరథివిలాసం బను మహాప్రబం
ధంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.

కుభమస్తు.

ఆ విఘ్న మస్తు

శ్రీశారదాంబాయైనమోనమః

దా శ ర థి వి లా స ము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీమద్వేంకటాచార్యమహాధామ ధరాధామ సుకుణధామ రవిసుధా

ధామ నమనవందితసుత్రామా రిపుభీషు ముదర విజయకామా. 1

వ. అవధరింపు మనంతరకథావిధానంబుఁ బ్రచేతసుం డగుప్రాచేతసుం డిట్లని చెప్పుం
గొడంగె నట్లు సుప్రాప్తమనోరథుం డగుదశరథుం డొక్కనాఁడు నిండుఁగొలు
వుండి యమాత్యులం గలయం గనుంగొని 2

ఉ. సంతతి లేదు లే దనువిచారము దూరముఁ గాఁగ బుత్తులక
సంతసమందఁ గాంచితి నసాధ్యబలాధ్యులు వారు వారికి
సంతతికీర్తిరాలుర కసంగఁగ పన్నుతపుణ్యకామిరీ
సంతతు లైనకన్తియలఁ జక్కఁగఁ బొడిలిచేసితిగతికె. 3

క. నాకులము గడువెలింగె, న్నాకులసత్తీర్తి యయ్యె నాకులముచెప్పె
న్నాకులకాంతల మతులున, నాకులములుగాఁ దనర్చె నాకులకరుణకె. 4

వ. అని పలికి వెండియె.

క. బుద్ధివికల మగుదృష్టియు, విద్ధు బగుబలను చెకువిచేకం బుకుగు
న్యృద్ధతరదిరినజనునకు, సిద్ధు బతఁ డెంతయుం బ్రసిద్ధుం డైనకె. 5

ఉ. అర్హ జనావనంబు వివిధాహితవైష్యమ కాతిశక్తితా
న్వికరణంబు నందితమనీషయమోషవిశేషవోషని

స్తవ్తణనంబు రాజులకు సమ్యక్తధగ్మము లొటఁ కాడఁగా
నర్హులు గారు రాజ్యమున కంఘలు వృద్ధులు బుద్ధిహీనులుకె. 6

వ. అని యిట్లు తనకృతార్థస్వరూపున, శృంగారరూపున, రాజ్యపాలనాసమర్థత్వంబును
కేటవడం బలికి నుజ్జీయును. 7

ఉ. నించెదఁ గీర్తి దిక్కుల ననిందితధాముని రామునిం బ్రతి
స్థిఁచెదఁ బూజ్యరాజ్యమున శిష్యజనావమకుండ నై యను 8

- ప్రించెక సుద్రవరంబులు విశేషభృతి స్మకరంబుగా నధి
ప్రించెద సంతసం బనెనుదివ్యమవగ్గునుగ్గుచూర్చుముక్త 9
- క. అనెన విని యద్దతరగునకుం దదీయము ల్లిపింకపు లభిలజ నానుమతింబు వడసి య
ట్లనిరి. 10
- క. ధాతవు నిద్రలకు వ్యాంధాతవు విక్రమసమృద్ధి కాతవు శుభసం
ధాతవు జనముల కివ్వకు, ధాతల మేలిత, తొంటిధగిడిపుల్యియక. 11
- క. ఒక్కవారు నీయందు గోరంతకొఱంతింక గంటిమే యని వలికి ముగియును. 12
- ఉ. నీవు మహానుభావుడను నీతిని వేకవికారమండవుం
గావున నిట్టిసర్కురుల గాంచి ముఖింపఁగఁ గంటి వీరలుం
జేరఁమాను లగ్నిజుఁ ద దీర్ఘభుజాబలుఁ డాద్యులఁ గం
భావితుఁ డీమహారతునిఁ బట్టుముఁ గట్టి దలంపు టొప్పుగుక. 13
- ఆ. పట్టభద్రుని రామభద్రుని గనుంగొని, యల్లునిల్లుదురు తదుత్సేవమున
కభిలజనులు నేను నలరుదు మీవు నుజ్జ్వలుడ వగుదు వట్లు చెలువు మనఁగా. 14
- క. అని తనమనంబున కనుకూలంబుగాఁ బలుకుటయు నమృతసౌఖ్యభండంబు. 15
- గి. చెలఁగి శ్రీరామపూర్ణాధిపేకమునకు, వలయుపంభూములు దెందు నలనుమెఱసి
యేతనుత్సాహ మెఱి గింపుఁ డెల్లవారలకు నొనర్పఁడు పుకము నలంకృతముగ. 16
- క. అనిచెప్పి తుంటిఁ పుగఁబుడగుం బెనుటయు నమాత్యులు. 17
- క. రుభాస్తంధియు దెల్లవో నధికచిత్రిన్ముగ్ధునిఁ బల్పించి నా
త్నాంధాజోత్సలమాలిక లైజుఁ జేకొల్పానయ్యు ల్లిఱఁ బో
జ్జ్వంధత్నాంచనగదగితుంధతతి నక్షిణశ్శితి న్నిల్పి
జంభారాతిపుగాతధీశబలసత్సాంధ్యయ్యుండెలుగక. 18
- క మఱియుం బరమహోదయంబు గావించి కప్పుకవలంబు విమూలననికేగవకేరనంబై,
పూతానీతపుణ్యవక్షిణోయాస్వతం బయి విమల కనల కమలాకర కమనీయ కమలా
కరంబై యనూనోన్యాన వనఘనోపవన పవన మనోభిగాయంబై దేవమానవతీ సమా
నమానీమానతం బయి మధురమాగధగానంబులవలనను, మహోత్సవాలోక నాగక
జనపరస్పరాహ్వనధ్యానంబులవలనను, భేరీమృదంగాదియంగళ న్యానంబులవలనను,
జ్వలంతకరిబృంహితధ్యానంబులవలనను, బూజ్యమానుధాపూజాభానూదను
సమయఘాణామానాణాకం బన నిణాఁయింపం దగి యింపు దళుకొస్తుమండె నంత
నొక్కరుభదినంబున. 19

- గీ గురునియాని రఘువంశ్యగురుఁడు రామ, గంగుఁ డతివేత్తఁ డానకీసహితుఁ డగుచు
నలముతరచఁ ద్రపూతాంబువులను గడుఁ బ్రయంబునను మంగళస్నాన మాచరించి.
- క తా నపుడు వొలిచె మానిని, ధానుఁడు స్వతఃపుణ్యభక్తఁ ధానుఁడు తుభసం
ధానుఁడ ధాతాంబరహ, ధానుఁడు సామితిసన్ని ధానుఁడు మిగులకా. 21
- వ. అత్యవసరంబున మంథగ యనుకాది తనవొరసాని యగుకైకకడకుం జని సమంధ్ర
మంబుగా నిట్లరియె. 22
- క. పతిఁ గార్యగతి నెఱుంగక, యతివా పతి నాకుఁ గూర్చు ననుచు మిగులన
మ్మితి వతియతీసావు నను, పతి సవతినుండు యేలు మహిమాజ్ఞప్రుఁ డై. 23
- వ. అని పల్కి చెందియు 24
- మ పతి గౌసల్యకుఁ గూర్చి తత్సనునకుం బట్టాబు గట్టంగ ను
ద్యకుం డై యుండుట నెల్లయ్యెను సపత్నీత్యత్యోక్త్యుం మర్వగా
పతిగాఁ జూచెను వతి చెద్ద భగతుం డట్టానకుం బాపి యు
నితివొందించిన గుఁడుపుత్తుఁ గనన స్త్రీవాక్తకంబొ జెనీ. 25
- చ వరములు తొల్లి నీకుఁ జనకల్లభుఁ డిచ్చెను రెండు వానిని
ఁగితునిఁ బూజ్యరాజ్యపవరంధుఁడ జేయుట యుండు గాననో
ర్వరఁ బదునాలుగేం డ్లతనవల్కలము బ్ధియించి జానకీ
శ్వరుఁడు వరించుటొం డిని భూవరంబుగ నొడవొజ్జగి నెడవిగా.
- వ. అనఁ ని కైకి చిత్తి మురియఁడంగ నిట్లును మంథగంధగా
నవమున కగ్రపు శ్రీకు నవశ్యముఁ బూర్వక మాననెచ్చు నీ
మనజవతుండు నీ వనుక్రిమంబున వేరెట వాకిధమ్మయై
నను లతిఁ జేరి యిచ్చియున న్మోగినెడక మాదలిం చెడకా. 27
- చ అని పల్కి ప్రవేళితి గుగుటజేసి ధక్కంగార దలంపక. 28
- సీ. భవుఁ జేరి మేదినిధన భవద్రుధ, రాజ్యమును శ్రీరాము నదనియొ జ
తుకర్తాబులు దుగ్ధత నొందంగ, బండ్ల నాపుత్తుకు భగతు నిఖిల
రాజ్యంబునకు నిల్లు గనుఁబని గావించు, మోచు రెండువంబు లిచ్చినాడ
వెలుఁగులు తొల్లి నీ నిటుఁ బల్పి తగుకీర్తి, నడసి కృప్రతిష్ఠాభవు గమ్ము
- ఆ. భానుకుంబు రాజ్యహీనంబునకు నైనఁ, దగము గాని మాపదలకు నైనఁ
బ్రాణభ యక మైనప్రథనంబునకు నైన, వెఱవ రవృతమునకు వెఱచిన్లు 29
- వ. అని యడుగుటయు నప్పలుకులు మలుపులక్రియ నలుకువట్టాటయు నులిపితి
యమృహీనిభంజు. 30

- క. కైక వినుము రాముని లో, కైకవినుతనాము నడవి కనుపు మనుచు నీ
కైకడంగి యొకట నెడనుడి, కైకొనగాఁ దగునె కూరకన్యము గాజే 81
- మ ధనుకు శ్వేదిన వేడగాఁ దగునుతుక ధాత్రీతలం చేలఁగో
రినఁ గోరందగు నీవు నీకు సవతుల్ శ్రీతి ప్పును శ్వేయఁజా
చినఁ జాడందగుఁగాక వారిజముభీ చిత్రంబు భక్తుంబుగా
మునవృత్తి న్వనవాసిఁ గాఁగ రఘురాము న్వేడ నీ కన్యమే. 82
- క. మునవృత్తి గానల రాముని వర్తింపంగఁ బనిచి మునుకొని యింక నే
మనియెద తాల్మి నిలిపి యే, మనియెద నేమనియెదను రమణిలో నిహ్నుక. 83
- చ. అనుటయు నక్కేకయరాజనందన. 84
- క శేర్పిన యక్కాసల్యకుఁ, గూర్చితి వీరనినయట్లు కొంకక యిడఁగా
నోరెద ను నమ్మితి నిను, జర్పింపఁగనైతి మను మృషాపచయనిగాక. 85
- ఉ. అక్కట కోసలాత్మజకు నాత్మఁడ వై నుము దుఃఖవాద్దిలోఁ
ద్రొక్కదలంచు సాహసివి లోయజమిత్రీకులీకు లీక్రియ
న్నిక్కముఁ దప్పఁద్రొక్క రసవీక్యర నీవొకరుండు దక్క నీ
వెక్కడ సత్యవాక్య మదియెక్కడ చాంతి మాననీప్రియ. 86
- క. అగ్రమురు రాము విభవసమగ్రుని గానించి బ్రతుక మన సయ్యె నబ
ద్ధగ్రసిలోగ్రమహాహృదయఁబ్రంధిని నీకు నిక్క మది యిం పగునే. 87
- క. అని తనుమాతనుపలుకులు, తకుత్రుఁ మాటుటయు విషయములం బగునిప్పు
ల్పినిచిన జేడ్పకుగతి నమ్మ కుజవిభుఁకు భాఁ బుడిగి స్రాన్వడియుండెక. 88
- చ అత నక్కడ రామచంద్రుం గనుగొని నసిస్టుకు పూర్ణిషేకసయకుం బాస
న్నం బయ్యె దశరథుం చేలతదనె నీవఁగి యతని దోడ్కొనిరమ్మముకుయు నతండు. 89
- ఉ గారవ మొప్పుఁ దండ్రి కెఁగఁగం దతినుజ్జ బరిగ్రహింప శృ
గారరసంబు దేహమునఁ గాఱ విచిత్రీలసన్ననోహ
గారముఁ జేసి యందొరఁగా రతనంబులు గూర్చియున్న బం
గారపుఁదైవై దనువు గాఱియెట్లుగ నందు భూపతిక. 90
- క. కనుఁగొని నుటి కైకం గనుఁగొని జనయిత్రీ యి నేమి భూపపుశోకం
బున భూపతి మునిగినవాఁ, డు యడిగిన కైక నిర్దమామతి యగుచుక. 91
- క. మనమున నించుకయేని యు, ననుమానము మాని పలిక నవికాదుండ వై
విను తనయా వినుతనయా, వినిచెద నేతద్విధులు సవి స్రఫణితిక. 92

- ఆ నాకుఁ దొల్లి మీ జనకుఁ డిచ్చినది వెంతునరము లందు భూమిభరము భరతుఁ
బూన్పు టొకటి నీవు పూని చతుర్దశాబ్దంబు లడవిఁ దిరిగవచ్చు టొకటి. 43
- క. సమయం బగుడు వరద్విత్యము నేడిసి నితఁడు గపటి యై యాక్రియ మా
నముఁ బూనియున్న వాఁ డని, చమత్కృతి యెసంగఁ జెప్పి చయ్యన మజ్జియున్. 44
- క. శ్రీదొరఁగి యొకట వనముల, లోఁ దిరుగుట నీకుఁ దొలిగలుగుట న్నిను బు
త్తా) దివిజులు వొగడఁగఁ బ్రత్యక్షము సేయవలయు నని కానుండ వై. 45
- చ. అనవుడుఁ గైకఁ గాచి పరమాదరణంబున రామచంద్రుఁ డి
ట్లను జనయితీ) నాకు జనకాజ్ఞ యొనర్చుట మేలు నామర
మ్మున వసుధాధరంబునకు ముఖ్యునిఁ జేయుట యంతకంఁటమే
లఁయునుఁ గాన వాంతరవిహారము మూడవమేలు చూడఁగన్. 46
- వ. అని జనితుడెసం గనుంఁగొని. 47
- చ. ఇతఁడు పృథిజ్ఞ దప్పిన మహీశలమెల్ల వడంకజే సరి
త్వతి జల మింకజే గతవిభాస్థితిఁ బ్రాగ్భిక్త బ్రాగ్భు గుంకజే
మతి ననుమాన మించుకయు మాని చతుర్దశవత్సరము ల్పన
క్షితి విహరించి మించి కృత్కృత్యుడ నయ్యెదఁ బోయివచ్చెదన్. 48
- వ. అని యంత నిలువక. 49
- చ. జనకునిఁదత్వవాక్యము ప్రిసన్నత మయ్యెద నంచు రత్నభూ
మణవసవస) గాదికవిన్ద్యులుఁ డై యజిన్తో తరీయము
ల్బునుపడఁ జేసి యఁగమున భిస్మముఁ బూసి జటావిభాసి యై
ఘనరసవాసి చేమము వికారము రోసిసమానసంబునోన్. 50
- ఆ. తాల్చి కైకఁ బిల్చి తల్లి యే బ్రహ్మచర్యవ్రతంబుమెయి నరణ్యభూమి
సమయసమము లొప్పుఁ జరియించి వచ్చెద, ననుచుఁ బరికి వెసఁ దదాజ్ఞ వడసి. 51
- క. అంతికిమును వంత నిర్వక, కాంతికిరణుఁ డగుజనకునంతికిమునకు
న్సంతసమునిఁ జని యమ్మహి, కాంతుని వీడుకొని మొక్కి కదలకు నడలన్. 52
- క. రామనిమునిచేమముఁ గని, సౌమిత్రి విశేషగుక్కుసాయితముఖుఁ డై
భూమికుదెసకు నడర, న్రాముడు వారిచి యనుజనకు ని ట్లనియన్. 53
- చ. ఎటులెగిరియ్య లక్ష్మణ యహీనుడ వయ్య విహస్త లాడఁగా
నిటుఁ దగునేక దా యనుచు నెరియు కాంతునిఁ జేసి తమ్ముడా
యటవిఁ బితృపద్విసవయాబ్దములఁ ద్రుటికాలమట్లు నె
కక్రటి విహరించిచ్చెద నకంపిత నావుడుఁ గంపితాత్ముఁ డై. 54

- క. అన్నా నాయనుగమనంబు నీవొడఁబడక, రాకు పొమ్మన్న విషం
బున్నమలి విడుతుఁ బ్రాణము, లన్న నతిఁడు హృదయమదరాగ్ధం బగుడుకా. 55
- గీ రామచంద్రుండు సౌమిత్రిరాక కట్ట, కేల కొడఁబడి యాతనికేలు గేలఁ
గీలుకొల్పి భయంబు నీకేల నిశ్చయ, బాసి చరియింపనేర్తు నే భరితవినయ. 56
- వ అని యూహిల్లం బలికిన నతంకు నంతసెల్లె నయ్యనసరంబునఁ దద్వృత్తాంతం బంతయు
వినుటండేసి. 57
- చ. నడు మసియాడ వే.లి ఘనం బయి వీపునఁ దూలియాడ మో
ముడుపలి మేలమాడ నధశోభము దింబముఁ బంతమాడ మె
చ్చెగుగతిఁ గల్గి కాదుచివిశేషము చెక్కులఁ దిందులాడఁ బే
రడకున వచ్చెఁ బిల్ల మురియాడఁగనీక మహిజ చెచ్చెరకా. 58
- వ. ఇట్లు వచ్చిన ప్రేయసిం గటాక్షించి. 59
- క. పితృశాంతి సెల్లింపఁగ, నతివా విను పడియునాల్పబులులు స
మ్మతి వనవాసముఁ దగ సుల్పి తిరిగి యేతెంచెద విలపింపకు మబలా. 60
- చ. అనుటయు నీత నీకుఁ బితృశాంతిసేతయు నాకు భర్తృపా
నదలిససేతయుం బగమధ్యము లిట్లనరాదు నీవు నా
యనుగమనం బొడంబడనియప్పుడ మృత్యువు నొంది నైన నీ
యనుగమనంబుఁ దప్ప విశ్రలాదిక భూతగణంబుసాక్షికా. 61
- క. నాయనుగతి కొడఁబడుచు వి, సయను గోపంబుఁ దక్కి తెలియనిను తను
చ్చాయను బోలిన బాదను, బాయను ధగ్ధియై నీకుఁ బగమవివేకా. 62
- క. అని వెచ్చనూర్చి మంచుకడిన నెంతయుఁ దేజమేది దిండువడినప
ద్మ నిధిం బగుమోమును వాడిన, మోవియుఁ గల్గి తల్లడించుచు నుండెకా. 63
- క. మగనికడ మెలఁగుమగువకు, నగపడ విల నెంతలేసియాపద వైసకా.
మగనిం బాసినమగువకుఁ, దగుసౌఖ్యము లెన్నియును వృధాగతి నుండుకా. 64
- వ. ఇవిధంబున. 65
- ఉ. కన్నుల శోక వేగమునఁ గాలురగఁజైడుబాష్పధారలం
జన్నులకుంకుమం దడవుజానకిఁ గన్గొని మానవేంద్రుఁ డో
యన్నులమిన్న నిన్ను విడనాడఁగ నాడుట కాదు కాన నా
పన్నత నొందఁజాల వనపల్కితి నింతులు వంత శోరర రే. 66
- క. అని కలికి నీలిరాకకు, ననుకూలత దోషం బలికి యరిగి సుమిత్రా
తనయజనకతనయాయతుఁ, దనఘండు శ్రీరాఘవుఁడు నిజాంబరలనికికా. 67

- ఉ. తుల్యమిత్రగోత్రుడు బ్రహ్మచరీత్రుడు రామమూర్తి సౌ
మిత్రయు ధాత్రుత్రియును మేకొని రాఁ జని కాంచె నత్తుర
న్నాత్రకఁ బ్రాణవాయుకృతశుద్ధయశోమగధావనీశస
త్పత్రికఁ జేతనాత్మమణిపుత్రికఁ గోసలరాజపుత్రికకా. 68
- వ. కనుంగొని నమస్కరించి. 69
- చ. కరములు మోడ్చి తల్లి విను కైకకుఁ దొల్లి కరంబు నెమ్మదిఁ దై
వరములు రెం దొసంగ జనబల్లభుఁ డాయచు యిట్లు చేడె రా
జ్యరమదొరంగి యే నడవచక్కటి వర్తల భూతధాత్రీకా
దొర యనఁగాఁ బ్రభూతభరతుం భరతు న్నియమించునట్లుగకా. 70
- క. వేడిన నమ్మాటలు చెవి, చూడినయిట్లయిన నృపుఁడు గుడినడియెడు నా
త్రేఁ డాడినమాటకు నీ,రేడేడులు వనిఁ దిరిగి తిరిగి యేలెంతుకా. 71
- క. అమ్మ నెచ్చుది నించుక, యమ్మలికము మాని ధైర్య మూఁడు మనుఁడు వా
లమ్మ బగుచు నవాప్తిచ్చె,యమ్మలు నాటుటయు వివశ యై యిట్లనియెకా. 72
- ఉ. యోగ్యము గాఁగ నీవు మహిమోజ్జ్వలలీలఁ గృతాభిషేకసౌ
భాగ్యము నొందఁగాంచుటకు భాగ్యము గల్గెనటంచు నున్నచో
యోగ్యమకూలవర్తనకు నోర్చి విశేషగుఱులు తెల్ల వై
రాగ్యముపేర్చి వీడి నగరం బిటు వెల్వడఁజూడఁ గల్గెనే. 73
- క. సమృధిఁ దాప మ్ముడిపి క,రమ్ముల లాలించి సత్సరణి మెలఁగిన దో
మమ్రెలుఁగఁ దనుచు నెచ్చుది, నమ్మంగొందు రాజనామమహాకా. 74
- వ. అని పలికె కరంబులు విడుద్రుచు నట్టూర్పు నిగిడించి కైక నుద్దేశించి.
కమలవిలసితవృత్తము. 75
- అధిపతి తనవకుఁ డని రగునే ని, స్తుధికభయద మగునడవికి నంపం
బ్రధితయశముఁ జెలుపఁ దలఁచెనే దుర్విశిలసిత మెటు శృఙ్గ యగుఁ బుత్రా. 76
- సీ. ధర్మనాశముఁ గూర్కకర్మం బటంచుఁ గొంకక నెట్లు వరములు గైక చేడె
నాలిమాటలకు లొనై నీవు కానకుఁ, బోకంగ నెట్లొచ్చె భూవిభుండు
అడవికి నిను బంపు టన్యాయ మనియొత్తి, చెప్పంగ లేద వసిష్ఠమాని
సకలసౌఖ్యముల కాస్తుద మైనలక్ష్మి వి,సర్జింప నీకేల సాహసంబు
- గీ. అనుచు వెచ్చనూర్పు హాసని పలించు, దైవమా యటంచుఁ దల్లడించుఁ
గరముఁ గోపగించుఁ గోసల్య పుత్రివి,యొగశోకమునకు నోర్వలేక. 77
- వ. మఱియుం బ్రేమాలిలకంఠునం గుహరం గనుంగొని. 78

- క. రమ్య చేరం కాడగ్గనియ్య నెమ్మము కైక కిదిహాసమగుకా
జామ్య నమ్మగ నయ్యడే, బొమ్మనియెనె నిన్న భూవిభుండు తుమారా. 79
- ఉ. హరము లొత్తి కందు భరదంగము లిప్పుడు నిద్ర లేక నా
హరము మాని కాననవిహార మొనర్చిన నెట్టులొప్పు నా
హ రమణిమణిగణమహారమణియవిలాస కైత్యసం
హరముఁ గోరి పోయెద వహర్పతి లేజాడ వేమిసేయుదుకా. 80
- న. అని ప్రలాపించుచు. 81
- క. మ్రొక్కిన లక్ష్మణుఁ గనుఁగొని, యుక్కునఁ గదియించి తమ్ముఁ దాడుడవులయం
దొక్కరుఁడు మెలఁగలే దని, నిక్కము మాయన్నలోడ నీవు నరిగెద. 82
- క. లక్ష్మీవంతుఁడు రాముఁడు, లక్ష్మిం బెవఁబాసి కాసలకు నే నెడబా
నూత్మయతి నీవు నేగుట, లక్ష్మణ యిది భ్రాత్రివత్సలత్వము గాదే. 83
- చ. అనునెడ నీర మ్రొక్కి విషయంబు నయంబు భయంబు మాట నే
నును బలిలోడ నేగద ననజ్ఞ యుసంగు మటంచుచేడ నీ
జనకుఁడు గూఁతు రామునకు సమ్యక్ బెండిలిఁ జేసినాడ నే
నని ముదమందు మారు మునులై యిటుఁబోవు పెఱుంగఁదేకదా. 84
- ఉ. వహ్ని శిఖాసదృశ్చక్రుగర్థస్థిచయాన్వితుఁడై నిదాఘమ
ధ్యాన్నాములం బ్రతాపము సహస్వతి కాపగఁ జక్రర ర్తి
చిహ్నము లింత లేక దృవఁ జేడ్చడి కంటక చక్రవ ర్తి
చిహ్నిత మైఁమేరునఁ గృశించెద నీపతి నిన్నుఁ కాడఁగకా. 85
- న. అని మఱియు ననేకవిధంబులం దల్లడించుకొసల్యం గనుఁగొని యొచితవచనంబుల
మనస్తాపోపశమనంబు గావించి. 86
- క. కల్లడ మేల విధిక్యతిఁ, దల్లిలంబు చక్రములు ముదంబులు ననుచుం
దల్లి నిటు వీడుకొని వినకల్లిం గులకామినీవకల్లిం గనియెకా. 87
- న. ఇవిభంబునం బ్రియానుజప్రియాసహితుఁడై చని కాంచి నదుస్కరించి రాజాజ్ఞ
యొటొంగించి కరికమలంబులు ముకుళించి చెందియు. 88
- ఉ. మ్రొక్కినరామచంద్రుఁ గని మోదము దక్కి నుడుత్రపుత్ర) నీ
విక్రడఁ బాసి కారడవి కేగిన మూగినమ్మాఁ దల్లి నీ
దిక్కున నైసహోకమునఁ దీనతి నొంది కృశింపకున్నె యే
దిక్కును లేక దానపరదిగ్విదిలేందుసమంచితాననా. 89
- గ. అని మఱి యును. 90

- సీ. కులయంబున కార్తీ గూర్పుచు నిను విశోధునిగ భావింప రాజునకుఁ దగునె
యాదుమాటలఁ గంప మంది మహీభృద్వయఁ కిలఁ గడుచుల్కదనము కిగునె
ప్రజలలో నగ్రసంభవు ముఖ్యునిగ నెఱుంగకయున్న దాతకుఁ గలదె కీర్తి
దానవారుల మించు దానకళాత్మకత్వము వహించుట సార్వభౌమునకును
- గీ. దగునె యీదుర్విచారంబుఁ కలఁగఁజేసి, యాసుమంక్ర మమంత్రికుఁ డనఁగఁ దగునె
యావు గుణరహితునియట్లు నీనుమాలి, యీకరణి నిల్లువెడలుట నీకుఁ దగునె. 91
- వ. అనిపలికి యనంతరంబున లక్ష్మణుం గనుంగొని గాఢాభింగనపూర్వకంబుగా నాశీర్వ
దించుచు. 92
- క. జనకకుత న్నునుఁగా మీ, జనకునిగా రామభద్రు సాకేతముగా
వనమునుఁ దలంపు మేగును, మనమున నొకసంకేయంబు మానుము పుత్రా) 93
- కా. తుద్రాభీలమృగారవాన్వతము రక్షోభీకృతం బాతుభు
శ్చిద్రాక్షీర్ణముఁ జీర్ణ పర్ణబలిభుశ్చేపం బరణ్యంబున
న్నిద్రాహరివిస్మృతుండఁ దగుచు న్ని వెల్లచోర్చు నృహా
న్నిద్రారాభనతిత్వరుండఁ దగుమీ నీయన్న హర్షింపఁగన్. 94
- వ. అని బోధించి కోడలిం గుఱుచుకోమలిం గనుంగొని. 95
- క. దానకమంతులములు గజ, దానవమధుపంకిలములు దిద్దవానము లు
ద్యావదనంబుల సులికమృదాన వెటుల సంచరించు దానపు శాస్త్రి. 96
- క. విను మోక్షతతి వసుహీనతఁ, గనఁబడెనను గువలయంబుఁ గారించుచిక
రనుఁ దై తాపము నొందించినదైవము గాఁగ నిను భజింపఁగవలయున్. 97
- వ. అని యుపదేశించి కానకమనోచ్చులు లగుసీతారామలక్ష్మణులం గనుంగొని. 98
- క. ఇం పగు రాజ్యసుఖంబులు, సంపదలును నిడచి యడవిఁ జని యం దివురు
బ్బంపలుఁ గాదులు నాకులుఁ, దెఱవెత్తుం డనుచు నొసంగితి నెల్ల వడిటా. 99
- వ. ఇట్లు నెల వొసంగి తెచ్చుచూర్పుజనయిత్రి సుమిత్రవీడ్కొని చిత్రచక్రి యగుధాత్రి
పుత్రియు సౌమిత్రముం దోడగా నమిత్రగోత్రలతాలమిత్రుండును, మిత్రగోత్రపది
త్రుండును, గోత్రామరసుత్రామాద్యమరసంతోత్రిపాత్రుండును నగు దశరథు నగ్ర
పుత్రుండు మమంత్రిసారిధికం బగురథం బధిష్ఠించి నైత్రాసంబుగ నరణ్యయాత్ర
గావింప నుద్యోగించు నవసరమృగం బునియ్యునఁ గల సమప్రజనమృగా నెట్లన
జొక్కపెట్టి నతినిం జాట్టుముట్టి పెట్టినసామ్యులం గట్టినపుట్టమృగా నెఱుంగక
లిట్టుమూర్ఖిల్లుచు, నాహ యాంతిపుట్టునే యనుచారును, కైక రట్టడి కిట్టాడిఁగట్టునే
యనుచారును, రాజాన కిండుకయేని నక్కట్రకంబు కలదే యనుచారును, నింతవింత

గలదే యనువారును, రాముం డెంతసాహసుం డగునే యనువారును, వారింపక
గురుం డుపేక్షింపఁ దగునే యనువారును, మోమోడెడువాఁడు గాఁడు లక్ష్మణుం
డిట్లు పోకచ్చునే యనువారును, భరతుం డెఱుంగఁ డెఱింగిన నింత రానిచ్చునే
యనువారును, దెఱవంగూడి తెర వెఱుంగని యడవుల నిడుమలంబకుట యెంతయు
మోసం బనువారును, మహానుభావుం డితనికి వసవాసం బనాయాసం బనువారును,
వాసకీసాధుచరితం లింతయొప్పునే యనువారును, దైవకృతంబు దప్పునే యనువారు
ను, వీరలం గనుంగొన్నం బగవారికైన వగలు మిగులకున్నే యనువారును, గుమం
త్రుం డీమర్మశ్రుంబు వారింపమి చన్నే యనువారును, దెలియ వీతనియభిప్రాయం
బనువారును, యశంబు శాశ్వతంబు ప్రాణంబు శృంగప్రాసుం బనువారును, భరణిం
బడి పొరలువారును, ధరణీశ్వరం గెడువారును నై యేము నీతోడివార మిదె
నిన్నుంగూడ నేలెంతయు గా కిప్పురంబున నుండ నేర్తుమే యని యందరు నేక
నిశ్చయంబున దాశరథి వెంబడించి రిహ్యవసగంబున.

100

చ. దశదిశలక యశంబు విశదం బయి పర్వ వసంబునం జరు

ర్వశసయము ల్వసింపఁ బ్రియ దారసహోదరసం యుతంబు గా

దశరథనూనుఁ డెంతయు ముదంబు ఘట్టిల్లఁగఁ జూయల్లె దు

ర్దశదురట్టిల్ల నిట్లు పురరాజము న్లెన నిగమించుడిక.

101

వ. దశరథుం డభర్మనిర్భీకం నైకం గనుంగొని.

102

ఉ. పాపము గట్టికొంటివి నృపాలంభామణి ర ము నిక్కడం

పాపఁగ నూహచేసితివి భాగ్యచె మృగ్యున పిచ్చ నాకు నీ

పాపఁడు గాఁడె యాశఁడు గృహ పరతంతుఁడు భక్తియుత్తండుం

పాపనిదూరుఁ డింక నగపాటు కరంబు భరంబు మానినీ.

103

క. వసుచిరపుతుల్యు రాము వసువనకు ననిచితివి యాచనము మొదలుగ మో

సముఁజేసిన నీదునివాసము చెంతకు రాను నే నసముచితచరితా.

104

మ. అని రిక్తేహము నన్నిలన్న దుగుగేహంబు స్వస్థించుభీ

రునిచందఁబునఁ బాసి హా నుత మహాబోమంబునం జేసి కా

ననివాసంబుగఁ జేసి న శ్చధికచింతాసాగరాంతర్నిమ

గ్నునిఁగాఁ జేసితె నీనిలేద జుతముం గుప్పించితే దిమ్మలక.

105

వ. అని మఱియు ననేకంబు లగువిధంబులం బలవించు.

106

చ. దశరథుఁ డెట్లు రాముని రథస్తునిఁ గన్గొని భద్ర కామినీ

లకుఁ డితఁ డెంచు నన్ను నలకఁదగునైనను బ్రాణధారణా

వశతః కృశించుతండ్రిఁ బిత్తవత్సల కానఁగ రాఁగదయ్య యు

ర్వి శమదమాదిసద్గుణగరిష్ఠత నీఁదిగాదు మానుజుఁ.

107

క. భీకర మమితవిష్టప్రశ్నికము గరింద్రీహస్తభీకర మురుద

ర్వీకరము గాననము పు,త్యాకరము మృగాకరము భరము చరియింపఁ.

108

వ. మఱియును.

109

లయగ్రాహి.

ఘోకము సమచిత్రచక్రము భయోకరశమోకము మహద్వచనకము జలన్ని
ర్మోకము సమావృతననాకము బ్రహ్మతరుణకాకము ద్విపివజ్రసమోకము గరింద్రో
ర్రోకము హమద్విషదనీకము భుజంగయుతరోకముఁ బ్రచంకమణికోకము విరళ్యా
లోకమురుకాననము నోకముగఁజేసి యిటుకోకముల ముంచి జనలోకము కృశింపఁ.

నీ. కటకటా కంటకోల్కటకుటోల్కరములు, పొదలు మవ్వంపుఁబూఁబాదలె నీకు

నష్టకరోష్టకరోచ్ఛాదితాశ్మము, బృజువైన పలుపులే పట్టి నీకు

ననువొంద మంగళహారతు లాసఁగెడు, గోతులే కోఁతులు కుజు నీకు

దుప్తచేష్టప్రతికృష్టశరల కోడిగములు నిద్రపుటూడిగములె నీకుఁ

గీ. బాయుఁడు తొలంగుఁడని బగాబరులునేయు,బంగై కడుదుండగపుటెల్లుబంట్లునీకు

డంబుమీసిన మణిబుదితంబు లైన, కృపాములే నిఁదితపుగొండగుచాలు నీకు.

111

క. వివతగుణ నీకుఁ దళచే, శ్మవివాసముఁ గూర్చెఁ గడు నసాభ్యము గలదే

విను శర్మర మెఁఁగిననో,టనె చేదు భుజింపఁజేయు టిక్కుఁవిధికిఁ.

112

నీ. ఘనశివాలాపము ల్విని సంతసీలు నీవు, ఘనశివాలాపము ల్వినియె దింక

మాపుల నెక్కి క్రమ్యరునీవు పండకై, మాపుల నెక్కి క్రమ్యరిచు దింక

గోపురంబులనీడఁ గూడియుండెడి నీవు, గోపురంబులనీడఁ గూడె దింక

స్వగ్లోటజంబులఁ జరియింపఁ దిగునీవు, పగ్లోటజముల పొల్పడియె దింక

గీ. నాకుల మొకించుకయు లేక గాకుమారు, తెలమిసేవింపఁ బెంపు వహించు నీవు

నాకు లొగిరాల భయదప్యచాకువార, మలమికోనఁ గంపమువహించు ననఘ యింక

ఉ. నీముఖచంద్రిమండలవినిగ్గతగుస్మితకామవీరుచి

స్తోమము నీమృదుఁక్తిపరిభుద్ధతయన్ భవదంగకస్ఫుర

చ్ఛాయల యిం ద్వితీయజలజాతవిలోచనసౌష్ఠ్యవంబు శ్రీ

రామగుఁబు గొన్న మనిరాజయు మోహము నొందవంతునె.

114

క. వాల్మీకమహిత నిను సాం,కర్మరితులు దొల్లి చక్రవర్తి వగుదునా

నర్మమని నై చతుర్దశ,కర్మరములు నడవఁ దిరుగవలెనె నీకుఁ.

115

- క. అన్న కుమిత్రాకుల మీ, అన్న భరిత్రుతాసహాయత వనమం
దున్న యపు చేమటక కొలువ న్ని తరిగెదవు ధైర్యవంతుఁడ తగుటకొ. 116
- వ. అనపరికి కొడలిం చేర్చెను. 117
- క. రాలచ్చి విడచి యేడుగు, తాలవశీయండు గ్రాల తాలవనవ్వు
బ్రాలను విహరింపను జవ, రాలా నీ వేమి చేదగలవె చెపుమా. 118
- వ అన మఱియుం బరిభ్రమితాంతరంగుం డగువమ్మస్త్రీ కాంతుండఁ. 119
- ఉ. చేగము గాఁగ నేగురఘువీరుని రగపాటా లేమిఁ జెం
తానితాంతరంగకకఁ ద్రద్రధశేతనవీ ప్రి గాంచుఁ ద
ప్రీ గనరామి చేదనను జెంది తడుద్ధితధూళిఁ గన్గొను
గ్రాగముమీఱఁ దద్రధపరాగము గావక వంకఁ జేద్దడుకొ. 120
- గీ. మఱియుఁ బెక్కుగుగతుల వమ్మనుజవాఘుఁ, ద్రగభార్యావరసవీసహాయుఁ డగుచుఁ
జిత్రమున నుత్తము గడుఁ గ్రొత్తసేయ, నుల్ల ముడుకఁ బ్రలాపించుచుండువంఠ
- మ. ఉడుగుం డేటికిఁ జారులార వనవాసోద్యోగమంచుం గడు
న్నుడువ వ్యావక వెలబడింపఁగ సుమఁత్రుం పెంఠయు న్వంఠఁ బెం
పడరం జయ్యవఁ జేత దోల రఘువంశ్యస్వామి శ్రీరాముఁ డ
ప్పు డరణ్యులున శేగ సానుజుఁడు భూపు త్త్రీసమేఠంబున్. 122
- చ. చన నెద సోభంబు వెదకల్లఁగఁ జల్లిగాలి రమ్మచు
కొనఁ గొనలేనిచాన్ మనకు న్నిలయం బగుదాని మీనపా
కనివిడపుండరీకజలకాకబలాకసమీక చంచరీ
కనినదకొకకొకనదకమ్రతగం బగుదాని పెంఠయుకొ. 123
- ఉ. పారవచారుజీవనకుభం బగుదాని సమస్తజఁతుసం
జీవన మైనదాని మునిసేవిత మైనరేటుంబుదాని రా
జీవనవృద్ధుప్రకరశేమరుతాకవిత్లోల్లఁద్రుచి
దీవృత మైనదాని పరసీమణి న త్రమసాతరంగిణిన్. 124
- చ. కనుంగొని ర త్తీగలతామంజపుంజంబు లరవిజవం జాపుచు రాముండు పెండియు.
- సీ. అరలోకనము సేయు తువలయానందంబు, లీలఁతమసానవీరనములు
చూడు ప్రవాళసంశోభితంబులు దగు, నీరవతమసానవీరనములు
గమఁగొను పెంఠయుఁ గమలావనోజ్జయ, లీలఁతమసానవీరనములు
కుదతి లీలించును కుస్మాగుఫలదఁబు, లీలఁతమసానవీరనములు

గీ. గునుమచ్చదుగాత్రి విపులసారసహితములు, తెలియు మీవసరమసానదీనమ్ము
లనుమఁ గాంతకుఁ డెల్పుచు నచట విక్రమించెఁ బొరనుమంత్రసౌమిత్రు బలర.

న. అంత.

అ. కాంతతోడ భయదకాంతారమున నిజాన్వయఁడు తిరుగఁ జూడ వచ్చునెట్లు
లని యదృశ్యుఁడయ్యె ననఁ గ్రుంకఁ బద్మినీ, కాంతుఁ డగుమారి కాంతిమాలి.

క. అట్టియెడఁ దమమనంబుల, ముట్టినితో కాంధకారమునకు మెలుంగు
లెట్టితరు మడఁగిఁ జీకటి, చెట్టులక్రియఁ దోచెఁ దరునిశేషములెల్లఁ. 129

చ. ఇట్లు నిశాసమయం బగుటయుం గృత్యంబులు దీర్చి తత్తరంగిణీపయఃపానంబునం
బరమానందంబు నొందుచు లక్ష్మణసంకల్పితం బగుపల్ల పర్యంకంబున రాముండు
బ్రహ్మాసహితంఁడై గుఱినిదితుం డయ్యె సురుక్రమండును దక్కిన పారలోకంబును
దృణపామణిపల్ల నిజబాహుదండంబులు శయనోపధానంబులుగా శయనించెయు
న్నంత నంతరాత్రింబున నరేంద్రుండు మేల్కొని నీతాలక్ష్మణసుమంత్రులం బ్రబో
ధించి వారలతో రహస్యరచనంబుల నిట్లనియె. 130

చ. మనము సమస్తపారజనమాన్యుల మై యడవి న్యసించిన
న్యాయము నొందు గాఁగ ననుమానము నొందెడుఁ నైక గాన ని
వ్యసమున వీరి డించి వెనువంచన నేగుద ముండువోటు కీ
జనులు నయోధ్య శేగుదురు సత్వరు లై మనచొ మ్మెలుంగమిన్. 131

చ. అని తనమనోనిశ్చయంబు వారల కెఱింగించి యప్పుడె. 132

క. వీధాదురులు పౌరులు, గాఢతరమును ప్రియవత్సలామన రథా
యాథుఁ డయి రాఘవుండు ని, సూర్యసిథి నేగె నంతఁ గొంతటిలోకఁ. 133

చ. తొగ రగుత్రేడు దమ్మలకుఁ దోడు నివంబులఁ దోలువాఁడుఁ గెం
దొగలకు నూడు చక్కలదోయికి నెంతయెచింత నెయ్యపుం
బగ లానరించువాఁడు గడుఁ బచ్చనిలేజాలవాఁడు వేడుకం
బగ లానరించువాఁడుఁ గనుకలైతు తూరుపుమెట్టపట్టునఁ. 134

చ. పురజను లంతి మేలుకని భూతనయాపతి లక్ష్మణాగ్రజం
డరిదముతో సుమంత్రయతుఁ డై తము నంచనఁ బాసిపోవుకుం
బురపురఁ బొక్కి పంకిరభవుత్రుఁ డయోధ్యకుఁ బోయెనంచు వేఁ
బురమున కేగుదెంచిరి ప్రభూతభునారరవంబు లిచ్చుచున్. 135

క. వివరీకృతి మెలఁగక, నపకరతోషుఁ డయి ప్రజల నందఱఁ బ్రజలం
గృహఁ బ్రోచిక్రియఁ గాచినవృషతిం బాయంగగేర్తు రెట్లు జనంబుల్. 136

- ఆ. ఇట్లు వచ్చి మిహిరహీశాంబరమునోలె, రామరహిత మగుపురంబు సొచ్చి
యేమిసేయు దింక నెవ్వరు మనకుది, క్కనుచు వగచుచుండి రంత నచట. 187
- మ. నిజమాయాపిహితాంతరంగు లగుచు న్నిక్రాసమాస క్తిఁ జౌ
రజనంబు ల్బయించియన్న తిటి శ్రీరాముండు గోత్రాసుతా
సుజనంయు క్రముగా రథస్థుఁ డయి మాన్యం డాసుమంతుండు వా
యుజనస్ఫూర్తి పాయంబులం దఱుచు నయ్యుగ్రాటనిం బోవుచున్ 188
- ఉ. అంతట సంకుమంతుఁడయింబున సంతసుం బద్ధశ్య మై
సంతస మావహింప నృపచంద్రుఁడు రాముఁడు చాగుసౌరుభా
త్వంతలతాంతికాంతగవాశాంతురనియరితాలిపాలికా
క్రాంతసరస్వరోజనికరంబులు చూచుచు నేగి ముందఱన్. 189
- మ. అవలోకంబులకుం బ్రియం బెసఁగు గోష్ఠాభిరవల్లన్న్యగ
న్న తవల్లిరిపక్కణంబులు నాణ్యంబు ల్లనుంఁగొను నీ
త విలోకింపుము నీవటంచు విలసత్కంఠాతసంజాతమో
దవతి శ్వేదవతిం గనుంగొనియె నత్కంతం బకుంఠంబుగన్. 190
- క. కని తత్సరంతి స త్తీరనిహాఘలతాలతాంతరమణీయతకు
నృపమునఁ బొంగుచు నటఁ గడ, చని సరయవు కాఁత్ర రామచంద్రుం డవలన్. 191
- మ. అభంగరంగ తరంగాధారం ఒగుంగంతీరంబున విభండితమప్తమృగాస్పృక్కణం
బగు నొక్కపక్కణంబు గనుంగొని తత్సమీపంబునకుం జని. 192
- క. బహునియమాయాసవహు, న్మహుశ్మహుగర్గముదశ్రుముక్తానివహుం
గుహః గని రహ్నోక్రమ,గుహ సగుణగణగుహ ప్రఘుప్రవరు లాగిన్. 193
- మ. ఇట్లు కనుంగొని రయ్యవసరంబున. 194
- చ. రథసముతో నిహదవతి రాము నెదిర్కొని సద్వివీధ
క్తిభరితమానసుం డగుచు దియ్యనిమాటల నాదరించి త్వ
చ్చభరితదర్శనంబున విశుద్ధమనస్కుఁడ నైతి నంచు నీ
తభయః డెసంగ నగ్న్యసహితం బగుపాద్య మొసంగి వేకుకన్. 195
- క. నీపదకౌచబలమునకు, నాపదలం బొపువారజటాంతరపదసం
దీపితరత్న మైసను,రాపగతును వేలు గలదె యని రజ్జులమున్. 196
- మ. తిరంబునం జల్లికొని వెండియు. 197
- చ. గుహుకు నమస్కరించి నృపకుంజర కుంజరకుంజరవ్య మి
గహానమునం బ్రియాశఙ్కలఁ గైకొని యిట్లు చరింపఁగా మహా

- మహాదేవు నీకు జన్మ గుణముడన నావును వానిఁ జూచు
 ద్వహాదు నిజప్రవృత్తి విడితంబుగఁ దెల్పినంతినించుచున్. 148
- తే. రామచంద్రున కాతఁ డాత్రిమధుర, వివిధ సుమగఁజులు విందొనర్చు
 కరభవద్ధరుఁ డగుచు సోదరుఁడు గొలువ, నధికకృప నీతతో నట నధిరనించి 149
- క. గుహాదును గుచుంతుఁడును దను, బహు ధములఁ గొలువఁ బర్ల పశ్యంకమున
 ప్రహి నిదుర జెడి రాముఁడు, మహిరోద మునకుమున్న మేల్కొని సరగన్. 150
- చ. సమయముచితకృత్యములు నివృత్తింది నిజసేవాపరకంతు సుచుంతు గతుకొని.
 క. సమచితము గాదు రథమూ, నము మా కిటమీఁదఁ గావున మరల సాకే
 తముఁకుఁ గొని చనుమీ యుగదము నీ కిటము నతఁడు దప్తహృదముఁ డె. 151
- చ. అటవిని మిమ్ము డించి ఘరి కారడి మాన్యభంబుతోడ నే
 నెటువలె బోవువాడ నును లే కని పత్తిరథుఁడు సానరో
 త్కటహృదయంబుతో నడుంగఁ దత్పత్తి కేచుని తెల్పువాడ నీ
 కిటులెనాడ భక్త మగునే విడనాడకు మింద యుండెదన్. 152
- చ. అవును రాఘవుండు భరద్రగురుండు సతీసహోదరు
 ల్లరుఁ గొలువంగ నెంతయు ముదఁబున నిష్పన్నఁబోలె గాననం
 బున నొకయింతవంతయును బొందరదెందముతోడ నున్న వాఁ
 డని వినిపించి చుజనకునార్తి చావించ గ నీవు పోవవా. 153
- గీ. అనిన నేమియు ననుటకు నగువులేమి, వాసుచుంతుఁడు శ్రీరాము నవును నీకు
 కొని యయోధ్యకు నేగ నెక్కొనినచింత, రథముతోడ విపలచనోరథముతోడ. 154
- క. తదవంతరంబున. 155
- మ. విలసత్వేషులు వీరదోషులు జగద్విద్యేషులద్యేషు ల
 ద్వలసంతోషవిశేషభూషితమనీషాశ్లేషు లానందిభా
 షులు నిర్దోషులు ముఖ్యసత్వగుణములూపు ల్లిగీషు ల్లిజై
 షులు సత్వోషులు రామలక్ష్మణులు సంస్తుత్యాభిలాషు ల్లగన్. 156
- చ. చని చని 157
- మ. ఘనసౌగంధకగఁధవాచాచలితత్కృష్ణలతావాలము
 న్వినుతాభంగతల్లగఁగిరసమావిర్భూతతైత్తోల్లస
 న్మృనిసంకల్పితతల్ల వేళ్ళపవిధామోదైనిశాద్దాలము
 గని రుక్మీచికాలము న్యహితగంగాప్రదినికాలమున్. 158

- క. కని జనకసుతాయుతు లై, చని మధుకరమధురవిదనసంభృతవికచా
బ్జఃప్రసన్నరాశీనీతగ్రుదనవచమధాతపరిధాన యై తగుదానికా. 150
- క. భ్యాత మగుదాని గంగా, భ్యాతం బగుదానిఁ గుముదఘనకమలాసం
భ్యాత మగుదాని జనసా, భ్యాతతతీతలజలపీఠం బగుదానిన్. 151
- సీ తలఁ దివయంతయాత్రక జగజ్జనముల, కానందసంధాయ యైఁదాని
ప్రహ్లాదాత్యాదిపాపంబులనైన భ, స్మయ గావించెడు మహిమదాని
నారుజటాస్థలినుండి యవరించినదాని, రమణీకలహళతీరములదాని
సుగరతుకజులఁ బుణ్యగతి కన్నివదానిఁ, బరమహత్ర వాఁ బఁగదాని
- గీ. పవ్యత్రోయభి యనుట నిజంబు గాఁగ, నలికులసమార్పకము లగునంబుజంబు
లలకల సుగుడుడి మించు నలికములు, నొప్పుగులికను జాచ్చావి నొనరఁగాంచి. 152
- ప. తన్మదిధానిధరిశేషంబులకు సంతోషంబు నొందుచున్న యవనరంబునఁ రామం
గనుఁగొని లక్ష్మణుండు. 153
- క. గంగానరసి నిఁగని, మంగజతరతుముదభంగ యై సుడివతఁ జ
ల్లఁ గడఁగిరి తిరత్రై, భృంగీకాంతలు పరాగరేణవు లనికా. 154
- క. నిజభారంబునఁ బొంగి మ, సుజనానునఁ డపుడు లక్ష్మణున కిట్లనియెం
దిజగత్పాపని యూరి, కుజకుల కీచెంత నిలువఁ గొజగారు సుమీ. 155
- ప. అని మఱియు ననేకవిధంబుల నన్న నీమచర్చికఁ జర్చింపుమం జనకసుతాలక్ష్మణ
సహితుం డై రఘునాథుండు గుహుండు నావిమండుగా నోవ యెక్కి నీతగ్రుద్గ
దుత్పంభనంబు గాంచి బంధుకమలక్రరసగుంధం బాస్వాదించి కుంఠరంగఘట్టిన
నించుక పాదవి తీరలతీకరంబుల యూతఁగొని మందమందగమవంబున నెదుర్కొ
ను మరుల్కి నొప్పునంబున న్మృదంబు నొందుచు దనఁ నూతనతనూనిలసనంబు
నిజాంతిగ్గురదాదీవనోకనఁ జీక్షణంబుల నరీక్షించుచుం దనివిసరక తనుజెల్ల నయ
నఁబులు గావించివొన్నవమృతం గంకుగండకంబుపిండులమండిత యగు భాగీరథి
ను క్రొంది పండుటాకులను నోకలు రజిరి కేకీకానన్యాజంబునం లిల్చుచున్న
యన్వలియొడ్డునం దరణిడిగి కొమ్మలను కొమ్మలు ముమ్మరమ్మృతం గ్రమ్మరించు
సుమమ్మలను నాచారలాజమ్మలకు నమ్మలింపుచు గుహుని బహుమానపుర్యకం
బుగా నీడుకొని ఛాయామాలంబులునఁ బుచ్చలొట్టుకంబులును బక్రపతక్రంబు
లును ముఖికోరకంబులును గలిగి జంగమంశుకంబు లనం గగనంబునం బాతులై
పాటుకుకనికరంబుల నాలోకించుచు విశిష్టతీర్థపర్ణంబుల నిందుకించుక గనుపించు
పాదాంబులకును మలకల నెట్టుకొని నిదురించు కొండచిలువలకును విభేదంబు

పరిశోధించుచు గునుమితానేకాశోకాశోకచామండంబు వరదరసమావృతస్థలంబుగా
శంకించుచు మొట్టమొదటంబు బుట్టులు దిట్టులుగ దొడ్డిపం బట్టుపుట్టులులు చుట్టు
గట్టికొన్నట్టు గన్నట్టు ఓటఁజెట్టులదిట్టలకడ నిలవక చు సరంబు లగుకంటకప్రస్త
రంబులవలనను జూచుసోభలతారలతావిరావితానంబులవలనను భయంకర పుండ
రీక భల్లూక సమీకంబులవలనను సారకృష్ణసారశోకానాభసలసలవిసంబులవల
నను మనోభిరమభీమంబగుగవానకదధ్యగచుపరిశ్రాంత యగునిజకాంత నుద్దే
శించి లక్ష్మణుం గనుంగొని.

188

చ. అడవి భయంకరగ్రసమావృత మెంతయు సంతటంబు న
య్యెడ విచారింపఁజాలవు చుమీ వలదంచుఁ గడు స్వచ్ఛించునా
నుడి విన కించు వచ్చి యతన శ్రమపాల్పడి కంది తుండె న
న్నడివిధి యేచ నీరికయినం దలచే దలఁగందలంపఁగఁ.

281

క. నడికెనుఁ జిత్తయతో నెన్నఁ జెలుంగనియట్టి యడవినడుమం ద్వర్తతో
నడువంజాలదు జానకి, నడు మల్పయు గచభరిం బనల్పం బగుటక.

188

క. పుల్లబ్బనేత్రపదముల, నల్లికొనిసీతీ లామె నలివమ్మదురహ
వల్లికి నోడి కడుం బ్రణమిల్లి పదద్వయమువట్టి మిడికెను కుడిన్.

189

చ. అని పల్కి మఱియు నమృతాంజనహార్గంబునం జనునరసంబున.

170

సీ. శ్రోడవిదారితతోఁజీతలముఁ గనుఁగొన్న నిహులు దున్నిరనుచు
శబ్దకప్రఖింతస్థలములు గనుఁగొన్న మునులు చుంపలు క్రవ్వికొనికటించు
ద్విరదనిపాతితోర్విజము ల్లనుఁగొన్న నురుఫలభారత నార గవనుచుఁ
జాదలనిద్రించుబెట్టులులశరీరంబు, లరసిన బర్హి బర్హంబులనుచుఁ

గీ. గలభములఁ గన్నఁ బెనఁగండకలటంచు, గుహలు గనుఁగొనే దపములగృహములను
నెలుఁగతుండ వదించుఁ దా నెఱిఁగ నేని, నీక భయమంచు ననియెనుచింతకరన.

చ. తదనంతరంబున నయ్యన్న దమ్ములు.

172

క. ఘనకలుషపితాచనుద, గృహము నుదగృహ మనం బ్రశస్తయగు నుక
గృహతీర్థముఁ గని యచ్చట, ననఘలు నివసన మొనర్చి రారేయఁ దగఁ.

173

చ. మఱునాఁ దరుణోదయంబునం గృతకాల్యకరణియై సీతాపమేకంబుగా నయ్య
సహాయకూరులు భవర్పాణంబులు సహాయంబులుగా నాఁడు మూఁడుయోజనంబు
లరిగి.

174

క. పటువివచస్థై భయచా, నటమ ఖితురసాలతాలవటముఖితరపం
కటమగు నటపిం జని యాత్మకటము నల ప్రయాగవటముఁ గని దాకరఘో.

176

- డ. భూజనవండుకా వాపసవిభుం జతురానసన్నిభుం భర
 వ్యాజుని సుత్రతాంగిణవిదర్శితకల్పమహీణా నిందిత
 వ్యాజుని ధిక్క్రమేంద్రియమహారిసమాజుని భాస్కరోల్లస
 త్రేజునిఁ గాంచి చేరఁ జనుదెంచి నుతించి నమస్కరించినట్. 176
- ణ. వారి స్నానరబుద్ధిమితఁ య భరవ్యాజుండు మన్నించి త
 ఘోరాఁజ్యపటుప్రవర్తనకు హేతుత్వంబు నిత్యాత్మతో
 ధారమృండు దనంతటం గని సమాధానార్హమృతావ్యాదిస
 త్కారంబు ల్పచరించి మూలఫలకాకంబుల్ సమర్పించుడుట్. 177
- క. అవియన్నియు నవియన్వయఁ, లవిరళసఁతోమ లగుచు నందికొని ననో
 క్షవతోరచనలఁ గను నయ్యవనీకునివయ్యఁ బొగడి యమ్మాపుత్రతీక్. 178
- ళ. కలగడలు గాఁగఁ దమకరఁకలమలు గావించి యొండుకలపు బుడిగి పెం
 దలగురు దలకృతతే న్యుకలమల నిదురించి రొక్కలమని వొగడెట్. 179
- ఠ. అంత. 180
- డ. మహిళానికాయ నుడుపుచు, మహిరోదయ ముద నుళిఖి మెఱుగు నునిసా
 మహితాదేశంబున నయ్యహితాత్మకు లరిగి యరిగి మార్గములొనెట్. 181
- చ. కని కలచిత్రకూటును నగాధర్మకోభయపార్శ్వకోధరూ
 ఘనిదిదవల్లరీపటునటన్మధులిన్బుగుగానభాసమా
 ననలలతాదితాన లలనాకృతీచారుతకోపగూహనో
 జ్ఞనితనిం తరద్రచుదసద్విటప్రజచిత్రకూటుముట్. 182
- గ. కాంచి యట పల్లకాల నిర్మించి చిత్రకూటకూటుచహోత్కటకుటనికటగు
 హాన్యహాహారన్మరీహరితరసు, గాననిస్వాసమ్యగాకర్ణ లగుచు. 183
- చ. కలసికందములరసవర్ణలపువ్వరసర్వవారము
 ల్వాంతుపుగ సఁగ్రహించి మహిపుత్ర కొసంగుచు దుష్టదంష్ట్రులం
 బులులను దుర్వృత్తంబులను బొట్టమెరింబులుఁ బింగిదృష్టులం
 బులుగులఁ దోలుచు న్మృదయఁ బొందుచు నంది చనియున్నెడెట్. 184
- ణ. రహితనయఁ దొక్కిదనుకాడు, మహితనయానయముఁ గాంచి మాకలివపువు
 కృపి యించి నిజనికాతనఁబ్రవారిఁ గుచారితరముఁ జీరఁ గాముకవృత్తిక్. 185
- గ. జేదలేశ్వరి నటు చిఁజినేయు, చందగఁబలు రావవిభుండు చూచి
 కనది పఁద్రెఁగి యొకయిష్టిలెల కైది, నది భయఁకరతఁ తర నగుచు నిగిడి. 186

- క. మంట్రమండుచు విష్ణులింగములు వొడ్డు దక్కలంబులు వె
నెంటుం గెంటు శరణ్యకూన్య మగుచు నివృత్తాంతవృత్తింధి యై
మింటుం బర్హులువాటుమం గహనవల్కీకంబులం డాగుచు
స్మృతిం జేరుచు నొచ్చె నిట్లు శ్రేయస్కం గాకి యేకాకి యై. 187
- క. దిక్కులు పదియును గ్రుచ్చుతి, దిక్కవృత్తు లేక రామదేవునిపదము
ర్దిక్కుచును: దలంచి యాత్మనిక్కు మొకం బగుచు నేకదృష్టి మరలుతున్. 188
- క. ప్రేమనీ నిట్లు లలంచిన, వాయుసముం గాంచి దీనవర్షుడు రాముం
డామెడ: ద్వన్నయనము మ,త్సాయకమున కొనఁగు మది ప్రకాంఠ మగుననన్. 189
- గీ. నెమ్మనమ్మున పాన్ద మ్ము క్రమ్ముకొన ఘన ఖ్యుగానమ్మునకు నయ నమ్ముసంగి
యర్చిరిప్తుంబు నొందుచు వరిగెనయ్యిరిప్తు మప్పు డెప్పుంబు రిప్తుముగను 190
- వ. రదనంతరంబున. 191
- క. చక్షుశ్రవణాహార్యక్షమా విపత్తు యక్షగక్షోగగు
ర్వృత్తుశరవృత్తుఋత్తుత్తరక్షుత్తుభిర మగునయ్యరణ్యక్షోజిన్. 192
- వ. సీతారావలక్ష్మణులు నివసించి రంత నక్కడ. 193
- జ. ద్వైతరసాశ్రయానను: డైత్యుడు నైసముచ్రు: డెంతయున్
కూన్యరథంబు: గొంచు: బురి:జొచ్చిన వచ్చినవాడు లోకస
న్యాయుడు రామచంద్రు: డని నాగరికు ల్లకు: జట్టుముట్టి రా
జవ్యనిలేమి: గాంచి సవిషాదము నొందుచు: దత్తురూఁగుచున్. 194
- క. వగవున రామునివార్త లడిగినం బ్రత్యుత్తరము బుడిగి లేచి వడిం
డిగి చెక్కులు గన్నీట:గడిగి పారలెనురాజు: గని కడిందియలంతన్. 195
- చ. దశరథమేదిసీరదణ తావకపుత్తులు రామలక్ష్మణు
ర్విశదమనస్కులై విపినీధి ధారనుజాసహాయు లై
కుశిలర నున్నవారు నృపతుంజర వారు వనంబునం జరు
గ్దశసమయబ్దముల్ శ్రుతివిధంబు: బుత్తురు వత్తు రొప్పున్. 196
- వ. వారిం దలంచి విషాదంబు నొందం బనిలేదు. ముఖంబున నున్నవారిని పల్కి వెండియు.
- క. అవీరిక విషము పదిసాల్లది యైనయేటికడపల న్నిజముగ ని
న్నకలూకి: చెద వనుచున్, భివదీయరినూజు లనినపల్కూలు వింటే. 197
- చ. అవచ్చుడు గుండె జల్లమన న్నరనాయకు: డగ్రపుత్రు: జే
క్కాని తరిణీకూకరు: గూడి వనంబు మనంబునన్ ఘనం

- బనితలపోసి తఁద్రీ మృతుఁ డయ్యెడు నాడెసనైన శోక వే
దననని చింతి నేయవుగదా తగదా దయ దాసవారతా. 199
- క విను తనయ మనివినతనయ, నినుఁ గనుభాగ్యంబ కాని నిరతమున దగ
న్నినుఁ గనుభాగ్యము నోచిన, మునుఁ గను పాలైతి దుఃఖమున మునుఁగంగఁ.
చ. నను విడనాడ నీకుఁ దగు నా తగు నాదగునా రి వీప్స నే
యనువుననైన విన్ను తనయా తనయా తనయాత్యజన్ముచే
త నణచుదండ్రీ నేరుప సదాపసనాపసదాసతోటుల
వృదిగనబోదు నీవు. సుమనస్సుచనస్సుచన ర్తనాళివై. 201
- వ. అని మఱియు ననేకవిధంబులం బలవించి పెండియు రామలక్ష్మణులం దిలపి
చ. నిముసము తాళఁజాలఁగలనే కలనేనియఁ గానరాదు వై
నృమాన వనిం జరింపనవునా నవునాను లాయఁ గన్నుదో
యిముద మొనగ్గువన్న మెయి నేమెయి నేభరియింతుఁ బ్రాణమో
కమలదళోత్పలార మిశక నిమిశుండుదయరాదు మించుదిన్. 202
- క. పాపాత్ముడు నిష్కరుఁడగు, గావురువుఁడు ననుచు నగు మొగంబులు వాకుం
రాపర చూపట చూపట, కాపదలకు నోర్చి యడవి కరుం జనునే. 204
- వ. తదనంతరంబుం గోడలిఁ దలఁచి. 205
- క. తఁగిఁకరత ప్ర మగురన, ధరణి స్పృదులంగ లేక తాపము మిగులం
జరుణి నరునీచలఁ గా, శరనింతియఁబోలె మెలఁ గదన విధి చెయిదిన్. 206
- వ. అని పలవించి పెండియు. 207
- ఉ. దాయురరా రిదేమిచెల్లవా యనుఁ గానమె కాలు మీకుఁ గో
దా యను నొంట్లు మీకుఁ బురుడా యను నావెతఁ దీర్చువాఁడు లే
దా యను రామ నీకయిన నక్కటికం బొకయింత లేను నూ
దా యనుఁ దమ్ముఁ దాయను మహాటవి కేగిలె పుత్రుఁడా యుతఁ. 208
- క. అని మఱియుఁ బెట్కభంగులఁ, దనయులఁ గోడలిఁ దలంచి దిశిఁగఁ నతిశో
కనిమగ్నుఁ డైనఁ గనుఁగొని, యనియం గౌసల్య శోకసామన్నమునన్. 209
- ఉ. నీకు విచారమేల ధరణీవర మేలకలంచివాడ వ
త్రైకమనంబు నొచ్చు మముఁ గన్గొన నీవిపు డెందరచ్చుట
న్నీకు విచార మీకరణి నీకుఁ జేసె గులంబు నెల్ల నా
హా! కరుణలు దిక్కి భవదగ్రముతుం బెడబాయు టగ్నమే. 210

- చ. కలరాః దోయసమస్తకస్తుపుష్క నిక్కంబాయ భావించు ము
కృణుచందంబున రాజ్యభోగములు వేళ్ల న్నమ్మి కాపుగ్రు నీ
కలుగం ధర్మమె పుణ్యార్థమె దురాత్మా యీఁగ గాగసి న
కృలసార్వేనీనచందమయ్యె ధన రాజ్యగౌరవం దియ్యెడన్ 211
- ద. అమ నప్పులుకులు ములుకుఁ గ్రయం తెవిచూకుట యు నప్పుకమిఁజుకు 212
- క. నాకడఁ బుత్రులు మెలఁగవు, నా కడలు విశేష మగును నాటికొనియె నా
హా కమలఁత్రనేత్ర ను, హాకష్టం పుత్రితోక మన మును వినవే. 213
- ఉ. ఆనగుమోముసొంపు మెఱుఁ గారెకు చెక్కులమెఱుపు గంపుఁడా
లూనిమోవియింపు మధునొల్లెకు కలులలెఱుపు దీనసం
తానమునై దలంపు సుఖదంబులనై నిటులేదగింపు మ
త్సూనుని యండకాని మఱి మాడగ నెయ్యెడనైవఁ గల్గునే. 214
- క. ఓమగుర యగుశ్వపనము, నామీన వసి ప జేతు నాకవశమగు
న్రావద్రోహికఁ బ్రాణము, నో మనఁగా నెట్లువచ్చుఁ దోయజవననా 215
- గీ. వృక్షయము గలం గ నాముఖ మిపుఁగిజొచ్చె, శత్రుదలసోయఁ గానంపశత్రుయమ్యె
గాయ మగ్గిబోల్చిఁకరణి యయ్యె, నితి బలవంతు మగు వెనువంతుకరణ 216
- చ. అదియటులుండె వియ్య జలవాసన నాదిననాఁడు వేళ్లనే
య దురిత పేరుఁఘోరమృగయావ్యసఁగ్రస నాశ్మకుండ నై
నదమలనాశుతీరతమసానది చెంత నెసంగు కాననం
లు దరిసి మొక్కగుండెన దిమోవకూటును దలంకకక 417
- ఉ. అబుజఁత్రనేత్ర శరభాదిమృగంబుల వేటలాకు కా
లంబున మటలాడక జలబుడకై యొకబాలమఁగు వే
గంబున వచ్చి కుండ నుదకంబులు మూపఁగ శబ్దభేదిబా
ణంబునఁ దద్రణులు గరిరాఘంబం ఓని కూలనేసితిక 218
- క. కటకట తిరిదండ్రుల నగ, కట నిడికొని మోచిలెచ్చి కడువంధుల కు
గ్రటయుగ నొడివిత్పమఁ దీ, గ్రుట కచ్చాట కరుగుదెంచుచొప్పేనెఱుఁగక
ద ఇట్లు వచ్చి మచ్చాణవినివారుం డగుమునిగుతుండు. 220
- గీ. బాణశాలి నిట్లు వెడలువఁత్రాణములకు, వగవఁ గన్నులు గానక వార్ధికదశ
మన్న మొడగుపుత్రతోతోపవారిని, దలఁచి పొక్కద నోతలిదంతులార. 221
- క. అని వగుచుచుఁ గూరినఁ దన్మృతజభ్యని కెంతయు న్యసం బయియఁగ నే
జని కాంతిఁ దత్తటమున, మునిగురు మచ్చాణవివారు మోహనిరహితుక. 222

- చ. కని కిలజలంబులం దన్న యనముఖప్రతాపము గావించుటయు. 228
- చ. ననుఁ గనవిచ్చి చూచి నరనాథ యెఱుంగుఁ దర్కచేసితి
 పుని మదిలోఁ గ్రహించినఁ గృపాగహితాత్మకులై రయంబున
 నిన్నుఁ బొలియ న్యవీణజననీజనకు లృపియ్యుండు నిన్ను నే
 ర్వునఁ జని నీవు దేవులు తపోమహితవతు లైనవారలకా. 224
- చి అని యిట్లు. 225
- క తనతలిదండ్రుల సంప్రదానము మొనరించు మనిచెప్పి క తన ముఁడు చే
 దనువు విడచి చనియో బురారసజన్మ కృతంబు లెల్ల తప్పించనగుకా. 226
- చి అంత. 227
- క వయ్యగు నానుభవమ్ము భృగ మ్మును వెనుదింకతో జవమ్మున మచ్చ
 తమ్మున నుకుమరు శిశు కళవయ్యుఁ గొనిపోనఁ బదనమ్ము విని వెనకా. 228
- క. అయ్యనివృద్ధులునునుఁ డని, నెయ్యనములఁ దలంచి భుక్ర నీవిటుఁ దడయం
 గ్రమ్మిన తగ వెల్లున మీ, నుయ్యము నేనును భయము నందితిమిరా. 229
- చ కడుముడుగళ్ళనుం గనులు గానివారము నైవమమ్ము ని
 య్యదవిడిచి విత్తు తనయా సలిగము వోయి లెంతయు
 న్నడునగ లేవారల వనంబున నొక్కటడించి వచ్చిని
 దడయఁగరాదటంచు మనంబు చలింపక ధైర్య మొందెనే. 230
- క. మాకన్నలు గర్లంబులు, మాకరచరణములు బుత్త్ర మాప్రాణంబు
 ల్మాకుఁ గలదనుస్తము నీచేకద నీవిట్లు మనలచే నడుచేయిన్. 231
- చి. పాపఁడ కూపవాపునుని పల్కిన నుల్కి దయాత్ములార మీ
 పాపఁడ గాను పాపిసగు బజ్జిగఁగుండనుపేరి త్క్రాన్
 త్రాపకతుండ దుష్టచ్యుతావ్యసనోగ్రుఁడ దగ్గుఁ జేయుడి
 కాపకరాన్ని నీదృశవకాపాలికి మీర లర్హులే 232
- క. తమతమపూర్వకృతము లు, తమతమలకు మాన లెల్ల ననుకులకుఁగుకా
 తమసానియొడుగు సంకమనంబున చేటులొన తటి వినుతుఁడకా. 233
- గీ దృఢానుబంధంబు విశ్రాంత దీప్తికును, గతికిఁగితి నెక్కటి నికువరచ్చి
 యెల్లల్లన సంకప మగ్గలింప, మొనసి కలకంబు నీరిలో ముంచుటయును 234
- క. బుడబుడ యను చక్కగు చక్కగు వెదలిన సానుజ మనుచుద్ధిం గరుణం
 బుడిగి కినుఁ దొడిగి పడ , గడువడి నేసితిని నియతి గడువ వ్యకమే. 235

- చ. అని యిదె మీమహాశయ మారయుఁ దే వధరాధి వంతుఁ డె
 ల్పిన వదనంబు లెత్తిఁ జేపించుచు హా నుక పట్టమంచుఁ బు
 క్రునిమృతజీవా మంజుశాని తోఁచెడుశోకభరంబుపేర్చిఁ జ
 చ్చి-క్రమ మార్చునొదిరి కృశించి సదృశ్యమన న్మృతకుల్. 286
- ఉ. ఎచ్చటికైన మోసికొని యేగఁజేర్చుమారుఁ దొక్కుటం
 జచ్చిన పట్టు వాగ్ధవక న్న యనంబులు లేనివారికె
 హెచ్చుడె శోక మాత్రయ మహింబడి తొడొకమాగ్నజేటిఁ
 న్మృత్యుక క్రోధశోకములు మిక్కుటమై రము హెచ్చింపఁగన్. 287
- వ. నన్నుం గనుగొని 288
- క. అపరాధంపీడు మర్దుతుఁ, గృహ యంతయు లేక పట్లు గీటడఁచిరి వి
 శ్వపరాధంబునకు న్నిన్న పగరితేవునిగఁ జేయు టర్కను యైకె. 289
- స. కానమిఁ దప్పచేసితివి కాన మిరం బగుశాపవహ్నిః
 న్మానవనాథ యెత్తు దేవు మానవనాథుల నేనుపాపము
 ల్లానినోనకుఁ గాని యవాహా! నినుఁ కాడఁగరాని పుత్రశో
 కానలెత్తులే వినము కావలఁ దాపసు లైనసాధువుల్. 290
- క. అని కనలి పుత్రశోక, మృత మృత్యువుఁ జెందు మమఁ బాల్వఁగఁ జేసిం
 చి నితాంతపు త్రవిరవా, మృతఁ జచ్చిరి గృధమునియు మనిమానియున్ 291
- రు. ఇట్లు జేపించుటయు 292
- చ. అవిమలవార్ధి చంద్రు లగునాత్మజు బంజ్భవ మాదు పించెనా
 బు విధి దయాత్ముఁ డెందు మదిలో మావసుండును నుండిఁ గాని పు
 క్రవిరవా మాత్రిఁగూర్చునని రెన్ననుండుంబునఁ జోపవయ్య నిం
 రవిమమంచుఁ దోచినఁ బదంపడి ప్రాణము లభు బీడనే. 293
- రు. అని తనకుఁ బూర్వంబునం గలమునిశాపంబులెఱుం గెటింగించి. 294
- క. రామాభిరామ భాగవ, రామమహావదవిరామ రవివంశమహా
 ధ్రామ నుగుణధామా శ్రీరామా రామా యటంచుఁ బ్రాణము బీడెన్. 295
- క. కనుగోరున కనులెరి ని, ప్తనులెరి వెడలుటయుఁ దన్ని గాలాపలగాం
 చి కుదంతి శోసలాత్మజ, యు నుమిత్రయు నిద్ర గాఁగ నూహించి కడన్. 296
- గీ. రాముఁ బుత్రులఁ గోడలిఁ దలఁచి రెలఁగి, నింక వేదనఁ గుర్తుక లెంద గెచ్చి
 యల్లములు దల్లడించుచునంద నపుడొ, తెడవెక నుప్పు ప్తినొంది వేడ్కవక్కి 297
- వ. అంత. 298

- మ. కిరవారంబులఁ బద్మినీరచుణి మత్కంఠంబు దీపింపఁ బె
 న్వైరవారం గడుఁ గాఁగిలింపిరిని పుష్పధ్వంసవిచ్చేదమై
 పురివారిం దగఁ మేలుకొల్పికొనుచుం బూచోదముం బైననా
 ర్తరవారంభఃవైరిమాగధనుతాకానల్య లూక్కుమ్మడికె. 244
- వ ఇట్లు మహాకోదనంబు గావించుచు. 350
- ఉ. అంగవికార మారయుచు నంగని లంకిభయాంతరంఁ బ్రే
 పొంగడు పుత్రశోకమున భూమిపభుండు శరీరవాయుని
 స్ఫుంగతి నిట్లు దేవదరిమన్నిరసత్వముఁ గాంచె దిక్కు మా
 కుం గలదే యటంచు స్వపకుంజముపైఁ బడి యాగ్రనాదప్ర 251
- చ. ఇట్లు పనుఁ మొక్కపింఠి విపులేశ్వరపుత్రి వియోగశోక ము
 క్కుటమగుదున్ శరీరమునఁ నాల్పని పాణిము లీపు మేము మి
 క్కుటమగు పుత్రశోకమునఁ గూర్చి యు భర్తనియోగ మొందియుం
 బటుగతి నన్నవారలము పాపము రూపములొందెనో నునకె. 252
- క. వసుధాసుధాశనలు గొలువ నుభయసభానివాసి వసువిబుధపనీ
 వసుధారణశక్తి గడఁ ననుభవ వైతి నిట్లు లాశ్వర్థముగకె. 253
- చ అన వతీయుం బెక్కఁగింకుల బలపించి రందుఁ గౌసల్య. 254
- సీ జననాథ నినఁ బరుసఁబులుపలికె, ఫల మిప్పు డవధివింపఁగలనె
 గాననిగ్ఘాతప్రసూతంబునఁ దపించు, జనునకుఁ గొఱుమఁడివిభమునఁ
 బుల్బిలమొగతిఁ బాదయమనందఁగ, భర్తనియోగ సంపాదీప్త మయ్యె
 వనవాసముగ కరుణియనుఁ గాంచిన, మందభాగ్య నటంచు మదిజనించుఁ 255
- అ. గోపనా వతీయ పాపవిశేషమా, యెట్టినోముఫలము యే నెఱుంగ
 నాగుణ బుఁ బిన్న నాటకుఁడియు నెట్టియును బలుక వేమి కృపవలిర్ప. 256
- వ. అని వతీయుం బరిచారికానవాససింబులం దానను బలించు నెలుంగులు నింగి
 ముట్టై నత్యుకసరంబున. 257
- ఆ. పుత్రుఁగనుడి భూవిభుండు లోకాంతర,వాసి యటట పని సువాసినీతిన్
 మాని లోకార్థక నడలుచుఁ ఒకదెంచె, భరితదురితబారి భరతమాత. 258
- ఉ. నెవ్వగ నిట్లుఁచి భణిపతిఁ గాంచి మనఁబు నొవ్వఁగా
 నెవ్వగ దిక్కు నూజిన సహించి విలాసము నేరుఁ జొచ్చెనా
 జన్మని నా దినేంద్రకులసాగరచంద్రమహేంద్రకుల్య నీ
 కిచ్చిని నెవ్వధాతి లిఖించెనె పాపపుణ్యావారగకె. 259

- ఉ. కోరికకోరికల్ల నొనఁగూర్చెద విష్ణుకు మాటలాడఁగాఁ
గోరిక నూరకున్ని నృపతుఁడక భక్తువు గాను కైఁ పా
పోయెరితీ గానఁ గృప యల్లమునం జనియింప రాత్రులొ
వారలతోడనైన గరువంబునఁ బల్కుకయ్యండఁ జెల్లునే. 259
- వ. అని యిట్లు నీకవిధనీ నాలాపంబుల వారానశవంబుఁ గొనిగిందుకొని దుఃఖించు
చున్న యవసరంబున. 260
- క. విప్రప్రతిమానుఁడు విప్రప్రభుఁడప్రతిహతప్రభావుఁడు ప్రతిహ
ర్షప్రహరవానబుఁడు యప్రహరుడప్రహరుఁడయంధతీప్రి యుఁడంతక
261
- ఉ. కాలవిధిజ్ఞుఁడై నృపతుకంప మొకితయు లేమిఁ బెక్కుగం
దాలఁ బరిభ్రమించునృపకాలఁ గాంచి గురుండు వల్లుని
ల్లెల విలాపము ల్బలుప నిన్నరనాగున కీకృత్యంబునం
గావత శబ్దము నొంద మను గర్జికర్మఫలంబు దప్పునే. 262
- గీ. జన్మము లనేకము లొనర్చి సత్కుతులన, గన్నవార దురుకాలము నున్నవారగు
నహితరాజు నైవైభవవాగ్ధిహోతుఁడై, దవుని యీరనిమృతికి నిలఁగినిలపింప 263
- క. పగవకుఁ డేలవక చెదరు వగచిన మృతు లైనవారు వత్తుల యనుచుం
దగుసంభాషణముల నియ్యగునల నూర్చి బోధమహితుఁడు పఠియున్ 264
- గీ. తనయు లిమ్మొక లేమి నిష్ఠాతిఁపువకు, దనానకర్మము ననుపుట భర్మ మగుట
భారతశ్రుష్టులనుఁ బిలవంక నిపుడ, బాపవలయును బాఁఘికప్రవర్ధిలు. 265
- వ. అని పలికి సుదు సుజనానుయతంబు వడసి దశాగుఁడేలఁబుఁ డైలపక్వయును గుగు
ప్రంబునం గావించి 266
- నీ పటుబసత్వసంపన్నుల భటులఁ గన్గొని వసిస్థుఁడొట్టొలుని తి నొయ
కృతఃకుఁడే కేకయక్షింపతిపుఁ నున్న, భారతశ్రుష్టులఁ భైరవులుఁ
గాంచి మి మొక్కపహాశ్యాంబు గర్జి తోడ్పొని గొండటంచు మీకులగునందు
మముబంపె నని వానిమామ గూడతి నొంది, వారును మీయును వడిగ నిటకుఁ 267
- గీ. గదలిరం దనిపలక నాక్షణం గున్వ, నిష్ఠునకు (ముగ్ధ పీడ్మొని చేరఁజని
సప్తరాత్రంబులకు సువత్సప్రధాని, రమణమగుచారిఁ గేకయరాజధాని. 268
- క. ఈకఠిని నేగి లోపలి, శోకము తెలిఁ దోఁపనీక మునుశోధకు న
శ్మేయభూపతిఁ గని నఁటి, కైకామతుసోదర ముఁడు గని నరులగునున్. 269
- క. చెడుకలలు గాంచి చింతించె, భోతుఁడు వారియుఖకుశేకయులుఁ దోఁ
చెక దైవముఁ గనుఁగొని నొచ్చెనుచిత్త మలతోడ మిగులఁ జది మడిగనున్. 270

క ఈన్నంత నబ్బటత్రుంగవులు

270

ఉ. వ్యాదయని కారము లైయియక నాతనిఁ గాంచి గూఢగా

క్షణిక నెలుంగు లొప్పునెడఁ గా భరణితనూజ మీగురుం

డు దహనలేఖఁ దాన్యఁడు గడు న్నెసఁ దోడ్కొని రంతు కాశ్రివో

న్మదవృత్తిచాతుక్తి పరిణాహరభృగతు న్నసోదయక.

271

క. అని చెప్పి వాఁడు పని యిది, యని చెప్పుం డవ్వనియ్యఁ దనిన పని భయం

బున రామన కెవ్వా రె, స్తోమింఁదొ రిండ్లి యెట్టులుండెనో యనుచుక.

272

ఉ. మేను వడ క సోదన మేరుఁడు కేకయరాజపుత్రి)కా

నూనుఁడు దిగ్వనూజనకచోపకళితక్తి రినునుఁ దా

స్థానము సొచ్చి చూచుఁ గని తద్విధములెయుఁ దెల్పి బంధుసం

తానము సంభ్రమింప విశదస్థితి నిట్లుయె న్భయంబునక.

273

క. నామనని కాలకింపులు, నామనము గలంగ నీక్షణంబ యయోధ్యా

నామనని కేకక తగు, నా మనవాంఛలు జూడ నరిగెద ననఘా.

274

క అని రెనూరు యథాజి జ్ఞవనాయకు వీరకాని బలవ్యసనముగ

స్తుతికాయ మారఁ దొడఁగిరి, గొనిభరతుం డకుఁజాగూడికొని సరయముగక. 2 5

క సముదరిపరివారసమేతముగా సాకేతరాజధానికిఁ బురుషో

త్తముఁ డభ్యర్తుఁడు సరియె, ప్రేమితవ్యాకయుఁ డగుచు వేగిరపుటయనములక 275

క. ఇట్లు చని.

277

గీ. రెనుటి లేనివృత్తులు నంబరముటి లేని, యనాము శూన్యము నిస్తేజ మైవధంగి

మన్న పురి గాంచి విపులఁవృద్ధిక్తుకయుఁ, డగుచు నిట్లరి తలపోసి నాత్యలొన. 276

చ. తనపతి లేని మారినఁ ధుబునఁ జాలనమంగ శంబునొం

దివయది యిప్పులంబు గడు దీవయనములు పాచు రెవ్వరిం

గనినను మేలువల్గు రనఘం బగు వేదనినాద మురియు

న్వయబడ దేమియుక్కా పృథివీపతి మేనుఁ దొడంగ నేమొక్కో.

279

క. అని విరిగిండుము జని చని.

280

క. సత్యాస్థితివార్తి మూర్తినిభరించుటోనా నొప్పి వై

ర్మత్యాతావళివృత్త్యర్థి యుయి దైత్యస్తాపసంస్థాన యై

కరుగిన్నుం డగులక్ష్మణానుజాఁడు పశ్చాత్తాపసంకల్పగా

నాత్యాగారుఁ డేగబోయి భరణిష్టాపాలు డత్యావృత్తిక.

281

- ఉ. కేకయరాజనందన కృత్రిమభంగి నమస్కరించి య
కేకయరాజనేను మెటిగించి యొకిండుకతాల్ని లేమి న
కొకర మార్తెకొకరము గాఁ గలి మేమి పుంఁదు నామదిక
కోకయ నేయఁజొచ్చెఁ గలచొప్పు సమస్త మెఱుంగఁజెప్పమా. 282
- క. మనమున భయసంభ్రమములు, బెడఁగొన నిట్లగుచున్న ప్రియనందకుమ
ముఁ జూడ్చినిలిపి లేకయ, తనూక యిట్లనియెఁ గాఢభ్రష్టమృత్రిక. 283
- ఉ. మిజఁబండు దొల్లి నను మెచ్చి వరద్విత్తు బాసంగెఁ బు
త్రా జటబూని యగ్రినితానుకుఁ జెబువత్తుకంబు న
వ్యాజము'స్థితి వ్యవహార మున్నగు నీవు స్వాధా
త్రీజఃమాన్యత వ్యసుతుపరిపాలన మాచరించఁక. 284
- క. అగ్రసతీసుగు విభవోదగునిఁ గావంప నాత్మఁ దలఁచు గురూ
ప్రసాదానిర్దృఢస్థితిసాగిణి నడిగితిని మోక్షయగుసమయమునక. 285
- క. ఏ సర్గించిన వాయుగ, మీ సపవర్ధుఁ డయి మాఁకేంద్రుఁడు మాఁగ
బూనినఁ కర జ్ఞ నెఱవ, బూనినదచె నామఁ దడవిపాలయులఁ దిరుగక. 286
- చ. తఃస్మిన్ పుత్రుఁడఁ గ్రవనితాభవుఁ డాత్మపరీక్షహోదయ
తెన్నకొన బ్రహ్మచర్యమునివృత్తులు బూని చతుర్దశబ్దులు
బర్హి నవసింపఁబోయిన భవజ్ఞనవం డిటఁ దర్హియొకసం
జనితపుగుణ్యధాన్యధితస్వముఁ దై మృతినొందెఁ గావునక. 287
- క. విక్రమసచ్చుద్ధి భాణి, వ కౌరవ మచరింప జనకుని పిల్పులొ
కక్రియ లుపక్రమింప శక్తికృతునిధిజేజ నీకుఁ దగుపకు లని క
న భరతుండు మహింబడి మూర్ఖుల్లి కొండొకనడి కిందుక తెలిసి. 288
- ఉ. రాముని సద్గుణులను, రామునిలోకత్రయాభి రాముని నాత్మా
రాముని విషములఁ దిరుగఁగ, నేనుఁడొచ్చుంటి బుద్ధిహీనతఁ డిల్లి. 289
- క. క్షితిపతిఁ జంఁగితిని కన, క్షితి కంఠితి నుతుఁ రాక్షసిని గాక యని
దిరికేకయాశ్వవాయోనిత యగుఁతి కిందిమృతీవ్యులు గలదే. 290
- కా. వేదోజాతసమాను రాము వనవాసి, జేయు నుచ్చింత త్వ
వేదోజాత మొ రాక్షసిగులితదాసీజ్ఞానమా కాక వా
జ్ఞేతాప్రేరిత సూ మదీయసుయశోనిర్వాపణా మార మా
మాతా మర్తికృత్యుత్కృతేభు బది సామాన్యులు గా దారయక. 291

- సీ. నకు రాజ్యకాంక్షిఁగాఁ దనయనంబున నవ్వనీవుఁడు గతునూనా నేనునొక్కొక్క
యతిగ నీగర్భపుం గా విఘ్నించుట, కకట నాపూర్వశక్యకృత మొక్కొక్క
మద్దుతులకై రామునిభాంభోజంబుఁ గనుగొన నాకంకఁ గలుగదొక్కొక్క
మూత నీకపటంబు మనమున నిడికొని, కాసల్య నేనుగని కెనలనొక్కొక్క
- ఆ. యొక్కయమగు నకువ నోపను జానికి, యెట్లు లడవి సుచరించుకొక్కొక్క
జనులు భరతుఁ డెమిరసోజన్యధి యని, పొగడునునుచే లింక నెడనొక్కొక్క 293
- న ఆని పలికి కనుకవొడచు. 294
- ఆ. నన్నుఁ జూడరాదు నీతోడ భాషింపరాదు నిన్నుఁ జంపరాదు నాను
నిచట నుండరా దహీనపాపయతీ యటంచు వెడలి భరతుఁ డెరుఁజుగూడి. 295
- న. అత్యంతచింతాకాగ్రతాంధికరణుడై నీయనస్కులగు కాసల్యానుమిత్రాదేవుల కడ
కుం జని నచస్కరించి కన్నీరుమున్నీరుగా నేడ్చుచున్నం గనుగొని. 296
- క. చిత్తంబుల నుత్తలములు, క్రొత్తలగుడు నత్తలములు నొడుకుల దుఃఖా
యత్తుల నెత్తి పడంపడి ముత్తలముల నేడ్చి నొక్కొక్క మొగి నభయద్రువక. 297
- న. మఱియు ననేకవిధంబులఁ బలించునెడఁ గాసల్య. 298
- చ. భరతుఁడ రాముఁ డుద్రవనవాసము నేనుగఁ జోయె సద్యశో
భరతుఁడు రాజముఖ్యుఁడు భరజ్జనకుం డమరత్న ముందె దు
గ్భాగశరఫత్రశోకమునఁ బట్టణ మానె యరాజకుంబు సం
భరితునిప్రయోది నిరసాయితఁ బాల్పము పూజ్యగాజ్యముక. 299
- న. అనుటయు సహింపక. 300
- చ. చోరనృపకంఠుడై పురుషసత్తముఁ డెఱ్ఱుకుండు వెన్నునా
ర్చి కేనుకఁదిక్కి విన్ను రిగఁ జెప్పెన నామది రాజ్యవాంఛలే
మికి ఘోషచభూతములు చిత్రకంఠంబు సాక్షు లీనెలు
గకటలు నొవ్వఁబల్కె దనకంపఁ దలంఁపు నోసూర్యునా 301
- క. అన నిరెడు రామభక్తుఁ డేమాఁపుజ్ఞాగ్నుఁ డిమ్మహాత్ముఁడు భరతుఁ
డనిన యది రెఘ్మ వామను గృగవారి వదిచె దగ సకలజనులు నిశక. 302
- త. ఇట్లు కవించుటయు నెల్లజనంబులు నచ్చెగువునొంది భరతుం బ్రకంపించి రంత. 303
- క. భరతుని గాఢాకలెత్తిరతం గొనల్య మెడలు వట్టుకొని విశే
మరంబున నేడ్చెం దెత్తిరిచారిక లధికశోభరమున నేడ్వక. 304
- న. తదనంతరమున భరతుం డనుషంహితుడై తైలక్రోశి నిమ్మగా గఁగ్రహించియున్న

పిత్తశబంబుఁ గనుంగొని యల్లంబు జల్లన నొల్లంబోయి తల్లదంబు పెల్లివరియ నల్లన
మృతుం దగు నబూఢవల్లభకల్లజాం జేర్కొని. 405

క. పేమాస్పద విను మామా, తామనాపురిఁ బాడఁ జని పకంపడి రా మా
తో మాటలాడ వేటికి, రావద్రోహులము గాము గ జవతంసా 3 6

క. పురి పాడరినయది భవత్పవహలన లేమిఁజేసి పరప భిరః
పరిపాటన పండితరగ్విర పార్థివనశతభ్య ప జ్జీరణాభ్యా. 807

క. ననుఁ బాడవు కైకాసురుఁ డనుతలపునఁ జేసి ఘోర మగుమూర్ఖ మునిం
గిన ప్రియపుత్రుడు శత్రుఘ్నుని గాధాదరతి నెత్తికొన నది తగునే. 808

చ. అని చటియుం దవీయగుణంబు లగ్నిచి విఁపించి సచివు యాజడించినఁ దెలివినొం
దక పిత్తమణితో నలసంతి ప్తచిత్తు డగుభరతుం గనుంగొని సులగుణోత్తరం
దగుగురుం డిట్లనియ. 809

చ తిరిగినాగుల నిపులఁ జక్కడచె నివ్విఁ ధాగమాధ్యసా
పలనఁ బ్రకస్తుఁ డాచరికాంధపుడుం గడున్గద్దు పుణ్యః
కృరుఁడు పహీనలక్ష్మకు సమస్తమఁ దాల్చినభోగి యాఁగిం
గ నెపువేదనం బశట కార్యమె యిచ్చర నాథమాలికై 810

సీ ఒకయిల్లు వాసి యుఁదొకయింటి కేగిన, వా సిద్ధిగములగు వసనములను
గోసి నొత్తిచ్చునోవచ్చునీ యొడ్డులు, గాద జేహంతిగనున మాతృ
నకు జరామరణాదికృతు లాతినిఁ లే, వసలుఁ దక్షుఁడు న నామయంగు
కాశ్యకుం దని నిలఁబడుఁ దన నలసిల్లు, నింతియలు గక నితఁజనలు
గీ. పంచభూతాత్మికంబు దుర్బలము రిక్తమాంసవేదో పిద్ధమృతమలిస మత్స్య
రంబు నగు మేనిదేటునకుం బొగలుట, తలచిమాడ విచేకనుతంబు గాదు. 811

క. బంధుర మగుజ్ఞానము సుంబంధము లేనిమనుషులఁ బ్రాంధకమగు న
దృఢమణితోకాంధభి, వాంధువునఁ గూలదురు భృతంబుఁ జనముల్. 812

క. ప్రప్తయ నకాశ్యుతుఁడుఁ బ్రోత్సహము లగుపవ్వినియలు దెనుఁ గాలగతిం
దృష్టాంతము గాదే యదృష్టాంతమై మను సుధీమణుఁగోత్తర. 813

చ. అని పలికి నిశాంతివఁ నంబుల నిండుక తెలిసొందెన యతిని గనుంగొని. 814

అ. వశము గాని దైవవశమున కేగతి, వశవశేల యిఁక భవజ్ఞకున
కగ్నికార్య మాహితగ్నికై బోలె విఘ్నక్రమగ నోర్పు మడుతుడిక్కి. 815

చ. అసపుకఁ జీతదక్కి వసుధామరమఖ్యులు నర్వసిష్ఠుఁడం
దననదీప్రజఁబుఁ జిఁతిమ్మడిఁ జొరలుఁగూడఁ జడనెఁ 816

- ధనఘృతముఖ్యసౌరభపదాగ్ధచయంబులు గూర్చి కలదిం
 దనరగ నన్ని యిచ్చె విదితంబుగ నబ్బుతుండు సద్విధిక్.
 816
- న ఇట్లు పితృమేధంబు యథావిధియొకలాపంబుగా నిర్వర్తించి.
 817
- కి. భూకానంబులు ఓచుక. న్యాదానంబులును గోసహస్రంబులును
 ర్విదేవరలకుఁ గడునె, కాచకదివసంబులందు ఘృత దత్తం దొసఁగెన్.
 818
- న. మతీయు నద్వళాధున కమరలోకనివాసప్రాప్తి కరంబులుం నమకు నశుచిత్వవిరాస
 కంబులు నగు క్రియాకలాపంబు లెన్నియేని నడపి గుప్తజనంబులన్ భోజనకానంబు
 ను దృప్తులం గావించి ముచ్చాగ్నాధవామాత్యరూప్యాణసౌరజనపదనికరపరి
 వృతుం డగుభరతుల గనుంగొని యగుంధతీప్రాణవల్లభుం డిట్లొయె
 819
- ఆ. సమయరతుడు రామచంద్రుఁ డిచ్చుట లేమి, బూద్యారాజ్యధరముఁ బూన ముకఁ
 గుకలయంబు వేడ్కగూరునే రాజు లేకున్న భరతి మాన్యునోక్తినిగత.
 820
- గ. అనుటయు నవిషాదమనన్ముగ్ధుడై.
 821
- క. నీ కఖిలపాతీంద్రియు న, న్నివిధమున ననటయెల్ల నేనెఱుంగుదు మ
 ద్భారము కమస్తజనగాభావితమగ నిప్పు డెఱుక కరుటకుఁ గానే.
 822
- మ. ఫలమూలాశనుడై కుశాసనుడు నై పట్లొటబావాసి యై
 బలవత్తెవకుశాసనుం డయి మహాపాపాణపుష్కంకన
 క్కలచేలాన్వితుడై మదగ్రజాడు లల్కానం దపఁబూన ను
 జ్జ్వలభోగాస్పదపట్టణంబునను నిల్వ న్నాకు నధ్యక్షమే.
 823
- చ. పలుకులువేయునేల మహిమాలన మే నొనరింపజాలఁ బై
 న్ములుకులమీదఁబోలెఁ బదము ల్గ నెల్వవు నేల నాచునం
 బులుకుముఁ దల్లెరించెకు ద్వినోత్తమ యిప్పుడఁ పోయి మేనఁ గ్రొం
 బులకలు గ్రమ్మజేర రఘుపుంకవులఁ జాడకయుండజేర్తు నే.
 824
- క. అనగీగతుణై కాఘృతునిం బ్రార్థింతు నరిండు గా దనునేని
 ప్రపంచకాచార్య వహాగ్రవనీవిహారణము నాకుఁ గర్తవ్యమగున్.
 825
- న. అని తననిశ్చయంబుఁ దగ నెఱిఁగకు న్వినిపించి వారలె
 ల్లనఁ దనఁ జాటిరా నపుడ లక్ష్మణమూర్త్యుఁ డర్యస్థిష్ఠుఁడుం
 జనములు మువ్వరు స్పృహనసత్తములు న్నిగులు స్మృతరీతే
 భనిఖిలనదృట్దృఢజప్రబలాశ్విములు న్నెనుంబడన్.
 826
- న. ససాదయందై యయోధ్యాపుత్రులం బ వెలుగడి వేగింపు బ తనంబులం జని చని. 827

- ఉ. సాధునికాయ సేవ్యః కమసాధునిః గాయము వొంగఁ గాంచి త
ద్రోధవిభాస్వదాతిపనితోధవికాలరసాలభాదవహా
తేనకము వేడ్కఁగూర్చి నృపశేఖరుఁ డాధరతుండు మానసి
వ్యాధినిరాసకంబులు వదంబువులం గొనియాడి మొక్కుచుకొ. 820
- క. అన్నది సద్వశీకృతసువియ్య, అన్నది నటఁ గడచి భోతుఁ డెరియఁకునఁ దా
నన్నదిశత గురుతోఁ దా, నన్నది మదిమాది నడచె ననుజసహితుడై. 821
- న ఇవివంబునం జని యెడ నెడ విసోదంబులగు నశీవంబులు తుంగఁబులగు గిరిశృంగం
బులు విశాలంబులగు సాలఁబులు వాలోకించుచు సకయూ గంగా సంగంబు నుత్త
రించి గంగాతీరంబునకుం జని యందు. 822
- ఉ తానృపావృత్తము
సాధునీతిఁ గనియెరాజపత్తముండసత్తతా, కాధునీతిఁ ఘనఁఘనైతితాత్మకాదుని
వానినున్ము. దీనశత్రుసానుగర్ధసన్మనీ, సాధుగంధున్ గుహున్మిహునిన్మహిమన్. 823
- న ఇట్లు కాంచుటయు నగ్ధపలు డవాడగపూర్వంబుగా భగతున కిట్లనియె. 824
- క. ఇటు వెలువరించి రామునికలిమి గొని యంత నిలురక కలువనత్తై
బలిమియెయి నరినిఁదలపడఁ, దలచి యరిగె దిట్లు తుట్టితంపుఁదలఁపు కొ. 825
- చ. అన నతఁ డోనివాడ విను మట్టులు గాదు మదగ్రజన్మ న
జ్జనక సుతాసమేతు స్పృహసత్తము రాముని లక్ష్మణాకృత
జ్జనమరికీర్తనై ద్విపదసాధ్య కయోధ్యకుఁ దోడితే ముదం
బున నిలుపోక నీకగునె పోకడమాలినపల్కు వల్కఁగకొ. 826
- చ. అనుటయు సంతసింది యతఁ డాతనికి నివహితాస్థుసాద్యము
లనుచుపడఁగా నొసంగఁ దగుభంగిగ గంగఁ దరంగిణిచుడిం
బొనకఁగ నుత్తరించి గుహుఁ లో వివరించి విరిచిత్కర్య మె
వ్వరికి నలంఘనీయ మనివాక్యము నందుఁ దలంచుచు నెవ్వసకొ. 827
- క. భరద్వాజాశ్రమంబునకుం జని. 828
- క. అయ్యనిపరికి ననుసాగర, మృతవరించుటయు వారరహ్యున నిటు రా
రమ్మని భరితునికరముఁ గగమ్మున గీలించి మని కర మ్మయర క్తికొ. 829
- క. మనమున మాదత్కము నీ, బనకుండు చ్చురితొండ విధిశతమ్మున నిటు రా
మునిఁ గానఁ బోవు పెంతయు, ననకూలం బయినకార్యమని నెఱవొసఁగకొ. 830
- క. నలనొప్ప రాముఁ డెరిగిన. వలను భరద్వాజమానివలనఁ దెలిసి య
వ్వలఁ జనియె భరతుఁ డెరియె, వలనదగుల్యడినపులుఁగువలె నభిధియెడై 831

- క. ఇట్లరిగి విదిత్రకూటం బగుచిత్రకూటంబు సమీపంబునకుం జనునరసరముగ 840
- ఉ. ఎప్పుడు రామచంద్రుని ఖ మేగ్గడజాతుము కన్నలార నిం
కప్పుడు రామభావము లింపుగిందుము వీనులార దా
నెప్పు డయోధ్యకు న్మనల నేలగవచ్చును మితులార యం
చప్పుడు వేడ్కఁ జొరజను వారినిరావము లుప్పతిల్లఁగజ్ 841
- క. పరికృత పలుకులు తురగ, మృగహేమలు మల్ల నాగములబృంహితము
ల్లని బలిని యుక్కోనఁ, గల శకునంబులకు భీతి గలిగించుటయొక్క. 842
- క. తద్రీవముం బక్షిమృగో, పద్మరీవము న్లక్ష్మణుండు పరికించి యుండ
గ్రుద్దునుము నెక్కె నియెక్క, భద్రుంబుగ వచ్చుచున్న భరతునిసేనక. 843
- క. కని ససంభ్రముండై రాముం గనుంగొని 844
- క. రామ విను భరతుఁ డేమిటి, కో మనకిడ కెపుడు వచ్చుచున్నాఁ డనిన
నామితి మనలఁ దోడ్కొని, పో మనమునఁ దలఁచి రాఁ బుట్టి నెలుఁగుమీ. 845
- క. తనిపలిక నయ్యవసరక్షణంబున. 846
- చ. సరభసవృత్తి మోముల సచారము వేడ్కయఁ దోప నేగి య
బ్ధరతుఁడఁ దత్సహోదరుఁడు బ్రాతిగఁ గాంచిరి మానవేంద్రుని
న్నిరతశమాశితైఃఫణినిర్వహణ గ్రీవహాఖ గేంద్రుని
బరమపరితీతాపసకృపాగససాగ్రుని రామచంద్రునిక. 847
- క. ఇచ్చిభంబున సందర్శించి. 848
- క. పారిఁబారిఁ బుల కాంతురములు, శరీరమునఁ గ్రమ్ముకేర సరిమొక్కిరిసి
త్కరిచరణలలాటంబు లుగ్ధములు భుజములును భూమితిలమునఁ బొరయక. 849
- చ. అటు తన్నొక్కినముద్దుతమ్ములను సత్యగ్ధక్తి క్తితమ్ములం
బటువార్షంబున రామచంద్రుఁ డవనీప్రశేషఁ డాసక్తి గాఁ
గిటు వాశిత్వచనానిపూర్వముగాఁ గీరి చియుం బేరె ము
త్కట మాదుండఁ దవీయమ స్తకము లాఘ్రాణించి భావించియొక్క. 850
- క. కినికరములఁ దమ్ములప్పుడు, కినువులు నిమిరియు నతం డతనుమోదమునం
దనియఁడు రాముఁడు ఘనచంద్రులగు గావె గుహజన్మము లిలక. 851
- క. అయ్యవసరింబున. 852
- క. భూత్యాత్మజకును ఫణిపతి, సామ్యం డగులక్ష్మణునకు సముఁదిముగ ను
క్కవృత్త మొక్కెను రామ, సావ్యవృత్తము లక్ష్మణునిజన్మసమాకుండై. 853

6. ఇట్లు మొక్కి భక్తాసనంబుల నాసీనులైయున్న మొద రామండు 854
- చ. అనుజులఁ గాంచి నేమిమె కదా నగ నాథున కన్న నన్నతో
ననఘులు వార లోపిర్పదయామతి భూతి దా నతివ్యధా
జనితభవద్వియోగఘనసాగ మొదఁగలేఁ వానిలో
మునిఁగినవాఁడు కైవ్యత్రయ పురు శేగ్గునొలంగఁజో మా నే. 855
- చ. పరమకృపాకరుడగు గుణలఁగుఁడ డామరనేది క్రిత
తృతమతి నూన్పటవ్రీకుఁడు పార్థివసీరినిబాదియగు నం
బరమణిరంశి వార్ధిహిమభానుఁడు బాహుబలాధిగంక ఘా
తరమణి యొకఁడొి విడువన్వలసె న్నకల న్మహీశ్వరా. 856
7. సమరమున నుగాశేయుల, సమయింపఁగఁ జాలు బరివసము గలపతి దా
సమసె నీగ్రలువనవాసము నొందిన యేడవనిసమున మహాత్మా 857
- చ. అశుటయు వారిపల్కెలు నుహాశనికల్పము లైన మూలక
ర్తనవినిపాతసాలయవిభంబున నేలకు వ్రాలె రాముఁ డా
తనికిఁ బల్కె లక్ష్మణుండు ననుభవించియు న్నవసుధాతనూజయుం
లెకవగువఁత నెంతయుఁ దపించుచు మూర్ఛునింకె నంతిటక. 858
8. ఇంచుక నేడదేతి నను శీఘ్రుఁడు గామనియఁడు చాలనఁ
భించెను తమ్ములం గలి ప్రసన్నుడగు బగువాఁడ క్రిష్ణులు
నొందని నియతేనియు మనోభృతి చాలమిఁ దండ్రిగూర్చి నో
లిచెను దండ్రి పోకయనకృత్యనితాపము నేనుకుండునె. 859
9. వెడియు రామలక్ష్మణులు చేరువిధంబులఁ దండ్రిఁగూర్చి మా
గ్రాంధకులేక మా దశరథునియుత్తరు గాఢగాఢ చే
దండసుతుండ దండధరదండధనోపకృత్తి యందు నో
తొండఁగ నేడ్చి రెంటయు సహజసంబులుభంగి నావలై. 860
10. భీతాత్మ యగుచుఁ దనయియ, చేతులుఁ గనుఁ దినికికొనుచు శిషియడిరడుచు
నీలి తలచె దిగి కేగిలె, ధాత్యశుగఁచాకుకీర్తధామా మామా. 861
11. అని మఱియుం బలవించుచునసమ్ముక. 862
12. కైకానందనుఁ డన్నదమ్ములను భూకాంతాసునిం దాపకృ
త్యోకాపాస్తనయగ్ధవాక్రవరసంకుర్ధాశోధాతికాం
తాకృష్టాత్ములఁ జేయుదు న్నిహిరవంశ్యస్వామి గాయండు గం
గాకులంకవఁ జేరి యందు నిగమోక్తప్రీతియం జన్మవృత్. 863

౪. అశుభప్రేమాసహితుడై, మనుజుప్రేమకు దవంబుచున్నాత్ముడై

జఃత్వముఁ దిలొడకడఁగు, లాసరిచి కృతకృత్యుఁ డగుచు నుటజము సేరెన్. 384

౫ ఇట్లు వచ్చి రాముఁ డెరిమాచునంబు, ననుజనకుల బట్టికొన మహాశు

గాకుగహరి వ్రాలె నాకుగహరిఁ గూలు, నగమునట్లు ప్రణయగమునందు 385

౬. ఇద్వివంబునం దిత్వయణశోక వ్యాకులతమానము దైవ రామచంగు) భరతుం డూ
గాడ్చుచున్న చరిత్రంబున గురుండు కొనల్యా కైకా నమిల్చిలం రోదొనినదచ్చి
సముచితంబుగాఁ దత్వమానంబు డెచ్చటయు రామండు నీతలత్మణిసహే
తుండై కన్నీగురుఁ డవఁఘే)పుకోభాంబులఁబడుటయు నక్కలంట్ల కక్కడు
బలం గోడలం దీరించుచు నక్కలం గదియించి వెక్కి వెక్కి యొక్కగుక్కడ ది
క్కులుపిక్కట్ల నీడ్చిరి మితయులు. 386

౭. ఎల్లజనంబులు నివోగ నీర్లెవఁజ్జీర్ణుం దలంచుచుం

దల్లెతోడఁదగ్గఱిచిరావల నవ్వకు పేరుకొంచు నా
తల్లులుచువ్వరు మృతులు రాతణశోకభరంబు నొంది పెం
దల్లడ మంది యెచ్చినవిధం నది యెచ్చటనైనఁ గల్గునే. 387

౮. తుత్తియకాంతలు కోసలపుత్రియూ కైకయును చుగధపుత్రియు నుతోఁ

బురులిలైన్యఁ ధాత్రి, ప్రతీదైన్యంబు గాంచి పొగిలిరి మిగులన్. 388

౯. అశ్రుడు.

389

౧౦. నాకుఁ సోలి కేగినజంపిఁగు మామఁ దలంచి చిలత్తితో

నాకులపాలికారికి యొసఁగరాసురి యెచ్చ నేడ్వఁ గా
నాకులపాటుఁ జెందె గుసుమాక్షులఁ బువ్వసాకు) లొలుగుచు
వ్రా)మలు తిద్దిలాప పరమానము గాదె వదిల దలంపఁకన్. 370

౧౧. దివసంసరంబున నన్యైభరతప్రేమత్నంబుం గొంతదడిం గొనల్యావదనుండు దె
లిని నొందుటయుం దక్కనవారు నుపశమిల్లి కంతఁ జౌచానవదవ్రా)న్యాణగురు
బంధుభృత్యామాతృప్రేమానుజ్ఞ) మానముపేతుండై పవిత్ర)సమస్థలగుఖాసీనుండై
రముం దుచిరతవనంబుల నానందంబు గాంచుచు నుడి కొండొకసేపునకు భ
రతు నాననంబునం బ్రసాదవహితం బగుచుండె నిగిడించి పితృసంప్రదిప్తుం దిప్తుం
బుగ తనంబునం గడపి పురంబున కే మగుడిఁచువంతకుం గరుణ గలిగి ప్రచాపిపా
లనం చొనర్చ నయోగ్య కరుగు మన్నా యని సప్రేమసాదరబహుళంబుగా నాగు
భయం నలెందు విషాదంబు నొంది యెచ్చం గనుంకొని 371

- ఉ. భూతలవాధనాథ రఘుపుంగవ కోభకు దక్కి నన్ను నీ
తీరవృష్టిఁ జూచుము వచించెద రాజ్యధరంబు సర్వము
న్నారఁ బెట్టఁజూచెదవు వాతలఁ పట్టులు గాదు నీవు ధా
తీరలఁ మేలఁ గాతలరదే జగమెల్ల నుతించుచుండఁగన్. 872
- క. ఇమనభ్యుదయంబునఁ జక్రగ్రంథాయము రాజు కరుణాగని కుశలయముం
జరద పాలుపాండుం జ, క్యున రాజ్యమునేయుపాంఠె నరుదె మృగఘా. 878
- గీ. కేకయాత్యజ నడపిస కృత్రిమంబు, నియకయు నెంచకుము భవద్భవయమందు
నత్యుక్తిచూచుచు నీ కభిలభూభక్తిగర్భ కహియింప రమ్యా వరమృత్తి నిమ్ము. 874
- క. ర్షిత్వా ద్యాశ్రయములు, క్షణాశ్రయభక్తియులును వసయచింత
స్వర్ణసువర్ణము లడఁగు, స్వర్ణముఁ వగు రాజు లేని వసుకుత్తినికన్. 875
- ఉ. కావున వాగుసాగ్రధముఁ దైకొని నీవు జగజ్జనంబులం
గావు నరానిసత్కరుణఁ గాచినధర్మపురో సమాసముల్
గావు నరేంద్రభక్త్యులు కామణికత్వగురీం పేదనా
గా వసధూమి నీకుఁ దిరుగంబగునే నడిగుండు నీకే)యన్. 876
- క. ఊజోభావము నిర్వహింప నహితక్షోభంబుఁ గానిండు న
క్షీణానందము భూజనాని కొసఁగ వ్రుణును రమ్యురవ
క్షోణి నిన్ బ్రేర నాకు పామ్యమయ నాకు న్నివు దెల్పుగ మ
త్రాణంబు ల్వికలుండలఁచితి ముని పాప్తానాపవేశంబునన్. 877
- క. చాల స్వగతున వనమున, నేల నివాసంబు నేల నేల నని మ్రో
జాల భూపాలకు నీ, సాలన వసియింతు వన్మసాలకమాణీ. 878
- వ. అగుట ను రాముండు నుదస్మికగుఁ దగవదనాన రంబుడై 879
- ఉ. తమ్ముడఁ బెట్టివాడెవు గదా తెలసె స్థరవీరుడై మే
నెమ్మొలు రాజ్యపాలనకు నిత్యనందగుఁ దండ్రిపంపు ధా
వమ్మునఁ బల్కి కావల నవశ్యము గుర్రమృతీ వత్తు నీవు వా
ర్షమ్మున వాచరింపులు పృథాపపాలన మప్రమాదివై 880
- క. మనబోలినార జనుని, పనువున వర్తింపకునికి పాడిమి గుణమం
దన నీ నొంగునె ధర్మపు, నకుఁ గావించకుము రాజనందన యింకన్. 881
- క. పితృహక్తి నేమజక దై, తత్రాణాపరుడఁడ వగుచు నకుమరుజులరన్
భృగియగుఁడైతై వత్స, వతుద్దేశము బో)వుమా పృజలఁ బృజలకే)యన్. 882

చ. అతులము నేమియు దిగునావక మబ్బరతును రామచంద్ర

ద్రీ నిఖిలధూధరంబు గుకరంబుగఁ నాల్పట యుంక నామఁ ద

ప్పునిపయే నీవరణపామఁ బాఠి యిమ్ము రమ్మభా

యన నురరాజ్యతంత్రీయ ప్రమాదయన నైలయింతు నె తరుణ. 888

క. అని తనుఁ బార్థివచేడు తమ్మునకుం బాదుక బాసంగి మోదంబున కా

మనరేందుఁడు గొఱిట నిడికొని సుభావించె నతఁడుఁ గుతుకము నొందక. 889

గీ. భరతశత్రుఁన్ను లంత సంభరితశత్రు హన్తుచున్నాంగు లగుచుఁ దదఁఘ్రిముగము

మస్తకంబులు సోక ననుస్మరించి, యపుడు వీడ్పొని రతి ననంతరమున. 890

చ. శ్రీరాముండు దమదెస కుచ్చులిచు నమ్మువ్వునమ్మలకుం దాహాపహోషణంబు లగు

భావణంబుల నానందంబు నొందించి మ్రొక్కి వీడ్పొల్పి పాత్రాన్యాసభృత్యా

మాత్యజసంబులకు నవగ్రహప్రణామాదరసంభారవాహుక్యకంబు గా నెల వొసఁగి

దసిష్ఠాపక్షాతుండై నీతాలక్ష్మినిసమేతుడై చుగిడి పల్లకాలకుం జనుటయు. 891

గీ. పాదుకలు భద్రీకుంభికుంధస్థలమునఁ, బాదుకొల్పి మోదంబున భరితయగుట

భరతశత్రుఁన్ను లభ జిహ్వాపై లగుట, చాచరచ్చత్ర యలు కట్టి చరిర సగ

క. ఇచ్చిభంబున సమస్తబంధుజనపరిజనగురుపరివృతుండై చిత్రకూటంబు విడిచి భర

త్యాజాత్రమంబుఁ గడచి గంగాతీరంబునకు నడచి రట్టిమెద. 892

క. తత్కూటలలాసాలస, మత్కూటకలికాసుఖిం బత్కూటసురుసు

వత్కూటిత మగుచుఁ దను కత్తుత్కూలికచురుత్కూళోఁ మత్పానిపక. 893

క. దగ్ధామాత్ర మననఘానర్పణ మొనరింపఁజాలు తన్ను ద్యుగః

స్వస్వగంగాహోష, స్వస్వవమునఁ బ్రీతు లైక సమయముననుక. 894

గీ. ఎదురుదచ్చిన గుహునకు నెప్పు మెసఁగఁ, గాము వోయిఁకార్యమరేమును పనిని

యతినిదైవ సహాయత నపుడు దాటి, రంఘము వోగఁ దుంగురంగంగం. 895

చ. ఇట్లు సమస్తజనసమేతులై గంగానదీసముత్తరా బాచరించి గుహుండు వసుప ను

చిత్రపక్షంబులం జని తమసాద్రవ లిం గడచి సాకేతసామిప్రంబునకుం జని. 896

క. బల్లివిరియు బల్లిదముఁ, దల్లుల నెం గునిచి మద్యశత్రుమాలబలం

బెల్లకు గా పురిచి మనం, బొల్లయి నవ్వరనుఁ జొరక యుచితంపు మెయిక. 897

క. స్వగ్రామము నజ్జ్వలనశ్శివగ్రామము కదలి కడు యశఃపుంజంబుల్

కైగ్రామల గప్పఁగ నం, కైగ్రామముక న్యసించి నిష్ఠాపరులై. 898

చ. ఉదిరధరివారసమేతులై ముండి రంత నబ్ధిరతుండు.

899

చ ముఖమన ధాతుజీవనము సాంపు వసాంప లసన్మఖశ్రయో
 మ్ముఖమున ధాతుజీవనసమాహము పెంపు. దలిర్పఁ బాడుకా
 ముఖమున రాజ్యకృత్యము ప్రహేళమున న్నడివంగ రాజధ
 ర్మము యన న్నసించె మతిమంతుఁడు రామునిరాక వాచ్యమకా. 395

చ. ఇట్లయోధ్యాపురసమీపమున నొక్క యలఁదిపల్లియ నుదితవర్తనంబుల నుండె
 నని చెప్పి ప్రమదాచరేకంబున. 397

కా. ధైర్యేషప్రకటాటవీరవాన భక్తత్రాణపారీణ సు
 జ్ఞాతానాగతరక్షమాన గతదిష్టప్రక్రమాసన్నత
 ఖ్యాతా ఖ్యాతకృపాః సస్రవికలాక్షాతిసంభావితా
 హితావాస మునీంద్రమానసవివాహా పరివాసాంతితా. 398

క. పంకజలోచన మునిజన, పంకవిమోచన విశేషభాసుశ్రీవ
 త్సంకకగుణాంబుసేచన, పంకఽధనకామినీప్రభావితచనా. 399

మత్తకోకిల పాలితాభిలగోక నాయక భక్తసౌఖ్యవిధాయకా
 కాలభీకరసాంపగాయక కాలకాలముసాయకా
 కాలనీడకామనీయక కాయజిత్సుయసాయకా
 శీలయుక్తకృప్రదాయక శీలవేంకటనాయకా. 400

గద్య. ఇది శ్రీమూర్తినాయక పద్మధ్యాన పరాయణ భూమిభైరవనయ
 ర మనోభక్తనయ పండితసేవాసముచ్చయ క్రొత్తపల్లి లచ్చయ ప్రణీతం
 బైన కాళిధివిలాసం బనుమహాప్రబంధంబునందుఁ

దృతీయాశ్వాసము.

కుంభమస్తు.

అది ఘ్న మస్తు.

శ్రీశారదాంబామైనమోనమః

దా శ ర థి ని లా స ము.

చతుర్థాశ్వాసము.

కాంతానరముఖం

శీకాంతరతుహిణిః పుష్పాత్కృతః

నానావాసా సహనమ

హరిహర్యక్ష చంకటాద్ర్యభ్యుదయః

1

౧. దేవా తవనంతరః థాంధానం బవధరింపు మట్లు పరమంబు భక్తినిరతుండై నంద్రా
మయిన నివసించెనని చెప్పి యప్పట్టపట్టువుండవని వెడియు నిట్లనియె.

2

౨. తమ్ముని గాంచి రామఁడు కుఠారసత్యము వైసవాచ్చి కా
యమ్ముల నిట్లు నల్లు మన మన్యరనంబున కేగ కీకా
లమ్ముగు పద్మవేళ్ళమున లక్ష్మణ నిల్చితిమేని దా సమీ
పమ్ముగు టార్మనెంచి మనపజ్జకు నెట్టితుండ గ్రమ్ముట.

౩

౩. నచ్చుచుఁ బోవుచు నున్న, స్వచ్చును విఘ్నంబు పెప్పివాసంబున కే
నచ్చుపదం వెల్చిరి నెక, నచ్చొ నుండఁ జన దొలి కేగియొచ్చుక.

4

౪. అని పలికి సీతాలక్ష్మణసమేతుండై చిత్రకూటంబు వదిలి చని ముదిట.

5

౫. ఘనలత తన్మృదు కాంగిలిండికొన మి, ప్నండియొచ్చెడు కటపాలియను
రాసాణకటకబహుళంబు వై రార,వధి యుగగము వైస వర్తమను
శీర్ష పద్మమలంఁ జటపటధ్వనులతో, గుమ్మరద్రులు వాటుగోధికలును
దరుతోటరాంతరస్థఫణిఫణావణి, వ్రాతీస్తుణ్య ల్మృకాజాతమలును

౬. సామబవ్యాఘ్రభల్లకశోభములును, గలగి భీకర చగురానింగన ననులత
రణ్య మగు నొక్కొద్ద మాఁణ్య వలె, న్యజమాన్తి రామరాజ్యమాన్తి.

6

౭. ఇట్లు కనుంగొని.

7

- క. వన్యభోగ్రులులానునింపాశగభవ్యాహూచ్ఛభల్లాదికా
 భవ్యాభీలమృగావలీభయదకృభవ్యాధికాకంపితా
 వన్యాత్మోద్భవసాధ్యసాపనయనవ్యాసంగుఁడై యాత్మజం
 జన్యారావ మొనర్చె రాముఁడు పలకెస్తోమభీయంబుగఁ. 8
- వ. నిజభవంబుంకార్యురంబున వనమృగంబు లెవ్వఁడుం దమ్ముఁ జేరక పాటునట్లుగా
 విందుచు వివిధఫలవధుర వధురసంబుల నవనిజకుం దృష్టిచేయుచు య్యయిలతా
 కుంజపుంజంబులం జూపుచుం జనువనసరమ్మున లక్ష్మణుం డన్నం గనుంగొని. 9
- ఉ. సారము లోననూడికొని చంచలభావ మొకెంతటిక వి
 స్తారకీఘాచ్ఛటల్ జటలచందము నొందఁగ వల్కలంబులం
 జీరలుగాఁగ నాకులు పిశీర్ణతనొందఁగ రామచంద్ర) కు
 ర్వారతిపోభరం బిటు లరణ్యము నక్రియఁ దాల్చెఁ జాచితే. 10
- వ. అనుటయు మహానందంబు నొందుచుం జరిచని. 11
- సీ. అఖుకాబకలేలిహానసామాజికావర్తితపటుతరగ రములును
 వాతాయమాణకవాతేఘోవాత్ప్రమృకులసమాక్షినికుంజంబులను
 మృగరిపుప్రగరగంధగజేద్రసంఘాతెనంతుఁరిగిరిమోతరగులు
 భీతికవోతువారాతితకుకాది, కాటదంబితెతికవోటరములు
- గీ. శ్వేనకాలకపోతనక్రితవహావి, కాలమహానీరుబాలరసాలములును
 గలిగి విదలితఘననగినియజన, తాత్రమం బగునొక తాపసాశ్రమంబు. 12
- వ. కనుంగొని యభ్యుత్థాశ్రమంబుఁ బ్రవేశించి యందు. 13
- క. అనసూయాహృదయేశ్వరు, ననసూయాహృదయకమలు నగ్రు నీంద్రుం
 గని తత్పదంబులకు వం, నన మొనరించుటయు నచ్చుతప్రమదమునఁ. 14
- క. దీపించి రాముఁగని మని, భావం బలరార నర్హుపాద్యంబుల సం
 భావించి యనంతరమున, భావభదనిధు న్నమిత్రపట్టిని మిగులఁ. 15
- వ. సముచితగత్కారంబుల మనస్రియంబు గావించి రామలక్ష్మణులం బశ్రేతుకాస్త
 రణంబుల నానీసలంబేనీ కుశలంబడిగి రామను సముచితానీనుండై వధురసంభాష
 గమ్ములంబేల్చుచున్న యవసరంబున. 16
- మ. అనసూయాచరితారవిందముల కత్యంతానురాగంబుగాఁ
 దనసీమంతికతోల్లసద్దుస్పృణముం దాకించి చేదోయి నా
 య్యజతోడించి నమస్కరించుటయు నయ్యారేయి ధాత్రీగుతా
 వన వాతాదులనేత్ర నెత్తికొనియె న్నాత్యైశ్వర్యపుష్కలంబు. 17

- బ. ఇట్లాశీర్వచనపూర్వకంబుగా నెత్తికొని నిజవికాలపర్ణకాలామధ్యంబున ముఖాసీన
నజ్జానీ డడ్డేశించి. 18
- చ. ముఖములతోసి కాననమగుంధరకుంభితృనాజ్ఞ నేగుడెం
చి ఖరకరాతిపంబునఁ గృశించెడు భర్తపిఱుండఁపున
న్ముఖముదలిర్పఁడదవు ముక్తభయస్థితి వైపలివ్రతా
త్వఖనివిసీపునీమనరివత్తుర యుత్తమమత్తకాశిమల్. 19
- వ. అని మఱియు ననేకవిధంబులం బొగడి. 20
- గీ. అభిరామకమమభగతాభివృద్ధి, యగు నిదిధరించువారల కని వచించి
కంబుకంఠినింగరాగం బొసంగె, నత్తపస్విని యనురాగ వలితయిల్ల. 21
- ఉ. ఈకరణీశ్వరీంద్రుని యిచ్చినంగగు సంగరాగముం
బ్రాకటలీలఁదాల్చి కడుఁ బ్రాగ్జననేయఁగ నామెతోడ ని
ర్భటుఁడు రామమూర్తి దను బెండిలియైన చలత్రమెల్ల నీ
తాకులకామినీచుడి ముదంబునఁ దెల్పి యనంతరంబున్. 22
- నీ. అత్రిభార్యకు వివరణంబునఁ బ్రణమిల్లి, కులసతీధర్మము లోక్కిరిమిగుల
నిననానచేసెద వినిపింపు నునవుకు, నవ్యకనీశార కాదరమున
భర్తకుటకు మఱువలగుట లలవాకిట మెలంగుటయఁ బూచసము నొకర్త
శేవించుటయను నిషిద్ధమృగ్ధ కురూషియైన హరిస్వరూపిగాఁగ
గీ. మఃకరూపిఁడమ కడు దుర్మార్గవగు మహాత్మరణగ నాత్మభయోత్తయగుట
యత్తఁ దదట యకుఁడయై యత్తెల్లటయను గూడనికార్యము లయనిఁచె
నత్తపస్విని గల్గెప్రపాయోత్తయగుచు. 23
- క. భూగురపూజాఽవయా, వాసక్తలగుటయొప్పు దనిమరియునునా
శ్రీహాధుచక్రంబుల, భూగులికెడిఁగించె నత్తపాపితకరణక. 24
- గీ. అట్లుదెల్పిననీత ప్రహర్షయయ్యె, నంగ శ్రీరావలక్ష్మణులఁ బ్రేమాని
కధితత్వణ్యకథాసమాశ్రితమునఁ, దృపులై మోదవారాశిఁ దేలచుండి. 25
- ఉ. అత్రిత్రరాంబికప్రతిముఁ డత్రమనీశ్వరుఁ డాదిరింపనా
రాత్రునిఁచివేగినఁ గరఁబులుమాడ్చి రదాజ్ఞనొందినా
మత్రసమేతుఁ డత్రుని మెల్లనబిడ్డొనివచ్చియన్న భూ
పుత్రునిగూడియొగ నృపపుంగవుఁ డాఘోరమఁదాదటక. 26
- వ. చనునరగరూపునఁ జక్షుణుఁ డన్నంగనుంగొని. 27

చ. ఒకగటి కామతల్లి నుమనోజ్వలయై మృగుపల్లవాలిఁబా
యకవిటపోపగూహనకు నై యుదేసాఁగెను రామచూడు మా
నొకగటి కామతల్లి నుమనోజ్వలయై మృగుపల్లవాలిఁబా
యకవిటపోపగూహనకు నై యుటసాగుట యుక్త మేగుయి. 28

ద అనిపలికి. 29

క. ఆధరణీశ్వరుఁ డెకజా గృహదరమునఁ గాంచి యవల సరిగిరనియెఁబ
ర్ణామల మునివరులనప, ర్ణాచార్యోపనిషత్ సన్యోగవ్యమునందున్. 31

క. కనినారియాశ్రమములకుఁ, జనినారిలాసంగు ఫలసంబులుఁ దేసె
ల్లొనియమ్మునీశ్వరుల వీ, దొనిరాముఁడు దీపలలి కొనినన మునన్. 31

వ. బావలీలశ్మణ సమేకుండై పాపాకంటక సుస్పృశంబులై పాపంబులు గందు
చు దొట్టువడ మందగమనంబునం జకునెడ. 32

ఉ. నిక్కివిరాధనామరజనీ చరుఁడొక్కఁడు కచ్చి బానకిం
గ్రమ్మనఁబట్టి మూపునఁదగంగ వహించి విశేషరోషుండై
మెక్కిగఁ గొంచుఁబోయిన నమేయబలాధ్యుఁడు రాముఁ డంతఁచే
రుమ్మనవాని కడ్డుపడి నుద్ధతుండై యుజుండు వోడుగన్. 33

వ. ఇట్లు రామలక్ష్మణులిరువురు నెదిరించి. 34

కా. త్రోవోద్రేక మనమ్ములై రఘువరు ళ్లొ)రాస్త్ర)బాలంబుల
న్యేధింపం దనుబాధయు డతిరుచావేశుఁగు విస్తామా
యాధారే యుఁడు సీతఁడించి వెసలొ వారాముని న్లక్ష్మణు
స్సాధింపన్మకుట్ర పట్టుకొని యంసద్వంద్వముండేర్చినన్. 35

ఉ. వారలఁగాంచి సీతనగదన్ జనకాత్మజఁగాంచి వారలు
స్వారసిదీపతంబొరయ వాఁడు రియంబునఁ జోడలంచునున్
శ్రీరఘురాముఁడుం బురుషసింహుఁడు లక్ష్మణుఁడుం బలాకు నే
పారఁగఁబాటనీ కదిమిపట్టిది కంఠము చెంక ప్రక్కలన్. 36

అ అదిమిపట్టి వాని నల్పసత్తునిగ నె, తీరిగి బుభులకందతికి హితంబు
లైనవాక్యముల నాఖిలుబోధించి, ఏ మి కమితరోష వేగులగును. 37

చ. కుబాక భయంకరాస్త్రములఁ ద్రొంచుట యొకయు నొప్పుఁగాక నీ
క్రైతులు నలుకంగ నేలయని దుర్మతి నీలచేతికిచ్చి గం
కులవునె పోతుపోషమవె క్రు శృంగింపెన మందు వానిచే
గు లరనిఁగూల్చి కొక్క మొగిఁ దోయజమిత్రులబాధిచుద్రమున్. 38

- చ తదనంతరంబున. 89
- క కలరమఁ దెగఁజుతున్నది, మఁలకుఁదైవాదు నేలఁగూఁలను నెడసా
 ర్థులగుచు నలకుఁజీరి, కంఠీరవముల్లిరిన్ డిగఁజుతుకరణిత. 41
- చ చ్చాల్ల లంఘించి బాసకేధముంబునాపి యుల్లసిల్లి రంత. 41
- గీ రామదానివాఁడ గంధంబు ద్రెప్పి, యక్షణమ రామలక్ష్మణు లబ్బురపడ
 కాపమాక్షుంబుఁగాంచి నిశాచరుండ, గర్వఁడగుతుంబురాఖ్యగంధర్వఁడగుచు. 42
- ఉ. చెంతకువచ్చి రామన్యసశేఖరుఁగాంచి నాతిండుచు న్నిశో
 దంతమునంతయుం దెలిపి తర్కతివీడ్చి యక్షణంబు
 క్షింతమఁగుటఁదై ఖచరసింహు కు వోయివ మానవేంద్రిఁడ
 ర్థంత సదిస్మయతులగు నట్టిధరారవ జానువాత్తుఁడై. 43
- క. అరిగిభయంకర వనములఁ, దిరిగిదిరిగి యుయిల్లి ధిక్కృతరంగా
 తరభంగుని తరభంగుని, తరభంగరహితుఁడు గాయచంద్రుఁడు గనియెన్. 44
- క కని తచ్చరభంగపవా, బ్బుకటకలఘుతిరఫాల భాగుండైయ
 మ్మనిపతితఁచ నరఁడ, చ్చుమజ్జేశ్వరు నెల్లమిగుల చున్న - యున గన్. 45
- చ. గాఢాచరపూర్వకంబుగాఁ గొగిలించినాని యనంతరంబ ముగ్ధిలిచియన్న
 ధిత్రిపుత్రీ సుమిత్రా పుత్రులం దగుభంగి సంభావించి యమృతహరులకు నగన్త
 పాద్యంబు లాసంగి మధురంబులగు గంధమూఁఫలంబుల నాతిస్థంబునడిపి గుభో
 పఃప్టుండగు శ్రీరామంగనుంగొని తరభంగుండ. 46
- చ. నను బలభేది వాకభువనలబునకుం బిలువంగవచ్చిన
 నిన్దు మటు వోఁనిన్నుఁ గను నేకుకనిల్పితిఁ జూడఁగాంచితి
 న్మనజురేఖ నీ కలరమాపతి వాగ్యజనాదరు డవుత
 ఘఃతనోసంగు నీకరుణగాంచినవారికిఁ బ్రాణి సౌఖ్యమున్. 47
- క. తిరతజగన్ని వననయజ, పదవాసంబును ద్వదీయపదద్యసం
 పదకు సదృశంబులె తలపదతఁ ధర్మసూజధూను పదయామూర్తి. 48
- క. అని మఱియు బ్రస్తుతించి.
- క. అలముడేనెల ఫలముల, నలరుల నజినోత్తరీ యకాదుల నలకా
 నలరుచిరములగు తిలిరుల, - లరుల సదృశయాఁడగుచు - మ్మనియొసఁగన్. 49
- చ. పంతుఁడుండై యమృతాత్ము వీడ్చిని. 50
- క. సాలంబులు నరుణరుచికి, సాలంబులుఁ గీరసంతసాలంబులు వా
 చాల మ్మిల్లగు పీతమ్మల, చాల మ్మిల్లగు కనుకాలమ్మల యన్. 51

- సీ లలితావనిప్రవాళలతాకదంబు, స్తామై హరికులాగారమగుచు
 కళభూనిశే యై యుగుచంద్రకిరాణి, హులమైచుహితవిశాల మగుచు
 మహానిరుగండక మదజలమాత క, భూమమై రాజీవధామమగుచు
 వ రాశిక శుగు వ రాశిక గమగోని, రాఘవుండలజ గోత్రాసుతాస
- గీ మేతుండై చని సద్గుణోపేతుఁడనియై, య్యగత్యాంతరంబు సధికనిష్ఠఁ
 దపమొ గుచ్చ మహాత్ముకాంత వినులాత్ము, వీక్ష్యకరణోటిధామసువీక్ష్యనామ. 52
- గీ. కా చియాతని చున్నట్లొది సన్న, తిండి యమ్మాని మాజ్ఞానహించిమి చి
 తన్నుఁ బ్రాగ్నించుమునుల యుత్తయతపోన, వ బులగుకాడఁబోయె నయంబుమీఱ
 వ అరిగి ప్రమాసాగుండగు వారాఘవుడు. 54
- సీ మనికుమారులకుఁ గమ్మని ఫల బులుదెచ్చి, యొసంగిలాలి చుచు నొక్కచోట
 సారికాంతులతపోధనవాతిక బుల, నుటకముల్లబ్ధి మ నొక్కచోట
 వాచ యనుకథిత వక్త్రణ్యకకథ, బూకొని యలగుచు నొక్కచోటఁ
 దాపసులకు మద్రవములుగావించు, రక్కసులవక్త్ర చుచొక్కచోట
- గీ. బునిరకేణ్యుల కజనోత్త రీక్షకాచు, లాసంగి దీప లమగ్నము నొక్కచోట
 నొప్పునునిచ్చు నొక చానొక్కచోట, రామఁడుచరించుగుణాభిరకుఁడుమఱియు
 క. మనిజ ఘనహితకర్త, ముఁ గొన్నిది యులచట మోది, చుచురా
 మ రే త్రుఁడువారిలవీడ్కొని తగుగతిర దక్షిణహా శివ బుక. 58
- వ. కాచి చు ప్త్యత్యాశ్రమసమీపంబు చుగు వసకమున. 57
- సీ సిరిపీఠకాతులఁ జెన్నొండెఱువల, కతిమాత్రకామాద మావహి ప
 శౌకనైకశ్రేయ కాఖ్యాని తగిల్చు మమై వలపులు సందడి ప
 వృగుకళాకర్షణ మేచక కేకాని, నలసింధి బయి కెమ్మినింప
 నిజసోల్లాసిగి ద్విజసింధి బయి, యి ఘనితైకురుచు లెప్ప రాము
- గీ. వారు హృద్విఘ్నము గుమానకులనేలు, బాలనహకావడ బు వజ్జకేగుఁ
 గాంతమా యూరగ నాటక బుఁ గాచు, గొమ్మపండులగోయె నొక్కయందు.
- వ. ఇవిసలు మద బునొ గుచు, శ్రమ బుఁ గు చుచు, తిలకుమ రెడఁకుచు పెడ
 పెడ దగిగు పువమిపట్టి గమఁగొని రాము క. 59
- క. యాసనుభవదువర మా, యాసను రానెల వలచ దదవికనుమఁ బా
 యా సముదిరుగ మన్న ద, యాసచుధికవృత్తిఁ దెల్ప ది వివ్రుకటా! 60
- క. లాయమ్ములు రిపుకవపు, లాయమ్ములు సంతతివిపులాయమ్ములు వా
 లాయమ్ములు మరకిపుకు లు, లాయమ్ములు భయదభిరలాయములయ్యెన్. 61

క. కాంతారమ్ముల నుదతర, కాంతారమ్ములఁ జనిపఁగా నోపుచె న

తాంతారమ్ముల నులికెను, కాంతారమ్ములను విభుడు గొల్గింటఁ జేర్చెన్. 62

చ. ఇట్లు బహువిధోపలంబుల నలరించుచుండఁగల - యున్నదమ్ములు దుర్లభురణ్య
మార్గముల నప్రమాదులై చని చని యొక్క నాడు. 63

ఉ. రాసుకు లగ్నమంశవనరాశినుధాకరు లెంతయే సు

త్రాసుకు నర్కమంశవనరాశినుధాకరమై యోగధా

త్రీనుభంగూడి చొచ్చి విహరించి రాముడు లక్ష్మణుడు న

జ్ఞానచక్రశ్రయ మేరితర మాను గడంగి తొలంగఁబెట్టెగన్. 64

చ. అది మతీయును బ్రసిద్ధశ్రేష్ఠప్రవృద్ధ కపిత్థవటాశోక వాడిమితరు సుభృతంబును
పారిభాతకామ్రాశ్లేష్టాశ్లేష్టకపిందీతవిభీతక శీలికీర్ణలలిత జయ జ బీరానుబర
నింబ భూనింబకదంబ కదంబ భూమిజంబు కావ్యదంబక కాశోదుంబరి కాంబుజ
భూమిజంబు కాముఖానోకనా సంకులంబును శిలిసారక చామూరక కుమాక
కలికారక రంజయూరక సాల రసాల తమాల కృతమాల తూల తాలహితాల
నారికేలభండీలంకాలపద్మాల క్తమాల సాలవిశాలంబును గలిగి త్రివిష్టపంబు వి
ధంబున ర. భాసురశ్రేష్ఠకావర మందారేంద్ర మరసాన్యతాన్వితంబై పృథ కరాక్ర
మంబున కుంభస్వంధనవీరతనుధనుర్వాణాం చిత్రంబును నభోమాగ్ధంబు చందంబునఁ ద
రణిరనుమనోహరంబును యథోభవంబునై నడి నన రాశి సంబును సత్యలోకంబు
ప్రకారంబునఁ బ్రహ్మణ్యకారకాగానుత్తీసముపేత బులు జటీసయూనా బురకు
వుఁ జటికాశిక కాండీల్యలోమశ కపిలానుకూలంబును కైలాసంబు పోలిక పాకు
పరహైవవతీ శివాధికంబును, బలిసద్గంబు నవు, కిరవపలాశరాక్షసీ సుముతం
బులు యథాయాధికంబయ్యను గుగురా లగ్నభయ కంబులు ఋతుపున్నాగ
మయూరారిష్ట వ్యాఘ్రాఖ సమన్వితంబయ్యను ఋతు పున్నాగమయూరారిష్ట
వ్యాఘ్రాఖ సమన్వితంబు నాగనల్లిలవలీలతా మహాసుతాత్రిపుతా నాక్షాడిలతా
బహులతారిరామంబును యెప్పునయ్యోగ్యంబునం దట్లు ప్రవేశించి పెట్టుల
నెనుటఁ బెట్టికొని మెట్టికొట్టికొనలం బురులునిప్పి యాడుట్టి నట్టునపట్టికట్టులం
గాంచి మోక్షోత్కర్షణంబునందును నొక్కొక్కపట్టునం బుట్టుల నిక్కొక్కొక్క దిక్కు
లమాయ గౌఢేంబులంబట్టికొన నుంకించు శబరకాబకులం జుట్టికొని ప్రోవులై
పోవు సారమేయంబులకు మారంబుగాఁ దొలంగును, బండి గురివింకతీవచప్పరం
బులనీడలం బండి విక్రమించుచుం బండినకంటకఫలంబు బుపయోగించుచు,
స్కంధాగ్రంబును మున్నెగని తదంతరంబున న్నినువులకు నిజలాంగూలదండంబు

బూతలుగానొసంగి యెక్కించుకొని కాఖ్యాగ్రంబులం దుముకు కాఖ్యామృగంబుల
 సహాయం బపేక్షించుచు, నకులంబులు లేనిహానులంబులు విడిచించు నేర్వనకుం
 బొంగుచు, భుజంగసమాదిగిరమ్ములగు ద్రుమమ్ముల కొమ్మలు భుజంగాదింగితలగు
 కొమ్మలబోల్పఁ బట్టగు ప్రదేశంబులం దిరుగుచు, ననేకవిధ మార్జునాలంబుల
 నాలొకించుచు, సారంబులగు కృష్ణసారంబులవారంబు వీరంబులం బాటు నార
 వంబు లాలించి, ఘోర క్రూర మృగంబులుగా కలించి పరించుచు, కమలాకగ
 తీర మహీయహాగ్రశకున నిపతింబులగు ఫలంబులు జలంబులు బుడుంగు బుడుంగు
 వనుచుం బడుచప్పుళ్ళు మెప్పాదవ నాలకించుచు, నుత్తుంగంబులగు హస్తకృంగం
 బులనుండి వెలువడి జలజలఁ బ్రవహించు నెలయేళ్ళవనుకరించు పూఁజేనె నాఁకల
 సమాపంబుల నిలుచుచు, వింతలగు కిమ్మతావులు వెదవల్లు కపురంపుటనఁటి బోది
 యల నారినేకొనిపోవుచు, రేపకడఁమేల్గుని యెరలువెట్టి పిల్లల నెఱకల నిఱికిని
 యొదిగి నిదురించు కారుకోడిపిట్టలం బిట్టలికించుచు, సర్వవృశ్చికంబులకు నెఱ
 వక వెరవున నెలుతురుకై వత్తి నోటంగఱుది కట్టికొని యల్పవికాలంబులగు గిరివి
 లంబుల దూటి చని యందు నిదురించు నేదుపగులం గడకాళ్ళు కట్టికొని వెనుక
 కీడ్చికొనివచ్చు నిషాదుల సాహసంబున కచ్చెరువునొందుచుఁ బథమ్మనఁ దమ్ముం
 గాంచి భయమ్ము గ్రమ్మికొన రయమ్మునంబొరులై పాటుశకకాది తుద్రజంతుని
 కరమ్ముఁ గరమ్ముఁగినికరమ్మునం బోవిడిచుచు, మృగయాపక్షి ప్రసాదై పృష
 ఠ్కింబులు వనుఁగోతులం గ్రుచ్చికొని యుచ్చి చనినవేగంబునం గాఁడినవాడిన
 తోకలగుమానిషాకల నాలొకించి యాకులంబు నొందుచు వడియం గొన్ని సుంక
 టుఫలంబులం బాదంబులం దీవలలికొనినం బోఁజాలక మిట్టిమిట్టిపడు కలుకుల
 సమాపంబునకుం బోయి బంధమోక్షంబు గావించుచు నత్రమంబులగు తాపసాశ్ర
 మంబులచెంతం గాసారంబుల వీరంబులం బర్ణకాలలు వికాలంబులుగా నిర్మించికొని
 వసించుచు, కర్మకలిలంబులు వెలువడి దీర్ఘ జహ్మోష్ణలంబులుసాంచి చిలుచీమ
 లంజనిమాచుచు నలుకువొడమనం బాట్టచుట్టికొని వెలికింజిప్పుల ప్రావుగన్నట్టుఁ
 గొంతవడికి భయంబుడిఱిన నెప్పటియట్లుతిరుగ నారంభించు నాలుకల నాలొకించు
 చు, ఓవిధవధువధుర ఫలపలంబుల నాఁకలివుచ్చుచు, బువుర ల్విస తదమండంబు
 తారకానిహితంబు నాకాశంబు చందంబుగా విరేక్కించుచుఁ గంఠీరకంబులకుం
 తోక్కఁతం గుఁభికుఁభిస్థలంబులు వగులిచిన నందలి క్రొమ్మర్తియంబులు
 రాజుట గానెలుంగక బదిరీఫఁద్రుకు దిట్టంబులగు నత్రపుట్టికలంబెట్టుచు, విటపాగ్రం
 బుల నమానమ్ములగు నెమ్ములు గనుగొని చిలుకపులు లబ్ధమృగంబులం బట్టి

యచటఁబెట్టికొని భక్షించుటగా నూహించుచుఁ దరుశిఖరకులాఁపరినిక్షిప్త
నితాండ గ్రహనోద్ధితకృష్ణస్వస్థ సమాలోకన జనితి మహాశోకోనవేగ పరిభ్రమితే
పక్షితులార్త నాదంబులకుం గనిఁగించుచు, మచ్చికలచ్చుపడం లేచ్చునెఱిగి పచ్చి
కపట్టులకుఁబచ్చి మెచ్చించుటఁడి మేయుచున్న సారంగంబుల చరమాంగంబు లధి
ష్ఠి చి రిభుర స్వర్ణనలున న్నిఃశితకయు శలభవిసరంబుల సరభసంబునం బట్టికొని
మ్రుగి క్రమృత నెప్పటివట్ల లేళ్ళ మాఁఫల బాదఁబులు మోసి యల్లసిల్లు
భరవాజంబుల నభివీక్షించుచు, నిలఁజెల్లం జరిచీరులు గజుచి పట్టినంక శలఁబాలక
తరులతాగుల్యంబులు సాల్పడ గొట్టికొను మెట్టపొట్టసాజకుల యాకద్రవంబులు ద
స్సిచికొని పోవుచు వాద్యోప్రదేశ బుల విహరి చియు బుచ్చురసంబులు పుక్కిరు
లంబట్టియు వచ్చుచుఁబోవుచున్న జంటిఁగలకావెంటండప్పఁచని క్షేదప్రపటలని
ఘ్రాహమృదుగు ననోఃహమృదుల గను గొని తన్నిమిత్త సమాయాతభలుక వ్రాతం
బులందోలి రిద్దఱ్ఱమృదుల గరమృదు సోపపుటకుఁ గరమృదు నిజకటమైవశమృదుగా
కున్నం గొనగోళ్ళనవియంచి కాలువధుధారలం దోయిరులంబట్టి క్రోలియుండనిని
సనకతాతినెఱియుల జేతులు వజపి వధుకోశంబులు దీసియుఁగలనం బొట్టుంబులు
గట్టునెడ నెఱుంగక చిన్నిపూదేనె పొరలం బురువుల రుద్రైలని పాటవైచు చిన్న
వారలంకాచి నగుచు చురల సెరించు చెంచునామకుల వింతిమాటలకు స లోమ
బునొందుచు ఫణిఫణామణి లోకం వికాససాలసాధారిత కోరితిరిగిని దీపకాదీపి
తిమ్మదుగురుచ్చ సుమలతాకాయమానమధ్యప్రదేశ మకరందిపరిక్షాళిత కలాకలా
నీనల్లిలదల్లవాధరి వినోదమధుర వేణునాదంబులకుఁ గరంగుచు నిజకంఠు సంతా
నంబుల గుల్మారతరమ్ములు నిరందిరమ్ములుగాఁ గర్పటాకారంబున నేర్చున నల్లి దా
నిం దగుల్కొని చిక్కిన కీటకంబుల దంశలబు బువదంశంబులుగా భక్షించు నూర్జ
నాభంబుల యాలోచనంబులకుఁ దలలూచుచు మేపుల సందడిం తెదనపోయిన
సమయంబునఁ బొడిచి చని క్రోల్పులులు సలఁగులంబట్టికొని పాటునెడ నిజకాటకం
బు లొనరించు నార్తిదెలుపు ఘోరకారంబు లాలించి గ్రక్కునం గలసికొని వ్యాఘ్రం
బులని గ్రహించి పిల్లలగుమింగఁజెకొని పొదిల సంతసంబుం బొడలుచు ఘుఘుర
ధ్వాజంబులం బుడమి క్రక్కులింఁజెకొని యొక్క ప్రావుగా నిడుకఁ జొక్కియొప్పు
స్తబ్ధకోమలంబులం దెలపుచు కపకవల న్యోన్య సఃకృతినోహుభర ప్రభూతరస
కుతాళఃకావ్యాలాకలాఃకలుకు సహాయలైన వధ్యావృత్తి సమయొష్ట కిరణోష్ట
కహిష్టవైత్ర నడవైత్రఁడి పోలఁ నైభఃకలు నిధంబులుగా నభివీక్షించుచు,
వృక్షవృక్ష శేఠం దుర్గధ గర్భరైః ధూర్జవృక్ష ధూర్జమఘాతంబులకు

రోయుచు, చమరీమృగ వాలక్యజనబిజనోజ్జనిత మరుచ్చలలలాలతాంతజోలి కా
సంస్థితంబులగు మలిందబృందరూపకారణమును విసోవంబు నొందుచు, తనకునకంబు
లు చెవకొనం గనుకనంబాటి ముప్పరిం దొలంగఁ దమ్ముంజేరిన దురువారంబులం
గటాక్షించి తద్విశోధంబులగు జంతువుల నదలించుచు, చనోపారవిపరీత భయాన
కంబులకుఁ దానకంబులగు ఖగమృగస్వసంబు లాకర్షించుచు, నిరోధిత తరణికిరణ
ప్రసరణతరులతాశిఖర పరిపక్వఫలప్రతిబింబిత తారకాకోరక ప్రకర్మలనుబోని ఫణి
ఫణామణిప్రభాపటల భగద్ధగిలంబున కచ్చెరువునందుచు, వసిడిరాకిసలయూస్త ప
రిస్త్రు ముక్తాఫలక్రమాభివీక్షిత బాలశృణాంకురాద్రమాలికా ప్రతిభానిత హిమానీ
మిడుస దోహంబుఁ గొనియాడుచు ని,దారం బండిన దొండపండుబండం దండిగఁ
జెక్కి జగురు గండల దంజోపతండంబులుగా బెండవడి పడి పీలిపట్టలం
బట్టికొని మెచ్చునచ్చు మచ్చులం బుచ్చుకొను శమనాంతకుల చెంతకుం బోగచు
దివాచర నివాచర మృగపక్షి ప్రచరణంబులను గవల శైరర వికసనోన్మీలనంబు
వలనను ప్రభాకరోదయ కలాస్తయ కానియాపణంబు గావించుచు పెట్ట
యాడుతెప్పిలంబట్టి విడిచుచు కాద్దలంబులం దోలుచు తీర్తువుల కీర్తియచు
శరభంబుల సరిపెట్టుచు గవలులంబుల గడలేప్పుచుఁ గలుగురులకుం దొలంకుచు
వాడిగల ముండ్లుగాఁడిం దూఁగాడుచు ననోన్మీలై న్న సంకోమణలు లగు సం
భావణంబులాడుచు వగూతపహిమానీ నివారణంబుగా గుఱ్ఱుమావులపజ్జకుం బోవుచు
గుఱుచువిసరంబులేటుచు నీరంబులం దూలుచుఁ గొంతిదూరంబు దివచని యొక్క
నాఁ డొక్క పుణ్యాశ్రమంబుఁ గనుంగొని యాడు.

65

మ. భవనారణ్య భద్రప్రతితు మగుణ భ్రాజిష్ఠ విధ్యాధిమ
ర్భవనాగారిఖగాధిపు న్నియమిసంభావ్యప్రభావాధ్యునిక
భవనారాధ్యుని మాత్రవచ్చులికితాంభోరాశి ముక్తాధసం
భవనామక జగదీకవంద్యుఘులూపామ ద్రప్రాణీకీర్తన.

క. కనమ్రొక్కఁ సీతారామని గ్రమ్మనగుచ్చియై త్రి మునిమమ్మలని
కొమ్మననమ్మననమ్మగదియ, నునుజెమ్మలునొక్క కతుమనోమోదమున.

67

ఉ. అంబుజమిత్రగోత్రకలకాంబుధిసోమని రామునిం బ్రహ్మ
దంబునగన్న పుత్రునివిధంబున నెంతయునాదరమ్మురూ
పంబునహింసెనోయనఁ గృపనృనిజేల్చి ముఖాసనార్హ్యపా
క్షణంబుల గట్టనాక్రమించయమ్ముల గట్టలరించి పెండియ.

69

క. లక్ష్మణుఁగృథలక్షణుఁడు, లక్ష్మణుఁడున్నించి తనకులసరిననిచెనా

లక్ష్మీసమాసయగుజనకజ్ఞాధీశసుతఁ బూజఁ గావింపంగఁ.

69

ఁ. నియోగించి రామలక్ష్మణుల నుచితాసనమాసీనులం గావించి మధురకచనరచనల నురించి రాముం గనంగొని.

70

ఉ. కా యమువొంగనిన్నఁ బాడఁగాంచితి ధన్యుడనైతి నాదినా

రాయణమూర్తివీవు మునిరత్నకై యటులుద్భవించినా

వాయసీతనూజభవదంగనపంకయహాక్షీలక్ష్మీసూ

నీయనుజాండు లక్ష్మణుఁడు నిక్కము శేషఫణిఁద్రుఁ డారయఁ.

71

చ. త్రిదశఁపద్ధకావ్యతిగుఱించి విరించి స్మరించినకథ

త్రిదశరథోద్వరావరసతీత్రయమందుఁ జతుర్వరాస్త్రు

బుద్ధమనఁదాల్చి పుట్టిరినమోఘమువిష్టుఁడవీవు తావక

ప్రదరనిపాతితంబులగు రాక్షససైన్యములొక్కఁ డ్రేర్చిడిఁ.

72

ఁ. అని యభినందించి మఱియుం బుణ్యకథావిశేషంబు లుపన్యసించుచు నిట్లుండనగ
స్త్వయోక్తనాఁడు రఘుపుంగవు గనంగొని నీవింక నింగుండవలనను గౌతమీతటం
బున నుత్పటంబగు పంచవటంబుగలదచట నుటజంబునిర్మించిరిని జానకీలక్ష్మణ
సమేతుండవై యప్రమాదంబున నుండునదియనిచెప్పి రాఘవున కమోఘశరీరుఖ యు
లాసంగి యాదర తీతయంబున.

73

క. కాస్త్రయంతితునినరణగ,భస్త్రస్త్వయవరుని రావభద్రునిఁ గరుణ

స్త్వస్త్వధికంబగునటుల నగస్త్యుఁడు దీపించెఁ గౌతుకం బలరారఁ.

74

ప. దీపించినం బహుండుంబునొంది రామచంద్రుఁడు మునిచంద్రుం గనంగొని.

75

క. వింధ్యమనఁజాలతి బలవరి,పంధ్యభ్యర్థితుఁడవగుచుఁ బాణిరేలముం

గంధ్యదకమ్ముఁ ద్రావిత,పంధ్యతపోవిభవహృద వశమే నిత్తుఁ.

76

ఁ. అనియట్లు డ్రేర్చిభినందనపూర్వకంబుగా వీడ్కొని.

77

క. సాలగుఁ సాలపనసత,మాదవతుశేషాగ్రక్తమాలసదమసీ

తాలమగునంబుఁ సీ,తాలత్మణసహితుడై ముదంబున నరిగఁ.

78

గీ. ఇన్విధంబున నరిగి మదేధిసింహ,శరభశార్దూలభల్లుకనైరిభతరి

గలిగి కాకఘోరరవాక్రంతమగుచు హావన బుల వివారింపు నవసరిము.

79

సీ. తటమఖతరకపాచ్చటలు గనంగొని, యఃక్రూరిసర్పంబు లేయటంచు

గుడ్డుఁబయ్యలువాలు క్రోడంబులను గనంగొని యిదిగజములొకోయటంచు

- క. లక్ష్మణుగృహలక్షణఘన, లక్ష్మణువన్నించి రసకులసతిననిచెనా
లక్ష్మీసమానయగుజన, కక్ష్యాధీశసుతః బూజః గావింపంగఁ. 69
- వ. నియోగించి రామలక్ష్మణుల నచితాసనసమాసీనులం గావించి మధురవచనరసంబు
నలరించి రాముం గనంగొని. 70
- ఉ. కాశమువొంగనిన్నఁ బాడఁగాంచితి ధన్యఁడనైతి నాదినా
రాయణమూర్తివీవు మునిరత్నకై యటులుద్భవించినా
నాయననీరనూజభరద గనపంకయహాక్షలక్ష్మీసూ
నీయనుజాండు లక్ష్మణుఁడు నిక్కము శేషసీతఁడనుఁ డారయఁ. 71
- చ. త్రిదశపద్ధకావృత్తిగుఱించి విరించి స్మరించినకథి
త్రిదశరథోర్వరాతరసతీత్రయమందుఁ జత్వారాకృతు
బృదనునఁదాల్చి పుట్టితివమౌఘమవిష్టుఁడవీవు తావక
ప్రదరనిపాతికంబులగు రాక్షసపైఠ్యములాక్కఱ వ్రేల్చిడిక. 72
- వ. అని యభినందించి వతీయం బుణ్యకథావిశేషంబు బువస్యనించుచు నిట్లుండనగ
స్త్వంజొక్కనాఁడు రఘుపుంగవు గనుంగొని నీవింక నిండుండవలవను గౌరవీరీటం
బున నుత్కటంబగు పంచవటంబుగలదచట నుటజంబునిర్మించితిని నానకీలక్ష్మణ
సమేతుండనై యప్రమాదఁబున నుండునదియనింపి రాఘవున కమౌఘశరీరు య
లాసంగి యాదరి తీతయంబున. 73
- క. హస్తయంతితరునినరణగ, భస్త్రవృత్తవరుని రావధక్రునిఁ గయణ
స్వస్త్రధికంబగునటులఁ గ, భస్త్రఁడు దీవి చెఁ గౌతుకం బలరారఁ. 74
- వ. దీవిందినం బఁమా దఁబునొంది రామచంద్రు ను మునిచంద్రుం గనుంగొని. 75
- క. వింధ్యమానణఁతతి బలపరి, పంధ్యభ్యర్థుఁడవగుఁ బాణిలముఁ
గంధ్యదకమ్ము బ్రావిత, రంధ్యతపావిధివహగడ వళమే నిమ్మక. 76
- వ. అనియట్లు ప్రతిభినందఁ పూర్వకంబుగా వీడ్కొని. 77
- క. సాలకుఁ సాలపనక, హలవతుశేపూగ- క్తమాలనదమసీ
తాలమగుననంబుఁ నీ, తాలక్ష్మణసహితుఁడై ముదంబునఁ కరగఁ. 78
- గీ. ఇవిధంబునఁ గరిగి మరేధనింప, శరధికాద్భూతభిల్లాకరైరిభతతి
గలిగి కాకఘూకారివాక్రాంతమగుచు హావన బుల విహరించు నవసరిము. 79
- నీ. కటమఖతరుకఫాచ్చటలు గనంగొని, యః క్రూరసర్పింబు శేయటంచు
గున్ముఖద్యువాలు క్రోధంబులను గనఁగొని యివిగజములాకోయటంచు

వావిరిమెలగు కభానల బులఁగని, యివివెన భూత బులే యటంచు
 వీచికానదృశం రీచికల్లకుఁగొని, యివివీర వీరీ కలే యటంచు
 గీ. దఁద్రాక్షాక్షవనీవితా సంద్యల్లలితేష ధమ్మల్ల భిల్లల్ల
 వాధరులఁగాంచి మనిక న్నెలాకట చు నడుగునకుగడ్డ మఁ దన్నుఁబుడవకాత.
 న. చెండియ.

81

చ. పకచసతోజగ ధి పృథివీహత రామనికేలవట్టికం
 టకతరునుష్టన త్వనికటం లివటంబరియంప శేలయ్యం
 డొకభయశూన్యమై నుడ కొయ్యన శేగుట యుక్తమచుమా
 రకుధరపక్షిఁజాపుఁగడు రమ్యముల మఁ దల చి ముగ్ధయై

82

న. ఇట్లెఱు గక పల్కుజానకి గనుఁగొని కొండొకవిషవంబు గదిరి న్నొక బునం
 దోపనీక మఱుమాటల నిట్లనియె.

83

క. కాలవశతినిపురించిన, గాలవశతియలను చేక్కుఁగనుఁగొను వైదే
 హీలతలువొలిచె వైదేహీలలితలతాంగి చూడు మిలవొందంగఁ.

84

ఉత్సాహ.
 కొమ్మకొమ్మట చునేర్చి కొమ్మకొమ్మకంఠులం
 గుర్రమ్మరించుచులమంచు కొండచలులజున్నులు
 న్నెమ్మెమొజనెమ్మెగులుకు నెమ్మిపురులకన్నులు
 న్నమ్మితినిసంగు రామచంద్రుఁ డవ్వంబునఁ.

85

న. ఇట్లొన గుమ వనవానఁ బశుమాన బతు ల్లునేయుచున్న యు గను గొని
 లక్ష్మణుడు రు రు చుంబున.

86

నీ. స్థగదంబు శతాంగమయ్యె భూజానికి, జిహ్వకుఁ బున్నాన మయ్యెబొత్తు
 జగతికు మ నుటజంబు భర మయ్యె, - వనీకలికఁ జార్లమయ్యెరజము
 అధిపమాళికిమాపు లక్ష్మరత్న ములయ్యె, బొట్టయ్యె న్నపుఁకు భల్లుకమ్మ
 లధిపతికిఁగద బులయ్యెఁ బల్లి బులు, దరులయ్యె నిగమము ల్పరరకుఁకు

గీ. భద్రకలశంబులయ్యె గుంభములు ప్రభు, కభిలజ మాత్యంకు గోరీలయ్యె గపులు
 భరణీలవంతటై విధాత్వికృశ్య, మెవ్విధ బునఁ దలఁగును రెట్టివారు

87

క. మేలగు వీణారవముల, మేలుక నెకు రామవిభుఁడు మృదువిగ్రహుఁడి
 క్కాలముఁ స్ఫుగాలంబుల, యూశల మేలుకొనఁజొచ్చి నుగ్రాటవులఁ.

88

న. అని విగచి. జాకిం గనుంగొని.

89

- గీ. సీతతో గూడ నును వసింపెదత్స, మీసము నొక్కచోట సామిత్రియుల్లు
మల్లనిల్లుమనుండఁ జల్పిటబంబు, గట్టికొనియుండె రామభూకాతుడెదల. 103
- వ. ఇవిధంబున నిరసించి సమస్తోపచారంబులు లక్ష్మణుఁడొరింప నుఖంబుండి సమయ
సమంబులు ప్రద్రుండుగడపి యల్పకళిప్తులగు నత్తయోదకశక్త్యంబుం దొక్క
నాడు. 104
- మ. ధరణీంధవకుష్మలంబులు సుమిత్రాండనా లెమ్ము పా
మ్యుఁడంబారగ రమ్యటంబుఁ బనుప న్నొకఁడు ప్లక్ష్మణుం
డు రహింబూవులుఁ గావలకులును బండ్లుగోయ నక్కానాం
తరసీరునిచ్చుచునుండఁ జరిస్తా గామ్యభాషాదియై. 105
- క. క్రతుభుగ్రిపు వాశమును, క్రతఁసితో జ్వల మొక్క కరవాల మవ
క్రతరంబైతోచె కత, క్రతుమామూఁలితమగుచు గగఁతలమునక. 106
- వ. అతరిక్షంబునం బఱలెంచి సుతులును నిలిచి యలక్ష్మితకాక్షేయకంబు నభివీక్షిం
చి లక్ష్మణుఁడు దక్షిణహస్తంబున బరిగ్రహించి తత్త్విక్షు పరిక్షార్థంబు గాఁపవడ. 107
- క. ధారాధోనిధిములగుచు, హేయచాములఁ జక మానులేతెంచి ధరి
ప్రీతమణిపుత్ర) భవదసి, ధారానిలితములు సేయఁదగునే తమలక. 108
- వ. అవిపలి వారిచి యమ్మును లాగాజంపను నుద్దేశించి. 109
- మ. ఫలసంఘంబులైపు రావుఖగము ల్పిత్రులులుకభక్షణా
గ్నలసత్కాంతులు గావు కావున మహావ్యాఖ్యాతికై రావు లూ
వులగుతుల్ల రావు మాత్రముఁడరావు లేవు రాజేంద్రసి
వు లసద్బాహులంబులవివ్వెనునుఁ బోవుం గున్వి తూటాకుమీ. 110
- చ. అనవుడు రాజవందనఁ దహర్నతిలేజుఁడు లక్ష్మణుండు చ
య్యోగ దను హెచ్చరించెడు మహాత్ములకు న్నుద మొప్పు వశవ
ధన మొనరించి యందు రుధిప్రవిశిప్తకపోటునిం గృపా
ణనివాతసత్కపాలుని ఘోరతఃఖిని దైత్యబాహునిక. 111
- క. కని మునిపుత్రీకుఁ జంటితి, నని భయకంఠిశరీరుండై కడు చేరం
జనితవ యన్నం గనుఁగొని, వినిపించెం దనదు సర్వవృత్తాంతంబుక. 112
- వ. చెడియు. 113
- క. నరవర యెఱుఁగక గుల్మంబులెరుండుై తపమునేయు రావసంశో
త్తరు నొకబాలకు భయద, త్సరికావారుఁ జేసి నాడఁ జామ్యుని పలుకక. 114

ఉ. విష్ణు సహోదరా దనుజవీరులఁ జరిపి మనీషిరక్షనే

య నృపమిందు వచ్చి దురితాత్ములఁ జంపక యిట్లు సాధువృ

త్తి నృసిమై సమాధిరతి నృద మొందుచునున్న హనిబా

లు న్నెడ దెప్పవేసి కడు లోపిశకర్మలమైతి మక్కటా.

115

చ. అది యనేకః భంబుల ననుజసహితుండైః చారంబు నొందుచున్న య స్తురేంద్ర

చంద్రు సమీపంబునకు మునీంద్రు లరుగుదెంచి భవనమజభుజాసిధారాదలితమస్త

కుండకు నలంకు దనజుండు వీరిం దునుమాడుట యాఘంబని యతనికి మనస్తాపో

పతనంబు లగు చాక్యంబులు దగుభంగి నపవ్యసించి యనంతంబ సౌచిత్రంబే

కొని యిద్దురాత్ముడు విన్మజ్జిహ్వనకు రాక్షసహోదరి యగు శూర్పణఖ

యొం దుచ్చించినవాడని తక్షిణజన్మ ప్రకారంబుఁ జేటుబడం బలికి చుటియును.

ఉ. జంబుకుమారుఁ జరిపితి నిజంబు కుమారకి దీవ నీకు దో

సంబు తలంచుమాడ యవసంబును లేకు మదంబునొందు మా

త్తి బడనేల యాతని వధించితివంచు దనీకున్వత్తి స

గ్నింబును నీకెఱుంగఁగ భృశంబుగ నిప్పుడు విన్నవింపమే.

117

క. అనిన మిషమునేయఁగఁ దన, జ తునిఁగ పినఁ గోధి నమయింపఁగ ని

ట్లొకాచెను తప మితిని, దునుమాడిన దీవ నీకు దోఁము నలదే

118

చ. అది యనుగాక మనీషప్రేరితుండవై యొనరించుటగదేసి పాపంబు కు సంశయిం

పం బని గలదే యని వాచిండుమద్రుకురులు నిజాత్రమంబులకుం జనియ నిట్లు మహా

ముని ప్రహేళికలై రావలక్ష్మీలు నిర్విచారలై యుండిర శి న్నొకనినలు .

క. శూర్పణఖవచ్చి యిటు పరిమాన్విబడి శోకకు జూచి యాజరిగె తి

న్నేర్పఁగఁ గ్రహ వద్రువ, వాక్కులు బొబ్బలు నెలంగ వాక్రందించె.

120

చ. ఇట్టాన్యోదంబు సేయుచు మృగముగను ముతు దలచి

121

కా తలఁచెఁ జంపినవారిఁ జ పటకు నద్యన్నిష్ఠ నెవ్వోగడు

స్వేద్రంబైతి తపంబుసేయు నిమ నేవీరుండు హింసిచెనో

తృణీ నామది శోకమాటునె మహాహృష్ట్యంబు నెడిల్లఁ బై

క్రందిత్రం జంపకయ్యును నుద్విగ్ధశవక్త్రపోల్లనద్వప్తియై.

122

ఉ. మాకులఁగాంచి నామకు నమామతేజు వధించి ట్టి గు

ర్మానికాపకున్న మియ ప్రుదంగమోదెద నన్న వారిల

మృగింఁగాంచి భీతియంతమా నులై తగ నిట్లు కల్మర

మృ నిజకులంబు మొక మర్త్యరేణుండు గ్రుంకె నాపుకుకా.

123

ఉ. అంగన చానిబట్టి పరిమాన్వదల చి కడ గి ఘోరకా

లాంగ-నోలె రోయుచు మహాబలి నొక్కెడఁగాంచె సాధ్వీ నా

త్యాంగనఁగూడి సోదర సహాయమునం దగురీతిఁ బగ్గళ

లాంగ- మొప్పజేయు మహితాత్ముని రాముని గీర్తకామునకె.

124

వ ఇట్లు గాంచి.

125

ఉ. వామరసోల్లసద్దశన వారవిభాచపలాంశుజాలముకె

శ్యామలఁగల్గము బటుదయానిసవృష్టి యుగల్గి కానలో

నీమె యినున్న వాఁడు ఘనఁజీతఁడు గ. శయమింతలేదు నా

కీమహానియ లేజునెడ నెంతయు నిగ్ధమయ్యెఁ గామునకె.

126

వ. అని పటియు . తనిండనని క కను గొని.

127

సి. ఇతనిమోయగని-ద మితినికన్నులకు నీ, మి వీరంబుల పొందుఁదెగడు

నితనికంటుని లిన్నె లితినిమాటలు చిన్నె, లలగుధాధారానయంబుఁదెగడు

నితనిపొక్కిలిబాని యితిని చెప్పలగీదీ, యలవృణముల సోయగముఁదెగడు

నితనిమోని పగడం బినికిత్రము డంబు, కంబుమానో నుందర బుడెగడు

గీ. నితనిపొస్తము లస్తము లితినివెడ ద, యూమయూ మిష్టహాత్ముపా గొప్పఁగా చి

యెలమినో దని జ్య బు వృధకుట ను, జేరఁ జనుదెంచె రాక్షసస్త్రి రయమున.

క. మనివయ్యలకు న్యోహము, జరియింపఁగజేయు రామచంద్రుఁగని కా

మిదోహచరి మోహించిచ దనుటకు ధ ణిసేమి చిత్రిముతలఁపకె

129

క. కని రి వంశ్యులు జేగం, జనుదెంచెడు నానిఁ గుసుమసాహక బాణ

ప్రవిహితవనోబ్జజ ధి, డన పటుతోత్తీర్ణహూర్విణధి హూర్విణధికె.

130

వ. అయ్యవఁబాని లక్ష్మణుడు నీ వెవ్వరాన వివ్వనికిఁగాఁ బ్రయోజనంబు నకుం

గలుగ దేము దిత ధరాజంధనుల మివ్వ బు కు విహారాగ్ధుల చనుదె చితి మెడ

గలిగి పొమ్మొడు తని నాదరింపక య్నాకాచరి రామచంద్రుం గనుగొని

131

ఉ. అతిలక్ష్మి ర్ని ధూర్జ్వోబుధాధిప శేఖరుడై రావణా

ఖ్యాతుఁడొడఁబుట్టువ నక పిక చిత్రఃకుల స్త్యవ శసం

బాతను గిన్నెఁగాంచి నుమసాయః సాయుకీడితాంబునై

తీతనుచేలరాదు కనుగెత్తర నిన్ను వరింపకు డికె.

132

వ. అదియనుఁగాక విని మేను గామయాత్ర నేకః ధ సుదర కాఁ బలు వహించి

క్రీతుఁజేయను కలసి చోటికి నిన్నె తికిని పోవను సెత్త మదీయ నామధేయఁబు

- కూర్చుకొని నన్నుంకలసి భవత్ప్రియమునుజప్రియమునచూచుం బహేష్టింపక కామోప
భోగంబు లనుభవింపు మని పరిక్రమ శత్రువు నతం డాంకకన్యనిం గనుంగొని. 133
- క. మమతీ చంపక విడిచిఁగ, బ్రహదంబుఁగ బొంగి చనక ప్రత్యుత్తులఁ గూ
టముఁగోరెను నాతో రా,మమటన్న జంక నెత్తికొనుమను భంగిక. 134
- క. అని పలుకుటల దాని, గనితద్వికృతాకృతియును ఖరనిస్వనియు
దన కద్యుత్తమగును ధరాత్వము ననియు నగినఁ గ్రోధతామ్రమునై. 135
- ఉ. అదనుకాంగనాథయ ధరాత్మజఁ గన్గొని నిన్న మ్రు గినం
గాదనువారు లేరు నను గర్వముఁ దమ్ముచటనుఁదాసి చ్చా
చ్చేద వాక్యసంతతులు ప్రేరి రాముఁడు కన్గనాసికా
చ్చేదఁ మాచరింపుచుఁ జెచ్చులత్కలుఁ డట్టాఁర్చిక. 136
- క. ముక్కుఁజెవులుఁ జెగిపోవుచు, నుక్కతీరక్కనులు వెగడనురువము నా
టక్కరి మిక్కిలియేచ్చుచు, నక్కరణి నేయధ్యుచే చూకనుచుక. 137
- ఉ. వాలనుద్రోక్కిం గినియు వాయుభుగంకనభంగి నంగి వా
తూలరముంబున బలుచి దుర్మతి చప్పిశితాశియు పే
కోలగమున్నచోట దుధికోద్గమవైకృతకన్గనాసికా
మూలము లె తయు స్ఫలుప ము దఱ వాల్చెఁ గరఁబు దీవతక. 138
- వ. వ్రాలి మహాకోదంబు నేయుచు న్నెం గను గొని. 139
- ఉ. ఒక్కనయిండు దారయు గవళోదరుఁడు; దవఁగొల్ప రాజసం
లెక్క వఁక్షితి దిరుగ నెక్కడివారలు మీఁటించు నే
నెక్కడకేగి వారివిధ మారయఁగోరిఁగ గర్జయుగ్మము
న్ముక్తును గోసి చేనిడిరి మోసముగాఁగ భర నుగ్రణి. 139
- కా. నానాకర్ణవిహీనైతిని చి తం బొంద ని లేరియు
న్ని సామర్థ్యము లెక్కనేయక స్మయాంధీభూతులై కావ ను
ల్లాసాధికృతమన్నవారని గత వ్లజ్జితు నన్నెచులం
వ్రాసాసిక్కురికాదిసాధనముల స్ఫు గి పు మెఱ్ఱంకులక. 141
- ఉ. వారనికొన్ నెప్పుడరివారలలాశనమన్వరు దివై
వారణహస్తసన్నిభభవచ్చుజన్మమమెక్క నేగి య
వ్యా రని నేయఁజాలక జలంఁజిపాఁజిలఁ బాఱనిక లే
వారలఁ జగపట్ న మనవారలకుం గడఁ గీడు మీఁదటక. 142

- చ. విను నను నవ్వెవారి వెనువెంట నవచ్చెను కాంత కాంచే
 తఁ యిటులయ్యెనాను వికృతాత్మను గావున నన్నఁజూర్చు ను
 మృతుజాలలేజమేని నురచుగ్దన కానిగుటి చి యి.క ని
 ద్దవఱలగోత్రమేని యడు దగ్ధునకు న్నిశమిత లెల్లిలికా. 143
- చ. అనుటయు దగ్ధతాడితమహాకలికా ఖరుఁ డెల్లిసోదరి
 గనుఁగొని చిత్రదర్శమిదె కావననున్విఖియేర్చుభంగి న
 మృతుజాలఁగాల్చి పుత్రు తుమానముదకుండు మాకు మస్మదీ
 కునివిదకోపము క్రవవిధాన్ముఖతాణము లెల్లుసేయునో. 144
- క. అని ప్రగల్భకచంబులాడి. 145
- చ. అశివీభోగ్రవాక్యనివయఃబులఁ జెంగటున్న నూనక
 త్రికిరులఁగాంచి చేరఁ బఱతెను బలఁబులఁ జూర్చి సత్కృపా
 ణశరముఖానానోపకరణంబులు దె డని యడగి య
 ప్పిశితభుగీశ్వరు ల్లవలు బీటలువాఱఁగ నాచ్చును) గడుకా 146
- చ. సమరసన్నాహ సమత్పాపంబునం బొలిచి నిలిచినంగాంచి, 147
- క. స్వస్థురేంద్రనూనఁబ్ధసాస్థకకోటి మిగుల యద్దలుగాఁగ
 బ్రస్థానభేరి చెలఁగ జనస్థానమువెదలి ఖరుఁడు నడిచెఁ గలరికా. 148
- క. ఖరుఁడు నివాసరసులతే, ఖరుఁడు ఖరుఁడిన్విధమున ఖరకరణతో
 త్తరు ధావమ్మజయహ, త్తరు రాముఁ దోవనరిగెఁ దత్తజపమతా. 149
- చ. అచ్యుతీశాసనం దనుజన్మనాలోకించి. 150
- చ. అశివీభాగము సంచరింపఁగ భటాహఃపూర్వకానానీ
 ధనహేమకవ మత్తపిఠుగ మహోద్యత్సృహితధ్యానమే
 ఘరిధూతాతతగంధవాహకపతాకస్యందనాభిలవే
 మినిరావంబులు ముంచెనెక్కరగ సామిత్రికనుకొంటివే. 151
- చ. అదియునుగాక భూమిరజ మద్దెస మిమ్ముకు పుయ్య నెక్కర
 కిదం మొగ్గు రాక్షసనికాశముతోఁ బరుకె మఱుగుగా
 మదిఁగనవచ్చె నాబులు మార్కొని కండ్లు చెక్కివైతు మీ
 కదిసనుగాచియుండు యుకవైత్రున భద్రముగాఁగఁ బుత్ర)కా. 152
- క. కుసుమశరవిధ్దుతుగు రాక్షసి జాతికి మ్రొగఁబోక సమముగ కుచీ
 క్తుసలిపి వికృతాకృతిఁజేసి సొదివిమవంక నింతఁ జేసె నృచాచా. 153

- ఉ. కావున సంతయుండు బనిగాదు భద్రానుక భీమోనుచే
నావలించించి యట్లగుట నదగుచున్నది నీంపఁజేసి య
చోవికాసనా ప్రసరితోభిరహస్తుడైన ముదంబునం
గా కలియఁడు మేను మరకఁటకులం బరిమాన్యకంఠకుఁ.
- 154
- చ. అని నీతారక్షణంబునకు లక్ష్యముఁబడిలపటిచి.
మ. కలభాలోకనచారుచక్రమణవర్కంతోవనూర్తిభూ
తలయాధ్యత్యమహాప్రయూర్తి త్రియ రాద్ర ప్రసన్నాన్మూర్తియై
విలువముల్లగులీలఁ దాల్చిక నె నవీయండురాముండు ని
శ్చలనైకాచరమాన్యము స్వనగువాంచాశూన్యము నైస్వయముఁ.
- 155
- చ. అంత నబ్బలంబులు గంక మిగిలి.
ఉ. చేరఁగవచ్చి శూన్యము చెప్పినదీరుఁ డితండయంచుఁ గ
న్నారఁగఁజూచి లేకము నయంబునలంపక యపు క్రోధమే
పారఁగఁ జాటుచుట్టివ మహాబలుఁ దాతఁగు కన్నుదోయి కెం
పారఁగ నబ్బలాటవి బయల్పడఁజేయఁదలంచి యుగ్రుడై.
- 156
- క. మధ్యాహ్నోష్ణసహస్రభాను త్రియ రామత్కృతకాగుండు వా
ర్షిధ్యాకావముతోఁ జూచిసర మర్చిభాగము న్నింది సా
న్నిధ్యాకూతముగాఁగను. గొని మహాన్నద్రస్ఫన్నాన్మూర్తియై
పథావీశవతుగాఁగ నించెనపు ల్పావీశపాదకుడై
- 157
- క. శ్లఘాబంధ్యపునశ్చవేద్యుచి సత్సావామరీబాలముక
జ్యోహూత సునితఁబు శీగ్ర విలసచ్ఛావైం ద్రచాపంబు న
వ్యాసూతాంబకవృష్టి ముం గలుగు రామాభంబు రక్తప్రవా
హశాఖంబు ల్లరిగించె భూతవిరతు ల్పార్షింప నైనానాటవిక
- 158
- చ. కెందయు కమునకుండు కోపోద్దిపితుడై.
ఉ. కొందఱఁగుత్తుకట్టనిమి కొందఱఁ జెక్కులుచెక్కి కొందఱం
గొందలమండఁజేసి చటికొందఱ మేనలునొంది కొందఱం
జందఱుండఁజేసి కుట్రఁ జేసి విశేషరయంబుపేర్చి న
య్యందఱఁగూలసేసె నయనాన్యయఁ దందఱ కన్నియూర్తి.
- 159
- ఉ. ఒక్కడ నేరుఁగుల్పదీయ మొక్కడ నశ్వము టొక్కడంగు వే
టొక్కడఁ గతువుల్పిలుగు మొక్కడఁ గాలుబలంబుగూలు ని

కొక్కడ రథ్యులులుగ నొక్కడ వ్రాలు శతాంగపత్తిగా

నొక్కడ రాముఁ డెవ్వధికో తొలగించు బాణోటులక.

163

క. అని తను నులగ్గింపఁగ, ననితరసామాన్యవిక్రమాధికుఁడై రా

మనరేంద్రుఁ డివ్వధంబున, ఘోరశస్త్రచరి రిఫల గానీయుఁడృక.

164

ఉ. జన్మయనేయఁజాలక నిశాచరనైన్యము దైన్యమంది రా

జన్మని దేతీచూడక వెనం బజన న్నరుఁ డడమేగి యి

ట్లన్యకరణ్యశూన్యలక్రియం జాణుఁగఁడగ దేనుగల్ల మే

దిన్యధినాథుఁ గూర్తునని ర్విప్పె నిశాచరకోటిఁ గ్రయ్యుటక.

165

ఉ. క్రమ్మినవిక్రమమ్మున సగర్వుని కాత్రిపుఁ జాట్టుముట్టి వా

లమ్ములు గ్రుమ్మరింతు నకలంకమనమ్ముఁడనాచు యు నై

న్యమ్ములఁ గ్రమ్మరించి ఖనాముఁడు రామునెదిర్చి తర్చిన

త్తుమ్మున నిల్చియిట్టయెఁ గన్నుల నెఱ్ఱిదనంబు తోఁపఁగక.

166

ఉ. మత్కున నిన్నుఁజావఁగ సమత్తుఁ జేసె మత్సహాదరి

న్ముత్కును గర్లము ల్పిడిమి మోసమొనర్పిరి కంఠఁబోక నీ

త్తుక్కడిమూఁకఁ ద్రుంచి కడు మోదమునొందెను నీకు నీవ పే

రుత్కును జేజముంగల మహాద్ధతుఁడైన నరేంద్రుఁడృక.

167

న. అని పలికి మఱియు.

168

క. స్వేచ్ఛావిచారపరుఁడ ది, కాచ్ఛాదితయకుఁడఁజాడు మఱియఱిఁజేతు

న్మచ్చితకరముల నీ కంఠచ్ఛేదము ఖరుఁ డన న్నెడఁగ నను రివతే.

169

వ. అనిన విని రామచంద్రుండు మందస్మితసుందరముఖారింపిండుండై యద్దనుజాధమంగని.

క. తనుచాన పొగడికొను టొప్పుని పనియని యార్థజనులు పలుకుదు రిప్పుడే

పనిసేయక మాటలచే, తన జరగఁ దల చి తివ్వధంబుఁ వెలిసిలిక.

171

వ. అదియునుంగాక.

172

ఉ. భీరుల ముందుఁ బెట్టికొని లింకములాడెను తొక్క నఖ్యమే

గోరిన నస్మదీయకటు ఘోరిరాడ్పురిమాల్లణాగ్నికిం

బోరననొక్క నీరుధిరపూరము నాజ్యముగా ఘటించి వెం

పారెడు ప్రాణనాయపుల నాచుతులియ మి ధార్మికత్వమే.

173

వ. అన ఖరుఁ డల్లి మామఁబుడు నల్లికితుండను వోశుగా నరేం

ద్రుని బటబొణబాఁముఁ తో నెదిరించె రావణద్రుఁడు

- బతుపడి వానితోడఁ దలపడ్డఁ గరంబును బోరు ఘోరము
య్యెను గులపర్యలాళి నవియించెడు కార్యకృత రాఘవీక. 174
- న అట్టియెడ. 175
- సీ. నక్తంచరఫనుర్వియ కనారాచపరంపరాసారంబు రాఘవాద్రి
ముంచుమించినఁ బెరుమంచుడుంపురుల నణంచున గ్రా శుచ దముననుగ్ర
మూర్తియై రాముఁ డమోఘ శరీరుఁడు, వ్యాపారమున వానితూపులడఁపి
నిశితబాణ బు లన్ని శివరపతి మేన, గ్రుచ్చిననొచ్చి ఖరుఁడు బీరు
గీ వోనితాల్మి సరే మ్రునివై ననేక, పశుపట్టసముద్గరప్రాసముసల
శూలకరివాల పటుధి డిపాలింతతి, విసర నకుచున నజకి యవ్వరవరుఁడు. 176
- క. కేవలమువిడిచి తుగ్గ, వ్రార బులఁగూర్చి యర్కవశ్యుఁడు వెనుక ద
తూతుఁడు నునువ బొఁగు డగు, నాతనికడసాచ్చె దూషణాఖ్యుఁడుగడిమిక. 177
- న. అన్నకు దలకడచి కోపాటోపంబున. 178
- చ. రయ మధికఁబుగాఁ బని విరాధులతోధి నెదిర్చి ఘోరిదు
గ్గయపథవరులై తిశిరప్రసముఖు ల్లగు తోడుగా మహా
భయదరణ బుసేయఁ గని పార్థివుఁడు గడిఁబోరుచు డ నొ
క్కయరద పెక్కివచ్చి విశఖ బుల ముంచె ఖరు డురామునిక. 179
- ఉ. దూషణము లెల్ల గాఁగి దూషణముఖ్యులు వెల్లురేఁగి య
పూవునకున శ్యునింకొడరి పోరుటఁగా చి బలంబులెల్ల స
తోషము నొందియొక్క ముగిఁ దోచినఁ గోపమునొంది రాక్షస
దేవఁలుఁ దారఁ డెట్ల పరివేషగతుఁడగు భానచాక్షుఁక. 180
- న. మండిరీకృతకోదండుండై. 181
- క. తుఁగమడ పుసొచ్చిన మాతఁగవిభునితోలి రామధరచీత్యరుఁ డు
పొంగుచుఁ తెచ్చెఱఁ దల్పేనాగంబుల రూపుమాపి యలక వలఁగియన్. 182
- సీ. శుక్లవనకాటకీతోధలు గావలస, నవకొన్న వనచూతాశననిధి గిఁ
బృథులుభుజుపరిపీడితలంబు మృగవ్రజము గన్గొనిన సింహగిధి గిఁ
గన్నులఁ గప్పిన గవిసెల్విడి గువ్వపదపుఁజాచి వెనుకత్రుధి గి
న నర్థవయప్రణానాళమొసరింప, నర్తి చు నానమర ర్తిభగి
గీ వెఱసియ దైత్యకోటివక్క యఖండ, కాడకాడవాతులఁద్రుచుచుండఁజడ
ధ నడిల వానిధి వధ నఁగాఁచి, యెక్కెక్కఁడుడెక్కా హోద్రుఁడగుచు.

- ఉ. కేవలకలుఁడో యనఁగ నేలఁ గృపాణము గ్రాలఁగాఁ బృథు
గ్రీవము మీఁదికత్తికొని కేకలుచేయుచుఁ దాడిం బృథు
గ్రీవుని పాలభాగముఁ బ్రీతిఘరాముఁడు నిచ్చె నుజ్జ్వల
త్వారకసన్నిధి బులగు బాణము లాశఁడుఁగూలె నేలకుఁ. 184
- గీ. ఇవిధముఁ బృథుగ్రీవు నేపదంచ, యజ్ఞశక్తునిఁ బరిమార్చి యు లఁబోక
శ్రేయగామిని దునుమాడి వానితోడి, వారల ననేకదైత్యుల నగుచేసి. 185
- న అన్వంధవిజృ భిరు డగు రాముని సహి పక. 186
- ఉ. ఎక్కిడఁబోదు నాయుదుర నీవని దూషణఁ దారఘ్నాత్రము,
గ్రమ్మనఁదాడి తీర్థ్నగిఖంబులు నాటిన వానిసన్నిధిం
జెక్కలుసేసి రాజకులసింహుఁడు ర హుఁడు మేనువె చి తా
నక్కరినాత్ము విష్ణునిమి మూతనిగూర్చి కింఁబు మున్నగఁ. 187
- క. దూషణఁడు వడుకుఁ గనుఁగొని, శేషించి దైత్యులము చెదరిపజచిన
న్రోహవేశంబున న, ద్రోహచరుల న్యర్చి దుష్టమరీచక. 188
- క. అశనిధిబాణవిద్యా, కుశజండుగు రామవిభుని గోపమున నిరం
కుశవృత్తినడచి యప్పుడు, త్రిశృంగగిరివోలఁ దాఁకఁ ద్రిశంఁ దంతక. 189
- చ. ఇట్లు లిలఁపడి. 190
- మ. ఖరుఁ డానఁడు నొందఁ భూరివియమాక పింప నారాజశ్రే
ఖరఁడాయ జని యస్మదధిపతి నెఱుంగ జాల వారాజశ్రే
ఖరుఁ డాజి న్ననుమార్కొన న్వేజయ శక్య తానె నీకి క మ
తననారాచపర పరావ్రణివౌతి. గప్త బురచ్చుం గటా. 191
- న అనిపలికె. 192
- గీ. వీకె మెయఁదాడి మాయ ల, నేకములు ఘటి చి నదు లధిఁజేరి నశించుభి. గ
మాయ లాతనిఁ జేరక మాయమైనఁ, గ్రోధమాఁసుడై ర త్నసాధముఁడు. 193
- ఆ. కనలి కనకపు ఖకిఁదంబకఁబలు, రయముమెయవైర రాఘవుండు
వాని నడువఁ దుగమి వానినతుమునఁ గ్రొవ్వాడికరములేయ వాఁడు గనలి. 194
- క. ఈడ బోక పెనఁగిన, వాడివగఁడు రామవిభుఁడు వారికితూవుం
గాఁడఁగ నేయ నలఁడు తూ, గాడుచు నిలఁగూలె మామణాంతకుఁదార్పక. 195
- న. త్రిరుండు గలితఁడందైనఁగాంచి తక్కిన రక్కసిమూఁక లొక్కమొగిం జాట్టుము
ట్టుటయు. 196

- క. కార్తియ్యపేర్చినిదికీ, సార్వల వన మేర్పుపగిది నద్దమజులఁ బో
కార్తి యనంతరమునఁ గృప, కూర్చిన మది ఖరునిగాంచి క్రూరరహితుడై. 197
- చ. చెలియలిమిమ్మనోయె ననుసిగ్గున కోర్చినివాడ విష్ణు తి
మ్ములతల లూడఁ గాంచితిని మోసకును, దురహంక్రయాభిమా
నల కిటు సైన్యహీనుని నెకం గనుఁగొన్నఁ గరంబు జాలివు
ట్టై లఘుర కోర్చి యీచలము దింపుము నీలదు కేను గోరితికా. 198
- క. పలుకంగ నచ్చుఁ బలికిన, పలుకులు నెల్లిప నెట్టిప్రాజ్ఞులైం
దలమే చలమేటికి నీ, తలమూదకు విచ్చెఁజాపు దప్పఁ దొలఁగినకా. 199
- చ. అనినం గనలుగదుర ఖయండు. 200
- క. నిను నస్మదీయబాణ, ప్రణిహతుఁ గాచింపకున్నఁ ప్రజలు ననుఖరుం
డని వెఱుకురె నను బరిమా, ర్చిన దైవము నీ నెకానె సిద్ధము జగతికా. 201
- గీ. అని వెలుచనాడి నిజరథ మధికచిత్రి, గతులను జరింప రాము నప్రతిహత ప్ర
భావుమాన్త్రాఁ ఖరుఁ డిషుప్రకరముల ది, గంతరముఁ గప్పి మూర్చ్యబ్రహ్మాండమద్రువ
డే. ఆర్చిన రామచంద్రుఁడు దయామహి-రాత్మకుఁడయ్యు నీనిఁ బో
కార్చినగాని కాదని దురాత్ముఁడై వెచ్చెడుబాణకోటిఁ జ
ల్లార్చి నరాద నిన్నఁ గని యక్కటికంబుజనించి యిట్టులూ
రాత్చినఁ గాన విజ్ఞుఁడు మహాత్ముల పల్కలు లెక్కనేయునే. 202
- చ అని విలుఁ ద్రుంచినం గనలి యాఖరుఁ డొండొకచాప మెత్తిన
నృనుజరుండు పెరిడి తునుమాడిన నన్యకరాసనలు న
ద్దనుజుఁడు చాల్చ రాముఁడు పనంపడి గానిని ద్రుంచి వానిరా
త్చిన విశిఖాసనంబు లవలీల నరేంద్రుఁడు దూపుమాపుకా. 203
- ఉ. అన్యథనుగ్ధలామము రయంబునఁ బూని ఖరానురుండు రా
జన్యుని పేరురమ్ముఁ బ్రవక్త-రరమ్ములు దూర్చి నన్యకం
దైన్యము కొండఁజేగుడన దారుణకర్మఁడ నే నటన్
మ్మాన్యుఁడు రాముఁ డగ్రతరమాగ్ధనారము నించెమనునకా. 205
- చ. పెండియు. 206
- క. నూయాని ఖరుఁడు బహువిధ, మూయలుగానింప దైత్యమా మూఘ్నులప
ర్యామకములు కలఁపుమరఘు, బాతుకుఁ డాతని కరాసనంబునఁజిగినకా. 207
- క. మండిపడికైతెలిస, ఖండించిన రాముఁగాంచి ఘనభయనగదా
నందేమునైది నజకను,ద్దండుఁ దేరు డొండుపిల్ల భరియంచునెడకా. 208

- ఉ. సారథిఃసూర్వి రథ్యముల సారథిఃన్న మున్న కూర్చి ర
 ఘోషతాక సన్ని ట్టిః దౌల్తఃకూర్చి యనంతరంబున
 గ్రూరతః జగ్రత్తుకులఃసూర్వి కడఁకఁ దవీయమ స్తమకా
 వోసనర క్రతురనులు బాడ్చి వడికా ధరదొల్లనేసికా. 209
- ఈ. వేదపులు విరులవాళలు గుడియింట రివ్వధంబున. 210
- గీ. ఖరునినుమాడి యుద్ధసంగతివోడి, పాటిసోమెడు న మృక్కుపనువిడి
 మునులుగొనియాడి చుట్టిరా మోదయందె, నుజసిహితుఁడంతః దనప్రి మునుజులఁగూడ్చి
 గీ. కడఁగిఖరదూషణాది రాక్షసులఁ దునిమి, యశ్రముఁకు వత్తుతుడునై యెల్లువచ్చి
 భార్యమును దమ్యఃకును వశస్త్రిస్తుతిప, మునులు దీవింపఁ బగ్గకాలను వసించె. 212
- ఈ. రథవంతరంబున. 213
- ఆ. కంపితాంగుడై యశంపనుఁ డెంతయుఁ, బ్రాణభీతికట్లు పాటి లంక
 సాచ్చి మందుఁ గనిమె సోత్కంఠు సురసుచ్చా, స్వాధనోపకంఠుఁ బత్తికంఠు 214
- ఈ కని సవిషయంబుగా నతని కిట్లనిమె. 215
- చ. మునిజనవైరి శూర్పణఖుత్కును నొప్పెకు కర్ణయుగ్మము
 నృ. ఖరదూషణాదుల పను స్తనికాచర నైస్యయుక్తుల
 వృశకాః దొకంకు కేలిఁ దునుమాడి సతీసహజ ల్భజంపఁగా
 తినున నున్నవాడు మనివగ్గము నేరలునే యుచుండఁకా. 216
- ఈ. అనిరాముని వృత్తాంతము, వినిపించెకునంతలోన వినుట దమ
 భవినేక్ష్యును శూర్పణఖాంశన రావణుఁడేరి శోకగర్జన యగుచుకా. 217
- ఆ. మనుజులికపు రొక్కచుగుర వోఁ జరుడేతఁ, బ్రహ్మచారులగురు బంచకటికి
 నగురుడెంచి యచట నవఘ్న నీతుల్లుఁ ద, సోధిలాపుఁ జంబు చాత మొనర్చి. 218
- ఈ. వానివృత్తిఁ జెందించెకు, దాని వృత్తులట్టి క్రూరతరకలవాలా
 నూ. శతధార నొక్కట, నానాసాక్ష్యధారణము నే ముటయకా. 209
- ఈ. అరిగి జనసౌఢంబునఁ, గలిగిన పదువార్లు వేల ఘనరాక్షసులం
 గలవామునకు నడిపించుచు, తెలఁలె ఖరుఁకు దూషణాది వీరసహితుడై. 220
- ఈ. తెడలి కదనంబునకుఁ గడియించుట యు. 221
- ఉ. ఎక్కడఁకాచిం బుడమి యీనినైకది దైత్యకోటిసే
 రుత్కుఁడ జాటుముట్టిన మహోగ్రధనుయ్యతహ్నజావరిం
 తెక్కలుసేసె నేమనివచ్చిచెడ రాముబలం బకంపనుం
 డొక్కఁడుదక్క నైస్యవకు బుగ్రతదంబకవహ్నికీలకా. 222

- క కలభంబులంబోలె మ్రూరి కది గావున. 223
- అ. వారిసంహరించి వాఁత్రోవ వచ్చు, వారిబాక్షిసీపు వలచితెచ్చి
చౌద యుడఁగఁ గృత్యత్యతకొంకవఁచే నీలబలు కృతకాదె. 224
- క. అనితవృత్తాంతంబు సుస్తగంబు గా నెఱిగింది చెందియు నద్ధగణీనూజ నూతన
తనూవిలసనంబుఁ గొలఁత లేటపలుపా దలంచి యన్న కీట్లయె, 225
- నీతావరణ.
- గీ. ఉచితమఖపాత్యమనకు నేమోస్పృశించె, బాలశశిబింబ మది సంపదకయేము
పక్వముగించె నది మాపువకుటనేము, యక్షయక్షుడిదై నేజపులెదద పెదద. 226
- ఉ. చంచలసేత్రకన్దవతు సాత్రియోపయ్యు సారసారి నీ
కయ కుచిద్విభామ్యుడగు నంబుజసూతకఁ దెల్పుడంచు రా
యంచలపాదపద్మయల నంటు సరోజము లైఁగ నీరునే
సంచితపంకలగ్నమగు జగ్ముగల్గినవానిపంఠముల్. 227
- చ. ప్రబలెను రేఖ్యభాబ్జయకరందముగ్రోలి యుండుకొండకు
నొసగుగనాసగంధఫలిసాంపునకొప్పెకు వశ్రపువృత్తి
లిఁ బరఁగనంచు విభ్రమగతి గడుఁ బాటునుఁ జేరును ప్పతిం
చుఁచులబంధరంబులఁ శోభిలు నకన్తన కాంగియుంగురుల్. 228
- గీ. కంఠ చురుయెగువట్టిశ ఖలును జెల్గులనెను ముత్తి కుపుజిప్ప లండులొలి
దంతములు మాఁకై కులుగాఁ దనరఁబోలుఁ, గాఁతలొనఱ్య పూర్ణ సాగరమునందు 229
- నీ. భూరిసప్తక్షంబు వొందక భూరి వికారాన్ని నీరు గాఁగ్రాగవలదె
మొరులెంబంబుపమింపఁ గానేరక, కడుఁ బండి బ్రద్ధలుగాఁగవలదె
కాంచనంబు సమంబుఁ గాంచక పెనుగాఁ, మరులపోభారంబు నూశకలదె
శక్రాశ్వజాలంబు సవరుకొండక సాఁ, దఱిగిపోవుముగడ్డి గజవలదె
- గీ. దినుసు గాఁతక లిసములు లేటిమాక, రాకడాగంగవలదె కర్దమమునందుఁ
దమణిచ్చునుశనుచ్చా యకధగమునకును, బరిచళిమునకుఁ గురులకు బాచులకును.
- ఉ. నాకు కళంబుగాదు సతిసాధి సతి కఁగ నైనఁ దెల్పెన
న్నాకుకటంచు దైత్యకులనాథ కచింపఁగదయ్య హెచ్చు వ
ర్జితముకాఁమున్ననట మీఁదఁ దనరెచ్చు గోచరాజును
ప్రావృటకృష్ణసర్ప నోతిమృత నం దువయింప లేటికా. 281
- చ. జలబాక్షిప్యంబుజము గుటకునై స్పర్శ న్నయి జేరుకో
కలటం భక్త్యులుయ్యై లేజగురు లంఘిత్వవశం దచ్చకు

- బులు భక్షించియు నీకుగాక తపస్సుర్తి గడు న్యానియై
 తలమాపన్వేతచె న్విచారముఁ బ్రత్యక్షేణియుం డొల్లఁగెన్ 231
- చ. కవఁడనరాదు నాపెనుచకంతుకరీరి నెసఁగఁగోరి జ
 క్కరకవ రంధ్రుల దమకుఁ గల్గు చియోగము నాత్మనెంచి యా
 పరలన నూహచేసికొని బంధముచేసికొనంగ నేమొ చం
 చువుల విసా తరఁబులఁ సా పుగఁజీతముఁ దంతుసంతతుల్. 232
- గీ. తారలను శేరుగోయల తిరు నాన, సౌరు సంపెఁగ మీలు నూఁగారు దారు
 చెవులుక్రికాంములతోడఁ జెలిమిఁగోరు, శేలఁదెగూతు లాపీఠ కీడులేరు. 233
- చ. చెప్పకతప్ప దప్పడఁది చెల్లు నతింప సమాప్తశీర్షము
 త్మిప్పుడఁదాల్చి సత్తుతికి మించుట యుక్త ద్విసహస్రజిహ్వక
 త్వాప్తుడకొనియు దయశిసాంపు నతింప వశంబుగాక తా
 నప్పు డధోజగత్పతికుఁ డెయ్యె ఫణిఁగ్రాహి మాటలేటికిన్. 234
- గీ. పెసకాయలు వ్రేయు పెదవి చెఱును, గిసము పిక్కులు కలరుగగ్గులులు నూవుఁ
 బూవునాసిఁ వరియల్లుఁ బొల్పుచున్ద్య, చువనిజను సన్ద్యుల యువకురము లయ్యె.
- గీ. కాశివోదీజసంతతులు దాతలులు గా, సుపెఁగపూవు నానాక్రియముగఁ
 బొంపుమీతకుపొన్న పువ్వు పొక్కిలి గాఁగఁ, దలియటానుకురిద్యములు గాఁగ
 దివిప్రాఁకెను నెలగీవ యొడలు గాఁగ, సగసలకుచములు చతులు గాఁగ
 ననఁటికంబములు చక్రని సెదవొడలు గాఁగ, బువ్వులెల్లఁగ జిలువత్తుగాఁగ
- గీ. దింబ మధఁగులుగా మయవంబుసౌర్యభంబు గాఁగ శరీష మంగ బు మార్ద
 వంబుగా వఁజీర్తి యాపంబుఁదాల్చె, నఁగఁ వగుఁగారి మోఁద్రాత యువనిజాత
 వ వజీరము 237
- గీ. ముదిత కిగ బుల మోతుల వాటిస, వి యిరుది చెను క్లు గాఁగఁ
 గొమ్మ ప్రాణేశు రారమ్మని పిలిచివఁ, నొలన్వసమగాఁ గొరుదుమగుల
 బాలశ్శిబ్దల మేలాలతామల వ్రారి, పుణీనిబంధి క్రి గురు గాఁగ
 భాసు ఁ ఘోరియ పక్షున నన్యఁ, వని నెల్ల బగాది వజపుగాఁగ
- గీ. నతివపల్లరములు పంకటాకుఁడుటుము, పనికకుక వండుపుటనిక్పత్తవనివతిత
 పల్లంబులు రీదిరి బట్టుకొలుప, నంగన యకాలమధుమాన మారకొంచు. 238
- తే. నలివకశన్త్రయంవయానంబు గాంచి, వనరి తలలూచి ముఖములు ములుచును గరు
 లాశ్వములు జేవుటింప రాయంచకదువు, నెల్లనై ముండు నెల్ల నుర్రీసురారి. 239

- క. తెన్నెలయననగు వగు నటకీ, తెన్నెలవగుఁ గప్పుఁగొప్పు శేల్లవయొప్పుం
దిన్నెలఁ దెగఁదిపిలుచులు న, తెన్నెలతిక యొప్పుఁగాక యన్యల శగునే. 210
- సీ. శర రాత్రులందు బక్కనలఁ బాపిఁజుట్టు, పసిఁడికి దానిఁ గూర్చునియరఁడి
పవలు వికసనముఁ దొవఁకీదినంతు, చివురుల నివుఁగఁ జేసిననుడి
నెల నొకతీగుగా నిలువనీయనిరవ్వ, లే మాండ్ర నగుటఁ గూర్చినకొఱంబ
తెన్నెలఁ జక్కల వెలుగనీని యగదా, రిసుకతిన్నెల నెగయించుకోయి
- గీ. పాపికోసబోలు నిఁతిగుల్మలను మేయ, గన్గరకుఁ శేబుదోయిఁ జొక్కుంపుమోయి
బుజుబుజు నోరులును నిద్దపులిబుఁగులు, దునొన్నగఁ జాలి నెత్తమ్మిచూలి.
- క. శయమా పరిచ్ఛటకు శే, శయమా లగదలిమలాటశయమా గులిలే
శయమా జవ నాభిజలా, శయమా నతి కీసులేమి సరి సంత యమా. 242
- వ. అరి యిచ్చిఁగంబున నీతాఁడసాంధ్యలబు సంక్షేపరూపంబున. 243
- క. నీచచరిత్ర యగు నాఁజి, నీచరి తెల్పుటయుఁ దగవని మన నలరఁగా
నాచెనఁటిక్కనుం దా, లోచనఁ గాంచిఁ బెద్దబోచనఁ బట్టక. 244
- గీ. రమణిఁ దేనిట్టి బూహించి గామఁ దలఖ, గాదులనరాదులను బట్టి కాన నుక్క
దంచె నమమాట నిఁచ్చాకయ్యుఁ గలఁప, గపటమానఁ దగువశకఁగుఁ దలఁ
- క. ఏచినవిరహఃలయనఁ, దోచక నొక్కగుండ వెదలి త్రోచినతాల్మి
న్నీచన నోలుబాఁ దగుమా, రీమం దనపూర్వపుంఁది ఋభుభయదకరన్. 245
- క. చూచి నవభీష్టంబులెఱుగు సమస్తంబు నెఱిగింది లాఁకవిద్రావణం దగు
రాఁజుం దిట్లరియ. 247
- ఉ. కొంచక చూయలేడి వయి గొల్బుని రాముని లక్ష్మణం దొలం
గించుము పర్ణశాలకు నొకించుకదూరము నంతఁబోనఁ బె
న్వంచన రామ జేవిఁ గొనవచ్చెని మెచ్చెన నీప్రతాప మ
గ్నిచెద నెల్లకాలము సఖ్యానిధి యటుసేయు మింపునక. 248
- చ. అఁపున దీని కిత్తుకొన కడ్డఁ పల్కినఁ బ్రాణకొడ్డపు
బని యగు వీచేత నొడఁబడ్డ నశే ద్రునికొడ్డనాగం
బునిగురు మీఁదబడ్డ శఁగు నృడిఁబడ్డశరంబు వోపునే
యని యఱిఁడ్డపుల్లకై నాతిని కట్టరియె న్నయంబునక. 249
- ఉ. దీపము గాంచి మ్రొగఁబఱలెంచి నశించినపురుగుధరి ను
ద్దీపితవిక్రమాఘ్నని సరిమాఁజులునఁ జావురచ్చుఁ గా

- దీపని రాఘవేంద్రునిపయి స్మృత మేగుట మిలు క్రొవ్వి రా
మేత్రున నేటిగట్టుపయి కక్కినయట్లుగ రా తలంపఁగఁక. 250
- అ. చిన్న నాఁ డతఁడు నన్నులుంగున నెత్తి నూఱుమోచములు వాఱ దవ్వు
జఱివిసరివైస వెలితిఁ జావక, నతినిదివ్యలీల లభ్యతములు. 251
- క. శైశవమున నతఁడు ధనుః, కాశీలి కాకుండియును విఖండనఁ జేసెం
గౌళికునాజ్ఞ నుబాళు, గౌళినిఁగ్లత్యతాటక న్మృచుగాఁగఁక. 252
- క. అని రామునిబల మెఱిఁగి, చిన నాతఁడు వివక కీనుకఁ జెందుట మదిలొఁ
గని మారీచుఁడు త్రిరాఁమునిచేఁ జమ్ముటయు పరమ మోక్షం బయచుక. 253
- ఉ. క్రూరుఁడు తాటకాత్యజుఁడు కోమలకైతవక్త్రస్థసారసా
కారత సెంతయు స్పృబగుగం దనరె న్వేలిమక్కచాలుచే
ధారుణిసంచరింపఁగ సుధాన్ధిలాంఛనమైనయిత్తి త
చ్చారి సుధాసుబింద చలనద్యభివృద్ధి వచ్చెనోయనక. 254
- క. అఁగము బంగారముఁ గన్నుంగన పృథునీలతరమణులు బొడవగుస
చ్చు గములుఁ గుఱుచవాలము, కఁగల్గి కిరుగ మై యనోనేగమునక. 255
- ఉ. రాముఁడు లక్ష్మణు డును ధరాసుతయం దలిరాకుటంటఁ జే
తోమద మొప్పు నుండి తిదమామున బఁపులల్లఁగ
క్రామితగుల్మమధ్యలలి కాపుగుభాసితప్రస్పదోలి కా
ప్రాదుఁ నీలభాకలితబంధన నాదము లాలకించుచుక. 256
- క. ఉన్న మెడ వాసుమత్సరు, నున్న మెడకు నేగి జిహ్వ కద్ది మగుకొ కా
కున్నో మని మాచుగలి నన, లన్నాలుక సాచి తిరుచు లఘున మొప్పుక 257
- వ. కురంగ లు కుజంగట వెలంగుటఁ గనుఁగొని కురంగలోచనయగునీలాంగని రాముని
కరాంగులిఁ బట్టికొ. 258
- చ. కనుఁగొను మి తచక్కచిక్కగఁ బు జనించుట యచ్చుతలు నా
మనమున దీనిఁ బెంచుటకు మమ్మన మిమ్మట య్యెఁ బట్టితె
మ్మఁపునుఁ దగ్గరిగ్రహసమాహితవ గ్రుఁ డై కడంగ గా
మఁగవరేణ్యుఁ డంగనమాటలకుం బరు లున్సిహింప రే. 259
- వ. ఉత్సహించి సామిత్రి నాలొకించి. 260
- క. ఈ కచ్చెనుసారంగమ, నేవిధమున నైకఁ బట్టి యిచ్చుటకు చే
నేకచ్చదుసంతదనుక, మిరఁసెను గాదియుండుమీ నీరనుక. 261

- చ. కపటవృత్తాకృతి జనులఁ గాటియెట్టఁ దలంచి మానవా
ధిప దనుబాధమాధములు త్రిమృదుమందురు కానవలయు
స్వస్థపగలనీకు లావిధమువాఁడ యితఁ డిది మాయలేదే, కా
దిపును చన ప్రమాత్తమ మదీయచస్పరిణిం గ్రహింపుమా. 262
౩. అని పలికి వెడియె. 263
- క. ఈశ్వరతి నీర సుమతి, వీ వెలుంగని దొకటిగలుగునే మారీయం
డీరచ్చెను గాజిన, వీ వచ్చెదుగు వెన వెంట నేగండుగు నే. 264
- క. వీరమతి నీగతి నతిమా, నిరదివృజ్ఞానబోధనిధి లక్ష్మణుఁ డం
చితముగఁ వెలిపిన మాయా, వృతుఁ డారాఘవుఁడు సర్వవిదుఁ డిట్లనియెన్. 265
- ౪ ఇది నిక్కపుసారంగపు, గొదమ యయిన నేగఁ బట్టికొని వచ్చెదఁ గా
కది మాయలేదేయనిం, బ్రదిఁబాలుకానియెడమ ప్రక్కలునేకున్. 266
- క. వడలక ధైర్యమెయి న్మృగదినెన గాచికోనియెడు వాతాయపుఁ డ
చ్చెదనె యటజలు 1 దిన, మదిత ననచి రాఘవుం డమఘాంబకుడై. 267
౫. అజిత్తుమఁకు డన బాఁ డంబకము క్కరియించి పర్ణశా
లాజిరవర్తి గాఁగఁ దనయలము పొంగ వరే ద్రుఁ డేగ ఘో
రాజినయొనిఁ బట్టుటకు పట్టియెడం గగన బు మాసె ఘో
రాజి నయొ నిశానరులయన్వయ మిగలి మాయనోయన్. 268
- క వలీయ నగ దిశ్యమనమల, వెలవక నల్లగి పురువవృషభుఁడు గనియెం
దెలకకు మ, బ్రేయఁబగ, పెరియెచు పిచారినపట్టియ్యమన్ సరగన్. 269
౬. అవలోకించి. 270
- క. ఇంచుకయు నద్దు నేయక, వంటన కాయఁబుతోడ ననుధేతుఁడు దాఁ
బొంచి చని పట్టఁబోఁ గుప్పించియెగని మాయలేడి లేదనకరణిన్. 271
౭. మఖ మెగయించిచూచుఁ దృణముం దగమూర్కొను మస్తకంబుగోఁ
కు ఖుపుట బులం బృథునికుంజముల న్నడఁ నూటి డాగువా
మఖ న మొప్పజేయుఁ బలుగొమ్ముల నిట్టటఁ గొట్టఁ బొట్టితోఁ
క ఖుకిం న్నయెందు సరగం దనుకట్టఁదలంచి వెంటడిన్. 272
౮. రిఁకులవార్ధిచంద్రుఁగు కురంగము బట్టఁగ నెయ్యి న్నో
జమఁ గ బట్టలుం బొదలు జంగునఁ దాటుచుఁ బాలు లేడియం
దివిది దూప వృక్షసవిభంబుల రాముఁడు దేరినిల్చి
జవమతిట్లు నాలుకను సాచి రగర్చుచు నిల్చు నిట్టియున్. 273

క. సారంగధరుడు మున్నగు, సారంగము వెనదివిని చందలున నా

సారంగనద్యశద్వస్తున, సారంగము వెనక రామచంద్రుడదగుచుకొ.

274

చ. తిరుమన మేనన న్నిలబడిక్రిగఁ జేర్చి కొను న్నతాగ్రహం

తిరుమలఁ బొంది పొంచినను దారికి నడ్డునువోయి డట్టపు

దరువుఁ మాటున న్నిలుచుఁ దర్పిరిం దృణమష్టిఁ జాపు భూ

వఁకులనాథుఁ డాచారణిర్యముఁ డట్టిన పాయశాలియై.

275

ద. అత్యవసరంబున.

276

గీ. తృణము గఱచుట చంచలదృష్టి గనట, భయము నొందట వెన్నిచ్చి పాటుటయును

జాడఁగా నప్పుడమ్మాయలేడి సమర, భారమున కోడి పాటడిపండివోలె.

277

చ. మఱియును.

278

సీ దాటుచోఁ బూర్వపాదద్వంద్వ మొక్కడఁ, గదియించు టలజ్జిత్రమముగాఁగ

లలిఁచాటుచో ఖర, బలు నెఱియలఁడి, మ్రొగ్గుట యెప్పుడు మ్రొక్కఁగాఁగ

సురుజిత్రమును నుతగక వెడలు ని, దాహూవకంబు పాద్యంబుగాఁగ

దినునెడ రాలి, తృణలేశ చరిపని, త్ర మృగుదిర్భాసమృగాఁగ

గీ. జేరి యెడలేగు బాహ్యోహరముగను, రామ నొప్పించె మాయాదండఁగ మృదు

పరమ పురుషుడు హరిసుర్వణముగాఁగ, మక్తిగోరి యొసంగెద మనియఁబోలె.

ద. వెండియు నుక్కరఁగ శాబకం బగంబులనక నగంబులనక రయంబులఁ బాటుచు మా

నువిగాఁ రామనిసై శ్కరాక్షు బుఁ గురినెడ కాని బోలె జరవ ఖరశ్చటా

గ్ర బుల భరిణీపరాంబు మీటును రాక్షసవిశేషయం బగునల్పాపాత బురు

బోలె మి త్రి కెగసిపడుచు మృత్యుముఖివ్యారంబునం దోరఁబాటుకఁగి గుహ

ముఖంబులం దూలుచు బ్రాణాత్మియ వసంబునంబోలె భ్రమించుచుఁ బూరుషుని

సంపదయు బోలెఁ దలంఠి లోచి యదృశ్యం బగుచు దరిద్రునిఁబోలె దీవాన

ంబుఁ జాపుచు సమారంబుపగిది నలక్షితవేగంబై గరుడ నిభంబునఁ గర్పరాం

గభానుంబై శాపురుషునికక వునం గుట్టిమాగ్గమియై నగకంబున కోర్చినదా

ని బోలె నసిపత్రివనంబులకుఁ దొలంగుచు ఘోరదుర్గమార్ణమాగ్గంబున బహుదూ

రంబుగా నెలయించుకొని చనుటయు రాఘవుండు నిజాంతగర్తయ.

280

క. తిమ్మఁ డిడిమాయ లేడి మ, మృత నమృతదగ ద- వి-కవచ్చితి మో

సమృద్ధ్య దీని కగ్రశక్త్యుఁ గూల్తు ని భయదలంపాస్తయడై.

281

ఉ. తూణములోనిబాణ వతితూర్ణముగాఁ గొని నారఁగూర్చి య

క్షీణమవలంబున న్నివరిసి మాడు రాముడు తూజనెసే ని

- స్త్రీణామ దుర్విషాణామ చరాశితశోణామ కట్కసాలయా
ఘ్రాణామ ఘోరభాణ మఘకర్మధురీణామః శైతవైణమిశ్. 282
- వ. రిచ్చర, బుర్రంబు నాటుటయు. 283
- చ. సృజురహితుండు నిర్దళితసత్త్వః పై శివలోంటిరూపు వి
సృజుమగః కాల్పి రాక్షసుడు చచ్చినెడ నెవ్వన లక్ష్మణా వాతో
స్మి యనుచు బేరెలుంగున కవి చి మఖంబున నెత్తుకొల్క
వ్యయః కగురామ బాణమాతి నాకడు ప్రాణము వీడె ధన్యః. 284
- క. ఇన్ద్రధనుః మారీచని, క్రొవ్వుచెఱచి యుల్కలను కఘప్రయః పం
దవ్యుడెంచితని వెనకవ్యంబు బాసి వచ్చు నంతితిలోక. 285
- మ. అనుకా లక్ష్మణ చేరరావె యనుకీ నాలాప మారామః డా
డించందంబునఁ నాటకాత్మజుడు నూటించుల్క టాలి చి హ
యని ధాత్రీసుత వెచ్చనూర్చి పెనకైన్యం బాకృతిందాల్పెనో
యన సౌమిద్రమఖ బుఁ గాంచి యిటారమ్య యంచు భీతాత్మమై 286
- క. కియన్న గుప్తత్రాసుత, మియన్న వంశలోన మిగిలివగ రా
వో యన్నఁ బంక సేమితి, కో యన్నుడు లేనభీతిఁ గూటె మన బుక. 287
- గీ అసురపరులును సురలుఁ దన్నా గెరిచి, భయముఁ జెడవనూరుఁ డిప్పగిడిఁ దమ్ముఁ
డా యనుచుఁ జే బెల్చెను డాయఁబోగఁదయ్య రిడవేలనయ్య పుణ్యముగదయ్య 288
- ఉ. అంజలిసేతు రామని రయంబు నిప్పుడ కూడఁబోయి నా
నెంజలి దీర్చుచుచు ధగజీసుతి వేడిన లక్ష్మణండు బ
ద్ధాంజలియై రివీయచరిణంబుల మస్త్రు మోపి యేల భీ
తిం జలనంబునొందెగ సతీమఖకుంకుమనూల్లసత్పదా. 289
- క. లలన పునాల్లభువన, మృలభారము మీదఁబడిన మోయరలఁతి
ద్వల మీపు నె నెఱుంగమె, చలింపని దింక రామచంద్రునికొఱకుక. 290
- క. క్రించుఁదనంబు, రామని, వంచింపం బెఱిగి దనజరంశాధము లూ
హించి వెడమాయలను పయిరించిచెడుదు కగ్గిరడి క్రిములవకువునక. 291
- వ. అనిపరికి మలేయను మక్షగ్రహండు వారిణపరిగ్రహగ్గం బగుగునవసరంబున. 292
- క. కవలక భక్తిసూయ నిష్ఠ కదిసెను గాచికోనియెండు వాతాయువుఁ బ
టైవ ననియరిగెం శైవ్యముఁ, దదీయవచనంబు లెల్లు దాటుదుఁ శైవ్యమా. 293
- చ. అసపుకు రామచంద్రుండు మహాపక నొంది సుహృదకారణ
మృనఁ జనదె మృటంబుఁ గడఁ బామ్రుచుఁ జీతన సంకుఁబోక న

- న్న నుచితయాగ్గతర్తః కయాపరిహీ యనన్కః గాచియు
 స్నయ ఫలమేమి యన్న న వెసం గ బోవగద న్మైక్యకృదీక. 294
- క అవతయు నభోయఖుంకున, ఘ చింతాక్రాంతుడును విగళితాత్మఁడు క
 త్తయ త్తయండు నగు నా,తినిఁ గన్గొని నీత క్రోధతాత్రాఁడై. 295
- మ. ఇదేమియ్య మహర్తదై పిలిచె బామ్మి య్నఁ బో చేమ నీ
 మదినుహింఁ తో కాక కాన నొగుల వ్యాతోడ నేతేరఁ బూ
 గ్గదయామూర్తివె యందు నిష్ఠుఁడు లన్యాయంబుగా లక్ష్యుఁడు
 నిసితీరత్నము దూఱ నాడె సదసహృద్ధి ల్లగా గుఱివో 296
- క ఇట్లాడి దుఃఖాతిరేకంబున. 297
- క నాచిత్రము నియబోట్టకు, గోచరమే యన్నచావుఁ గోరి నను మది
 న్నేదితిగు టిపుఁడెట్టి గిరి, నీచ సుమిత్రానుర దురాత్మ నివాతవివేకా. 298
- క. వాటం బగునస్మగుటక,వాటముకడ నిలువ నీకు కల దనవును -
 మ్మాటలు తనవృక్షయంబున, కీఁటెలపోటు లయు నాట నిట్టిందలికెన్. 299
- ఉ. ఆఘరాముఁ డార్తివడఁ డక్కట యివ్వఁ మగ్రగాత్మను
 క్రూరము నిన్నుఁబాసి చఁగూడదు నా కని యొత్తివెప్ప ని
 మ్మారణఁపుకోర్కుల ఘంబనిమాడె పల్కె దిట్లు నీ
 వాఁగకున్న వత్సుచ్ఛానశిథి గాముఁ డెఱుంగుండునె 800
- క. అని పలికి రామచంద్రుఁడు, చనినపథముఁ బట్టి చనియి సామిత్రియు నొ
 ప్పనిన్నానయంబు రావణుఁ, డనుకూలం బై సమయ మని ముద మొదవక. 801
- క. అన్యాయుఁడు ఖుండు కఫలి తా న్యాయుఁడు ఘోరరూపు. డెంతట మాయా
 సన్నాతని యయ్యె నానాశనస్థునిఁగిల్లె నుర్విచారముతోడక. 302
- గీ. ఇట్లు కర్కశుడై తమవెల్లబూది, పూత్రుఁ డిం రాక నొకడలపూర్ణకలశ
 మమకథరియించి వారవారా యకుచు వచ్చి, పల్లకాలమఁ గడునయాపయన నిలిచి. 303
- క డహిభయముఁ దాఱింపఁ బై, డహి భరితవియఁ గాంచి డేదీ భిక్షం
 డహి యనుడు బాసకి సు, డహింపక యెరురువోయి భృతిదగ్గొత్తక. 804
- క అర్హ్యసాధ్యంబు ల్లాసంగి నిర్భయై యుట్లించు. 805
- ఉ. ఇంచుక విశ్రమింపును యతీశ్వర మృతి వచ్చి మిమ్ముఁ బూ
 జించు వలెండు పొన్నాడలిజ-క తటానున నిండురచ్చి
 ర్తిందిఁ నానిఁ బట్టికొని తెచ్చుని వేకుకయూఱ నేను వ్రా
 ర్తిందిఁ దన్నిమిత్రమున దివ్యధనధరుడై సహాదయక, 806

- క. పుత్రసూతు సుమిత్రాపుత్రకు సపూతు ముగిసామను ఘను న
సృత్రాణపరాకాశుడై, ధాత్రీపతి కాంచె వెట్టి దానిపిలువడన్. 81
- గీ. అరిగి రిడవయ్యె హా లక్ష్మణా శుటించు, జై న్యమనఁ జీరి నాతనితమ్ము వరఁడు
వరనిఁ గనఁబోయె నుల్కులు వడలి నొంటి, మన్న నానఁ బరివ్రాజకోత్తమండ. 809
- క. మళిలంబు వసుధ నేలిన దశరథుకోడలను రామధరణిపుభాగ్యక్
దశదిశల నిర్వహించి బగు, మళమునఁ జెన్నించుజనుసామృజ వనినన్. 810
- క. అరివా నీ వామచరః, కృపివాక్యంబులకు నామచ్చాను మలరె నీ
గతి వానల వెండల నీ, మతివామాంగంబు వగుట కాపక శుయ్యెన్. 811
- చ. నెలఁ బురుడించుమీను మహానీతులరం బగుచమ్ముదోయి నె
న్నెలవడకాఁకుదేవాము నజీతగారం బగుమధ్యభాగముం
గలుగఁగఁ జేసి లాగ్యనిధి కాంత వొనర్చుక నిన్నుఁ జేరకు
న్నెలఁగఁగఁ జేసె నేయఁ గన్గల్గె విధాతృఁడు దుష్టకగుఁడై. 812
- క. నవస్రజకంధివి కణఁ, నవని రిజోగంధి వగుట మన్యాయుము దే
వవిలాసినికదంబము, నవధీఁగ నేమఁజూచునలము గలుగన్. 813
- గీ. అని నటియై - ద్భూతాత్ముఁ డయ్యవనిజాతి, ద్భూతుఁ జేసి నీమసౌందర్యమునకు
సర్వభువనంబు లేలెఁగ సార్యభాము, పత్ని వగు లెంతయుయలెను పక్కగంధి 814
- చ. అనుటయు వారిఁ గాంచి వివసుం బొకయిండుక లేఁ నీత న
న్నునుచిరిగి నీతి బడి యాడెను దాష్టనికృష్టపథతిక్
మనము - న స్థలూగనలు మాఁక సన్నుతి నేతు రిట్లు వ
చ్చునె బరికించియాడఁ బోకుద్దుఁ నోట నశుద్ధవాక్యముల్. 815
- క. నానాభు శౌర్య వఃశిత, నానాభుని కార్యు నీవనాభుని గా పీ
నా నాలోఁ బరెగ్గు రెగు, నా నానాలోక వాతముఁ గోరి కటా. 816
- క. పిర్రనాఁగిఁ బురముఁ దృణ, ప్రతిమాఁముఁ గాఁ దలంచి భయదఘనవన
స్థితి కోర్చెఁ గాక లోక, త్రితయము నేలంగ వలఁగి దృఢభుజకర్తిక్. 817
- చ. అనిన నయ్యగివాదపరివ్రాజకుం డయ్యవనిజ కిట్లనియె. 818
- క. నిన్నును నీనాభుం గద, నెన్నికొనెను గాని నిష్కరేశ్వరుఁ జెజసా
ల నిల్చిరిపి రాక్షసులచే, సన్నుతిఁ గనిపట్టి నన్నుఁ జచ్చింప వయో. 819
- ఉ. నీ చిటు విక్రమ నీర మహానీయుఁడు తాత పురుష్టుఁ డప్ప వి
శ్వానుఁ డన్న యక్షపతి వానిజయించి రవీయపుష్పక

- శ్రీవిభవంబు లెల్లఁ గొని జీవముతోడుతఁ యోవనిచ్చిరి
 ప్రావణనామఁడొక భయదరాక్షసనాఘుడ లొక నేలుకుక. 820
- క. లోకములెల్ల జయించి, లోకభయదాక్ర మఁడొక దలొదరి భవనా
 లోకమృతఁ జక్రితి నమఁ, నైకొను మిష్టోపశోగగరి వడ ముటకుక. 821
- చ. అని వెండియు. 822
- ఉ. ప్రాయముకల్పి నింపెనెరి రాక్షసనాఘుడ నైన నాక్షరి
 ప్రాయముఁ దీర్చుమా యనుచు రావణుఁ డాడిన నాభయం దృణ
 ప్రాయముగాఁగఁ జూచి నృపభూమిని జాకి వల్కు ఛద్యవి
 ప్రాయముఁ జూడ నీకు మదిఁ బట్టెనె నెక్కరిమండ కీ.తిక. 823
- ఉ. సారపుబ్రహ్మకుశేయన జన్మము నొందితిసంతి నీకుగా
 చానపుముట లాడుట యసంగత మేను బరివ్రతక వృథా
 నీరయిపోఁ దలంచెదవి నిశ్చయ మిగిలె నన్న నారత
 ద్రూరము లాఘూత్రయనిశోపము లిప్పుడు రూపుమాపవే. 824
- గీ. రామలక్ష్మణు లిచ్చోట లేరు వెఱిగినవచ్చుట లెల్లకుమ్యై నీవారి విజయ
 క్రమము నీకుసత్కీర్తి విశదమయ్యె, నన్న జయించితిన్న విన్న. 825
- క. చెదరి చెడుకాలమైక, వెదగునుదుగు లాడె దిల్లు చేయెటికి నీ
 వెదగరిగిపోయ్యు పృథ్విఁ, మృతమం జయతేకమున్న మెయ్యెకకైక. 826
- చ. అనవుడు సంజాతశతరాసలతాపవిభిన్న చిత్త
 వ్యనజదళాక్షి చేగచ భగద్వచనామృతవృష్టిఁ దేల్చకు
 న్నను మణిలు నీకత. నాకగు నిశ్చయ మంత నన్నఁబో
 లి మగవార లెవ్వరుకు లేమిఁ గాంతలు నుగ నొందఁగక 827
- క. గోభూభుజః జాస్థితః, భూభృగురచలెల్ల వలసి పొందెను నాం
 గోభూభూక్రూహుడ, నీభూభృగు గాదె పొలఁదిని న్న నిలదితిక. 828
- ఉ. ఎక్కడి నుఁ డొక నరఁ డొక్కడ కెక్కడవచ్చు గాఁగ
 నెక్కడనోమి నో యుజు. డెక్కడనోమి నో గాఁగ నాలివే
 నెక్కడమందెనో మృగము లెక్కడమిగవో వానిమొడ నీ
 కెక్కడిప్రేమ రమ్మ నున మేకుడ మిద్దఱము ప్రయంబునక. 829
- నీ. అప్పుడోవనిల నవధీరణము నేయు, రాక్షసాంగలు హావక్తు లాసంగ
 గ్రీడాభవకుడ్యకీలరవిమలని, శృంగి పినుజివీరికలు వెలుగ

ఘనైత్యకారకఘనసారమిత్రప్రభులచందనచర్చ హృదయ మలర

నర్మ్యతంబంధనోహ్లాదకల్పిత, పరిచయగురుసూపములు మలయ

గీ. మెచ్చి బలమున నేఁ జెఱచెచ్చి-ట్టి, భవరకారలు తగునూడిగములు సేయ
బాల కైలాసమున శమిషత్రయగన, జేసి యాడెనుదశకంఠుఁ జేరఁదగవె. 380

ర అనిపలికె యాత్మబంబ. 381

క శతన భంభుర్నిగ్గుభుశతశ్రేతులం బడెసాలభ నిడు
ప్రృతితీర్తియ మనయ విశతీరములు దశశీరములు సమ హృదయము. 382

గీ. మెఱయ నూడలు గలవట్టితెఱ గుఁ దోప, నెదురినిల్చిన బాసకె హృదయ మదర
శ్రమిసేయును నిటుకు మామామృగం బడెల చనుదెంచె బొమ్మంటి నేల విభుని.

న. అని రిలంది నిగుడుధ మాత్రేకఁబున. 384

క. ధరణీసుత భోజింబడి, పరమం బగుమాన్య మునుగఁ బట్టుకొని నజే
ద్ధంధ బున నిడికొని సుశ్యురై గావబాడు పోరఁ దదవసరము. 385

ఉ. ఇంచుక లేటిమాచి మొగమెత్తి దిశ ల్పూకించి తన్ను నొ
క్కించుకల్గి తేక కొనియేగెను నా రనామకుఁ బ్రతి
క్షింపి కరఁబు బెగ్గడిగి చిత్తము తత్తమమిది సీత దుః
ఖించె దక్షిణశోః మెఱిఁగింపఁగ బ్రహ్మకునైనఁ దీటు సే. 386

న. దుఃఖించుచుఁ దనమనంబున. 387

క. పుణ్యదలిమఱిదిమాట లగణ్యులు గణింపనైతిఁ గల్గునె ఘోరా
రణ్యున నొక నాకు శ, న్యాయముఁ జింతమగుల రాముఁ దలంచుచు. 388

క. క్రోధాత్ముడై తొల్లివి, రాఘం దెత్తికొనిపోన రక్షించితి ర
ర్యాధముడిపి యిప్పుకు రఘునాథ నెస వ్రా విజేమి నను జెఱఁ దలఁగె. 389

ఉ. వే యుజ్జ్వలగూడి రఘువీర దురాత్మకు వీనిఁ గ్రంపరా
వే యను లక్షణా కడు వివేచిహిత నిష్కర గొన్నియ
నాగమును లాడి రిక్షలము నందితి నిష్కర యన్నఁ గోడినే
వే యను వీనిబట్టి పదవేయక వేయ నేల మ్రొక్కెదగ. 390

క. రావబాడు నన్నుఁ జెఱఁగొని, పోవుచునున్నాడు వీని బోకార్చి నతుం
గాదఁగ నిమ్మెడ రఘువర, వేరచ్చిఁగొక క్షీరివికలత గాదే. 391

న. అని మఱియు ననేకవధంబులం బలవించుచు. 392

చ. ఎక్కడఁజొత్తు నేదిలెను విద్యుదివి క్షింక నేమిబుద్ధి న
న్నిక్కరినాత్ముఁ దెత్తికొని యేగెను నిష్కర మట్టుముట్టి మ

త్రైకిశబ్దవికారముల సంభయము మేదినిఁ గూలఁజేచి నన్

జక్రఁగఁ బ్రోవరయ్య నురసాభ్యవయ్యరక్తశోత్రముల్.

843

క. పరమపత్రవ్రతసీత, స్థిరగునఁ గొనిపోవ రాక్షసాసుని వీని

దెరువున నాఁగరు మోకుం, దరుగులృలతాదులార దనులేమఁ గటా.

844

సీ. దనుజుండు ననుబట్టి వినువీడిఁ గొనిపోవఁ, గానరా విదియేమి గంభవాహ

రావపు నాఁగి నిశ్చయొద్దుఁ దనివేద, మాటలాడ రివేమి మాతలార

యరసిరక్షింపుమా యమ్మా యనుచుఁ బిల్వ, తను యిట్లుతగునె వసుమతి నీకుఁ

గల్గి యాతనిశరీకాంతార మేర్పక, తరులఁదాఁగెద వేమి రావవర్షి

గీ. కరుణ ననుఁ గాయటకు నిజకాండముఁను, రావణుని బట్టి ముంచు గోరావరి మాన

వదీగఁ బాత్రుడ విదియేమి జడతనోది, యనచుఁ బలనించు ననువిత్కలాలకించు.

క. అవసీద యిట్లుపోగిలెక, నవసరముఁ సంచరించె ననుబలులు రా

మనసీజము లగుటఁ దలఁప, నవని వృహజకణ మెట్టులై విడుచునె.

845

వ. అయ్యోసరలు .

847

మ. మఁ యాకారముఁ దాల్చి రాఘవుల సహృదీయఁ దావంచనం

గొనిపోవన్ దహజాధముం దిచట నీక్షోణీసునం బట్టె నె

మని యీనిదఁ దొలంగఁద్రోతు మింక నాహా చచ్చిఁగని పో

దనియో లేకులు జేరకుం గురవకాంతింబల్ దవాగ్నిధ్రువక.

848

గీ. ధరణిజాక్రందినోద్ధరధ్యాసఘ్నాన్తమా కానఁ మృగక్షేమండలంబు

నలుమ పై తయ్యుఁ దనరాతఁ బత్తికలగుమాడు శ్రీ గామునకుఁ దెల్పునోమనంగ.

సీ కన్ను లెఱ్ఱఁగఁజేసెఁ గలకంఠబృదాబు, బుసకొట్టుచును ఫణు ల్విసముఁ బలికఁ

గటము లెదర నిల్చె గంధనీ ధురములు, ప్లవగలంబులు పండ్లు గాటిక

మొగములు జేవుటింపఁ గుకంబులు గూసె, నోలిఁ గపోతము ల్బుంకరించె

ఘూకము ల్లింగిఁ గ్రుడ్లు ద్రిప్పఁగఁజొచ్చె, గోకసంఘంబులు కేక లిడియ

గీ. నభిలభూతిహీనుం డగునట్టిరాముఁవనిత బలవంతుననఁ జెఱి వట్టి గగన

వీధి వడిఁ గొనిపోయెడువేళ దుప్రసాదులుఁ గన్గొని కెన్నకఁజెందిన రంగ.

849

వ. అంత నెజ్జవకసందన.

851

ఉ. ఏ మిథిలాధిపాధుగురి నిద్ధులుకుం డగురాముభాగ్యం నాం

దోమునలార యతులహగోత్రములార ఫణీశ్రులార వే

నామెఱి యాలకించి తలనాపకు వీనితల ల్పరింది పో

రే మనసీయులార మదగ్ధకుఁదా మిమ్ముఁ గరఁబు మెచ్చఁగళ.

852

- క. అని ఘోరగృధ్ర మురువడి, గొనిపోయెడు సర్వవనితకు స్సమ మగుచున్
జంకజ యేడ్చుటయం ద,ధన్యని పని కరుణారహితధాతుం జేగుచున్. 853
- క. నాకపతి వెఱవక మై,నాకము రావణు నెదుర్చు నలిరేగుచు; దా
నాకడలి తెడలి కడువడి, నాకపథ బు ను నచ్చె ని నుర లెంచన్. 854
- ఉ. పారికాత్రవుండు నువవత్తుబలుగుడు జటాయు కల్లసం
పారిసహోదయండు పృథుభామిని శోకము సర్వరామకం
సాతికయలు స్వని మహాబలు గావణు నాగ మున్న శం
పారికజేవాదీ ప్రి గులపాంసను దృష్టిచథంబు నాగగం. 855
- క. అమృహాబలుం జేగువడి 856
- క. కలతీరణవద్యులు దళకంఠ విశవచేని నీగకంఠులు మహా
త్కంఠః దురిమి సమవర్త్యుపకంఠము-కు నురు గలశకంఠు నెయిది క. 857
- క. అచ్చడు నరః దానిని కి, ట్లయః బులుగా నున్న గలున గునే నిన్నె
ట్లున జంపు జేటివగ నీకు నుచుఁ దలవడిఁ బోరు ఘోరగ బయ్యెన్. 858
- చ. ఖగదనుభావ్యయోత్తము లాప్రతిమానలు కామరూపు ల
శృంగణిసత్త్వ లూర్జిత యాఃయు లాశుగ చేరు బద్రప
న్నగమనకాశనల్ మధిలనాధనతాప్రియతాపకారిన్
దిగి ఖాస్త్రసాధనలు దార్శ్వాని వీక జటాయురావణుల్. 859
- ఉ ఒండొరుల విభవితఖంబుల వ్రేటులాడి సురుతుంబు . 860
- గీ. అక్షిగరుఁ డగురాక్షసాధ్యక్షుఁ డద్రుపక్షనాథ ఖతీరవత్తుఁ డయ్యె
నాక్షుంబుఁ రాక్షసాధ్యక్షుచేరి, బక్షినాథుఁడను విశ్వీరవత్తుఁ డయ్యె 861
- ఉ. నచ్చియు నీదేబావక వనోధృతి రావణుఁ గాంచి వంచనం
దెచ్చిరి రాఘవే శ్రీశతిక మగపరిము గడు నీకుఁ బా
టచ్చోర్వత్తి గాని యిది జక్కలు నెల్లవు మన్నభావతిం
జచ్చుఁ మీలు నీ కెనచు సాహసవృత్తిఁ గడంగి యానిన్. 862
- గీ. వదనమలు పిలుఁ గ. రెమల్ చిదమగారు, నెనసి వడిబోరు భము- కెగిపాటుఁ
గ్రమ్మటని కెను జా కి గా. పివగల, గూరు. లలమాలు మిలు- నూరుసురుండు. 863
- చ. మతియు నద్దఁడి దిద్దియు నిద్దిలేసికిడిమిం గ్రద్దరి చుచు గ్రద్దతేఱిఁదిఁ జెద్దయం
బ్రాద్దు బ్రెద్దకోలం సామియిద్దియలర నద్దనుజుం దాకి పోరి పోరి నెద్దవాడు
నావు. 864

- క. పక్షులు దనుజకరనా, బక్షులం దెగుడు గడిః జలంబటి పడియెం
బక్షిశ్రేష్ఠుడు పరిభగ్ను ఖోటిభృచ్చభగముకరణిత భగణిత. 866
- క. నీలిం గైకొని నభయనా, బాతకుఁ డగురక్కఁగుండు పటచెద నని య
భాతితయంబున వ్రాలిం, రీతిం గూలుటయు నతివ ప్రేదినితాల్మిక. 868
- క. కఠగతప్రాణవాయు వగుజలామయపు నాక్షేపించి. 867
- చ అచురవిరోధిఁడ్రుంచి నను నారసి ప్రోవదల్పించి భీమమా
సమర మొనర్చి వైరిశిలసాయకభగ్ను గరుద్వయంద వై
శ్రేయము. నివృద్ధంబు, ధరంబడఁ జాడఁగనై నీకుఁ బు
ణ్యముఁకుఁ బోవఁ లాప మెదు రయ్యెఁగదయ్య భగవద్భూతమా. 869
- గీ. అనువచుఁడును భుజుఁడు నన్యాయుఁ డధముఁడై న భజనకు జను మమరనాసరి
పశుపుణ్యాస్మృత్తి నిర్మిట్లు పడఁగఁజేసె, ధాత నియడఁ గడుఁ బక్షపాతి యగుచు 870
- క. అని మతియు నన్యకేవల్య యగు నవనికన్య తమనంబు.
చ అరయఁ బరోపకారపరుఁడై యితఁ డీలైను బుణ్యలోకసు
స్థిరుఁ డగుఁగాక యంచు వగఁ జెందుధరాసుతఁ గొంచు రావణుం
డరిగె నరిగ్నోపాపహానపాపహయగికాశ్రమా
తృణశబరాలయాదలను చాటుచు లోకధయఁక రాకృతిక. 871
- క. తటతట వృద్ధులు మదర నాతట జనకజ యొక్కలైతటమునఁ గనియె
దిటమగ వివారిం చెడుచు, గృటవశ్యుల నివృద్ధమునఁ గాంచి వెనుకొన్. 872
- క. పార్థివు కు వారాకథ, నాగం బగ్గం బొసంగి యగచతులను సుం
ప్రార్థనఁ సేసెడుగతి వస్త్రార్థంబున నగలు ముడిచి యవనికఁ పడిచెక. 873
- గీ. ఎట్టకాల బు కుఁ బుట్టినంతి కేగు, లాను మనుగొన్న సామ్యుల దగఁగనెరవు
దీర్చగతి నొప్పె రాఘవుడేవి మునసి, భువిభూషణములు రత్నగర్భ నిధి. 874
- క. గము. నివృద్ధముఁ కన, గలు మెగులఁ బైట చెఱఁగునను ముడిచి వడి
న్నచరుఁయొద్ద విడవ గనగన యనుచు ముఱయుచును ఘోర్యనిఁ బడియెన్. 875
- క. ఇవృద్ధంబు నాఁత్ర వృత్తయు సుత వృత్తయు నగుటా కీపక్షిప్తరప్తకాంచనమయ
భూవణంబుల నయ్యగఁ శ్రేష్ఠం డగుఁపాశ్వ. దిను దావులం బనిచి మగుప్తు
బుఁ గావించె నరి. 876
- సీ మానసిఘనకరోమణిఁ గాక రత్నక, లాపకలాపము బృహతముఁ
గావించి హా నాథ కావరావే యంచు, దిగు లొందువానికగ్రపుఁ గాంచి

- కనరి లోనఁడుకుమఁ గలఁగునకూపార, తిరఁబుఁ జేరి యత్తిదశఁజై
మాయావిహారి దుర్భాస్తుతు రావణుఁ, దంత సన్ధాన్తుఁడై యచ్చతః ॥
గీ. వంశవంశాలువికఁ డెచ్చునప్పి యనఁగ, జలధి గని భీతిసొందురసారినూజ
సీత నకలంకఁ గొని కడు శ్రీఘ్నముగను, లంక సకలంకఁ జేరె నిశ్చంకుఁ డగుచు. 877
- బి లంకకుం జని జనకనందనం దనయొపరవాళోకినమధ్యంబునం బదిలపటిచి యద్దు
మ్మం డిచ్చో ధరణీపరాగపరిచ్చన్న శరీరం వై నవియ నేల మదీయాంబిఃపురప్రవే
శఁబుఁ గావించి క మాపభోగంబులం జొందు మనుటయు జగన్మాత యగుసీత
యాట్లనియె. 878
- మ. గతిరప్పక రవి గంచరించినన లోకలోక మూటాడినం
గతి శ్రీరాముడ నాకు సాధ్యుని జగత్కల్యాణ శేషస్వం
గతి కాసింబునె హంసి కాకము నెవ్వ గామించు నే ఘోగు
గ్గతిపాలై చెడ నిట్టులాడెను నినుం గాలంబు చేరం గటా. 879
- క అనుటయు. 880
- క కను తెఱచార మిగులం, గనఁబడు రాజరాజు కలుకుఁ గనినతి దనకాం
గనలార చేచియొండం, డని బాసకఁ జూపి చనియె నతిట నిచటక. 881
- క ఒకప్పుగఁబుఁ జుడి నిజకాన్యకాగ్రమునఁ దగఁదగిల్చి మోడమ్మనఁ బ
గ్గ కట్టియునకు వచ్చెడు, నకుటిలుఁ డాంబుఁ డెఱుగ ననుజాం గనియెక. 882
- చ. కనుఁగొని గుండె బిల్లునునఁగా కుభగాననఁ గాఁలోన సీ
త నొకటి డించవచ్చితక దా మదకానవల నవత్కరీం
ద్రసివిద మిశ్యరణ్య మిటు రానవురా దవురా పదద్వయం
బనయము సందరించెను గుమా లనమానసమానస్థితి. 883
- ఉ. ఈవృక్షాలముం జనక శేచ్ఛుననై కగఁ ఒట్టితెత్తు మా
యావృక్షమేనిఁ గూలిచి రశంబున నివృడ కర్తుఁ గా లో
నీవృక్షశ్రేణి నేమరకు మీ వని యెఱయ నొత్తిచెప్ప నా
నావృక్షసంకులం బగుననంబున నొక్కరి డిచి వత్తురే 884
- క అదియనుంగాక. 885
- చ. విను మిది మాకులేడి వెనువెంటఁ జనస్వల దంచుఁ దొల్లి నీ
మాపయబుద్ధివై తెలియ నాడితి విషయ డెఱుఘామి సీ
త నొకటి డించవచ్చితి పదంపడి రాక్షసహథ వొందునో
యని కిలపోయివైతి కటా వికటం బగుధారత్రిప్పనక. 886

అనిన దిని యుక్తిపడి సవినయంబు గా లక్షణంబు దత్తు కట్టెయ్యె. 887

నా వాడినందంబున, నానావిధ శ్రమ నీ నారసియుండ
నా వాడినందంబున, రాచే లక్ష్మణ యటంచు రాక్షసుఁ డనినాఁ.

సారసశేత్ర వస్తుః కని చక్షువశిష్టః శామ్భటాయ వి
స్తాకశుగార్జయై పలుక సమృద్ధి వస్తునతోడ రాముఁడే
వారికి నామ గాఁ డని భక్తకృప క్రయ మీ నెఱిగి నీ
పూజకు మందుఁ జెల్విన చుహూఁడనావలెత్తినేత్ర ము.

వినరానిమాట లాడినా, నీరసించినవాడే దప్పు నైపు మనుడు ను
 స్వయము బలము నెత్తిగొర్రును నీర్మనాడే నమియు రాజశేఖరు దేవజుకా. 890

పద పద పోవున మే నూ, పద పొందెనొ జనః శతయ భయమున ననుచుం
బడములుతొట్టిల దీనా, ప్పముడె రాముడు నివాసదమున కా రిక్త. 291

సావాధానము లగుదుర్చు మిత్రములకుఁ జేతం బుత్తపడఁ నచ్చి సోదరున కభి
ముఖుండఁ

రాజీనకేత్ర వారాఁ తా నానించి, యగురుగాఁదమ్ము నేఁ జేలరాను
 హరిణాబలుఁ ట్టై ద్వంద్వై దెచ్చితి, నా నని యిపు చేల యగురాను
 కొమ్మును జేరి పల్కులు నేర్చి కొనుక్కి, పలుటలు నేఁ జేల పానపనియ
 నానిక సిగ్గవల్లి కాళిగామం బగు, నుటజంబు నేఁ జేల యొప్పవడిగఁ
 గలికికరచరిణాన్యంగకములఁ గలుగు, శాలిఘామణిఁజితిం చేల విసఁగఁ
 బడను నేఁ డుగ్రరాక్షసాపహృత బయ్యె, సీత శత్రువు మిది సమైత్రాతనూజ
 అని పరికి ప్లాశాల, గని వానఁ జీకయున్ గది వడి హాసం
 దనఁ గి యెఁడుఁగోయితి, నని మూర్ఖపరవరాత్ముఁ డి హిఁ బడినుక్క. 394

పదేన గున్న నైత్తిట్టి యేళ్ళును నుమి గ్రాసుతుండు వల్లెగ దగు నె యాట్లు
భృశ్యుండు రామభగవీత బెరుగున, మివ్వ వాంతరము నిలగు నందు. 995

అది కరుకుటబడి శ్రీరా, నునిగెడు నూరార్చి యందు మనమిది వెలికా
జనకజనుల లవగా, రనికటకుల్లాంల మల లామపహితుడై

ఈరీతి శోధించి యెంతవఱ గలగాక, మాన్యు శ్రీరామఁ డోహో యటంచు
గొంతెత్తి పిల్చునుఁ గొన్ము డాగితె యంచు, మెకములు మ్రొంగెఱానఁక నటించుఁ
బర్ల కాటాసయిపంబున రోయించుఁ, బూవులు గోయంగఁబోయె ననచు
వనజాక్షి రోసి కెఱునుట కిప్పు బంచు, హ యేమిసేతుఁ గాంతా యటంచుఁ

1. గాన మనకింకఁ జోరేను గలరటాను, దానురా చేసి ననుఁ దమ్ముఁడా మటంచు
చాల కార్జునాలు గాఁగోలు నవమఁ, బాతులు క్రమింపవో యంచుఁ బఁరరించు.

2. ఇదివరాక్షి నన్నించు రమ్మపిల్చె, నని కోరిలస్వగం బాలించు
నది చుపకామదచాస్తకాఖం బని, వామలతాపల్లవంబు గాంచు
నది గంధకజయనయనాధరం బాను, నిద బుడికకొనవకుఁ గాంచు
నది రత్నకనకాంగిహాశలలం బంచు, గమనీయతరకోరికములఁ గాంచు

3. దంబు మోలున్న కాక్షి కూర్చులు బనుగు, కాకిమోస్తుచునీజన శ్రులు గాంచు
గొమ్మ పొల్పొన చెక్కుటద్దయ్య లంచు, లలితసాగులవలీకళలులఁ గాంచు.

4. మఱియును.

389

5. గజములఁ గాంచి గంధకరిగామని యంచుఁ గలంగు మించును
బుజములఁ గాంచి పన్నుకుభి పోయిలె యంచుఁ దలంచు బభర
ప్రజములఁ గాంచి భృగవిభురా మని చేడ్వకు నాకుజొ పను
బుజములఁ గాంచి పల్లరముకోమలచాస్త యటంచు మృగకో.

400

6. తెండియుఁ బ్రేయసి నున్దేరించి.

401

7. రమ్మ యను బల్కవు మా, రమ్మ యను దాగు టిది రమ్మ యను నై
రమ్మ యను తెదకుట భృగరమ్మయను గడు నానగమ్మ యనుచున్

402

8. మామను తెదనేల చెప్తమా యనుఁ బల్క వి దేవి మద్దగు
మ్మ యనుఁ కాళిఁజాల వినుమా యను నాచెర దీప్యపాన్నికా
మ్మ యనుఁ గష్ట మామెను జామా యను నాపయ నితనిష్ఠుగ
మ్మ యనుఁ బశమా యను సమానమా యన దైరమా నానకో.

403

9. బాల విలసాక్రమణంబు, బాల రదాచరమరొజబాష్టిక వసుచు
బాలశశివదన వగవం, బాలయిలిచె ధారి మిగులఁ బాలకుఁ దగుటకో.

404

10. కనిత నీ వావత్రించి కందమూలంబు, బనుపమానమవిధక్ష్యములు నాకు
భక్తి నీయాస.గిన ఫలరసంబులు బన దమ్మతోపమానంబు లితి నాకుఁ
పటుభూతముగ నీవు పఱచి మళయం, కమలేశు రూపరత్నములు నాకు
నలల నీ చేతినయదెరుగలెలు కల్పకప్రసూనంబులు కల్పి నాకుఁ

11. దివిరి నామీఁ నీ కలదినపరాగ, మమిలికిరల మగునుల యజను నాకు
రమణి నీవు పొదలు సౌభములు నాకు, నువిక నీతోడిగహన మయోధ్య నాకు.

12. అని యిట్లనేకధనీ బాలపంబుల పలుకుచు కలచున్న యక్షం గతుగొని
యవికళబాష్పకణపాపాక్షికినిజగోలముగను, దలచు మునిత్రాత్రుడు కను
రితి నూరాత్మముడె కని వయస్సు దమ్ములు.

405

సీ. సారసారససారసారసమధురసా, సారంబు తైస కాసారములను

అంగీకృతాభంగభృంగీనుసంగీత, సంకతరంగత్కుడుంగములను

సంతతాక్రాంతాప్రకాంతగాఢధ్వంత, దంతురితాద్రిగృహంతరముల

నాగతుండపరాగభోగిభోగాభోగ, భాగతువత్సకాభోగములను

గీ. బ్రాంతరంబుల నాశ్రమాపాంతములను, గోటివిధభవరాంక నాకూటకూట

కూటకూటుల మసలక కొమ్మ పెదకి, నీలఁ గనరామి కంఠయుఁ జింత నొంది. 407

క. ధూర్తమృగధూర్తపటుతర, గర్తంబులఁ బర్వతముల గహంబుల

తార్తల యు పెదకి రొక్కయు, చూర్తంబును నుచ్చోట నుండక నీలక. 408

చ. ఇట్లు పరిశోధించి మగుడం బర్ల కాలాసమీపంబు, కరుగుదెంచి యెంచునం జనక

నందన సందర్శి వేరేరట్ను యరసరమ్మ, రాముండు సహజమ్మ నాలొకింది.

సీ. కొమ్మ యాకొమ్మఁ జేకొని నిల్చెఁగాఁబోలు, నిచట నీక్రొమ్మావి యింపు నొందె

జిలుకల కిచటఁ బల్కలు నేర్చెఁగాఁబోలు, జమ్మ యాకర్ణికారమ్మ ప్రకృతి

దిగులున దీని సంగటఁ బట్టెఁగాఁబోలు, నిచట నిటఁ కకం బిగురు తెల్లఁ

దిలకినీతిలకంబుఁ జేటిమాడఁగఁబోలు, నిచట నితిలక మిట్లెలమి గాంచె

గీ. నిచటఁ గడువేడినిట్టూర్పు లియ్యఁబోలు, నితి యానిగువార మర్విత మమర

నాతి యిచ్చోట పెదనవ్వు వ్యభోలు, మిగులఁ బువ్వులతో నీనమేరు వొప్పె.

చ. అని పలికి.

411

క. తఁకరముల నమృతం బిడి, విను బరలం బెనుచుపాలవెల్లిననువునాఁ

జనుజఁకఁయ్యఁఫల మివు, దయముఁ గృతియింపజే యినారాద్గతి యై

412

చ. కరు లురసింగదృష్టు లురగఁబులు గోకము లచ్చభల్లము

లృరభములు స్పృగాలములు సైరభము బులు లీరరక్షువు

లృరసిజనేత్ర సైచుటకు సకలయమే శుకపుండరీకబం

భరపికకారకాదు లిటు మానక నగతి నన్న నేచఁగక.

413

సీ. దిగదాచు ని చాఁగపిండు చేధింకనో, చేధించునే మేఘసాధు కేళిఁ

గవలానఁ యటఁచుఁ గరియుఁగ వేఁకెనో, యేచునే ఘ సిగదృష్టివధ్యఁ

గిగపాణి యఁచుఁ గోకిల లెరియఁచెనో, యలమునే మిలుర మాభిరమ

గువ కోవలి యటఁచు భ్రమరముల్ మూఁదనో, మూఁగునే చుపక మొదదేచా

గీ. కడులఁగిరి యని కకర్రజ వడెట్లా, మి చికిరికి నోపికించు నెట్లా

వాగవల నొప్పుగల్క బాణిపూత, నుచు నెడియ భ్రమ నెడిచు నాత్మియందు.

వ. మఱియును.

415

సీ. జనకజాతఁ గజాతసమనేత్రఁ గానరే, జంబూవిశాలభూజంబులార
మధుపరాగపరాగమృదుగంధఁ గానరే, లలితరసాలసాలంబులార
జలదమాలతమాలసమనాలఁ గానరే, మహితమాలారభూరుహమాలార
ఘనలతాంతలతాంత కమనీయఁ గానరే, పటుజటోత్కట పటపటమాలార

గీ. మధురబఁధూకబంధుకప్రాధశోష్ఠి, గానరే గురుకుచమీరు కానరేఁగు
లార యని విధిమాదభ్రుండై నరేంద్రుఁ, డచట నచ్చటఁ దిరుగుచు నడలి యడలి 416

క. గమలార పటజునునా, గమలారా ఘోరపన్నగమలారా సిం
గమలార మృగమలార న, గమలారా నగమలార కానర సీతక. 417

వ. అని యివ్వినంబున యంత్రాము కవివేదహీనుని బోలె దృష్టోచరంబు లగుపదా
గ్ధంబుల నెల్ల జనకనందన నడుగుచుం జని చని లక్ష్మణుం గనుంగొని. 418

క. అనుజా మ మిరువురము, న్నిను జానకియొద్ద లేనివేళఁ గుమితుండై
దనుజాధముఁ డొకఁడు ధరా,తనుజాతం గొనుట నిశ్చితం బూహింపక. 419

క. జనకజ నియ్యగఁ గాంచితి, మనితెల్పడుభంగి భట్టకావలి మెఱసె
న్నిను మననిజ వెదకెడుగతి, ఘన రృక్షగ్రములఁ గనినకరమును మెఱసెక. 420

వ. అని పలికి శోకాతిరేకంబున నొడ లెఱుంగక లక్ష్మణుం గనుంగొని. 421

ఉ. ఎవ్వఁడ సెను రాముఁడ రహీనబలాధ్యుఁడ కా నెఱుంగు దీ
వెవ్వఁడ వేమ లక్ష్మణుఁడ సేటికి వచ్చితి మిట్టికానకుం
జవ్వని సీత రోయటకు జానకి యెక్కడ నోయె లక్ష్మణుం
డెవ్వనినున్న వాఁ డనుచు నెప్పుఁ బరిభ్రమితాంతరంగుండై. 422

చ. జ కజ నిందుఁ గాన ముటజం దిది కాదొకొ రామచంద్రుఁ డా
జనకజఁ బాసి యొక్కనిముసంబునుఁ దాళఁగఁజాలఁ జేసురా
నుననివరుండఁ గానొ యనుమానము గల్గెడు నయఁ గ్రమ్మఱగ
జని యటజలు న్నదకి బాసకిఁ గానక వంతి క్రిష్ణుగళ. 423

చ. మ ము రసమున్న న్నెదకి మానిని సీతనుఁ గా మన్న నె
మ్మ ము గల నె నాకు చినుమా నినుమానిక మీఁద చిచ్చు వె
న్న నెడవకిన్న చన్నునఁ గనుంగొ జాలుదు రెండున్నుఁ జ
య్యన గతి నాకుఁ జూడరు దియాపరివర్జితది త్రవ్వర్తు లై. 424

వ. అని విరాళిఁ బాల్గిమితులీం దాళఁజాలక యాలిం దలంచి. 425

ఉ. పాంథునోధశాపహృతిః బ్రాభవుః ధైర్యశాక్తుః ధీమతః
మృంథయశ్శివీకలితసారబలం బగురుంటుంటు ద
ర్పాంధత నూమాగ్గణచయంబుల నోడక గ్రుచ్చి నాడుచ్చ
స్తంభి నలగచె గావును నుక య భద్రచవామృతంబునక. 425

వ. అని వగచి. 427

క క్రమ్యత నిట్లును బృగుశోమ్య హ జనకతనయ కడువడి నన్నుం
క్రమ్యనలాపము దీలునె, కమ్యుకెమ్మోవిపాసక మ్మిరున్నక. 429

వ. అని పలికి యలుక వాడెను నమృహీనుతాప్రియుండు 429

క. సాధుచరిత్ర యుండగు, మైథిలి నొప్పింపవన్న మహి నిప్పుడ సు
బాధింతు నస్మహీయః, క్రోధోదేవంబు వెలయు గ్రూరాస్త్రులులక. 480

క. నను రాజమాత్రుఁగఁ దలచి నుగంధగ్రతుశ్శిథ్థాసులఁ ద్రుం
చినఁ గాని తీరి దిదె కన్గొను మనరామునకు లక్ష్మణుఁ డిట్లనియెక. 481

గీ. అంబుజాననవిర్మితం తై కరగబు, బాలుపు నొందుజరావరభూతశోభి
నీవు గాపాడువాడవు నీజునేయు, టుక్రకర్మము తలపోయు మడుకుదక్క. 482

గీ. వీల తాలిమిఁదూల సీతాలతాంగి, నిచాట నహ్విత వేదకుడ మెట్లులై
నేను గొనివత్తు సంతయు మి తవలవ, దగ్గిలో నున్న నభిమధ్యము నాన్న. 483

వ. అని పలుకుటయు రామచంద్రుం డి. పశుశపితాపుండ్ర శ్రోతమాత్రంబు ధరణీ
కమారిక శరయుమం జని మాగ్రమధ్యంబున. 484

ఉ. ఖండితపక్షాః సై మిగులః గాఢనవృత్తిరిషి క్షతకుః ధై
తుండము ధాత్రి నూడికొని తోరపుమార్గ మని గి శేపుఁడు
గొండవిధంబునం ధరణీః గూర్చిపడె వరేణ్యః గాచి మా
గ్రాహనరావృతానుకలకాంబుధిసోముఁడు గాముఁ డగుఁ డై. 485

క. రాక్షసుం డనుతలంపున. 486

క. నీచమతి సీత నిరజ, నీచయఁడు గ్రసించి యిట్లు నిష్క్ర-పటుక్ర గుం
రాచితె లక్ష్మణ మ లం, జూచి తెగవులోన విరాట స్రుక్కుముఁ బడియెక. 487

క. కావునఁ గడుఘోరం బగు, నీరవమున సంచరించు నిష్క్ర-పటాత్ముం
దీరవము గొనెద వెన విల్లీరవ యనుంఁదలో నట్లినె తఁడుక. 488

సీ. ఘనులార రామలక్ష్మణులార యేను రాక్షసుఁడను గాను విజనకుఁ డగుద
శరధభూమిధరసఖుఁడ జటాయుక, వ్యాడ రావణుఁడు రావచభుండు

జానకి గొని యాకసంబుఁ బఱచుచో, నావేదీబాలాప మాలకించి
 వాని నెరిన్చి దుర్వారతదీ యాసి, పాతంబునఁ బ్రభగ్న పక్షముగ్న
 గీ. కుండనై నీకవార్త మీకుం దెలుపఁగ, కలసి నిలిపితిఁ బ్రాణము ల్నిలువ విపుడ
 తొఱఁగెద నటంచుఁ దలలఁ దోర్చికొనుచు, వివాహవిధుఁ డంతఁ బ్రాణంబు
 దీక్షుటయును. 439

ఉ. పక్షి కులబిఘ్నాగ్ధహిమభానుఁడ మాయుడఁ గూర్చిమీఱ మా
 పక్షులు వచ్చి నీవిటులు ప్రాణము వీడితి విప్లవ నిన్నుఁ బ్ర
 ల్యక్షులుగాఁగఁ జూచి కను నానినశోకము మించె మానవా
 భ్యక్షుఁడు తండ్రి పత్నిరథుఁ డ తమనొంచు తెలుంగ మిశ్రయక. 440

ఉ. ఏటికి రాముడేవిఁ గొని యేగెను రాక్షస నీ కటంచు వి
 న్నేటికిఁ డడ్డ మేగిన మహీభ్యవధీకుంభంగి నాఁగి త
 త్పాతిరపక్షకుండ వయి ప్రాణము వీడితిరయ్యు దైర ము
 చొప్పట వద్దప్రహీనుఁ గృపఁజూచినవానిక చేటు గూర్చెడిక. 441

క. అని కవిచి కవి తగునిం, భవములు సాదవేర్చి పక్షి నాచుకుఁ బయిఁ జే
 ర్చి నిలిదశోకు లగుచు కన్న నొసఁగి రయ్యిచ్చదమ్ము లిరువురు నువిధిక. 442

చ. తదనంతరంబున. 443

క. రసాగులు ఖగనాధు , కఱవేరిక పుణ్యలోక మనుచు , గోదా
 వరి నాడి మృగామిషమున, నురుపి డముఁ బైట్టి తొగిఁదిలొదఁ మొప్పక. 444

చ ఇట్లు జూచుము బుణ్యలోకచిరనివాసి గావించి. 445

సీ. ఓమధీశ్వరుని నీ యూమరసంబు ప్రా, స్థింపఁ బోయినభగి డివ లొక
 న బు ముట్టిఁ యరణ్యాలు రాచుల, క్షుణ్ణులు దురంతశోకప్రభగ్న
 వృద్వర్తు లగుచు మహీసుత వరయుచు, జని చని మించుక్రాంచవతిఁ గ్రాంచ
 వతిఁ బ్రచేళించి యాతలఁ దమసా ది, గన్గొని తత్తీర కావనము.

గీ. తమబాణాతమప్రణిహతమనోబు, శాతయై లక్ష్మణునిఁ జెలుపాచి పట్టి
 కొనికొని యోముఖిఁ గూరఁ గామ, రూపిణి రక్కసిని చే విరూపిఁ జేసి 446

సీ. పలుదీర్ఘ బాహులబ్ధప్రాణిస ఘ్ర, స శీలి యగుకబంధుని భుజాంత
 రంబునఁ జిక్కి ఘోరం బగుతద్వికృ, తాకార మొక్షించి యద్భుతాంత
 రంగులై వానికరంబులు ఖండించి, రాచులక్ష్యులు బుగ్రరామముఖిని
 నిగ్రతవ్రాన్ధిని నోడుల నొప్పి, రాక్షసులు కాపమాక్ష మంది

గీ. వారలకుఁ దవర్చ్యుర్తి సర్వంబు నెఱుంగఁ జెప్పి చేదోయి నంత మోడ్చి వివక్షమున
నాకబంధుఁడు రాను దివ్యపుత్రుఁడు, గానఁ దనతోఁటిరూపంబుఁ గలుగ నదివి.

క. భూపమలార యిదె మ, చ్ఛాపవిమోక్షంబుఁ బూర్వజన్మకృతమహా
పాపవివాశము నయ్యెక్కా, మీపవద్యుఁడుకలఁ మిగుల తెలిఁగితికా. 448

చ. అని వివరించి వాడు జగత్కర్మజమున్నెడ వేడికెఁజ్జ మహీ
జనవరులార మీరలు వెసం జని మంత్రులఁగూడి ఋత్యుమా
జననగంబులం దిరుగుక జపితార్థమనూజా వారియ
న్వ చరనాఘసోదరు వశ్యముఁ బాడఁగఁబొందు కీరులై. 449

క. ఆమగ్రీవులతో సహ, వాసము గావించుఁ దత్తఁడు వనచరుల మహా
ల్లాసముఁ బిలవనంపి ధ, రాసుర వెదకింపఁజాలు రభయత ననుచుకా. 450

క. ఈవిధముఁ దమనాముఁ డ, నావిలయతి నెఱుంగఁ జెప్పి యరిగిన వారిని
శ్వావిద్యబ్జులకచరిశో, భావ వనభాగమందు నరుగుచు నెరుకకా. 451

శ. ఆశ్రమము స్థలార్థములతాంతముఁ గూజితకౌకవైకభ్యం
గాశ్రయము ప్రసాదవశోద్భవతి మకన్దించువారిన
మృత్యుశ్రమము స్వప్నపేతభయమేమగులబ్ధములందు నొక్కపు
ణ్యాశ్రమముం గను నొని రహస్యతైజాలు రామలక్ష్మణులొ. 452

వ. కనుంగొని. 453

క. వెసఁ జొచ్చి యుండు గన్గొని, రసమాఁత్రతసమాగతాయాసభరి
స్సుసరిత్రైప్సా పితౌ, గన్గొనిపటలప్రకలితకలరి స్ఫురికా. 454

క. కని తచ్చులరాంగన భ, క్తిని చే నర్హ్యదివిహితకృత్యము లొనరిం
చిన సంతసించి నరనర, లవద్యులు ఘనులు దశశతాంగరమాజులొ. 455

వ. పరమపరిత్రమ శాస్త్రజ్ఞులుల సుఖానీను లైరంత. 456

చ. పాసఁగి ధక్తిఁ దచ్చులరి భూనులకీర్తికి రామమూర్తి క
ప్తాసఁగిఁ జగములమధురోహఫలంబులు ర్పిపిదీరఁగా
మెసఁగి శేత్యులందు హితమేమరవాక్రకరంబు నానితో
నెసఁగి నచించుచు నిగ్గుల వృశ్యుడ మొప్పు వనించ నయ్యెడకా. 457

చ. తనదుహితప్రకృతి విదితంబుగ రామునకు న్యవించి యా
త్రిని విడిచి రాఘవుపదంబుల నొడల మోపి మ్రొక్కి చే

- తనవుఁ దొఱగి తరణము తచ్చురరాంకఁ వొందె సత్తపా
భవలకు నందఁగానినుపవంబులు భక్తి యోగ మెక్కుటే 458
- క. తనివిసవక యావిధి నాతనివిధము లొనర్చి కలరి తనవుఁ దొఱగింప
గని యబ్బురపకుసోదరుఁ గని యప్పుడు పరితః గొతుఁగొన్నరణమెయికో. 459
- జ. నూళ్ళు భక్తియోగము విశుద్ధయఁగ్గులు కానిపూరుషు
బ్రహ్మనెసఁగువాని పదిబ్రతులు పెట్టి సంతసితునే
బ్రహ్మికి బాహ్యు బ్రహ్మకు ఫలప్రతు నన్ను నెఱిగి మా వు
బ్రహ్మణ భక్తి నొగింపల బులు పెట్టి నుల్లసిల్లుచుకో. 460
- గి అని పదిః రాముఁ డనుజనహేముఁ డనుచు, నాశ్రమంబు కవ్వల నరిగి కాంచె
సధికతరవారి కేరీసమాగతాప్యరహం బగుపంపాసరోవరంబు 461
- చ. చూచి మంజులలావంజపు జగంజితం బగు శ్రీతీరంబుఁ జేరం బోవు వసరమ్ము .
చ. అరివిలయుండు బ్రహ్మణుఁ డహోలిలేజా- కన్న కిట్లుకో
నరనర చూచితే మును మృణాలముఖంబునఁ దాను గొన్న శం
బరముల సృందమునెపంబునఁ గ్రమ్ము నొల్లెనుకో నునో
వారితరపంకజాతనిచ మంబులు ప్రత్యుపకార మొప్పుజే. 463
- జ. సారసగ ధియు నివ్వలశైవలవాలయు నుగ్మలాక్షియుం
జాతురధాంకపీఠనకుచదన్వయము గలచా సమానయు
స్సారమృణాళబాహువు గుళధ్రువాధియు నైశివరై
స్త్రిరఘురామచూడు సరసీయణి దాసరసీయణి క్రియకో. 464
- క. తిరిగితిల్లు లగుధాత్రియవాములు గ్రంథిఫలిచెఁ దెలియుము నది ను
ద్వీపమగు వనాంబుజహస్తాగ్రుణిహస్తకల్పియమమర మొక్కొ. 465
- చ. నరనర తన్ను నాడిఁజనఁబులపాక మధోగరిలలు నే
యరుదిరమార్తి యిచ్చి పయోగుహజాత పరాగయోగిని
గ్నరిత మదద్విరేఫ మవివాధిక యోటఁ దలఁపఁ జిత్రమే
యరుణి గజప్రకాశ యగునాతఁడు తోత్ర ముసంగమంతునే. 466
- క. అని కలక రాముఁ డాఁదిఁ గనుఁగొని తన్మధ్యకమలశైరవచర
ద్వంద్వంగములం గని క్రన్నన నీతావిరహచేవనాహతమరి యై. 467
- చ. తమ్ముని విడిచి. 468

చ. వనమున రాక్షసాపహృతభార్యుడనై వగ నొందు నన్నుఁ గ
న్దొని తనయింటి దానవులు కోరివారిం చెద రంచు భీతిచే
ననిశముఁ బెట్టిఁ బాయదురధాంగము చూచితివే వహంగర
మ్ముఁ గజపల్లశాలఁ ననుఁబోలనభావ్యులు లేరు చూడఁగఁ.

469

క. మరుఁ డైదవశరముఁ న, స్తురపడి నేసెడిని గాకయున్న స్తురదీ
వరతీరఁబుఁ నాకు, స్తురదశమావస్థ నిట్లు దులుఁగఁగ నేలా.

470

మ. తగ నిన్ను ద్యుదకస్సురత్కిముదపద్యస్తామగంధ బుఁ దీ
రగతాశోకరసాంబకుండినుమసారధ్యంబునుఁ గ్రోలి యా
శుగ ముగ్రత్విము దాల్చి నాకు హృదయతోభంబు పెంచె స్మర
శుగపంచావతి వోలె లక్ష్మణ బుధస్తుత్యోల్లసల్లక్షణా.

471

ఆ. తాపహరియిన్న దీపవంబు సుం, తాపశారి యయ్యఁ దరుణిఁ బాసి
యిన్న వాడె నగుట నురుగుజ నాకు నీ, తాపహరిఁ జాపు మే పడఁతు.

472

వ. అని రోసాచేకుండై పలుకుటయు సహనోదయండు సాంత్వనవచనఁబు, ననుఁబుం
చె న ర.

473

ఉ. శోకముఁ దక్కి రాముఁడు వికుదవతి; జని కాంచెఁ బుష్పితా
శోకముఖద్రుమాగ్రపరిశోభితవర్హళి దిసీమలా
స్తోకముఁ గూటశోభిపరిశుద్ధనిరాపతి కాంతచేదికా
నేకము సానుసంచరదహి, చమూకము ఋశ్యమూకముకా.

474

వ. కని తడుపాంతకా, తారాంతరంబున ననుజసహితుండై రాముండు భతుర్బాణతూ
ణంబులు సహాయంబులుగా నుండె నని చెప్పి మహానందంబున.

475

ఆశ్వాసాంతము.

ఉ. మిత్రామిత్రవిభేదశూన్య బుధిసన్నిత్రాఖిలామిత్ర భి
క్తత్రాజైకపరాయణా నిరతవృత్తాన్నిత్రాఁ ప్రేక్షయా
వృత్త్యభ్యక్షనానూదయా నుచ్చాదయాబ్ధా వేంకటాభోక్షిల్లస
క్తోత్రాభ్యర్చిలయా నుగహిమలయా త్రూరోగ్రయామ్యాలయా.

476

క. అధివ్యాధివారణ భ, క్తాధీనాంతకరణకణాదుణచగిణా
సాధుజనావనవణ భవ, పాథోనిధ్యుత్తరణ కృపాప్రాభరణా.

477

కవిరాజవిరాజితము.

సరసియహోదర సన్నతపాదరజఃపరిపూరకసావలయా
పరమకృపాకర పామరభీకర భానుకుఢాకరళోతివిభా
తరుణకుభాంగ మసీచ్ఛాదయంగమతార్ద్యకురగమ కీదయా
పరి మధుసూదనః ప్రణతనుభోదన భక్త్యవిసోద నరాదహరీ.

479

గద్య. ఇది శ్రీమూర్త్యవారాయణ పదాబ్జధ్యానపరాయణ భూమిదైత్య
విజయ రామశాస్త్రతయ పండితసేవాసముచ్చయ క్రొత్తపల్లి
లచ్చయ ప్రణీతం బైన దాశరథివిలాసం బను మహా
ప్రబంధంబునందుఁ జరుగ్గాశ్వాసము.

శుభమస్తు.

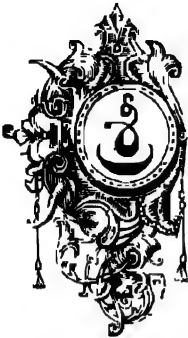
అనిష్టమస్తు.

శ్రీశారదాంబాయైనమోనమః

దా శ ర థి వి లా స ము.

పంచమాశ్వాసము.

వనితాయుతవత్తు సు

ధీవః మాధవసదృత్ దితిబహివద్య

పావః మునిపతా శ

క్రాంతకృతవీత్ పంకటాద్రవ్యభ్యదా.

౧. తదంతరకథావిధానం బవధరిపు మట్లు రామలక్ష్మణులు యుక్తమాణోహంత
కాంతారంబున విహరించుచుండి రని చెప్పి వాల్మీకి కండియూ నట్లు చెప్పందొడ
గ నట్లున్న సమయంబునః 2

౨. శారదాయందు కన్దనియె నాదట భీతము లై చూపుట
న్యరుచిరయంపుల స్వ విశుద్ధకంఠాఘటసర్వలాపుట
బరమరక్షప్రతాపులను మర్చితవీ జనానుతాపులం
గరభృతచాపుల నియమికర్మకలాపుల వీరపాపులకా. 3

౩. కని తననితాపులం గనుఁగొని యెవ్వా రకులాగ్నికువలయహితుల
గొని ఎని తగ వారల కమృతహాధీశ్వరులఁ జూపి మ ము గలఁగకా. 4

౪. మునిభర్తృపరాక్షులు లయ్యెను భర్తృభుక్తిగా లగుచు నున్నారలు భ
ర్మనిగతు లెవ్వారల పంపుఁ వచ్చిరామితుఁ డెరియఁ బోలునె చెప్పుఁదా. 5

౫. అని వారిపంపుఁ వచ్చిఁవా రని వాఁనిభయంబున నడఁగి యడిగినివారయ నభి
ప్రాయంబు గ్రహించి సుజఃవిధేయఁడగు నాంజనేయఁడు రచంబులగు వచనం
బుల నిట్లనియె. 6

క. వీరులుతిథారివారులు, వీరులు మహానీయు లిట్టివీరల నొరు లె

వార్తలు ప పగఁ జాలెడు, వారలు తమదామ యిటకు స్వచ్ఛందగతిక్. 7

క. వచ్చినవార లని తలంతు నని పలికి మఱియు నెట్లునియె.

8

మ. హితవాచంయుమిచ్చేవ ధారులుఁ గృపాదృష్టాల్గులుక్ త్రియ

కృతు లీవీరలు వారి సేపడఁచి కిష్కింధాధిపత్యము స

మ్మతి నీ కీనిరుమేను లాప్సఁగ రమామాని శ్రీకుండు స

ద్గతి సేలెంచె దుర్బి జగత్కల్యాణచారిత్రికుల్.

9

ఉ. వారివిధంబు సర్వము శ్రువ బుగ నారసి వచ్చిచేతక

వార్తకి నీకు సఖ్యము పశ్యముఁ గూర్చెద ట్టులైన సే

వారికి లోనుగాని ఒలవంతుఁడ వయ్యక వైష్ణవైతలం

తీరికఁగొందుచే స్థలగ సింహుని వారిని గిలి న్నవ్వచే.

10

క. అని వారిసమీపమునకుఁ జని మాయాభిక్షుకత్వస స్థితుఁ డగుచు

న్య మెల్లఁ ద త్సమైతి పి సన మొప్పఁజేయఁ దగియుండునిభృతిక్.

11

ఉ. చేతులు దొయిలించి కిసీనిహుంతు వాయుకుతుండు మ్రొక్కి ని

ర్భీతులు సద్వివీతులు పేరకునీతులుఁ బూతులు జగ

త్రాతలు మీరు మామలఁ ధంబు ఘోషనాశనసమా

యాతులు గాఁగ నెట్టిక దయావశుభార యెటుగఁజెప్పరే.

12

వ. అని యడిగె వె డియు.

13

క. క్రీతశక్త్యశబ్దాహులుఁ క్రీతశక్తివములుఁ క్రీతశక్తా నులుం

గక్రహితిఁపుఁ ధులు సువక్రీత శీతలులు సుకటిఁత్రులు మిరరల్.

14

క. మహి నెవ్వోలు వీరులు, ఒహుసుగుణాహులు నియభారకహు లనా

గ్రహులు మహావహు లియ్యడ, సహితయననిద్వాక్యకృతు లన లంక రసిక్. 15

ఉ. ప్రాణసతీసువార్తఁ గొని రాఁగఁగనిగా నెఱి గియె

స్థానివరి బునం బరవసాధ్యకి న ఒనకు దిగం జగ

త్రాప్తయనిచేఁ బ్రభాతుఁ డగుధ్యామిఁ డ మఁ దలంచెయె సరి

క్షేణవిచారుడై మఱియుఁ జెందెను ర మిఁగు లె మహాత్మక్.

16

వ. ఎట్లు సలపించి సమోదయి గనెఁగొని.

17

క. మ కృత్యము సర్వము ల, త్కణ యలని కెలుంగఁ దప్తమా యనవుడు స

జ మణి సౌపత్రి రెఁగ్గని యానతి మిగుల నరసిలో నెట్లునియెక్.

18

పంచమశాస్త్రము.

- ఉ. భానుకులార్ధిభూగ్జహిమభానుడు పశ్చిమధాధిపుండు త
 య్సానుల మీతఁ డగ్రజుడు సుక్రతచక్ర్యుడ రామనాముఁ డా
 త్మానుజు నన్ను లక్ష్మణసమాఖ్యుని గూడి కడ గి భాగ్యయుం
 దానును చేడ్చెఁ బంచవటిఁ దాత వసన్తి నున్నయంతటకా. 19
- క. ఈనున్లొతునిసతి నీ,తాసతి యేమిగుపుమును దొడన్వల సు
 త్రాసవసన్తి మెలఁగెడు, నాసమయమున దు గానసామ్యత యైకా. 20
- క. తత్కాంతారత్నము నే,తత్కాంతారస్థలము గంతు మనుచరి
 శోత్కలిక వెదకి విపులా,పత్కలితుల మొక్కచోఁ గబంధు మనాంధుకా. 21
- క. కని నాని నానిశాపంబును దగ్ధముగా నొనర్చి పొంపుక నపు డా
 భనునామునిచే సుగ్రీవుని విని తత్సఖ్యమున నపు బతులెల్లకా. 22
- మ. అని తన్మగ్నటనాభదగ్ధ-సమీహబద్ధచ్ఛ్వాసాధియై
 విను మిచ్చో నివసించినాఁ డునుజగద్విఖ్యాతమాధవ్యమూ
 గ్ధునితాంతస్సుటవీ మహాలిఘటనాత్యంతప్రళస్తాఃప్రేప
 ద్యుక్తీరాయన కబ్జజుం డగచరేగ్రు గల్వవ్రాసె గటా. 23
- వ. అని పలికి యున్న దెసకు వి యై కన్నీరు మన్నీరుగా మారుచున్న యన్న రతరుస
 కత్తరువరవరుఁ డిట్లనియె. 24
- క. ఏపగిది సవార్యములగు, నాపవలకు న బోల రాద్యలు శోక
 స్థాపితచ్ఛాద్యర్తనులకుఁ, బ్రేషయి నాప పడయుఁ బలముఁ దొలంగుకా. 25
- వ. కావు సుస్థిరుడ వగు మని యునునయిం నలతెంబున రామలక్ష్మణులర్థ గని 26
- క. బంట నిటు పనుడు శోకం, బంటనిచ్చా బాములతోడ న్జ్ఞానకసుతం
 బంట వెలదిమాయుల దగు, పంట వెదకి కాంచున్ద్రుని నాగియట్టి 27
- వ. అని యిట్లు. 28
- క. తగఁగ నవికులుల నవికలు, లగుఁడని లగువనివివ మగు తిన్గి శ్రగం
 బగువాలముఁ ద్రిస్సయ న్నయ్యుచరుఁ డిట్లనియె నైవ మగుగతిఁ దెలియకా. 29
- క. అంజనకుఁ బ్రభ జనునిదయ, జను నొది నాన హనుచద్విఖ్యా
 తం జను లెన్నకా ఖలులబ్ర, భంజ మెనరించునత్సర్గ జనువాడెన్. 30
- క. సుగ్రీవాగ్రసచివుడ ను,నగ్రగ్రావాగ్రవాసియై మిముఁ గని భూ
 పాగ్రణులు భవత్సఖ్యున,చగ్రావాస్తి నెదఁ గోరి యరఁ డిటకు ననున్. 31

ఉత్పాద. పంప రచ్చికాడ నతనిపం పలంఘనీయ మా
 పంప వాటి మీర లిడు బాణతూణధారులై
 తెంపునం జరింపఁ గాంచి తెంపు లేనిభీతిచేఁ
 దై పికొనియె ధైర్యవల్లఁ దిగ్భూతానుమానుడున్. 32

చ. విహర దేశఁ దేన్చి దృక్పథవింది సతీవిధనిబుల్లెలఁ గై
 కొనుఁడుఁ దదీయసత్తమునకుం బ్రతిసత్తము లేమి నాతనిం
 జెవఁగ దలంకి యగ్గిరి వసించినవాఁ డగుట స్ఫురత్సహ
 యనిశితఖడ్గధార నుచుమాడఁదలంచె విరోధిసాలమున్. 33

క. ఘుఘటార యతనిమిత్రుల, కనుకూలత నొందుఁ డనుకు నట్లేఁ దగ
 నిన్దు మాడఁబోవుతీర్థము, చనుదెంచివయట్లు కాదె చయ్యు మామన్. 34

క. స్మయరహిత నీవు చని నిశ్చయముగ నుగ్రీవుతోడిసభ్యులు మామన్
 దయఁ నూర్చివ నన్యోన్యప్రియకారుల మగుదు నుఁగ పిప్రభుఁ డాత్మన్. 35

గీ. పొంగి తగుభంగి నాచ్చపపుగవులను, బూర్ణకరుణాంతరంగులఁ దూర్ణముగను
 దోడుకొని యుశ్యమాకంబుఁ దొలుతఁ గడచి, యధిక సౌరభమునునిలయునులయును.

క. కని రామునిరాముని రామునితమ్ముని నను నిల్చి ముకుము, నుగ్రీ
 వుఁసుగ్రీవునిఁ గని యిట్లు యెన్నఁగరానిహస్తయై యిట్లుయెన్. 36

మ రవి స్నం జనయుశ్యమాక కుభరప్రాంతారకాంతారవా
 రవిహరిస్థిగు లై కాకొమరులం బ్రావీణ్యము న్నాల్చి వై
 కవిధామాగరు లంచు శుచుచ భుజభ్రాతుండ వైత్తిల్లువా
 రజంశత్రుభవు ల్జగత్కరువు లగ్య కప్రసన్నాత్ములుక. 38

చ. తదీయమహానుభావ బభివర్ణనీయం బని పలికి వజ్జీయు నిట్లనియె.

క. విఖ్యాతిమీఱ నీదగు, సఖ్యాభీకయ బుఁ గోరి చనుదెంచి ప్ర
 త్యాఖ్యాతివైసె లక్ష్మణ, బాఖ్యాయు నారిఁ దొగడ నలమి ము నామక. 40

లే. అనుచు వారియుకంత మావ్యంత మగచ, శ్రేయ కుఁ దెచ్చి చెడియు నిట్లు లనియె
 నీదపాపండు నెఱచి గ ట్రైగ్గనేల, యితడ నెకప్త మెల్లఁ గ ట్రైగ్గననుచు. 41

ఉ. ఆచరినట్టుపట్టి నారారఁ గవు గిటుఁ బట్టి చిన్నివాఁ
 డాచరికంటుఁ బు డనుచు నాఁకట మ్రొగఁగఁబోయిఁపట్టి నీ
 నాచరిగట్లుఁ బట్టువడ నాడఁగ మెట్టెనుడిట్ట విట్టివో
 నాచరి నాడవైరి విక నామఁ గొలుత ఘటిల్ల దొక్కఁడుక. 42

- క. అని ప్రశంసించి. 43
- క. హృష్టచరిత్రంబుఁగోచరుఁడవు మనఁదగుసదీపచరుఁడవు మొప్పు
దుష్టయము భువనపూర్ణోగ్యుఁడవు నామఁ బాడఁ జవిరచుచున్నోక. 44
- క. నిటలరీతిసుఖప్రితాంజలి,పుటఁ దై మర్కటవిభుండు పులకపటలము
లృటుగతి మేఁ గలమిగొన, నటు చని రాము నృహత్కృతమహానీరుక. 45
- నీ కని పేద పెన్నిధిఁ గనించందంబు, నత్యంతసంతోషి యై తదీయ
చరణారవిందసంస్కృతనిజఫాల, భాగుఁ దై యానందబాష్పసులల
పూరితాక్షుం దగుసారి సమీక్షించి, రాముండు గరుణాభిరాముఁ దగుచు
గ్రుచ్చి కాగిటఁ జేర్చికొనియె వసంతరంబున నుమిత్రానందనునకు మ్రొక్కి
- గీ. యగనిమన్న నడపె నయ్యనసరము, రాముఁ దనజన్మఁగూడి తోరమగునొక్క
చోట నానీరుఁ దయ్యె ననాటఁ దొక్క, వలనఁ గూర్పుండె దనసచివనకు లభర.
- క. తగ నెల్లవారుఁ దమఁ గొలువఁగఁ గొలు వలరించురామనల్లభుఁ దపు
దయ్యగచరులు గొలువ నగమున, వగపునఁ గూర్పుండె దైవవంచన నకటా. 47
- క. అట్లున్నాచునసరాబున సామిరి నుద్దేశించి రాముండు సారి కిట్లనియె.
- క. ఈతనికరమున భవదీ, మూతలేవ గ్రుచ్చి మయ్యెను మాటం
బూతాస్మచ్ఛరీత బుక, వీతాఘ్నూ డితనివలన వింటివి నీవుక. 48
- క. కావున. 50
- గీ. విక్రమత్పుత్రభాడితామిత్ర నీకు, మైత్రి యనియెనుఘన మూనపాత్రమునను
నిశ్చయంబుగ విషదంబునిధిఁ దరింపఁ గోరినారము దగ నిజ్యకొనుచు దీని. 51
- చ. అశక్తుకు సంకెసింది తగ నట్టులనేయుక మీరు నేను ను
ఖ్యురతి నున్నవారము ప్రితులుఁ బాం దొడఁగూడునోరి జ
క్కఁగు సమస్తకావ్యములుఁ గంజహితాన్వయులార వేఱ వే
యనఁ బని యేల రాల నుదకాగ్రముల న్నిలువంగఁజాలమే. 52
- చ. అని లలిక మహాంధుం దై రామచంద్రుం గనుంగొని. 53
- క. తనబాతబుద్ధియై భూతనబాతచారింపి మూర్ఖతను జరగింపు
ద్వమబాతరజదనైవ్యాతనబాత మడంచి మహిమత నైస్సఁ జెరుక. 54
- క. అని సుగ్రీవుండు పలికిన, విని సుగ్రీవుండు రామవిభుఁ దప్పద యా
తనిచేఁ దనచే నిడ నా,తనిచేఁ దనచే నిడె న్నుదం బలరారక. 55

క. ఇట్లనోర్వొనబును జేతం జెయి చెట్టి సఖ్యులు గావించి మతీయ నగ్ని సాక్షికముగా
నక్కర్పసాక్షివందమతోడ సర్వసాక్షి యగుశ్రీరాముండు విత్రత్వంబు సంఘటించె నంత.

66

క. లీలగతిఁ దొల్లి నీ నూ, లీలగ లీలమున యచ లీలగ వైచె

స్వామిభా యని జనకసుతానిక్షిప్తస్తోలంకృతంబులు నూపక

67

క. ఆపోదనియాక్షులంపు, దాపూష్య యువకుండు నాధూషణము

శ్చేపటి లక్ష్మణుడు కుం, బాపెట్టుచు రాముఁ దధికశోభితుఁడై.

68

క. మహీతలంబునం బరమమూర్త్యుపరశుం డై పడి కొంతవడికిం గొడ్డొక తెలిసి నిజ
చరణసమాపంబున దుఃఖాతిశయంబుం బొరలుచున్న సౌమిత్రిం గనుంగొని.

69

క. భగవీతనయాచుధురా, భగనంపర్కగతఘన సుధాబిందులు నాఁ

గరముఁ ద-రాచ నీమున, గజముత్తియములను జూడఁగా సౌమిత్రి.

70

క. వనగజవంధంబులఁ బుట్టిన సతికుచకుంభముల నెత్తించిన నీహా

రని కాణంబున కిటు వల, నెచు నిశ్చల వదంగ నెలవుఁ జెడఁఘు మగునీ.

71

గీ తగి తాటంకములధూర్జలు మానె, గాంచికాకింకిణీకన్యకన్యక చుడఁగ

లలితమంజీరఁబుష్పశంకుశలు డొంకె, దగుణి నడఁబాసియున్న కరమునఁ గాడె.

క. ధృతి నగ శ్రీతిఁ బాల్తు, బతిఁ బాసితి నచు భూపతితిము సేయం

గతియొలి భూష లిదె లాగతి వైకృత్యంబుఁ బాల్చె గాంచితె వత్సా.

73

క. అవి యానేకవిధంబుల వగచి వగచి పువమిట్టి నప్పుడ యెడఁబాసిన్టులఁ జిత్త బాల

మత్తల బు గ్రొత్తసేయం ఒకాడుతుండు ప్రణవచనంబులు మనయింప గూఱిడిల్లె
నిట్లు కుగ్రీవునితోడ బద్ధసఖ్యు డై యవ్వాఁతేశ్వరు నడ్డకించి డ్రమదాఁతకం
బున

74

క. మిత్రతఁగలఁ జాత్ర మగుమిగ్రుఁడ వైతి వమిత్రనోత్రనో

శ్రుగుటకాస్యగుప్తకజితప్రబలాస్మదమోఘపత్రం

స్మరులు నీకుఁ గల్గి వెసఁ దువమాడెన న్నఁ బుణ్యవా

రిగ్రుని రాముఁ గన్గొని చాత్రప్రియభ్రాత్రుఁ డవంతితోషియె.

75

క. కకరుణంబుగా నిట్లనియె.

76

క. నా కరణాఁడు వారి క, కాశోగ్రేసరుండు లలిమి నాచూలి గుమం

గ్రకొని చెడఁగనడిచిన, నా కీగ్రావమున చేదమం బడవలసెక.

77

క. నయ మొక్కింపయ్యె దలంప క, నయముం బొధింప రామనరవర యిచ్చో
నయముం తెడి తిరిగెద వే, నయముం బొడంగ వాలి ననుపుము శక్తికా. 69

క. అని పలికి యుత నిలువక. 69

కా. నిమ్మారుణ్యుడ గారివారకుఁ డుర న్ని శ్చేషకుమ్మగ్రహో
ఁటమైకుండ వనం దన్పి వెస భస్మీభూతుఁ గావించి ధా
నుష్కాగ్రేసర పుష్కరాక్షులకు నన్నం బ్రీతి వీక్షించినం
గిష్కింధానిపతిత్య మొ దెదఁ గడుం గితుల్రుళంసంపఁగి. 70

క. తఁ యాలి విడుచు తఁడుం, దనయాలి న్విడుచుఁడెద దశఁధభూభ్య
త్తనయా లేశ బును వే, తఁ యాజక వంతుడురు గదా తలపోయకా. 71

వ. అని పలికి పతియు నవాని ధైర్యస్థైర్యదిగుణంబు లగ్నింపం దలంచి యిట్లనియె 72

ద్రక్షగావృత్తము

మాయావిం దన్ని శత్రుత్వవరఁ బ్రబలాన్యాయుడై తన్నుఁ బీఠ
స్వామి డుండుభి న్నామమడచి చుడిపె న్నానకన్నన్న నిర్భ్య
మాయానిశ్వ భరాభ్యవ్యవసనితుఁగా చా క్రితుల దోల త్రిగా
మా నూపిరాధిపీయ యుకుసుతు సామర్థ్యమెన్న వశంబే. 73

వ. పతియు నబ్బలాధికు డు. 74

క. గుండుభి డచి దివి సుర,గుండుభులు నెలంగ శక్తితో పుడత
స్మందరనిభకుణపంబు న, మందరభినుఁ డగుచు వీచె పపి మాధికుఁ డై. 75

వ. ఇట్లు ఋశ్యమూకాచలాగ్రంబునకు. 76

క. జోటజోట నెత్తు రురుల వీ, మటయఁ దప మాచరి చుచుఁ జటిలుఁ డొకఁ డ
చొట్టుకుండి కటకు లదరఁ, బటపట పికిటగతిఁ ద తపటలి గొలువచుకా. 77

ఉ. క్రొవ్వున న్నిగ్రాము కుం గుణపం బిట్లుపట్టెనెచె నేఁ
డెన్వఁ డెలందు శారిజభవేశ్వరు ఁడ్ల నైనఁ జయ్యఁబో
యవ్విత్తలాధరాగ్రమున కెక్కినయలస యంచు కాపమీ
నవ్విత్తలాగ్రవాక్యనిచయంబులు విఁటిమి నేను వాలియుకా. 78

వ. ఇవిశంబున మలంగమహామనీ గ్రుండు శపి చుటంజేసి యిచ్చగంబుననున్న నన్ను
మాయన్న వెన్నడి ప వెఱచియొన్నవాఁ డని పలికి యనినికిం దినకుం గలపూర్వ
వైరికారిణంబు సువిస్తర బుగా నెఱిగించి విషాదవేదనానోదూరమానమానసుం
డగు భాషసూను ననునయించి మేఘగర్జితస కాశబులగు భాషణంబుల బూను
కులభూషణం దీక్షనియె. 79

- క. ఆలింశ్రుము రవిమత నీ, వారిం గూడెదవు నిశ్చయంబుగ నిక లే
చాలస్యము జవవచ్చరక్షిం గీరించి వారి గీరిం గాల్తుకా. 80
- క. నేలఁ బడఁగూల్తు వారిమతు, నేలఁ బడఁజారి వానరేశ్వర నీచే
నేలఁబడం దర్పద మిక, నేలపడఁతికూఁతు వెదక నీపని సుమ్మా. 81
- క. అని నమ్మికదోప నాడుటయు సుగ్రీవుండు జడస్వభావంబుగా నిట్లనియె. 82
- క. కూయిన్న మున్ను దుండభి, కూయి న్న కయి సుజేసి మడవిన కాయం
బోయిన్న కదల్చినఁ బూమ్మ యెన్నఁగవచ్చు వారి నణఁ చెద మమకా. 83
- చ. అని విని నవ్వి రాముండు మహామహుఁ డందఱఁగూడి వాసవి
ప్రణివారించుచుభిప్రకట రాక్షసకాయము హేయముం గనం
గొని చా నా గురి న్నెఱయుగోటన మీటిఁ దచ్చవలె యో
జ' మగుచూరదేశమున వైలమన వ్యడఁ గూలఁ గూలింకా. 84
- క. కని విస్మయంబు చునము, లెనఁగొన వాసరులు రాముఁ బృథుహర్షముం
గొనియాడి రంత వారివి, లేనయుం డిట్లనియె నచ్చని ప్రవచమునకా. 85
- క. వారి జనంబున స్విసరిచైదినకాయ మిత డు గారిపె
స్వేజనఁ దూలమి లెఁ గడుమిలె ముంబున దిప్పు డెండుటం
జేరిక యయ్యె వారని వధింప సమర్థుఁడనని పూని యీ
తాళము లొక్కకోల కగుధ బడఁ గూల్చినఁ జాల నమ్మగుకా. 86
- క. అని తాళస సక్తముఁ జూపిన దశరథనామకాశ్వపినాథసుతా
గ్రణియుఁ గపికుండుఁ దనుమెచ్చ నల బాణంబు వింటు సంధించి కడుకా. 87
- చ. అని విడువం గలంబ మవిలంకరిం దృణరాజన సక్తం
లిలకొకపెట్టఁ గూర్చి పడనేసి ధర వైస దూసి ధాక్షిణీ
రలమును బాసి భోగుల పదంబు క్షణంబున దాసి రాముఁ
మ్ములపొడిఁ జొచ్చె నెల్లరుఁ బ్రభూతధయాస్పదు లై కనుంగొనకా. 88
- క. తాళములఁ గూల్చి వెను బా, తాళముఁ గని బాణ వత్తుడగ్రత వెడలం
తాళక భూరింబులు లే, తాళంబులు భీరి వొందె దృఢణమాత్రకా. 89
- క. తాళ్ళు దెగ నింక దనుజుల, యాశ్వయొడశ్వం గల మంగళాభరణములం
ద్రాళ్ళు మనకాశ్వసంకెఱ, ద్రాళ్ళును దెగు ననుచు దివిజలలి దివి నలరకా. 90
- క. అప్పుడు తాళము లొఱఁగడు, చప్పుడు కరుధముల నిండ సకలకుఠంబు
ల్పొప్పడువారిం దనుమక, తప్పుఁ డితం దనుమఁ దెరణితనయుఁడ వొంగకా.

- ఓ. మతీయం దశమసంబున నపరిమితానందంబు నొందె నయ్యవసరంబున. 92
- కా. బంధూకాయణభావనూతుఁ గని భూపాలుండు సుగ్రీవ కిం
 స్మింధాధ్యారముఁ జేరి వారి ననికిం గీర్వాల్పు మే నెంతకు
 స్మింధాభర్తృపుఁ డీతఁ డంచ జను లెంచ న్నించుటాణంబున
 స్మింధాభర్తృతృపు వారి నెగుతుం గ్రౌర్యం బభార్యఁబుగఁ. 93
- క. అని సుగ్రీవుఁ బురికొల్పి నరేశ్వరుఁ డనుభావించు నీమఖయఖు
 ల్లనుఁ గొలువ నేగి తత్పరిధనగాంతరమున వసింతె ధానుష్కంఠై. 94
- ఉ. వారి నెదిర్చి పోరుబలవంతులు లే రనుచుం గడంగి దే
 వాలినుతు ల్సలంగఁ గడు సర్వతవత్రువుతోజ్జ్వలదృశ
 శ్చారి నొసర్పనో తరులచాటున డాఁగెను వారిఁ గూర్పుఁగా
 శాలమలిన రామునకు నడ్డమె వాలియు శూలి గీలియుఁ. 95
- వ. ఆ త నవతనంతోషితస్వాంతుఁ డగు లంతమణిసంతతి క్షింధానగరవాస్తవము
 జేరి చూచి. 96
- ఉ ఏ సుగ్రీవుఁడ నావానోన్ముఖుఁడ నై యేతెంచిరిన్నిన్ను బి
 తాసుగ్రీవునొకగునుచుభయకావ్యోంబుఁ గావింపఁ దా
 రాసాందర్యవతివనోహరవచనప్రాకల్భ్యతాకర్ణ
 వ్యాసఁగుం డనుకేంద్రవంశవంశుఁడు గుర్వానుఁడు విశ్వార్థక. 97
- గీ క్రాలి విలయకాలకాలకాలుఁడుకేలి,శూల మొక్కమూలపాలు చేసి
 వాలివచ్చుచున్నవాఁ డని నవ్వాలి, తాఁడె డనియమిత్రుఁ డరణిభ్రగు. 98
- క ఇట్లు. 99
- క. తలపడ ని-తనయఁడు ను, తలపడనిమనంబుతోడఁ దాఁడె గరుణముం
 దలఁపఁ డనివార్యఁ డీతని,తలఁపడనేయు నెన దిశభసుతుండనుచుఁ. 100
- క. అబ్బలియు లబ్బింబుగఁ, బొబ్బలికుచు బొబ్బమెకము బొబ్బమెకంబుఁ
 బెబ్బలియుఁ బెబ్బలియుఁ, గుబ్బలి గుబ్బలి యుఁ జలముకొని కవియగతిఁ. 101
- క. దంతంబులఁ గజుచుచు నఖి,దంతంబులఁ జీటుచుం బ్రకౌపు లగుచుఁ బ
 ల్పంతంబులు వలుకుచుఁ డను,పాంతంబులకలలు నలంగఁ బడవారు లెసఁగఁ. 102
- ఉ. ఫాలము లెఱ్ఱవాఱ దిగిశ్రుతిదాణకారణాచారా
 స్ఫాలితవాచులై రిభువిఫాల-తత్పరులై కర-బుల
 న్నాలము లై ర్నిత్రప్రచు నవారణ వాణ యగ్మకంబువాఁ
 బోలిపెసఁగి రాష్ట్రతగవుఁగవు లింద్రనిశేంద్రనందనరే. 103

౪. మతీయు నన్యోన్యమర్పవిచారణకారణంబు లగుసంభాషణంబు పోడుచుం బోరా
డుచున్న సమయంబున. 104
౫. అద్రిగదర్భిత్సానుఁ, కద్రిగనూజును భేద మారము లేమి
న్యైరావిలంబివారుడు, భిద్రాయితము ర్తి రామభక్తుడు శంకకా. 105
౬. వదలబులు రదనంబులు, బదలు బదరములు నురములు బాహులు నభము
లైదవు లొకరూప వారికి, దదనములై ట్టిరరణితము కరముకా. 106
౭. కానలెస్సగ నుక్రీవు నానవాలు, వట్టియ నిరగళం బగువట్టియస్మ
దీయబాణంబు ను వ లి నేయవలయు, ననుచు నెఱయుడు దలపోయిననసమున. 107
౮. తానానీకి సారి పాటి యున్నవశ్యస్వామినిం జేరి యి
ట్లొక వారి నెల్లి పోయ మని న న్నాజ్ఞాపితం జేసి నే
వానిం దు క్కుటపేక్ష గల్పితవి పశ్యానంబుఁ బోద్రోచి కా
దేని గూర్చిచె మామ బజ్జరిత మయ్యె గాయపెల్లం గడుకా. 108
౯. వారి నను బ పు బిదఁ, వ్యతిరి జంప ఫల మేమి పనుశ్శక్తిర
న్నాట గొ జేసెద జులాలిగొనంజేసితివి మహాత్ముడ మయ్యకా. 109
౧౦. అగ నారాముడు నొచ్చి యిట్లయె నీకావారికి న్రూపయా
దననత్వాదుల జేతు లేమి గని దుర్వార స్మదీయాస్త్రమో
చరముం జేయనితప్పు నైపు మెడదె న్నింజేమాము న్నాను మి
ప్పుని శే నొప్పరికించుచెదనె ప్రభ్రష్టప్రతిజ్ఞుడ నై. 110
౧౧. నమరూపాతిశయంబు ఘనమనము మో రాచరించుగుమయంబున మో
సమగు న్న మిం దెక్కరి, నవయించునో యనుచు పడువలబాగ నైతికా. 111
౧౨. కావు సాధిజ్ఞానుడ నై నిజంబు నేయు మట్లై. 112
౧౩. కంట్టి తెప్ప యగుచు ముక్కుకట్టి యరుగుదెంచి వారిఁ గాచి వినుమో
కంట్లెల్ల దీతి నివాల్లంట్టి గొనినవానిం బట్టి కండలొనరుకా. 113
౧౪. అని పలికి పక్షపుత్రి గమంగొని. 114
౧౫. వ లెతో బోరునెద నానవా లితండు, మాలి యైనను నీకడుమాలితనము
నలుర నొ యెత్తుఁ దగులుపు మరుగు మట్టులేని క్షుల గూల్తు నే నట్లులేనిదిమి. 115
౧౬. అనటయుం దెల్లంబు . 116
౧౭. భూతగుడు నగరకాండడు న్నవోనికీ ర్తి ప్ర
భూతంబు ముక్కుమఖలు వాయునాభవు దిభి

జ్ఞానము గాఁగ నెఱయుఁ బ్రయత్నము న్సవరించి తెచ్చి ప
శ్మానముతోడ నుంచి నుమమలిః సేరిక తపాలికా.

117

క. అఃత.

118

క. కంధరధ్వరమాలికు ఘనకంధరనిధిదేహు రవిజుఁ గని రాముఁడు ద
ర్పాఘ భవదగ్రజన్ము నుధాంధాపతిపుత్రు లిట్లు మాహవమునకుఁ.

119

చ. అనవుడు సంకయలు ప్పాదయంబుడఁ దోప నడంచుకొని వే
చని విలుధోద్రవందనుని సాహస మెప్పుఁగఁ జీరఁ బేరెలుం
గు సమరంబునేను నిదిగో జూడఁచినవాడఁ నంచు ద
ధ్వని విని వారి పంకజహితప్రభవు న్సమయింప నుగ్రుఁడై

120

క. చనుదెంచునెడ నెవసాచ్చి నఖిజితతార యగుతార యిట్లనియె.

121

క. యిను బలవంతునియెనుబ్రావు కచ్చివవాడు తపనపుత్రుఁడు కావ
న్నను బోరి పాతీ మరలఁ జనుదెంచునె కలని కిది విచారించు మెదక.

122

క. హృదయోశ నామదిం గడు, బెద రొదవన దదియుఁగాక ప్రియ మడిదెస నా
కదరుమనున్నది పోఁగూడ దనదఁ దిద్దవనములు పెదచెవులఁ బెట్టెక.

123

క. ఇట్లునాదరించి హితోపదేశని యగునమ్మత్తకాశినిం గనుంగొని.

124

క. తరుణి నను జయింపఁగ న, తరుణినుతుండఁ గాఁడు నిశ్చేత్రులుగ విను మి
ద్దరణిఁ బ్రయత్నంబున ననభరణము నొద గ వలదె బ్రేసం బ్రేక.

125

క. బోటీ నీమాటలు నా,బోటియహానీకు నెడలఁ బొసఁగ నమయఁ గో
పాటోపమానముడు వ,నాటనిభం దగుగుడె చె నక్క జుఁ చాకక.

126

క. ఇట్లు కచ్చి.

127

క. కోపరసం బొడ లూనెకొ,కో పరికింపఁగ ననఁగఁ గుముదరిపుజితో
నోపంద మచ్చుజాహతి, నోపం దర నూనె తలఁగు మెటలు వచ్చుక.

128

చ. అని వెస నాడి పొరి నొకచాస్తమునఁ గుడియించి యొంక కే
ల నతనిమస్తకంబునఁ బలం బెసలారఁగఁ గ్రుద్దికం గడు
దనరకు జా వెటింగి తనతమ్ముని గొఁగిటఁ జేర్చి స్వాధికా
రనిఖిలభార మారనిశిరంబుఁ బెట్టె నోనో యనం బయల్.

129

చ. ఇవ్వెధంబున.

130

క. గ్రుద్ది నీదంబోవక, ప్రాద్దురిసువు వారియరముఁ బొతున నిరువురం
దద్దయ నద్దదిం బెన్నుద్దు లగుచు వ్రేలు లాడుచున్నట్టితటిక,

131

౪. ముగ్ధివ్రేడు మాటాన, శృంగీపు దగుట వారి వపుడు దెలిసి భూ
పాగిటి సమగ్రదోస్త్రబ, లోగ్రు దగుచు వారిఁ దునుచు మాహించె మదిక. 132
౫. రాముడు ధార్మికుల జులశరంబు గుణంబునఁ గూర్చి భానుజు
డిమొనరించి యారని కడిం గొననబ్బియుట్టివారి కా
భామ్యకారి పేరముఁ గాడఁగ నేరె గలంబముం దగు
స్తామమచాటున న్నిలిచి నూత్రిదలిర్పఁగఁ గాలవేదిరక. 133
౬. ఇట్లు దృష్టిమచ్చి సౌవ్యగంబు తెలయం దోచాపుటయు. 134
౭. తాళము లేకుఁ గూర్చి వసుధాధరముం లేకలించి మించి పా
తాళముఁ జొచ్చి వచ్చినకదంబులు వారి యురంబు దూసిపోఁ
జాలక నిల్చుటెంతయును జానెనఁగ నెవ్వ నానిప్రాణవా
తులము బీల్చుచున్న దనఁ దోయజమిత్రతనూజుఁ డాస్వఁగన్ 135
- ౮ అంత. 136
- ౯ సరభసకృత్తి రామునివృత్తు మురంబున గాడినం దివి
శ్వరతనయుండు హ యని దివాకరనందను వీడి ధాయశీ
ధర మురుగిరిస్వకమాతం బయి కూలిసద్ధంగి వారి గం
పారిడిగఁ గ్రుంగ వ్రారి తదిసంతర మావృత్తు గాంచి కీమఁడై 137
౧౦. తార హిరంబుఁ దెల్ప నతిధార్మికుఁ డారఘురామమూర్తి వి
హ్మరణ మేల నాసయిఁ బృవల్కయు నేయు నటంచుఁ దవ్వర
స్సారము నీకు చేసి పరువక్రియ వచ్చి శ్వకీయకైతర
స్సారతి నిట్లు పాలయితిఁ జావఁగ నీ కిది పాదుచం బొకొ. 138
౧౧. మించిఁ ధార్మికుఁడవు కడు, నంచిన గావించి వృక్షవాగ్ముఁడుముం
బొంచి నను గూలిచితి చెరించి నను గల్వ నవ్వరించికి వకమే. 139
౧౨. అది యట్లుండనిమ్ము. 140
౧౩. నను జేరఁదిల్చి తమ్ముని రాజ్యముఁ కే, పాపిగాడ వటంచుఁ బల్కవైరి
వరిని నీకుఁ బోరె మెట్లు లయ్యెము, న్నని తెలియుంగ న స్పృకుగవైరి
వరిని కీహారిరాజ్య మంతయు నొసఁగిపా, మృగని కీ వనుచు న న్నాదవైరి
చనఁజానితో వైరి మేల నీ కని సత్కు,తింప సఖ్యుక సంఘటింపవైరి
౧౪. మిలియెట్టికి న న్నై దిరించి పోరె, గ్రూరనారాచమునఁ బడఁగూల్పవైరి
వకట రావు సరుగుఁడ కయ్యుఁ జొంచి, క్రుంకఁజేసితి విష్ణు జేచుండు నిన్న. 141

- క. అంధునకు జాత్యంధుడు, పంధానము నూపలేనిపగిది నృతనతీ
బంధు డగుఁజ్జి వారిజబంధునుతుం డెట్లు నీకు భార్యం గూర్చున్. 142
- క. పరుల కహితం బాహుక, తిరుల గిరులఁ దిరుగుకపి వృధాపాలియుప
న్నరవర నీ కన్యమె న, న్నతనజులుగఁ జేసివాడఁ చన్యాయముగన్. 143
- క. చిను సత్త్వహీనుచంద, బుఁ దరునికరఁబునడుమఁ బొంచి మదమున
న్ను గపటఁబుఁ బరిహస్యి వాడవు నీవు మానిసివె కలపోయిన్. 144
- చ. అని యిట్లు. 145
- చ. అలసత వారి రోషపరుషాక్షురగు భిరవాక్యసంతతు
ల్పబుక రఘూత్తయం దవనిపాలకభామణి రామభద్రుఁ డ
బృలియఁబుతోడ నీ కిటులఁ బ్రాణము వీడఁగ ధాతివ్రాతముం
గలుగఁగఁ దప్ప నెట్లు లెఱుగన్వశ మౌనె పురాకృతంబులన్. 146
- చ. అదియునుంగాక. 147
- క. నను నెవ్విధముఁ బరిహస్యిం నాకుఁ బాతకంబు సిగ్గింపను త
మ్మరిబాధ్య రుషం బెఱిపినపెరుదోషివి సిగ్గు లేక ప్రేతన వనుచున్ 148
- క. వారి దనమాటునుడువుల, కోలి సదుత్తము లిచ్చుచున్నయెడలఁ దా
నాలించి కపికులాధిప, నా లిండుకలాల్కి లేక యివతెగొందున్. 149
- మ గళదక్షిణానకధా యై పగతముక్తాహరిపస్తానయై
చలద్యోల్పరగావగ్న యయి పిండస్తానితాభగ్నకుం
తల యై హస్తతిలతాడ పదూతిప్రొల్లపతాళభా
గలసత్కుంకుమచిక్రికప్రచయై యత్యంతిడినాక్ష యై 150
- క. చచఁదొచి జీవిలేకు, గనఁబోయినుజీవిలేకుఁ గని తార మహా
ధ్వని రామచంద్రునకు, మృగజనకుం గరుణ మాంహింపఁగ నేడ్యెన్. 151
- చ. ఏడ్చి రామరాజ్యక, గీరవశీయుని భిభిన్నుం డగుక భాగ్యురకు జరుం గనుం
గొని 152
- క. వాఁడనాయక యిపుడీ, వారనాయకునిబాణహతి నీగఁ నె
మ్మే రుఁదు బొరల నెఱుఁ, మ్మే నవలొకంపలనె నే మనస్తోన్. 153
- క. శైలశరాసునినాసము, గైలాసము దొల్లి బఁటిగా నెత్తి య
ప్పొలస్తున్న వాలమ్మనఁ, గీల్చిచిదిట్ట విట్టు కట్టిత కట్టా. 154
- క. దారం దారను విభవో, దారకు దారకుని హరిపదంబు విడిచి బృం
దారకలోకము, కు బృందారకరాజునుత పోవఁ దలచితివె మదిన్. 155

- వ అని మఱియు లఁసాచాసాదిగుణ బు ల్గించి విలపించుచు. 155
- క. ధరణి బడి పొందెను తరుచరవరుళిర మంకశీరి సంధించి తవీ
యరమణి నిజాశ్రుకణసంధిరథానను జేసి మిగుల బరితాపమున్. 157
- చ. నను గనువిచ్చి యొట్లవగ శాధ కనుంగొను మేను చార బా
రను నను జూడ నీకు మదిరాదు విప్రుభాగ్య నాట నీ
తనయు నంగదవ్యతిరేకుగదంగవిలాసు శత్రునై
స్వనికరభ గను స్వణిమయాంగదు సంగదు జూడు మర్మిణి 158
- క. కను విచ్చి నను గనుంగొను, మని యజుచుచు సంగదుడు పరాంతకభూమి
స్వను పారటటు యజరాజ్యంబు తు ననుం బూన్పు మకుచు మ్రొక్కుటయెఁగి. 159
- క. ఇనఁజాడు ముగ్ధివుడు నా, ఇనఁజాడ క యరిని వైభవాహ్వరి సేను
స్వనుజానిచే జానవలసె, జనునే యెవ్వరి సహజశత్రుత్వ బుల్. 160
- వ. అని ధర్మంబుఁదోప నాడి. 161
- గీ. మఱియు శోకాంబురానిసర్మన్న యగుచు, హస్తయుగ్మకమున నిజమస్తకంబు
మోదికొనుచునుదఁతొడమాడి నున్న, ధవునితల డించి తార రాఘవుని గాంచి 162
- క. ఒకతొడ బోచునాతడు, నురుతడువందంబులొస నొదిగి యొసంగి సు
గరభర్మకొవిడుండవు, ధరణిబడఁగూల్చిని విధాత్సనిచె యదిన్. 163
- ఉ. నీసతి సీత నెత్తికొని నింగిఁ జెల. గుచు నేగె రావణు
రామరవృత్తి నాసురజాతి కధింపకి నీవు నాసభం
జేసితి కాబగ్గచరుగఁ జెప్పెడి జేమి యొకండు నేగిమి
జేసి యే వేటొకనిఁ జేసితి సామ్యముచెప్పింట్టున్. 164
- క. మురితనానాఁ ఘనుఁ దగు, ముత్రునిగా నెంచికొని యమిత్రత్వంబుం
గ్గత్రువునుతునిపై నో, ధాగ్రీశ్వగ చూపు టధిఁధగ్మకుగాడే. 165
- వ. అని పలికి యంత నిలువక. 166
- క. పాలనుడితి నోభూ, పాలక భార్యాకుతులకుఁ బాసితి విపు డీ
వాలినఁ జెప్పెడి జేమి, వాలిన బిడ్డలను గూడి యలరుజె కుఱివై. 167
- వ. అని పలికి వెండియు ననేకవిధంబులం బలవించుచుండె నయ్యురసరంబు. 168
- చ. అదమచు వారి యాలిఁ బ్లరగావలి మేదినివారి యొప్పుయం
గడుని మనోహరాంగదుని గన్గొని చేదఁచేర్చి గాఢగ
ద్దరిక నెలుంగురాలుపడఁగా ననియె న్వినుఁ జేల చాలనం
గదవరపిల్ల నెల్లగతుఁ గాలముయూడినఁ జేటు రెప్పునె. 169

- క. ఇతః బుద్ధిసత్కృతాదికబంధుసహాదరదృఢతర మగుపాం
 దిక నాకుఁ గడవనియై గుంకక ధైర్యము నుండఁజేయుచు మారల్. 170
- న. అని పలికి తనవారి నెల్లఁ గలయం గనుంగొని. 171
- అ. మన్న నన్నఁ గొల్చి యున్నచందంబునఁ దపనలక్ష్మిఁ గొల్చి తదనంత
 లగుచు సౌలఁగుఁ డతఁడు దగవరి యుకనిని దించి కాదె చావుఁ దెచ్చికొంటి 172
- వ. అని పశ్చాత్తాపపరఁకుండై. 173
- క. దారం దారను నఖిలతారా న్నితకాలివంతతార న్మణిమం
 జీరం జేరంతీరిగఁ భీరోత్తల వకపు మాన్చి ప్రియ మిందూర్తక. 174
- మ. కొడుకుఁ గొగిట జేర్చి మోహమునఁ జెక్కు లొక్క మగ్గాడి యె
 క్కుడుమోహంబు వారి యట్టినియ నీకు నేర్వకుఁ డఁద్రాపెం
 దొడవై నాడట తీతై నిన్నఁ గనునఁతోమఁబు నా కంటటం
 గడలేతం గలకల మెవ్వరికి నేకాకారతం జెల్లున. 175
- క. అని మఱియుఁ దఱయు మదితనవ మల నూర్చి బాష్పలలిలోగ్ధముడై
 తఁయిదుక మిగుల వక నొందునలి హితసుతుక కలగకుం జూపి దలక. 176
- చ. అనుజఁడ చింతఁదక్కి పరమాదరణంబు నాచువాక్యము
 ల్విను మన దుర్వివేకఁ యి వేయవిధంబుల నిన్న బాధవె
 ట్టిఃఫల మొఁద యన ఘటిలచె నటుంచును దాని వీని నా
 దనయునిఁ బూర్వమల్పేతఁ ధయిఁ దలంపక ప్రోవుమి దలక. 177
- న. అని తనయునకుం దగినవచనంబులు వెండియు నుపన్యసించి యొప్పుగిచ్చి తమ్ముఁ
 డా నకు న్నవ్వించునకు రాముడ కలం దని నిశ్చలఁతఃకఁజూపున రామచంద్రున
 కభియఁబుండై. 178
- క. కలలో నెవ్వనిపదములు దలంచిన అచేతి వగుచుఁ దనరుచు నుండుం
 గలలోకము లప్పదములు గలలోకైకనతు నిన్నఁ గలటి న్నొంటిక. 179
- ను అని తద్వివేచనాంబుజదృశ్యమరంధాసక్తహృద్భాగ
 ర్తనఁడై తృప్త నిరాకరించి భవహర్తా రామ శ్రీరామ రా
 మ నను న్నిత్యంబు కాఁటాక్షమున నన్మానిపు మంచుం దొరం
 గ నొగిం బ్రాణము లేనఁ బొల్లుచున సుగ్రీవాజ్రం దొక్కటక. 180
- వ. ఇవ్వఁబులు నకిలనద్వితీయ గుర తేధితరపాతలపాతలకుం దగునలంకు.
 గి. ఫలము లాదలు దిని దిగంబరఁ దిరుగ, - ట్టివ. చారు లేగడు ట్టిగతి
 ఫలము లాదలు దిని దిగంబరఁ దిరుగు, వట్టివఁచారి యయ్యఁ దా నెపుడు దనియె

- వ ఇల్లు దిజరాజనందనుకు దివిజరాజరాజధానిం బ్రవేశించుటయుం బలంగం
గనలు నిగి వగుల వగులం బొగిరి రండుఁ దార శతారాయుధఁడవం వలంచి. 187
- క. భిమరసభం బగురామ, ప్రదరం బుదగంబుఁ గాడి పడిపోయితివా
పద రవిసుతుఁ డార్చుఁగ వామది సవతశూర ధూరమణి యని తలఁతుక. 184
- క. ఆహార మెడలి కడు ముక్తాహార నివృథమున నలగితె యివ్వో
నానా నానాహారల మానామనున గటనిజిత వయ్యె ని కటా. 185
- వ. అని వఱియుఁ నరనిగణ బుల్గించి పోవయుచున్న సునులుంబు . 186
- ఉ. రామునియాజ్ఞ లక్ష్మణుఁ డరాతిభయ కరు నా జనేయు ను
ద్దామఁ బురిస్కరించుకొని తారను దారికుమారకుం గవి
స్తోమము వర్కన దవని సొం పగుమాటల మాఱడింప ను
త్రామనినూర్ధవుక హితః ధా ము . దిహియించుపూనిక. 187
- వ. సుగ్రీవుం డెగగుం బుస్కరి చిక్కిని సుమన్తవాడచయూసముపేకుం డై సము
త్పాత్తిరరామసాయకుం డగువాననాయకుం డగ్గతి డగ్గుతిః జెట్టి యేన్నయ
నొకింతసేపుఁకు ధైర్యంబు జెట్టింట్టి యుక్తకాప బుఁ బ్రత్యబఃప్లతంబుఁ
గావించి గంధమాల్వార్థల కరిణశోభితంబుఁగా నుచితవాహంబు నిడి బల
వంతు బగులీల భువకరంబు మోచికొనిగాఁ బ్రేభూపరిసరకాంబునకుం జని
యుక్తక్రమంబు శలిక డించి చందవాదిక సోధపర్యాసచయంబుఁ గూర్చి
పేర్చివోక బుగం బితి పేర్చి యప్పాడనై వానిక రేబరంబుఁ జేర్చి యద్రక్షణ
బుఁగాఁ దిరిగివచ్చి శరఃప్రదేశంబున నంగదప్రయుక్తముక్త బగు నప్రాప్తిఁ బ్రవృ
ద్ధార్చిఁ గావించి విక్రీయముక్త లాశచ నుచితక్రమంబున నగ్నికార్యంబు డపె
నంత వానివధూనిలాపంబు లొక్క మొగిం దిక్కుఁ గ్రవం దిక్కుత్తిల్లె యుఁ దార
వనోల్లభ సుద్దేశంచి. 188
- ఆ ఆతులకుండరాం గుంతుడ వగుచుఁ దార, రతిఁ గరంచి సంగరంబుఁండు
పారికుమార భస్మ మయిపోయితివె యెక్క, టకట రాజమాళియబక్కా. 189
- క. అని వఱియుఁ బెక్కుఁ జెఱుగుల, నామివపతి సుతునిగూర్చి యార్చుక తాం
గొని పంపాతీయ మఁ, జని గున్నాతు లయి గడిచరవరులెల్లక. 190
- వ. ఇల్లు పవిత్రస్నాన బులు గావించి. 191
- క. వలయుఁదిలోడకములు నిశ్చలభక్తి నొసంగి పోడశమహావాసం
బుల నన్న కామలఁ దృప్తులఁ జేసిరి బ్రాహ్మణులఁ గళులఁ దగురీతిక. 192

వ. మతీయు నవాసితే గ్రువ కమరే ద్రలోక స్థినివాసకరణులు లగు కరణీయులు
 తన్నయే నడివి యశుదిత్వాపనోదార్థం బవ్యభ్యాచీతీరులునఁ గొన్ని దినంబు
 ల్ను యంతరంబున రవివందనుండు కఘనందన చరణారవింద సందర్శన కందరిత
 న్నాదయానందుండై చని. 193

క. అంగదునింగూర్చి ప్లవగ, గాంగనలం బురికి ననిపి యగ్రము పొంగ
 రం గుముదరిపునుకుడు స, ర్వాంగాలింగిలవము ధర వలయుండై. 194

భుజంగక్రయాలము. శ్రుణామంబుఁ గావి-ప రామందుజువ
 ద్భుణామందహాస ప్రకీర్ణానుండై
 గుణాధ్యం బాత్రాత్మకు న్నానూనక
 మృణాళోయబాహుద్వయుం గ్రచ్చిమిత్రైక. 195

వ. ఇట్లు గాధాదోర్భూత్యలలుగా గారవిచి కరుణారసమగ్రుం డగురామభద్రుఁడు
 పవనలేతయాన జాలం గనుంగొని. 196

ఆ. వాలిచేతమున్న పాలిరబగు కపి, ర జ్యముఁడు నెనఁబా బూజ్యుల
 నాచరిపుఁ దాల్చిపెచ్చనశోధ న, వి కందడవునేయ నేల మనకు. 197

క. ఆనని సౌమిత్రిపవ, తనయు లలఘుత యు లజనితనయుండును ద
 క్షి-కపియూధపులుం జ, య్యవ నాతనిఁజెట్టుముట్టి యతులితలిక. 198

ఉ. బాంధవ సౌభ్యఁగూడికొని బ, ధూతూర్ధ్వవలు లచ్చది
 క్షి-ధురకర్ణగోళములఁ జిందజవందజనేయ నిధగ
 ర్వాంధర వానరుల్లడవ నల్లనఁ దోడ్కొనివచ్చి కప్పు గి
 ప్క్షి-ధకు దేవాళోచలరుచిద్రభానుని భాన సూనునక. 199

వ. ఇట్లు తోడ్కొనివచ్చి

క. శ్రేష్ఠ బ్రహంగ గణలు స, మిద్ధగతి నివాశులీయ నిజాఁడ సాచ్చ
 న్ముద్ధాంతఃకరణుఁ డగుచు, శుద్ధాంతాదధనిధశుద్ధాంతరంబక. 200

వ. ఇట్లు తిరుప్రవేశంబుఁ గావించి నెరికిమున్న పోయి. 201

ఉ. కట్టిరి తోరణాలు తనగ నిమి ముట్టిఁ తోరణంబులం
 బెట్టిరి పూర్ణక్షణములు మేదులీల మృదంగ కాచార
 ల్లాట్టిరి పుష్పమాలికలు గుమ్మనఁ దావులు గ్రుమ్మఁగఁగఁ
 జట్టిరి ద్వారజేశముల నూర్వైరనూధపుఁ దల్లెల్లిగక. 202

క. ఫలయంతరంభాక్రమకం, బుల నెల్లెడఁ బొందుపఱచి పునుఁగుజవాదిం
 గలయఁపిఁ జలికి కస్తూరి, నలికి యిడిరి యాణిముల్లియపనఁమ్రగ్గుల్. 203

- గ. తిడియం బరమశోభనంబుఁ గావించి రత్నరవగంబు సమస్త సంభార సంధిరితం
బును వారాంగనా స్పృశగీతఁ చిత్రంబును మంగళ తూర్వరప సంకలంబును సకల
జ. నయనానంద కరంబునై కరంబు విలసిల్లుటయు. 204
- ఉ. అలసనరిసంలిసహృదంబుజా నంబుజమిత్రభక్తు న
త్యుతవనోపారాంబరవాధరణాన్వితః బువ్వురులితా
క్రాంతిగళప్రజేతు నొడికలుగఁ దోడ్కొనిరచ్చి రత్నభా
ధ్యుతిరని హాసీతముఁ నాతనిఁగూర్చి రమాత్యు లాప్యగళ. 205
- క. చామరము లిడిరి వేల్పులఁబామల కెవచ్చు ప్లవంగ చంద్రములు ని
స్సీమాభిరావ భూషా, స్తోవ ఝళఁ ఝళలు కన్నులు సేయఁగళ. 206
- గీ. తిడిరావపుడు కృతఁతెజ్జుడయ్యె, గాన నీవును బ్రతుకకారపరుడ
తగునునుచుఁ బత్తుఁడుఁ దెల్పవరుగుదెంచె, మిత్రుడనొప్పెసఁగెనీతచ్చిత్రమంత. 207
- వ. పట్టాభిషేకసమయం బొసఁచు బగునఁ నానవజ్ఞా బరవాదు లవనీశురసహాయ
తై పుణ్యాపావాచఃపూర్వకంబుగా హోమవిధి యధావిధి నిర్వర్తితంబు గావించి.
చ. కలువవారింబు లంబువులు గల్గి భూరిసువర్ణ కాంచన
జ్వలకలకంబు లండికొని వానరరాజ్య వరాభిషేచనం
లంద నాచరించి మహాగుణశాలిఁ బ్రొద్దుమాలిగ
య్యంబులు ర మచంద్రిని దియాస్పృహం జలికించునట్లుగళ. 209
- క. అవరి వచరావతికి నయ్యవరు లవరనాథునిఁ గ్రహాధిక్యతికి న
గ్యము ముప్పేక్షికిఁచిన, బ్రహ్మన సుగ్రీవు నభిలకిపదమునకుళ. 210
- క. అభిషేకిం బొరలఁపగ, నభిషేకితుడయ్యె భాస్కరాత్యుజుడు కవి
ప్రభుడగుచుఁ దారితామఃధ్యభాగభాగమృతిరణు నాకృతి నంతళ. 211
- గీ. సకలవాదలుడు రామచంద్రుడు ను, హామదముగాఁగ నప్పుడ యంగదునకు
ఁ దావగు యావరాజ్యసంపదకు నర్హుఁడనై పట్టాభిషేకంబు సేసెఁగదన. 212
- వ. ఇన్విధంబునం గోత్రకేతావ్రుతం బూజ్యయావరాజ్యపట్టాభిషేచనం బాచరిం
చి ప్రాశస్త్యప్రాశస్త్యంబు నడిసి మార్తాండనందనండు చెందవ చందరిణుం డనం
బ్రజ్యులి. 213
- ఉ. అల్లట వారాగ ల హారతి సవిప్రయత్నఁడై
పల్లవపల్ల పల్లవ గభఃగృకుడై ప్రవరించి రాజ్యసం
పత్తి గలంబు ర నిలి ప్పాటనూభవద్యోదయవా
యత్త్రాపదబ్బుఁ డబ్బః పాతాత్యనూభవుఁ డుల్లసంబునళ. 214

- క. చనిబద్ధాంజలిఘటితానమః కున్న యవినయభయవిషమిరశరమ్ముం
దురువగుచు రామచంద్రుంగని మ్రొక్కె యతండు శ్రీతిఁ గాఁగిఁటఁజేసెన్.
- చ. అపరిమితాన దభరితాంతఃకరణం నగుచు నతని 'ట్లనియె. 218
- క. ప్రతిసనైవితివి నీవ, ప్రతిహతబలకాలివగుట బ్రతికితిఁ గృపనక
బ్రతిపింపుము ప్లవగ, ప్రతితిఁప్పింతు నీదు ప్రచుదన్వేషకన్.
- చ. అనవినిసంతసించి నలి నా ప్తరహస్యపుఁగాంచి గాయఁ డి
ట్లను బురికింపు పొమ్ము శరదాగమనమ్మున నమ్ము ధారుణీ
తనయగునాల్లఁ దెమ్ము విదితవృత్తుగు నిప్పెనునానకాలయం
దఁలు వసింతు సోదరసహాయత నిగ్గిరిఁహ్వారంబులకన్.
- క. కన్నకజంచ మనయనోల్కన్న మువ్వ యుగువరుఁ గాఁ గపిసేనా
ఘ్నితభూభాగుఁడవై, హస్తమ్మివరమ్ము కార్తికాగమనము కన్.
- చ. అనుకుఁ దదాజ్ఞ వానరసహస్రసమేతముగా మహామరుం
బునఁ బురికేగుదెంచి కపి యఖ్యుఁడు భాస్కరఁడనుడు త
జ్జనకసుతానచేవణకుఁ జాలించుర్కటకోటి బిల్వఁ బు
చి నిఖిలయ త్రిపుంగవశిష్టసహాయముచ్చే నెతియున్.
- క. రమణీమణియగు తాదా, రమణీప్రియఁడగుచు భాస్కరుతుఁడు మెఱసి
న్రుచు నధికభూషణ మనోరమఁగూడి స్థలంగ రాజ్యకరు కధిక్యుఁడై.
- చ. ఇట్లు సంప్రాప్తచయనోరఘుండు మహామఖిలు లభ్యమిందుమండు సంత నక్కుడ
రాముండు సామిత్రిద్వితీయుడయి ప్రవర్ణ నిగిరిలిలుబుల నీతావియోసాగరం
బు నిస్తరింప నుపాయంబు గానక సంతప్తయిత్తుండు యునునంత.
- క. కాలమనఁదోచెఁ దొలకరి, కాలము నిదిరీసకాళికాకాలము భే
కాల మతిరిక్తతైత్తయ, నూలము పాంథసనయలకు శూలంబగుచున్.
- క. ప్రాజ్ఞామృతవహుళు జలముజ్ఞానినిశిత ముగతమాయముచతు
ర్దిజ్ఞానినయ్యుచరదహి, భుజ్ఞాన్యలు వన్న యుగువు పాలుపువహించెన్.
- చ. ప్రబలితలాహకంబులు నభింబు ఘోరిలుచు దట్టిల్లగా
ప్రబలత లోక మెల్లఁ దిమిరస్థింబులఁ బల్కిచఁడై
శబలభిదుగ్రచాపవిఘ్నేశ్చిత్తియొప్పఁగ వృష్టిఁ గల్గఁజే
సె బహులభూతకౌటులఁ గృశింపఁగఁజేసినతాప మాఱఁగన్.
- క. పెనుమిత్తతి పల్లంబికి, యనిజనముల కేర్పరి ప నరకంబుగ వృ
ష్టి నిరసరిత ధారాపాతమున భువంబు భూమ్యవకమయ మృతన్.

- గీ. పాంథకలకాంఠహృదయనిర్బంధకంబు, సమితనాగమమారభయప్రదంబుఁ
గాఁగఁగెఁగియుఁ శక్తికేకారకంబు, గల్గె నెల్లడఁ బ్రాప్తాగ్రంబులందు. 227
- చ. అయ్యవసరంబున
చ. అతులితిరిగి గోతికి హస్తము వృద్ధి యొసంగుచుండఁగా
నది రవణీకుబాలతృణ మురిట నె రయ నొప్పుమీఁత సు
రతికాకాప్రవర్తనలతలస్ఫురద బు లనగ్రహవాహసం
గతియుఁ భూతధాత్రి కురుగాత్రికిఁ బ్రాఁతుక వట్టెనోయనక. 228
- క. కవలకలములు ని డియుఁ, గవలంబులు వెలివెడలులి కమరఁ గమలిన్
రవణుడు డమిపిసాతుడై, - మదంబెడలి వొకోయఁ దడవ్వనక. 229
- గీ. కుముదిలలు గ్నిలికావనమల మెల్ల, భువనమెల్లను సంపూర్ణ భువనమెల్ల
ప్రభ వభ్రమయంబయ్యె బ్రహ్మగన, వివికవారికప్రావృడ నేమానునకు. 230
- కా. ప్రాప్తి వ్యంబకదీప్తి గర్జిత ధాంధరావయం బ్రశుభ
ద్యాద్యోజిత మింద్రగోపధ మదోద్య వ్యాసఖండల బస
చ్చాకోమేదము వన్నలందు లసదస్త్రం బభ్రమాతంగము
నొసేభూత సమస్తభూతముఁ బరశక్తికానిలేశంబునై
వోధింప బడె వాఁకాలము కణక్షోణీకంఠక్రియన్. 231
- చ. అఖిలభూతకోటి కాసాక్షియవంబగు, నట్టివానకాల మగుకడఁ బుడమి
పట్టియగుడు రామధర్మాదు జరంగలి, దగుచిరాలియూరి తాల్మిమూరి 232
- చ. తిమ్మనిఁ గనఁగొని.
- గీ. లక్ష్మణ తుల్యభావభాలక్షితంబు, మేఘనిష్ఠోష్ణభూమసమ్మితంబు
నతుల యు గ్నియమిర సమావృతంబు, నై యిక్కాల మధికభయంబుగాడె. 233
- క. పది పిడుగులజడికలై, గడు బెడిదయు లిమ్మయూర కంఠవృక్షు లె
మగ్గుడు నిసదారులమెససన, వడివనమదిసెనె నె యెట్టిక్రంతర బడినక. 234
- క. అని మఱియు న్నియ మనఁజాడ, నెనుగఁగఁ బ్రార్థింపుమోదపిసితములగుని
ద్రిములు దుర్దివములుగా, కనసూ నుదినంబులెట్టులగుఁ బాంథులకుక. 235
- క. అశుగము నాకుస్మరప, చాకునివాతికలెఁ వాపయధికముఁజేసెం
గ్లేశనివాళిని జనక, క్షేత్రసుతఁ బాసియున్న కృపణుడఁ నగుటక. 236
- చ. అని మఱియుం దద్విమోగకృతాయోగ సతప్రమానంబగు మానసంబుకు సామి
శ్రుతిగతచరచనామృతంబుఁ దమపుమంతున తం గతిపఁచుదినంబులకు. 237

- సీ. దోమనీవర్మల పాదోంతరపరిస్థులుతుండరికమండలబులనఁగ
వోమకేతుఁబూమ్యానభాఁయుఁబూసినివెలిబూని పూతలనఁగ
ఖచరులు దడివోవఁగా వాకసుంబున వాఱఁగట్టిక తెలిచీలఁగఁ
కొలుకరిచీన నలమాఁసముఁబాసి కలతెంచు గాఁచుచ బాతులఁగఁ
- గీ. మఱచుపగవాని గట్టికరించుట్టి, వింగిజవరాతిగండపాడితులునఁగఁ
జరితవాతఃకాతసంకాతహృదః, రాభ్రములు మించె దచ్చరవాగమమున. 288
- గీ. భూగతి స్థగితుల ము న్నృసికొన్న, లలితకస్తూ. శావంబు దోలఁచిఘటి
తాభ్రయోజితవ దంబ బలఁదెనఁగ, నలరెను సితాగ్రులు లవ్వశాగ్రములను. 289
- క అడఁగె స్థేకంబుల రొది, లడికె స్థేగుంబు లంచ లజ్జవసులం
గడఁగె నిష్ఠుండు శరములు, గడికె స్థిగుండేని వికవాణముల నెగునఱ. 240
- చ. కలువనఁ దొల్లితీగములఁగాచిఁ భూరుకాకోటిఁగూర్చి త
త్తులువననిట్టులయ్యె ననఁగా నడు తెఱయు నిర్జవంబులై
తలతలఁబఱి కొచ్చె నది వింతయుంజు దెల్లఁగాంచనో
య్యుంజులవారికెఁ ఘంటిరుల్పెనుఁజ్ఞు లొక్క బాడియే. 241
- చ అంత. 242
- ఉ. పక్షిణగాములైన జలజంబుల కొక్కభరాగరుంతు ప్ర
త్యక్షముగాఁగ స్రుస్కముఁ బ్రకాశము మాననవో యనఁగఁ బ్రా
ర్థక్షిణభాగమందు నగ స్త్యుహోదయమైన మేఘమా
లాక్షయమయ్యె నంబక మవార్చిత మొప్పె శరత్సహద్యుతిక. 243
- సీ. మతియుఁ దచ్చరగాగమంబ తి నఁతరిక్షులువోలి రాజవాంసంబ లెసంగి
పక్షిగాఢ్యకభూరినక్షుఃస్థులువోలె లాలితకపలాన కూలగఁగ ము
ధగ్ధాభితుసభ స్థాంబువోలె నలక్షితపాకకలంకమగుచుఁ
బ్రచుధ నానకునిశోఽప్రదేశమువోలె విచులభాసు-వీనిహినిమగుచు
- గీ. డంబుమీతెను చ ద్రుండలమువోలె, నధికతరచారుకువలయువాన్ మగుచు
నట్టిజలనాఁతపమయనమాగతిప్ర, విశ్రాంతిపాత్రశారదగాత్రులంబు 244
- క. వెగవరి లోకేతుఁడు తి, సురరజాద్రజములనెను చలిచీరులనై
నురుగతిఁ జల్లివ్రుగ్గున, కరణిఁ గురలయానుమోది కాముది ప్రబలెక. 245
- ఉ. అట్టిశరన్న శక హిమకరాలప మాతృకు వార్తిగూర్చు దోఁ
బుట్టువుకేలునట్టి రఘుపుంగవుఁ డారి విరారిఁదూలి న

- స్వప్నవిశంపః జౌచ్చిరితిభీకరు రిస్మరవారిజాదురి
పట్టః ప్రాణమర్చికురుః ప్రాణమరేటికి వీరఃపాసిరికా. 243
- చ. అనిరికి చంద్రపాలభవనపంచుల లక్ష్మణుం గనుంగొని 247
- క. ఇతః దేవ్యురేకఃకాదే కా, దేవిమముఁడు గాకయన్న ననుజుడ దారా
యరుఁగానినన్నఁ దారా, స్వీరుఁ డేచందగునె యామనీచరన్వృత్తికా. 248
- క. తగనెందు గురలయహిరుఁడగు రాజుఁకాప్రభూర్ణుడగుఁగాక కడుం
దెగనికృశత్వ మ్మిల విలు, భగురక్ష్యపి కగుఁగాని రిక్కునె చెపుమా. 249
- క. అకలంకుడ సన్మార్గుడ నకుటియడనటంచఁ బొంగు నమవనఁ గ్రుంగు
నకలఁకుఁ డసన్మార్గుఁడు, నకుటియఁడుం గాన్వృత్తఁ డెరినచంద మెఱుంగమే. 250
- చ. దివిరాకపోకలు జమలులెఱుంగరేక్షని వెండియు. 251
- ఉ. తురఁడు చోరకోటికి నెప్పుడటంచును తొందఁ జీరఁడే
ఘాతయొనర్చు బాంధుల నతాఁడ విమ్మిహిరంకుఁ డెంతయు
ద్యోరుఁడంచు లోకములు మాఱగ నించుక న్నిగ్ధనొందఁడా
చోరలపోయఁగాన్వృత్తఁడు నాతఁడు లజ్జ నెఱుంగఁడేకదా. 252
- చ. అని యివ్వధంబున. 253
- క. వనజాదూతీ పొతిన, జనకమతావరచాపిన్ సమనీ, ధృతి న
మృతజే ద్రుఁ డంతఁ గడఁగుననిగూర్చి విశేషకోవపూరితముఖుఁ డై. 254
- క. తుంటఁగఁ జిలక లేజయు, నరటిసఁ గనుగఁడుపూవుటయ్య లెవరికి
గ టఁబడని నచివుఁడు మా, క్కూటి నుగిటికంటిమంటఁ గ్రాంగిననీకుకా. 255
- క. అట్టివిలుకఁడ పీచే, పట్టు విరిహిజనచ్చాడయపాటనమునకుం
దిట్టరయతి పూహింపఁగ, పట్టివిగా చే విధాతృకృతచిత్రించుకా. 256
- చ. కటకటపూవుబాణములుఁ గమ్మని పట్టునఁదాల్చి పల్క లే
కటనిటుఁ ద్రిప్పుచు స్వరిహయతి నెంతయు దక్కువందవై
యటఁ దపం బొందచ్చుచు ఫల ల్యజ. బానిస రాజమాలిపైఁ
బటగతి నెలపోయెను పుష్పము గాఁగల కంబ కాగ్నిచేకా. 257
- చ. అని పలికి నట్టాయనగుడించి. 258
- క. తమ్ము లశోకమ్మలుఁ గుం, వమ్ములు నందమ్మలగుచుఁ దనరాతెకుమా
తమ్ముల నేయకు ననుఁ గుము, వమ్ములనేయ మటులైన దవపుఁ దోఱఁగునుకా. 259
- క. అనిమతియు నివ్వధంబున, వనజాదూతీ దూతీదూతీ వసుధేశుఁడు మె
ల్లనెల్లనిగాడువుఁ ది, ల్లఁతాఁకున శోరువకఁ జలంబటిపలుకుకా. 260

- చ. అనిబుడ విష్ణు నిష్కారహంబు ననంతుడుపట్టి మ్రొగ నా
తనిజతరాగ్నినించుకయు దగముగాక తదాస్యవిష్ణుగ
ద్భువివరహిమ్మోడువడఁగా విగహితజకువక్రశాసనం
బనయతనేర్చి పేర్చెడు దయాపరిహీనుడవుగమూర్తివై. 281
- సీ. ఘ జాలములనెల్లగాని యొచ్చెద నొకవోటఁ గాదు నీయునికిపట్టు
జనులెల్ల నిమగ్నభ్రం జనుడని పలుకుదు రెట్టివారలైన నెదిరికొడు
వంతుడెసనుండి యరుగుదెంచెడు చలఁబ్బిరహస్య బు బైటనిడుదు
పుగఁగులకడుఁలనుండి వచ్చెడు వరితరులఫలముల నరులద్రోతు
- గీ. వాటిపోయెడు పులులగ్ని నాజనవు, నీవవారలఁ గనుఁగొన్న బిట్టునేతు
వట్టినిన్న జాత్రావలఁ దనినపంక, బాసనుం దేమి చతురాస్యఁ దరసిచూడ 282
- వ. అనివెండియు బహువిధప్రలాపంబులు గావించుచుఁ బురోభాగవిభలాక్షిసాలర
సాలసాలాగ్రంబునం గండుమీఁతగు క్షీకశోరింబు నలలోకించి క్రథమితాంతఃకర
ణఁ దగుచు నట్లనియె 283
- చ. అలర ఫలోపయోగము నహాయనవర్తనముం దనర్చును
జ్వలనిగమాంబాస మువాస్తవలాయతె నొడి రాముని
బుకట ప్రాణిహి సనము మానట యిట్లుభిల్యి మెంతయుం
గలిగి యోకుకన్వజ మభి బున రాగముఁ బూను ట్లర్హమే. 284
- చ. అనుచు విర లిఁగూలి తనయా లికచాలివిసీలిమఁబ నో
లివదగ్గలిట్కులఁబు లుర్రీలగుగ నము విస్తరించుచుక
ఘుఁలలికాలతాంతవృదుకల్పితజోలికల స్సమీరణం
దనుచెలియూఁచునఁగఁగని యాఁడు నీతిదలంచి యర్తులై. 285
- క. సీతాయన్మద్విః హాః జ్ఞాత సలచెట్లు నాకఁ జల్లాజుభర
చ్చీతాననమా రుచి, స్థితికటాక్షేత్రణాభీషేకమ లేచి క. 286
- క. అకుళాదుర మరుఁడు కైదువ, జలపి చెదనెట్లు నీ సాలోసాలం
లలికచలమిఁచెనైయి, గళవరవఁజెక మఁ బుకనందిగజి. 287
- క. అలనాఁటినెయ్యుఁనో, లలనా యొక నిమగ్నముం దలంపక మఱుగం
గలనా శుకశరీర, కలనాదిమలేపుడు వనముఁ గలఁపఁగఁజొచ్చెక. 288
- న. అని దటియం దిదీయవియోగంబు సహించి. 289

- ఉ. తావులు గ్రుక్కరించెడు లతాభవంబులఁ దూతీరచ్చుగ్రా
మ్మ పుల నీడకేగు నట మానికొలంకులఁ జేఁబోవు న
వ్చొవెడలుం బరిస్ఫురితనూనరజంబు నలందు మేఁసీ
తానిరహస్తిరాముఁ డొక తావునఁ గాల్చి జరుగ నేరమిన్. 270
- ద పరితాప బువ్వందుచుగ బరిభ్రమించుచుఁ బరశశల్వ బువ్వొండటయు నచిరవచన
కెఱిగింపఁచాంబులఁ గొంతసేదదేర్చి లక్ష్యుఁడు. 271
- ఉ. ఏలపాద్రమించెడు వహీశ మహాశనికల్పతాపకా
భిలతరావలీజ్వలఁభిరుఁఖోష్ణసహిష్ణు లవ్వడి
శ్చాయురు సత్యరౌద్ర్యగిరిపాలురు గా లటులైన సాగ్వి
బూజులలనాకుమారి స్వప్నపుంగవ మండఱఁ దెచ్చియించెరే. 272
- ఆ. ఆలయములు యనఁజఁ గాంబనైయాంగద, బాంబనత్రయముఖ సారవచర
భల్లకోత్తమలను నటంగతిఁ బిలిపించి, నీరివెనుక నాల్గి నేయకున్నె. 273
- చ. అనుటయుఁ గ్రోధశోకః పరాక్రమంఁ రాముఁడఁ లక్ష్యుఁడం గనం
గొనికనఁగొంటివే స్థగఁగతుంజను వారి నడంచి తఃస్యహ
ఘనః భవంబు లిచ్చుటయుఁ గైకొని దుర్బిదమెక్క నితయు
స్థులఁ దలంపఁడయ్యెను రమాపతి గోరుల నమ్మఁజెల్లునే. 274
- క. అనిపలికె వతీయు నతఁ డిట్లనఁ గిష్కింధా పురమున కరిగి యతఁడఁ భూ
తనయఁడయఁ బూనుట మదిగ, గని నైఁళము కాకయన్న భుజింపనా. 275
- మ. అని యిట్లాఁటియూ రింబంబన గుప్తిత్ర తృప్తిదృఢపుఁ జేగి కాం
చె నభోలేఖితకాఖి కాఫలనస్వీకారసమ్మాదం
త్తనకాఖాన్యుకాబకోత్కరయత్రాత్రాత్రోరు కాంతరము
స్థులఁజేఁ జితాంధకారమును గిష్కింధాపురీశ్వరమున్. 276
- ద. కని చేరంబోవు నరసరమ్మన నచ్చటి ప్లంగు పులకపులు కివలొన. 277
- మ. అహిమాంకుండు మహానురాగముఁ బుత్రాలోక నాపేక్ష ని
మ్మహి కేలెంచిననంగ వొచ్చెను జగన్మాన్యం దనంతాభర
ద్వహకార్య తనమధుఁ డీతఁడని లెన్నెండగ్యగాంధీకన
సృహిమాలోకనదృశంబులను సంత్రాంతాత్మకై చెచ్చెన్. 278
- క. నని గుగ్రిశుఁ డారా, కనితాప్రియఁ గాచి మృగి వాఁడను లి
ట్లని కొదిననాయుఁగురి, లను మొకవిన్నపము విన్నవించుట లెలియన్. 279

- ఉ వాసవతుల్యుడు నివృణ్ణధనంశ్యుడు శక్తిధనుప్రకారబా
 శాసనపాణి గోపురసమాగతు నొక్కనిఁ గాంచి యెంబయుం
 వ్రాసము నొంది మాతనివిధులు సమస్తము నీరుఁ దెల్పుచి
 చేసినవార మానవఁ బ్రసిద్ధపూతమానఁ డాముఖ. 287
- క. అని పలికి రండుఁ గొందఱు. 288
- క. విను మును మనవారిని దుగ్ధమివకుశేంద్రులకు నీ కుమిత్రులభ్యు
 సమాధికి వేఱుగలుగ, దనఘ యతుకలైఁ గ్రోధ మధిక మితికిన్. 289
- క. అని విని సుగ్రీవుఁడు తన, మ ముఁ లత్ములఁ వేతఁడు ముత్యేంద్రుఁడు వం
 పిక రానోపు న్నను నేమననో యును స్వసంధ్రమానుతుఁడై. 290
- క. తారాసమేతంబుగా నెరుగు వోయు భయభక్తియుక్తిఁ బ్రణామంబుఁ గావించి
 యుదితీతి సమకట్టిక మర్ఘ్యపాద్యంబులం బరిగ్రహింప నొల్ల; రఘుంధనుడు
 రవిసందనుఁ కిట్టెను. 291
- చ అవేదిమెక్కులు లెల్లను సహాయుగాఁగ రఘుప్రవీరుఁ డ
 య్యోధ విపులార్థిభాగము వహింపుటఁ జాలిను దూరియుండ ని
 య్యోధ విధవాతిరేకమున నీవు కలాపఁగ వైతి మమ్ము నె
 య్యోధ విపిగాటు యుగఁ దమ కిష్టుఁడు నాఁ జంపెట్టు శ్రేకిన్. 292
- క మా యన్న సుగ్రుకుం డగు, మా యన్న కథించి రాజ్య మా గాని జడత
 న్మా యన్నఁ కలఁపవైతిని, మా యన్నఁ జాడ బద్ధిమిగిలెనె నీవున్. 293
- క. అని లెట్టు పలికి తానావంతాప్రియవచనవచన వత్సలుఁ డగు న
 మృతుశేత్రనందనుఁ కిట్టెను సుగ్రీవుఁ డుదగిమగు వివశుమునన్. 294
- ఉ ఇంతకున్న వాసవుల కెల్లను వాని యొక్కినాడ వా
 రింతకు సంతకుం బుడమి యూనికై వడి నేరుడె తు గ
 ర్యతకుతూహలంబు మ కయ్యెకు నూక మామమండఁగా
 సంతకృష్ణున గ్రుండ నయ్య లలంపుము డింపు ముఖతన్. 295
- క. ఏ వచ్చి మమ్ముఁ జాడం,గా వేరకండుమండఁగా నియ్యోధకు
 న్నిక యుదెంచి నాడెపు, కావున బోవునము స్వప్రసక్త నిరుపుమున్. 296
- క. అని రత్తంబుగా నుత్తరం బిచ్చి యుత్తరణిమలాభాణు చిత్తంబు మెత్తవడఁజేసి
 యుత్తలంబుదక్కి యుత్తరువరోత్తముంకు పెండియ. 297
- క. ఏనైవచ్చెను పుణ్యము. గాన నటులుగాన నుచితగతి నెంతయు స
 న్మానంబుతోప నాకు, న్మానవపతికి స్వమాగమంబు నడపుమి. 298

చ. అని సుధివారిఁ బోడ్కొని యచగ్నతొందఱుఁ దామమామతోఁ

జనియెను రామునిం బ్రథితశాస్త్రవగ్ధరామునిం గనుం

గొనిఁజూఁ జేగి రాఘవునకుఁ బూజయంబునఁ బ్రోధకాంధికై

మను మను లక్ష్మణుం యనిచి మోదకుతో నతఁ డట్లావర్పఁగెన్.

293

చ. మోక్షు-గోలు ఘాలంబునం గీలిచ్చి.

294

క. పదపడి నపఁకుతుఁడు తత్పవనస్యంబులకుఁ మ్రొక్కి ప్రస్తుతు లెసఁగ

స్మృతి యదవయండు నపుడౌ య్యుదితేనుసమానములు గొయ్యనఁ బలికెన్.

295

క. కాంతగుణాకరి చతురా, కాంతంబుల నున్న యుద్రిచగముఖుల నే

నింతకుమును పిలిపించితి, గంధోమము నొందు మిపుడ చనువెంతు రనెన్.

296

చ. వీరయౌధుం డెగుఁగ్గునందతుండు మహానందంబునం దపవనందతుం దదమాత్యులం

గనంగొని గనఁగొనఁబఁ గరుణారసంబు బాజవాణి వారలం గలపిఁకొనియుండె

నంతం గతిపయిదనఁబుట.

297

క. లాంగూలోచ్చలనోచితశ్వసంబిలాధూతధారాధర

తుంగుల్లా గలనీల ద్ధుని లభికోద్యుక్తు ల్మహాభృన్నహ

భీలాంగు ల్పఖానాయోధకులు నిర్భీతు ల్చతుర్విక్రమగో

లాంగూలోత్తము లేరుదెంచి మనోహ్లాసంబు సంధిల్లఁగెన్.

298

చ. మతీయును.

299

క. దాశరథులకుం గిష్కిం, ధేనువకు న్సంతం బహీతకొండ

గీకులు సునదెంచి నా కేశసమాబలు లవని యీచి కరణిక.

300

క. నిరిభుండు గ ధమాదతుఁ, డరిపంకజమత్తకుంభి యగు-గ్గజుండు

న్దనిక్రముండు కేరరి, యరుదెంచి ప్లవగనైక్యలై చేర్యుకెన్.

301

సీ అపరిమితాద్రిచరానీకములు గొల్ప, యరుదెంచె గుమవాత్యుఁ డనునతండు

కాలదివెట్టఁగరాని కోరియూఁగలతోడ, యరుదెంచె గవాత్యుఁ డనునతండు

గణులింపరాని వృక్షచరభిటారి దోడ్కొనికచ్చెను కరభుం డనునతండు

లెక్కయిడఁగఁజాలలేని వానియలతో, యరుదెంచె వడిఁదారుఁ డనునతండు

గీ. లలి నసఖ్యాకీశబలసహితముగ, నర్థి నేలెంచె గుంజరం డనునతండు

నరయ నలంత యనరాని తిరుచరారి, తనరఁ గనుపఱైను పసగుం డనునతండు.

302

క. వివిధవిపాకాబనైవ్యపరివృతులు నరిమధనులు నపరిమితబలులు చ

చ్చి విడిసిరి విసతమైంద్వివిదులు నలనీల లభిమాఖప్రముఖుల్.

303

- చ. అరిటలు అగ్రవేగులు మహాశనికర్కశక్తీగ్రవాహులు
 స్తుతతనుఁ బ్రవృత్తవైశిష్ట్యసహజృతు లిద్దరేసరి
 శరీరలులైన కృత్తచగ్రవైసకు లెంతయుఁ దమ్ముఁ గొల్పఁగా
 శరీరలివచ్చెఁ బద్మహితసంభవు పంపిఁ పంపానర్పఁగఁ. 804
- క. నల్లనిమేనులు నెంతయుఁ, దెల్లనిమోరిలును గల్గి దిశఁ లెల్లను భే
 దిల్లఁగ బొబ్బలు పెట్టెను, భల్లుకములతోడ జాంబవంతుఁడు దోచెఁగఁ. 805
- క. మాంసనాముక భాస్కర, నూనులకుఁ స్సంతసంబు సాంపురహింపం
 గా నెగుదొచ్చెఁ దరుచర, సేనలు దనుఁజాట్టిగా నుపేలుఁగు కడిమినఁ. 806
- క. అద్రులఁ గనఁగఁ ద్రిమరుల, రుద్రుఁడు తారకల హిమకరుండునుబోలె
 క్షుద్రం బగుగిపినుభుకు, సుమద్రంబునఁ బవననుతుఁడు మఖ్యుం డయ్యెఁగఁ. 807
- క. లెతన్న బిందుతారా, లెలికిం బరమాణు నైకతలవంబులకు
 నిర్మితపెట్టుఁగాక నక్రపి, విజితి న్లెక్కింప విధి యఁధిబడవ న్నే 808
- చ. ఇన్వేధఁబునం గట్టాయితఁ బగువనచరచమూగమూహంబు సమద్రజలంబులం బుడి
 సిలింపను, బ్రహ్మాండభాండంబు వగులింపను గులాచలంబులు విసరిచేయును జారి
 కయ్యంబునకుఁ గాలు ద్రవ్యముండె వతీయును. 809
- క. అనుకమరిఁపారి సేనా, రసనిధి ఘోసీలగజగవయశరభసా
 ర. ఖరక శేన రీవే, సముదఁ బనగతురద్రక్ష సరిఁ బారిచెఁగఁ. 810
- చ. భుజలంఁగడుం డగు నంగదుఁడును విపులకపిసేనాసమేతుండై సేనామఖ్యునకుఁ
 గన్నాకై నిలిచె నట్టియడ. 811
- చ. అత్తులకుఁ బ్రియం బొదవునట్టిష్టరంగమసేనఁ గాంచి రా
 మక్షిరిగాథుఁ దాదరసమగ్రుఁడు భాస్కరపుత్రుఁ గాంచి ప్రా
 గ్దక్షిణపశ్చిమాత్తరఁధులుల జానికి రోయ నెంతయుం
 దత్తుల ఋతూవానరులఁ దిప్పక యిప్పుడె పంపు మింపుఁగఁ. 812
- క. అనవుడు వహాప్రసాదఁ, ఒనఘ యటులుచేయువాడె నని కపిసేనం
 గని పోగి జగజ్జాపచయ్యఁలెర్పచి త్తవృత్తి నర్కజాఁ దంరఁగఁ. 813
- క. విసతు స్వినతామరజవ, వినుతుఁ గని నీవు నూలువేల్లవగులం
 గాని సేర్పుడఁ దూర్పుఁకుం, ఎని జగజ్జ వదళరమ్ము దయ్యన సెలవఁగఁ. 814
- చ. అని లెక్కిన్ బోధూభూభృదురగోష్ఠా మఁద్రీగుహ
 భునగంధీరసలక్ష్మవాహనులు శిద్రం బేటలెల్లంబుగా

- నిజజాం దానతి యీ నెటింగి విఃతుం దేగ న్నడిం బూర్వది
గన్వితాకర్ణబ్రతుప్రపాటు విరావాపూర్ణనై న్యాభ్యుదయై. 815
- ౪ తదనంతరంబుఁ. 816
- చ. అనిలగమానచేగు ననిలాత్మజు నాత్మజసన్నిభుం గతుం
గొని రఘువంశశేఖరులకుం దగ నాతినిఁ జూచి వారి కి
ట్లనియె దృఢవ్రతుండు జతురాగమవేదియుఁ గామరూపకుం
డనిలసమానఃక్రమవిహారి మహారివిహారి యారయెన్. 817
- మీ. కనకాద్రి మెచ్చ దీతనిధైర్యరమ మించు జడచారిదొరకుఁ జేపడియె ననుచుఁ
దపనుని మెచ్చ దీతనిరేజ మెక్కల మొకిరితిగా నుండ నోడు ననుచు
నుదధిని సరకు సేయచు వీనిగాంధీర్య మలవంధనగమచేఁ గలఁగె ననుచు
నీమహావహుఁడను బీదఁ గా దను ఁది యురువ నొరయమున కోప దనుచు
- గీ. నీకటనితాల్చి భూతధాత్రీవనితను, గేలిఁ గావించుఁ జంతుప్రకృష్టభార
తనున మెడఁ గోరి యొక్కొక సారి బ్రహ్మ, విష్ణురద్రాదులకు మొఱవెట్టుననుచు.
- క. అరియకా దీర్ఘిడు లిన్యకాంతి మఁజుల జయించెఁ గడతుం గారి
కాఁతుం కె యగు నీవానుమఁడు ధృతివఁతుఁ డఁశుమఁతుండు కాఁటక 819
- ఉ. చాలు నిరిఁదొకఁడ కలకైలసోద్దవాన బలుం దికా
పాలపుంజులు న్నెదకి భ మిని కీత నెటింగి రా యశ
క్కాలి మహాత్ము నీతని చెన న్నియవించు నవాగ్దిగభిస
త్కూలవహీద్రభూరవానికుంజముల న్నహి పుత్రి 820
- చ. అని పలికి కరవలిగ లలిపట్టిఁ గొంగిటుం బట్టి సన్నేపాలును, సహంభంబును,
సగౌరవంబును, సవిషయంబును సాదరంబును గా నతిని కెట్లనియె. 821
- క. అతిబలకపిసేనా పరివృతుఁడ నిగుచు యావృద్ధిశకు వే చని లెట్టి
క్లిస్తభరణి కెడికెయ్యె న, హితనూజ న్నిచి లెన హితుఁడవు నాకున్. 822
- చ. అపపుడఁ బొంగి నింగి నొరయం దనవాలము వెచ్చి భానుజ
న్యనకు సెలఁద్రానూనలకు మొక్క వహోవతి యట్లు వారి కి
ట్లును ననిలాత్మజుండు జనకాత్మజఁ గన్గొని వచ్చువాఁడ నం
బునిధిఁ గడఁచెయ్యెనను జము నిద్రించియు నైనఁ కెచ్చెన్. 823
౪. అని పలికి. 824
- గీ. లక్ష్మణుమ లక్ష్మణము. కల దెలెనన్న, న నమఁ గన్గొని రాముఁ డభ్యంతరిచ్చు
ఁతుండై నలకాకర్ణసన్నిధి యాతిని, కలన నగునని తలఁచి యామును నలించె. 825

- క. మానక మెదియు నిప్పురమానములు బొగడి రామమహినాథుడు ప్ర
జ్ఞానిధి జనరజకుం బ్రహ్మనాథం బంగురీయకం బొగడుటయొక్క. 828
- చ. స్వామికార్యధురంధరుం డగు గంధవనందనసుండు గంధకజంబు తరణిసలయం
బుఁ బ్రేక్షహించు చందంబున నయ్యంగఁజుంబుఁ గరంబు రాగంబుమీఱం దత్తు
ణంబ దక్షిణకరంబు సాచి. 829
- క. కొని వారివాక్యముల నూఁకొని వానరసమితిఁ గూడికొని వారల పీ
ఙ్గొని దక్షిణపథముం గైకొని యేగె శ్లోక మలమిఁకొని హెచ్చింపక. 830
- చ. ఇట్లునిలందనుం డెంతసత్త్వసంపన్నులగు నల నిలగజగవయ్యగవాత్మ గఁధమాధన
దధిముఖాంగదళాంబరదాదిమహావీరపరివృతుఁ డై యల్లవిధంబులు బుడమిపట్టిం
గనిపట్టి కచ్చుపట్టి ప్రతిస వట్టి చనియె నెరి. 831
- ఉ. అదక నున్న యున్నతిమహాహిభిత్సరసీకనంబు ల
ర్యాదర మొప్పు డెల్లముగ నాతినిఁ స్వనిపించి భీమసం
పాదప్రరంగస్యైము సపారముఁ దోడ్పడ సంపె నాడ్రతి
చీదిత నీరఁ బాడఁగ నుషేణుని వైరివనీకృతానిక. 832
- క. అతనికే నొకమాస బా, స్మృతివెట్టి యనంతరమున మహారసురుండు ద
గ్గతవర్తకగనానాదులు, విరితమతిఁ దెలిపి రామవిభుండు నుతింపక. 833
- క. ఒక్కొక్కఁడ చాలి నాలుగుదిక్కులు వెదకఁగఁజాలు ధీరులఁ గపులం
లెక్కఁడ్రఁ దోడుచేసియు, దక్కతుభంబునకు నా శతలలిం బుచ్చెక. 834
- చ. ఆతండు నొక్క మాసంబుఁగఁ జఁకఁగఁయొన్నేమాంబుఁ గావించి మరలువాఁడై
చనియె నిట్లు. 835
- క. కాస్తామాత్రమనఁ జరుక్కాస్తావిచయనసమర్థగులు కపివరుల్
స్థాస్తాహంకృతు లెఁగఁగ గాస్తాత్ములు చనిరి గవ్వారీసుక నరయన్. 836
- చ. ఇట్లరిగి. 837
- క. రిరుచరవయ్యలు మనుముగఁ, దుఱిఁగిం ధఁటికనూజఁ దడవిరి మిగులన్
దిరుల స్పృహనదంబుల, దరలం దిమిఁప్రగాఢతరులం జరులన్. 838
- సర్వలక్షునీకము.
- మఱియఁ దరుచరులు మనలక యవనిజవెదకఁగఁ దోడఁగిరి వివిధగురుల
బుఱుగులు మొకములు మెలఁగెడు నెలవులు బుఱుగులరథములఁ బొదలుపొదలు
సురువులుఁ బొరువులు మలలును శిలును బొలములుఁ గొఁఁకులుఁ బులిసములును
బురములు నుపనములు నెఱుకటములు నహలవిరములు గహనములును

- గీ. మనుజు దపములుగలిగెద వనములును శ్రీబరంబయనుకులం దలిరులబరంగులరలు
నటజములు నరటుములు బహుళశిఖరము, లపరమితభయదకరము లగుతలములు. 887
- చ. ఇట్లరయము పెడిము. 888
- ఉ. భానుసహస్రచారుతరభానుపరిష్కృతిభాగ్రీ నీగ కా
లునిన యంతవట్టియిన నూమునొడక యుండుట్లుగా
బాసి నుగ్గర ర య బానుగ కోసి యెలుంగలేక య
వ్యావరు లెల్లఁగూడికొని యెచ్చి క్రమస్థుల వైశ్యవీరులై. 889
- చ. దక్షిణదిశాపరిశోధవార్థం బరిగిన యశోధనులగు హనుమదాదులు తక్కిన
యత్కపులెల్ల నొక్కమొగిం దిక్కులగుమఱ జనుదెంచి రాజభ్రతరవిభ్రతుల
గాంచి నమస్కరించి తపసోయర్యవచందం బెఱింగించువారై యిట్లుగిరి. 890
- మ. సితకీర్తి ప్రియలార యేమఁప్రసీచీప్రాగుడిచీదిశ
స్థితశృంగోన్నతపర్వతంబులఁ బయస్సీతాపగాతరవి
స్తృతకాంతాదయలం గుడుంగముల భాత్రపులి శోధించిర
చ్చిరి మెచ్చుకును వాగ్దయఁ బిన మాసీతానిమిత్తంబుగ. 891
- చ. ఇక నెందు పెదవవారము, వెలితుము భూరిభాగ్రీఁ లెల్లగిల న్న
ప్రకలద్రలఁ ద్రోతుము వా,నుఁకోటల వెలుకుదుము యశోధనులారా. 892
- గీ. అజ్ఞ యొసఁగుఁడ మా కనిరంత రామ,లక్ష్మణులు ననజాండును దక్షిణంబు
వెనుకఁబోయిన యమృతహీరకరుల,మీఁదఁ బ్రాణంబు లిడియుండి రాదరమున. 893
- చ. అంత నక్కడ దక్కినంబునకుం జని వచ్చెదరు లాలస్యంబుఁ దక్కి యెక్కిఁ మ్రాఁకు
లు మఱల నెక్కి ట్టియెచ్చు, దిడవిని ప్రదేశంబులు వెండియుం దిడవును, నేను
మేను జన్మజం బొడగాఁతుమని ద్రవల నట్టును రాఘవుండు మహానభావుండు
తదీయ తాగ్యనిర్వాహకుడ నశ్వత్థిన్ముం డని యాడియ మానుమఁతుం గాని
యాడుదుం జని చని. 894
- సీ. కొలఁకలు శోధించి కొలఁకల లేకున్నఁ, గొలఁకలు బురదగాఁ గలఁచివైచి
బొదరిండ్లు పరికించి బొదరిండ్ల లేకున్నఁ, బొదరిండ్లు బయలుగాఁ జదివవైచి
తరవులు క్షియించి తరవుల లేకున్నఁ, దరవులు వ్రేళ్ళతో నునులఁద్రోచి
గమలు గమఁగొని గమల లేకున్న, గమలు లిట్లు వెల్లగిలఁజేసి
- గీ. గమలు గమఁగాంచి సీత గడ్లుచాల లేచి, గమలు గగ్గోలుకజీచి యశ్శోకులిట్లు
తరలగిరులన బొడల బొడలకొలఁకలు, గువాల శోధించియ మృతహమలువఁటియు.
- చ. సీతాశ్వునంబు గాచిరుదు, 895

చ. ఫలములు గాంచిరేని దనుపార భుజి పరు బువ్వజేయు
 లైలకుల గాంచి క్రోల దనుకంపగు లెద్దవరిదియేని నే
 మలసతనొందివార మన గాకలికప్పియు లెక్కనేయురు
 గలగరు వాన కెడకును గాలికి గార్వధరంబు పెంపుక.

847

సి. అహోట జుకజ నరమును మనిపోడు, రహాట లేకున్న కైకము వహింతు
 రాకడ నీత నాలొకింతు మనిపోడు, రాకడ లేకున్న నలకు లగుదు
 రాచక్క మహిపుత్రి జాచెద మనిపోడు, రాచక్క లేకున్న నలశేబడును
 గ దురాఘవుడేని గంతు మనుమడోడు, రండు లేకున్న ను గుంతుచుండు

గీ. రంతుడత్సరి గన్పొందు మందు రకట, కడచనిమి మాన మందురు కత్తులు మనకు
 నార్తి బడసేల రచ్చుగవార్తనిండు, మంకు రొకకొండటిగతి నందు మఱియు.

సీ రాముని బల్కుకీరమణి నీతగా, నూహించి నిలిచెద రొక్కమాటు
 వారచ్చన యగులతాత్వ జానకి, యోయని చూచెద రొక్కమాటు
 ఘంకలాపహీన గలకరి భూపుత్రి, యొక్కయని తలారు రొక్కమాటు
 పట్టుకాచరవిధ పద్మిని గముగాను, నువిడగా భావించు రొక్కమాటు

గీ. పోతు బానితపించుకపోతి మహిజ, యున్నదని చేరేబోవును రొక్కమాటు
 శూన్యపుత్రి మై కవియూరు జేరగ, జంపు నకభీతి గొండలు లైలచరులు.

848

ఆ మఱియు వివిధగతుల వసలక జనకజ, యున్నవో తెలుంగ వున్నతంబు
 లై పరవ్రతులు నగమలు శోధించి, యలసి సాలసి యున్నయవసరమున.

850

చ. అభయగతి లిలంబునొక దానిని వారసిలగఁ దగ్నెయ్యం
 ప్రభగుహజొచ్చి గాఢతిమిరంబుఁ బ్రమించుచుబోయి యాత్మనీ
 ప్తిభారన్నకృత్త నొకతెంగని భక్తి ననుసమించి ర
 చ్చుభగదువాద్యద్వై గుహ సాపుర వెల్వడి రొక్కపెట్టినక.

851

క ఎట్లు చూచాయాసంబునం లేకుండినాబులు సాచ్చిన యబ్బిలం బనాయాసంబున
 నొక్కక్షణంబుఁ వెల్వడి ప్రభాంతిప్రభావంబున కచ్చెరువు నందుచు నిరాకృత
 తుర్తిపాసాశ్రమ లైయుండి యన్యోన్య భావనోకనంబు నేయుచు నిట్లనిరి

852

మ. ఇక నేనుగలకార్య మెద్ది మన కయ్యిత్వోపవేశోత్తరం
 డకలంకుండగు రాముభార్య గననెట్లొ నెల్లవోట్టితద
 క్కక శోధించితి మెందునం గనము శోకధ్వంశివిచ్చేదకం
 బకటా చంద్రముభిగునార్తవగుఁ గా కన్యంబులం దీలునె.

853

- క. అరిరంత సంకతు డిట్లనియె నెవ్వకంగఁ జాల మనవి నెటకుం
లనిగలదే పోకఁగ మన, కనుకనుఁ బ్రామోదవేళ ముదఱు కరయక. 8౯4
- బి. జనుచు గడ్డదకంఠుఁడై మెల్లవారల నీక్షించి మఱియుఁ దా నిట్లులనియె
ననినఁగఁ నుఁగొన మని యటువోయినఁ జంపు గాని యుక్తహింసఁ దక్కు
నందతుం డాట రా నందుల కిచ్చొటఁ బుచ్చెన ననువు న పొంతు మీర
లెల్ల మీమనముఁ కిచ్చుట నెలవుల కనుచు మోమున దైవ్య మాత్రమింప
ఆ నక్ర బురులకున్న యంగదఁ గనుఁగొని, యభిలషాదులు మహర్తి దూరి
నశ్చయముగ నేను నీలోడివారము, గాక మామఁ బోవఁ గలదె మఱియు. 895
- న. సమయము గామచంద్రునకు సమ్యక్తిగా నొందించి పుణ్యలో
కములు జరియఁ వెంతయు గుఱు బుడఁ బొందినట్లు రామకా
ర్యమున నగుప్రపంచముఁ దిరఁబుగ వీడితిమేనఁ బుణ్యలో
క మెనుచు కమ్యవంతుఁ బ్రగల్భు లాననిఁజుట్టి యేర్పి. 896
- ద. దైర్యహినులకుండు దగువాననుంతుండు వారల కిట్లనియె. 897
- క. మఱియు పరిమాత్ముఁ దగురా, నుని మనముం బడయలేమాన్ముల మని య
య్యనఁజుడు నిజవారుణనం, దనిపీఠ్యులఁ జేయుఁ జచ్చింప జాతున్నక. 898
- జి. కాపున దైర్యము న్నికె యకారణ మిగ్గిగచ్చారఁబులం
జాకఁగ జేల యప్పరమసాధ్వి నిలానుభవఁ గాంచి పోయి ధా
త్రినయకున్ననం బడసి లేజను నొందఁదలంపుఁ డిట్లని
భావితితి త్రవృత్తు లగుపాలనులట్ల కలంక నేటికిక. 899
- ద. అని వెండియా మచితవచనంబులఁ దెల్పి. 900
- క. కడఁగుండు నీరవనకం, గడుగుండు ముఖులు లక్ష్మకలితంబులు న
న్నుకుండు కాశ్య మనునెడ నడగుండు పగిది విహంగవాఘఁడొకఁ డొగిక. 901
- ద. సంపాది యనునతండు. 902
- ఉత్పాదము. ఆచటనుండి వారి మ్రొంగ నగుదుడెంచువాఁడు క
ద్వచనవరణిఁ జనదునుద్బుదమ్ముఁ డీఁగుటని నృ
క్షచరవాధ వరులఁ జేరి జనుకునవుడు కాంచి వా
నిచరితం బెఱుంగ లేక నిఖిలకపులు భీతులై. 903
- ఉ. కాలిపర్వతఁబుక్రియఁ గల్గినమేనునఁ గూటతా యనం
గ్రాణుగళ్లు నెత్తికొని క్రచ్చెఱకచ్చెను నొక్కఁధూక మ

కాబుని ప్రేరణంబునఁ దగ న్మరణోచ్ఛ వహించియున్నాఁడు !

కాలిఁ గ్రసింప దీనిపని నా మనశ్చల మనోధ బుబ్బున.

354

క. అని మనల నిర్మింపఁ నా, న్యుని నిర్భితాత్ము లగుచు నభిలక పులుఁ వా
నిన చూచుచుండఁ జేగం, జనుడెంచి విహవమెసఁగ సుహృది యనుజ్ఞ.

355

క. ఎక్కడి జటాయు వత్తఁ జే, చక్కటి సమరంబు నేసి సమసా విదప మొ
రక్కరణి నెల్లెటింగిరి, రక్కట చెవుఁ జేసి వానియగ్రజుడఁ జూడే.

356

క. వానితోపంబున నె, వ్యాధిలో రణ మొచ్చె వానికిఁ బోరం
గారణము మూడురాకకుఁ, గారణముం జెప్పుఁ దీరు గారవమెసఁగ.

357

వ. అని యడిగి చిత్రాపరికాంతుండె.

358

క. కలకులగోత్రంబుఁ జెక్కల గాలి విద్యుచ్చేరుగలఁడు కృపణుడై
కలఁ బరవలసె చును వికలమయ్యఁ జెవుడ తత్సకలవృత్తంబుకా.

359

వ. అని నవ్వెంక పుంగవు కాష్టంక పుంగవు లిట్లనిరి.

360

నీ. దశభ్రతులు ను నీరానాథుఁ డనుజన్మహితుఁడై పితృవాన్ధ సన్వత్తంబుఁ
బూరి పంచటంబుపూతఁ బుణ్యుటీక మొరించి నియతి నుండఁ బట్టి
కంగుడు రామలక్ష్మణులకు నందించి జాకిఁ గొనిపోవురయముగ జ
టాయువు రావణుని మహాహవం బొరించి యొనరించి యుక్కుడక్క

గి దమజచంద్రహాసకలితపక్షుడై, భరితీత మఁ గొందు దైత్యనాథుఁ
డెక్కడఁ జనియె నక్కడ గాఢపు, లననిత మ లేమి నలచుటించి.

371

వ. తదన్వేషణార్థం బాణ్యంబునం బరిగ్రమించు వా రెవరం బగ్వతోపమానంబై పది
యొక్క జటాయువునలన నతవృత్తాంతంబున విని యుంతగంబునం బ్రాణపక్షి
ణుండగు వచ్చివరణ్య దశభ్రతిని నాథుడోలె దహించి లిఖాదకంబు లాసం
గి శబరశ్రమంబును బంపాతీరంబును గడచి ఋశ్యమూకంబున దనచరేశ్వరుం
డగు సుగ్రీవుడోడఁ జ్ఞానభ్యుదై తద్ధిశంబుగా వారిదునిమి తత్వసంబాసంగిన
గొని పువమంగల ప్లంగపుంగవుల కావించి నీరాన్వేషణంబు త్రంబుగా నెల్ల
దిక్కులకుం బున్పి నే మిద్దక్షిణులు కు జనుడెంచి యెంచుచుం జనకవందన
సందర్శింపనేరక యూరకపోఁ దీక ప్రాచోపవేశంబునం బ్రాణంబులు విడువ
మన్న వార మనిచెప్పి యవ్వలుగుతొకి వెండియు నిట్లనిరి.

372

క. పక్షిర నీకు నీగతి, బతువిహీనం బగుట విభక్తకృప మొ కా
పాక్షరసంకలిత మొ మా, కీక్షణమునఁ దెలియఁబల్కుమి నీవనుకుక.

373

ఉ. చేపయలర్ప భాను మును జేరగనోపును సేవసేవయం

చాపిపులాదికాముడు జటాయువు నేనును బన్ని వంబునం

బోరుగ సూర్యరక్తి మును బొ దిన నమ్మచానుచేరికి

నావులలావులెల్ల వికలత్వము నొందుచువచ్చె జెచ్చెరక.

374

ఉ. తమ్మునివత్తుముగ్ధము దగ్ధము కొందుట కోర్వలేక నీ

క్రమమున నెట్లు మూర్ఖిని భరాపణనోన్ముఖులైన వానిమా

గ్ధమున నాత్మపక్షముల గద్దిన నచ్చెయకాక నా పత

త్రములు గారె నారెడు మరక్షితుఁ డయ్యె మదాత్మ వొంగెఁక.

875

చ. ఇట్లు చందకిరణప్రచందకిరణదగ్ధగుద్యము డనై

876

క. ఇమ్మధరంబునఁ బడి కడఁజిక్కినామఁ దగుసేవ సేయుచు నివటు

లెమ్మడినములుండి యతం, డెక్కడకేని చనె మన్మథేచ్ఛాపయఁడై.

877

చ. నాటంగోరె నాకమాచుండు సుపాద్యుండగు సుపాద్యుండు నిత్యంబు నాహార

వర్తనంబు నిర్వర్తించుచుండుం బనుపడి జటాయువు మని స్థానంబగు జ స్థానంబు

సంత్రాసుంబుగా మన్ననఁ దనివింటి నొక్కసయలుబున మదీయపూర్వసంపాదిత

లగ్యాకర్మవశంబున బాలకలుఁ దగు నొక్కరిసోధయం గనుంగొని సభక్తిక

సాహుగ దండప్రణామంబు లాచరించి ప్రాశ్నించిన నస్మద్దీక్షకాకారణంబుఁ

దనదివ్యకపోమహాభావంబున నెఱిగి నావలన వెడియుం డెలిసి యక్కరుణా

కరుండు నాకుం గరుణించి పోత్రినరా భరాసురాన్వీక్షణంబు నెపంబుగ నగచరులు

రాహుజ్ఞ నెన్నఁడే నిర్వంబునకు నరుగుఁడెరు రమ్మహాత్ములకు నీతావృత్తాంతంబు

జేటకడందెల్వి లభపక్షుండవు గమ్మని వీరించి చేపేయిటయు నాటంబట్టి మీ

రాకఁ గనిపెట్టి ప్రాణంబులు చిక్కింబట్టియున్నవాడఁ గృతార్థు డ నైతిని ౧౮౩

తమ్మునింగూర్చి యర్చిచ్చేఁగోఁ బుడిపికొని యన్వాఁగోత్రముల సహాయంబు

నం బుగ్యవదీ స్నానంబు గావించి జటాయువునకుం దిలకింపఁ దప్రదానంబు పెట్టి

పొక్కుండై వారలం గనుంగొని

878

చ. నగచరులార యింక మరణ్యోపాయము మానుఁ డిప్పు నీ

రఁ గనువిధంబు మీకు విదితంబుగఁ దెల్పెద మారదృష్టి మా

కుఁ గలదు లంకనున్నది యకుంఠితపద్మగీర రాముడేని యి

మ్ముగ శరణోపనంబులు సముద్రముఁ దాటుడు నావనచ్చెనుక.

879

క. అని మఱియుఁ లెమ్మగొనులు, వ-చరులకుఁదెల్పి పక్షిచక్ర్యుడు సంపా

ది నిజపత్రములు గల్గిన సంతసమంది నాకిం దగ ననియెక.

880

- ఉ. అక్కలు నాకు నత్తరినీతనికృపం బ్రభవించె సత్త్వముం
నెక్కువతిత్రతామణి వహీనుర వీపునఁబెట్టి లంకలో
నిక్కడఁ దెత్తునో కడు నహీనజవాఘ్య మదీయపుత్రకుం
జక్కఁగఁ దోడ్పొందునో బ్రతీస్తగుణాస్పదులార చెప్పరే. 881
- చ. అనవుడు సంతసి చిత్రనాథిప వాఁకియుండె లంకలో
నని తెలియంగఁజెప్పితి సహాయము గాదోగొ నీవు నీమతుం
డును జనుఁ డిష్టవర్తనఁ గడుంబజవైన సమద్ర మెవ్విధం
బుననయిన దరించి మహిపుత్రుఁ గనుంగొన నేమచాలయే. 882
- క. అని పురుగుతేనిఁ బోవఁబనిచి కపిప్రభులు నెఱఁగుబండ్రిదొరలు ను
బ్బిన నాడుచుఁ బాడుచుఁ జని, చని దక్షిణవార్ధిత్వైలాత్తమముకా. 883
- చ. మలయగిరిం బ్రదక్షిణనమస్కృతు లొప్పుగ నెక్కి వానరా
వలి గనియె న్నుద్రము నభంగతరంగరవాతిరాద్రము
న్దరితనజోరు ఫేనరుచిలజ్జితనిర్మలత ప్రశూద్రము
జ్జలచరభద్రము స్మృతీతసాప్రవాళితావిద్రముకా. 884
- క. కని త త్రరంగశీకర, జనితపరమశైల్యముం బ్రసన్నతలం
గొని మలయసమీర మెదుర్కొని తపమాన్గత్రేచుంబు కొంచెపలుపఱకా. 885
- క. ననఁ బునగు లెల్లు కడచెద. కని నచ్చేసుభంగి ఫేన మడఁ బోని
త్తునె వీరల నాగక నన, ననువున భ గంబు లంతకంతకుఁ బెరుగకా. 886
- చ. ఘూర్జిల్లుచున్న వారాకరంబుఁ గనుంగొని భయభ్రాంతు లగువారును మూర్ఛాపరవశ
త్వంబు నొందువారును మహావంశంబు నొందువారును తరుగుల్మలతాగ్రంబులనుండి
వీక్షించువారును విస్మృతులగువారును, సరకు నీయక త త్రరంగంబుల నోలబాడువారు
నై రుత సంగడుండు తమవారిదెఱ గలయం గనుంగొని. 887
- క. ఎవ రెన్నియోజంబులు, జనమున జలరాశి దాటఁ జాలుదు రినిన
న్న కడతయోజనములదాఁక కదించిరి ప్లరగఁజ్జిలకప్రభువు ఖ్యులో. 888
- గీ ఇట్లు తమతమకొలఁదుల నెప్పటించి, యఖిలనవరులును దెల్ప నాలకించి
యాంద్రనంది, నందనుం డిట్లు లనియి, వారిలెల్లను సఁతోమరనధిఁ దేల. 889
- చ. అనన్యతేగి వారి కెన యానధికుండగుఁ గాని తక్కుగాఁ
దనమున నీరఁ దంచుఁ గపులందఱు సంస్తులిసేయ వారిరా
శి సరభసంబునం గడచి నీతి గనుంగొని లంక నగ్రశి
శివడిపి మీచనంబు లమరీయనవృత్తిఁ దరిగ్న వచ్చెదకా. 890

- వ. అని తాను శతయోజనంబు లవలీల దాటినోపుట యగ్గడించి యొక్కింత విచారించి
వెండియు నుత్తరుచరులతో నలండు. 391
- క. తరుచరు లానందింఁగ, తరిసిధి వెస నుత్తరించి జనకజం గని క
కుంఠిఁ గాలఁ జనుచి క్రమ్యతీ, యరుదెంచుట నాకు శక్య మానో కాదో. 392
- వ. సంకయంబు గలదని పలికి ధైర్యాతిరక్తయిన వెండియు. 393
- చ. అది యటులందనిండు మదమఁగ నయ్యెడ నుండుఁ జేను బో
యెడ నిడ పల్కలాశ్వుతి వహింపఁ బయోనిధి దాటి నాఁగ నం
గడఁ గని వారలెల్లను సగఁగవ మొప్పగ నాడి రీపు చా
లు దుదధిఁ గాటి యెల్లపనులు స్వన కూటిచి మమ్ముఁ బ్రోవఁగఁ. 394
- క. అయినను నీవేగింఁ ద్రుటి, యయినను నే మోర్వ వల మనయంబున మా
నయములు చల్లఁగా నీ, దయనకుభాంగంబు గాంచి యలరుదు మెపుకఁ. 395
- క. ఈడలి కడలి తగనన, నీకన్యం జాచి రాఁగ నీవోపును నీ
పోక కపివరులయనవుల, పోకనుమా కలమె నన్నుఁ బొమ్మని పలుకఁ. 396
- నీ. పసికనంబున ఫలభ్రాంతి నుక్కుట బలభాను నెవ్వఁడు చేపట్టివిడిచె
దుప్పన గ్రనుల దైత్యులఁజెట్టి పాలార్చి మనులచే నెరఁడు కీవనలుగదనె
దివ్యాస్త్రముల కిసాధితుఁడ గా బ్రహ్మాదినురులచే నెవ్వఁడు వరములందె
నితనిచే మనపనియెల్లఁ దీరుఁటంచు మది కన్వసికి రాముం డొసంగ
గీ. నెల్లఁగమల వాకి నే నకాఁతుఁ, బ్రకటగలి నని యెవ్వఁడు ప్రతినివృత్తి
నట్టివాన మఁతుఁ డతికాఁతుఁ డతికృతాఁతుఁ, దుండ మనకేల యోయఁగడుండకగు. 397
- వ. అని యివ్వధఁజన నాఁజకేయుండు వినుచుండఁ జరికి వెండియు నమృతవీరు
జన్మలవరాక్రమప్రకారంబు బుగ్గడించి యయ్యెగడుం బురస్కరించికొని కాంబ
నదాదులు బావమఁతుల ప్రళిసావనంబుల నగ్గించుచు డగ్గటి. 398
- క. ఖద్యోతిద్యుతినిర్మితాత్మరుచి లోకప్రాణాత్మత్ర నీ
పుష్కలప్రసంగం బయోధిరెఁజోద్యంబు గావించి యా
రుద్రకం బగు వానరావలిఁ బ్రబుప్రాణవాతంబుగా
విశ్వాజీవ కడఁగుమా జ. కివాన్వితృగ్గ వర్ధించుచుకఁ. 399
- క. న-చరు లిక్వంఁరాఁగ, గని ధీతలైదరు లెవకుఁ గడవఁ గొలదిగా
దని పురిమోలెను నీతి, క్వంధజపుఁ దాటు లెరిధిఁమాహిఁకఁ. 400
- క. గరిఁడెగు వఱయను భవద్గురఁడెగు వఱయనుఁ బక్షిఘోటకుఁడు జగ
రఁడెగు వఱయను నీ, గరియనున తెల్లు లెఱయగు స్వఱకార్య. 401

౪ అదియుంగాక.

402

చ. ఒకనిముసుంబునం బహుళయోజనము ల్లను బ్రాద్దుతేరితో
నొకనిముసమ్ముఁ బాయక తదుష్టుము నోర్చి నభిప్రచారిచై
సరికలవిభూతి రవిసత్కృత సేర్పినయట్టిసిక్కుఁ జా
టకడలి చాటు టేపని కటా యిటు లొప్పురికించి మాచెడి

403

౪ అని మఱియుం బెక్కుభంగులం బ్రార్థించి యగ్నించుటయు వాసరేశ్వరుండు వారి
దైనదైవ్యులు వాహు బొంగుచు నిట్లరియె.

404

మ. రయతం బిచ్చుకగుటఁ గేసరికిశోరం బెట్టులంఘి చు నా
క్రియఁ బాధోధిగఁడాచి యందుఁ జని కత్తెగ్రీవు లంకాబుడి
క్షయసాధోపనోపకంఠముల నాత్మపులి నీక్షించి యా
రయన స్మృతిక నిర్దుఁ బెత్తు ముదమారం బ్రత్యభిజ్ఞానముగా.

405

౪. అని పలికి వారిలెల్ల , దమమోక్షునఁ జాక్షులు నింది రిద్ద ముమోదం
బుఁగఁ జాయచుండ నపుడు పరఃపాదోష్పారె హ్రోమవరసిఁదాగరికా.

406

౪. మఱియును.

చ. అతులితపక్ష్యాగ్రమున నాచానుచుండుండు వొల్పెఁ బూర్వం
ర్వకశిఖిరోదితోజ్వలదివాకరబింబసదృశుండై సమా
భృతకపిరక్త పద్మములు విసుర్నితలములు గా నిజానో
ద్ధితరుదిభాను లొప్పుగ మహీచరిభేదఁజోటి కుబ్బురకా.

407

౪ ఇప్పుడిది నొప్పి యెల్లరుఁ, దప్పుక దీవింప నిజపదద్వంద్వంబు

గుప్పించి యొప్పులంబున, కప్పుడెగసె బక్ష్వాగ్ర మవని సుముగాకా.

408

౪ ఇట్లు లీలావాలోచనాలంబుఁ గావించి నిఖిలవానరమనోసయవానందకరుండును
రామకార్యరాయ త్తచితుండు నగు నప్పనఁద్రయనందనుండు దక్షిణాభిముఖుండై
సముద్రలంఘనంబు గావించి.

409

౪. గిరిచాపవిగ్ధతమై, యారుజవమున నిగుడు శరమొళో యన లంకా

పురదవానాథ మడర , బరచరులకు విస్మయంబు మల్లడిగొనఁగకా.

410

౪. పెండియు న తరుచరస త్తమండు

411

౪. ఖేటకమురీతి చాలముఁ, బాటవముఁ ద్రిప్పికొనుచుఁ బలురభసమునకా

ఖేటములఁ బట్టికొన నా, ఖేటమునకుఁ జనినయట్లు కీర్తిరూ దయ్యకా.

412

౪. అంత.

413

- గీ. ఘనమనోరథవాయుచేగగరుకజవ, శరవరభసంబులను మించి చనుచునున్న
హనుమఘనదేహ మంతకు నంటి కిత్తి, గోచరము గామి బ్రరగులు చూచు టుడిగి. 414
- వ. మోముల విన్నందనంబు గడుగు నమ్మహాత్మురాక వార్చి తిత్తీరసికతాతలంబులం
బ్రాణంబులు చిక్కంబట్టియుండి రంత. 415
- క. ఆకాశ్యపరశ్వము నిర్భీకత్వము దృఢరయంబు బీక మరసి య
ట్లాకాశంబున నేగుమహాకాయం గాంచి పొగడి రంబరచరులుక. 416
- గీ. ఇట్లు ఖచరాభివరగతి నేగునమ్మహాత్ము కాయోద్ధితశ్వసనామాతాద్ధి
సానుయిచ్చుటయొప్పె నపురమసాధ్య, నందు వెదకుచుఁ జనియెనోయనిన కరణి.
- వ. ఇవిధంబునం బరమసాహసంబు నేకచయందై ఖచరసంస్తూయమానగమనంబు
నం జను నయ్యుచరచర్య నద్దేశించి నిజకుక్షిసుక్షితంబగు మైనాకక్షితధరంబున
కంబుధి యట్లనియె. 418
- ఉ. ఇమ్మహిరుత్పగోత్రముఁ డహీనవాఘ్యుడనై నట్టులా
త్కుమ్మడి సాహసించి శరయోజనము ల్పన డప్పి వ్రట్టుఁబా
మ్మమ్మహానీయవేగు భవదగ్రమున న్నిలువంగ రామకా
శ్యమ్ము కన్వరేనియు సహాయు నేయక మా నేరురే 419
- క. ఈకడలి నెడలి వత్రియ, మికాశ్యముఁ దీర్చునోపు దీవెల్లునుమే
నాకుక్షిఁ బుట్టివాడవు, నాకుక్షి నవృద్ధిఁబా దినాడవు గానక. 420
- ఆ. అనుచు నట్లాడగ నని శంకుమార్కక, గ్రుటక కాశిలాప్ప ఘనవిశుద్ధ
సాదశోభి యగుచుఁ బాథోధిమిల్లిరి, బలులు మెఱయ వెడలెఁ బ్రవృత్తంబు. 421
- వ. ఇట్లు కడలి నెడలి హనుమంతుఁ కభియఘండై. 422
- ఉ. ఓకపింకశసాగరపయోరుహకాగ్రవ వాయుఫలమై
నాకుండ వార్మిపంపున ఘనర్విరితంబున వచ్చినాడ సా
మ్యాకృతి గొంటిసేపు నిలు వన్మడురొన్నతకూటశోటి ని
ల్లేకరయంబుం జనగ నేల శ్రవంబు జనింఁగఁ దెలపునక. 423
- వ. అని పలికి వెండియె. 424
- క. హలసదృశశఖర కోలా, హలచమలశం దిష్టయోధియం దునికీ హలా
హలగళుడు బావ కోలా, హలఁ డన్న సీమాద్రి కన్నయతఁడు నాకుక. 425
- చ. అనవుడు నమ్మి వానిపయి హస్తము సాచి ధరేంద్ర వార్ధిబం
సినఁ జనుడెదిరింపి కడుఁ బ్రేరమఁ గుండై నెరి నానకం

- గనుగొనికాక విశ్రమముఁ గాంచుట మేలె తలంప నూజుయో
జనులమాత్ర దాటుట యసాధ్యమి పామ్యుని వీడుకొచ్చుడుకా. 423
- ద. అగ్ని చురు వచ్చెరువందును నమ్మే నాకుండు సతుయ మన్నిట మిన్న దటసి
పోవుచు నబ్బుల్లితుడు. 417
- క. సురభేచరగంధర్వోక్త్యైవస్మయ కామరూపధరణముప్రేక్షక
సురసమృతి నేతెంచిన, సురస మృతివొంగ ననిచి సుస్థిగుఁ డవలకా. 428
- కా. ఛాతుగ్రాహణి తన్ను నాగిని నవహ్మంబుం బేర్చి త
స్మాయాజాలము లెల్ల మార్చి వెస నుక్తంచరీప్రాజ్వల
తామ్రంబు న్నిజవాలపాశముఁ జిక్కంగట్టి యంభోధి
స్థానదృగనియన్నఁ జేసి విలసింపం జపి తా నేగుచుకా. 429
- క. చేలనాభిఁ గడిచి యాచేలం బవనాత్మజుండు బీక్షించి వహా
త్వేలతయోజనాంబుధి, చేలఁ గునుచుసారభాతిచేల సుచేలకా. 430
- క. దండెగుఁ డిట్లుకనియ్యుద్ధడగ వాదందవాలవండ మెసఁగ న
కొండపయ్య న్వేతొకి డ, గొండపగిది వ్రాతఁ బిట్టు కుతలనుగ్రుంకకా. 431
- ఉ. చానుచుండు సువేలమీఁదడిగి నై త్యాపాదిచుం దానిలం
బనుకూల- బగుచుండఁ గన్గొనియె దుంగంచదిట్టం కాకరి
న్మసాధస్థిరదర్పణాంకులచారీభవ్యోత్తరకాకరికా
దనుజాహ్వనకేంద్రబృహితయహాధ్వానోగ్రలంకాపురికా. 432
- ద. కనుగొని నిజాతెగ్గతలము. 433
- క. గోపుర వలరాజునకుం, గాఁపుర మల కాపురంబు గనుగొన నీలం
కాపురము- కెవ యగునె, కాపురమయ్యె న్నికాటగణధరితలై 434
- క. ఈవీట సురభియంకర, రావణసాలిర మగుటఁ గరంబొప్పును సా
మ్యాకృతియైన విభీషణు, చేవలయు నటముఁ దలఁచె జిత్రములొనకా. 435
- ఉ. ఈగతి నెంచి తత్పురి మహీసుతతోయఁ దలంచి ధూరిమే
మాగనదృక్షకైశ్చనిజాగముఁ గుంచి సమీరనందము
దాగిరి డిగ్గి డిగ్గి జాలనందములైన పురోపకంఠభూ
భాగములం దలిత్తునిరపండితులం గని యాత్మ మెచ్చుచుకా. 436
- సీ. నవరత్న భువిర సుందరచేదికావడ్య లసిరేబులైన యాలయవరములఁ
గల్గారచక్రచక్రభురాశితైరల స్ఫారంబులైన కాసారములను

- మకరందమందు సహృద్ధి తమేదిని భాగంబులైన యుపవసములను
రత్నకుండల మహరిజరసింహాసన స్థానంబులైన యాస్థానములను
గీ. జలవసంతి తెలింగడు సాధములను, నతిపవిత్రతమ హేళ్యచాలములను
గామరూపధరుండగు కపివతుడు, తెదకి బాసకి గలలేక వివ్యాసించి. 437
- గీ. మఱియు నర్చనలలు మండురలును, వాయుధా గారములుఁ గృతకాచలములుఁ
బ్రాకటశిరోగృహంబులుఁ బ్రబలు ప్రపలు, నతిపురములు నరసి యనంతరమును.
ఆ. అనిలగుతుఁడు రాదాంతఃపురంబున, నవనితనయ నరయ నరుగువాఁడు
లంక లింకమొక లంకిణి నిశ్చంకఁ, లిలుకుమార్చెఁ గడిఁది బీఁమొప్పు. 439
- ఉ. కంచనఁ దర్పరంబుఁ జొరవచ్చిన వారి నెఱిగిపట్టి రా
ధిండు నికాటి తన్ను నరధీరణసేయుచు కచ్చి చంపనూ
హించిన నిచ్చింబున మహింబద మెట్టునఁ దాఁచుదున్వల
మించుఁ గూలె లంక యెల్లబృదముచే పకునంచుఁ దెల్పుచుకా. 440
- క. లుకాన్యరూపముగు నా, ల కిణి గూలుటయు నమ్మకంకుండు నిరా
తంకుండు నగుచుమణిప, ల్గంకిమునరపేటి కానిలనీతం బగుచుకా 441
- క. అనేకవిధాలంకరణ శోభింబగు లుకాన్యకు శుద్ధాంతంబున శుద్ధాంతకరణం
దగు నృత్యచరాన్యకుండు మానివాన్యకు శుద్ధాంతంబు నరయుచుం జని చని కాం
ర విధుకాంత శిఖాస్థితి గళాలరమణీయతంబగు నొక్క ప్రదేశంబు . 442
- సీ. మణివద్యపుత్రికా చరిత నిజప్రతి బింబభేదముఁ జలంబుకరణ
వీణానిరాశతస్త్రివాక్రకర విభాగము దగు వాళిమానము కరమున
రమణీయ దీపికా రశ్మివీప ప్రభాన్యకు దము నొందు నాన్యము కరమున
చంద్రకాపాంతురిసాధదీప్తి స్ఫుంభిరము చళిరమోదంబు కర .
- గీ. దఁగెఱిగి యుచున్న కాతారతమ్య, మళినీత్రా విహరితా గాదికములఁ
దెలిసి భావీతంబుఁ జాపులన తెలిసి, సకల కాన్యంబులకు ననసరము దెలిసి 443
- క. నృత్య సమాసలగు న, తుస్త్రీ నివహంబులు పరిచ్యలూనిర్వక
తస్త్రాధరణంబులఁ గును, మాస్త్రశ్రవణులు దేవాది ప్తి వెలుంగకా. 444
- క. ఈమేకుణ్ణిగాఁ దగు, దామేలికదాని దీని కనుమానములే
దేమినిఁ బసింకికెలు, దేమెలగు తాని యునుమరికిఁ బాశ్రులై. 445
- క. ఒప్పు మెఱయుచున్న 446
- గీ. కాంచనామాద దేవానుక్తాఫలప్రవాళిరదంబందచ్చున వారణపతి
యా బసమానయసమాన మానగుణధరితఁ గృశోదరి చందోదరీసమాఖ్య. 447

- క. డబ్బాటునగని జకజ, మబ్బాగ్గెగంటి నని మహాజ్జలుఁ దెవలొ
నబ్బా కీడు దలంచిత, నబ్బారికచేడ్క సబ్బ వాయుబ్బంగి 448
- క. పతిబాసిక కతమున స, మృతలేమిం దార్మిదూరి మగువ క్షుమద
న్మతిదలంచుచు మేనుఁ కను, మతీరజము దగ్గ వగల మఱుగక యున్నే. 449
- క. అని లెప్పరలంపుచేసి మతియును రావణవిహారిస్థానంబు లగు నయ్యయి ప్రదేశం
బులఁ బరమపత్రచరిత్ర యగు జనకపుత్రసమస్తేయపతం దై యెందునుఁ బొ
డనూపకున్న హనుమంతుండు నిజాతేగ్గతలయన 450
- సీ. కడుఁ బ్రహత్నమున లంకాపురి శోధించి, కాంతారికమును గందునొక్కొక్క
కని రామచంద్రుఁ డిచ్చి యభిజ్ఞానమె, మృదుచేడ్క నీతచే నిడుచునొక్కొక్క
యిది ప్రత్యభిజ్ఞాన మెలమిఁ గైకొని కళి, న్నీర్తింప వనధి లంఘితునొక్కొక్క
లంఘించి శ్రీరామలక్ష్మణ సుగ్రీవులకు శుభవార్తఁ దెల్పఁగలనొక్కొక్క
- గీ తెల్విజలరాశిదాటి పృథ్వీవహుటి, పుత్రిగని కళులుబ్బ నబ్బటిపాటి
మరలరాఘవులకుఁ దెల్ప మామతియును, హగడుఁకుఁబ్రభూతుఁడైనగుడునొక్కొక్క
- క. అని తలఁచి యనిలనయము, డేలజపుం డంత నొక్క హర్షయ్యము నెరుంగ
గనుఁగొని తదగ్రమున కొఁబ్బొ గయున కెగయు హరిత్రయం దాటితగక. 452
- క. రామరమణియగు సీతా, రామామణి నరయున త రహినచ్చంత
శ్రామాద్ర పూగబహుళా, రామమొకఁడఁ గాంచె సంధిరింగము వొంగక. 453
- చ. ఫలదళబద్ధుఁడ్రవవలంధనచాయశలాటుమంజరీ
లలితలతామహిమహవిలక్షితినిష్కట మట్లుగాంచి య
వ్యలనికఁ జేరఁబోయి హరివయ్యుడు గి యహితాంతరముం
గలయఁ జరించి భాగ్యమునఁ గామినొక్కత రాక్షసివృతక. 454
- సీ. మంచుబొట్టులఁ బసమించు తిమ్మకైవడి మోము కన్నీట వాడుకోఁపఁ
దామరతూడ్లు బెందడి డిందువడు మాడ్కొ బుజములు ముక్కున బ్రుంగుతువద
నెందచే నొగివన యివురు నా వేడి నిట్టూర్పుచే వాతెఱ యుప్పుదప్పఁ
బొగచుట్టికొనడిచ్చి జగివట్టిన గతి మాపుమఁ బట్టుము మేని పొలుపుతూలఁ
- గీ. దడి మకలవొందినట్టి యద్దముల కరిణిఁ, జెక్కిలులఁ గ్రమ్ముచేతుటచేఁ జెన్నుదొగగ
మాననియలంత నొక మేనమానినీడ, నుల్లముడుకఁ బ్రాసించుచున్న దాని. 455
- సీ. అపయశంబునకుఁ బోతైరి నాహాయని, విన్ననిమామలో నున్నదాని
బతిధ కై సతుల కాపద్రానియనిరాము, నడుగకఁ దలంచుచు నున్నదాని
మనుజులు గ్రసించుచు ధీతి నంగంబు, చెన్నత వడఁకుచు నున్నదాని
నాథుఁ డాడంగల్లునా యనులేపోలి, నుల్లులు వడుగుచు నున్నదాని

- గీ. దుష్టచేస్తానురీసమాశేష్టనము, సిద్ధసఖశేసరీప్రతికర్ణబల
మృగియినగ నెంతయుం దనవృద్ధమువదల, నునులువిడువంగమకించుచు న్నదాని
- క. అనశనతాంతం జింతా, వనతవదన పిహిత కృత వస్త్రా) ర (స్త్రి
చానుమంతుఁ డంతసంతం, గనె దుఃఖాక్రాంత రాముకాంత శ్రాంతి. 457
- క. కని మనికన్నెయగుట భూతనయగుటఁ దెల్పు న్నవ్యభువన జడల
ల్లన కేశపాశమున మన్నునఁ బొరలెడు బాసకిం గనుంగొని వంతె. 458
- చ. తగునె విధాత కట్టియువిదం బరిఁబాయఁగ శేత సీతయు
పుగిది నెసంగుచున్న పరిభక్తి విశేషముచేత నొప్పెడుం
దగనియలంత హేమవెలికమ్మి దుమారమున న్మృశంగ హీ
నగతి మలీచసాగవస స్థితి నెంతయు నొప్పకుండియుం. 459
- క. క్రిక్కిరియు రక్కినులరా, నిక్కంజదళాక్షియొప్పు దించుకయును బ
లక్కినుల నాగవల్లికి, చిక్కి క్రియ యయ్యునేమిసేయఁగవచ్చు. 460
- క. మరిచెడి రాక్షసుచేసవ, మతివొందితి నిట్లు దిక్కుమాలి మగులగు
ర్యులినను దూలుకొంచుం, బలివ్రతాతిలక మి త పడునె కటకటా. 461
- గీ. వసుకరివ్యాప్తి సుపరాగ మహిత వింక, హతమునుఁబోలె నిమ్మహీబారిహేము
చూర్ణకులభృంగసంకీర్ణమగుచు, భూపరాగపరాగసంపూర్ణమగుచు. 462
- ర. అని చెడియు ననేకప్రకారంబుల శోకించుచు బాసకిసమాశ్రయాశోకానోకహ
కాభోపకాభావిరీనుఁడై తవీతులక్షణంబు లిమ్ముగ విమర్శించుచుండువంత. 463
- చ. బలిమిఁ గులేరునిం గెలిచి పంతమెల్లఁగఁ దెచ్చివొన్నయు
జ్వలరుచి పువ్వుకం బసురవారిజనేత్రులు గొల్వనెక్కియ
క్కలనికీకచ్చి నీల నతిభిన్నఁ గనుంగొని మానినీ కరం
బలమట మాని నీనువృద్ధయంబున న్నయివొన్నఁ గూడదే. 464
- క. నినుఁ గానినగ రాముఁడు, ననుజన్ముఁడుఁ బాకియొన్న యబ్ధిఁ గడుమ
జనునే కడచిన మనబా, దనుల గెలుచు బైట్లు వారిఁ దలఁచు టుడుగుమీ. 465
- నీ. జగదిశ్వరుండగు శ్వేతాస బఁ గైలాసంబు బంతిగాఁ జేసినాడె
శక్రవంశివని సాధించికట్టిరే వలతియౌ పుత్రుండుగలుగువాడె
నలకాధిపతి నన్న యుని మానంబుతోఁ గొఱలు విమానంబుఁ గొన్నవాడె
దేవతలకునైనఁ దిరిమాడఁగరాని పట్టంబు బలధిఁ బడసినాడె
- గీ. బ్రహ్మ చంపకుచుని నను బ్రస్తుతించి, వికపు మన జము ముందల విడచినాడె
కట్టి నన్నెల్లదయనర్పి యధికభోగ, భోగనుత్రమ వీశ్రమ వదిటమేల. 466

- క. పరివీరయనచ నహః బహు, పరియూః దివస్పతియూః ప్రేతపరియూః సంభః
పరియూః గౌఱవఃగ మరిః బరి, పరి యని పరినించువొదలుః బామగు నరుణః. 467
- ఆ. పద్మచాస్త్ర కరుణః బట్టి కైకొనవు మన్మథుఁడఁ గాన వారవాసులకును
దలఁపు దీప్తి నన్న దావారికుఁ గాఁగఁ, జేసి యేలరాజ చెప్పనేల 468
- వ. అని మఱియుఁ గామోపచారుండు గాత్రన వివేకభావణంబు లాకుటయు
జలింది. 469
- క. పరపురుషులఁ జూడని యుష్మదపరివ్రత స్త్రీణంబు బరికించుచుఁ నాఁ
బరుమనచనుఁ డనురుఁ డి, పురుసున వాకుటయు వావ్యబడి యిట్లుయెఁ. 470
- క. సారాచారవిదూర క్రోద్విమతితో వాక్కులి గామించువా
సారంగంబును బెండ్లిసింగమును వాంఛజేర నూహించువా
సారంగంబును వారతన్న ఖరవిస్తారావారింగూలు న
ట్లూహి న్నును సాధ్య వాసపడి చా కంఠశృతింబోచెనే. 471
- క. ప్రభులిలకుండగు రావు, ప్రభు భార్య న్నున్న వాసపడియగు కన్య
ప్రభఁగాంచి చేఁబోవు కేలభగ్వు ల్లిరుకాడ నీచలం బూహింపఁ. 472
- క. ననుఁ గారింపక దళబాగఁబకు వాహిపంబుఁ గానింపుము భూ
రంజనసింపుఁడనుచు నీ, తనయక నిగ్లాతకుము వృధావచనంబున్. 473
- క. భోగేచ్ఛ లేదు ప్రాణ, ల్యాగేచ్ఛయె కాని వాకు దళబాహు ని
ల్యాగేచ్ఛ నన్నుఁగోరక, భోగేచ్ఛుఁ డ వైరి గాఁబోయ్యు రఘుపతిఁ. 474
- వ. అని పలికి తన్న నుద్దేశించి. 475
- ఆ. కలువమార్గఁ గామిఁ గామిఁ గామికి నీకు, నెట్లు తెలి యవయ్య నిపుడు రావ
చ, ద్రు సాంపరామసా మసామకముల, నవని వొఱగిపారలునపుడు గాక. 476
- వ. అనియథోపకనయు నవివేరావ్వు జలపూరితి కహల యుక్తక నునై చెక్కిటఁ
జెయిఁ జేర్చి తలయూచుచు దైవ బుఁ దిట్టుచు నిట్టున్న నిగిడించుచు నూర
కుండుటయుఁ బత్తిగ్రీవుడు నీరం గాచికొనియున్న రాక్షసీనరజేతుల నిరీ
క్షించి నూత్నాక్షరవచనంబుల నిట్లనియె. 477
- క. ఈకరణఁ దమింపక సామ్యాకరణము చెడు నెలలకయినఁ గలుగు న
ప్లేకరణి నేని దీరక, శికరణ వొనర్చుఁడనుచుఁ జెప్పుచుఁ బనినఁ. 478
- వ. పాలిందిపాలింతులంబు బుడమిపట్టిజాట్టుముట్టి రావణం జెట్టకట్టు మని దిట్టువాధ
పంబెట్టి పెట్టి యొక్క యవసరమ్యున. 479

- క. కావలివారలు జనకజ, కావలిదేవ నిద్రనొంద నపుడెఱిగి యశో
కావనిరుహంబు దిగియు, కావని భేదమునఁ బరమపాదనిఁ జాడక 480
- క. యిట్లు దిగి.
481
- మ. విషయంబెల్లఁ గదిస్వరూపమున నావిర్భావమైనట్టి చా
క్షున సామిరి నతో త్రమాగుడయు మోక్షుంగేలు పోఁపుడే
కనిగ్ధంబొనరించి భక్తిమెసఁగన్ జ్యోతాతమం జేసె మ్రొ
క్కినవిభ్రాంతభయాంతరంగయగుచు గీతున్నమీక్షించుచుకా. 482
- క. ఇతఁ డెవ్వ డొక్కొ ప్లవగా, కృతివామందోచె రాక్షసేశ్వర మాయా
కృతి నేలెంచినయట్టి ను, కృతియేనిం బట్టి మ్రొంగడే యేనలరకా. 483
- మ. అని బహువ్రతార విచారంబులకుం జొచ్చి తలంకుచున్నంత కాంతస్వాతుండు
చానుచుండు సాంత్యకస్వంబు నక్కారత క్లిప్తయె. 484
- క. తూయ్య రామదూత ను, మా యుమ్మలికంబు నాయు మాపదలెల్ల
శ్యామయ్యగు నీయలుకనుమా, జన్మగు సక రావనాసురపతికా. 485
- చ. అనఘుడు భాననూకడు మహాత్ముడు రాక్షుడు సంతసింపఁగా
జనకజ నిన్నుఁజాడఁగఁ బ్రకస్తుల వానరుల నిద్రింప వా
రునరి రెల్లదిట్టలను రోయఁగ మర్దుకృతంబు పేర్కొద
క్కినమున కేనవచ్చి కృతకృత్యత నొంది నిన్ను గాంచిరికా. 486
- క. చానుచుండుడనువాడఁ బ, వనపుగ్రుడ నేకలోకమంద్యుడ జగతి
తనయఁ జాడఁగొల్పి నని రా, మాకు నియమింపఁ గనుట ముదితాదిలకా. 487
- క. విను మారీచుని మాను, న్యునిఁగఁ గ్రీ గామలక్ష్మణులు నినుఁగొల్పి
యనవారలగుట లజ్జా, వనకవిధిలగుచు నదయువా రొక్కయెడకా. 488
- ఉ. అయిటపిష్ఠంబున జటాయువుఁగాంచి త్వదీయరర్తం
బానుఁగుండు దెల్పి తదనంతర మాక్మఁ బరిత్యజింప శో
కాయతవృత్తి, బత్తిరేగునామ్రఃప న్విలపించి రత్నత
న్నాయకుఁగ్ని సంస్కృతి నొనర్చి నాకజగన్ని వాసిగాకా. 489
- మ. తదనంతరంబున భర్తాన్ని త్రులుగా మహాకణ్వపథంబులం బరిభ్రమించువాడు. 490
- గీ. బంధురహితానుబంధఁ గబంధశాప, మోక్షితునిఁగా నొనర్చి లోలాక్షికపరి
శరిభక్తిబోసుగు పూజలుగ్రహించి, పుకపగృతశంప నప్పుంఁగడచి. 491
- త. ఋక్షవానరచయోకంబగు ఋశ్యమూకండునకువచ్చి భక్తి పత్రగీవుండగు నుగ్రీవు
తోడ నగ్ని సాక్షికంబుగా మర్చిన్నిధిం జెలిమిఁ గానిధి. 492

క. రఃశినుతుః డోలి వాలిని, తరుణిం గైకొన్న వారిఁ దరుచరకారిం

దరశినులుఁడు శ్రీరాముఁడు, ధరణింబడఁ గూర్చి తర్జనం బొసఁగెదఱుకా. 498

క. శేర్చినభృతి వాలిం బరి, కూర్చి యురనివైధవంబు బన్నియఁ దన్నుం

శేర్చిన వానరుల స్సయ, కూర్చి యనిచె నాల్గుదెసలకు న్నినుకోయి. 499

వ. ఇవిధంబునం బ్రత్యుపకారపరాదు త్తదిత్తుడగు మెర్రపురుంకు

495

ఉ. పంపినవానరోత్తము లపారబలాధ్యులు మారుతత్వయ

ల్లంపులుగట్టి ముద్దెసలకుం జనఁ గొండఱుటేము యామ్యుని

కన్పంపరికిలనాగము వెసంజనుడెంచి కనంగలేక పెం

డెంపునఁ బ్రాణము ల్బలిధీరమున న్విడువందలంబుడుకా. 496

క. చావఁ గలదె మీరు గడుం, తేవగలిగి జలధిదాఁటి సీతఁగనుఁడు ల

జ్ఞానతరదన యగుచుం, బాడఁ దివియుండె లంక బాసఁ యనుచుకా. 497

క. ఖగపతి యొకిండు దెల్పిన, ఐగతప్రామోషచేశవృత్తులమై నా

ధి గనుంగొని ననుఁబొమ్మని, నగచతు లతుపగ దాఁటివాడఁ బయోధికా. 498

వ. ప్లవంగనుఁప్రార్థి కుండఁగు నేను బూర్ణశతయోజనవిస్త్రీక్షణ్ణూర్ణమానవహస్తవార

తీర్ణుడనై సమయావరూపరూపంబున లంకాపుం బంధముం బరిశోధించి రావ

ణుండు సీతోడఁ దుర్బావణంబు లాకునప్పు డవసరజ్ఞుడనై వానిపయిం దెంపు

నేయక యియ్యశోకానోకహగ్రంబు, నొదిగియుండి యద్దు గాక్కుండు వోయినం

బొడఁకట్టినిని పరికి యెల్లవానియల ముద్దేర్చి వర్ణియవ్వరవర్ణిని కిట్లుండు. 499

ఉ. అందలు భూచక్రైర్గ్రవకాచలు లందఱుఁ గామకూపు ల

య్యందఱు సారవీహాసిరాకురు లందఱు శూరులైనవా

రందఱు నిన్నుఁ గాంచి చరితార్థత నిమ్మియి కొందియున్న న

న్తుండకు పుణ్యక్షేత్రుల ననం దరుచారిఁ బ్రహ్లాదాకికా. 500

ఉ. ఆస్పరివాక్షి యిట్టనిమె వన్న భవద్వచనోద్గమత్సుధా

క్షిప్తమవస్క నయ్యు నిటుఁ గృత్రిమవానరరూపమూని మా

యన్ననఁ గాటియంబలుప వారయు రక్కసుఁగఁగఁ సంకయా

వన్నహృదిబ్బనై యొకఁడు వర్మిడఁ నేర్పడఁ బన్నులించెదే. 501

క. రాముని కూరిండును నానో మొదలంబల్కితిని ముకుండపుకాకు

న్నీమోముఁ బాయుటం జే, తో మోదంబయ్యుఁ బల్కెడు న్నీతోడకా. 502

ఉ. రాముఁ దరణ్యయాములకు రాఁబనియేమి తరీయ భీమసం

గ్రామములొన నెవ్వరు సరాశతులై రతఁడేరతంబునైఁ

- బ్రేమహించి ముడు మహాభక్త్యుల జేక్రియమేనివాడు త
 త్యామిముఁ దమ్ముఁగుఁడఁ బ్రసన్న మనస్థితిపన్న వారతీ 503
- క. సౌమిత్రిమైట్టివాఁ డా, రామునకుఁ ప్రచితానకుఁ నిరింబరు సఖ్యం
 బేమయిగల్గె బయోనిధి, నేమయి వాఁటిలివి తెల్పు మేర్పడ నామక. 504
- చ. ఆనవుడు సమృద్ధియై సమృద్ధి భవత్పతి కైక వాఁడై
 కనలకచ్చెఁ గానలకుఁ గయ్యెనుకే జుగ వోడై భాగ్యవం
 డనితనసాధ్యుఁ డానృపతి కాతనిచే మృతికొంది ట్టి వా
 రసములు తాటకాములు ఖరాములు ఘోరవరాను లంగనా. 505
- చ. మఱియు సమృద్ధిభక్తులచే మారీచాను లనేకులు బంచత్వంబుకొంది రది యట్లుం
 దనిమ్ము. 506
- క. వాలమనఁ గ్రూరు రాణులు, గీలించి చతుఃపయోధికిలాలముల,
 జేలించిన యవ్వాలిం, గూలించె నరేంద్రుఁ డొక్కొకల స్థిలక. 507
- క. ముక్తర రాముఁడేది ప్రియమ్రథమని లోలుత నడిగి తాలింపును స
 త్యమ్రథ మదియొకఁడేల పతివ్రత ప్రియమేకమనసీకరముఁగదా. 508
- క. రాముఁడు మేచకజలద, క్యాముఁ డతఁడుఁ దమ్ముఁడుం బ్రసన్నహృదయులై
 కామిని యెట్లుందుకు న్నిరేమినిఁ గడు జీతములు వలించునుండక. 509
- తే. లక్ష్మణుఁడు లక్ష్మణుఁడు కృతలక్షణుడు, తత్తకాఁడన భామరధామదేహుఁ
 డన్నయివఁ భక్తిగలడు నిర్వాత్మఁ డలఁచితలఁచి తగనొందు మాతల్లి నిల్లి కుమరు.
- క. నీవు భరావతరములు, గావించిన భూవనములు గావించినను
 గ్రీవుతో బద్ధన్నే, హాచేతయగ్ని కయ్యె నధిపతి మిగులక. 510
- చ. రామలక్ష్మణులకు నావిన కుంబునంగల యనకంపానిశేషులు ను మజ్జాకుండ్రు
 జగత్పాణుని ప్రసాదంబు కలిమి గడలిఁ గడచి వచ్చితి మడియాగమనంబున
 కనురు మాచుచున్న కపినికరంబు కరంబు నానందంబునొంద న్నవదనుగ్రహంబు
 నం బయోరాశి మరల నశ్రమంబునం దాఁటిపోకుంలవాడె నని కలికి పెడిము
- క. భూవిధుఁ దనఁకుఁ డనఁడు, వావిధులమ్ముఁడు నెఱుఁ దరులితబుద్ధి
 న్నివు నవంతువు కుచకో, న్నావును సంఠికును జఁకనంపన ప్రీతిక. 513
- చ. చెడతన కమ్మ యిట్లుయె వీరవరా మదధీనుజ్ఞాని
 జ్ఞాడధిఁ గ్రమించిరచ్చినయసాధ్యబలాధ్యుడె వోడు రామభ
 ద్రుఁ డిటువలెచ్చి దానవులఁ ద్రుంచి బలం తెసలార నన్ను నె
 భ్నుడు గొనిపోక గల్గు నకుటోటికి దుఃఖము పారయెందున్నే. 514

- చ. అనివదనంబువచ్చి విభ్రలాశ్రుసమార్ద్రకపోల యుగ్మయై
జనఃజ యూకకున్నఁ గపిచంద్రుడు తిన్నతి కట్టు వలక నీ
మనసుఁ జొరికకుక్కుము క్రమంబు రాఘవుఁడింగు కచ్చి దై
త్యవికరము న్యధించి ముదహర నినుం గొనిపోవునంగ నా. 515
- చ. అంతయేల నీవయతింపవు గాక వీర నియ్యశోకవృత్తవాటి గాససారంబుగా
నిన్నెత్తొనిపోయి గాఢలక్ష్మణులసన్నిధి బెట్టి జాలనే యు పలికి వెడియు,
ద్వ్యక్షరక దయ. మామము నీవయవ నను, మామము నను నమ్ము మిన్నమయవని ననిన
స్వారిని నీ మేనున్న, నూన మమానయనునెయ్య నూయను నమ్మక. 517
- చ. అనుటయు సంతసించి జనకాత్మజుఁడొని మన్ని జాకృతి
గఁవలరేని కాపెద నగంబులు నాదగు కాలి నెద్రచే
లిఁ జిరుయంగఁజాలి బలిష్ఠుఁడనంచు గడంగి మేయె
చెనలఁకు కిశ్వరూపముఁ బ్రసిద్ధుగా పొరికాల్పు కై వడిక. 518
- క. చుక్కలు తలపువులుగా, నక్కంజవికోధితివను నవతంసముగా
దిక్కులు వసనంబులుగా, నక్కసి స్వప్నాదొప్పె నతిభ్రాంతుడై
519
- ఉ. ఈగతి మేను బంచిన కిశ్వరుఁ గాంచి యహీజ చాఁచ జా
లీతి నద్భుతాకృతి వహింపఁగ నేరికివచ్చు నీవు ము
న్నేగతినుండి తిట్ల ధరియింపుము సూక్ష్మశరీరము న్నభో
భాగము భూమియుం దెసలు బ్రద్దలగు దయ వింకఁబెంచినక. 520
- క. కడునమ్మతి నీరూపంబుడ కిధికిమించె బె చు టుకుగుమి కన్నా
వును విరళదేహుడై యుక్కుడు మోదము జనకకన్యకుం బాసరించెక. 521
- చ. ఇట్లెప్పటియట్లు సూక్ష్మశరీరం దై యమృహీతినయకుం బునఃపునర్వదనంబులు
గావించి తత్సందరి డెందంబు మహింద బు నొందందగు భావగా బులాడి యొక్క
యవసరియైన. 522
- క. పానమ ప్రయత్న బున దాఁచినరాముని యుఁగఁలంబు నీతకుఁ గాన్పిం
చినఁ జాచి యాఁడీ గైకొని యొడ లంతరితకుం గగుర్పొడువంగక. 523
- ఉ. కన్నుల దురు న్నును మొగ బునఁ జేర్పుచు మద్దుకట్టుచుం
గన్నుల గమ్మదాఁబువులు గూలుగఁగఁ గపిద్రు నెంతయు
కృష్ణన సేయించు కృగనిమాటలు దెల్పుచటంచు సూరికం
ద్రుష్టన చేడ చక నృతఁ గాఁచినయట్లుల నెరిగింపుచక. 524

- స. ఇంచాక ననురాసి యెందుండితి వటుచు, విభుఁగూర్చ వచ్చితినే యటంచుఁ
గదలి నెచ్చిననునఁ గదచి వచ్చితరంచు, నీవెట్లుపాసితి వృతసంచు
నీవున్నఁ దెచ్చునే రావణుండనుచును, రాముందుసనుఁడాడ రాడనుచును
రావలత్తులుట డేచుమేలునును నే, నెత పాపపుణ్య మెత్తికనుచుఁ
- గీ బేర్చు మదమున శిరమునఁ జేర్చికొనుచు, భర్తసన్నిధి వడసిన పగిది సధిక
మోహమందుచు దుటయు నమ్ముదికాళి, వీక్షణమొర్చి పలుకు బృశ్యోకనూజ.
- క. మేనికిఁ బ్రాణముఁ దెచ్చి, రావపు మధిరమునకు నిరావపు గానం
రావపుఁ గూర్చి నేంఁద్రుం, దేవు నపుఁబాటుగల్గదే లేకున్నఁక. 525
- క నీవిట వచ్చుపుకు నీ,తో విభుఁ దేచునియ నమ్మి దోడ్కొనిపోవం
గావచ్చివేయని యా,పోవనియాకులు నిగుడ్పుఁ బొంగుఁ జెలంగుక. 527
- క. ఇవిధంబున తిక్తహృదపరాయత్తచిత్తగుఁ మృతకాశిని యత్తరుచరోత్త
మున కిట్లనియె. 529
- క. నీవనమానుడవు నే, నేవిధమున నీయుణంబు నీఁగుదుఁ మనినం
భావిత నీకతఁ బున్ద్రగీచిత నైతిం గడుం బ్రసిద్ధముగాఁగె. 529
- ఉ. నాపక్షపాటులెల్లఁ బవ ప్రయం ద చూచినాడె వ
బృహద్రోహదెల్లి గ్రహపుగవు దోడ్కొనివచ్చి రావణు
న్రూపణఁ కాపరు ల్వాగడ రుధివధింప నొర్చి న్నసం
ప్రాపితైస్యః జేయుచు కృపాపర మ్రొక్కెద వేయు నేటికెక. 530
- క. అనటయు నప్పవఁతనయం దుమ్మరికమ్ము గ్రమ్ముదో నయ్యమ్మకు నెయ్యమ్ము
గా నిట్లనియె. 531
- క. ఖరఁఖరంబుల నకపాది, హిరణ్యకశిపుస్వధిండు నేదైతదోప
స్మరఁఖరంబుల రాముడ, దురాత్ము రావణువధిండు దురమునఁ దరచి. 532
- ఉ. సుడియమేల రాముఁ దనజన్మమేలముగాఁ జ్ఞనఁగవు
ల్పదడిసేయ నెట్లయి నాగడము నెవ్వ నెగ్గించి కై
కుండు చును మాడి యారెఁ బలుప్తమనఁగృత నొందియాతిదో
కుందరి నిన్నఁ గైకొను విశుద్ధచరిత్రపు శోకి మేటికెక. 533
- క. అని వెండియం దగి, నచంబుల నూటడించి. 534
- క. నారాక కెదురుగూచుచు, నీరాకఁ దీరఘామ నిలయురు ధ్లగు
తొప్పరా కపిత్థ యదచు, నోరాకాచఁద్రవదన యునఁగము నెవుక. 536

- క. నాపైఁ బ్రాణములిడి రఘుభూపతియు దదకబాండుఁ బావకుండుం
కాపులు దీపులుట్టఁగ, భూపురి చూతు నితర సోదకవలయున్. 585
- ఉ. బానేఁ గాచివచ్చితి నసాధ్యజనోన్నతి లంకనంచ భూ
బానేఁ జెల్వించ గతు నిజమ్ముగ నమ్ముగనిమ్ము ప్రత్యర్థి
జ్ఞానము నాపుడుం జనకకన్యక సంతసమంది యమ్మున
కూసు మొగంబు గాచి పరిత్యజపరిస్థుటభావణంబున్. 587
- ఉ. భానురచిత్రకూటకృతపర్వతటీరమున న్వనింపఁ గా
కాసురుఁ జేరుడెంచి నను నా ర్తియొనర్ప నరేశ్వరుండు ని
ష్కాసితుఁడేసె నాని నొకకన్తు కగిల్చి యెఱుంగ రక్ష్యం
ప్రాసవిహార యిష్టము రాసువు రియ్యన నేనుఁ దక్కఁగన్. 588
- క. కావున నీ కెఱింగించిన, యాచిధము నరేశ్వరునకు నేర్పఱిచినచో
నీవు ననుఁ గాంచి రమ్ముట, భావించుటయుఁ జెలియఁబలికి మదియున్. 589
- క. వీడు భరానందఁ గ, న్నాడని రాముండు మిగుల నమ్ముటకు సరి
మాదామణి యొసఁగె న్నిజ, మాదామణి బ్రహ్మచారిమాదామణిన్. 591
- ఉ. నూర్మగఠోజగంధి కుచనోహితమూర్తి నివిధి నిర్మా
రత్న మొసంగినం గాని కంబునఁ జేర్చుచు నమ్మణి నృప
యత్నముతోడఁ దాచి పరవాక్యజ్ఞఁ డెంతయుచేర్చి మానిన
రత్నము వీక్షణ్యుడనె గాఢ సంతకపరిత్యజునియై 591
- క. దుర్భరపరుషాత్మకము, దుర్భావలు జనకకన్యతో రాగణుఁ డ
భ్రాతృప్రిసాద వింట నా, దుర్భరక్రోధవహ్నిచవకాత్ముడై. 592
- చ. సహింపఁ నానుచుండు నుల కాపురాధిపతులుండై కేరీవిసోదయనకుం జొచ్చి. 593
- క. తోటలుఁ బూదోటలు ట్రి, తోటలు నువదములపాటుఁదోటలు లగల్గు
నాటములు వాడకాల, వాటము బురుజేదికాకవాటము లూర్పున్. 594
- చ. కందియు. 595
- నీ. విస్తారఫలతరు విస్తారములు రాల్చు సాలము ల్సాలము త్వలఁగలవు
సారమ్ములై కాసారమ్ములు గలంచుఁ గొమ్ములు గొమ్ములు గూలఁద్రోయి
గోపురస్పర్థలు గోపురమ్ములు ప్రాచీ భగముల భగముల కదకుఁదోలుఁ
బోటుల గుండుల పోటులఁ బెదరించు భావము భావము ల్పానుమదఁచుఁ
గీ. చావలమ్ముగ భద్రదంతావలమ్ము, బాష్పకాలలు నురుమాడు పాద్రవా
జనితవాతూలవిద్రవజలదళకల, సంభవుఁ డగు బరమానందభవుడు 596

- క. వారసికింక స్థలకాద్యార మధిష్ఠించి దైత్యవారము దన్నుం
మారమునఁ గాంచి సింహకి, శోర మనుచు మిగుల భీరి జొచ్చి కలంగన్. 547
- క. విచారించుచుఁ బ్రాణము ల, పవారించుచున్న స్థలగపరిఁ గాంచి భయా
వహముగుచుఁ బాఠఁ దనుజని, వహము పులిం గాంచి కరువు వాటువడుపునన్.
- ఉ. అంతం గొడలు మానవాదమలు రక్షోభ్యతునిం గాంచి య
త్యరంబు స్ఫురఁచివ్వార్యులగుచున్ హాహాధ్వమ శ్రీకృష్ణ ని
స్ఫురఁగెనుంబుగ నట్లు వర్జిరి దకాస్య పట్టనర్హార మా
క్రంతంబయ్యెఁ జూచి యొకానొకస్థనంగ స్వామిచే నెరయున్. 549
- చ కటకట యాట్టి యుక్కుల మొకప్పుడుఁ గానము బ్రహ్మచారిమ
గ్నఁబుఁ జొకఁ డీవుదెచ్చిన ధరా సుఖమం దగు మాటలాడి యు
దృఢగతి నందు వచ్చి మనపట్టఁతోఁగె మెక్కి క్రక్కభు
గృహకమలాకరంబుఁ గలప దొడఁగెం గరివోలె నుగ్రుండై. 550
- క. తిపదనములు పవనరాతి, స్వలలాపతికంబులై విధయుని మిగుల
స్వపులకదద్ధిరవాలవి, సహితములయ్యె నొక్కనిమసులొనన్. 551
- క. కటకాక్రూడు గాఁడు కృపా, కపిమాక్రూడు గాని లోకకటక వాని
న్నిపుణి కత్తి యొనర్చి, గృహఁ కాచితనని జాల గీడగు మనఃకన్. 552
- చ. అనుచు.
- ఉ. కన్నుల నివ్వలొక్క దళకఁడుఁ డకుఁరిరిరామస త్వసం
పన్నుఁ గావమాపుల పారజవాఘ్నఁ బువ్వార న్నిరా
వన్నుల దైత్యులం గని కృపాఁడహీనని మర్కటేకుని
కృష్ణానఁ గల్పి రఁడు మిము మన్నన సేయుదు నంచుఁ బల్కినన్. 554
- క. భృగతిగిత్తస్సేవా, చతురఁగమలమ మృదఁగళఁభారకమల్
చతురాకాఁడతమగఁ, జతురెరి నడిపించి గురైనన్యాధిపతుల్. 555
- చ. ఇట్లు నైవేద్యములు నడిపించుచు.
- ఉ. దళలు జగధిద్రుత జగద్రుతకు లనకు లమృదు
కృత్యపుఁ జెట్టుమట్టి నితెప్రదఁబుల నాంప దోరణ
స్తంభిజ్యుఁగితుం డమిఁనర్చుడు వాయుత మాదుఁ దాహా
రఁగఁడు శక్తి కృతనీలమృగ గర్మములఁజెట్టి వైచుచున్. 557
- చ. కనకము వాదమృగధంబుఁ బైయి రాణవర్షము
స్మరించుఁ గొడకైవడి విశిష్టకృత్తి వహించి వాలనం

- జనితమృత్యుతి దనుజసంఘమృత్యుతి మాన్వి వెండిముతా
మొనసిన మగ్రుడ్డిలుఁ గపి మూర్తి కహించె నవం గరాకుండై. 560
- క. పరవాలకరనఖరముల, నదిమి విసలేవేసి వచ్చి యచ్చుఁగిరింక
మదగజయరగస్యదన, పవాతులహరించె బవనభవుఁ డొకమాత్రక. 569
- న. ఇన్విభంబునం జతురంగంబులం బారిసమరి. 580
- ఉ. దూధభృతి నిర్విరోధుల శిరోధుల వాలముచుట్టి తోరణా
దూధుఁగు వాయునందతుఁడు శోదసి పిక్కటిలంగ వాయుయం
గాధజవంబునం జలధిఁ గల్బుయఁ చేర్చుచు నివ్వెధి న్నిమి
త్రొప్పిమి భేదరారి కనుఁ బ్రస్తుతిసేయఁ జెలంగి యాడుచుక. 561
- ఉ. వారక పెండియుం దతుజవారకు ద న్నెదిరింప నయ్యుచు
ద్వారముఁ జేరఁబుచ్చుచు నవార్యబలార్థమై తగ న్ని
ద్వారముఁ జేరి నిల్వఁ దనవారల చాత్ర గణంబుఁ బుదల
వారలచే నెఱింగి పరివారముఁ గాంచి దశాస్యుఁ డాత్తుండై. 562
- ఉ. బొర వివిద్ర మొక్కప్రవగాధముఁ డిందల గాక్షసోత్రమా
చారుల సద్విచారుల విచారవికూరులఁ జూపె నద్దుగా
చారునిఁ గూర్చి కందరి ససంభ్రమత నియమించె బాపవి
సారవిధియుక దివిజశ్రుల పేద్యురమఁ బ్రేతశ్రులక. 563
- ఉ. తప్తపాదబుండై విభుఁడు దమ్మిటు వంపఁగ సత్వగణున
న్యప్తహయోగమంద్రసుతసప్తక మెంతయు నుత్పమిల ను
త్తప్తభుజాల్ని కాచరులు దారుణరావులు గూడి కొల్వ సు
తిప్తనవర్ణ భాసురరథస్థిర దాశ్వచమాసమేమై. 564
- క. చుర పరతనూజుం గన్యగని పొడువుల జేయుఁ దతుయఁ గొల్లసేయక
వాసుమంతుఁడు తనకుఁకుం, ననుమాన మొకత్ర లేక యరిమాత్రుండై. 565
- క. గొడగని మదికరిపదమాల, జెడఁ జదివినభంగి కుక్రశివ్యులంబు
జిదురపలు సేసి మదమెదు, దతుజవంద్రసుతసప్తముఁ గిట్టి వెడక. 566
- క. వాలము కరవాలముగా, వాలము గావించె మర్కటాధ్యక్షుం డా
ధిలముగా దనజాలకుం, గాలముగా నప్త దివపగాలం బరుచుక. 567
- గ. ఇట్లు పోరాడి యాడువుర నెత్తి కేలఁ బట్టి శిరముల నొందొండఁ బగులఁచెసి
దానవామాత్యభత్రసప్తము నొక్క, పెట్టఁ బంచర్వ మొనరించి పేర్చియార్చి.

- క పంచత్వం బొసరించె ను, నంచోర్గఁ బంచభూతహాతులం ద
త్వంచకము మంత్రిపుత్రక, పంచత్వం బెడిగి దనుజపతి మతి నోపక. 589
- క. ప్రాప్తసుఖాలభ్రమణ, వ్యాప్తజగత్పాదుఁడహాతుర హామ
ద్దీప్తాస్తి మంత్రిపుత్రక, సప్తవన మిట్టలేర్ప సరథసవృత్తిక. 570
- క. క్రమ్యుట నెప్పటి కట్లు తోగణస్తాభాధిమాఘుడై విజృంభించుటయు. 571
- క పాఠశేషుల చేర దనమంత్రికనూనాలు దెగుటవని యధిఃకోపసమ
న్విరుండగు రావణువా రి, నరనిసుతుఁడు విశలేఁ య్యులుబలుండగుచుక. 572
- సీ కాలకింకరపద్మకామదేహంబులు గ్రాల పార్శ్వముల రాక్షసులు నడువ
కథనీమహానాసిఁధుగిభుగపక్షోద్ధిరజము నాకధునిగర్ధమము నేయ
నింతఃక్రమకారి నిఁకఁజూడనని తిఁద్రీ రసలొన నమిరమోదంబు నొంద
నక్షయం దిరిగెను ఫాలాత్మ యుజుండుపర్యసమృద్ధివని మురారీ వడంక
- గీ. నధిః రాక్షసరక్షకులుంబుఁ దెల్ప, విరతయగఁ బతులపనర్థ్యగులుఁ దిరుగ
నరదమునఁ దెక్కమున గ్రద్ద లాడుచుండ, నెలమి రాణాంశుకం దిట్లు 2 వరి
- క. అక్షయఁ దీక్షి చె న్న్యాయకపద్మకు స్వపక్షరక్షదత్తు
న్యాయకరాధ్యకు స్సవక్షర్యక్షవిచక్షు రాజరక్షకుక. 584
- క కమంగని. 575
- క. కలపడి కఁకంబై న్మును, కలపడి పోరాడి కల-రనయుని హాహ
బలజఁధిమన్నుమను నిజ, బలజలధిం గాంచి కోపభరతుం దెగుచుక. 576
- క. కోల లగురుఁడేయ నిర్వి, కోలలక్రియ హనుమ లెక్కఁగోక బలువిడి
స్సాలములు గురియ నసుర కి, సాలంబులభంగి వానిఁ జక్కఁడఁచి వెసక. 577
- క. విడియఁ బందకాండములు వ్రేసిఁ నాజ్యము గ్రుమ్మరింపఁ గా
మండెను నన్నివోలె హనుమంతుఁడు పేర్చి విశానాశ్రయ
గ్రుఱ దఁచావురార నొక దొడ్డలం దలక్రేత నొచ్చి యా
తం దళశర్యముందియఁ బదంపడి విక్రమదోహంబునక. 578
- చ. మనుజులకోధి తన్న నెడమాఱులు వన్ని నఁ గోపమెత్తి య
ద్దనుజులకోధి యక్షయకృతప్రకృతు ల్లకువొందనిక య
తనిమెడ నాశ్రయాలకలితమ్ముగఁ జేసి ధరిత్రిత్రయండుం
గనుఁగన నశ్రుధార లాఱుక నిలుపించుచుఁ గూరె సోలుచుక. 579
- క. కుయరహారుఁ దనలగుతుఁ ద, క్షయ రహితప్రాణుఁ జేయఁ గ్రమ్యుట దనుజు
ల్కుయర్పిం బుత్రపరిక్షయ ముడిగించుటయుఁ బక్షిక్షంకుఁ దార్తిక. 580

క ఆత్మమూడు దోషముపుడ హ,లత. మనుష్యునిక వేములకులరిగ

స్వేచ్ఛ చ రాధ్యతుః, బ్రతి, శిక్ష-పగ లేటాదుః జాతమునుగక

501

చ. ఆశ్రయమాదుః షక్షయూన క్రజాః దీప్రజానాన్యాయంతు దం

డికలపు వీరు నేనని గడి జతురంగ చమూస మేతుడె

వితిలింగప్రబంధనామజేగయః కాపతిమిచ్చః కోణ

శ్రీమత్ నామమంత్రునిం కొడరుధీర బృహిమం ముకుందలిక.

502

ఆ ఆర్థిక బాధల యుక్త యూత్తుల నుండి, సర్వము గాంచి పరమసామాన్యముఁ

శ్రీకృష్ణుని జన్మదినమునకు, ఆయనకు గానములు పాడుచుండ.

E 08

ఉ. ఇక్కడవచ్చి కొందఱు విహీ పరాక్రమం నృధించి నీ

తెక్కకుసు త్వరగానినని యెంతయూ బాగుగను మచ్చరావాలి

జీవకయో యోకి నసాన్యవచనాదుః దలంపవత్పు నం

చక్కరినామ్మ: దాన్ని చతురగములా బారికొల్పి ముద్దుడై.

504

సీ. గంధారననిండు నమోదుకాంధము ల్రాచ్చు గేసరికి శోరం బసంగం

బటుతికోద్వటవిభటనియర్ కేలి న రిందు సలయగ్రమూ రి యనగ

ఆధారములు - ఆధారములు నీవ లావల గావించు వారియందు

బతిక్ గా ను ప్రత్యేకతని వాడ దిగించి వసధిశాః బత్తు ముంచువారి తుండ

గీ టు సంగం కేళివిహామగ్న, లిపః దన్తు నిలింపు ల్గింప మెఱయు

మనస్సు పని తీరూజాతు మరుభూతావి, జ్ఞానము ప్రాప్తయ్యి క్రతీకుఁ దరిగి.

505

మ. గిన్నపే సాలచయంబువైవః కదియంతరిన్నిర రించి యా

అనంతరము, వీరేశలింగంబు లేయింటయు నడవెట్టుకొని భీష్మ న

శ్రీనికాయ బుచ్చయ్య నెత్తయి సరోవరమ్మ తి వర్వావరే

మనోహరములము స్మరములు మలం దూజించి వెల్లార్చింక.

180

ఉ. వానరుఁ డొక్కగండఁగి వైచి : జాగ్రము ర్పి యెరఁగఁ

బూరిక వేమదివ్యేశ్వరము ల సుమత్యుడు పొలునేను న

ద్వా.పు. ఉ.బు.బా.నక.దంబము జేవక.దంబమెల్ల కా

హాని-దంబునే మూగ రయంబెసంగం తెగవాపియ్యునుకా.

607

క. చతుస్పదవేదిత హు, మంతు బాట్టికొని రాహ్మ్యమగు నమృతం

బుక్క: బ్రబంధించె గతు, బాతుబులు మోతు గగన మల్లనాడక.

500

ప్రథమార్థము. భీష్మబ్రహ్మస్త్రపాశాపహతు హరిశుతూ భీష్మబాహుపబ్ధి
 కృష్ణమేకప్రకాశ మృగచరితుః క్షోభ్యువత్కుద్రువద్య
 క్షీప్యవిశ్వప్రతాప సృష్టుమహిమశోభి స్వహాహు ద్విధా
 యుక్తుంతుం బాహుః దదైత్యుః శుభం యధిశోక్త్యుక్తైః చేరియతా.

క. పట్టికొని నిజరథంబున, బెట్టికొనియు గానియితఁ దభేన్యుఁ డెవరికిం
 బట్టుకడఁ డివ్వినంబునఁ, బట్టుకకుట లీలఁజుచు భావింపఁ డెవఁ. 590

ద. ఇట్లు చురభిమానంబున నవ్వనచర్యుడు నిజరథంబున బెట్టికట్టి మహానందఁబుఁ శంఖ
 భేరి మృదంగ ప్రతుఱు నిఖిల జనుక్వాసంబులు నింగి మట్ట గదలి. 591

చ. పురమున నెల్లవారుడను బోరనఁ గీర్తనసేయ నాకు ల
 బురమునఁ జేల నిట్లు కపిపుంగవుఁ డోడ్కొనరచ్చి రాక్షసే
 శ్వరునకుఁ మ్రొక్కి చూడుము నిశాచరనాయక కట్టిరెచ్చిత
 దరుచరుసంఘఁ జూపిన మువంబునఁ బుర్రకుఁ గొంగిలించుచున్. 592

ఉ. తోరణమెక్కి రక్కసులఁ గ్రుంచుచు నక్షుమున న్వధించి యా
 ధోరణముఖ్యులం జరిపి దోష్టలనిర్మలగజ వైసనీ
 తోరణమాచరించుటకుఁ దోచినవా రుఁ బట్టిరెచ్చిత
 కాక కుమా నిన్నుఁ గొనియడఁగ నేరితలంబు చెప్పమా 593

జ. అని మతియుఁ బ్రయసందను నపరమితచురుగరచనంబుల నగ్నించి రక్షోభ్యుత్సాహు
 వృక్షచరాధ్యక్షు నిరీక్షించి యాత్మాక్షరపరమరచ నంబుల నాత్మేషించి 594

జ. ఎవ్వడఁ దెవ్వశువున నీ, వివ్వనరాశి నిరించి యేలె చిరి ని
 న్నెవ్వఁ డిటుఁ బుచ్చె నఁపుట, నవ్వనచరుఁ డసుకుతోచ నవ్వదనంగఁ. 595

ఉ. రామునియాజ్ఞఁబచ్చితి ధరాసుతః కన్గొన వారిధి ప్రఘు
 స్వామియనుగ్రహంబున జరింబున రాజిరి నాయుభ్రుండ
 స్నీచుతి నౌవ్య తైశ్యుల సేవకులఁబట్టి నిధిచిరిం గపి
 స్తోమము సంరసింప ననుకొని ధవత్పురిఁ గార్చి పోయెదఁ. 596

ద. అని పలికి వెడియె. 597

గ. అవిసేతివకుఁడ కరుని, స్నేహసేపతి సుహృదించి యానీకనయా
 నకనీశశివఁ గొనిచను, నరశ్యమన రాక్షసేంద్రుఁ డాగ్రహుఁడగుచున్. 598

గ. ఈతరుచరకుఁ గపటా, న్నీకు రధింపుఁ డెఁపుకు విభీషణఁ కరుని
 యాతాఘుడు వారిం చెం, మాత యవస్యెడని పలుకుదును బుధులనుచున్. 599

- క. ఈకరణి నివారించ మహాకోపము నొంది రావణాసురుఁ డనురా
నీకములఁ గాంచి యీకపి, తోకకు నగ్గిఁ దవలించి తోలుం డననక. 800
- మ. దనుజుల్ తెలవిలి ప్రవస్త్రనిరతిం దత్వానరాధీశవా
లనిలద్దం బొనరించి ఘోరగతిఁ గీలాశ్రస్సున్ దనన్యవా
నానుఁ గీలింది నురేంద్రజిద్విహితబ్రహ్మాస్త్రప్రబంభప్రమా
చనువాతాత్మజుఁ బొమ్మ పొమ్మనిరి హాస్యంబు ల్బ్రసంగించుచుకా. 801
- ఆ. ఇట్లు సోకుమూఁక తెలమి నవ్వుచుఁ దమ, జీశ్వుసంరసేంపఁ జేరినాని
తోక రవులఁబెట్టి తోలఁగి పొమ్మనుటయు, గాలిమాలి మిగులఁ గనరుకొడమ
క. కీలిప్రకలితనిజఘన, వాలాలాతభ్రమణవివర్ధితవహ్ని
జ్వాలాజ్వాల డై యగ్గోలాంగూల్మోత్తముఁడు సజోవుం డగుచుకా. 802
- క. పురమునఁ గల బంధుఁ సుందరమందిరవారిణాముఖస్థలార్ధ్యా
సురుచిఁలసత్ప్రవాసా, వరభంబుల కొక్కపెట్టు దహనమువైకా. 803
- క. పొగవెలియి యెల్లదిక్కుల, బుఁబుగ మనుమంట లెగఁతుఁ బొంబొరిఁ దనుజు
ల్యగవొంది పత్తికకధను, వెగడిరి సరిసీత నేల తెచ్చెఁటంచుకా. 805
- మ. అంతం ద్రివక్రమంబు, సప్తాచ్చిద్రవ్యధార్మియై పేర్చి.
క. దశమగు వహ్నిజ్వాలల, డెళ సేళయని టిగి సాధల్పంకము నడఁగా
గళిగళి మందుచు హంతకు, క్షిప్రీయముగా వగచి మిగుల భయపడి రనురుల్. 807
- గి. రాముకోపాగ్ని యిట్లు చుక్కటశరీర, ముని లంకాపురము నీర్చు చున్నదనఁగ
నామూతనముఁడు గొఱుతెనడి నిజోరు, వాలనఁడంబు ద్రిప్పచు కర్తిలంక. 808
- నీ. ధామము ల్నిర్ధామధామముల్చేసి జోకమరువూఁదోటలు గమఱఁజేసి
వర్త్యంబులను గృష్ణవర్త్యంబు లొనరించి భూరిశంతయును విధూరిఁ జేసి
కలకాలతెల్ల నింగలకాల లొనరించి కాలంబులను శిఖాకాలముంచి
యరవోధ మధిఃధూమానవోధనుఁ జేసి పటురూపములు విరూపము లొనర్చి
గి. మందపంబులు మండెడి, మఁటఁగి లిపి, గుమ్మములనెల్ల నిప్పులు గుమ్మతించి
కాయమానంబులు భగద్ధ గాయమాన, ములుగ నొనరించి వారికాలకలితవహ్ని. 809
- మ. యల్లార్థవాలాధీనిహ్నిజ్వాలాకాలంబుల నాతూలకాలంబు లంకాపుటభేదనం
బు భస్మంబుఁ గావించుచుండె నట్టియద. 810
- ఆ. శంతిమంటఁ దోకక కంటించికొనవచ్చి, క్రాలుచున్న కాలకాలఁ డనఁగ
నీతిఁ దొప్పెననుచు వ్యాదయంబులు చలించు, చుండ ననుకు బుష్ట మార్వశిక.

- చ. కొలఁతులఁ జేరువారుఁ దమకుఁ బొగచుట్టివఁ నశ్రువారిక
న్వలఁతులఁ గాఱువారుఁ గవీకులశయఁగాఁ బ థయాలిరేకులై
కలఁతులఁబాఱువారుఁ గడుఁగేకలు పెట్టెనువారు నెంతయు
నెప్పలెలఁబారువారుఁ యి విహ్వలమందిరి రాక్షసాధముల్. 812
- చి. బడబాగ్ని జడనిధి వెడలిలంకాపుఁ, నేర్చుచున్నదిని యూహించువారు
నడవిధివలుఁడు పుణ్యాశ్వుఁ డాతనియిట్లుఁ, జేరిగిఁగిఁగిని వీక్షించువారు
నీకపిలయడఁగఁ దిడిపైఁగేయఁబాగా, కిరంబుగాదని యె చువారుఁ
గాని తెచ్చికొనినట్లు క్రొంతిత్తోకకు నగ్గి, బెట్టి నేలఁజుట చుఁ దిట్టువారుఁ
- గి. బూర్ణమై మంతులు ముత్యభుక్తిభాక, లాపముల చురుచువారు నిలాపముచు
వారుబంధులబేర్కొనువారుఁ బాఱు, వారునైకకృతులు గడివలఁబొగులు. 813
- క. వామునుకుఁ దెసకొల్పఁగ, వామునఱుకుఁ పేర్చి పు మవాసన నేర్చ
వాముబవాసన పురజేధర, థాయతకేతనికేతనాదులనోడక. 814
- గి. కవీకులాధీశ్వరుఁడు రాపికాడుగా గఁ, బొడబహుచతు ముఁ బురముసాచ్చి
ముఖ్యభవధాన్యపరిధానములు పొరించె, గాలిచెలికాఁడు జిన్నయన్నగాఁడు. 815
- చ. సమనివార్యభావిసాగరబ ధన, సాధనోపకరణసవఁగలబ
నిధియత్న మొప్పు నంగారములు గాల్పు, చంద్రమొదె బర నడచుచు. 816
- చ. తదనంతరంబున నిజలాంకుల భ్రతచారణియధన సమద్యుతావాసనీయాగ్నిం బూ
ర్వసుధాశనయధిగ జ్యధారాచ్చటానేకంబునం బ్రకర్ణంబు గావించి మఁత్రికుత
పస్తకాక్షుకుమారాది పతు విశనంబుఁగావించి నేర్చి పుంకరాది బృంహరక
సంహోహంబు మహావఁదంబునొక రాక్షసస్త్రిఁబాప హంత్రులునో లంకాపురం
బుఁ బూర్ణమతిఁ గావించి తద్ధామాఘ్రాణంబున ఖచరకిన్నరీ కాంతాసంతా
నఁబులు వొడల కాంజనేయసోమయాజి యాజరీలాపఱుఁబు నిర్విఘ్నంబుగావాసం
దసాగరాతబృథస్నానంబుగావించి కాంతిబొందియరలువాఁ దైతనమనఁబు. 817
- క. వాలాగ్ని లి మరుతై, వాలగతిం జల్లుఁగుట నసుధారతనయో
దేవులకుఁబాగుధారస, మూలంబని కలఁచికొని ప్రయోదిధిరుఁడై. 818
- క. తనసేనుమగోరకు భూ, తనయతుఁ బ్రణమిల్లి పోయెదనిని తదాజ్ఞా
జనికాంచె వారిగాఁగి, జనితపరమతైత్వజతిజఁ తాక్షకేన్. 819
- చ. కనిఁచుస్కరించి కాతేరదస్త్రులు, డగుచుఁ గడలిఁదాఁటె నశ్రమమునఁ
దెన్ను నెరుచునూచు తరుచరకయ్యల, ప్రాణకాము నవఁగ బరనకురుఁడు. 820

కు. ఇట్లున్నచోబలుకు నిజనీక కర్మకలాపములయితే ప్రమాదప్రమాదములబలుకు
సముద్రంబు పాదువడతే మును వరుగుదొను సుతులుక నరలిలి ముఖము వసు
రాన.

621

కు. చనుదొందు బరవాత్మజన్మవడె యుగ్మమా రతారావమా
యవలెంచెను దదయోవిశరము బయలు బ్రతీక్షించుచు
డ సభోధాగము భూమియుం దెసలుగదా బన్దునేజుబుతో
ఘనుడాకీశవిభుండు వచ్చె బ్లవనోక్తింతు లకుంతాబుకా.

622

కు. దక్షిణవారితిగము ముదంబెసలారగ నిల్లుచేక వ
వృత్తవకోత్తమం గని ప్రహృష్టచక్రస్థుల వారాలి క్ర
త్యక్షసమీరణుఁ డితడటంచు నులిచి కవుగలిచితా
రాక్షితిత్రుతివా రగని తుతలకు వచ్చులెతంగి యుచ్చుచుకా.

623

కు. గంతులుచెదిరంత బ్లగప్రభు లంగదనుఖ్యు లస్మగు
త్యంతరి జుట్టిజుట్టి కడు సంరసచుందుఁ బల్కి రీవున
త్యంతరి సత్తుతి. పంగఁ బలరాళిఁ జరించి ధాతుశీ
సూరిఁగాంచి వచ్చితి రసాధ్యులుగదవటంచు చెప్పియుకా

624

కు. చేయువిధంబుల సత్పురి, సేతు నృనమునకు చేడ్క సేతుం దగన
వ్యామోతనూజుండపుసుపు, నాయకగజ్జాధ్వనిప్రహసిధ్వనితోకా.

625

గీ. జలవిధిఁ దరించి క్రమ్ముట సాగరంబు, దాటివచ్చుట మొదలుఁ దుకయును కాగఁ
గలుగువృత్తాంతపెల్ల నక్కపిరలకుఁ, దెల్పిచెడి ముఁ బల్కెనన్దీరకును.

626

కు. సరి రాజహారిఁబాసిన, గతిఁబ్రాణముఁ జిక్కఁబట్టి గతిలేమనసం
గతి నీలుగుమగులసీతా, సతియున్నది రాజమారి సన్నిధిలేమన్.

627

కు. కావున చేనేక శ్మశ, మిదిధలు గిఘూత్తలునకు నెటిఁగింపుటకుం
బోవున మనవుడు విని సం భావ మెసలం గపిప్రసింబు మదవసుకా.

628

కు. ఆడుదురు బాడుదురు గురు, గూడుదురు సమీరజన్మ గొనియాడుదురే
ల్లగుదు రోడుగుత్సర, మాగుదురు మనంబులధికవాన్లంబులుగాన్.

629

వ. తదనంతరంబున.

630

కు. అంగదబాంబవద్ధనువాను లిత్వోన్మహాహాదధి
స్సంగతీరము న్విడిచి శైలశిలామహిమశ్చ తామహా
త్తుంగనదీవికాలమగు తోరపుమాగ్గముకట్టి యంత ను
హ్నింతురు భలుకష్టకవులగు తంతయు సాచ్చరిపంగకా.

6. నిగంతప్రమాణంబులం జని చని కిష్కింధాపురసమీపశ్రమసుకవంబుఁ గనుగొని
 7. ఉల్లంబుల చెల్లివితీయు, మల్లాసలగల్గవారికి నోలాడి కల్గు
 భుజుకరు లర్చ్యముం, బల్లనఁ బువంకఁదొచ్చి భయవిరహీతులై 834
 8. ఫలములెల్ల నివృథములుగా రాల్చి యాకులప్రోవుఁ జీకాకుపతీచి
 విరిపి దీగ్రోసి వావిరిపి డి గావించి ఒవములు గాఁగఁ బల్లరములుఁబ్బి
 మూల బుల్లెల మన్నూలము ల్గొనించి యూడల వ్రేలాడి యూడఁదీసి
 కలకంఠములనొప్పు కలకంఠములఁజోపి గమలము వజ్రలు భృంగములఁకోలి
 9. భావలతాక్షయములు బరిత్యజమొర్చి, కపివగులు వ మెల్లనఁ గానిచేసి
 రవినలావార్తఁ దెచ్చిన యట్టివార, లగుట నించుకయేని భయంబులేక. 835
 10. మధుపానం బొందించుచు, మధుపాన మొనర్చింట్లు మత్తు లగుచు న
 మృదువఁముఁ గాయవారల, విధువనము జేసి రసమక్రమర్పల్లిక. 836
 11. జనకజఁ గనఁగొనఁ జనమున, వనరాశియకాదె యడ్డరచ్చె ననుచు న
 ర్వఁరాశిఁ గానిచేసిరి, రఁచు లనివార్యకార్యవర్తన లగుచుక. 837
 12. రత్నవరత్న లాక్షణను తాపఁ గాంచి నమస్కరించి భా
 స్వరత్నపుత్ర చిత్ర మొకవార్తఁ నినందగు నంగకాదులు
 ద్యౌర్విరదంబులొ య భయం బలుమాత్రములేక వీరయ
 మృత్వొనమెల్లఁ శెల్లఁగిల సాల్వడఁజేసి గొకింత లోపలక. 838
 13. క్షిప్రగతినేను చని పల్లవప్రభులంగాంచి యాడువఁగా నడుగకనా
 రప్రతిహతప్రభావు ల, గ్రహగ్రతులు నగుచు నవనిఁ గ్రహిరి రనమక. 839
 14. ఇందిరిములు కుదురు మృగందముగ్రోలునెడ ముగ్ధిర నెఱఁఘులు మో
 పందలఁకునట్టి నగువన, మందలు నగచరులుఁ గలఁచి యాడిరి నేర్వచ్చక. 840
 15. అని కేఁముఁ గలంచెరిని యాడి మాటకుఁ బొంగి బాఁకి
 గనుగొని కచ్చి గట్లగుటఁగాదె నెఱు భావయింతలేక మ
 ద్వనమున సుందరితు రనివార్యపర్యక్రమ లంచు రామచ
 గ్రున కనుజన్మముత్తనకుఁ కోయజుగ్రకులీరుఁ డిట్లక. 841
 16. మన హనుమత్పుణ్యులు రామనరేశ్వో సంతసంబు వల్లదీగొనఁగా
 జరుకెంచి యిపుడు మన్నున, రవముగలఁచి యాడుచున్న వారట వింటే 842
 17. కృత్కార్యసిద్ధి నకుకెంచితిమి స-తోవభరితచిత్తు లగుచు నా
 రిబోకపరాక్రమ వీరతి రత్తితురని మదికె గానఁగ వచ్చెక. 843

- ఆ. అనిన రావచ ద్రుఁడన జన్మసహితుఁ డత్యంతహృష్టమానసాబ్జుఁ డగుచు
నిజు స్యామిక్యానిర్యాపామల కీర్తి, చాపు దశాన కాదె యునలనాడు. 844
- వ. అని పల్కె నంత ధాత్రీపుత్రీకళత్రకుచిత్రాపుత్రులు తదానోకన సీతానువార్తాక
ధశశ్రీనిపరాయణచిత్రవృత్తులై యుండి రత్యపరక్షణంబున. 845
- క. ఆదిన మివ్వధమున వీ, తారన మొనరించి పృథురయంబు మెఱయ న
పూవని మున్ని డిశొని ప్లర, గావలి సన దెంచ ధరణి యంతయు నశ్రువత్. 846
- ఉ. ఆత్మజవాపహాసిరయ్య బెసలారెగ నిట్లు రా సమీ
రాత్మజాఁ డాత్మజవృజితాత్మ్యుఁడు బాంబవనింగ దాదిపూ
తాత్మ్యులగూడి హర్ష విషయంబుల ప్రోవన నేగి కాంచె తు
ద్ధాత్మ్యుల రామలక్ష్మణతమోంతిశత్రుల సచ్చత్రులక. 847
- ఆ. కని నమస్కరించి కరింబు జోడించి, రససుఖంబుఁ గాంచి తరుణి ధరణి
రసయ నిరడు గాంచి చనుదెంచె నిరామఁ, డాత్మ్య బొంగ నిట్టులనియె నతఁడు. 848
- దు. కనుగొంటి స్ఫురిసీత శత్రుకణయక్తావామస-వీర నే
కనికృతాంబలపూరిత ర్మసలిలాకాంతాననాబ్జతఁ బా
వ సౌకిల్యసమేతి భ్రమ్యదనురీవాహారసంభీతి నా
త్యనిఁ ద్రోగ్రధశనియొ గపథూలి స్ఫోరలంకామరికిక. 849
- సీ. అతథయదోల్కానవాంబలూపల నొక్కతె రోహిణి యున్నయట్లు
కారికంటలకతవ్రాతంతిరలున నొకలకరీల్లి యున్నయట్లు
ప్రవీరేహామృగిప్రకరిన ధ్యాయన నొక్కట సారంగి యున్నయట్లు
ఒమవిధశ్యేనినిహామూపలు నొకఁడు బాలకపౌతి యున్నయట్లు
- గీ. ప్రబలమాద్భుతకాకిదలఁబులోన, నొ టిమెయిఁ గిరి కణకుచు నున్నయట్లు
శివదైత్యుల నావ్రతరిధ్ధయగుచు, నున్నయది సీత సన్నతాపన్నతార.
- వ. అని విన్నవించి భీమంతుఁ డగుచానుచుండ. 851
- క. వీ మరిగి యావ్యదిగ్గతె, భూమి ధరతరునికుంజపుంజంబుల న
బ్యామిజ తదిక కానక, యేమనపోడమని విజలహృదయంబు మగుచుక. 852
- ఉ. పెండి కడలిరోయెచుఁ గుభృద్వికరం బొకఁ డేమఁగాంచి మా
త్తాండవరీలకావిహితంబగు నగ్గువా సొచ్చయదు నిం
దుండన కల్లనానన రోఁ దప మొప్ప ఘటించుచున్న యె
ద్దండవచానుభావ నొకరం గని భక్తి నమస్కరించుకుక. 853

౪. సజ్వభావపటలభాసితగుహామిత యగు నాస్వయప్రభ మక్కు నాశీర్వచన
 సుమంతరాతిథే శంబులం బ్రతులు నొదిచి యన్యచాలంబు తెలువరించినం
 దనుపాతకాంతారాంతరింబున భరత్కాంతామాగ్ధకాగ్ధ చింతకాంతల మగు
 మేను తరళరస్కుల మగుచుం బ్రాయోపచేతంబు సేయఁ గునాస్తలంబుల కేను
 నించెయింటి మయ్యననగలుగు.

854

౫. మృత్యుర్థుల మగు మాకొక, కర్మిర్థస్వాదువాదుఁ డగునొక్కఁడు సు
 పాత్యధిధానుఁడు గోత్రాపత్యిర్థిఁ డెరిపి చనియెఁ బ్రముఖుఁ డగుచున్.

855

౬. అః పాగోఁడ్రుఁ డిట్లు నె రాగ మహావధిమధ్యమంబున
 ప్రావణాఁట్టనంబున భరాసుర యుండుటఁ జెల్పి పోర నే
 మావనర కిఁ దాచితి మన తర మెరియఁ వాఁరాలి సు
 భావఁ నేయ వార్ధి కులఁగంబునఁ దాఁటితి ద్వంద్వయాదృతిన్.

856

౭. ఇట్లు కెదరి గదిచి యెడనెడఁ ఘ్నంబు, లెన్నియేని గలగ నేను గలగ
 కప్పురంబు సాచ్చి యచట లఁగి వచ్చు, తిరిగితిని యొక్క తరవునెడ.

౮. కనుఁగొంటి న్నతి నీత నశ్రుకణముక్తాదామపనీత నే
 కిన్పత్రాంబరపూత ఘృగలిలకాంతా నాష్టాకః పా
 నసపాత్యసమేరి భ్రాన్యదనురీవ్యాహరంభీత నా
 త్యనిఁదగ్ధగ్రాధకర్మయోగః పూరి స్థానంబున్ వృత్.

859

౯. కిని కనుంబునఁ జేరి , జహనప్రద రావణు డు సన దెంచి జగ
 జ్జనియగు నీత బరమన,చామల నొప్పించి యలిఁడు ననియెం తెలుచున్.

860

౧౦. కక్షోధ్యత్తుఁ డిట్లు పావుటయొ సరక్తాత్మలై భీమకృ
 ద్రిక్షుఁగామిన లాతలంబునను గర్జారామ మ్రోలుఁ బ
 ద్యాక్షీ రావణుఁ జెట్టుపట్టుమని యాక్షాకాంతలై యిట్లుఁ ద
 న్నా త్కేఁగింప భరావమరి యెదెకకృత్రాఁడై ము ద్విన్.

860

౧౧. నీకు కుధలంగ నురం, నీక కుధకము నాగ నెఁగలగఁటి
 న్నొకింక నెల యః నీత కా. లెఁ కెచ్చెఁ బ్రైఁట లెగవార్తయిన్.

861

౧౨. తర్కచయంబున.

862

౧౩. మామన్యు రామదూర ను,మా యన్యుడికంబు వాయు మాపదలెల్ల
 న్నాయ మ్మగు నీయఁకను,మా యన్యుగు నింక రావణాసురపరికన్.

863

౧౪. అనచఁ నీరుడదై యల్లఁమ్రెక్కెడు నన్న నక్కలసతీమణి న
 ద్యుఃపూదయంబునఁ బోవు,న్యని యెక్కెన నేను కిఁదాన్దెడఁగుచున్.

864

- క. మన్ని జరూపముతోన జగన్ముతభవదంగులీ యకముఁ జూపిన వే
ద్రాన్ను నమ్మి మిగులఁ బ్రసన్నుకృతు యగుచుఁ జనకబాత ప్రయమనఁ.
- ఓ. భవదీయసుందరచరణారవిందంబులు దెందంబునం దలంచి మందలంబులు గావించి
సుమిత్రాశ్రు నేను బడిగి మీకుం బ్రత్యక్షజ్ఞానానందంబుగాఁ జిత్రహుటచిత్రహుట
కృతకృతక కాకాసురకథాభవంబు నడిపి యప్పలినతాతొనఁగి తోమఁగి
యొసంగి పెల వొసంగినం బ్రణామంబు గావించి నామగిడిరచ్చునప్పుడు లంకాత్ర
రాభిమానుడైన యెదిరికొనిన దనుజమంత్రిసుగ్రీవ ప్రళంబుఁ బంచరత్నంబు నొందించి
యత్తుముం బరితయంబు గావించి తిదనంతరంబున నెద్రజచ్చుకురాననలీమఁబ
పాశప్రబద్ధుడఁ గుచదీయవాలాగ్రంబునఁ ద్తవజపతి యగ్ని మట్టిఁచిన నయ్యనలం
బస్యత్రోగ్గోధోద్రేకవాయువశంబునఁ బేర్చి కరణంబు ద్విగరంబు భస్మీభూతంబుగా
వచ్చిన కాలకు వేసె నరుచర చమాసాగరయ్యుక కానందంబు గ్రమ్మం గ్రమ్మఁ
సాగరయ్యుగడని యేరద్విత్రాంతంబు నీకఱింగింపఁ గంటిం గృతార్థుండైన మంత్రి
నిని పలికె నీతి నాద్యేఁగింది తెండియఁ నట్లయి.
- 615
- క. కన్నీరువల్లనఁ బడి, సన్నగిలుంగుని కాల్య సాగుట లేదే
మన్న విను జగతిరనయో, ద్విన్నవతి కృపాదయతానము పేర్కొన
- 616
- చ. అదియొకఁ డేమింక విను మన్నలి నాయక సేదనంత మ
టవయలుగాంచి భ్రష్టరసపాన మెనర్చును గండుగోపెల
లితువపు నల్లవంబులు ద్విజహ్వలు వాయువుఁ గ్రోల వేమిచె
ప్పుఁ దిరు లిగుర్చ వానఁ ఫలభిక్షుణసేయపు పక్షు లక్ష్యం.
- 617
- త. హెచ్చి విశకంధరుడు చెఱవేన్పట్టి, భవరకాంతలు దమర తఁ గట్టిపెట్టి
యంతఁగరంబుల మహిళాకాలఁ గూర్చి, చింతనొంచుడు రిక నేఱ చెప్పనెల.
- 618
- ద అని పలికె రామచంద్రుం గనుంగొని.
- 619
- క. జగదీసుర స తోషభిగమ యగుచు నీకుఁ బ్రత్యక్షజ్ఞానానందం
బుగఁ జూడవడి యొఁగెక, జగదీశ్వర మాడుమని పాసగఁ జేసెనెక.
- 620
- క. మఱిఁ గాంచి జనకవ్యామఱిఁ గాంచినట్లు పొంగి మహిమభుడు నభో
మణివంశజుడ నద్దుణ, మఱి లక్ష్మణుఁ గాంచి వధురమందమ్మరూక్షక.
- 621
- గీ. రత్నగర్భాతనయ తోరన్న మిట్లు, పంపు టరయంగ నిజభార్య పరమఁబ
భరితమై యుండనోర్చి తెప్పగిడి గరిసి, పృథ్వీయండవటంబు ననుదూఱుటే మొనర్చు.
- 622
- ఓ. అని పలికె కన్నీరులఁగి నూరకున్న యానం గనుంగొని సుమిత్రాశ్రుడు లోనదం
బడర నట్లనియి.
- 623

౯. ఆననజ యవ్యత్సాంగశ్యవిహీనతః బెంపు దూలు టిడి సూచించెన్
భరణంగుశోపలలితమవు నిమ్మటి తొంట్రి కట్లు నలమఁ గంటే. 875
౧౦. పద్మభవుచెయ్యది రక్ష్యున్మోహనోపవాసంస్థితిల నం
బచ్చాలయోపమమ న, స్ఫుర్వచతి! నిట్లు లనదచాక్షునఁ గట్టా. 876
౧౧. అని వగచుచున్న తమ్ముని, గతఁగొని రాముడు శోకగద్గదకంఠం
బున శేష్య భణిసుతఁ బ్రేర్పొని తరణిసుతుండుఁ గూడికొని శోకంపణ. 877
౧౨. తదనఁతరఁబున హృదయంతుని పరికింపారితవచంబుల నందలుఁ దెలిసికొంది రమ్మ
హీ భు కు వరనకత్రుం బ్రయవచనంబుల నభివందించి. 878
౧౩. బహుశ్రోద్ధృతుఁగభంగవిచలత్వాధోధి లఁఘించి కు
ర్వచాగర్వస్థితి తీయదినమవప్రారంబు ఖండించి త
న్మహాసాధానిక మార్మికవాక్యలితాన్ని త్వలఁ జక్కఁడియ
మృహిపుత్రీశుభవార్తఁ దెచ్చితివి సామాన్యఁడవే పావనీ. 879
౧౪. తోడినుతవార్తఁ బరిశ్రీణిక్రమయ్యె ననయఁ జరించెను మ
త్త్రాణము నెలిపితివి జగత్ప్రాణార్థిజ వశమే నిమ్మఁ బ్రస్తుతిసేయన్. 880
౧౫. అని మఱియఁ బరనరనయఁ, గొనియాడె ప్రాచుర్యభుండు గునుదఁపుజుండుం
గొనియాడె లక్ష్మణుండుం, గొనియాడెం బురగతియుఁ, గొనియాడె గదాన్. 881
౧౬. తను నిట్లు దనం పన్నులింపఁగ జగత్ప్రాణార్థిజశ్చమ్మండు రా
మనరేంఁగ్రాదులఁ గాంచి యట్లునియ నాత్మేపుత్రి లంకాపురి
స్థుఁడుఁ ఖార్తి మునంగియుఁడఁగ నుపేక్షాత్పత్తి గాదింక నూ
ల్కానఁ డంభోధి దరింప ర కణుఁ గుశీలుం బట్టి పాల్పొగన్. 882
౧౭. అని యట్లునిలనయు చెప్పినపని కనుకూలు రగుయఁ బృథువాన్మధి
మృనిగి రని చెప్పి కండియు, ననుమోదరసార్ద్రస్వానయఁడై యట్లునియన్ 883
- మల్లేభకంఠగర్భితవీరపద్యము.
- గు-బలమేఘాకృతి సాధుపోషణానీ సామాగమోద్యోగీ మహేశ
గు-లలితానందవ సారసాందితపరా లాక్షణ్యవాధినకాత్మీయధి
ప్ర-బలదైత్యోత్కర పక్షతానీకరా పాపాఖునిర్వికరా పరేశ
య-ధిలవాధాపరాహరి స్థుణగుహ కిశోరుసాఖ్యావహా కేశుఖ
నిమలయశ పండితానఁ సమపిజయ, చక్రవాస్త్ర సర్వార్థిక సా రమకుట
గరుడతరగ వి! శ్వేదహిత తరదవ్యవధి, విభవవిహిత శ్రీ మనినిమతయుక్తి. 884

చతుర్విధకడము.

హంసశిశిశ్ర దైవవత్ససా శంసితచరిత్ర దైత్యకృ శంసా

హంసహయవంశ్యపాఠకు, భంసా హంసమత నిర్దయవిధ్వంసా.

68

మాలిని నిగమనిమవాసా నిస్తులస్వర్ణవాసా, విగతవిగతదోమ వేదవివాబ్ధదోమ

గుగుణగుణగుణదుద్ధా శుద్ధపాపీ. దుద్ధా, జగతిజగతిగోళా ఛత్రవత్ప్రభుగోళా.

గద్య. ఇది శ్రీనూత్యశారాయణ పదాబ్జధ్యానపరాక్షణధూ 6 శైవ్యవిజ్ఞాన రామశాస్త్ర

లకయ పండితసేవానయచ్చియ శ్రోత్రపల్లి లచ్చయప్రణీతం లైన దాశాధిపతి

సంబంధ మహాప్రబంధంబునందుఁ గంచమాశ్వాసము

శ్రీమః.

దా శ ర థి వి లా స ము .

షష్ఠా శ్వాసము.

౪. శ్రీమానిసమనోజ్వలతామరసమందపాతాత్వమిలిం

దా మేరుభ్యవేంకట, నాయుహాతుభృదలిందనాయమకుంఠా.

1

౫. అవభరింపు మధికన్నా వార్మిశినున్న యిట్టు లనిమి నట్లుసంత

సార్థి మునిఁగి రాముఁ డర్కనందకుఁ గాంచి, యిట్టు లనిమిఁ బ్రేమ మెసకమెసఁగ.

౬. ప్రాణంబులు చువకు జగత్ప్రాణాత్మజాకరుణఃజేసి క్రమ్యుఁ గలిగెం

బ్రాణము లాశింపక ముత్ప్రాణేశ్వరి వెదక నితః దుదధిచుధ్యుఁడనఁ.

2

౭. ఇతని నులింప నాకు వశమే నుది యిట్లుల యు డ నిమ్ము నీ

వరులబలాధ్యు లైసప్లవగాధిశుల న్నమకూర్పు మర్థి ను

చిక్రఘనభంగలబ్ధిఁ దరించి దళాన్యు హరించి మించి చు

త్సతి సతి నీతఁ కాదక యసాధ్యుఁడగుతాప మామనే.

3

౮. శకాంతచేది గాఢవిరచితసుప్త హృదలంబుఁ జ న వాద్ర

జేవా యై సారథోన్న్యకారవతాశ్యుతానిలాశాలిపులూర్ణ

కుంఠల యై మరుత్కాంతావద్యురీచారి శకతసహస్రములు గన్తు

నైక నూడిఁములు సల్ప మచ్చాహుద్వయోపలాభిత యై మయోధ్య సౌఖ్య

లిల మెఁగుఁజేర్చెనుట భువివారమునఁ గల్గి నేల రాక్షసీయ

హోగ్రతర్జనముల నొక్కత వణఁగుచు, నుండవలసఁ జిత్ర మొకఁడు గ- డె.

4

౯ అని నుజీయ వచనముం, గమఁగొని నుగ్రీవుఁ జేమ గలుగ విచారం

బున ఇదయీకుము భజీ, త- యాపహరుకథిసలుపునము ముడ మొదలఁ.

5

౧౦. అని యిట్లాయోధవసాధ-సోమణంబు లగుభావణంబు లాడి యప్పుడ.

6

౧౧. అవఁగ గలప్లవంకమపుఁగవులక జగగూర్చి తెచ్చి కమఁగొంటె నుహ

దావకర్మకాంకు లియ్యోధవకుల కడ్డమె విరోధవైర్యబలంబుల.

7

౧౨. సంభరియింపఁ జాలనె యసాధ్యులం బరుమద్భగంబు చి

త్వేంద్రుఁడగు నీ ప్లవనైశ్యము వాఁలకు నగ్రబిభిషి

8

- దక్ష మేకీత లేను వసుధాతర మాదుము నావుకు ప్రాణో
జ్ఞానిభక్తాన్తుఁ డ్దుఃఖినిఁచుటకుఁ సంకల్ప ముండి యిట్లుకా. 9
- క. శకుఁడుంకల సుందరి నిఁకఁ దడ, వేటికి నట్టి జేరఁ దరుచులబుము
న్నడిసింపు మనుకు నూన్యను, తుఁకు సభ్రమ మోనఁగ సమగదోహలుఁ డగుచుకా.
- క. పానుచ ద్దగవరుగవా, త్వలంకదపనసదధిను భుప్రకృతిపీ
ద్రునితాంతాతర మగు, నైవ్యనికాయము నావారంబునకు నూల్కాల్కలుకా. 11
- సీ. మంధిసీధగముల గ్రుద్ది బద్దలునేయుఁ జాలిసపాస్త్రము ల్పాచికొనుచు
భువరకాలతాళువుకలబులు గుడివడి తిరుగ వాలంబులు ద్రిప్పుకొనుచు
దిబ్బుదద తిక్రుతిన్నుతిత బుగా సింహనాదంబులు చేసికొనుచు
వెలు డెబ్బదిరెండు వెల్లుకల్లలకపినేన వెల్వైన నీక్షించి రావు
చంద్రుఁ డధిపహన్వ సా గ్రుఁ డై యుద్ధ ది, నేఁద్రన వశాంజనేయబాంబ
వల్త్రముభవనాటకల్లుఁ ప్రరయలఁ, గాంచి యిట్లు లనియె గారవమున. 12
- క భద్రముగాఁగ నపూర్వపు, ద్ర మనం గంత మిగిలి మొన వెడలెడు ని
ర్మద్రగతి నిక కాత్ర న, ఏగావణకేలి కిపుడ వెడలుద మనుచున్. 13
- క. రద్వాహ్యధి శాధు లెంతయు వహోద్యజ్జైత్రయాత్రాశ్రమ
సద్వాక్యకగుణావళున్న భరితో గ్నానాంబున. బాగి మా
ద్యుద్యోగఁడకర వధీరణభుజద్వంద్వంబు లుహ్నింగఁ గా
నుద్వాహోద్యహనాథుఁడట్లుల సమిశోద్యోగు లై ర తిటుకా. 14
- క. ఉదయగిరిఁభావస్ఫురిల్లి నేఁద్రేంద్రు లఁ దళిరథముతు లనిలకాం
గదభుజకెల్లఁ ప్రవేశింపులఁ ద్వర్చిర మాయవారలకు మద మొదవకా. 15
- క. ఇన్నిధి బుఁ వహాళిగు లగు ద్దాళిగులు కీళాగులై పాలించి డివి రంత వనచర
సమాహాంబును భాస్కర సుశ్రేణితితై లుడమి వడవడ వడంకఁ గడువడి న్నుడు
తం దొడంగఁ జేయెడ. 16
- క. తరితానలనైవ్యము, ద్విధామిరజము వొలిచె దివివద్దంగా
సితర క్రురరోయపానం, తితికెఁ బరగ వయి యుద్భరిసితిహాఁడకా. 17
- క. పాన్నిఁదెలగతి వాలము, లన్నిటి దివి నొరయఁ ద్రిప్పి యాడుచు వసతో
మిన్నెటిఁ గూడఁ బొంగెడు, మన్నిటిఁ జేరఁడిచి మొన యలఘుగలికా. 18
- చ ముదమున నెట్లు రుడవసుద్ర మనం గపిన్వయ మేగి రి
త్యదవలలికాఁడరపకాలలెత్తురీ. ప్రవేశముం

గదిని నవతరంబు పొడగాంచిరి రాఘవభావనూను లా

పదపథసన్నిరుద్ధఘనభగవన్నిద్రము నాసముద్రముకా. 19

క. కని యంత రామలక్ష్మణులు, లనఘలు పవనరసయాగ వాంసతిలంబుల

ఘనతులు దిగిరి గిరియుగమును దిగు హైమవరసింహులుజట యనకా. 20

గ. ఇట్లు కల్పకతిరుస్కంధంబులంబోని తరుచిరస్కంధంబు లవతరించి చమనాధపరి

తేస్థిరులై సమవికాలచంద్రికాధవళిత్రివిత్రిష్ణలాసీనలై సముద్రరణోపాయం

బుఁ జెందించుచుండె రంత నవ్యవరజలంబులును దత్తీరపర్యగహంబుల విడి

న నవ్యరసరంబున లంకాపుంబున దితకంధరుండు. 21

క. ఈరీల రామలక్ష్మణులు, లాలముకు వచ్చి విడియు బూలించుట నొ

డ్డోగమున ముక్తులగా, రాగ్యలోచన మడుగుచున్నయపు దరినిభృంగ. 22

చ. దితకంఠాజుఁ దవ్యభీషణుఁడు భ్రాతం జేరి కేవ్యద్వి

తఃసం దిట్టనిపల్కెఁ జ్ఞుడ యమర్త్యశ్రేణి ప్రార్థింప భూ

రితారాయాధిధారి వైరికుల మర్హిం గూల్చ నీరీల మ

ర్త్యకీరీతలు ధరించ గ మఁ దన నీతావ్యాన్వితోబలియె. 23

క. అని నారకాదిమనిషులు, లన విందుము కాకయున్న సమయమింద

గృహిణులు చన దెరులై చెప్పి పని గాఁచునె కిషిప్రకరంబుల. 24

చ. ఒకటి మన్న ర మనిషియొగముకా జలరాశి చాఁటి జా

నకై గని యూటడించి తదివలెరి మొక్కిట ముక్తప్రస

క్రమ కథించి యత్యయ కపత్య శౌర్య వదిల ఒడంచి తా

నిపురి గల్చి పోవఁడ భవర్షివాక్యము మాచుచుండఁకా. 25

క. వారి ననుఁ గొన్ని హైవాయులు, దూలించి భాగ్యపు నివృథానూ జేసె

నావలిం గూలి చుట నీ, వాలించిరి చలము విడిపు మృపతిపయికా. 26

గ. అని పరికి పెడియె.

27

క. ఎఱిల దివ్య నెఱఁగఁగి, కదిలెడ ప్రెగడఁజుటఁడికి నెడఁదం

గదికడ నెఱుఁగి, నెదిరు కడివి ప్రయఃగలు పిన్నలుఁ లెగ్గర. 28

క. కనరాశి మనఁజె లెవ్వఁడును దాఁటెది గని లిలంపఁబోకుమా మది న

లైఁ గెడిక పుఁగెయఁదె, వని శ్రేణి దిగ్గజ్జలై మృగ్గణపిన్నకా. 29

క. ప్రాణిల కేదె ననిరి గాఁచి కిట్టికొట్టి యెఱక నై

నెఱ పెండు గాఁచి పో ప్రెగడ బుధ్ధి రావధిద్రు గనిమి. 30

- చ. కనకరథులుకా జకకస్యక నుచి శ్రేయమాం క
పున మొకరించి కావులు కృపాధి మునకతివృష్ట నైచి కో
పముడవు గావు నీ కనుచు శ్రావజలివై ప్రసాదులైయే
మనియెడువాడు గాడు శరణార్థ నియం గరుణించు నర్హిరిక. 81
- క. కొల ము న్నొకరించితి కా, కొలము న్నిలుచు మన స్వభవకుం బ్రణమిల్లం
దలపకుట మాకుఁ గృతము; కలఁపఁ దేటు ॥ గావ యిపుక గగు నిటు నేరుక. 82
- చ. కవరితి దాటి వా రిటకు వచ్చుటకు న్ముకుగాఁగ బాకిం
గొని చని రాసులత్కూటులకు స్వగణం బని సుధి చేయుటా
పున కనుచు నెల్లభంగులకు బోడియ నెఱుక నీవు నీరే దె
చ్చికదికముం దొడంగి రగఁ జేయును సామ్యుల రాజమాంకిక. 83
- క. అని మఱియు ననేకభాగుల నుపన్యసించుచు. 84
- చ. తె దోషకహిను డ్వభీషణుఁ డిట్లు, విక కౌముది, పు ల్లె మని
నీక నిచ్చి రాముఁ జేరి ప్రార్థించుట, కంటె బ్రతుకుఁ దెను వొకండు లేను. 85
- చ. అగ విని శ్రోథతాత్రునకునాబ్జము లిక్కరిట స్వహావనము
గనుఁగొని చాటుఁ బాలదేగి కియ్యలు చేయఁగఁ జాల వేరి శ్రే
కనోదిగి యుండ కిట్లు బలవంతు న మానవు లందుఁ దొల్పుచు
స్మృతజభుగాలికిం బిఱికిమాటలు దెల్పుఁగ నేల చేల్వై. 86
- ఉ. యక్షునియైన గాడి చనుకప్పుకు నద్దవిడిచి ద్రివిధసా
ధ్యక్షులఁ ద్రోబుఁప్పుకు భయం బొందుతము లేని రాక్షసా
ధ్యక్షుడ నొక్కరున్న వ్యభతం బని వేఁగుట మెట్లు విద్విష
త్వక్షమాః బూరి నాకు సహితం బొ రింపఁ దలంచి రాత్యుగాక. 87
- నీ. తపనున మెచ్చి ధాత వగంబులీయ రా నెంచి యక్షుడ్ర మాసించినావు
బుద్ధి చెప్పుటకునై యద్ధవాధీను డ పిఁచురఁ జంపింప మిడినావు
బలియమై నిర్జగభామలఁ జెలవెచ్చుకప్పుకు కలశని చెప్పినావు
అలనాఁకు వాఁకుఁ లింకమహ్నానీక మించివపురముఁ గార్పించినావు
నిండుకొలుపుఁ మనఁజాల యుండఁజేరి, కొలిచి బ్రతుకు ముందు నామ్రచ్చినావు
వేదబంబుగఁ దలపోసిచూచ నీవు, మొదలమండియు నరకుణ య్యులకు తావు. 88
- క. అని తనమంబున నిరండు మనీయవైధవబలపరాక్రమంబులకు ననూతాగ్రస్తుడై
పూజకువాడు గాకేయి యని నిశానుజ్ఞా గతుఁడని. 89

- మ. వికటద్రూకుటిగుర్నిరీక్షుడగు నున్వే శృంగారాకేరవై
 రికటస్ప దన మాచరించి ప్రబలాస్పిష్టచ్చిభావాలవ
 త్రుకలుక్రోధకషాయులొడుగుడు బాడుబునం దన్ని మ
 స్తికటంబు నెవ్వరె బాసిపోవు మనియెన్ని హైన్దాహగ్రయిక. 40
- ఉ. పొమ్మని కండియు మృగుణభూమిఁ దైవ విభీషణు న్మహా
 గ్ర మృగుమాడ్కిఁ జూచి దళకంఠుఁ జేతుఁరితలఁ జంద్రహా
 సమృద్ధిఁ జేయఁ బూనుమి సుసంధ్రముఁడై పఠలెంచి మాను ఘో
 ర మృని యాఁ గడయ్యెడఁ బ్రహస్తుఁడు హస్తము చాచి రంజులక. 41
- క. ర న్ని విస్మయముఁ గడలుమఁ దన్ని వెలుచు నుగళ శోకతాపితుఁ జగుమం
 దన్ని కృగి శోరునక భ్రాశ్చిన్మృతవ కడముల కథం దిట్లొయెక. 42
- ఉ. శిల్పములొన నీచెడుట శోగ్యక యైతయు నొల్లి చెప్ప న
 నొల్లవు ప్రాణమాతలను నొల్లనివానికమంబున న్మహీ
 నల్లుఁ గాఁ గోమక నకశ్యమ నిష్ఠఁ దొలుగి నజ్ఞకు
 డెల్లడ నెట్టి యాత్మఁ జగు నేని ద్వజింతుట నీతి దుగ్ధునక. 43
- క. అని పలికి మ్రొక్కి వీక్షించి, చూడెంచి నిధికి పూర్వసాక్షుఁడయి
 జని శాసరి చి యొప్పెను, వినిచే నిబాగ్రజుఁడు పరిధిమింతుఁ దెలియక. 44
- చ. ఇటు వినిపించి రావణుడకే నభిమానగ నైతిఁ దల్లి నీ
 కటు విను మింక రాఘవకహీశ్వరునిఁ గొలువంగఁబోయి రి
 స్పిటుకరుణాకటాక్షపరివరితర గజ నొడి యుండెడిం
 గటకటసాటు మాని గజగామి చే నెలవిమ్ము పోయెనక. 45
- క. అనవుడు భ గుమంగుమఁ దృజ్జనని దుమానకునిఁ గాంచి స్వార్థకులొన
 న్మును పాడి నిజధర్మచరములు దలపోసి వీరసంధ్రమ యగుచుక. 46
- కా. పుత్రోమంబు సుసంధ్ర నీ కతుమ నాత్మల్యంబుఁ బల్కి య
 ర్థింగప్రేర గుమాఱుఁ గాఁగిటికిఁ వియంబాఁగి యవ్యక్తఁ
 కాంతారగ్నియ విజ్ఞో ల్పవసి రక్షుఁప్రాణవాలాహిభూ
 కాంతు వ్రాము సలక్ష్యులం గనుపేక్ష న్నగభ్రమాయుఁడై. 47
- మ. కరమర్థం జని యాత్మియ సరమం గాశోబ్ధపశ్చాదహ
 సరమ న్విద్యోని రాఘవేశ్వరపదబ్రహ్మంద్యసందర్శన
 ఫిరయిది న్నిజయత్రు లెనియుఁ బ్రపత్తి శ్చుబ్ధులం గొల్వఁగా
 వశ్రుణ్మును విభీషణుండు జలధివ్యాకీర్ణ మా తత్పరిక. 48

- చ. వెలుడి మంత్రముపని నవనోదధి సుప్రమియవో
నలుపురుమ్రు లివ్వెననునం దను గొల్వగఁ గొల్వనోపలక
బలుడి మన్న ర పురిధరం బొసరించుటఁ జెప్పయి గవు
బలుపురు గొల్వకున్న పరపాలకు పాలి'ఁ బోవునరిటక. 49
- క. అచిత మగుతద్రక్షు, పంచకము దవచ్చి మిగులఁ బానికఁ జనుచు
స్వందించి రావణాధిప, పంచప్రాణములు వెదలి పాతెనుభంగిక. 50
- చ. ఇట్లు చని. 51
- క. రోధురోధు విరవి, రోధముఁ జితాసురావరోధ మధికసం
బాధముఁ బృథులాంగులొ, స్నేహముఁ గపియూధ సుమతేభుర లెనురక. 52
- చ. కనుకొని విస్మయంబున ప్రకృపలు చూచునుఁ గ్రమ్మఁ గీతవా
హిని దరిఁజేరి రాఘవహిపతి నారయుచ్చు వేళ న
క్షమజులరాధివాగుల దిశస్వవిరోధుల సాధులక జగ
జ్జనమతవాదులన్ వ్యాకరిమనుల వారి విభీషణానులక. 53
- క. రాకలు వేగులవారల, గారలయు నగును నేచి కపులెల్లకు ద
కృపలు లెలుఁ మి వారల, నేపు'ఁ బ్రతికొని చనిరి వృథున్నధిక. 54
- చ. తోడ్కొని చని తారకానికరుధ్యభౌగభాసితు దగుప్రాశేయముయూలుడు
నూబోలె సమస్తసాగరమై సంతకంబులం బ్రజ్వలెల్లున్న యన్నరేత్రుం గను
గొని సభక్తిసాస్త్రాగదండప్రణామంబు లాచరించి రాక్షసోత్తమలం గానిపించి
మహాత్మా వీరి లక్ష్మనై స్థా గ్రా స్తేవ హృంబు పరిశ్రమియ రాకలుచారులవార
లు గానోపుదు రిప్పుచకంబుఁ బాచ్యు నొనరింతుమే యని పలుకునిజయోధుల
వాక్యంబు లాలకించి కరుణాకరసా గ్రు దగుగానుచుగ్రంతు తగ్గని వ్యాధించి
వారి గాంచి 55
- క. ఎవ్వరపడిన చచ్చిరి, రెవ్వర మీ శేషులక నేతెంచిరో
యెవ్వరు ననికెనికలు, నెవ్వరిలా దెంపుడి యనియ సస్మితుడై 56
- లే. నగు మొగముతోడఁ గారుణ్య మిగులవో యు, రాముఁ డీరిత నడిగినఁ బ్రణతుఁ డగుచు
భక్తఁ గేలాడ్మియిట్లు వచ్చి, నొక్క బృథులుగొ గొప్పణుండు విభీషణుడు.
- చ. కవిమతికి రి యెను దళకంధరుసోదరుడ న్నగం
త్రవము వీరు వీ రనుమతింప భవచ్చగణలు వేడి న
దవుచును నిద్రపుణ్యజనతాంచితభూరి గడుఁ కలిర్పఁగా
నవు నని యచ్చుఁ బాసి భగద్రులు గొప్పగ నిండు వచ్చితిక. 57

- క. రాముని నొరిచి సంక్రాంతి కృత్యము జేయఁ గలెను కను
క్రామణి కళలుపాఠము నీ, రామశివోపనిషత్తులు కను హితములు నెప్పడు. 59
- చ. బుద్ధులు నెప్పు నెప్పుడవు పొమ్ము మౌనము మోయుక కిట్లునం
బద్ధపుకాట లాడెనపు స్రాణము లైకఁ ద్యజెందుఁ గాని యా
తొడ్డితఱి తూల మత్తనసమున్నతి నైచుట యెట్లు రావణు
డిద్ధులలాఘ్యుఁ డేల యొకహింసకు శృంగారులు చేడకున్. 60
- క. అని నెలువవాడి పరిభవ, మొకరించిన నతియొద్ద నుండక నిన్నుం
గని కొలిచి బ్రతుక వచ్చితి, వనసుమతీ యే విభవశాఖాపంథక. 61
- లే మాటలకు నెల్ల నోయి ముహూర్త మిత, లే యాతనిబ్రతుకునకై కడంగి
యొత్తి చెప్పఁగ నీరగ మెత్తి బిట్టు, కాం దన్న నెవరె లెట్లు కాలదన్న ! 62
- చ. అని సకరుణులుగా వాక్కుల్రవ్వులి సకుస్తలు నెఱిగింది భవశృంగారాటం
గలిపిగొని రక్షింపు ము ప్రాప్తింబి రాముం దలంచి కలఁగింది కళలకెస నిరీక్షి
చుట ను. 63
- క. పగవారిత్ముఁ డిరుడుం, లగవాఁ డరుఁగాక యెట్లు మైత్రి యొక్క
దగువాఁ డరుఁ గను నిక్కొర, దగువాఁ డరుఁగాక యని తరుచు లెల్లక. 64
- లే. అంత పానుచుండుఁ డితఁ దలిఁగారుఁ డింద్ర, తద్విధానాస్త్రనిహారి జిగ్గెనున్న
పరుయమున రావణునిచేత సమజుకుండ, నితఁడ కాఁడె నన్విడిపించె నిద్దబుద్ధి 65
- క. బారి తరఁ డనుకుఁ డేల వినితాత్ముఁ డెవ్వఁడును నిరాహుఁ డెల్ల
బారిరి కను విహితని, చేత మగుల వలచు నిది ప్రసిద్ధత యనుక. 66
- క. అనిలకుఁడు నుడిచినద, లనుకూలము లగుడు రాముఁ డయ్యకుండు
గతుఁగొని యభయం బొసఁగితి, ననుమానం లేల డాచ నకుడె మృతఁఘా. 67
- చ. అని నెవఁగఁ బల్కి యితఁ డానరుఁడైన గవు గిలించుచు
నివ్రతు మిశోధితముఁడవు ని న్నరణించుట వింత గాదు న
న్న కళలులు చేడివ జగత్త్రయవాసులు మెన్న రావణు
డునుమక తక్కుదు నిమిల దుర్మతికి శృంగారి వధ్యుఁడే. 68
- చ. అని యిద్విధంబున వధయం బొసఁగి కృపారితోకుఁబున. 69
- క. కలువకలుషితాత్ముఁడు మొక్కఁడఁ డగుభగవద్రజమ్మ గాయము నెలిమ
క్కలు నేని యతనిపదవి క, కలువనుతీ నిన్న విధుని గావించు దయక. 70
- క. అని యొనిఁ గలిపిగొని యా, తుమగ్రుల గారించి తవృథులున క
క్రమం బలపగాత్రమానులు, యను ముదము నొందుచున్న జేత నిభృతుడై. 71

చ. హనుచుండుం డిట్లుయె.

12

చ. కరము దుర మ్మొనర్చి దళింతునికంతయు లూడ్చి తర్సనా

దయఁకు వానియేలెడుపదఁ బాసగూర్చుట యెంతపెద్ద నీ

కరయ విధాతఁ గా దని తదంతరితాశ్చరిసర్వితోకను

సిరివిభవము లాత్రులఁ జేర్చి గ నోపుదు నాత్మమెచ్చినన్.

13

క. అని విని భవర్సహాయాబున నాకుం గడఁగి తీర్చు బోలని కార్యం

బసఘా యొక్కఁడు గల్గునె, యని యతని నెచ్చి రాముఁ డభినందించెన్.

15

చ. తదంతరింబున సుగ్రీవాదులు రామచంద్రుఁ గరుణాసాంధ్రుం డనిపొగడిరి

ఘండును మ త్రిచతుష్టయసహితంబుగా సునోషి చె నంత రాముండు నిజాంత

గతంబున.

15

క. అంభోరాశి గభీరము, గుంభితప్రకాశజంబుఘోరము విపులా

జ్ఞాభితపివారము సద్గంభస్థి తీని నెట్లు రాఁటగ నగునో.

15

చ. అని కించిన్న మొలితలొచవలొచమండై.

14

క. తుష్టి నాదధిఁ గొల్చి తదుపఁదిప్తసరణి గపికలంబుధిన్నుడిపి వనో

భీష్టుఁడ నడసెన నమచఁ బ్రచ్చాప్తహృదయఁ డగుచుఁ దలపు లిగురెత్తంగన్.

క. అంఘుఁడు తుని యొకఁ గాఢ చిరిపఁత్రతాసనాసితనా

హారాచన్యహరివిహరింబులు మారి జలధి నారాధించెన్.

19

చ. వతీయు భక్తియుక్తి మాఁసంబునఁ బయో, గ క గురురుపతీవి రామభిరుడు

భాత మేకముఖులు గావించి సచధిక్ ప్రాధి మెఱయ నిట్లు ప్రస్తుతించె.

20

క. సరితోఘంబెల్లను దమ సుసుడ వగు నిన్నుఁ జేరి సమ్మోదించున్

దరణీస్థి భవదయా, దరణంబునఁ గాదె నిలిచెఁ దలపోయంగన్.

21

చ. నీన సుకుణరత్నాకరుడవు గలభీరుండవు కవిశాఖనీయుండవు సహాయుడవు భువన

ప్రళస్తుండవు నని వతీయు ననేకవిధంబులఁ బ్రస్తుతించి కరికవలంబులు ముగిరించి.

చ. మలి నాడై గరుణించి యాతనికు నన్యాయు దోప న్సరి

త్పరి నాడైయు నిర్వహించు మనుచుం బల్కాఱుఁ గీర్తించి యా

నరుడైన గరుణించి రాముని బాన్యావధం గనం బో డపాం

తతి నిగ్గంధుడై యాలఁ ది చు విబధుల్ వైవై ప్రసంగించుగన్.

22

క. ఇటు పొగడి బెది నాకర, పటుకున నాక్షత్కరించఁ దలఁచఁ దమచు ను

త్కట రోషవీక్షుఁ డగుచుఁ గుటుమ బెది సల్పి ఘోర కార్యకథయిడై.

23

- క. శ్రోతోక్షేత్రనోబాతుఁ డగుచుకొనురాస్త్రముంబూని య
పాపహారి మాంప నిష్కరకృతప్రారంభుఁడైన షోభా
బిధి న్నానె నిమండు తారకలు పృథ్వింగూత మల్లోకము
ల్పాశం జెందె గులాచలంబు లారగెక ప్రసన్న జతుర్దిక్కులున్. 84
- క. రిక్తాశ్రయంబున కట్ట వుట్టుటయొక బాధస్సామి భీతిం గడు
స్వస్థానంబున రామన ద్రవదక్షిణాకాతుకాదుత్తప
ద్ధృత్వాశ్రయితి నొందె గాని పటుభక్తి క్షేపకుమన్నాడటం
చు న్మహావీర బోవఁ డయ్యె జడరాను ల్సానుల న్మృత్యురే. 85
- క. ఇన్ద్రబలుఁ బాడము భయాతరేకంబున. 86
- క. బడదాగ్ని చేడికి న్నిడి, చడియెనునే నిపుడు రాముబాణాగ్ని గడు
జడనె యని యరినిఁ జాడ, న్నెడలె బడప మాంసంబు వేగిరపడఁగె. 87
- తే. వెడలి రిసురితి మూర్తిభఃంచి జహన్ను, కిన్యకాగౌతమిమాఖ్యమాన్యమలు
మూర్తిమంతంబులై తిన్న మునిసి కొలువ, కర్ణసాగముకంపకసాధి, జేరె 88
- క. వెలవెల బోవుదుఁ జనిరా, మలనచ్చరణయుగము ను మ్రొక్కె విసిరిన్
జలనధి వచించె నృపరథ, పలుచువారలము కలఁగె బడమె యలిగింక. 89
- క. ఏ దెలియ నెరివాడె ను, హీనుహీన్యవరా భవన్మహిమ బ్రహ్మసురే
క్రావణ నెలుఁగరు క్రున్విశేది మదపరాధ మాత్మఁ బెట్టెను మంకిక 90
- క. ఈ మిదిధి నెట్లు రాఁటును, నో యని రిలపోసెదే యవపు బుధవిలున
శ్లోకముఁడ వహేయుఁడవు వా, రాక్షసాశ్రయ నీవు మార్గ మడుగఁగలయునే. 91
- క. కట్ట యూగతి వాడె, గట్టబుక రహింపనేల గట్టం జెట్టం
గట్ట యొకఁడు కట్టక పొద్ద, కట్టిన మార్గంబు నన్నుఁ గడవఁగ మిగిలె. 92
- ఉ. నేరువు గట్టి రక్కసులఁ జిల్చి నిధింపఁగ నే-తోడ నీ
వీరటి నేను మంచు వచియించి సమగ్రుఁ డవృత్త, డైన
జ్ఞాతకతూహలంబు, నికాచాకారుల నిభుక్షుసం
జాతులఁ గూల నేనె మనుసాగక ప్రేమఁగఁబూను కోచేక. 93
- క. అశ్వుమాఖుబాణుండు రిదఁలెరఁబున నిజనైనికుల వారొకఁచి కార్యదశానిరూప
ణంబుగా నిట్లనియె. 94
- ఉ. గట్టబుఁ జెట్టబు న్విటిది కిఁధిఁయిం బడచైది యడ్డుగా
గట్ట యొకఁడు గట్టిన గుఱుబున లంకికుఁ బోయి రావణాం 95

౪. తత్సమయంబున.

108

క. అంగస్థానధారిణియై, భాంగఫలప్రక్రియాబ్రహ్మాండంబులచే

తంగోజులు విశ్వమూర్తిక్రియం గాలికొడుకు దనర్య నధికాదులచేక.

109

సీ. ఏఁ గుంభకారుడ నివె కుంభము లటంచు నిరుగేలఁ గొండ లొక్కరుఁడు దెచ్చు

నేఁ దంతువా ముడ నివె యంతుకము లంచుఁ గలుకుత్రాఁబలక లొక్కరుఁడు దెచ్చు

నేఁ గృషీరలుఁడ నిల్లివె నాలంబు లటంచుఁ బజవైసఁద్రుఁకు లొక్కరుఁడు దెచ్చు

నేఁ రథకారుడ నివె రథంబు లటంచు గిరిశిఖరంబు లొక్కరుఁడు దెచ్చు

నొకొకరిఁ జాచి మెచ్చక యుల్బుమొజ, నవ్వులాడుచు శతయోజనప్రమాణ

సేతుబంధనిబద్ధప్రసిద్ధహృదయ, వర్తనసూర్తు లగుకపిమూర్తు లంత.

110

తే. లంకలో నన్నఘోరసాలంబు లిట్లు, నలుకు మనరీతి సాలము ల్విడిచితింతు

రసురగోత్రభవన మిట్లు యాచరింపఁ, దీలు నని గోత్రముల త్రవ్వి తిత్తు రొప్పు.

111

క. తమకెదురువచ్చువనగో, తమాంగముల మున్ను చేడ్కఁ దమతెచ్చి గో

త్రము లిడి నిలిచెద రథక, ప్రమోదమున భారవసానభర ముడుగఁగెక.

112

ఉ. భూవనితాకచామ్రలనుబోలు యురోదకచంద్రశార్దూలగో .

త్రాలలిఁ బట్టి యాడినకలంబున సంభవ మైనయట్టి పం

కావనాకృతి లేక వివలాత్మత నొండఁగ నేమొ తగ్గవం

గావలి యుల్బుమొజ ననయంబు వచోదధి నీఁడలాదిటల్.

113

తే. సేతుబంధనీక్షాద్రసితివనోబు, బాతు లగుకపులకు భాస్కరాశపంబు

గలుగకుండఁగ నీరఁద్రగిలఁ దనర్య, బ్రలభచరైవ్రయానికపంక్తి చదల.

114

౪. ఇవ్వెభంబున కజ్జకంబు లగు నమ్మహాబలు లంగగోన్ములంబులు గాకఁచట విత

గాక యుండఁ జట్లు లోనోనలు డగు లుడు భుజనఁ దిలఁబుగా సంభవించిన

తిశ్యేకుబంధం లనవియోగనకరంబు గాకుడియు ననవియోగనకరం బై వనచర

గవనానకులంబు గాకుడియు ననవిగవనానకులంబై పుణ్యజత్రానకరంబు

గాకుడియుం బుణ్యజత్రానకరంబై నను చ్చాగ్నిభిగఁబు గాకుడియు నను

చ్ఛాగ్నిభిగఁబై రవఁ త్కృణఁ నధికమంబు గాకుడియు రవఁ త్కృణఁ నో

భిరావంబై పంచదశవలనమాప్తం లగుటయు

115

౪ గ డ్ల జలంబులైకెక డెడ్లకొడ నిలెఁది పృథ్విగలదే

ఁడ్ల గలకకపు లొకటి, గడ్లగదికె యనచి లెఁబఱచునలెఁకె.

116

౪ నలఁది డర్మి వెచ్చి నవక్రియనందన చారిభుక్తి భా

స్కా గ్రహభ్యుంకె గా ప్రసాదవృదు క్విద్యస్తేఁ జాచి దు

- మగ్గరముగ నప్పయోధి నొకకట్ట యొనర్పిలి రీతులంబు ను
 సిగ్గ మయి ముజ్జగంబులఁ బ్రసిద్ధికి నెక్కడఁ దె వ్యకాలమున్ 117
- క. అనఁ గవులు భరదశఁగ్రహముఁ గాక కను న్నరుద్రమున నేతు వొన
 ర్పను మావళులె నీవున, మునఁ దలఁచికార్య మది ముహుళుడు కాదే. 117
- చ. అని సన్నుతించి రంతి నంతర్వత్తాతంబును దశముఖుఁ డెఱిగి కలగి శుకసార
 జాదిమంత్రులతో మంత్రాలలోచనంబు గావించి లంకాపురంబు సుగ్రీవంబు గా
 వింపికొని యుండె నద్దిరసావసావంబున. 119
- క. నూత్నమతి న్నమరాశిఁ బ్రయత్నంబునఁ దాఁచికొన్న మూలంఁ బోలె
 వ్రతాక్షరంబు నంబర, రత్నము లొగొనియె ననఁగ రగి గ్రుంకఁ దగన్. 120
- చ. ఇట్లు తువలయర్థధాకరకరగ్రహణంబు చాలించి యుండు శాంతుం దగుటయు.

—: సాయంకాలాదివర్ణ నము : —

- పి. పదమత్రికారసానిఫాలభాగంబున పవరంబు కాశ్మీరజన్మ మఁగ
 సంపుల్లలోద్రక సానుపమ చిత్రాస్తమహీధ్రగైరికధాతు వఁగ
 రవిరథపతనకారణవిభాజితసరస్వత్యధ్యబాదబసన్ని యనఁగ
 బ్రాహ్మణాన్యోద్దకబాణప్రభిష్టచంద్రేన దేహోద్యోశిత మనంగఁ
 గోకనదపద్మరాగబంధూకలింబు, శుకముఖాశోక తామ్రంకుశంబసత్ప్ర
 వాళసురగోపజతుచక్రవాకపక్షికాంతి నిరసించి సాంధ్యరాగము రహించె. 122
- తే. సాంధ్యరాగప్రభుచ్చవి సాగరోద, కంబు కీలాలపద్ధతి గాఁపింపఁ
 జెలగి యునులు లోద్ర క్తనేర నేతు, దోచె రన వొప్పె నిరులు ప్రహ్వచేత. 123
- చ. అశుపదుఃఖపంకమలి నాంగలతాఽపరిశుద్ధ యైనవా
 ననవనజంబు వాడఁ గరిక స్తవచక్రము బుబ్బువీడఁ బ
 ద్విని వివసఁగ్రహం బతువ తించె మనోజశిలీమఖాహతు
 ల్లినిన నోన్వితే కవుఁగదా యిమఁదా సి నదోవ హేతువున్. 124
- తే. విష్ణుపద మనువిఖ్యాతి వెలయుచుండుఁ, గాన నయ్యెడఁ దోచునఖంబు లనఁ
 గప్రమతరపద్మరాగప్రకాశమాఁ, తారకంబులు నభిమన బూరితిల్లె. 125
- చ. అంత నొక్కంత సేపుఁకు. 126
- తే. రాజు చనుదొంచుచున్న వార్త విని త్రుమ్మరాంగన నివాసనాంబుజ మలమిఁకొనిన
 భ్రమరకంబుల నెగయించి ప్రబలెననఁగ, తీరకటులువాపిప్రాగ్గితచెన్నమీఁత. 127
- క. పనలు తువలయును రవిచే, నవయుట విని యయ్యకనేచనము నేతు గుధా
 నరకలత మెంతయు న్నను, మవిధాత్మ డెత్తె నన హిమాంకుఁడు వొడిచెన్. 128

- క. త్రిదశశ్రవితవ చుగు తస్యైవరాదోదయ మగుచు నధిక రాజీవ
ప్రజము ముడింగ భువనముల, భుజంగవిలసన మదంగఁ బో భువనములకా. 129
- తే. ఇట్లు చంద్రోదయంబైన నెల్లదిశల, వెన్నెలలు పిడి చల్లినవిధముగాఁగ
దెలియదుంగులు రజరిన నీరు దోప, నిండికొనఁ గపు లెంతయు గుడుమిటి. 130
- చ. హిమకరదీధితు ల్లింక హేమమయం బయిపోయె వార్ధిలో
ఱుమపయివీచు వీచులనహయమునం జనుదెంచు మించుచై
త్యులవహమానులెలు మలయం బులిసంబుల నేకుబంధన
శ్రేయ ముదుగంగ భావసమరస్థితు లాకుచు నిగ్రఁ జొక్కఁగకా. 131
- ర. చానుచుదాదులును రామలక్ష్మణులమహాయశంబునం బోని యప్పుడు వెన్నెలలైట
నారాజశేఖరుం బరిచేష్టిచి నిద్రానుఖం బుభవి చి రంత.
- క. ద్విజసత్ఫలాష్టి జెఱిచిన, కృతనము సచ్చక్రనిరతవేదాపటుహే
కుజనితదోషము రాజా ప్రభుఁ జెఱిచె నన నిందుఁ డెల్వభానుం డయ్యకా. 133
- ర. తదనంతరంబున. 134
- సీ. తారాపథాంగన చాల్చుతారావళిఁ గనుపట్టు నాయకమణి యనంగ
జారవోరవికారకారెన్నె సాగులు నటుగిలు నడిమియనావధ మన
నామహిమప్రాకటపూర్వదిశాశాఖఁ దగు గుఱుచ్చం బనంగఁ
గమలారికరలిసకా నమ త్యుసవెడి యద్రథునీచరద్ధంప యనఁగ
మిత్రుఁ డగుదెంచుట సహస్రప్రములకుఁ, బద్మగర్భుఁ డెఱిగింపఁగఁ బరిచేష్టి
నిర్మలేఖ యనంగఁ బ్రాగ్భాగమునను, వెలసె సొంతయుఁ దెలుచెక్క చేగుఁజాక్క
- మ. అనినీబాగము వాగ్ధి గట్టితిని లెం దాలస్య మింకల యో
యనినీబాటకులార! యంచు నవనీబాగు ల్వటి నేత్రము
న్నవనం గోకిలకేకీరము ఖవానాపక్షిసంఘాత మొ
క్కిలిది న్నోయె చిరాలకుంగపటు కాఖాశాఖికాగ్రంబులకా. 135
- ర. అ త. 137
- క. ఉదయగిరి చుండె ననఁ గం, పాదవి ప్రాగ్దిశ వికస్యదుకయము రక్త
చ్చదమై ప్రతాప మాకృతి నొదవి యరుగుదెంచుచున్నదో యన మెఱసెకా. 138
- ర. ఇట్లు లోకచక్తరాన్లోదయంబై భువనచక్తరుం దుదయించుటయు. 139
- ఉ. అ తకమున్న రాముఁడు సహసుతాఁ డెక్కటివోటివోన ని
ప్రాంతము నొంది కృత్యుల నన్నిటిఁ దీర్చి దినేంద్రపుత్రుఁడు

భాంతకవాయుఫలములు భుజనాధనుషేషణముభ్యుని

క్రాంతుల సేతుద్వధి ఖిద్వినివాదుల గాంచి యుట్టువత్.

140

క. దేవానుగతు లేకీభావమునైన నిట్టి పని యుననింపం

గావలతులె యుద్ధి మహాగ్రావములు నిల్చు నిరు కపులే తల పక్

141

వ. అని మఱియు నేకవిధమధురవచనముల న్గించి కాగ్యవచనములు ప్రసూగించి 142

క. గర్జాభీరుపలాశవాగ్నిహితలం కాద్యీపము న్ముంప ని

న్యూన్ల ద్వాచుతరంగ వానరబలాంభోరాశి దుర్విన్యవ

న్విరేక్షుస్థితి సేతుట్టలు చది న్విక్షిప్తః డీ రంచు స

భ్యస్తీమూలవపులానుః కగుగ్రావానుః దామోఃః 143

143

చ. అవపునుః బావనిప్రయులు లాతనితో భరవీరు సేవై

దనుజలమీది గలియును దాకం నేర్చునె యుద్ధ యాత్ర కీ

వనుమతి చేసివచ్చడ జయవహ మైవయచూర్త మట్లు గా

పుం నెడనేర కిప్పుడ తవుం జర లకపము న్మహీశ్వరా.

144

వ. అని పలికి యుమ్మహామోధు లామోధవంబునకు నూల్కాల్పుటయు నక్కపి

యూధులు యూధ వాధసవాధులై విబుధవమాధిసీధానంబున గండు మిగిలి

రాణానికాకకోదయంబునకుం బొగు నీరాకరము ననుకరించి పొలిచి నెడలు

నవ్యరసః బునం బరస్పరాహ్వనినవంబుకు దేవకుంకుభిధ్వంబుకు జలధితరంగ

విరావంబును నేకీభవించి దిక్కులు పిక్కటిలై నంత రాయలత్ములును వనచర

స్కంధస్యంద వాధిగూఢులై సప్తజిహ్వకు ద్విఘటంబులు చాల్చినచందంబునఁ

బ్రతాపం బిఁ మే నైవిధంబున సేనాయుధ్యం బలంకరించి మహాఃపిరీరపరివృతు లై

వశకగుం దగుభాగరునకుం గంబులు జోడించి యంబుడిం బూజించి ప్రార్థించి

యాంగికంబు లగు శుభ్రవిమ తులులకుఁ జిత్తులును హృపరామత్రంబు లగు

చుండ విధిమంబుకు మంత్రచతుష్టయసహితం దై యంతరిక్షమృగంబునం బఱచేర

సేతుమాగ్ధ బున లంకాపురాభిమాలు లై వశువం దొడంగి రయ్యెడ.

145

1. మోకెదురవచ్చు దనుజానీంబుల యుమ్మ విరియు నిజ మిట్లువన

ట్లాడలిఁ దరంగంబు ల, నేకంబులు నెడలి నిలుగు నెదురఁ గపులవత్.

146

2. అంబుధ్వినుభయపార్శ్వంబులఁ గడంగొని డికిఁ జిత్తుడను నడుచువారు

మేరమీటి జగంబు మ్రొంక పాధోధి నిలుచు బ్రబం బని తలఁచువారు

జలనిధికుక్షి నికాచరు లెట్లు వసిందిశో యనుచు నూహించువారు

మేటికడలి యభిమేఖలామేఖలాకృతిహించు చని తరించువారు

- వర మొకయు లేక సాగరములోన, నీచులారుచు నేరువు నెక్కువారు
మించి చనువారు బల హస్తించువారు, వైకిపు లాహవాపేక్ష నరుగునవుడు.
- క. ఇన్విభంబునం గపించుసాగరంబు సాగరంబునై మరవడించి చనునప్పుడు. 148
- క. వారిధిరంగుళికగ, వారంబుల లెక్కనెట్టరన్న ధరణి నె
వ్యాధిఁ బలగచమూని, సారము గణింపరమ్మఁ జాతుద్యముఁజా. 149
- చ. అని భవరు బ్బులింపఁ బలగొఱు మమోఘరములు మూఱఁగాఁ
జనిచని వార్ధి భేయము నిశాచరహేయము లంక దవ్యలం
గమఁగొని క్రోధఘూర్ణితముఖ, బగుచుకా వరిఁ జేరి రాక్షస
ధ్వని విని యంత నిర్భయఁ బ్రవిరాజణకేలిఁ నరసహాయముకా. 150
- చ నిలిచిననేఁ గాంచి రరణిప్రియపుత్రుఁడు చేయు వీచి చే
రణుఁగున లంకమట్టు దిగుఁ దింక భయం బొకయింతలేను నా
బలిహులు లన్ని కాటకులపాలకుప్రాణిఁ బోక నొక్కట
నెవ్వరుదీ యెక్కి దున్నతమనెలము సద్విటపీచికాలముకా. 151
- క. ఎక్కుటయు నమ్మిభగవానంబు ధరాసమం బయ్యును నప్పర్వతంబు సాంద్ర
కాననసంయతంబునుఁబోలె నయ్యరసరంబునఁ గల్గులు. 152
- సీ. అరివినిశ్చేద్యమస్థితరామాయవ్యాధిబంధక వాటరతులు గలిగి
పుడుమోగదంభోశ్యభిన్న కుంగోదద్యుక్తపుష్కరమద్యములు గలిగి
దమజనసత్త్విత రామపాపాణయంత్రప్రకల్పితగోపురములు గలిగి
శిఖరసగ్ధాపితానీతూరి శాఖర కాచకలసాలగణము గలిగి
యగ్రతాణకాణాసనయోధవీర, బృందధనధాన్యపూరితసేభ్యంబుల
కరింపమందితయంత్ర సంత్రహనిశాచ, ప్రమాషితఘోరదుర్గములు గలిగి. 153
- క. భృంగాకర్షిత మదయా, రంకపరవజరపరిచానితముగంధశ్యా
కుంగరథవీరభటనే, నాంగచతుష్టయము గలిగి యరులితధంజన్. 154
- క. ఒప్పుచులుకు లంకాపుర, మప్పుడు వీక్షించి ప్లవగు బధికాత్మునకల్గం
బుప్పులిల దానియట్టు, గట్టికొనిరి ఘోరవార్ధికై వడి నంతకా. 155
- చ. విడిచిననే యుగా దనుబధిమణచుంకరణంబు మూఱఁగా
విడిచెనునేనయు నివ్వియ చేకక నొండెనునే నేరువు
న్నదిచెనునేన పొంగదుమనస్థితో నెసగట్ట నెక్కఁగా
తడలెనునేన యయ్యె రఘువీరు కాళయు సుంతసగులుకా. 156

వ. ఇట్లు లంకాపురంబునలుడెసలం బుడమి యీనినక్రమమ్మునం గ్రమ్మికొనిన యత్తరుచ
రవాహినీవిస్తాగంబు. 157

క. కాపుత్రకన్యాదయపరీ, రాపము వాయు నని తలచి ధరణీపతి నా
ద్వాపరిమిర గా మేమనఁ, కాపటైకుపుటకపటలశోభం దనరన్. 158

ఆ. తె అట్లు లంకయను మహాలతాభవనంబు, నలమికొనిన వనమాలాశన మన
నున్న సేనఁ గాంచి యల్లుబుసంఘోష, చుగ్గు మగుమనుండ మనుజవిభుడు. 159

వ. సోమరసహీర_బుగా వనచరస్యందవావతరణంబు గావించి త్రికూటప్రాంతసమ
వికాలరమణీ_బుప్రకళంబున యోధవీరసహీత_బుగా సమాసీతుం డై విభీషణుం
డయ్యయిప్రదేశంబులు వేతువేతి నిరూపించి చూపుచున్న యవసరంబున. 160

క. కోపాచలాలోచనఁ డై, భూపాలవరుండు లంకఁ బొడగను బూపైం
దూపుల నేన్పక తత్పురిఁ, కాపుల నేర్తు నుభంగి శోభిల్లంగఁ. 161

క. అంత దళాన్యు_గు తదన్వృత్తాంతము విని చింతనొందు తదవసరమున
స్సంఘోషము పెరుగఁగఁ ద, తన్నంతి యగుశక్రజిత్తు రా నెట్టయెఁ. 162

ఉ. ఏఁ గలుగ న్విచార వది యేటికి మర్త్యుల నాష్టరంగుల
స్లేగఁగఁగఁచిబెట్టులి చలింపఁగఁజేసి వధించుఁబట్టు లా
భోగుల నగ్రుఁ డై భువిభుండు హరించెను_ట్లు మ్రోతు వా
రీఁగలు గ_ధనింధురము నేను ననుం తెనకింగ_నేర్తు రే 163

చ. అనునెడ భద్రహస్తండు ప్రహస్తుడు రావణ తోడ నీకుమా
రున తను రెవ్వ రక్కపివయూధుని నొక్కడ మ్రొంగఁ బాలుఁ ద
క్కి_పిళితాకులం గడఁగి కీకుల వాళమునేను_నేర్తు రి
ణిరతరసాధ్యవిక్రముడ వాత్మ విచారము నేను నేటికిఁ. 164

వ. అని బరవసంబు నేని పల్కె నంత సతి కాకు మహా కాయ మహాపాగ్న్య గుహార్పాన్య
దులును బ్రథనసన్నాహసముత్సాహపోషణంబు లగుభాషణంబు లాహి నియు నద్ద
కా_నుండు గండుమిలి భండనంబునకు లెండు లెం డనుడు నద్దండు లగు దండ
నాయకులు తల్పణంబు. 165

సీ. కాలదీమూతనంకాశదేహంబులఁ గ్రాలరక్కములఁ లెక్కఁద్రఁ గూర్చి
కాటాకొండలత్తఁగిడి నిలసిందు కరులమొత్తము లనేకములు గూర్చి
పు_థుఁ నేమ్యోగవఁధరీకృతఁగిభిక్షర్థ_బు లగుతేరిగములు గూర్చి
పరమా_వేగ_బుఁ బరిహాస మొనరించు నశ్వో_క్షి_మ లగుభుములు గూర్చి

భూరికాచాళ భీరికాఘోనినద, మాకసము దీటుకొనఁ జతురంగబలము
నిర్విభంబున సమకూర్చ నేత్రరేగి, యవనియొనినకైగడి = రిశయిల్లె. 165

క. శంకారహితస్థి భట, హంకారములును మదమహోల్కటగజకృ
ద్వీంకారము లగురథకు, పుంకారములుం జెలంగ నైశ్యములోనక. 167

చ. ఇట్లు కట్టాయితం లై రాక్షసబలంబు కయ్యబుననుఁ గాలు ద్రవ్యమందె నతి
యెడ. 168

క. రాముడు సాధుపితై కా, రాముడు పరిహసింపఁ కురాముడు సీతా
రాముడు దర్పితకేత్రుని, రాముడు కరుణారసాభిరాముం డగుచుక. 169

— ౩ అంగముని రాయ బారము —

క. వారిమూడుఁ గుమారుం, బోలి బలకాలిఁ గాంచి భూమివిభుఁ డెడక
జారి మిగుల నిట్లనియెను, వాల ముడిగి గొడుగుం ముఁగెడుబద్ధిక. 170

క. వృత్రాపుత్రపుత్ర జగత్త్రాసుకేత్రుఁ డగు పంక్తికంఠకు దుశ్శా
ర్మిఁ గని నీచు వానైవ్యచిత్ర మెఱుఁగ బల్కు మేకు జెప్పి భంగిక. 171

చ. నాయనుజుడు నేచు గహనంబునఁ గ్రుమ్మరునేళ లానకిం
దోయజనేత్రఁ దెచ్చితిని దొ గతనంబున దాఁ గోప మ
త్యాసుత మైన వానరబలాంబుఁతో జలగాళి వాత్రి యం
హోయును నిన్నుఁ గూల్చుఁగ మహోగ్రత నీపురి కేగువెంచియుక. 172

చ. చురిఁ గరుణోద్భవం బగు తుమాసుఁ దోడ్కొని వచ్చి తప్పనే
సిరిఁ గరుణింపు మంచు ననుఁ జేరినఁ బ్రాణుతోడఁ గాను ను
ద్ధరిఁ దొడరం దలంచిన విధాత్మనిఁ బొచ్చియేరి మచ్చరా
హరి మరణంబు సిద్ధము కటా! రగు నీ బలవద్విగోధమల్. 173

చ. అని యోవాదినచంద్రాబున నేర్పడం బుంకు మని చెప్పి మఱియుం దిగిఁవచనంబు
బుధవ్యసించి. 174

క. బంక విధిమణు.కు నక, లంఠభృతికి నొడగి నిశ్చలనయనినాకుం
బంక జమభి నీరకొసగి, శంకవిడిచి త్రుకు మనుము సారవిచారా. 175

చ. అవుడు నఁగదుఁడు భద్రద్రుహరిం గడునొచ్చి ధీని
న్గని కేరణంబు నేడిటకుఁ గా దిశకెఱుఁడ ముందు కచ్చు నీ
కనుపమ కల్పిపానిరెఱ మైనమనఃగిరి రాకణానుకుం
గన కణఁ బఁపనేల గమఖంబున కేరియు రాయబారిమ, 176

- క. అని నీచనువుఁ డెదురా, దీనతప్పును మిగుల నుని వడిం దక్షణము
వ్యవచరుడు లంక వైకుంఠి కెఁగుని నాశకరధూనుకేరువు నాఁడె. 177
- అ. ప. వివయ మెసఁగ రామవిభవకుఁ బ్రణమిల్లి, యతవియాజ్ఞఁగొని యుంబుమెఱుఁగు
లంక మీఁది టిల్లు లంఘించి పంక్తికంఠరుసభాంతరంబుఁ దఱియ నరిగి. 178
- ఉ. ఇంచుక యేని భీతిని వహింపనిచి త్తముతోడ రావణుం
గాఁచి యుంబు మీఱ దళకంఠర! రాముఁడు రాయబాంధవు
ర్థించి భవత్సమీపమునఁ జేటపడం దగుమాట లాడఁ బు
త్రైంచిన దూర నాటఁ జనుదెంచితి నప్పుని న్యోహింపఁగఁ. 179
- క. అంగదుఁడ భూతిముల కహి, తాంగదుఁడం బటుభుజాబలాంగదుఁడను నీ
వంగద నొదక తెలియ వి, సంగదవయ్య మవీయ యవచనంబుల్. 180
- ఉ. రాముఁ డమృతగుండముఁ డరాతిభయంకరుఁ డమృతాత్మతో
సామ మొసర్చి బ్రహ్మకు నసాధ్యుడ నై మను తోష్యుఁ గాకి, సం
గ్రామము సేయువాడె సుముఖస్థితి రామున కేను భూమిపు
త్రీమణి నీ నటంచుఁ గువలీ చెడనొప్పునె దుర్బివేఁజై. 181
- తే. గీ. లంక నీతిమ్మునకు నకలంకతలి విభీషణు కిచ్చి రఘుకుఁ భూషణునకు
జంకితాతి సవస్థించి శంఖునాచ్చు, కంటె బ్రదుకుఁదెగువొకఁడుగై చెపును.
- క. అని లెగ నాడి రాముండు తానాడి చంద బున నాడుమని యా తిచ్చినవాక్యంబు
లన్నియు నగ్గడించి వెడియుం దిగిన వచనంబులు ప్రసంగించి యంగదుండు. 182
- క. సేదవు కాఁటియుఁ గరుణా, నీ ధు వగుచు నీగతి వ్యచింతఁ బనిచెద
ర్పాంధత చని రామతో, స ధి యొచ్చు మిది మేలు సకలంబునకుఁ. 183
- క. మహిపుత్రు నొసఁగి రాము, నృహితాత్ము న్నరణు సొచ్చి మనటకడఁ దగు
స్వహుపుష్పమిత్రనాశ , మహాహైరింప నెట్లు లగుఁ గలమామనఁ. 184
- క. కడు సంతి గోరి లవం, రుండు దూరిం బనుచ వారిఁ ద్రోవిన మిగులం
జెడుట నిజము ఘనవైద్యుని, గడవెరోగిక్రియఁ బంక్తికంఠర వింటే. 185
- ఉ. నాపును నన్ని క్రోధి పిసాట నిశాటకులాధినాథు న
న్నీవిధి నోర్చు, బలెన్ దళహీనులు వర్త్యు లదెంత మున్ను
ర్యాలిఁ దోలియాడిన మహాబలకారికి నామ లంకయఁ
కావదంబు వాఁరపరిగముల న్వడి మ్రొంగ కుండునె. 187
- తే. గీ. బద్ధి చెప్ప నీకరం బుత్రైచిఁజిగి, బద్ధి కచ్చు నిన్ను బోలియఁజేయ
నని దుర్బలకఁ దిశానఁ ద్రొగదె, బద్ధి చెపు మగయె ధటుతోడ 188

- ఉ. అట్టియడ నృహగ్రబలుఁ డంగడుఁ డిఁద్రుని మన్మఁ డట్లు ద
సృష్టఁగఁచుచు రక్కసులఁబట్టి నఖిలులఁ దన్మృఖంబులన్
లిట్లు కలిల్చి వాలమున బెట్టు నొగిల్చియు మెట్టమెట్టి య
ట్టిట్లు విడిచియు నృదీ ననేకులఁ జంపె లలాసకాలియై. 189
- క. ఇటులు పాలియించి రోహిఁత్కటుఁ డగుచుకా దశముఖుఁడు గనుఁగొనుచుండెం
బటుర కనీ కనఖుండై, కలుకున రామానంద్రు డరికిం జనియెన్. 190
- ఆ. వె. చని నమస్కరించి సకలంబు వినిపి చి, రఘుకులాభిచ ద్ర రాఘవేంద్ర
చేటుమూఁడై బం క్తిరు కు నతఁ డేల, యాలకించు బభృమైనదాని. 191
- మ. కావున ననుమాన బు మాని భవదీయదివ్యని త్తంబున శవధరించినతెజంగున మాకు
నాజ్ఞాపింపుం డని కపులం గఁపిశాని పలికిన మందస్మితసుందరవన వారవిందుండై. 192
- క. రశ్మినిభవీర్ణ వాఙరఁసశ్యసశ్యకర్కశాయతాంగులనతిమా
త్మశృంగ విరాగుఁడు ఖర, రశ్మికులజవాధుఁ డాదరము నిండాకొ. 193
- చ. రవినుతమాఖ్యభూదాపాచరప్రభుస త్తయలార మీర లా
హవమునకుం దిరం బగు ప్రయత్నము సేయుఁ డనంగఁ బొంగి నిం
గిదగుల వాలడఁడములు గేల నమర్చి విదిర్చుచు డ్రుము
ప్రకటని యానకకా క్షితిధరద్రుమహద్భవదుగ్రహణలై. 194
- ఉ. కృష్ణులు తామవిక్రమసమ్మృద్ధులు వానరు లఁది యుద్ధస
మ్మృద్ధులు గాఁగఁ గాంచి నరవాధుఁడు రాముఁడు లక్ష్మణుఁడు ను
ద్విధవేధపాస్తులు ముదలయిన నిర్విరి వెన్న దన్న య
ట్లుద్ధతి మోపారించిన వహోగ్రులలు ల్కపు లల్కపెల్కపెల్క. 195

—| యుద్ధా రం భ ము |—

- కా. పాషణలులు వైచి కూటములఁ దీవ్రక్రైయకా యుద్ధ వి
ద్యమఁ బుష్పతిల నృహిరహము అద్వైతిం బ్రయోగించి దీ
క్షుమోర్కశవాలసంపాతిఁ గనశ్రేయప్రదం బూడ్చి య
ట్టివద్దీతులు గాక లంకపయ న్నవృత్తులు లాటోపతక. 196
- సీ సాము ల్సానసారలుచే రల్చి కూటము ల్లాటవఁకులఁ బగిల్చి
ఃఖములచే వాస్తవములు గోరాడి కరిగోపురముల గోపురము లడఁచి
కాటలు లైసక కాటము ల్విడిచిచి గగులచే వెడలుకర్కసులఁ గూర్చి
యశ్యకాలఁక గండాశ్యము ల్నిండిచి దంతానిశముల దంతములు కటికి

- స్థంధవముల నుడుతరస్థంధవముల, మ్రంధఁ గనుమోది వాసవయ్యదిరాఁ
 తోధిచ్చాదమువతోధిష్ఠాను లరిశి,గీషు లశ్వాకతోషులు కీకు ల్లిలు. 197
- గ. చలము సాధియటము చక్రవర్తివంబునం గలవా గామలత బొది చాహా గారబు
 లానర్చి రంత. 198
- క. మండిపడి దళాసను దు, న్నగులఁ దగుడ నున్న దాదాధిపుల
 స్థంధవమునకు వరూధిని, గంధమిగుల నకుపుఁ డని సగర్వమున్న ర్తికా. 199
- క. వక్రములు విజితి శరణ,లాప్రముఖాలయములం గలవి యాడిరి ప్ర
 షీప్రప్రక్రియఁ దదుచరు, లప్రతిపాతవిక్రమాశ్వుల గును) బెలుచకా. 200
- క. తరసము మెపఱెను మిశ్రా, తరసము గడు మేలుగాను తలపోయిగా
 తరసమృత మది కలహం, తరసముఖులఁ దగుచరులను దలుముఁ దురగడికా. 201
- గ. అనుటయు లేర్చి చతురంగ వైశ్యులులం దలై స్వైయాధిపతులు జ్యోతిబులకు నూలు
 కొలుపుటయు. 202
- చ. నరభుజు లాహవోపకరణులులతో రణభేరితోరుభాం
 కరణముతో మదేభతురంగులులతో రథధ్వజోత్తితో
 నురవడి గర్జితాగ్రములొకొయ్యఁ గోయరి యొచ్చి తాకి ర
 త్రుచరవర్త్యులం బగమ వారుజవర్త్యుల ధైర్యవర్త్యులకా. 203
- గ. ఇన్విధంబునం దలపనుట యుంకెనున్న కట్టాముతం లై యున్న మన్యవర
 బలంబునం బొంగి నింగిదగులు సింహవాదంబులతోడం దాడుటయు. 204
- చ. కరుకరితోటుల న్నుఖర గామణవంతములకా ధరే ద్రము
 ద్దగముల వాలభిక్షముల దంతకుశారములకా ద్వచచ్ఛయం
 కరపరిఘంబుల స్ఫురనికాయము గన్దాని పొంగఁ గ్రుంగ వ
 త్రుచరమానుషులు లతికర్పితులై సమగంబావర్చకకా. 205
- ఉ. మేదశ్వాదము లస్థిఠిగము లిహర్మింబులుకా ఛత్రస
 త్కాదంబులు భేటకూక్మములు జక్రగ్రాహసంకీర్ణము
 ల్కాదండాచులు రక్తవాహినులు రక్షిరణ్యసంధూతము
 ల్యాదోనాథుని జేత మస్తాశిలావ్యాప్తములై యుత్తతికా. 206

లయగ్రాహి.

విచ్చివనవోచ్చియువియచ్చులు మెచ్చగచహోచ్చవగముల్లితేచి తెచ్చియసురాళిక
 రమ్యచులముచ్చులను జొచ్చికడుచుచ్చమువెచ్చువెరుగవ్విగులఁగ్రచ్చుకొనిగిం

బుచ్చి బల మచ్చుపడ విచ్చునురియ లవవు బుచ్చిచన గ్రుచ్చిపడి చచ్చినశవంబుల్
పుచ్చుకొని పాచ్చిపయకచ్చిత తుళ్ళుగిసముచ్చయముమాపజగునచ్చెరువొచ్చెత్.

క కాలంబులు విసరుచు వా, కులముతానులు గడంగి తోలుడు బలముల్

కులశకలములధంగిం, కూలి పజచె న్నాగుడెస లగుచ ముజ లికుచుకా, 208

ద ఇట్లు రాక్షసస్త్రోము నైస్త్రోము నొడి జన్మబునకుఁ దొలంగుటయు, నన్య
నైస్త్రవిప్రభ్రాంతలు సహింపక వాసాన్యధినాగులు. 209

క. క్రమ్యుజ భీకరస్థానా, మమ్మునకుం గొల్పుటయును మహానహచరు బు
క్రమ్యుగఁ క్రమ్యుకొనుచుఁ గో, కొమ్మని తాగుటయుఁ బోయఘోష్యుమ్యుకా.

ద. అట్టి సుదడికఁజ్ఞుం బజసోలెను మత్తదాతానలబులును సోలెనుచుంబులును
గఁజ్ఞుంబునకుఁ గాలుద్రచ్చెను వశయను గలవా బుమానెను పరాదులును నోహ
టించినవారి నిలువిలు దని యుద్దెను నేనానాకుమారు బాహుప్రవారణులు
బూగ్వసాదంబులును, చెకు కధ్యంబులును బుట్టెకుశ్రయంబులును వ్రేలెను కతు
బులును న్నీద మారెనుచేన బులును బాటెను కధుంబులును సురియుం గోసెను
కాశ్యుంబులు గుప్పెను నంబులును బట్టెను గంబులును దట్టెనుకరంబులును గురా
ర బులు విచిగుసానులు శగావంబు లెత్తెను గధింబులు సాంపరాయి కాగ్రుడి
గడు మోనులును మడిగెను సాగ్రులును నొకనికంటె నొకఁడు పదియగుగు
లెక్కుడుగా నిక్రమించువారును లెక్కుచుకుండులుగాఁ బ్రకటించు రక్తపావం
బావరించు ధూతచేతాళ బులును బైమకుండును నోవుట లెక్కనేయక యుక్కు
మిగులుచాగున లెక్కలగు ప్రక్కలును ముక్కలగునమ్ములును దుండెంబు లగు
తుండంబులును బిడిచుకుత్తుడియు కాదంబు లగు మేకంబులును నిపాతన బు
లగుకేతనంబులును శ్రోన్మూలంబులగు వాలంబులును దూలంబు లగుసాలంబులును
కక్రంబు లగునక్రంబులును బ్రోవులగు ప్రేవులును శకలంబులగు సకలంబులును గలిగి
వాలవైవాలంబును మన్దిశనపవ్యంబులు బామకన్యంబులు గీకసమీపంబుల రక్త
కీలాంబునై మహాన్యంబు కాకరంబు నుకిరించె నట్టిమదె దనుజవా రిన్ద్రాగోత్తములు.

దీ అతిపరామఖులొగూఁ సంజాతనా త్కీర్తీశంబు బగుండిగాఁగ

గరితు భవదీనోద్ధతిసాంద్రతరక్తధారాచ్ఛటజ నసంభంబు గాఁగ

నస్తిమాన్దంబుచే న్నస్తి మిదకు చంద్రప్రయోజిత మగలధంబుగాఁగ

జలజాతినిధికంఠరంబుగి వాసుజ్యోతిములు మాలికాక్రమము గాఁగ

సుర్విశూడెను భూతసముత్పిరంబు, చారుతరమగు వాసవాంబు గాఁగ

నానానోద్యానామండపాధ్యంతరిమనఁ, లెడ్డిపెద్దలధారి నొప్పి రపుడేది. 212

- మ. హుయ్యురు దొకకొండ జేకొని చుహూరము కావడై
దనుజస్యాదనవాజివాణభటస్యసూయః గావిపః జొ
చ్చిన భీతికా హాశేషు లాహునిరాశీధూత వేతమ్ములై
చు పుక్తిన్య బాహులు యుద్ధకలనా సుజేసు శుశ్కహునికా. 213
- క. కనిభీగాలితక్పాన్వ, ర్తమలై చతురంగబలవితాపము నవనీ
జనిచరులు కలఁచి చూపుట, విరిపించి దశముఖులకు విరిచున మవియకా. 214
- క. నాతరసాగుల నరవా, యులు నొడవ టిది కనుని నాశము లంకా
పురవరనిలముల కగుశ, కగుకరుణాకపము నవ్వె గాఁబోయిరకన్. 215
- క. పలభోజను లిన్విధము, ఫలభోజనుల నొడవ విధులు లగుట మహా
ఫలములవైః బడి గండో, పలములు నలఁగుఁతి యయ్యె బికింపగన్. 216
- క. అని రమయః తరివగ గ్ని, యనలు మ్మురు హుయః గాలుఁడు నైజులు నరు
ల్లనచరులు సొర మయ్యు, బహువుచు ప్రహస్తునొట్టి ముద్రితరేవ్యుకా. 217
- చ. పరికిన మీరు వోయి నాపాదుగ వానరసాయనం బునం
గులఁ బొలియించి ర దని సకాపమున నైలబడి బ్రహస్తము
ఖుల్లు నిధవాజివాణసుముత్తరముం గొని సింహవాద కా
నాశయరణావూబులు చిహా సుపటా బగిలి ప నుద్ధరికా. 218
- క. చూకృసులు గలసి ధను, మ్మకృతులు సెలంగ రాక్షసబలంబు మహా
చూకృతి నడిపి మురు గరి, ణీ కృతి నేనిరావూబు గ్రొనుపము పగలకా. 219
- క. కడి డడిచి కడుఁ గడలిక్రగడిఁ బా, శకు నాన్లకుగ వాహినియొడం
గనుకొని నిధ బు లరియెను, మకుపముం గ్రోలి తాకి రుక్మవరిర్చకా. 220
- క. ఈకరణి నాకుట యుఁ లియ, లీ. చులు మెఱచు నుద్ధరికా గృక్షచరా
నీకమనేకవిధోన్య, మీకం బొవరించె గుట గూఁడుకొటికా. 221
- ర. ఉధ జుబలంబులు ధనుకాగ్ధాగ్ని ది. పడి యన్యోన్యవిజయనా ఛా పూయత్త
వృత్తి నిర్మగ్నాన బుగా స దడి క శ్వర బొవరించు య్యారసరంబున. 222
- ఉ. దండియగండు చెండఘజ దండుడు మండెను గ్ని నా గదా
దండము ద్రిప్పవై మటయు నాగ నేనిని శేలి నాగ
క్రూడు దకాస్యనూతి విరధుడుగ నేసి మోడుతేం కు
ద్దండత నిండ్రజుత్తు పరితాపము నొండకపో య నవుచుకా. 223
- క. సుపాతిఁ గలిసి యురుశేగ, సుపాత మొప్పుచు, బ్రజాఘుడు మెఱచు
స్సంపుల్లకొకొత్తర, సుపహినుం జేసి రుహజానులు విలుగకా. 224

- ఉ. అంతట జంబుమాలి విషయంబు నడుంబు భయంబు మాలి తా
 సంకట నిండ వార్చి గొనఁజుంబున వారి నమర్చి తూత్రుల
 త్యంతరయంబున న్విపర నక్షత్రాభయం దోరకఁ జాటి తా
 లాతకుఁడో యవంగఁ బరవార్థముఁ దుద్ధతి వీచె నధిక్ష. 225
- క. విష్ణుప్రియకాయుడు మిత్రఘ్నుఁడు మిత్రఘ్నుఁ డవరి దళముఖసహా
 పన్నుము దొరయఁడు నరరాజ్యము వెఁడుపటిచి తరఁడు దాయనిశ్చిత. 226
- క. విధివలంబుడు మిత్రఘ్ను పేరులు నగుటయు నయ్యెడ. 227
- క. నలరథనుల నలరథనుల, కొలఁది బోరాడఁగని నికుంభుఁడు నీలుం
 దలపడ నయ్యెడవుగుఁ గొం, దలపడక నగుంబు లవఁగఁ దాదొక్కనిరనిశ్చిత. 228
- ఉ. దేవపుష్లవంగబలధృత్యనుకూలవిరావు బుల్లప
 స్త్రీవులు దీగ్ధాస్తపరికిరితఘోశరాసన్జ్వల
 గ్రావులు రక్తలోచనశరావులు తీరగతిఁ బ్రహస్తకు
 గ్రీవులు వృత్రవాసవులగేడి యొసర్చుగఁ దాఁకి రాయుచున్. 229
- ఉ. అత్తులఁ గెంపు దోర నిశితాస్త్రపరంపర శ్రేయును న్విరూ
 పాత్తుఁడు లక్ష్మణుం గవితు నాగఘోరత్యులజన్ముఁడు న్విరూ
 పాత్తుఁ డవంగఁ బశ్యతశరాసన మెక్కిడి యొక్కఁగోల నా
 రాత్తును మూర్ఖపుచ్చెఁ గవిరాజి యివంబున నుద్విహుడఁగన్. 230
- క. నలువురు దకువాదీశ్వరు, లలుక శరాసాగఘోరులై రామాన్నిత
 శలరప్రతిమఁ జాటివ, బలిమివలయు నృత్య దధిజ్యరాజాపతుఁ డై. 231
- ఆ అగ్నిశేతు మాగ్ధకాగ్ని కాహుతి చేసి, రశ్మిశేతు బాణశక్యఁ గూర్చి
 కోపమెక్కి యజ్ఞకోపను ప్రఘ్నులఁ, గూలనేనె జంటకొలఁదెసి. 232
- ఉ. తానూ. విజయప్తి మై మనై నరకఃక్రయంబు త
 విజయన్నిధంబు లైవ వాడియమ్మ లేయుచున్
 విజయమింద బండి వాటిఁగలు పోయిచే
 విజయప్తి శేవాప్తి ప్రచ్చెఁ గ్రోతు బుల్బుఁగన్. 233
- క. ద్వివిధులైన నశనిధనుఁ, దవిరశశరవృష్టి గుంసి యాయుకు వానిం
 గుంసి యశనికైరది శర, మును నెగిచె ఘోరభూతనాద్రకరములన్. 234
- క. ప్రతపనుఁ దంగదుఁడు మహానృతు నితవురు బోరునెదలఁ దరుచరతరుం
 పారిపారి విఠితదైన్యస్థిఁ దొలఁగెన్ దయఁ దొలఁ జేయమిదోన్. 235

- క. దర మంతయు లేక మహోదరుడు శత్రుదరమున నుదరమున నిరా
దరుడై నుమేనుడు కృశోదరుని గాంచి చె దైత్యుడౌచ్యుడుగాన్. 285
- క. ఋక్షాధ్యక్షునిపై మక రాక్షుడు రూక్షగతి గలియ నజనితయూఁదా
రాక్షసుర్మక్షచయంబున, నక్ష మగల్పెన్ స్వపక్షవానరు లలరన్. 287
- క. జృంభితఃక్రములు దిశాసంభరితవిరావు లగునిశాటరనాటుల్
క్షంభుడును ధూముడును మద,మంభులక్రతుఁ డోర రమితకోంబులతోన్. 288
- క. అంతకన్నె ధులై న,రాంతక జేవాంతకుల రయం బుడిపిరి కా
లాంతకనిభుఁ డగు పనసుఁ డ,సంతభులావిక్రముడు గవాక్షుడును ధృతిన్. 289
- చ. త్రిశరుడు ఘోరబాణవిరతిం గపిసేన వడంకఁజేసి య
ద్రిఘశసన్నిభుండు నతిధీరుడు వానరపుంగవుడు నై
నకేరభుఁ గ్రూరహస్తగణంబుల నొంచిన సంచలింప క
ప్రీతిభుజం బ్రియాటఁ టపి న్విపనాటుడు నొంచె నవుచున్. 240
- క. కుముదాకంపక గళర, సముదాయంబుల దురంబు చలుపునెడం జే
జముగాడి విడిచి యుసురుడు, జముగాడికి వెలచి పలుచు చాడున్న బాటెన్. 241
- క. ఇషుపంచకమున వానర,వృషభున్ వృషభుం జలింపఁచేసిన జేర
ద్విషుసాగ్రు నోరిలక, దృషదాసారమున ననిలిఁ దెరలగఁ జేసెన్. 242
- సీ. అతికాయఁ దతికాయఁడై చలంబున ద్దభవిసకుల వేర్వేల విశిఖరం
కంబున నొంప సాలంబుల ద్దశకంఠపుత్రుబలంబు మంరితంబు
గాఁ జేసి యార్చి రక్కపిరుల లలుక ధూమాక్షు డు బలువిడి కత్త మవియఁ
దిడికిటఁ బొడిచిన లెదరక కేసరి కేసరిప్రతియండు కీశులార్ద్ర
దూలముల నన్ని శాచరుఁ దూలనేసె, నమితమాయాచి యగుచుఁ దన్నాక్రమింప
విక్రమించిఁ దనబాలు వెగుగుడ వ, శుకునిఁ బడసెనె వేగదర్శ కడునలిగి. 243
- క. సార్వచరులు తన్న విసతి,చురీతిని వాని పార్వార్థులు నిలగ గంధమాదను
మహాపార్వ్యుడు వ్రేసిన నాతనిఁ దరునికాయవినివారింజేసి యారండు నొప్పించి. 244
- క. ఉజ్జనితప్రమడుడు వి,నృజ్జుచ్చూడు శత్రులన్మహాగ్రరఁ గలియ
న్లజ్జిడిచి పాట నరని, వజ్ర! మహితాగ్రుల విమర్షితుఁడేనన్. 245
- క. ఇన్విధ-లునం దలపడి యమృహావీరులసమసమకాలాలున విజృంభించుచుండిరి
తక్కినరిక్కనులు నుక్కుమగుల నక్కపిబలంబు నెక్కదెక్క డని మార్కొనిన
నబ్బులద్వయంబున కద్వయం బగువిగ్రహంబు దహోగ్రంబుగాఁ జెల్లుచుండ. 246

- క. పొడవుఁ దెయ్యదుండు కదియఁది, చదువుఁడు పోనీకుఁ దక్కు చనుఁడు విపులము
 బెదలకుఁడు చెదరకుం దను, మొదలగునుడు బంధయైనవములఁ గడు నిండెక. 247
- సీ. క్రతులచేత మర్కటకీరంబులు గోసి క్రొన్నెత్తురు గ్రోలువారుఁ
 గుంభినీధరములఁ గుంభికుంభంబులు దగిలిచి మొదికి నెఱయువారు
 కల్పవృక్షశ్రుతుర్యులై క్రోతుల విచ్చుకత్తులఁ దలల్ క్రచ్చువారు
 క్షుణ్ణదంబులఁ బృథుక్షుండనంబులఁ బొడి గావించి కథికులఁ గజుచువారు
 ఘోరనారాచముల గుడి గ్రుచ్చువారు, గ్రూరపాలశనికగ్రంబు ద్రొబ్బువారుఁ
 గ్రావ్యుఁ జీరెకువారు జాల్ జావ్యువారు, నైరి యభయబలంబుల ననుగకపులు.
- క. రత్నచయంబున. 149
- క. అమితాస్రవాహినులు శిల్పవహానిటమాసకర్తమాయురశవమో
 నమధేభఃక్రిములునై, యమరె నుభయనైశ్యగ్గమాప్త్యములక. 250
- క. అంతట రాఘవుఁడు దిశాదంత్రుకురిపాటఁ ప్రదక్షిణగానా
 త్యంతరణుం దై దనుజుల, కంఠం బరకు లయాంగకాంతకుఁ డగుచుక. 251
- సీ. మండలికృత మహాద్బుడ గోదండఁ దై చండకాదముల పేదండకుఁడ
 కాండకుల్ ఖండించి కాండప్రకాండ పిచండములైందెంచి దుడి దనుజ
 మండలమఁ దిరిగండము లెక్కిడు దోర్దండము ల్లండి మార్తాండభీమ
 మండలవస్థకుఁ దై పుండరీకభవాంధి భాండంబు లయియె గోదండ రథమ
 ఖండమై నిండ రథమిండి ఎండిగాల్, భండంబున మొండెమ హంపవింప
 మండలపుతుండు రాముండు గండుమగులు, మండె మండె మండె జన్మండనంక. 252
- క. అంగము పెరఁగంగ నుభాపాంగము లెఱవడఁ బూదవి వానుభట మా
 రంగరుంగకేతాంగుల, లా గమ్ముల నృపుఁడు మాగ్ధరాన్ని జ్వాలక. 253
- క. మన్ని గొనవాచుంబులు పడి, రన్నె గొనుగజ బు లారఁగి రతీగడి శేతుల్
 మన్నె గొనశరంబులు నయ్యెన్నెఘోరాణుఁ డగు చహీకుమనుమనక. 254
- సీ. కనుదనికాటవక్షాకవాటములపై రయమార నినుపనాఁసము లెగురు
 విల్వలానిదలల విమతాశ్వకాణ్యభాగంబుపై గదలబులు నినుమఁ
 బ్రకట మాణిక్యాల రక్షిరథిమ భాంబులములపై శిలమ ఖము లేయు
 నానాగ్రూపాదానాఘోరినాభి-దమ్ముల కరసముదయాము నియు
 నిది రవిద్ధ రస కథమదభి శేషు, వామల మీద నాకుగవ్యాప్తి నెఱపు
 నార లటుకఁటి భస్మయర్కాశ్వయ లు, నదికా దెడు లేదని యదరు లెన్న

సీ. కుప్పలుగా నేలఁ గూలిని లభకేతు దండలు బరుభవిశ్రములు గాఁగ
 నుడుగక మడుగులై కడువడి వెడలెను కీలాలధారలు మృగముగాఁగఁ
 దీటుగా నెల్లెడఁ దొంగినముద్రగఁ ధశకలములు సమిధలుగాఁగఁ
 బారిబారివెడలెను భూతబేతాళము ల్లునము శౌండెనుసభాసదులుగాఁగ
 మాగ్ధాబి ఖటాకాక్రమమ్ము గాఁగ, నాగ్రహహవనీ చూగ్ని వాసుభటు
 పశువిశసనలు గావించి ప్రబలి వేల్చె, ఋభుహితకరుండు రామధార్మికవరుండు.

సీ. శూలప్రతికాశమునిశితాస్త్రము లేము నొకమాటు రాజమాభి కడునలిగి
 చక్రసంకాశప్రవత్రాఘము నిగుక్కు బురుషోత్తము దొకపరి కడంగి
 బ్రహ్మకేసస్పదృగ్బాణాలము బువ్వు నొకవేళ లోకేశుఁ డుగ్రశక్తి
 వ్రాసినకాశ దుగ్ధారేషువులు చిమ్ము నొకతూరి నబుధే ద్రుఁడు మహిమగిలి
 కాలదండెదృష్టోగ్ర కాండచరుము, యంచు నొకసారి యకామలమూర్తి కనలి
 వ్రాలి యొకపురి వీసనర్తన మొనర్చు, రాముండు శిగాసనరిజాభిరాముఁ డగుచు.

ద. ఇట్లు చెందవలయుననుబోలె బరాక్రమించు నచ్చూహవరుగరు విజృంభణంబు
 సహింపక తుక సారానుహాకాయమహాపార్శ్వకంపనాపితా వలొకం బరాకసానూ
 యగతిక బావసలు నేసి యక్షయశగధి యగురాశోధి దొడవటుయం దచ్చరం
 బులు లోఁగొని భ గంబుల నందిమరు యు నయ్యామినీచరసుమనలు బాదవ
 డలగ నంజె దిత్నిచయసాంక్ష్యగా గామప్రభా భాసితం బగునభోభాగంబు నవహా
 సింఘమన్నదో యన భూదేవియు సాద్రతిగరక్తధారాపరిష్కయై యుపసవ్తి
 యెడ సామిత్రయు సేవచూగి జాతెబులం గృతీభూంబులం గావించి మించెం
 గుంభినిధరంబులం గుంభిసంభంబులు విగిలించు నాంజనేయంబు నానానేయంబు
 ల నశ్వతరినిచి బుల నశ్వతరునికంబుల శ్వేత్రులు గావించి నంగమండును
 బరువహానానాప్రహరణంబుల నిద్రజిత్తు నంగవి నొందించుటయు నతండరిని గిట
 రించి సమరంబునకు దొలంగెం దక్షిణ యశక్రపినికిరంబును రక్తగులం బెక్కిం
 ద్ర నొక్కిమొగి నుక్క మిగుల మ్రుక్కించుచుండి ట్టుంగదుఁ గేదించి భండనపరా
 జుంబుండై దళాననందవండు దురాలోచనంబున.

251

సీ. అగ్ని సలభవమగునరదలు శరశరాసనకవచంబులు సుగ్రహించి
 ప్రబలెనునంధ కారమునకు మాయాలమంబుతోడ్పడగ రయంబు మెఱయి
 నులిమెరుకలద మెకోయన మేఘనాదం డగచ్యవ్యవగుండు గడఁగి
 దశవదనాంజలిఁ బాశేయంబు విజురులో నేడని విన్నుఁ ట్రాఁ

రాఘవులను వానప్రకరముల భిల్లుక నాయకుల ననేకవివిధ

ఘోరసాయములు గొదగొని పుంఖాను, పుంఖములుగ వీచె బుడమినిండ. 258

క. ఒకదెస వెసనార్చు నృతీ, యొకవైపుననుండి వీచు నగ్రాస్త్రము లిం

కొకడఁ గడుఁ బేర్చుఁ గళాపికలై కపిసేన యుడుఁగ భీషణవృత్తికా. 259

సీ. ఒకమాటు పడినూటులు కటాకు లరుదారు గలివైముఁ గళుఁదొక్కలు నీతుంగ

నోకనిముసుమ్ము మహాగ్రమ్ముగాఁ జిమ్ముఁ గజకుడు చ్యుహితుల కనుజవోవ

నోకచేర శరజాల మురులీలఁ బటుసాలచరులవై నేయు వత్తుములు వగుల

నొకమాటు నగకోటు లొగిమీటు కపినాటుల శరంబులు ఫలంబులగలి నలఁగ

బాపురే కొంతసేపు సమాపుఁ డగుచుఁ, జాపు నిజమాపుఁ బ్రవరులయేపుఘోర

రూపుఁడై మాపు నురవడిఁ జోపు మేఘనాదుఁ డౌతయు మాయావిహారియగుచు.

గీ. దారుణరణంబు మేఘవాహులు గాఁగ, దేహాఘ వీప్తి విద్యుత్ప్ర వీప్తి గాఁగఁ

గలితశరవృష్టి వర్షంబుగాఁగ నొప్పె, జన్మము శక్రజిత్తు పద్మహృతరణి. 261

వ. పెడియె నయ్యుండ్రజితుండు శాంబరికుండు గావున భండనంబునం గండు మిగిలి

ఝంఝానమీరణం బరణ్యంబునం బోలె వానరసేనా కాననంబు నిజాకుగమరుత్ప్ర

భంజనంబునం బడవ్వవంజీయుచున్నం గనంగొని హనుమదాదులుం డక్షతీరణం బుప

లక్షించి వృక్షపృథ్విక్షణీధరక్షేపంబు గావించి విభ్రంశయత్నులై యత్రప్రయత్నం

బున నిబన్ధనంబు ద్వైన్ధంబు నొందవండం దన్యామాప్రతిఃస్థుఁడుగాని విభీషణం

డు తోడ్పడ నోప రక్షించుచు నచ్చేరువగుచు భరణు నొందుచు నిష్కారణంబ

రణంబునం గూలువారలకు విషాదంబు నొందుచుం బరిభ్రమించుచున్నత రాముండు

సర్వగుండె. 262

క. వీరిం బ్రవగానీకము, దీక్షాని పోనీక కది నడిం బోరెను ఘో

రాశారాకరదనుజా, నేకముఁ బోకార్చి క్రోధ మిచ్చుడి గాఁగకా. 263

ఉ. రావణి యేయు మాగ్ధణపరంపర వానర సేన దీ-తం

హావకయుండ భూరిశరము ల్పొగిడించి తవీరుబాణవి

ద్రాక్షణకేలి ముందుడ రాముని రామునితమ్మునిం దళ

గ్రీవ కనూజఁ డేసె విపరీతరియాకృతచాపనైపుణికా. 264

గీ. వీని గోగోచరుడగాక యెల్లదెకల, నాటుకొని యెల్లకల్భవణం బొనర్చి

కట్టు పెజయుడు నైపకయన జాఁగాంచి, హృదయదళకఁగ రాఘవుడేట్టులనియె.

క. కలకల కత్మణ మయ, స్వంజి కెగనీ కకలంబు విజుచుచుఁ దనచే

విలక్షణముకొడి వరకొటా కడక యట్లు కలధకఁగిడు కడకా. 265

- ఉ. కావున సంకయింపఁ బరిగాడు విరించికరంబు వీనిపై
 నేపదఁ గర్ణ మన్న రఘువీరుని గన్పొని లక్ష్మణుండు దు
 ర్భావుఁడు వీనిపై నెరువఁ బాడియె బ్రాహ్మణు నస్త్రు రుద్యరా
 తారలి వీని ధూర్తుఁ బరిహర్తము మార్తర కార్తి పూర్తిగఁ. 267
- వ. బ్రహ్మస్త్రా బల్బునిచ నుండును బ్రయుక్తం బై త్రిజగత్సంహారంబు గావించు నీత్ర
 తోపంబుఁ దక్కు మే నేధంబున నేని వీనిఁ బరిహర్షక రిక్కుదునే యని పలి
 న కాంతుండె. 268

—| నాగపాశబంధన కథ |—

- క. మామాతముగ్రు మెంతయు, మాయం బగుఁబట్లు రామమహిళాంతుఁడు ఘో
 రాయతనూర్తి ప్రభాకర, సాకుక మే నుం దలంచు సమ నును లోనన్. 269
- కా. నాశీకప్రభవప్రద త్తవరగంధన్నూర్తి సుద్యగ్నమి
 జ్యేష్ఠాబ ధుకవిక్రమంకు ముజిగ్మీయం దతిసాగ్ర
 త్యైరా నేకనుభోగ్రదంతభయకృజ్జహన్విరావోజ్జ్వల
 ర్వాన్యశప్రగ్రహబంధపీడితులఁ జే నుం జూచె భూపాలురకఁ. 270
- వ. రామలక్ష్మణుల నాశీకపాశంబుల నాశంబు నొందింతు నని తలంచి యత్తులుగ
 రక్కసుండు 271
- చ. కనకస్త్రా బరివోపి యే ముటయు న క్కాకోదరాస్త్రప్రసం
 జనితాహిప్రకరంబు తోజును మహాశ్రేణ్యంబు సంధిల్లఁ గాఁ
 జని యుద్యగ్గతి రామలక్ష్మణులఁ జంచత్కార్యుతో పేరులకఁ
 దివకృత్వశ్రుల న్నదమ్ములఁ బ్రబంధి చె న్మహోగ్రాక్పతికఁ. 272
- క. బంధించిన నుగుతరళక, సంధానాకన్న తాది సామగ్ధ్యము లే
 మి. ధాత్రి బహు బూ క, గంధ మెడలి పడిరి స్పృశి లగంబుల భంగిఁ. 273
- వ. ఇట్లు నాగపా శప్రబంధబంధితు లగు రామలక్ష్మణులు మేరుమందరంబు లొరఁగిన
 చందంబునఁ గవిబృందంబున హాహా కారంబులెఁడు వ్రాలి రట్లు వ్రాలిన రాజరత్న
 ద్వయంబు. 274
- క. నైవావినిమ్రుఁ దగు లయ, నునునిక్రియ నొరఁగఁబడిన రూఢక్రియ
 భద్రులము భంగి నహివృత్త, ప్రగ్రాతీపుఁడు రామభద్రుం డొప్పెక 275
- గీ. చివ్రత్రాటికట్లఁ జెన్ను దొరంగిఁ, రాజనుకుల దివిజరాజనుకులఁ
 జూచి దోరి రనుచు సోఁఁజుముఁజెలఁతని, పుత్రుఁ దుశ్శరమునఁ బురిఁగిఁబోయి. 276

- క. చెంతం దైత్యులు హెచ్చరించును నరు లేకు న్నహాభీతి న
త్యంతంబున్ భవకారి సన్నుతులు నేను బర్వతాభీతి
ద్వంత్రత్యభిపాటునకు మజ మధ్యానంబు మాటంగ ని
శ్చింతం బ్రోలికి నిట్లు నోయి ప్రతివీక్షించెక కకామ్యుని బిశా. 277
- క. కని మ్రొక్కి కపులు : తీరి, వినిచునులె గనీరు లేల వెఱచె దలిమడం
బుఁగ జేయ మి క్రజిస్తు, దన మునిఁ గాఁ గనియు నేని తలఁక మనమునక. 278
- క. అనిన విని యవ్వశ్రవో గదకుండును-దోదరీంద్రుం గనుంగొని మహాసంతుడై
క. ఏచినశ్రుల సమయ, నాదితి నునీ మహాద మహోకతమంబుం
బాదితి నిలువిద్యన్న, నేచి-క్రియఁ దొల్లి యొరులు నేర్పరె యెందుక. 280
- గీ. కణములొన విఁజ్జిణము మొక కొన బృ, గానకులు దలంక గానకుండ
నహితతామ్రకోటి నహితనాగకోటి, గొఱతచ్చెడి నేమి కొఱతనామ. 281
- క. అని మఱియుఁ లెక్కఁగఁగులఁ దనయుఁ గొఱమాడి జనకతనూతుణికి
నివ్వమఁ డుఁ గామ్రసాత, ప్రశానమైపడి చడికి గాఢువు లయచున్. 282
- క. అని సగర్వంబుగా నాడి. 283
- చ భుజదళకద్యముం దనుకపు గవుఁ డాపుల గాంచి మార్త
న్భజనకోగ్రపావముఁ బొల్పు హరించితి మి క నిద్రజ
ద్విజతుము వీటఁ గాటుఁ గని నెల్లుచు న-తిపుగఁబుఱాని కా
బ్రజదభీష్టఘాతుకుఁ డతిప్రచుదంబునఁ బోయె నవ్వయక. 284
- క. తదనంగిరంబున మన్తు, డేగు ని క్రజిస్తుండును శికివిలాసం బగు నిజనివాసంబు కుం
బోయె పంతఁ గానగంబుల గక్కనులకుఁ గాఁపురంబు నగుల కాపురంబున విజ
యఘోషంబు విశేషం బయ్యె నయ్యెడ వెక్కిరు లగునక్కనులుం బుష్పితానోక
హానేకఘనం బగునశోకనందంబు జని మూర్తిధూసరితాలకపాతవనకకాతతుగు
చ. కళాతం గాంచి యిట్లనిరి. 285
- ఉ. పావని పావనిప్రగుభిపాదపచారుల నెల్లఁ గూర్చి మా
రాకణి సగ్నమాగ్గణపరంపరఁ ద్వగ్విరిఁ దత్సహోదయ-
బోవనికన్న నేని పారిపుచ్చె నిజంబుగ నాత్మలోక రా
మాననివానిఁ గూర్చి మఁ గందకు మింక శుభంబు నీ కగుక. 286
- క. తువని కలం బాగిలెక, వీ వని యోచార్ప మయ్య వివక్షికఁ బంపెన్
రాకణుఁ డభిలషగన్విక్ర వాఁడు డింక మకవనెల రాజనిభాస్యా. 287

చ. అనుపలంకు ల్విషేషువుల నుట్టుచును బెనుయ్యా నొంది య
 త్తరుతరమధ్య నీత విత్తత్రువభీకరుభాగి గాఁగ వ్రా
 లిన దన మాకు గాచాతిఁ జలిచెఁ గడు వసనాజస్థితిక తునం
 దులె విశేషులత్వము నుద్రచించారము గల్గియుండుటకా. 288

చ అనంత మూర్ఖసౌందర్యాభ్యాసము వచ్చి జనాత్మహృది
 చనమునఁ దేన్పు పుణ్యజలకారములు ల్పమునట్టి పుష్పం
 యనఁ ద్రిజటాభిధా నానిపోయి రహస్యవిధిక వృత్తులన్దీ
 వముల నున్న వారని ద్రువమునఁ దెల్పి నుటలెచ్చి నూనమున్. 289

క. తొలిధమున నన్ను సతుల, చావయి యుటఁగించి యాగ్రిలట పుష్పకముకా
 వేవేవలింది యశోక మ, హావృక్షములైన భద్రాత్మజ డిచెకా. 290

క. నిక్కము చింతించు హిరక్కుముఁకుఁ దఁకు నశమె రానువుల ననిం
 ద్రెక్కొండఁజేయఁ నిటువిను, మెక్కడినక్క ముగ్ధాక మెక్కడ నక్కా. 291

చ. అని మతియుగ దగిన వాసంబుల నన్నరయపతిత్రత కప్పుకాకృత్యురాలు మనస్తాపో
 పశయనంబు గానియను డె వంత నక్కడ. 292

క దర్శింకగపాశముల, నోర్చివ్యము నూలి నరపతులు చిక్కిన ని
 ద్దశ్యులగుచు నుంటుంటు, నుర్చియచుచులు నయముఁడనువేళకా. 293

చ. నిజన శబుల కాపద జనించె వానిత నుని చుడెందు నర్యులుఁ డంగ
 దనఁబడినారు చేకఁ గొని నని గూత నగుదెంచు ఖాదోగుభయఁ డెంగ
 దివిజపతుల డప్పి నీర్గుడు కింకరపంపుఁ గన్పు నమృతంపు డుత్త
 విశదతి మూర్తీభరించి గాటుచే నొన్న నన్నునుడెడి హరిభక్తి యుగ
 ఘటల లీలానునవ్యద్రవముల కాను, లక్ష్యముగఁ జేసెచ్చెఁ గల్పమనివనవ
 నాశనముతాతముండు నిజాశమును, వానిల, డొక్కజనస్వస్థనారమును. 294

క. వచ్చి నిజకాంతి నెచ్చు, లచ్చెగువడియూన నజరాన్త్రప్రవాహి
 నొచ్చిన రాము గనినా, పచ్చి విరిచింతు డిట్లు పోగడం దొడఁగకా. 295

ద డ క ను.

శ్రీమృహాభానువంశాద్విసోమా రిపుస్తోత్రం భీమా గుణస్తోత్రధామా ప్రభాధామ
 ధామా జగ్గీశనామా మహాద్ధాను గామాభిమాను సురాంచత్రికారామనీమా సమా
 కాయకామా మునిస్త్వీగ్రామా త్తమా గామ వంద్యమాకాయ నీలాంబుడకాయ సుత్రా
 మగోత్రాయగ్రవేరు సుగ్రాయపోహ కృతజ్ఞేరు సర్వలగులత్తమామా రహోమాధు

రిం ద్వత్వభావప్రకారము బహిషకాన్నిం దీగ జేసెన నీ రాది విష్ణువ వాన్యోగ
 కూడుండ రుచక్రపంచస్వరూపుడ బిభృశబాలయగ వ్యాకములయిన న్నింది
 యున్నాడ వేతస్రపంచప్రకృతలు సర్వము నశ్శేషమునీత్రులులు కాదు పూ
 హింపగా క్రతులు నిక్రతులు నీకు లేచిన దుష్టానుభవంపశ్చైవవాగ్ధంబు నగ్నియ
 టక జన్మకర్మాదులం బొంది కర్మము వాదిన్మహామహాకర్మోక్త ఘోషీస్వనీహోయ
 తాహూ కటుర్భాగవా కారము ల్లాల్చి వేదాపహు నోనరు కాఖ్యు న్మహేంద్రారముఖ్యు
 నికారింది మంతాపృథ్వీధరం లెత్తి కతుక సీరజ్యాక్షు ఖండించి తిత్సూర్యజాం
 జంపి హరిం బలింబత్తి బంధించి మయ్యేమహాబుధ్ ఖలనశ్యధీకారిం గూల్చి వేత్క
 నియించామహోద్విపరీత్యపురేంద్ర భూదేవులంద్రోది తీర్చి లీలయయ్యుండవై జేర
 తిర్వభృతహృదయ వ్యాధకొందియ దుష్టశక్తుహృదయ లోకత్రయారాగణు త్రాణణం
 బుత్రమిత్రాదిసంఘంబులో గూల్చి సంజేహమునైన నీవింకను వ్రామకృష్ణకారంబు
 లక బుద్ధకల్పాన్యధిరూపంబులం నాల్చునన్నాడ వార్తిం గర్వింతుడు రావే కటాక్షి
 తి రక్షింపవే యంచు మన్యేడలం బొప్ప నిన్యేడగా బోషితాశేషభూచక్రముం
 జక్రము నిక్రమం బొప్పగా వైచి యానక్రమం గూల్చి తీర్చిక నెన్నెచి యం జేసి
 తట్టుండెని మౌక్తికబ్రహ్మయః దీనాయువుక్రుదు నీపం క్షీంరానజన్మండు నీధ క్తసం
 ఘంబులో వారమేకాక యేవార మేభాగము న్నేకై వారము న్నిచ్చుఁ గాచియ నా
 వారమే వార మాప్రాద్ధలేప్రాద్ధ లావేళలేవేళ లాత్మన్మహాత్మ ల్భరతూజ గాచింతు
 రక్రాంతము న్నిచ్చు దర్శింపఁ గాలేచి యాకాలము ల్లాలును ల్లీల మాస్యం బరశ్య బు
 కుద్ధాత్మకం జేతుఁ గాలేచియ కాయముల్లాలునుల్లీ సహరాధనాహీనముల్లా ముల్లాభగ
 మల్లీతుఁ గాకన్న మగ్ధం బగ్ధంబు నీవిగ్రహ రాధన లేచి చంచల ముంబుత్తుయ బు
 ల్లకు న్నికృపాపాత్రముల్లాకలాళించు నాయముల్లా కమ్ములే నిగ్ధవం బాలకున్నట్టి యేరా
 ములం బాములే బ్రాహ్మతర్పిర దుగ్రుండవు న్నిర : ఘండవు న్నిర జఘండవు న్నిర
 కాలుండవు న్నిర సత్కరము ల్లీర భూమాన్యధిభూకంబులు న్నిర దివాలురు న్నిర
 యోచార్యుడక శిష్యుడుం గర్తయుక భోక్తయుం గార్యయుం గారణంబు స్ఫురిత్యా
 దులు న్నేవకాత్త్రంబులు న్నిర సర్వమును న్నిర లోకంబుఁ గర్పించెత్తించి శిక్షించు
 ట ల్లీర తుం స్త్వమునక శ్రీరత్నమండలముల్ సాఖ్యమఖంబులక జన్మకర్మంబు
 లు న్నాచుమాపంబులు న్నాబల్యవృద్ధ్యు న్లీల లేచెండు నేకాగ్రముం కావకీవాంత
 రంగస్థమే యైవ నేనొక్కవిజ్ఞాపనం లిప్పుగాచింపఁగా కచ్చితి స్సర్వసామగ్ధ్యకంతుండవై
 యుండియుం గానిచందంబున న్నాకుల న్నోకుల న్లోపలన్ ఘోరసంసారసంబద్ధులం
 జేయు నీవిగతి న్నాగపాత్రులగుండవై చిత్తుట త్యంకముం జిత్ర మిద్ధాత్రి సామిత్రి

కాత్రీరజచ్చునుఁ జెన్నుఁ బొల్పేదఁగాఁ లేదగా నన్నవాఁ డెన్న నిప్పున్నగవ్యా
ప్తి నిల్లున్న నీబన్నముం గన్నలం గన్న విన్నపహాపన్నపు తిన్నరు ల్గన్నరు ల్బన్నున
నిన్నునక భిన్నతుం గన్నవారకదా వీర దాఁకొన్న రక్షింపఁజేగ్రకాతాస్త్రజాత
ప్రభూతప్రభూతప్రకాంతుండ వై యుంటయు న్నికు లీలాపశేషంబ కాఁబోలుఁ గా
కున్నఁ జీకాకునం గాకులంబోలె నీమాఁకలు బోదఁగాఁ జారుచే చాడు నీమూఁల
నీరె లంకాపురిం గాఁపుం బున్న రాకాసులం గోసి వీరాసులం జేయఁగాఁ జాలియు
నోలియున్నావు నీరంబు వాతాత్మజాదు ల్విచారించి కన్నీరు యన్నీరుగా నెంచు
చున్నా ను గన్నా నుగా రీవిపన్ను న్నుఘాతాన్త్రీన దక్షప్రకారంబుఁ గ్రూరింబుగాఁ
జెల్లు న్నెఱు బు జన్మంబు వ్రాసెంబుగా నావద్రాసెంబు వాటిల్లె వేయేల నీదాస
కోటిం గడు న్నేటి నద్వైతంబుం గరుత్మంతుఁ జి.లింపు నూర్క స్ఫరదావానానానా
నం జేసి యాశీఁవప్రగ్రహంబుల్ గ్రహాధీశుఁ గన్గొన్నప్రారేక్షబాల.బులంబోలె
దూరంబులొ నన్మృతకాయుఁడొ వైస తేయిండు గాకవ్యయం బాలరీయూర్తి దీర్పంగ
నేఁబోయెక న్నాభిభాంపు భావింప ధ్యాని కామంబులు న్యోక్తము న్నర్తయ న్రాజ
స.బుం దమంబుక దయాసత్యశాచంబులు న్నాతియు న్నాతియు న్నికటాక్షిపలబ్ధం
బు లి.లైన నీన్న వేదైన న్నాగంబులె తిజవత్వంబు నీకల యర్థంబుకాటా నవత్వాద
కఁజాతిక. బాత క. బాతిప. బాల క. బాతివాళినదా మానిపార్వ ప్రదాయీ సదా యాత్రి
య న్నిన్ను వర్ణించువా రెరికిపుత్రాశ్మకృష్ణా విశ్వయూర్తి నమో రామయూర్తి చిదా
నందరీ దిగ్దీప్తికీర్తి యశస్సుర్తి లోకానురీ నమస్తే నమస్తే నమః. 298

- క. అని నారదుండు వినుతి. చి. దివ్యజ్ఞానబోధశిలుం దగుచు
న్మరినాథుఁ బొగడి వీడ్కొని ల్విసరేంద్రుఁడు మాచసమునఁ బ్రియ మిరురొత్తక.
గా. పాకారిప్రయ భామరు ల్లింప తింపక బ్రహ్మపుత్రోక్తిని
శ్లోకవ్యాకులతి స్సమాహితమనన్ముఁ డై తలం చెన్ ఛదా
స్తోత్రోజ్జాతమరద్విహారిహేమరంతుక వైదికంతుం బ్రభీ
మాకారాహికృతాంతుఁ బాలితగుర్మంతుక గరుత్మంతునిక. 299
- చ. తలంచుడుఁ దన్నెఱుం బనుధాధరకాయుఁడు వైసతేయఁ డు
త్పలిమిరికాఁదినిర్మితిపత్రనికాయుఁడు నిర్వ్యపాయఁ డు
జ్వలసఖసాంపరాయఁ డు సాధువిధేయుఁడు గాఢగూఢపా
త్కులభయదాభిధేయుఁడు క్షుప్రవరుం గనవచ్చెఁ తచ్చిరిక. 299
- ఛ. విద్యుఖగద్గరత్ప్రధరవారము వేతము సోఁకినంకనే
హెచ్చు దొఱంగి పాములు విహీనధృతి స్పృహబంధనత్రయా

- ద్యచ్చతురత్వ మేది సమయస్థితి మాయము నొడవ గాలించే
నెచ్చట నైన పగ్గములు హిత నొందునె యందుఁ బాడఁగన్.
- క. కాశప్రకాశుడై యా, కాశంబున వచ్చు గరుడు గలి ఐని భీతి
న్నాశము నొడవ నప్పక, నాశనబంధములు పునఁ నాయకు లలఁగన్. 801
- క. గరుడపరింగోదయమున, నురగతమొబంధనంబు బుక్కడఁగెఁ గడుం
దరుచరముఖాంబుజులు, పారిఁబారి వికస్థితై లోకముం దెలివొందెన్. 802
- క. మరుదారవణీయగతు, స్మరుదారవ మెసఁగ వచ్చి మది యలరించె
స్మరుదారఁ గనరు సోముఁగ, మరుదారఁగ మరు భూసుతఁ ధీకునకున్. 803
- క. తచ్చి సమస్కరించి నెలిచిన సువర్ణవర్ణసువర్ణుం డగు సువర్ణ సుంఘోని విగతకాళో
దరపాశాలిక ముం డెగురాయుం డనుజనహితుడై యవ్యహాపహం బ్రత్యభిసందన
పూర్వకంబుగా సంభావించి 804
- ఉ. నీ కట వచ్చుటం గను వినిశ్చల మయ్యె మంబు నాగపా
శావహవృత్తి మాచ్చి మము నక్కటికన్ దిరిఁజేర్చి తెల్లు ను
భావన నేయఁజేర్చు నిను వస్తుకమూర్తి పశంగవంశసం
జీవన యందు గన్నుతులు చేసినఁ బొంగి ఖగేంద్రుఁ డిట్లుకన్. 805
- చ. కేవా నేవాదిపురుషుంవపుఁ బురుషోద్భుతుండెపుఁ గాలస్వరూపుండెపుఁ గురువు. భవ
దీక్షుసంకల్ప వికల్పంబులగ జేసి యేకస్త్రిసూచప్రవృత్తినిష్పత్తులు నెల్లమందు నట్టి
బ్రహ్మాదిసుగ్రహార్థి రజశ్శుద్ధ వైన నీకుఁ బాశవాళనాశనాశనంబు వింత
గాదు రావణకుంభకర్ణ మేఘనాదాదిదుఃఖభవిభోపాయంబు నశ్రమసాధ్యంబు
యని పలికి వెడియె సహస్రనామతుల్యంబును భవభయతారకంబు నగు భవదీయ
పవిత్రనామస్మరణంబున జనంబులు గలికిల్యమంబులం దొలుగుదు రని చెప్పి వానర
వృందయభయతోకారంకంబులతోడ నంతర్హితుం డగుటయు రామలక్ష్మణులం
బుహానందంబునం బొదిలి రక్ష్యవసరంబున. 806
- క. కరణాగపాశబంధ, చ్యుతులం బంక్తిభరణగురుల స్వహిమో
న్నతులం గని కవు లధికౌఞ్ధితులై భయదాన వ్రేడిపితు లగుచిన్ 807
- క. క్రూరోగబంధచ్యుతు, లైరఫవు లదిచరల నానామనకుం
త్రేరేపించుట దనుతాడు, చారలచేఁ దెలిసి కడు పచారిచె నెదన్. 808
- క. చింతించి యద్దశరదసుండు సవిగ్మకుంబును సవిషాదంబును సభయంబునుగా నిజ
నైసిగలం గనుంగొని. 809

- డి. కాలమహాహిషాశములఁ జూచక రాముఁడు లక్ష్మణుండు ను
జ్ఞాతకుతూహలంబున స్వస్వస్థము సంగరకేళికి న్నమా
యాతముఁ జేసి పేర్చుట మహద్భుత మక్కపినయు న్నము
ద్యోతితపూర్ణమాహిమకరోదయవార్ధి లెజంగు రోచెనుకా. 810
- చి. పృథివిని వానరు ల్పరులు భేదము నొందమి వింత రాలువా
రిధిపయిఁ జేలియంట విపరీతము మర్త్యులు నాగపాశసం
శభిలులు గామి యెంతయు విచిత్రము దానపుతార యింతకు
నిర్విధి చతురాన్యుఁ జేయితికి విస్మయ మందఁ గడంగుఁ డాచకికా. 811
- చ. అనపుడు ఘోరమస్తులు భయంకరమస్తులు చాస్తివాటి వా
హనులు మహారథస్థులు ప్రహస్తముఖాసురు లేమ మేమ భం
డనమునఁ బేరువాఁడి నెగడం గల మంచుఁ గడు నిడంబులం
బనివడి గ్రద్దలాడ దిగిభక్రుడదాళణకారణార్పతికా. 812
- క. లంకాపురంబు వెలువడి, శంకాతంకంబు లేక జలవహితకులా
లంకారుస్వస్థము నాని, హంకారతఁ గవిసి యార్చి రాయాభధృతికా. 813
- డి. తాఁకినఁ బోకుపోకుఁ డని తార్కొని కేకలువెట్టి వానరా
నీకము వీక డీకొని యునేనిధంబులఁ దిండ్రికిక శ
మ్యాకమధూకభూరుహచయంబులవైచిన దేవదానవా
నీకముచంద మొంది తదనీకినులట్లు పెనంగునయ్యెడకా. 814
- నీ. కంఖాణరింఖావిశ్వంఖలసంఘాతభరణీరజులు రక్తంబువలన
భూరికాచాశ్శఘోరిభేరికాహవజయధ్వను లగ్రబృహీతధ్వనులవలన
బంధురసింధురనైధరిసుధిటక బంధము లేపురాశపటలివలన
నాలధ్వజనిరంతరాశప్రజనితాంధకారంబు కరవాలకాంతివలన
శ్రమము లాహవవిజయవాంఛలవలనను, జెనుటబొట్టులు చింద్రిగిసకలవలనఁ
త్రాణభీతి పరాక్రమక్రమము వలన, డిండుడ నొప్పె నపు డక్కడింబిపోరు. 815
- వ. అట్లుభయబలంబులు నాహవదోహలంబునం లేరువాఁడిఁ బోరాడుచున్న సమయం
బున. 816
- క. అక్షిగళత్ర్యేతు హృతేతి, లక్షుఁ బృథుక్షోణీభృశ్చైవృతు ముక్షుకా
లక్ష్యక్షుక్షుక్షున, లక్షయం నక్షయవిక్షుఁ బునగాధ్యక్షుకా. 817
- చ. కళమాఃప్రియమాణవుఁగదిసి కోనూర్పురి సమూర్ణక్షమ
ప్రకటేష్వసుః ఘోరతక్పతి సభాభాగంబు క్రయక్షా ఫరి

- త్రిరదంక న్నితరాశుగంబుల వికోధి న్నేసి నొప్పించె దై
 త్వరమాధివ్యసమకాలవృత్తి యగు ధూమ్రాక్షుండు తామ్రాక్షుండై. 818
- క. నొచ్చిన దైత్యాధముఁ గోపించి నభస్వత్పుతుండు పృథుసాలముల
 న్ముంచిన కద్రుదములు దూరించి ననాదుండు గళవలింపనమదితోక. 819
- క. కాతాస్త్ర నివాతి వనచర, బాతున్నొప్పింప నద్రిచరస్ తముఁ డు
 ఛాళిత్రోధమున ధ్వజః, పాతం బొనరించె బ్లవగబలము చెలంగన్. 820
- క. కేరళముతోడ నాతని, నూతుని బడవైచి హరుల స్రుక్కించి కపి
 వ్రాతము తన్నొనియాడ విభీతకమున నూతుధానుఁ బ్రియలగ నేయక. 821
- చ. వివరితసూతకేతనుఁడు వీలకధాశ్వుఁడు నయ్యుఁ డావనిం
 గుపితవఃస్కుఁ డై గడల ఘోరశరముల నొంచి యోర్వ న
 క్కపికులశేఖరుండు పరిఘాయితదోర్బలగుండు దానవుం
 గృప యొకయింబ రే కొక మహీధరకూటము వైచె బిండిగక. 822
- క. ధూమ్రాక్షిభయఁడ దగున్మహామ్రాక్షుం బిండిచేసి తొడరినకినుకం
 దామ్రాక్షుండై వనజుల, నామ్రాక్షోజీరుహముల హత మొనరించెక. 823
- క. తెంపున ధూమ్రాక్షు బలము, బంపెను ద్రివిధసాధు సైరింపక ని
 మ్కరిపిరవత్తుఁ డగుచుఁ బ్రకః పనగుతుమింద నయ్యకంపనుఁ డడరెక. 824
- చ. అమరాకంపనుఁ డయ్యకంపనుఁ డ ధూమ్రాక్షాంతికుం జాట్టు ము
 ట్టి మహాకార్యక మెక్కవెట్టి కేవలస్థి స్కృప మున్నీతిచే
 సమరాకంభము మానియొన్న యసుగు ల్సంరంభులై వానరో
 త్రమసేసం దొడర నివృద్ధమగు యుద్ధం బయ్యె నప్పట్టుక. 825
- క. అభ్రదుపరాతిపదావాల, విపులధరా లేబువులు రవిప్రభ వాగం
 గపులుండైత్యులు సమ్మృద్ధులై గయ్య మొనర్చి రదృశిస్థితి వెలయక. 826
- క. బలలగు నకంపనమహా, బలగుతులబలమున దైత్యబలక పిలము
 ల్బలువిడి దుర మొనరించె, బలమునకుఁ బోరు డేగవనువులు వోరెక. 827
- చ. తదంతరలున నభయసేనాద్రస్రావితిరక్తధారాచ్ఛటాపరిషి క్తంబై సర్వసర్వం
 సహరశోంధకాకం బడగుతుయు నక్కపిబలంబు. 828
- చ. తుఁభలుల మడకథకు భలులు నగిల్చి తుఁభలుఁ గుంభులఁ గూలసేసి
 యశ్వకర్ణములచే నశ్వకర్ణము లూడ్చి నశ్వాలి నశ్వశృపాలి వధించి
 యక్షుంబుల భయంకరాక్షుంబుల విడిల్చి లలితభలుల రథభలులను నుల్చి
 స్కంధము ల్కల్క కల్క భలుల నగిల్చి వీరతరులఘోరవీరతరుల

నలఁబి వైజయంతికల వైజయంతికా, చాతుల నవనిఁ గూర్చి యనుకరనైశ్య
మాకులమున మిగులఁ జీకాకువడఁజేసి, యుమిరనిక్రమమున నడగుటయును.

క. నిజనైశ్యము ప్లవగులచే, గజవిజ యగుటెల్లఁ గనిజుకంపకూరు
ధ్వజ మస్త్రశిఖల సహిత, వ్రజనన్యాయ్యత మగుకు సవార్యస్ఫుగణక. 829

చ. ఘననిభుఁ డాంజనేయుఁ డురుకాయుఁ డకంపకు లేరి కడ్డముం
జని తరుదగ్రకాతశరజ్వరితాంగుల నంగదాగుల
నైనుకటఁ ద్రోచి వాలమునఁచేసిన కాశవుఁ డొల్లఁబోక యా
తనిపయి నేనెఁ గూరనిశితప్రవగులు లనేకసంఖ్యలక. 830

ఉ. చేసిన వాయుపుత్రుఁడు పవిత్రుఁడు కొందరథంబు గుండగాఁ
జేసిన నొండులేరి కతిశీఘ్రుఁడొం బజితేర నాఖిలుం
డాని నరాదను బుడిచివడం గుధరాచారిఁ గాలగోచరుం
జేసి నభంబు నిండికొన నింహారవం బొనరించె మించఁగక. 831

క. అవ్యాచారబలాఁ డపరిమితపూహప్రవచనాతిదత్తుఁ డసురసం
భావ్యచరిత్రుఁ డమిత్రమనోవ్యాధినిభుం డకంపకుఁడు మృతికొండెక. 832

క. శోకవ్యాకులముకొ హా, హాకారము నైన దా వానీకము ను
శ్రీకంబునఁ బరికొల్పి మహాకాయుఁ డాహారమున కాముత మయ్యెక. 833

క. అంగదముఖులు వాఁప, యుగచిసిన వైశ్య ముత్సహించి యసురనే
నాంగముల గూపుకూడఁ దొడంగిన దనుజుండు ధనువు తంకృతి మెఱయక. 834

చ. కపులఁ గడంబువృష్టియునుగక దనుబాధముఁ జేయ నేయ న
క్కపులఁ గడంబువృష్టియునుగక దనుబాధము నేయ మాయచే
విపులరణంబొనర్చి యను విచ్చినవైశ్యముఁ గ్రమ్మఱింప న
క్కపులకు వైశ్యనాగులకుఁ గయ్యము చయ్యన నయ్యె నయ్యెక. 835

క. ముక్కులముక్కులఁ బ్రక్కలఁద్రక్కలఁ గ్రిక్కిటిసి పడిన వదనరదనమున్
చెక్కులచెక్కులు క్కడ, నక్కడ నక్కడ మొనర్చె నక్కదనమునక. 836

క. గుంభితఃక్రమఁ లగుచుం, గుంభులచే మత్తగుంభిగుంభము లలతి
గుంభములఁజుట్లు పగిలిచి, గుంభినిఁ గట్టి రపుడేరుఁగులపీరుఁగులక. 837

క. ఇట్లు తనచరబలంబు బారవడించుటయు.

సీ. బంధురకంధరగంధసింధురములు బలువైకొండలచెలుపు గాఁగ
ధారామనోజ్ఞగాంధారాశ్వబాలము ల్పావనైవరగల పోర్తిగాఁగ

- చృంభన్మహాధ్వజస్తంభేద్ధరథములు తీరెననావలలెఱుగు గాఁగ
 తరదాతుణిచరదానవాకారము ల్కమనీయజలజంతు కరణి గాఁగ
 గావిసెత్తురు బడతాగ్నికరణిగాఁగ, సమరచతురంగసేనామహాంబురా?
 మాణిమహాశుభ్రాప్తి వట్టుమీఱి, వానరక్షిపము స్మృంపరమృతంత. 838
- చ. చెలియలికట్టభంగిఁ గపిశేఖరుఁ డంగడుఁ దాత్మయోగుల
 గల మగుకాత్రవాని మునుఁగం బడనీక సమన్ధరించి ని
 శ్చలభృతిఁ దచ్చరంబుల కసాధ్యతేనుఁ డయిపోత వానరా
 కలిఁ గడుమేటి యీతఁ డని వారక యెల్లరుఁ దన్ను మెచ్చఁగన్. 839
- చ. ఇన్దిభంబున మహాకాయునైనవంబు చైనవంబు నొందించుచు. 840
- గీ ప్రకటంగతి దాసి చక్రరత్నకుల నేసి, సూతులొడ రథ్యంబుల స్రుక్కఁజేసి
 యమ్మహాకాయఘోరకాయమ్మహార్య, హతివలఁగ నేసి చెలరేగి యార్చుట యను.
- ఉ. మర్త్యఖండినీధ్వజ సమంచిత మన్యగధంబు నూతుఁ దా
 యతము చేసి వేఱ యొకఁ డప్పుడు వేకొనితేర నెక్కియు
 ద్వృత్తి బలంబులం బునగవీరులనై గవియించి యార్చుకుం
 గుత్తుకబండ్రి నెత్తురులు గ్రోలుచుఁ బోరి రాక్షసాధముల్. 842
- చ. అట్టి సంతలసమరంబున. 843
- క. పృథుఁడు గవాక్షుఁడు నిరువురు, బృథుతగ మగుగణమొల్పి పృథివిఁగలిపిరా
 రుధిరాళు వజ్రవాధుఁడ్రుధిరాళున్ ఘోరవీరుఁడప్రచారులన్. 844
- చ. పృథుగవాక్షులు వజ్రవాధరుధిరాళుల విగ్రహసులఁగావించుటసహింపక. 845
- గీ. కాలదంష్ట్రుఁడు మహాకాలకంఠాస్త్రాకరాశాస్త్రంబు లేయుచు నహితసైన్య
 మెల్ల ధీతిల్లంగ నేలెంచుటయు వృషభుండు వానరవృషభుండు వాని
 బాణంబులెల్లకు బాణంబుల మరల్చి సింహనాదము దిశాసింధురముల
 కర్ణరంధ్రంబులఁ గడలుకొనఁగఁజేసి యాత్మయోధులకప్పు డధికవార్త
 మానహింప నొకయహార్యకూటంబున, దనుజుఁడైయు సతఁడు దానిఁ దుముచు
 నేయటయును దడవు నేతుక నానియే, నుంగుకొమ్మలను దునుంగ నేసి. 846
- త. విరావతకులసంభవంబును బర్వతేనిధంబు నగు నిధదంతపాటనంబుఁ బాటవంబున
 గాచరించుటయు దనుజుసైన్యంబుల మహాకారంబు లెసంగ వంత నక్కల
 దంష్ట్రుండు. 847
- క. ద్విరదం బరద మగుచు నొక, యరదమునకుఁ బోరఁదలఁచనపు డరుడుగ వా
 నరుడు గిరి వైరఁ గల్గుట, బ్లిరి యతః జేతుంగులొడఁ బీతుంగయ్యున్. 848

- చ. పనకుడు కాలకల్పిని వసాకు గజుండును దాటి దీక్ష బ
 బ్రహ్మసమహీరుహంబులు బలాశకుటంబులువైచి యుత్వరం
 దునిమి నికాటనైవ్యుల దోలిన దుగ్ధగవిక్రమంబునన్
 ఘనగతి దుగ్ధగుండు సగగన్నిజ మోధుల నూలుకొల్పుచున్. 849
- గీ. నదచి యితఁజేయుకూకబాణగులనెల్ల, బుష్పములనోలె మీసపుష్పగుంపర వ
 గొనక కడకాళ్ళు వట్టి యుద్దయజువారె, నెత్తురుగులంగ మీఁదికి నెత్తినచి. 850
- క. దుగ్ధయంత సారథహోధ, నుగ్ధగుఁ డిట్టిబుటయుఁ గనుంగొని ధూమ్రం
 దంధేందుబాణజాలస, మగ్ధుఁడు తీరగతిఁ గ్రోధవాఖ్యుండాకెన్. 851
- క. క్రోధమందున్ ధూమ్రుఁడు న, క్రోధమలై వానరాసుగులు మెచ్చగనా
 యోధన మతివీగ్ధ్య, గ్రోధనగాజిహ్వాగులు దూఢప్రాధిక. 852
- క. పెద్దతడ వాచరింపగ, కద్దనబాధీతుమృత చయియఁ బిడికిటన్
 క్రద్దన క్రద్దిన నాతఁడు, బెద్దనిదుకవోయె గడుఁ గపివ్రజమృత్. 853
- క. శతముఖుని జంభుఁడువై, శతశతములఁ దొలుంగఁ జేయుచుఁ గడిమిన్
 శతమాయుఁడు శతమాయుఁడు, శతబలివాధీలనీచాశతబలి దాకెన్. 854
- సీ. ఒకమాటు శూనిమై దుగ్రమూర్తి వహించు వహించునిజవృష్టిరహిజబుకు
 నొక్కమాట చలుఁడై యుత్తుంగతి, దోచుచు దోచి పాపాణముల్బిదియూర్చు
 నొకమాటు జిష్టుఁడై యుగుబలాంతకుఁ డగు నయికాత్రవాగమల్ వార మొనర్చు
 నొకమాటు ఘనశేఖ నుక క్షిణిఁ బఱచెంచు బఱచెంచి శరవృష్టిపరఁగఁజేయు
 గంధవహుఁ డయియొకమాటు నానగాక, యుండుఁ ట్లుండి కఱకుచుమ్మోలివిధకు
 కాత్రవాంబునిధి గలఁగ శతసహస్ర, మాయుఁ డవపాయుఁ డగు శతమాయుఁ డిట్లు. 855
- క. బలిముఖచమూసమూహం, బలమిఖి గగకోటి నెల్ల నచ్చెరువలుపక
 బలిమిచెలయ నప్పుకుశత, బలి మిగులం గోపమెత్తి పార్థివు లలరక. 856
- మ. కృపయొక్కింతయులేక పాదపమహావృష్టిహాకాయుం
 త్రిపయ న్వాసరుఁ డాగ్రహించుట ను జైతేయాధమం డగ్రగం
 ధవరీతాత్ముఁడు జైత్రయత్నమరగంధర్వాది భీతిల్లగా
 విపరీతస్థితి ఘోరమాగ్ధులుకై వ్రేనెనృహాధ్యక్షుడై. 857
- వ. ఏసివియదంతరంగులు నిద నార్దుటయఁ బలింపక. 858
- క. సారథిశతబలి దానవు, సారథివేయుట యు దలితసారథిమున
 త్రేయరక్షిణీకిఁ గడు, దూరముగా రధ్యవిశతి దొలగఁగ నీడ్చెన్. 859

- చ. శతబలిసింహానాదము దిశామఖము బద్ధగులంగఁ జేయదు
రృతి యనుకాధముండు శతమాముండు నైషధ యొకసూతునిగా
ద్రులగతిఁ దోడొనర్చిగాని తోచి వనాటలనేర్పుచు నృహా
ధ్వి మెఱుఁగి దృవద్ధతి రథాబనియించె గట్టఁడు దుగ్రుఁ డై. 860
- క. తతకాయుఁడు, శతమాముండు, గతమాముండు వానరప్రకటవిగతశతాం
గత నొందియు తతనొందక, ఇతనయిగురు వివర్ణ్యపయములుగానెల్లా. 861
- ఉ. అయితతోమరకభయవాక్కియగుండు కప్పిప్రభుండు కా
భాయిత ఘోరసాలమునఁ గంఠముచేయునుఁ బాలకొచ్చివై
హోయసప్తతిఁ దక్కువనుజాభముఁ దోకలిగించి చావఁజొ
మ్మాయని మాలనేని శతమాముని మాములు మాముమండఁగఁ. 862
- లి. ఇన్ద్రాగ్రంబున శతమాముక్రావృత్తి చెఱచి, సుస్థిగత మించుశతబలిఁ జాతచెఱచి
వైశ్యలలులు పలాయనరత్నరత్న, మగుటఁ గాంచి మహాకాయుఁ డాగ్రహించి. 863
- క. మనరథముఁ గట్టిబలమునై, జననిమ్మని పలుకుటయును సాధిసరయ
మ్ముఁఁ జేకవోదించిచ్చఁ, గనుగొని దమకాధములు సగర్వస్ఫూర్తిగా. 864
- క. నాదము దివిరిండ్ల మహా, నాదముభాగుములు బలసి వకులం గపుల
నాదగుశతములఁ గూల్చున, నాదరమొప్పుగ నని మహాకాయుఁ డనిన. 865
- చ. ప్రదీపముల శ్వకాశముల బ్రద్దలునేయుచు నన్యచ్ఛాభము
ప్రదీపరథుల్ని గుచ్చుచు నుర్రరజమడ్డము వచ్చి నేరియుం
బ్రదీప మొనర్తునందు నలసావని ముఖ్యులజేహయస్తిక
బ్రదీపము లొండఁజేయుచు నృపాలుకవైఁ బడఁపులిండుచుగా. 866
- క. నభము విఱిగి వకుభంగి, స్పృభశ్వరులు చెఱఁగుపడఁ ఘనప్రదీపముల
రభసం బుఁజేఱఁముగా, సభయాకృతి దుర మొనర్చు నుండఁజొనఁగ. 867
- క. పాదుగొని మహాకాయుని, సోదరుఁడును గత్తపటురసోదరుఁడు మహా
నాదము దివిరిండ్ల మహా, నాదుఁడు నతిభీష్మతరణం బొనరించెగా. 868
- క. అట్లొకమ్ము లిరువురు, గట్టపగిడిఁ జెట్టపగిడిఁ గనిమసఁగిన ను
మొట్టనఁగ శిలలు గట్టు, జెట్టు విసరి కపులు రణము నేయుచున్నగా. 869
- క. జేవాసురసంగ్రామము నా, తెక్కసరుగు మహారణం బయ్యెఁ గరు
ర్భిత్తులుగా నుయరథములు, నాకలుగా నొప్పెర కనదులు భయపడెను. 870
- క. దండడి నుభయఽలంబులు, నుండడికయ్యం బొనర్చుసాగివరుధిరా
నందడిని యుద్ధరంగము, నెండడియై యొప్పెఁ గరులు ప్రిల్లంగగా. 871

- సీ. కరిఘటాకుంభము ల్గదనలపోలిక బహువిధంబులుగాఁగఁ బగులునెడలఁ
బృఘహుతింఁఫోలి పిడిచందంబుఁ దఱచుగానందందుఁ దొరుగునెడలఁ
ననురకరంబులు చాస్తంబులట్టులు పటుసాంద్రగతిఁ దెగిపడినయెడలఁ
ఘనరధాంగములు చక్రమృతిగా మొనసిర క్తనకుల మునుఁగునెడలఁ
నతినిశితకంకశ్రయ్య లావలట్లు, వాలవారూలవినిచాతిఁ దూలనెడలఁ
నయ్యెఁ దపననుతాదు లహంకరించి, మించుచేతుకఁ బోనొనరించునెడలఁ 871
- క. సంగర దార్ద్ర్యమున మహా, సంగర మొనరించుకవుల సమయించుదురా
కేం గరవాలముఁ బూని పెసంగరములు ద్రిప్పుచు న్నిశాచవలులరకా. 872
- వ. మహానాదుండు భుజబలాంగదు నంగదుం దలపడుటయు నరండు.
- క. కరవాలమూడిపడ భీ, కరవాలము ద్రిప్పివైది క్రవ్యావనభా
సురసాలంకృతజేహము, సురసాలంచేసి దాసి మార్గముచేసెకా. 873
- క. అరుణమహానాదుం జం, పివారికుమారుఁపభీషణుడగుచు
వ్యాససి మహాకాయం దాతనివై నిగిడిచె సుతీక్ష్ణతరసానుకముల్. 874
- చ. నినిదిగన్నధారల వినిశ్చలతం దవరారు నద్రచా
ద్భువను దదగ్రకాతశ్రమల్ వివినాటుడు లెక్కసేయ కా
తనిపయఁ గింకుకంబులఁ గదంబములు న్నిగిడింప నాతఁడుం
దునుకులు సేసి పోస పడిపోమరము ల్పారగించి యార్చుడున్. 875
- క. పడిపోమరములు లీలా,స్వనుఁడై రిను చాఁకకుంపఁ బట్టి విలిచి యం
గదుఁడు గదావినిచాకిం, గదలక శిలవైచి నూరుకంఠముఁ దునిమెకా. 876
- క. నూరుం గంఠము ద్రుంచి యాక్షణమరక్షోధ్యక్షు నీక్షించి ఖ
ద్యోతుం డగ్రముగాఁగ విట్టిదరి ఖద్యోతంబుఁ బట్టం బ్రభా
వీరుండై చనునట్లు వానిపయి నుద్యృతస్వడిన్ దాఁటి చ
ఖ్యాతుం డంగదుఁ దావావోద్ధతు మహాకాయు నృహాకాయునికా. 877
- క. పట్టుకొని యట్టునట్టు, న్నిట్టిపడఁగనీకఁ గాలపెట్టిపుడమిపై
లిట్టువిసిరి కడురుధిరం, బట్టిపడఁనృట్టిచంపె నుద్ధరిమెఱుకా. 878
- వ. కలు ము స్ఫురఁడు చంపుచదమున నప్పాపాత్ము నారూఢని
శృంఖలఁ దారీతి కధించి రథముల నాశ్వశృంఖలుగాఁ గూర్చి ది
క్కులుభేదిల్లెడు సింహనాద మసురక్షోభంబు గావింప ను
జ్జ్వలఁడై లే రజికా హిమాలయము శ్వేచ్ఛకా దిగ్గునింహాకృతికా.

౪. ఇవిధంబున దక్షిణద్వారము వెలువడి వచ్చిన మహాకాయు దక్షిణదిగ్ ద్వారంబుఁ
జేరం బుచ్చి నిజస్థైర్యులం గలసికొని సమల్లాసంబున వాయవం దానును రాక్షస
సంహారంబునం దనివిధని రామచంద్రు చరణారణింపనందర్శనంబు గావించుటయు
నమ్మహాకృతు మహానందంబునొంది పురందర-ంద- నందనుం గనుంగొని. 878
౫. ఏయెడల మహాకాయుఁ డ, జేయుఁ డని పశ్చిమబుందు వచ్చించుచునుండు
న్నాయెదుర-ట్టివాని ను, పాయంబునఁ జంపితెట్లు ప్రస్తుతిచేయఁ. 879
6. అని పల్కి మఱియు నయ్యంగదు దిగియారఁ గొఱిటఁ గడియించి కృపలనెల్ల
సంభారనమునేయ సంతోషముఁ దేలి సి. హనాదంబులు సేసిరంత
హాతశేషులెల్ల దశాన్యునిపాలికఁ జని మహాకాయుని చాపుఁజెప్ప
నరఁడు మ్రాన్పడి కనయాపుగుణంబులు తఱవోనీతలపోసి తల్లడిల్లి
యొచితభంగి మఁద్రులూఁడంపఁగఁ దల, యెల్లితలు చూచియెంతయాపు
లైకాఠితోడైన భాషింపఁ, యుడియుండి యుల్లు ముడుకుచుండ. 880
౭. సేనానాథుఁ బ్రహస్తుఁ గన్గొని కటాక్షంబు దలంఁజేసి మ
ద్దీనానాథచమూసమూహమతిభీతిం బోకయుండొ గృహ
నూనశ్శ్రుంబున దీనిఁజేకొని యజేయుఁ దీద్రహస్తు డు నాఁ
గానొప్పార నోష్లకంకశిరసుల్ ఖండించిరాఁ బోవనా. 881
8. అనవుచునారఁ డిట్లును దశానన యేగలుగ న్విచారభా
జనరఁ గృశించు టర్హమె నిశాచరజాతులు సందసంపఁగాఁ
అని తులచారుల న్వివేచనారలఁ జంపక యోహటించి ని
న్దహగొన వెండి కత్తునె సగర్వఁ బ్రహస్తుని సేవెఱుంగఁ. 882
9. అని బరవసలు బోవ నాడి యప్పడ. 883
౧౦. అధికాశ్వికనై స్త్రింశిక, అధికప్రాసికిసుహస్తపకాక్షికు
ద్రధిగోద్రయాపైకపర, శ్వధికులు దనుఁ గొలిచిరా సవార్యస్థరణఁ. 884
౧౧. క్రందన మురురత్ ప్రాప్త, క్రందనముం బెల్లురేగి గగన వద్రువ సం
క్రందనభయద మగుమహా, స్వందనుడై వెడలె నాప్రహస్తుడు కడిమఁ. 875
౧౨. గణకాక్షిగ క్రవణవిరా, గణకాక్షివనిజయరణము మొలుచు దా
రుగ గణగణంఁ ది రమా, గణగణ ప్రహస్తుడి రూర్హుని వెడలదఁ. 876
13. అమరప్రకాశ రుద్రము లెగ్గనయై మ్రాగ నెవ్వరఁ దము మట్టకుడఁ
బడునీదంబులు భర భాగంబునై గూలిఁ స్త్రామగ గాలి కివకుడ

సుత్రమశ్వబుల కొల్లెడు కన్నీడులురుగబున శ్రమకొందకుండ
మొరగి ప్రశ్నాసారములను రక్షాసారములు గల్లు మేఘముల్ని బవకుండ
బూకరించుచు నెదిరి వాపోవుచుండఁ, జెలగి వంచకములు భీతిఁ జెందకుండ
వైద్యమునబుద్ధిమీఱుగ సంచరించు, మృత్యువెవ్వారలును దన్న నెఱుఁగకుండ.

క. అట్టిమహాత్మాత్మలు, పుట్టిన దానవులు వెఱపుఁబొందక చలముం
బట్టి వెఱలెంచుటయుఁ గని పెట్టికపులు సమరోషభీషణులగుచుకా. 888

ద. వృక్షపాషాణపాణులై సమరసన్నాహముల్సాహించునం బొలిచినలివి రట్టియెడ న
పూర్వసముద్రంబుల చందంబున నుభయబలంబులు నొండొంటి దలపడి ఘోరంబు
గాఁబోరం దొడంగుటయు. 889

క. పడువారలు మిగులఁ జే, దృఢువారలు హితులఁ జ్ఞపడువారలు వ్రూ
నడువారలు నసమునఁ దల, పడువారలుచుచు దురులు భయదం బయ్యెకా.

సీ. తఱచుగా నెగసిన ధరణీపరాగంబు కడుచిత్రమగు మేఱుకట్టు గాఁగఁ
గడురడి నుడుగక వెడలెను కీలాల మతివోద్యయగుకలయఁపిగాఁగఁ
గాఘలుదెగిపడఁ గడలనేకయున్న వార లెల్లను దలవరులు గాఁగఁ
బలువురొక్కనిఁ జలపట్టివధించుట తులువలశీఁపించు చెలువుగాఁగ
స్యందనంబులు ఫలమహిజములుగాఁగఁ, దగినవారులు వినోదపాత్రములు గాఁగ
నొప్పుగాం చెసవిద్యాగనుల్లైత్రై భాః భాసితమగు సమిద్యాగ మనఁగ. 891

వ. అట్టి దాగుణవ్యవసాయంబుఁ గింకారుసంగఁగం బగు దానవనేనాసస్యంబు రక్షజలా
భిషేకంబుఁ లెచ్చి నెదిరి వానరవాలవాతూలంబునం బడల్పదం జొచ్చినంత. 892

ఉ. అంతకదండహస్తుఁడు ప్రహస్తుఁడు చాపము నెక్కువెట్టి కా
లాంతక రాశిఁ గ్రహ విహార వినోదనిబద్ధచిత్రకా
లాంతకశూలసన్నిభచుహాకరణాల పినద్దదిజ్యూషా
త్యంతిమతూహలుండు స్థనగాకలి నుద్ధతిఁ జుట్టుముట్టికా. 893

చ. పులి గనఁగొన్న రేశ్యగమి పోల్కిఁ బ్రవంగము లార్తనామలై
నలుగడఁ బాఱఁ జొచ్చిన వనాట శిఖామణి నిలుఁ జేచి యే
గలుగఁ జలంకనేల యని క్రమ్యుజ వైద్యుఁడ గ్రమ్యుతించి ని
శ్చలధృతి వానిరధ్యరిధసారధులం బడనేనె నంతటకా 894

మ. హుశాస్త్రాగ్నుల జట మంటలు కడుం బగ్య న్యజ్యుభించి గుం
భవానం దద్దఁడి లెంగుటయు నప్పాపాత్య నాభిలక్షై

- భృహితుం దాదుః దుదాదుఃకై కలిసి శాశ్వత్సూక్తి సంద్రిబ్ధ భ
 గ్నహనం జేసి వధించె నాత్మజను రక్షుక్రే. శీతిల్లఁగన్. 895
- ఉ. తద్విజయంబుఁ గాంచి పరితాపము నొంది నరాంతకుండు మా
 ద్యద్విరవాక్యతం బ్రబలి యద్రచరావలి యార్తి నొందఁగా
 నుద్వివృతాశ్శృత్తి మెయినుండఁ గరంబుఁ జలంబుమీఱఁగా
 నద్వివిదుండు సింహాశక్తిను న్నులిరేగి వధించె గోరులక. 896
- ఉ. తత్సయంబున. 897
- క. నాదగన్నులు మహా, నాదసమున్నులు నిధిసయదుర్ముఖులు
 న్నాదహరియ్యులు గూల్చి, భూదేవికి బలియొనర్చు పోలిక గాఁగ. 898
- క. బలియును నటపురు నిజమగ్రాలు పోలియుటఁ జూచి శోకశోషసవగ్రా
 తులకత్తుఁ డాప్రహస్తుఁడు, కలనుకలను జూచి మిగుల గర్వమెలర్చక. 899
- ఉ. అన్యధాన్తలామము మహాదధముం గొని వచ్చి వ్రోవ్చి
 తిన్వధినాథు నీలుఁ బ్రతికృప్తమనస్కుల నొవ్వనేసి రా
 జన్యనిమిదిలిం గడు వెను జనఁజూచిన వాని నాగి కా
 తిన్వలెచాటిం బలుచిది ప్రథవాజులఁ గూల్చిఁ గ్రమ్మక. 900
- క. కథము వితిథమగుదు న్నాగధి యొ జొకకథము సత్వంబునఁ గొనిరా
 నధికతలి సద్వింది సువధికాస్త్రువలేయఁ బ్రథ- మక్కజమయ్యక. 901
- ఉ. అట్టియెడఁ బ్రహస్తు డు. 902
- క. అఁగిగొనినపులియనఁగఁ, గేక లితును నీల దీనఁ గెడసితనును న
 మ్మూఁక లితువెనల నొడఁగఁగ, శోకలి విసరకసవగ్రశోషం దగుచుక. 903
- క. అసమున వెన విగరిన య, మృగులగు పనఁటి కొనియమోఘము దీన
 న్వసములు మని కసరుచు బర, వసమున నసమగలి విసర కనునలి యదరక. 904
- ఉ. వైదన నష్టరాజముల వాఁ డది చూన్చియు చేసి దాడుఁగాఁ
 జూచి నగాటఁడుం గదనసుస్థియఁ దై గిరిఁ గేలఁటి చె
 ద్దేవకీస్క నాతనిపయి న్నిగిడించి యెల్ల శమ్ములక 905
- చెరి వహద్యుల బగువలయున నేడ్చుచుఁ జచ్చెఁ జచ్చినన్
 ర. లలిత ఖులు నీలహాదంబులు నేయచు సంతసమునఁ బొదలి నిలిచరా
 టలమాఁడులై పొరశే, పులు దోమఁదలు లంకఁ జొచ్చిరి భీక. 906
- ఉ. చొచ్చి మరులవడఁపకారం దెఱిగించుటయు రాక్షసుం దవరిపడి ప్రహస్తుం
 దేర్పొని లలాటంబు గానిచి యెట్టకేట వైర్యం బగులందించి యంతగ్గతంబున.

- క. దనుజు లనుజులరచాంధర, రతుజులతో నేని మడిసెవరు వానరుల
శృతుజుల జయింపలేకే, మనఃజను విధిక్యరలు లెను మానక చెందుకొ. 409
- ఉ. కావున జేర నొందఁ బనిగా దింక నేన కడంగి యాష్టమం
గావలిఁ గ్రుంతు నందు భయనానావకేలికి నుత్సహింపఁ ద
దాగిన మెటింగి యయ్యెడకు వచ్చె నున్న నుగాత్రి కారదాం
భోవికరాజునేత్ర మున శుక్రి చరన్మణిపత్రకాగతికొ. 409
- చ. పరిచారకాళితసూత్ర పరివృత్తయై మందోదర నందకుండమానంబునం జనుదెంచి.
క. అంతఃపురిఁ జింతాకాం.తాంతకరణధృతి రావణాంఘ్ర్యులసహి
జాంతకలిరళిరయగుమ, నంతఃపుర మిట్టులనియె వతనికి నిభృతికొ. 411
- తీ. చెంగి మున్నీటిసిట తాల్మి లిపినపుడ, కపులు దేవత లగుట నిక్కము రలంప
నట్టివారలఁ బనులకుఁ బెట్టినపున, దేవదేవుఁడు ఖరవై దివిజవైరి. 412
- చ. కావున నమ్మహామహులొడి విగ్రహం బెల్ల గాని లగ్న గావని పలికి పెండియు 413
- క. ఇరవ మున్నుఁ బ్రహస్తుఁ డ,నంతభుజావిక్రముఁడు మహాకాయుఁడు కా
లాంతమా నొంది రకంపమ, దెంతటివాఁ డట్టివాఁడు మృతుఁ డయ్యె గదా. 414
- క. కపులఁ బొలియింతు మని చని, తుపాచరులు కపులచేత సమసెవరు మహా
విపరీత మట్లు గావున, సవగర బుద్ధివము చెడుదు వాగ్రహవృత్తికొ. 415
- చ. మిగిలినవారిఁ జంపక గుమేయ బలాధ్యుఁ గృపావిభూషణ స
త్త్వగుణగరిష్ఠ సర్వజయంకితు నాశ్రితవత్సలుం గదా
ధికు విశేషమూత తితితు ముముక్షు జనానుమాలు రా
ముఁగనుము నీర సచ్చి కలము స్థలము ల్నిలుపం దలంచినకొ. 416
- క. నీర నాభిను కష్టకాంచన రుచి స్ఫీర న్మనర్పించి భూ
జాలం దెచ్చిన రిష్ట నైపును సమస్కారింబు ని కలము భూ
నేతం బ్రార్థన చేసి వానరులకు నిమిత్తత్వముం జూపినకొ
బ్రాతిం జూచిన గట్ట చూచుఁ జనుమీ రాముం బ్రసేవింపఁకొ. 417
- చ. అతిబలఁ డెత్తి వైదిసిసప్పుకు స ధి యొత్తు గాని యు
ద్ధతి దొడరం దిలంతు నె నయావయవేది విభీషణాంబు మా
న్యతముఁడు డిష్టాన్ని మతఁ డాజికి నిత్తుఁ దొఱిగి మానక
ప్రతిమండ యేని ధీమతి రాఘవుకొ శరణంబు వేడునె. 418
- క. అను నప్పులుకులు పెడ పెడ, గని మానవుఁ గొలిచి దిటపు వీడి బ్రతుకుకం
లెను రామచేత సమరఁ,బుగఁ గూరుట యొప్పునేయు డిదిరా నాకుకొ. 419

- క. దుష్టికరి యుక్త ద్వాక్ష్మధరీ విసమ్మఁ గీడు వాటిలు నైసక
యక్షము వలనని యిట్లు విరుద్ధపులున్దు లిపుడేల రోమును వెనుకఁ. 420
- క. జయ మెసఁగక రిపుఁల నిరా, జయముం గావించు రాక్షసప్రవరుఁడను
బ్రితు నీవాశ్రయము మనఁగి, ప్రితులు గా వెల్లభంగిఁ బృథులాజి యగుక. 421
- క. అతివాద మేల వగవక, అతివా యంతఃపురమున కతికాయపుర
స్ఫుతతై చను మనఁటయు మయ, గుర మందోదాయుఁ జనియె శోకముగగురక. 422
- క. అంత రావణుండు. 423
- క. లయకాలకరాళ యమా, లయసవ్యశాలచక్షశోగ్రలపనము లలరక
రయమహిరహికాచానన, హయములఁ బూంచిన రథంబు నధిరోహించెక. 424
- క. అనేకవిధబాణవానాసనవర్జకలితంబును జయధ్వజవిరాజితంబును గోటిద్యమఘం
టాక్షోటిప్రకాశితంబును నగుఁ ధంబును. 425
- క. శంకారంక మొకింతరేక యనురోత్సాహంబు మీఱన్ ధను
వృంకారంబు విహాయసు బనియ నిండె జంద్రహాసంబు నీ
రాంకుం డెల్లయు వేడ్కనూని పటుశాస్త్రస్ఫూర్తి రక్షింపలా
లంకాకుం డగు రావణుండు వెడలెన్ లంకోత్తర ద్వామిన్. 426
- క. ఇవిధంబున యమకింకరగద్యశనిశాచరధ్వజనీపరివృతుఁ డై నెడలటయుం గనుంగొని.
- క. చాపకళానిపుణుఁ డసయ, చాపుఁడు ఘోప్రతాపసాయుతుఁడు సుహా
రోహయజితాత్ముం డై, యూపాత్ముండు వెడలె రణజయోన్ములి వెలయన్. 428
- క. కుంభినుటాపరివృతుఁ డై, కుంభిని క్రక్కవల శాస్త్రగుంభితుఁ డగుచున్
జంభాంతకభయతుఁ డగు నికుంధుండు కుంభిసోక్రొవుండు వెడలెన్. 429
- నీ. నరగురఖచరకిన్నరయక్షతరులకు నెత్తిపిడుగు క్రశజిత్తుఁ డొక్కఁ
బూరుమరక్త సంపూరితోఁగ్రిపించడమగు డగు దేవాంతకుం డొకండు
నఖిలజంతుగ్రసనాసక్త నృపనయభీకరుఁ డగు మృహాదరుఁ డొకండుఁ
బరిపంథిదిత్తి నిష్పంథకృత్రవదనికాయఁ డొ నయ్యరికాయఁ డొకఁడు
వజ్జియుఁ డికిరానిగురు బురుషులైయుండు, వెడలి యొక్కట దనతోడ నడువ నడవి
దవహుతాశనులైగడి దిశమఘండు, కవిసె వానరవాహినీకాననలు. 430
- క. దుశ్శవనములకు వెఱవక, దుశ్శిలుండు రావణుండు దొడిబడె గపుల
న్నిశ్చయక లిట్లు గవిసి ధనుశ్శిఖి నొకపెట్టి నగ్గునూచము సేనెన్. 431
- క. ఈవిధమునఁ గవివాహిని, చేవనెడ మహారణంబు చేసెడుకానిన్
రావణుడకా విభీషణు, చే'ని రాఘవులు విండు చే'బూని వెగన్. 432

- ర. సమరసన్నాహంబుల బాలిచి నిలిచి రంతక మున్న. 488
- క. సుగ్రీవుడు సమదగ్రసమాగ్రములై యుద్ధవిడి మహాగ్రాహము న
త్యుగ్రగతి వైచుటయుఁ బంక్తిగ్రీవుడు తుమురు నేసి కిశుక యెలర్చెన్. 489
- క. పదిచండకాండలుల దొమ్మిదిశతసాయకము లొక్క మేటియలుగురు
నృపకన్యత్తి వైవ సయ్యురు, పదిశతములు వాలనిహతి రక్తమునేయెడ. 490
- చ. రవిగుతు పెన్నెరం బురుశరంబు రయంబున దృష్టి ముప్పి సౌ
వ్యరమున వాట నేసి వివశత్వము నొడివ యాప్లవంశము
గవుఁ గని రోషశోకములు గ్రమ్మఁగఁ దన్నె దిరించువానర
ప్రవరులరెక్కనేయక నృపాలకులం దొడరం దలంచుడు. 491
- చ. మలఁగనిశోపవేళమున తూరుతివై దొరఁగించుమాఁకుల
కులగతిఁదూలనేసి యొకకోల ముఖంబునఁ బంక్తికంతుఁడు
జ్వలంతి నాట నేయటయు వా రుఁ డెంతయు నొప్పుమోతె శృం
గలలిత మేరుభూధరము తెరడి నట్లు వచ్చి నీరుఁడై. 492
- క. కోల వెటికి వైచుడు గడూ, గీలాంబు బానముఁ గీల్కొనుటయు వా
తూలనుతు. ప రోహరుణ, ఫాలస నఁ దైవజుటిభంగిఁ దనరుచుకొ. 493
- ఉ. రావణుఁడూహాగ్రహణపరంపరమ న్నెనుకంబు వేరు క
పావని వానితేటికి గుబాలునకాటి తదీయదీగ మూ
ర్ధావలి సుంఠింపఁ జరిమాంగము నొవ్వఁగ నేనె నయ్యెడం
బావని వానరానురులు సునిసయంగుమఁ గుండుచు డఁగకొ. 494
- క. రత్నోభ్యక్షుఁడు స్థవగా, భ్యక్షు నిరీక్ష చి కలుషితాక్షుఁడగుచు నో
వృక్షచరి భగద్ధతి మా, యక్షుఁడుని చి మరల నరుడెంచితిఁ జా. 495
- మ. అని సాహోపమనమ్మఁడై కమనది డాభీలచందాస్త్రమే
నీక సామిరియగుంబు గాఁదట ను మూర్ఖులైన్చి బాహుతవే
దనకుం బావఁడు రావణుడనెక చింతిక్రాలు చందంబునన్
చానుమంతుం డదిమాచి వా రులు హాహారముల్పేయఁగకొ. 496
- క. కనకాచలమొరగినగతి, హిమమండల నొచ్చి వకులైవకుటయువా
రినిపాటు గాంచిరాఁ గ్రోధవఁడై నిలబడు దశరథను నెదిరించెకొ. 497
- ఉ. అట్లెదిరించి నీలుఁడు దశాస్యుమఖంబులు ప్రత్య దిట్టపుం
జెట్లు నిరర్చుచుం గవిసి చిక్కులువెట్ట నరాదుఁ డోలిన్

- వాట్లచీగింతు నందు భయదప్రకరంబుల నీచమేను లెం
 మాట్లానింది దేవతలు తొట్టుపడ న్యేసనాచ్చె నాప్పింక. 448
- ఉ. అక్రమ నప్పులాకు నవలొకేభవు దగు నీలుఁ దగ్గి భూ
 ర్విక్రమఁ దద్రులం దరుల వ్రేసి మడిచిక భూరిపంకతో
 పుక్రమఁ దద్దకాన్యుడు కృపాపరిహీనమనస్కుఁ డౌతఁ జ
 క్రకరకవోగ్రకులపరిభాషతరు ల్నిగిడించె వయ్యదక. 444
- క. తనకన్న మున్న తెలివొందిక తపనజుఁగూడి యగుగుడెంచియునుబ్రధం
 జనుతుఁడు రణఽభిజ్ఞతఁ జనఁ దడ్డమ రామబుతు సంభ్రమఁ దగుచుక. 445
- క. అంతకుఁ దన నంతఃబ్రహ్మ, స్తాంతకుఁ దరదంబుఁజేర వరుఁ నతఁడు నీ
 గంతు అడిగింతు ననుచుం, బంతంబున నగ్నిచిలుకుఁ లైనిగిడించెక. 446
- ఉ. అయ్యలొత్త ముర్వియు విహాయసము న్నిజన్తి పి పర్వతాః
 జయ్యవరచ్చ నీలుఁ దదె చచ్చెను జచ్చె నటంచు వానరుల్
 కుయ్యదఁ జుట్టుచుట్టి కపికుంజరుఁ గుంజకవైరింకముక. 447
- . డియ్య వొనచ్చె శత్రులు వడంక నిశాచరు లచ్చి యాడఁగక. 447
- క. రావణుడు శిఖివిఖిముఁ, జావని నీలుఁ గని కడువిచారిండుచు
 రాధిరమున నద్రచరనే, నాఽపిను బస్త్రధార నజకెడునెడలక. 448
- క. సౌమిత్రి సుగ్రహుఁడై, రామునితోఁ కాసు మిట్లు రావణుఁడు కపి
 స్తాయము నలంచెడు నీతని, లోహకొక్కని నీని దుర్యనుం దలఁకింతుక. 449
- చ. అని పలికి యన్నకు ననుసక్తింబి తదాశ్చా ప్రకారంబున. 450
- క. సింహధ్వజధనుఁగ్రథంకృత ద్విమతేనాతి భీయంబుగా
 రంహప్రక్షయనేగుడెంచి సమరారంభంబు మీఱక జగ
 త్సంహారంబొనరించు రుద్రుఁ డఁగ బ్రత్యర్థిస్సమికార్థిమై
 యఁహోదూషిత యుచు లక్ష్మణుఁడు సాహంకారఘోరంబుగక. 451
- క. మర్యచిభేదకములు ఘోరమృచ్చేదకము లై వాలన్యుల న
 ద్మృగితివై కొఁగింపఁ జె, కుర్యుఖముఖ్యాచరులు నతులనేయంగక. 452
- చ. ఇట్లు తొరగింది యద్దురాత్ము నజ్జేకింది. 453
- చ. కపటకు వన్ని కానకి నకల్యమఁ దెచ్చినయట్లు గాదు మ
 ద్విపులకేరాగ్ని సుజలితేదన కొప్పుట యంచుఁ లైపయి
 గుపితమనస్కుఁడైరికొన్ఘోశకర్మలు నింప రాక్షసా
 భిపతి దళాఁకుండు జగత్తీవరణండును గాంది వ్యవక. 454

- క. అన్నపయిం గలమన్నన, నన్నము విడనాడి గాయ లావలుఁ దిని యి
ట్లున్న సహింపక నిష మ్మా, యన్న ననుజెనకఁ బంచెనా చావంగన్. 455
- క. అన్నం బజచితి దమ్ముని, దన్న విభీషణుని వెడలఁ దటిమిలి శరణం
బన్న కథించితి సాధుల, నన్నెఱుంగక యెదుర కచ్చికాడత్ర కమటి. 456
- ఉ. కోఁతులఁ గొండముచ్చులను గూర్చి పయోధిఁ దరించినంతనే
పోతర మెత్తెనే చనక పోటిరి వై నిలు మంచు మించుతో
పాతిశయ్యునన్ దశరథాశ్రయ లక్ష్మణు సప్తహర్షణా
ఘాతునిఁజేసి యార్చె దశకంఠుఁ డతుఁడిరిల నాయకున్. 457
- గీ. పం కెక్కిభయశిరములు పదిశ్రుముల, కొవ్వనేసి నుమిత్రాతనూజుఁడారఁ
డెన్ని శరములు నిగిడించె నన్ని శరము, లూరతిగ నేసి మరలించుచున్న వేళ. 458
- ఉ. పావని ముఖ్యు లద్దమజువై నెదిరింపఁ దొలంగుఁ డెందుదా
త్రీవరుఁ డెంతయుఁ బ్రవిధిజ్ఞుఁడు పో రొనరించె నీనుమి
త్రావరపుత్రబాణపాతి రావణుఁ డోపక కాండిశీమఁ డై
పోవక నిల్పునే యనుచు బోరన దివ్యులు దమ్ము మెచ్చంగన్. 459
- కా. యూపాక్షుండు మహాదరుండు నతికాయుం డానికుభుండు సా
టోపుండెనరాంతిమండడరఁ డోడ్తోవారి నెల్ల వ్రా
వ్యాపాతుండగు లక్ష్మణుండు కిరివ్యాహరఘోయుండు ర
క్తాపోన్నాతులఁ జేసి యార్చె విజయవాంకరదుర్వారుఁ డై. 460
- క. కోపమునఁ బంక్తి కంధరు, చాపముఁ దునుమాడి యొండుచాపముఁ గొనఁ ద
చ్చాపమును దునిమి రథ్యవ్యాపార మడంఁకఁ దిలఁచునంతటిలోనన్. 461
- క. శక్తి మిగుల ననుశేంద్రుఁడు, శక్తి నెగువ మట లాకసము నిండ నుర
స్సక్త మగును నునినరా, సత్సత్సక్తియ మూర్ఖ వడియసామిత్రి వడిగన్. 462
- క. ఇట్లు మహాశక్తి ప్రయోగంబున సమూర్ధుఁడగు లక్ష్మణుం గనుంగొని యద్దు
రాత్ముండు రథావరణంబు గావించి. 463
- క. నెట్టుకొని నిజరథంబునఁ, నెట్టుకొని వనాటబలము బెదరఁగఁ బరికిం
బట్టుకొనిపోవఁ దత్తను, నెట్టుకొని గదిలింపలేక యొంతయు నెట్టికన్. 464
- చ. ఇరువది చేతులం బెనచి యెత్తఁగఁజాలక మేరుభస్మికాఁ
పుర మగు కాండికొండ సులపోవున లక్ష్మణు జేహయప్పి క
చ్చరు వది యంచు విస్మయముఁ జెందెడు రావణుఁ డ్రోచి రత్నరే
ఖరమగ్రహించి మారుల పృథాలకుపారికిఁ బోయెనటలకన్. 465

- చ. అరుదుగ న్ద్రుత శక్తి సరయంబుగ రావలె జేర లజ్జచే
నరదము గ్రన్మృతంగ విలుధాహితుఁ జేడైతి మాటనెక్కివా
నరకరహల పక్షచరణంబులు ఘోరరణంబులొన భీ
కరకరహలపక్షహతి ఖండములై పడ నేయుచుండఁగన్. 468
- చ. పొడలెక్కున్మో జాపరవము న్నిగిడించుచుఁ గన్నదోయిఁ గం
పొదవ లయాంతకాకృతి శోగ్రగుద్ధతి నూరఁచిచ్చుకం
బొడువుఖగేంద్రమాడ్కి నృపపుంగవుఁ జేడైతి రాక్షసేశ్వరం
బొదిగిన సంతసించిరి కపుబృందముఁదిరి మిఁట నాకపుత్ర. 469
- చ. ఆరఘుకులభామణి నిజవిభిభిభిభాకలాపంబుల నీకరణిలబొదివి. 470
- చ. మహానాథుపనాదు న్నహింపక రణోన్మాదంబు మాట న్రమూ
క్షిపూఁ దప్తార్థవికాకరాస్త్రు నివాతం దక్షాత్ర మారక్తసం
పిహితంబు నిధిలం బొనర్చి యహిలా ఫలప్రసాదంబుతో
విహరింపంగని దానవులకును సమిక్షియ్యున్ దీపింపఁగన్. 471
- చ. పదివిండ్లెక్కిడి చాపతంకృతి నభోభాగంబు భేదింప ను
న్మదఁ దువ్వెత్తుగ రాఘవేశ్వరు పయి న్నాల్కొంటు యత్వద్భుతా
స్పద మయ్యెన్ ఖచరారి కప్పుడు : భవప్రసంధు రాము న్రణా
భ్యుదయం జేరి విసేరి నిట్లవియె వాగ్దోర్ని ఓట్రాబుఁ దై. 472
- క. నరగుం డగు రావణ భూ, మిఁగుండవై మాటుకొంటు మేల్గారు సరే
శ్వరవర కరుణామతివై, సరగున నెక్కుమిదె మద్భుజస్యందనమున్. 473
- చ. అని మహానందంబునం బలుకుటయు నమృతాబలనందనందలి మన్ననంజేసి లాం
గులధ్వజవిరాజితంబును మనోవేగంబును మహోత్సంగంబును గామగమనంబును
నగు కపిధం బధిష్ఠించి యుదయఃఖరి శిఖరస్సంతుండగు కరుణారణ మయూఖుం
డునుం బోలె శరీముఖుయూకప్రసారంబున శత్రునేత్రమదంబులకుఁ గుమదం
రావహింప దశమఖున కభిషుఖుండై. 474
- క. కలకాథి కరుచు నించుక, కలకాథివి గాక లోలగి చనవన్న ననున్
కలకాథపుడో యరిఁడ , కలకాథనిఁ జేసి బిట్టు చంద్రుడు నాచిన్. 475
- చ. అదియెనుంగాక. 476
- చ. అదికులవర్యు లెందు కలకాథి వధించుట కుత్సహింప రీ
నికలబుద్ధి సాధ్య కసుధార్మభవం గొని తెచ్చి యిచ్చి దా

- నవకులమున్ హరింపకు మనం గరుణించెదఁ గాక బంటవై
బవరముపేరు నుద్ధవిడి భస్మమునేయక యూర వుండునే. 476
- చ. అని పలికి తోడన. 478
- క. సాబగ విసరెడి విశిఖ, త్వాలలు వరుణాస్త్రనిహతిఁ జల్లార్చి మహీ
పాలు నురంబును వనచరు, ఫాలంబును నొవ్వనేసి పంక్తియుఖఁ దనుకొ. 477
- క. విను మారిమిఁది యాసం, జనుదెంచితి కాక నీకు శౌర్యము గలదే
మనుజునొకనిశరణము నొత్తునె వెజుతురు నాకు దిక్పరులు మార్కొనఁగకొ. 478
- క. వనచ సమాశ్రయింపవలె, మనుజుండవు వశమె నీకు మార్కొన మనుజు
దననాథుఁ బంక్తికంభరు, ననుచు వెసం గలియుటయు మహాగ్రహఁ దగుచుకొ. 479
- సీ. నాకువు లొచ్చుచు దర్శింపఁబులభంగిఁ దూపులు వీరపుఁ దూజనేసి
కులవహీభక్తుకొట్టివైఁ బిడుగులు పడుభంగిఁ దలల రోపములు నింది
యటవిపై దావాగ్ని యలమిగొన్న విధాన నవయవంబుల విశిఖాగ్నిఁ జొనిపి
ఘనవారిదమ్మువై గాలివీచినమాడ్చి నరదంబు నాశుగావారి విదిర్చి
వెగడుపటివిఁ బాలివోసి విక్రమంబు, వెజుచు దశకంభరుడు పదికజకుటమ్ము
లేయఁ గనలుచు నల్పాచులేకు సద్భక్తుఁ, దాయతాంబకముల బాహులేయుటయును 480
- ఉ. అక్కజ మందుడైత్యుఁ గని యక్కటికం బొక్కయిలలేక వి
ల్బుక్కలు చేసి తోడన యమోఘకీర్తిమఖవృష్టి ముంచి యే
దిక్కునఁ దానె యై పటుగతి నివహించినఁ బంక్తికరుఁ డ
మృక్క నరుండుగాఁ డిదిఁ దహస్వితిలేజుడు రాముఁ డారయకొ. 481
- చ. అని తలపోయు రాజులుముఖాంబుజము ల్పినుగ నిర్మలముఖ
ప్రణిహతి నొవ్వనేసి ప్రసభంబున వెండియుఁ జంద కాండము
ల్పినిచినఁ గాలుఁజేయిఁ గదలింప సమర్థుఁడు గాక భీరుఁడై
మనము గలంగ వానరసమాజము నవ్రుచుఁ జూచుచుండఁగకొ. 482
- చ. సుగరపరాజుఖండై. 483
- క. రాద్రోక్షకస్వపశరో, పద్రవమున తోల్పలేక ప్రాణాపేక్షక
ఁద్రావితిరిపుండు భయద్రుతుఁ డై లంకఁ జొచ్చె ననురులు దలఁకకొ. 484
- ఉ. ప్రల్లద మేది యిట్లసురపాలుఁడు లంకకుఁ బాటి మేదిన్
కల్లభుమూర్తి వెదగిలి వచ్చిచందము దోప నెంతయుం
దల్లడ మందుచున్న వసుధావిబుధాహితుఁ గాంచి బాంధవుల్
చల్లని యచ్చవాక్యముల సాధ్యసముం దొలగించు నయ్యెడకొ. 485

వ. సమరరంజన.

486

గీ. దనుజశరకోటి తను మంత చాఁకకుండ, నాఁగి యున్ను శోణితం బాసకుండ
నుచ్చి చననేసి యసుగుల నుక్కండచె, గదురయంబున నొక్కనిఁ గడవకుండ.

గీ. రామఁ డరణాంబుజమభాభిరామఁ డగుచు, దక్కిననిశాచరులనెల్ల నుక్కఁడంది
మీటి యంతకుమును మూర్ఛదేతయున్న, యనుజుఁ బాడఁగాంచి కపిరథం బవలించి.

వ. గజగమగవాత్సంగిమాదననలనీలను శేషపనసవిసరతారకుముదవేగదర్శివృక్షభ్రమైంద
ద్వివిదసుగ్రీవాంగదపనలన నుకేసరిశతలలిదదుఖప్రముఖనలీముఖపరి నేష్టితుండై స
ముల్లాసంబునం చేలుచుండె నంత నక్కడ లంకాపురంబున నెట్టకేలకు నొక్కింత
భయంబు దక్కి దశముఖుఁ డాపుల నవలొకించి. 489

క. హరితులిశము హరిచక్రము, హరువలంబులు గ్రౌరవహు శక్తియు నా
హరిభీకరతరదండము, సరిగా వీరారుచంద్రసానుకములకుకొ. 490

చ ప్రభితయతు ప్రభూతము నృపాలశిఖాపణి నోర్వలేక దై
ర్యధనుడ నయ్య వైరిచయంబులు నవ్వుచు సంతసింప నే
పరువు జనింప లంక కిటు పండవిధంబునఁ బాతించితి
న్విధి వివరిత్యుత్తిఁ బ్రభవించి యాపద కింత యేటికిన్. 491

వ. అని పలికి పుషపవేదనాదోదూయమానమా సుందై యూరకుండి. 492

ఉ. నాయనుజన్మ నన్యఃపిప్రబలార్చిక కాండజన్మ నా
గాయతసత్త్వః బర్హతగుహాసద్వశోఽవిశాలవక్త్రగ
తాయతచారునేత్రునిఁ బితామహదత్తనివప్రబు
ద్రాయతుఁ గుంభకర్ణుని వదప్రవిచారితుకుంభకర్ణునిన్. 493

క. బోధింపుఁ డాతఁ డైన వి, బోధివయాధిని వధించి రూఢభృతిచను
మౌఢములఁ గూల్చి లవణపుయోధిఁ గలపి మరలికచ్చి నొకనిముసమునకొ. 494

గీ. కాన నాతమ్ము సుఖము ప్రిహునియున్న, వాని మేల్కొల్పి యాహారగ్రస్తంబు
నిర్వహించి మదీయసాన్నిధ్యమునకుఁ, దోడకొనిరింకుచా నరాదులు కడంగి. 495

క. ఘననిశ్చయనోచ్చయనో, జ్వనిభవనిశ్చయము నతినిశాచరయము
నృత బాంధిశేకలయముం, జనికాంచరి కుంభకర్ణ శయనిలయముకొ. 496

వ. కనుంగొని యలిప్రయత్నింబు. 497

క. చేరి ఘటకర్ణకర్ణవ్యారంబులురెడు బిట్ట ప్రయ్యలు గాఁగక
ఘోరహరినాద ఘోశంభులవము లొనర్చి నద్రఁ గడలకయండకొ. 498

- సీ. కృష్ణవర్ణనికాశకీలలఁ గ్రాగివ తైలంబు కన్దరఁద్రములఁ జొనిపి
ధారాకళోరతుతాసహతులచే ముఖమున నందంద మొనసి మోది
మత్తదంతావళియల్లంబుఁ గొనితెచ్చి కడువడి నురమున నడవఁజేసి
పలువురు బలియును పనివడి తెచ్చి గం దాశ్మజాలంబు చేసామున విగరి
గదలఁ జడిచియుఁ బొడిచియుఁ గజచియు మఱి, మెచ్చియే వ్యాసలూరింప నిట్లునట్లు
పారలి వెనకాపురించుచుఁ బొంగ నీర్లు, యెట్టుకేలకుఁ జెలివొంది యెట్లు పనియె.
- గీ. దివిజరిపులార ననుఁ బ్రబోధింపనేమి, యవసరం బిట్లు వచ్చె దశాఃసుకు
కోమలిమనుండు బలవద్విరోధ మెదిరి, తెచ్చికొనియెనో తెచ్చుఁ డడియునుఁగాక.
- క. కులభూషణుఁడు విభీషణుఁ, డలఘురంబుఁడు కుశలియే కరా యలఁకున్నం
గలుగదు వివేకపుటా, కులపా త్రిపుడేల మేలుకొనివిదిరి నకక. 501
- గీ. పెద్దనిదుర వేల్చు పెద్ద తరం బిమ్మ, నెవల బలిమి నెవ్వరేని జెలువ
నాఁడు పెద్దనిదుర వీఁడొందుఁ దరుదాక, లేచెనేని జగము నేఁచుననియె. 502
- వ. అట్లు గావున నూఁచుకొనికనుషాప్తవస్థుడ నగు నామ యుద్ధంబున మరణంబు
నిద్రా బవి పలికె. 503
- సీ. ప్రకట నిద్రాధంగ క్తలోచము లంగారధానికల ప్రకారమొంద
నలసత దోషంగ నావులిచినకత్తి ముద్రికహ్యాశీల ననుకరింప
నాఁకలిగినొ చెక్కు పంజిన జరకు బ దిశి-జలగాక కీకుగాఁగ
దత్తసంధ్యనోగ్ధతైవాగావ మగ్రబు పెట్టితెడుకట్లు గాఁగ
నున్నకుంభకర్ణ ముష్ణులూపకర్ణ, ప్రభాగమునకు నరుగ వెజచి
పార్శ్వముల వసించి ప్రణలి చి యల్లన, నిట్లు లగిరి వైశ్యవృత్తవయఁ. 504
- క. పిమ్మన మహాకార్యము, మిమ్మనకుఁ గల్గి నిన్ను మేల్కొలుపువఁగ న
త్యాగతతఃపరిః బుద్ధైచిన, నీయున్నెడ కరుగుకొని నిపుత మెజుమక. 505
- క. నినులేపితి మన్ననలన, వివ దగుకాశ్యంబులెల్ల నిందు బుధుడ
వినివృత్తి గాఁగ మాచే, సిఁహంతుకములకు దృష్టి తె దు మనపుసుక. 506
- క. కాల్యములు దీర్చి గంధను, మాన్యులై కాకమాపయసితధవళు
కాల్యవృత్తు కధరములు దధి, కుల్యంబులతోడ భక్తికొలులతోడక. 507
- వ. పాతాళవివరంబును బోని నిజకంఠలిలంబున దిగవైది వెండియు నమృతంభకన్ధం
డనేక యార్జురమాంసంబును నపరిమితకుక్కుటపలంబును నిశేమమహిమమిషంబు
ను బహుస్పృశరసంబును శుభాగ్రాగ్రసూరకవర్ణంబును నగణితమానవవీర్యంబును

సభిగోధికాధారువును సమధికమూపి. కపిండికయను నతిక్రమించుకానికయను
సమగ్రజలచరపలంబును రాశిక్యతప్తస్తోమంబును మెసవి. 508

క. శతఘటశోణితముక దశ, శతఘటపద్యమును బంచశతఘటపద్యము
శతఘటగోఘృతము స్తవ్యశతఘటలైలంబుఁ గ్రావి సమముం దగుచుక. 509

మ విపరీతాకృతి ఘోషమంకృతిఁ గులాగ్నిభృశ్శన్యజ్ఞోన్నతి
జపలప్రకీయ రాజపద్ధతినిజేచ్చక భ్రాతృనీత్యైవ
లంపబుద్ధి జనుకుంభకర్ణు ఖుశీలుం గాంచి నిశ్చేష్టమై
కపిసంఘంబు భయూర్తిజేతము రఘుత్పానాగుసామీప్యముక. 510

వ మహాద్భుతలంకాసముద్భూతభూతంబుచందంబున నరుగుచున్నం దనీ తువికృతాకృ
తింగాంచి వితీగి పటమ తగుచరుల నోడకుం దని ధన్యమందును సత్వరుండు నగు
పూచకుంభభూషణుండు దోషచరకులవిభూషణుండగు విభీషణుల గనుంగొని.

మ. తనఘోరాకృతిఁగాంచి భూత మమచుక దైత్యులు పోల్చేదఁ జే
తనరాహితులపోతె వాఁగవరుల్ త్రస్తాత్ములై యుండఁ గే
తనకన్త్రుంబులు జానులగ్నములుగా దగ్గుంబుం బోవు నీ
తపేత తన్మది నామఁ దెచ్చి మరియఁత్రప్రక్రియావేదినై. 512

క అనుటయు నమృతాత్మక కన్వినీతాత్మకుండు. 513

గీ. వీడు రావణు ననుజుండు వీనిచేరు, కుంభకర్ణుండు నిద్దురగూరియుండు
సమధికబలండు సమగ్రచంద్రుండు డాడి, సుస్థిరభుజుండు నాకగ్రజుండుండు.

క. నాగరకుల నెఱుంగక నిక్రాగరియను నాటునెల లితడు పగలించుక
నాగరమొకదిరసను నాఁ, దోగిరను భుజించు సుఖమున్నతిఁ గాంచుక. 515

వ. మఱియు నద్వైతపంబున దివిజులకు నజేయుండు నేఁగు ప్రభాగరణదినంబు గావి
యెఱిగియు దశకంధరుండు భగవీణదివ్యాయుధశిఖితకేచుం దైవవాడు
గావునం గార్యాకాన్యవినిశ్చయబుద్ధిహీనుడై ప్రబోధింపఁబంచెనం దెలివనొంది
యగ్రజాలోక నాయత్తదీతుండు మత్తుండునై చతుర్ముఖుఁడైన యన్య
లచేత బలాత్కారంబున బోధింపఁ దగు నాడ మృత్యువు శివు నని బ్రహ్మ
వచనంబుగలదు గావున నితండు నీకశ్రమసాధ్యుండుగాని దుర్విభేద్యుండు గాఁ దని
పలికె నెఱియు నమృతభక్తు జన్మబలపరాక్రమప్రకారంబుల వేఱువేఱు నిన్నని
చి నఱియును. 516

- క. కపులవెలపు వీటఁగ నిక్కపుడైకుండఁడు గాఁడు కావ్యంబిలివచర
 తలపటాకృతి యనిచాఁచు బనువు మనవును మెచ్చి వృపు డతుజ్ఞ యొసంగఁ.
- క. నీటఁడు సమస్తవైష్యము, వాఱోకించి కపులార యడుగుఁడు గాఁడు
 ద్వై మరువారుతుల్రము, సౌల స్త్యక్తికృతులు గూర్చుఁ బలి యాప్రతిమఁ.
- చ. అరవును క్రమ్యులుగ విపీనాటచమూనివహులనీకసా
 భవమయి నిల్చె స్థలకపథప్రచలేఖతుంగమస్తుఁడై
 ఘుఘుజవిక్రముండు ఘటకగ్గు డు వీరవల్రాలు త్రణ్యకా
 మిను బురుసౌధకూటముల మీఁద వసించి పయి నిర్మహ్మఁగఁ.
- 519
- మ. చని కాంచె వృతరత్నకీలితమనోజ్ఞ సంతోషంవాహముం
 గణద్రంకవకేతువారించలద్దగారుబుజవూహముఁ
 మనజగ్రాహము వైభీకరచమూమంజీశ్చోతాసహముఁ
 దమజవూహముఁ బ్రాక్తికంభుమహామంచత్సగౌగేశముఁ.
- 520
- క. కని యూహాక్షవిరూపాక్షునికుంభాద్యనిమిషపుపాభృతశేకం
 బనివాఱుఁడై చేరం, జని యుజ్జ చరణసంసేమలుబట్ మొక్కెఁ.
- 521
- క. మ్రొక్కిరిలిలి సహానదన, మ్మన గదియిది యద్దగమ్యుఁడు గడుమెం
 పెక్కినరగ్నపున్దియ, క్రమ్మన నడఁ బుచ్చె ను భిక్కునకుఁ దగఁ.
- 522
- చ. పుమగు బలియొగు పలువురు రక్కసుని వెక్కిరింబునం గొనివచ్చి యిడివ
 సమున్నతంబగు పసిండిగద్దియ సుఖాపీతుండై హుక్కుగుల నభోభాగం బవియంచు
 చు నన్నం గనంగొని.
- 523
- ఉ. తె పరులై నిలిపు లవధీరణ చేతుదలంచినో విసో
 ధిపును నవ్విదిక్కులు జేరినా నూ ముఖప్రహా? చే
 ధింపఁ దలంపు గల్గెకొ సుధీశమేనుసమీగ న్నప్రహా
 ధింపఁగ సెయివారణము తెల్పుము న్నిట్ట వీరకుండఁగఁ.
- 524
- చ. కలఁచుచునో పయోధి యుదకింబులు లెదదడిగాగ మేదిని
 గలపునునో నభంబు విలువంబడఁ గ్రోచి దినేంద్రవక్రగుల
 నిల్చుపుతనో నభోయనదీం జనకుండఁగ నాకుఁ గార్యముం
 దెలుపుచుగాక నాపును నలిప్రమదంబునఁ బొంగి యిట్టువఁ.
- 525
- క. మనకు నోసిదరిజగు శూర్పణఖ నిరపరాధం బట్టి ప్రసభంబున పూ
 రనికాభిశేరాచాత్రి ముక్కును నగ్గయుగంబుఁ బ్రెవ్వనోసి నుభోస్పిన్.
- 526

న. జనస్థానంబున నుత్తమక్షత్రియకులుం డొకంత ప్రామానుజ్యప్రియాసహితుండై క్రమస్స
రుచ్చం గతుంగొని సహింపక. 528

చ. అనఘమతు ల్పృథుద్దశసహస్రసౌఖాచరనైశ్చముత్తలై
మనభిరదూషణాను లసమానబలు ల్పృని పోహోసర్పి ర
ద్భవశరవృష్టైః బృగినః బడింపడి వంచన నేను గాలచే
దివగుచు వానిభార్యఁ గొనితెచ్చితి నీతఁ గజాతలోచనకా. 529

క. పటుకపటంబుఁ దత్సరి, దటుకునఁ దెచ్చుటయు నతఁడుఁ దమ్ముం గను ను
త్కటశోకచేగమున మర్కటలులం గూర్చుకొని కడలికడచెను నెడలకా. 529

క. అర్కమణుఁడు రాముఁడు తోట్యర్కవిధుం డాదివిష్ణుఁ డయచు మఱి యా న
మృత్కటలులు దివిజా లనుచు, బేర్కొని వెఱపించె నను విభీషణుఁడు గడుకా. 530

క. ఏనుమహీసుకరామున, కీనని పలుకుటయుఁ గోప మెక్కి ననుచు
జానితరణంబు నేడఁగఁ, దా నప్పుడు వెదలిచుమొఁ దనమంగ్రులతోకా. 531

న. రేదవంతరంబున రాముం డనేకవనా కానీనీపరిన్పంతుండై నేతుమాగ్ధంబున బంకా
పురంబువై విడిసి ప్రహస్తధూమాక్షుచుహానానచుహాకా మాకంపనానుల నరానుల
ననేకుల సుహరించి మించి పరాక్రమించి యున్నవా. దదియునుం గాక. 532

క. హనుమంతుం డనఁగా నొకన చరుఁ డనఁసు వెదనచ్చి బలియుండై
విను మింతకు మును క్రమఘను నక్షయుఁ జ పి లంక గాలిచి పోయెకా. 533

ఆ. మఱియు నిఁద్రగిత్తు మహితోర గాస్త్రాంధిఁ, నిత్యవవనిరాజసింహునిఁ
గడఁగి యేసోయి కాండినీకుడనై, జరగిరచ్చితిని నిజంబు దొడ్డు. 534

క. నీవు సహజబలకాలిచి, గావున బోధింపఁగలసెఁ గయ్యయన ధరి
శ్రీవరుఁ గూలిచి నాచే, నీనఁ దడయు మన నతఁడు భృతిచలమండై 535

గీ. తాంతరదేవురకుండి యత్కుంభకర్ణుఁ, డన్నఁ గన్గొని చింతె దశాన్య వింత
గాదె నరవానరులు వార్ధిగడచుటెల్ల, భంగిఁ దలపోయి యీయ శుభంబు గాదు 536

చ. మునుముం దాటకసంహరించి భృగురాముం డెల్పి తోడ్కోలిరా
ధునిఁ జక్కాడి ఖరాదులం జదిమి మత్తుడైఁ మారీచునిం
దునుకల్పిసి బృహస్పతాఁధునిఁ గబఁధుగూల్చి యేకాశుగ
మృగ వారిం బడనేనినట్టి రఘురాముం డేల మత్తయం డగుకా. 537

క. సముద్రవనానియెడ సా, మము దానం బధికునెడల మత్తునియెడ భే
దఘ హీనుడై యెడ దం, దగ నెల్ల బోయి నెడ గల జేయింకా 538

- క. సింధురసైంధవరథభట, బంధువిరతితెగిఁ గాంచి వచపడి రిపుతో
సంధి యొసర్చిన నదిదు, స్సంధి మగుంగాన మొదల సామములయుకా. 539
- క. లోకంబునకుఁ ద్రివిష్టప, లోకమునకు మన మొనర్చు లోపంబులు ము
ల్లోకములకుఁగీతుఁడగు నా, లోకేతుఁడు ము న్న శేషలోకేతునకుకా. 540
- మ. చనయం బొప్పుగ నిన్నుఁండుటయు నవ్వెప్పుడు దైవాఱ న
వ్వినయం బొప్పుతో బ్రహ్మతో దశరథోత్పినాథపుత్రుండనై
దనుజభవ్వాసన మాచరింతునని యుత్తరాసముంజెంది య
వ్విరుతాకారఁడ రాముఁడయ్యె బలవద్విశ్వేష మింకేటికికా. 541
- క. మును పిది యుతయు నారద, ముని వినిచెం దద్వచన మమోఘము నాకుం
జయపు గలిగి తెలిపితి యో, జన సేయుము వలగు దుర్విచార మనవుకుకా. 542
- ఉ. పశ్కున నవ్వె పెద్ద మని పాడి దలంపక నిడుఁగొల్పె
లెక్కులఁద్రేలి నాఁడ వబ్బందము సంతసమంద నట్టిసి
వెక్కడిసోదరుండ వివి యేటిఃసీతులు చాబుఁబాలు గి
వెక్కడ సంగరాంకణ మదెక్కడ నిర్దుహమ్ము సామ్యుకకా. 543
- చ. వెనఁగొన భీతిచే మును పభీషణుఁ డెంతయు నొత్తిచెప్పె నా
రిని దొకచిన్న వెట్టి విదితుంబుగ నీదొక పెద్ద వెట్టి యా
రినక్రియ నన్ను మాటినఁతలబున లింక మెలుంగకట్టి నీ
రునినిను లేచునాదొక విరుదపు నెట్టిగా దా తలంపఁగకా. 544
- క. రాముఁడ నలయరిచాల్పు న, లీముఖు లచ్చేష్టలై లిల్బిసడఁగి నీ
రామానినియొనను నగు, సామంబేకొల్ల నెట్లు సంగ్రామమగుకా. 545
- న అది యెట్లుఁడనిమ్ము నిద్రాసత్తులు నగ నాసత్తుని భోజనాసత్తులును సంగ్రామం
బున కర్హులుగా రివధికనిద్రాసత్తుండవు భోజనప్రియుండవు భయభ్రాంతుండవు
గావున నీసహాయుఁ బేనొల్ల నెల్లధంగి సమరంబున విరోధుల వధింపక తక్కుమన
యని పలికి మొగంబు గంటు వెట్టుకొని యూరకున్న యన్నంగను గొని శుంభకర్ణు
డు రెనమనంబు. 546
- క. దుర్లయఁ డితిఁడు వినితివి, నిర్ణయవాక్యములు వినఁగ నేర్చునె యనుచుకా
ఘోరితలోచనుఁ డగు ఘటకర్ణుం డిట్లుయ్యె నన్ని కర్ణము లలఁకా. 547
- చ. తెగనిమఘు ప్తచేఁ బలికితిం గలహం బశుధం బటలమఁ ద
ప్తగోనకు మిష్ట లేటితి ప్పులలపు లెంతటివారు వైరులం

దిగిచి క్షణంబులోనఁ బగ దీక్ష గ్రహించెద మేనఁ బ్రాణముం
దేగ వసుధాతిమాజ నరవాధున కీతుఁగ నీయకొందుమే.

548

క. బాణకృపాణపటుతను, త్రాణంబులు వలదు బాహువర్పమున రిపు

ప్రాణములు గొందు మూర్ధ్యాఘ్రాణం బొరించి కుంభకన్తు ననుపుమా.

549

వ. అనుటయు సంతసించి.

550

క. వారి నడిచి కపుల రవిజు, నేలించిన భంగి నిన్ను నేలించెద నై

త్యాగి రిపుఁ దునివి యనుచుం, త్రేలునటు న్నిపుండు మన భీషణునొద్దక.

551

వ. అదియునుంగాక.

552

క. నిద్రకుఁడవు నీవధికన, ముక్తుకుఁడవు నేను నగుట నహితబలం బ

కుష్టజీకము నూచెను నయ్యద్రవరావలి వధింప కరుగు చునపునుక.

553

బి. శరశరాసనకవచస్యంద వాదిగోపకరణముల నుజ్జగించి

యపజయం బెఱిగించు నమితతూన్యస్వనులకు నపశవనములకు వెఱవక

శూలంబుఁ జేకాల్చి శూలికవడిఁ బొల్చి పురజను లోప్పనఁ బొగడుచుండఁ

గతిపడుభయదరత్వైస్సైవ్యముత్తుండై తనకునిద్రాభంగమును విరించి

తనయువాక్యములును వలపోసి మౌనంబు, సిద్ధ మగుటెఱిగి చితరేని

మానసంబుతోడ మానవేంద్రునిచేరి, జాత్రు గోరి వెడలె సమరమునకు.

554

క. వడిఁ బుర మిచ్చెనమున వెలువడి పనివడి కలవామును వచ్చెనవాఁడె

కృడితందని కపులచ్చెరువడి చూచుచు నుండి కొలతవడికి దయలోక.

555

ఉ. నీలుఁడు చెప్పివట్ల రజనీచగరూపక కాన్తపుత్రిగాఁ

బోలును గల్గిబొమ్మఁగని పోడిమి దూలఁగ నెల రామభూ

పాలుఁడు దివి గూల్చు నని పల్కుచు నుల్కుచుఁ జూచుచుండ నా

భీలుఁడు కుంభకన్తుఁడు విభీషణపూర్వజుఁ డాత్మయోధులక.

556

క. తలకడచి దావదవానము, చలిచీరుల నేర్పుపగిది సర్వకపులుఁ గొం

దలమందఁ గుంభకన్తుఁడు, లలిమింగఁడొడంగఁ బ్రవిపులముఖుం డగుచుక.

557

వ. భీషణాటోపంబునం గనిమనంగి వంచరులం దిగిచి యహార్యగుహాకుపారసదృశం

బగు నిజబంధురకంధరసుషీరంబునకొకాఁ బడచుచు న్నం గనుఁగొని.

558

చ. పనివడి వానరు ల్పనసపంటికిఁ జీమలు చుట్టివట్లుగా

మునుకొని గంధభద్రగజము న్నడి నీగలు మూఁగులూగునం

తనఁగొన నబ్బఁపైఁడు కుభిన్నిభిమూర్తి విదిర్చి వెండియుం

గొనకొని బొక్కఁజొచ్చి క్రముకుంజను లఁతయఁ గాంచి పొక్కిరిక.

559

- క. అద్రిచరావలి తనపై, నుద్రేకము మీఱి వైయ నుద్వీకువాహూః
రాద్రిప్రకములు పృథుచ్చిద్రము లానరించి దనుకనించుడు మఱియున్. 550
- సీ. పటపుర బలియుండై పట్టి యువైత్తుగ దిగమ్రుగి వక్త్రంబు జెఱచి యాత్తు
మఱియును నేటొకమాటు నేవుర ముద్దగావించి మేనునఁ గలయు నలందు
నొకమాటు నూర్చుకొని కూలమున గ్రుచ్చి కావిక్రొన్నెత్తురువ్రాశ్రేయ
నింకొక్కసారి యనేకుల నేకులకైకడి దూరంబుగా విడుచ్చు
నివిధంబున దానవుఁడేచి విలయు, సమయసమవర్తిసమన్వృత్తిసమదమూర్తి
సమయః జేయును సమరససుతులి విడిచి, పాటిరి కనాటు లనుక రేపారియావ. 551
- చ. సమరము సేయఁ జాలక వెసం బరువైతెడునేఁగాంచి తో
మమహితుఁడంగదుండు రథసంబున నడ్డమునోయి శాస్త్రవా
క్యములు కదించి వానరులఁ గ్రమ్ముట నాజికి నూలుకొల్ప నొ
క్కమొగి ద్రుమంబులకొ దనుజు కాయము గప్పిరి దాన నెంతయున్. 552
- క. లింగము మాలూకడకొలింగి గప్పిన వైవడిం జలింపక యుదైహి
లింగముల మఱికి మ్రొంగఁదొడఁగిన ద్వివిదుండు గడు బెడంగగురీలక. 553
- ఉ. రక్కసునెన్నురం బురుధరాధరకూటము వైచి యూర్చుగా
రక్కరినాత్ముఁడు క్షుద్రమెఱచు నిజ జేహవాతిం బగిల్చి యా
చక్కటి వానశోభములఁ జక్కడఁపం గని మారుతాత్మజుం
డొక్కయహార్య చద్దనుజు డొక్కచితుంగఁగ వైచె వైచినక. 554
- క. తద్ధతి కించుకసాలి దు, తద్ధతి నమ్మంభకళ్ళు దుద్ధవిడి సమి
ర్విద్ధతిచెడి మూర్ఖిల్లి బ్రహ్మర్థిరు హనుమంతు నేనె నరుహులమునక. 555
- సీ. ఆలంబుమాని వాతూలబాలుఁడు నేల వ్రాలిన నీయఁ కుక్కేలుఁ డగుచుఁ
బాపాత్మ్య నిలు నిలు పాటిపోకు మటంచుఁ బాపాణపటలంబుఁ బఱుకఁజేయ
నది పిండిగాఁ జేసి యతఁ డున్నెడ గవాక్షసలవృషభాదు లనలసవృకులు
తన్నెదిరింప నందఱుఁడొకచుంకారముచఁ పాఱఁగఁజేసి కవచరాలి
లిట్టు చుట్టుముట్టి పీనుగునెట్టగా, విందుచున్నఁ జాచి విహ్వలింతి
యాత్మనేగ నిట్టు లలయించునే యిద్దు, నాత్ముఁడనుచు నాని కడ్డ మేగి. 556
- క. వాలిసహోదరుఁడు దురుధర, శైలంబున వైవ దానిఁ జక్కాడి వడికొ
కూలము విసరుడు నదివా, రూలసుతుఁడు మూర్ఖుడేటి మనుకలునేయక, 557
- క. కూలంబుఁ గేలఁ దాల్చిని, కూలిక్రియం చేర్చి రాక్షసుఁడు తపనజు ను
త్రాలాద్రికూటమున మూ, గ్గాలనుఁ గావించెఁ గపిబలాంబుడి గలఁగక, 558

- క. ఇట్లు లంకాదులయొడలకుట పాటనంబున సమ్మోక్షుం గావించి యశ్వలుంగుఁడైన
కట్టెం బట్టుకొని బుజంబునం బెట్టుకొని. 569
- క. లంకాభిషిక్తుఁడై చను, లంకానాథానుజుం దలంకక శౌర్యా
లంకాదుఁడు హనుమంతుఁడు, హుంకారముతో నెరుగ్ప నూహించి మదిన్. 570
- క. ఇఁజూడు విక్రమపురుఁ డే, చునునో లకుదాన తెలిసి యరుదెంచు నరా
దను మోసపుచ్చి యులెం, దెలితఁ ధేయ్యఁ దని రలఁచునంతటిలోనక. 571
- ఉ. అన్నకుఁ జాపునేక్క హరిదశ్యసుకుం బృథుగాఢమూర్ఖుకుం
గ్రన్నవఁ గొంచుఁబోవు ఘటకర్ణునిఁ గన్గొని పౌరభాయ ల
కున్నతెసాధరాగములకుండి సుమంబులు మైవిడిర్పి రా
పన్నత వానరు ర్వివిధభంగుల నేడిచి రాగ్రవాదులై. 572
- గీ అంతః గుంభకర్ణు నుసభాగంబునఁ, బుష్పచూలికయును బోలియున్న
రఁసుకుండు లేటి రక్కసుచే నిట్లు, కట్టుబడితిఁ దప్పెఁ గార్య మనుచు. 573
- క. లోసంతాపము నొంచుచు, వాసయంబున విభీషణాగ్రజు చెప్పులు
వ్పానికయును మొదటికిఁ దెగఁదీసెకై భరనభరదంతరిత్రత మెఱచుక. 574
- క. ఉత్కంఠ జేరమునెలయఁగ, ముక్కుంజెప్పులుకుఁ గ్రుంచి ముదిరాత్ముఁడై
దిక్కుంజరములు మ్రొంగఁ, నక్కంజహితార్థజన్ముఁ డెవని! నటికక. 575
- చ. పృథివి! కాశకుంభమహిభృచ్చిభాగ్రవిహార పీఠదృ
క్పృథుకిము దాటు మాడ్కి నసున్పూర్వుటభేదఁకోటి నెంతయుం
బృథుగతిఁ జెంగలింది స్థరగేతుఁడు కీను లభిష్టుతఁప భూ
మిసపు, రాఘవేంద్రుల సమాపముఁజేరఁ గరంబు మెచ్చఁగక. 576
- ఉ. అంతటఁ గుంభకర్ణుఁ డవుగా విపరీగపు వానరంబు ము
క్కుంతయు రక్తిపోయె నిక నన్నఁ గనుంగొనఁ బోవఁజాల నా
గొతుకఁగ్రోచి నమ్మనలిక్రోధితి వైచెదఁచు శోణితా
క్రాంతశరీరుఁ డాతుణ్యము క్రమ్యుతీయ ప్రణమాచరింపఁక. 577
- చ. మిగిలినవానరాలి దిగమ్రుంగఁ దలంచెడు కుంభకర్ణుని
న్మిగిలి నరాదు బుద్ధుట సమగ్రస్థితిత్ములు పోనొర్ప రాఁ
దగిలినకిక్కు మర్కటునితానము దాఁగొని తిద్దలంబులం
దగిలి నటించె నచ్చుతవిధంబున నెత్తుట నీదులాడుచుక. 578
- క. తననై యు దైవ్యుఁడ గనుఁగొని శోషవేసుఁ దగుచుఁ గుంభకర్ణసుం
దనవారకుఁడై మర్కటు,లను గారించటలు చూచి లక్ష్మణుఁ డెఱకక. 579

- క. బ్యానాద స్తనితంబు నిష్కర్షకవృత్తంకారనిర్భూత ము
గ్రానే కాంబకవృష్టి మర్కటమహోద్యచ్ఛాతకామోదము
రీనాధానుజఘామయోని ఘోరమూర్తి గుంభకగ్ధాద్రి
కానునోత్సము ముంచె దానవహృదబ్ధ మోదహీనంబుగఁ. 580
- చ. ప్రకటబంధు రాముఁడును బాణవరంపరఁ బెల్లు ముంప ము
తకరిః నిశ్శు నూపిన విధంబున నున్మదలీల శాత్రవ
ప్రకరము నైజనైస్య మనుపాడి దోఱుగి కరంబుసాచి యం
దగొని గ్రసింపఁజొచ్చె నవధీరణఁ గ్రోతుల దైత్యజాతులఁ. 581
- వ. అక్రైకసీనందనుండు రామలక్ష్మణభయంకరాస్త్రరహిష్టాపిహితుండును వి
నాశితస్వస్థైర్యుండును విదారితనాసికాకర్ణకోటయండును నిరాయఁధుండును నిరవధి
కాయోధశ్రయంతును నయ్యును జలింపని భైర్యంబున. 582
- క. కరి తుంగమడుపుసొచ్చిన, కరణి నృందరము జలధఁ గలఁచుపగిది ని
ర్జ్వరముఖుఁ డరిణ్యమేర్చు ప్రకరణంబున కలఁచెఁ గుంభకర్ణుండు కపులఁ. 583
- క. కట్టలుక నిట్టలంచుచుఁ, గట్టిడి యగునట్టి కుంభకర్ణుండు గనరేయం
గట్టెచుర విభీషణుఁ దోఁ, బుట్టువు నంచగ్గదావిధూషితు దుఃఖిఁ. 584
- చ. కనుఁగొని తలఁడి కుండకు కగం దనుభాస్వ ముంతరింప నం
డ నిలుపువాఁడ వీర నరసాధు దయ స్వము నెల్లఁబాసిపో
లి నని మనంబుం దలఁపఁ దీరదు మర్జనలైక బంధుల
న్ముతమును తొని నిత్యముఖముం జిరకిరీయుఁ జెల్వఁ జెల్లదే. 585
- క. నీకటపులు విసని యపశ్రీకరుఁ డగు దశముఖుండు చెడుట నిజము గు
ళ్లొకుండ వీరిధంబున, శోకింపఁగ నేల తొలఁగి చూడుము నన్నుఁ. 586
- వ. అని పలికి తనకు నమస్కరించి యధోముఖుండను నిరంతరబాష్పసలిలధారాపరిపూ
రిత లోచనుండునై యూరకున్న విభీషణు ననుసయించి యరసిం దలమిగిలి. 587
- క. చని వానరు లడ్డము సొచ్చిన వారల నింత సరకునేముక రాముం
గని యిదె వచ్చితిఁ గలహంబునకు న్నారమ్ము తొలఁగి పోవకు మనుచుఁ. 588
- చ. పొగయన నిన్నెదిర్చి సరిపోతుట జ్యోతంబు పోరిలోఁ
దెగిసె యేని వెండియును దేజము నొంద జనించి నీమదం
బగగొనిగల్గు నందు నినుఁ బట్టి జయింపఁగఁ జాలనేని పొం
దుగ నినుఁజేరి బండు నగుదు నివస మిట్లు క్రతిజ్ఞపట్టిం. 589

- క. ఏను మనుజమాత్రుండను, గానని కాఁబోలు నింత గర్విం చెడు నీ
తోనెనని పోరవచ్చిన, యేను దనుజమాత్రుండనె రహిం దలపోయెదా. 590
- క. సర్గసిద్ధివిలయములు ని, సర్గముగాఁ గలుగు నింద్రజాలుడవు గడు
న్నిర్గుణుడ వనుచు డాచు భ, నుర్గుణసారణ విభుడు దనుజపతితోడతా. 59
- క. నీకంతను దునిమి మహోద్రేకుండగు రావణు స్వధించెద నిక ము
పొక్కులఁబోయినఁ జెల్లచు, మోకని దశరథసుతుడు సమిక్షోన్ముఖుడై. 592
- సీ. ఘటకర్ణ సముద్భీకర్ణ కోటరములు పట్టుపత్రులకు మన్ని పట్టుచేసి
పాపరత్న సేత్రకూపము ల్మిక్కిలి లతయగా శరపూరితములుచేసి
రాక్షసుముఖగవ్వారంబు నానాజన్మములకు వాసయోగ్యులుచేసి
దశకంధంసహోదయశరీర కాంతార చతులబాణకడింబయుతముచేసి
కైకపీఠము మాస్తకాఖిలము ఖగని, వాసములుచేసి మతీయు నవ్వాసవారి
ఘోరతత్కక చాటంబుఁ గ్రూరసార, సంబులకుఁ దావుచేసి రోసంబు మిగుల.
- క. వాని గలుగు వారిం బడ, నేనివ యస్త్రమును దానికన్కుంచుచుబా
ణాసాంబున మంచుచు, నాసురపతి నొచ్చియును మహాగ్రహుఁ డగుచుతా. 594
- క. గొడకొని వైరిబల బుల, కదనంబునవైచికొనుచు వారనితినక
గదగొని కదనంబునకుం, గడిసెం గాలాంకిప్రకారము గాఁగతా. 595
- వ. కదిసి భయంకరనిఁచానాదంబు గావించుటయు సహింపక. 596
- క. వాస్తవవాద్రబులుడు కృత, హస్తుడు వాయవ్యశరనిహతి దనుజుబృహ
ధస్త్రము ద్రుంచుటయుఁ బర్విప్రస్తులై పడియె గదయు జగతిరముగతా. 597
- చ. గదయును బాచుడడయును ఖండములైపడ నొండుకల ను
స్మరుడయి సాలముంబెటికి మానరనాకుకు వ్రేయఁబూచుడు
స్ఫిడురనిభేద్రసాముకముఁ బెద్దయువేడుక నారి గూర్చి నిం
డఁదిగిది తత్కరంబును బడ స్వడిసేసె నమోఘవేగుడై. 599
- క. శరయుగమున ఘటకర్ణుని, కరయుగముం గూర్చుఁ జెల్లు గానవియుగము
ద్ధరణిఁ బడి చదివె ననుకో, త్కరముం గపిలము నమృతస్థివిహోపతా. 600
- క. కాఖారహితమహోన్నత, కాఖిద్రక్రియ దశాగ్రసహజంబు దురా
కాఖిలమానకుఁ డగుచువి, కాఖనిభుం గవిసె రామచంద్రు న్మృతగతా. 600
- క. పదచతులక ధరణి వియ్యత్పదముకా ముంకృతులఁ గ్రక్కదల బద్ధలుగా
నెదిరించి యిట్లు గవియుడు, గదనకారదుడు నుభయక బలోద్ధతుడై. 601

- క. రయచరు లౌననఁ గర్కశ, శరణంబులు వనుజలొక శరణంబులు నం
చరణంబులు ఘటకన్దుని, చరణంబులు మనిమె నగ్గచంద్రాస్త్రయనన్. 802
- చ. పరిభ్రమణండు నిర్దలితపాదుఁడు నై దనుజుండు ఘోరప
ర్యతముక్తియక గుహతులితనక్త)ము విచ్చుచు వైరినైనక
ప్రతి గలంగఁ గ్రుంగ నరపాలు దెసఁబారలంగ నచ్చుర
స్థితి వెలయుంగఁ దచ్చిము ద్రెంచె భయంకరసాయకంబు న్. 803
- క. సుత్రాముఁడు భినురంబున, వృత్రాసురుఁ గూర్చివట్టివిధమునఁ గుంభ
శ్రోతుని యామృత్రయన సుమిత్రాపుత్రాగ్రజుండు మేదిని గూర్చెక. 804
- గీ. ఘోరసంగరసముదీర్ణఁ గుంభకన్దు, భరణిఁ గూర్చునుఁ దత్కబ. భ ముదరత్త
ధాతువై యుప్పె సహసంధ్యాసమయచ, హస్తయగిరినోరై వైత్యకరి చెదర.
- ద తన్న స్తకంబు కదంబచేగంబున రెండవమైనాకంబు చందంబున నంబుధగర్భంబు
సాచ్చి నంతరాఘవుపముం బుచ్చున్దంబులుగురినె దేవమందుభిధ్యాంబులు చెలంగ
నభిలవానరులం దమ్ము గ్రమ్ముట జీవించి వారలుగాఁ దలంచుకొనుచు రాముక
జయజయతెద్దంబుల నగ్గించుచు విభీషణపురస్సరంబుగా నతనిం బరివేష్టించి రతండు
ను సహోదరసహితుడై మహాంధంబు నొందుచు నగ్నిచ్చాలాభిలకటాక్షవీక్ష
ణంబు లుకాపురంబునై నిగిడించుచుఁ గలవాంబున కెరుచుచుచున్నంత నక్కడే.
- క హరిశేఖరచే దమ్మరి, చృతివిని దశేసుఖుఁడు దాను మృతునివడువున
శ్రితచేడి మూర్ఛరదేను ఖండితమగు వటుఘారుచామరదినచందమునన్. 807
- ద. పడి కొత్తదడిం గామినిఁకలితలలితశీలజలాభిషేచనంబునను గ్రువరసారధవ్య
జనవీజనంబులవల ను నొకయించుక తెలిసికొంది యావులం గనుంగొని దుఃఖారి
రేకంబున. 808
- చ. బుసగులువెట్టుచు న్నిదురనోయెడుతమ్ముని లేపిలేచ్చి యే
నసదురలంపున స్వనచరావరికిం బలివెట్టినాఁక నాఁ
డే సురుమేల మేలని వెడంగు రలంపు దలంచితంబు భీ
తనెడి విభీషణుండు దగఁదెల్ప వెలుంగక మోసపోయితిక. 809
- క. అసుపౌర్ణాస్త్రయన సమిద్యమయరిఁ దానొకగు నున్నవాఁడై ననుమా
నసమున దూఱఁడై యిపుడే, ననువులయెడ నీరయెడ నిరాకుండనైతిక. 810
- గీ. పృథులదీర్వసమిరసమేధితంబు, మూలకీలాకర శమై శుక్లఘోర
వర్కటాణ్య మేర్చి రావశరవృష్టి, నాటిపోయెనె మంభకన్దానలంబు. 811

- క. ఏకాకరుండన వైరుల, బూని కథించెదనటంచు బోయి రిచ్చలచేఁ
దాన మృత్యుఁ డయ్యెఁ బురుషుఁడ, కానొకఁడు దలంప నొకఁడు వైరము దలంచుకా.
ర. అని బహుప్రకారంబులం బరిదేవనంబు గావించి తమ్మునిం చేర్పొనె. 818
- క. హా యను మేరుతులితదే, హా యను వక్త్రజితగిరిగహా యను దగునా
హా యను రిపువనహవ్యవ, హా యను సుమనోమహాపహా యను మఱియొకా. 814
- మ. అనుకా నిన్నుఁ ద్రివిప్తపల్లము దాయనైరు నీఃట్టివో
మనుకాధీశ్వరమాగ్గదాగ్ని శిఖలకా ప్రుందం గనుంగొంటి నే
నని జాలి బడి గావజానుమఁడు భైరవులు త్తచి త్తలుం
దనుకాల్కిని యిట్లు వల్లెఁ బటుచింతాక్రోధఘోర్రాక్షుడై. 815
- చ. గతజలసేతుబంధనము గాదె మృతు డగు వానిఁ గూర్చి వో
కితిమతు లొట మీ రరిగి భేదగోతి దలంక న్నెడి
కృతులు వడంక వాస్తవికామపద్ధగధృత్తినీసమేతులై
హితమతులార రాఘవపీఠులఁ గీతులఁ జూసి రం దనకా. 815
- క. అంతికసన్నిభు లగుమన, రాతెఁ దేవాంతిమలు మహాపార్వ్యుని
ల్పింతశతమనంబులకు న, భ్యంతగ మంతయునులేని యాత్మఁబోడకా. 817
- పీ. కాటుకకొండలు కదలి యేలెంచెడు భంగినొప్పెను మదేభనకర బుఁ
బూర్వవామౌవుల నుచ్చాగు సమద్రంబు తలగలఁ బోలు సైంధవచయంబు
సంకర్తనమయకాకాల కాలి క్రమమగాంచెను శతాంగక్రజ బు
సమవర్తికింకరిసదృశఘోషవ్యాపప్రదీపితవీరిభటచయంబు
నానాపపటివ్ర మగుమఁ దో నెరుగుదే, సమరభేరిరవంబులు చదలునిండఁ
గదలి యద్ధాశకలం బుల్కంబులగుమఁ, గాఁ రిహితబలంబులు తల్లడెల్ల. 818
- క. తాకిన సంకరాన్ను సమీకొన్నట్లు లగుమనన్న విహిరిసుతాదుల్
డికొని స్లవంకపృథనా, నేకమఁ బురికొల్పి మరము నిష్ఠుర మయ్యెకా. 819
- క. ద్రుమచరులు తగులిలాకర్షము దనజాల మీఁదఁ గురియ రాక్షసులం ద
ద్రుమచరులమీఁద శరన్న ముగుఁయించి కలిలోకసాహవృత్తిన్. 820
- చ. అపుడు నరాంతకుఁడు సరయంబు వాయంబు మరల్చి సాధ్వస
భృగవతవృత్తి వానరచయంబు గలంగఁ దొలంగఁ గ్రుంగ శ
క్తిపతిమ శక్తివైవ సనఁబించు చైత్యులు సంపడించి ర
ట్లపరిమిశ్ర లాపఁగియై దనకాధమఁ దాకమించుకా. 821

- క. కని వానియేపు నైఘని, మానుమంతుని కడ్డ మరిగి యంగదుఁ డురుసా
లనివాని శిరఃబు విపులా, శ్రద్ధనివారి శ్రద్ధయు గూలి చదియఁగ నేనెక. 822
- చ. అటులు విహీనశాంతకు సరాంతకు సంతకుచెంత కంచుడుం
గుటిలమననక్రైతి లెల్లులు గూడి-తొడన వాయుసూనుఁడుం
జటులరయంబునం బరమసాహసులం బృథుఘోరయద్ధలం
చటుల నిశాటులం జదిపె బాహుబలంబుఁ జలలు మోఱఁగెక. 823
- ర. మరుత్తుత్రమరుత్రేరిశంబును వాలజ్వాలాబాలంబును రోషసూమావృతంబు చగు
వంగరాంబు విరోధిసేవాకాసన బు దహింపం దొరకొనుటయు సహింపక. 824
- క. అశనిభుఁడు దేవాంతకుఁ, దుశనాంలేవాసిపలి మహాదరుఁ డసుహృ
త్విశిలాశి మహాపాశ్వుఁడు, త్రిశిరుండును గడఁగి యానదీపితు లగుచుక. 825
- క. గుగ్రివాంగదబాంబకత్త్రములు లత్తుగ్రప్రభావాధ్యుల
గుగ్రిగ్రావచహీరుహావలి సమీక్షోద్రేకముం జూప రా
శగ్రివాణు లాత్మ మెచ్చక ధగద్దురాకము తేసితి
త్తైగ్రామోఘశకౌఘు ల్వజుపి బాహుదాగ్ధ్యను బూపింక. 826
- క. ఆ గరు మనుమన ముచభీతింగూరిన దైత్యులలు దేవీకపుటం
బొంగుచి దలపడి టయు నురు, సంగరియు బలద్వయి ననుగతి నయ్యెక. 827
- క. తలఁప విపరీత మగురిత, తలము గనుగొనఁగ ననుభృతస్థి నయ్యె
దలఁపడునెడయు నె్వఱు, త్రపకనెడయు గడంగి తలపడునెడయుక. 828
- చ. అట్టిక్రందుఁ య్యులునుండు గబంధసారీనబహుశంబులును విపులాస్థిమాన్ద ప్రాతప్రతే
శంబులును మా సకందంబులును వాలలైవాలంబులును గరవాలవ్యాశవ్యాశంబులు
ను గపాలపుండరీకమండంబులును నగుగ క్తాశీవ్రవాసాంబులు వెడలి యనెకముఖం
బుల సాగి సంగమంబు లగుచుండె . ట్టిరుడ. 829
- ఉ. ఆనన పెఱ్ఱవాఱఁ బ్లగిగావలి మిఱ మరుత్తమాజగ
చానన ముద్రభంగి . భూవావలి శాగ్రివహంభికుంభము
ల్యాసక గ్రోగ్రిలించుచుఁ బలాదనకాఃసన్నతి నన్న దై
త్యామగుణంబుగాఁగ విబుధాంతకుఁడుం ద్రిశిరుండు బావనిక. 830
- క. శరములు ముంచునెడ మహా, సిగుఁడు మహాపాశ్వుఁడును మదంబున రోదై
యలుముడి నీలవృషధు లా, హావరునకుఁ రోదురవ మహాహా మయ్యెక. 831
- గీ. త్రిశిరదేవాంతకులఁ గుల్యాద్విప్రతిముల, నప్రతిహతప్రతాపుల ననిలగుతుఁడు
పిండి గావించె గండాశ్వు పిండిఁజేసి, యుగమనోహరతరరథయ్థాగముతోన. 832

- క. దరమంతయు లేక మహాదనుని బ్రహ్మాంతకు ముదంబునఁ గూర్చె
దరుచులు మెచ్చికోనఁ దర్కరియును స్థీరభారవ్యక్తం బయ్యారాలక. 833
- క. అదర మంతయులేక మహాదనుసోదరు కథించి యొప్పెకనీలు
స్థేనిఁ గూర్చి ననిరణాహ్లాది మహాపాప్యవ్రాడట్టహాసముతోడక. 835
- ఉ. నీలుపయ్య పృథాగ మననీరుచాచులు తల్లడిల్ల నా
భీతిఁ బోవనిచ్చి కరభీకరవృత్తి వహింపఁ గాంచి య
న్నీలుని వెన్నెక్కించి యరసీరుహముం లేలించి యెంతయుం
బోరిక లేనికన్న వృషభుం దరిభిదవృషభుండు వ్రేసిక. 838
- గీ. బిట్టమార్కశెంది పెద్దరదవుఁకుఁ, జేరిమీద మూగ్గు చేరియున్న
యదసరంబుగాంచి యమృహాపాప్యుని, వాతనెత్తురుల తాల్చెచె. 837
- ఉ. పరవతనయవృషభులచేతం ద్రికిరజేవాంతకమహాదరమహాపాప్యులు గూలుటయుం
గనంగని కపిబలంబు బుచ్చిగి దనుజబలంబులం గలంపం దొడంగుటయు. 839
- క. తుండంబులు దెగివకు వేదండంబులు బడెకు తాచుదండంబులుఁ గో
దండంబులుఁ దొరిగెను హయభండంబులు నకుచుఁ గ్రంతుకయ్యం బయ్యెక. 840
- ఉ. బిట్టలుగాఁగ వాస్తవఁగించులతోడ నెదిర్చి పోరి లోఁ
బుట్టువు లేవురు బోలిసిపోయి నుద్గతశోక వేగుడై
కట్టాక ప్రభంబు కలికాయుడు వే మరలించి క్రోధులం
బుట్టలగట్టలం జెదరి పోవఁగ నేనె మహాస్త్రసంపదక. 840
- క. ఇచ్చి నవ్యుచారులఁ, గ్రంవాడికరంబులేసి క్రొవ్వెచెఱచుచు
న్నవృషుఁ జవ్వకుఁ గదియును, దవ్వల నవ్వరు రాను తమ్ముఁకు గనియెక. 841
- క. కని సరభసంబు మాతం, జనుడెంచి తొలంగు మఱ నెవావరకులపాం
సన రి త్రచావు ననుచు, ర్కొనవర్గులు నా దశాస్యులొకఁ డిట్లాయెక. 842
- చ. ఇరఁ దరికాయుఁ డీరిపయిం జనుడె చిది పిన్నవౌట న
ప్రతివారతాచువిక్రమాడు పంక్తిగ బాత్యేకనూపుడగ
ప్రతియఁ దనబ్బుఁ డబ్బుల దరంబున మార్కొనఁ దెంకు విక్రమా
న్నతు భవదగ్రజన్ముఁ గదపిము రాను జయంపఁ జాచెక. 843
- క. అలంబులలెఱఁ గలుగఁగని, బాబుండవు తొలఁగు మనుచుఁ బలుగతి వికళ
జ్వాలలు నిగుడింప మహి, పాలానుజాడు స్మృత్యైఁ బ్రతివికళిమునక. 844
- ఉ. మరలించి యధ్వానూలిసప్తత్రునకు సుమిత్రాపుత్రుం డిట్లాయె 845

- చ. కవనమునేయ నిన్నెదిరి గొప్పమెలర్చుఁ గున్న నన్నుఁ జా
 ల్కడనముఁ ధేయటర్కమై ప్రలాపములం దగు బంటువోలె నీ
 వదలిది యొడుచోటికి భయంబున వంచన చేసి పాటిపో
 వఁ దలఁచి తి.లెకాక బలవంతుఁడవే గణికాకుమారకా. 843
- గీ అనిర్భణీఃరించి యద్రిప్తైః బిడుగులు, వశి లెఱుగుగాఁగ బహుశరములు
 వజసి యట్టహాసభానునం డగుచుఁ గోల్పులివ్వవంబుఁబోలెఁ బొదువుటయును*
 క. హరినాథునెదిర్చిన మదకరినాథుని భంగి ని ద్రుఁ గదిసిన మహిభృ
 త్సరణి పారిఁ దాగుకైటభు, కలఁగిం కాళఁగి కళకఁరి యెదిర్చెకా. 848
- క దివ్యాస్త్రరాజ మగువా,యవ్యాస్త్రం బహితుఁ డేమి నఁగికుది దై
 ర్యావ్యాహతిఘోరఁకరవ్యాపారం బడలవ రావణి కేవలకా. 849
- క. దోహదయుల నతిఁపఁగ, నైషికరాగ్రాస్త్రములు రయంబారఁగ న
 పూవదలీతుని వ్రేయుడు, శోషించిరి కవులు నృపుఁడు స్రుక్కెఁటంచుకా. 850
- క అగ్నినిభై ద్రాస్త్రము ఘోరాన్నేయాస్త్రాలునెసి యది పొడి యైన
 నభిగ్నభ్రుకుటియగుచుకేగ, మగ్ననిఁగాఁజేసె నృపుఁడు మాగ్నావహ్నికా. 851
- గీ. ఏని నెల్ల రె డు నేసి సూతునిమద, దీని లెక్కెము వడఁ ద్రాసి పగలు
 డాసి పార్శ్వచతురగోనే వారనికన్కఁ, జేసి లక్ష్మణుండు వాని మిగుల 852
- క. ఆస్త్రకళామణి యగుబ్రహ్మాస్త్రమున నభేద్యకవచ నతికాయం భవ
 క్వాస్త్ర విధిజ్ఞు వధించెఁ గృతాస్త్రుఁడు రాజసుతుఁ డగచరా వలి పొగడకా. 853
- చ. మంభికర్ణుండునుబోని యతికాయఁ గొడఁగులిన చందంబు, గూలనెసి సింహవా
 దంబు గావించుటయు. 854
- క. వనచరులు సుమిత్రాసుతుఁ, గొనియాడుచు గుంపుగూడికొని యాడుచు రా
 మునిఁ జేఁగ బోవుటయుఁ ద, మృగం గొఁగిటఁ జేర్చె నలఁకు మదమున నంతకా
 క. రణహరిశేషులు విఫల, రణ శోషులు దైత్యవరులు వడిలంకావ
 ట్టణమునకుఁ బాటి యటరా,నఁగ గన్గొని యిట్లు లనిరి వడఁకు నొడలితోకా. 855
- గీ సమర మొనరింపఁకాలక, సమనె న్భవవీయపురైవట్కము మేము
 న్సమరవిముఖుల మగుచునీ, సమభయఁకు వచ్చితిమి నిశాచరనాథా. 856
- చ. అని యట్టికా రిట్టికాఁబోలెఁ దెగరి నిరూపించిచెప్పి, యేకనిశ్చయంబున నెదిర్చి
 యం బగుసంగరంబు త్రిలోకభయఁకరముగా నాచరించి నేనాంగచతుష్టయం
 బతోఁ బఁచర్చిఁబడఁదె భవవీయపురైవట్కం బనటయు నుత్తర్యునపరిధూ

కుండగు రావణుండు దప్పదిక్కులుం బరికించి యభివనయనకుండరికంబు లెట్లనడ
దకానంబులై తి దుఃఖదకానియ న్నంబుగా న్నిట్లునియె. 658

క. అమితబలాధికు లధికా, గురుహాపాశ్చ త్రికలరాంతరజును ఘో
రమహాదరవిబుధాతికులు మరణ ము దొంట దైతలోపమునఁ గటా. 659

క. ఏకమఖరావణుని సుఖాకర ప్రాకార ఘటకర్ణుడతం
దేఁరణి నీలై బునగా, నీక మలర ధాన్యూలినీసుతుఁ డరివేక. 660

క. గుతుఁడు వరుట నిచ్చినయము శరభండుముగ్గురు లేమిఁ జర్చింప నయః
కృతి మని లిలఁచెద దుము , నీఁడు వడిఁ జడియె నానవానలి యెల్లక. 661

వి. అని పుఁ శోకవ్యాకుఁ డిత్తు డగు కైకసీత్రుఁడు వందోదరీకగ్రం డిట్లనియె.

చ. వగఁకుచుయ్య పంక్తిఁగ్గి వైరుని నెల్ల ద్వయీయావ్యభా
ణాశితికటై పృథుఁడొత్తిఁ గూలుగ నేసి సుతం
బుగఁ జనదెమ్ము నీవనుచు బొమ్మ నే నెల కచ్చి నాఁపినం
బగ యడఁగింతు రాఘవులఁ డట్టి వారింఁగుగ్గింఁగు గోతులక. 662

క. అని మ్రోక్కి నతిఁడు మోదంబున నెఁవోసఁగుకునవా శుభ్రామిగ్నాకానక
ఘోమగు పూజాదాపి తిజ్జనితై ధ ధాన్యోనిచకరధిశు నై 663

క. చతురంగతురంగ సుధట, శతౌగఘోమదకఁ ప్రచారియకతిక
క్షితి గ్రక్కడఁగఁ గనా, క్షితి నిజవలీల నిఁద్రజిత్తుఁడు వెడలెక 664

వ. కెడలి తూర్వఘోమ బులు శ భారణ బులు సిఁహగద బులు ధవన్త కారంబులు
గరిబ్బంహితంబులు వాయుహేమదవంబులు సుధటక్రందంబులు రథనేమివిరావంబు
లు నెఁగి కలిలించుచుండ శనిసాఘోరబాగాఁ గలిసి విజృంభించుటయు. 665

చ. జయమునఁ బొంగుచున్న వాఁడై యుదై యులేక రాణ
ప్రియతనయు ససిహేపక కుభృన్నగగఁడశిలాశిలాశి దు
ర్జయగతివైచి యార్చుటయు రాక్షసరాజతనూధపుడు న
రియ సమచూప్తమూర్తి నయనాగ్ని సదృశ్య శోభి నించుచుక. 666

ఉ. వెండియుఁ బడకాండముల ప్రేసిన నొడక చందభాసువు
త్రుండు మరుత్సుతుండు ద్వివిదుండు నలుండు గణాదు బారిబరి
లొండ మ వారి నినుఁడుఁ దోడ్పడి భూయవాశోతి నిఁద్రజ
స్థితి యునంగ నేసిరి యూరిఁదోధిచమూ సమూహులై. 667

వి. స్పృహిగుల నతిలోకధిపగర్భరుఁ డపప్రక్తిముఖనూధిపుఁ డమహృ
తస్థిరకయధి యుత్త డంగిర్ని కపిఁచె నృహేధసమేతుడై. 668

వ ఆచార్యనేకవిధవిధానము శాంతిపితామహం బై.

870

క. కడిది బిసుగులజడి వడుకై, గడిది మోవడి బాణానాటి కల పును గవనశ్రీ

దప్పడి పడియె బుగగబలమొక, యాదుగివడగా వశవులేని యాటులు గాఁగన్. 871

సీ కరినాత్మ్య డోమాయ గుహ నాటులు దల కిం బటు తిం బాహులపటలి బుద్ధి

దుర్బాగు డోమాయ గ్రువచాయ లకునొ ద్ద బనిగడి ము డ్లుం గంపలుకు విసరి

తరిసాదు డోమ సాని తిలచానాని నాడ సుగు గ క్తగన్నంబు గురిసి

గతభయ్య డోమ వేళం పిఠాలగు వడక బయిడి యిల్లకోలలు నిలిపి

కొలువి గిడగిడ దిప్పినతెలుగు గాఁ, ఘోరలకు కాలుపుగూ సుమరకుట్ట

వైజమా మావిద్యుత్తు చవరారి, కెందుఁజూచిన నా మై యేపురేగి. 872

తే ఒక్కదెస నాన్పు లేర్చు వేఱొక్కయెడల, నొక్కవోద బాసు నాకు నింకొక్కవోట

నొక్కవో దోమ వైమ నింకొక్కదిశకు, బృగుశరావలియతుఁ డయ్యుద్రజిస్తు

వ. ఇట్లు మా మాతమోఁగినుం డ్యమునరులు కుప్పేన, జీయుచునేక యెల్ల

నా రులుం దమతకు వైనిన గంజోపలులు విఫలంబు లగుటకు వచ్చెరువొనుచారు

ను గాలుఁజేయి తునిసిం బడి పోయెవారు గంజ్రశములు గాఁబోయి కనువారు

ను గర్తంబు డాఁగువారు మృతికరిచా కుభటనిరికబాధంబులుం దూఁగువారు

రాధపులం జేయనాయను నమ్మి తెమ్మలు గిట్టిం దూ. గాఁబయ నెక్కడువలంబున

జేయనాడి రిక్కినుల దుపడి పోగారువారునై మికుమిచ్చుం ననుగొని. 873

ఉ. ఆచార్యకేలిక దిశిధాత్యుచూటలు మీఱ లేమి సుం

జేచాము బొందుమిన్న మెడ దివ్యశి గాన్ని కి వైకొటి బూ

గ్గాహుతి కేల్తులను దుశాసనుఁ జేద్రైత కాధశక్తి స

మ్యాహవరాణ మేనె మృతిబొందుతి గపు బుద్ధిగూలగన్. 875

గీ. ఇట్లు కూర్చి ల కకేగి తిండ్రక జను, మెలుఁజేయ నాతఁ డెల్లనారె

గలయఁ జాచి పుగ్రుం గొగిటం గరియించి, ముదితహృదగుర్తుఁ డయ్యెనతఁ.

ఉ. చావఁశ్రుతొటియెడ సందిగు మిఁచుకలేక యన్నవోఁ

రావనిద్రోణభూభగం భాసి విభాఁటసాద్య మో సుం

జీవఁజేసి వాసుల సేవయిదొని యగ్రన్ముఖం యు

క్తావనికిం దలంకిక ప్రమాణ మొ ర్చిరి గాఁడుమీఱగన్. 877

వ. నివాస్త్రబంధు ధితుఁడుగాని పరవనందనుండు దుశమా మామోహితుండుగాని

భీషణుండు సహాయుండుగా నిందుక తెలివి నొంది యన్న శాంబరంకుతుపజే

- శంఖున నశేయోజనదూరస్థితులు గ్రోణపర్వతంబు నసహజశూరుడై సముద్ర)
మార్గంబునం బెరిగి తెచ్చి ప్లవగవైశ్యంబు సముద్ధరించి రామచంద్రు నలరించి
తనాదేశంబున నద్వైత్యంబు భయభయంబు యథాస్థానంబుగావించి వచ్చె నిష్ఠ
భంబున. 879
- క. సమ్మోహన కాతాంబక, సమ్మూర్ఛిత మగు వనాటవైశ్యము సంగ్రా
మమ్మునకు ప్రమ్మికించెంచి, ప్రమృణ బలగర్వసమధికమ్మునామనక. 880
- చ. ఆసమయంబున. 880
- క. నశమ్రుంగు నితఁడు తేజస్యు రఁతునున ననుచు బవనపుత్రుని జూడ
శ్మయన నీగ్గువొడమి యేగి కైవడి నమ్ము దస్థగిరికిం జేరెక. 881
- క. పంకజహితుఁ డరుగుగు సా, యుకాలపునంభ్యగాక చరితము మమ్ముక
లంకాపురమంతయు ధూ,హా కునిచే నిల్లుకాలు నిని తెల్పుకతిక. 882
- క. సంజీవినీరహితావధ, సుశీలరుచి ప్లవగవైశ్యము గలవం
గుంజమలు చనువె మ గతి, జీకింటు లడరె నెల్లదిశలు మునుంగ. 883
- ఉ. వానగులంతె రామచంద్రుడు వానతివొంది ఘో ౬౦
కానగరంబుఁ గాల్పసమకట్టి నవకోల్మకపాఁజిల్లి యు
న్నా లయంతిసంతె దను కల్గిలమై సెంపా దనందము
శ్రేష్ఠులదిక్కుల దిగులఁజెల్లిరి వశ్యోభాకిలాపమున. 884
- చ. అర్థ శ్రవయంబున. 885
- క. జట్టింది లంక నలయు, మట్టిండ్లవంగుశయ్యయు భయముం
బుట్టింది సంక్తింపయ, దిట్టిందిరి నీతి శల తెచ్చనటయక. 886
- క. పొగ మిగుల నెల్లదిక్కుల, బుగబుగమను శిఖులుకలఁగఁ బోరిపోరి భయం
ట గ కొకమఁటఁ జను లంకఁ నాడలిమేని చేబురవరప్రబలుతుక. 887
- క. నీతాకోకగ్నిపరి, స్థితిమగుమలంకిఁ జాటఁజెల్లె న గ
దోర్నినసమదియసమదియ, వానితో పున మున్నుజమైక. 888
- సీ వడివపుల్కొని నిభాదరులు నిజమి వాలబిపులవ్యభాముల పిగలువారఁ
దమల్కొనూమ సొంపరాతి క లిఖాలగ నొగదగడలకు నెక మువారఁ
గన్నులబొగ మట్టి కడల నేరకయొన్న వారి గన్గొర్రేకున్నవాలు వారు
దమ్మదిరించి యుద్ధ మునమ్మువారఁ బట్టి మఁటలలోనఁ బెట్టువారు
నందివారలు బ్రతికి నేగుదే, కుడగొడ్లములను లిగఁగొట్టువారుఁ
గొలవులందంద్రప్రమఁ గొలలువారు, నైకపీనాథు లుత్సాహచరితయిల్ల. 889

- క. ఆ లెడినుందిరము లూరిగి, కూలెడిచు, దులు నడగుకొట్టములునెక
నొసలెట సింధురసులు దృతాబంబు మిగుల నవ్వెర, బొసరించెక. 189
- ద. అయ్యననరంబున ఎస్తాప్తి బహుభాష్యపేష్ట యనెకవిధలోచనాచానవిపరీతభానుండ
గుటఁ జిత్రభానునామధేయబును రాక్షసద్రాక్షాంబున కుక్రసమావృదులును
సాధకగలులు గావించుకొనియె నప్పుచుకుది యుదయది జ్వాలాజాలాభివీక్షి
మహాదధిపానస్సులస్తాపదపక్రిచ్చితసౌభ. బులు గగఁగి నీరై ప్రకపించినచందలు
ను గమలాకాంత ప్రజలబులుం బ్రాణపరిక్షణ బులై తేలియున్న జురకమరపాతీసం
బులు వారకులు వైరణీయతి లనొందు ప్రకారంబును గానించె నాయుధాగా
రంబుల మంటలు పెడలుట వింతగాకయుండె రధంబును ధూమధ్వజాభిరామంబు
లయ్యె నయ్యెత్. 191
- ఉ. రావణవారలెల్ల సమగం బొసరింపఁగ నోగ్యతేక ధూ
మావృతనేశ్రులై గతధ దులు విభీషణ నాలయంబునం
బ్రోవులుగట్టి కగ్నిధనుసుం దము జొగదమి నిల్చి రాక్షసం
భావతుఁ డీడఁచు నహుధింకుల నానంద స్తుతించుచుక. 192
- క. భూతధను కెఱిగి, మృతకళాజాతివ్యాధిగ్గాఁడనం
పాతమున లఁకి భిక్షి, భూతనగును ద్రోవమితి పొగిలనునెత్. 193
- క. సౌధంబులు త్వర్వాగ్ని. గోధ బలు గాలె నని నగోడమీతునెత్
బోధించుపగిది నానీ రోధంబుఁ క్రవాక రుతములు నెల్లన్ 194
- ఁ. బలులకొదనాంబుల, లిగి ధూమమున నభ. ము కాటుక వారె
దెలిమి న్నేటిలంబులఁ, నొలఁచె రమయలఁచె దెలుపు తూర్పునయ్యెక. 195
- క. తమజాతికెల్ల నంబా, నము నంపనములు పోరియుట చచ్చింది విహు
గముల పినుర్కూచు నపేక్ష మొలవ నచ్చిన నరణముదయమయ్యెక. 196
- చ. అపుడనరణివయంబు విలుకునెల్లెట ను దిను నెల్లమిది లూ
రుటపెఁడ జురక స్థితియు గుఁచు వాని యున్నదెలుగ
గవు లపిపున్రాణులు నుభి పొడ గాఁగ్గెనె ల్ల ప్పి ధూ
మంతుల రావలక్ష్యాల పేయఁగితి క్షింబిరంభెటక. 197
- చ. శతమృతశోమోస్త్రుగుఁడ నచ్చియు వానసుల్ల ప్రవృత్త
ప్రతిఁ పురంబుగాల్చి సమరంబొనరి పఁగ నున్నహించి ర
ప్రతిహతులికి వీరల నుంబున గెల్పుట యెట్లుండు విం
శిథిభూఁ జీతంబున నచారము గుర్చును గుండుముడఁగక. 198

౪. తొవరులై వాశశ్రుతి ను, తొవఁ గరిసుకాభలాశ్చ్యవృక్షంబు యనులై
కంపఃసుఖభుక్తులు పురురా, కంపనాఁడు కడివియన్వేషింపన్. 799
౫. మంధఃమంధులు భీకర, మంభీనసముగముల తునునో, అమ గి
మృంగినిభులపుట వెవలిరి, ముభీనిక్రింద శౌర్యంబులు లనికికె. 800
౬. శ్రోధనుఁడుఁ బ్రహుఁడును, శ్రోధులుఁ బ్రహుఁడును ఘోరములై
యోధులులు వెవడిరా, యోధనమునను ప ధిఃకర్షింపవలయు. 801
౭. అక్షులున నడిఁడిపరి, నీక్షుక కాగ్యముగద్రసిద్ధిఁగలుగ
పాక్షుమక రాక్షు లడిభీ, మాక్షులగుమ ననికి శోణితాక్షుపహితులై 802
౮. హుంకారము లధిఃధను, హుంకారులుగ బ్రహ్మదపాధనభేరి
భుంకారులునెత్తెను న, హుంకారలి ననికి వెవలి రిసులు పటిమకె. 803
౯. ఇట్లు పురివెవలి సోమం, ఇట్లు గడంగుటయుఁ దడవునేరుక గట్టు
ఇట్లువిసరి యపితులఁగపి, కోట్లుం దలఁడినఁ బోరు ఘోరంబు బహున్. 804
౧౦. అయ్యుద్ధమునేవాపగావారి సముద్భూతి ధరాశోభనములు నన్వేషించు సమగరుట
యు వియద్యులయు రాశులయలును ననుభూతాభాగము కలఁధకులు బు యెన్
నంత. 805
౧౧. ప్లగళిలాహరిఁ బ్రాణము ల్విడిచియుఁ ద్రావ్యకవలఁగట్టిఁ గు
రక్షోవికారిక రక్షకవాటులై కడిముఁద్రావరఁ బామకవీరి యు
గీశఁభిక్షుకీలాభాగలఁ దడిసియు జడిచిని వడివియు
వాసురమా శుశాసారమునను నునిఁగియు మొసక మొఱు దనము
ప్రాణముల కాపరీయని బలమునను, శుశ్రువునముల వెలచి గురుకుఁడనము
కాది యి గావల బ్రహ్మది కొనుక, పడిరిఁ పిఁ ప్రయోగము ను సహోదులు 806
౧౨. నగముల్వేగము లగిరి గ్రహ సుధాంశశ్రుతి స్వర
న్నగముల్యుక్తులుగాఁగ రిక్కినును బొణివ్రామున్ బ్రహ్మ
పగ కీవాళిపిళివాహినుల బ్రీతి ల్సాహసిం బొప్పివో
యెగముల్లాపవలంకఁ గంపఁడును గుంభుడుఁ బ్రహుఁడును 807
౧౩. వాహనములు మెఱుగు రుద్రా, వాహనలై నైకయోధను లలరి నన్న
గ్యాహినులనునఁ మగ్గిట, వాహినుల ననుమ య్యవసుండులన్. 808
౧౪. అంగదుండు తొడిరి. 809

కా. అగ్నివు డయి చూచి క పసుపమున్ హంకారమేపార భా
స్వస్థావబునిగిచ్చి తిన్నహతియూన్ దిన్నికొందున్న సం
చగ్గేవేరుకచారుక భరమిలాచక్రియవై దూల మ

దగ్గివంబ నవైదె కావున హాక ముల్నేయన్ 710

న శిలాపాతంబున మూన్చునై పవ్వతాఘాతంబున. 711

క. కిలపరుడు పడినఁ గ్రోధముఁ డేపపడింభియునిడ నంగదుఁడెమిం
జుప్రదునని శోమున నిల్చింబుల గంపుము దివిలిచి భయమందన్. 712

క మూఁడి శంఖముగింబున, కాడి చి గావున ను ముంబుననేను
స్వాంతెరుంబుల కెనినె, హామనపేద్రబంబుల కుంతుం దలకఁ చెన్. 713

ఉ. మూఁడు బాణువాలు బాణుఁ డిరుమాడుఁ బడేను వేడు నీ
రెపనికాతబాణుల నేసి ముచి నాగుండు దూఁ
గాడియు నీవఁబోవక మహాప్రహవృత్తి నగలువైచి చ
క్కడె ప్రాసము పుష్ప గంధము మాన్గముఁగ్రేడిసేయఁ న్ 714

న అదిగని క్రోధముండు బంభా తకపాగు డగు ప్రజఘాతకుం దలపడియె, యూ
పాడుశోణితాఘాత మై దిన్నియును గుంభానకుంభులు సుగ్రీవపవనతనయలకు
మకరాక్షుండు పుండరీ కంబుడగు లక్ష్మణప్రవాఁ దలపడుటయుఁ దక్కినరక్త
కులు న న్దయు ననచులంకారకిం 715

క కుంభయులు పగిలినోడి, కుంభిల గ్రామల గాలికొండలభంగిన్
గుంభి వేరిపటులన, కుంభియులుసూరెఁ బ్రధవకుంభిం దటచై 716

గీ అలెమిటి కంపనాంతకుం దంగద, హాతిమాన్గంబు లన్నిఁ జేరి
తోడఁ మెడకఁ జట్టి ముమ్మలంబంగఁ, తెగడివినిఁ గ్రోధముడు గూఁలె. 717

క. ద్విందుడు శోణితాక్షుడు, విధవనములేదు వాని విరియింబి విరో
ధినరూఢిని తలకఁగెచై, చెవహాత్రగ్రంథుండు శిలఁ దలవకులన్. 718

సీ. క్రద్ధుడై యాన్ధున్ద్రుడై శోణితాక్షునితోడి యారఁ దివునకకంబు
నాటకం వాని ఖండంబులు గాజేసి సాలంబుచే ఈ చరవిధుండు
వెండియు మెండునై భిరిపానయులు బరిశు బద్ధములుఁ లఘవిరూర్వి
ద్విగుని సూజుఁ క ద్వృత్తి నశ్వశ్శం లవకుమీరుహములు వైచి యేచి
వానిఁ బెంచెవట్టి నక్షుంబుఁ బడిట, పట్టుఁబొడిచి కాలమెట్టి విడువ
శోణితము ప్రకటన గ్రాణంబు విడిచెయూ, పాక్షుఁ డక్షిగుంబ లక్షులలర. 719

- క. తరుచరగ్రోధీశ్వరు, లలితీములు సఖలీముఖాయుధులు పర
స్పరవిజయార్థులు పోరిరి, కర మంభోజాప్తకుంభకర్ణతనూజల్. 720
- క. ఒండొరులమీఱువేడుకె, గొండలక్రియఁ గండు మిగిలి ఘోరాహవ ము
ద్దండలయ నూచరించుచు, నండ పహాశ్వశ్య మభయయోధులయ్యెన్. 721
- ఉ. అజటియెడం దలంబునఁ బ్రభాకరన దనఁ దశ్వకర్ణము
స్నేహితుఁ బటి యేయు నశనిగుహముం గదఁ బిండి చేసి యా
పట్టునఁ గుంభకర్ణజుఁ డపాలిలీమధుపంక్తి నిలపఁ బె
సట్టుఁ బెకల్చి మస్తకముఁ గట్టులకం బగులంగ సేయుడున్. 722
- గీ కుంభకర్ణజుని కు భునిఁ గుంభిని, జంభు మన్ను పాక కాశనుడు
వోలెఁ గూర్చె నమమ బోరన నుగ్రీవుఁ, బాగడి లెల్లకపులు భూమిపులును. 723
- ఉ. అతి నకు భుం డ తకుక్రియ స్త నమతునెదిర్చి మోచునృ
క్రాంతిము గాఁగ నూర్దాచయూలు రక్షణుఁ డొప్పి వెడియఁ
గుంతపశ్వకర్ణుడ్రఘణుఁ టులునియెక కన్న బిందు లా
కుంతయ లెక్కసేయని కులగ్రీక్రియం గపినాథుఁ డుబ్బయిత్. 724
- క. పరఁ జవుఁడు సత్వమ దు, శ్వేతవనరిపు భుజా లోచనము సాలంబున బి
ట్టు విహారింప నికుంభుఁడ, పవనహతిం గూలు తరువు భంగిం దూరెత్. 725
- గీ కృష్ణార్జునిఁ గవియు మక్షికము భంగి, వళుగు ఖరనందనుఁడు మకరాక్షుఁడైది
యతులసునితెనారాచదితతి బజచె, రామమోడ విరోధిగాముమోడ 726
- వ. జఙ్గమి దుర్బదంబున. 727
- చ. ఇపు డీక నెందుఁ బోయి దవనీశ్వ' చిక్కితి వస్మగీయచం
డపటుశరార్చి కిడ్డము వడ న్నగి లోపమ కర్తవ్యతెలి నా
స్పృహఁడు గుండులు మీఁటి రజనచరు గుండెలు మన్న సేరొం
ర్చి ఎవవ వాని కిట్టి వనిచె లయోగ్రఘనాశువాభిక్ష. 728
- క. తాతం జఙ్గమి యిన్ని నాకులకుఁ గ్రోధనూర్తి నేతెచి దు
గ్నితుల్ ప్రేలితి గంటు వానిక భయమర్థం బోయి నీతారము
తాతం బొచ్చిన నాపు దప్ప నె వృధాదగ్గంబు లిట్లేతి
న్నాలో బోదగ వచ్చిరంచు నెసరె న్నానాప్రచందాస్త్రముల్. 729
- క. విజయఁడు వాళుఁ డాశర, విపరంబుల కోర్చుటధిక విస్మయము దివ
గములకుఁ గానించె నపుడు, కనురు మగుల ఖగముకుండు కామ్యకర్తక. 730

చ. పది నిశితాశుంబులు నృసాలిఖామణి నే న రాముఁడు

బదితము ల్నిగిడ్చి పాబాణముల న్నివర్తింప మెడియున్

గదఁ గొని రక్తి-ముందు సరగం జనమొందిన నిందుకేయిం

త్రిమలఁగనీక తక్కి గడవె శ్రీకరాక్షుని శోణితాక్షునిక.

781

చ. మకరాక్షుం గూల్చుటయు దక్కినగక్కయు.

782

క. శతమగఁ బెరిగెను భీతి, న్విటిగి పగముచూచి దనుజుభుఁ గన్గొని యం

దలుకొర ల్లింతు మాతని, కెఱిగించిన నల్కిపది విహీనశ్శయఁడై.

788

చ. అగ్రభాగరత్తి నగు నగ్రనందనుం గనుంగొని.

784

చ. తనయ మహే గ్రుగల్పి డదితంబుగ నొడివనాడె వింధ్రజి

న్లు సతరనామధేయము జగలున నీవ మగండ వట్టి నీ

వయముఁ బేర్చి శత్రునివహంబులనోర్చి కరంబుఁ ద.డి నె

మృతమునఁ బుట్టిపట్టి యమాన్తపు నీడి విరభగ్యమే.

785

క. విస్ఫాంబు లబాండ ప్రకాశ్యకున మాచరింప రిపుల హరింపం

ప్రస్ఫుతభగధర బాహాస్ఫాలి మాచరించి యగురు మనవుటక.

786

చ. తామసనృత్తి నోపఁ దత్తండ్రి ననించిన నింధ్రజిత్తు సం

గ్రామమొనర్చువేక్క బలగల్గుటఁ డెంతయు సేకతంబునక

హామ మొనర్చి యం దురుకు మొదిలి కృత్తి సహాయమొప్పఁగా

నామన దాడిపెట్టెఁ జతురంగసమేతముగా నుద్గేశక.

787

చ. ఉత్తావ్యాంబున దండు పెడలి శక్కురాసహితంబులై దారుణంబుగా నెఱుగ్గా

ను మారుతంబులకు శివారుతంబులకుఁ దల కక యడిచి మందరబలంబుం గనుంగొని

నిజబలంబునకుఁ జేయవీచుటయు.

788

క. పూనికఁ దగుళకొలు ల, నూనముగా చిసరికొనుచు యుద్ధమునేను

న్వార రరతుస్సేనా, కానములు రక్తవక్షిలితము లయ్యెక.

789

క. అంతకు నిధికాగ్రహఁడై, అంతనిభుఁ డింద్రజిత్తుఁ డవ్యక్తగతితో

న తర్థాదుడై నభ, మంతయుఁ గాన యయి మిగులనాచ్చుని నెలఁగె.

740

చ. విత్తి కుణ్డధ్వని సునిత వీరభుకుఁ డింబ మిమ్ముఁ బ్రాణి భూ

రితిమి మాంహించి సమస్తల మంబకవృష్టి భూతస

మృతిరుధిప్రవాచామ- మానకముఁపఁ దరింపలేక మ

స్థితిఁ దమకూర్పు వుచ్చుటకు. నీరక నానిర బాద్ధనాచ్చులై.

741

- క భల్లరడి చూచుచుండ ర్భగ్గోష్ఠాసము మెఱుకు వలయు సుగ్రాస్త్రములుం
జెల్లాచెడలైపోయె, నెల్లముడలఁ దాన యై కపీ గ్రులనేయె. 742
- చ దళజుల కుల్బునిఱుగఁ శతక్రమజిత్రవిధాంబకంబుల
న్మనిగి- నేనఁగాంచి కఘుమఖ్యుఁ డధిజ్యేశరాసము డయో
ఘనిశిరసా రఽ సు చులుకం బఁగించి విగోధిబాణఘం
డస మొ రించె భ డ-మునఁ లికితాకుల యాపుమాత్రమె. 743
- గీ కఘుకులఁఖామణి భయఁకగ ప్రచండ, దనుజశరఁజి కపిఁజోటిఁ దాళకుండ
నురుశరఁబుల మఱి, చుచు డె నింతె, కాని దా వుఁ దున్నెడఁ గానఁడయ్యె 744
- మ. దనుజుండున్నెడ గానకున్నెడఁ బయోదన్ముర్రినాకాశమె
ల్లకు నీరఁద్రఘగాఁగ నెంతయు రఁజొల్లాసంబు మీఱక దళా
ననపుత్రాక్షి వెండియుం బెరిగి నా నాఘాఘోరాస్త్రపుం
క్షిగుడ్డ ప్రఘనాయకుడు కవలం గె బాహు రంజల్లెక. 745
- చ. గుమివడి సుద్రయోగవిఁఖిం దితఁ డందు గుర బ్బులింప డె
దమలుక నొంద నద్దశరఁగీతిభృత్తయగ్రజుండు శౌ
ర్య మినుచుడింప భీకరమహాస్త్రము నాంగిరసప్రకృప్తము
కుమఱుకు నారె గూర్చి రఘు గూర్చి కిడుఁదెగఁగి యేయుడిక. 746
- క. దిగ మొఱించి నధిఃపాదముగా నక్కదంబుకహసముపేక్కి
స్థిగ్ధామణసా ద్రశరా, స్థిగ్ధారాపీహితమూర్తి జెన్నఁటికృత్తిక. 747
- క. కృత్తికపు డివిధఁబున, మిత్తిగొని శాంబరీతమిద్ర మడఁగుడిక
వస్త్రుఁ డగునిఁకజిత్తుఁడు, చిత్రమెడియఁ దోచె గపులచిత్రమలరక. 748
- క. మరుసుపకారపఁగాఁ, మరుదాదేశము రామచహికాంతుం డాం
గింసాస్త్ర మేసి కృత్తి, బరిమృననత బతులు పడియు వెఱవమిక. 749
- చ లింగధ మెందు నప్రతిహతంబు ర త్తియందు వాలినం
దనరవిఫలమాతమతత్త్విముఖాత్మభవాత్మభూతుమా
రణకుషేణమఖ్యులు ధరాధరభూమిరుహాశ్మళాలము
ల్గురగున నింపఁ బిండిగ రజంబుగఁ జూన్చుగాఁగ నేయుచుక. 750
- క. ఉశ్యుఖుఁగఁగాక యాహు, మన్మథుల నేతటి చి మాయప్రాప్తి
గన్మోఱగి యింగుజిత్తుడ, సన్మాన్యఁడె తొలగి చనియె సురరజనకుక. 751
- క. చని కుచానోపాయుడ. 752

- జ. పాఠకవృత్తిలోడ ననపాయత హోమము పెల్ల కాంబరీ
నీరసమర్చి సంకాము చెంతకు వేకొనివచ్చి వానర
వ్రాతము చూచుచుండఁ దల వ్రక్కలునేనె నికాతహేలి దుగ
ఖాతరయంబున ప్రభువరాయని యేడ్చుచు నేల్రాబుగఁజ్. 743
- క. మాయాసీతం గడటో, హయంబున నిట్లుచంపి ప్లవగబలము లా
హాయని వగ నొందఁగ నస, హాయుఁ డయి నిసంభలమ రియ బున నరి గజ్. 754
- చ. అరిగి స్థండిలాసీనుండై. 755
- క. రితరంతభయంకరము, స్వపక్షుకుభద మగు నాభిచారిక హోమం
బడరిమిత్రోధవృద్ధయఁ, దుండ్రమించి యతఁ డచ్చనోత్సాహముగజ్ 758
- క. మధుఃపథుఁన మదిరాస సన్నప విశేషాస్పృశ్యోహాసంబులరలనకు దధ్యాస్య
తైలాద్యాహంతిబహుళ బు వలనను దేవముఖు సుముఖుం గావించుచు, దుండరిఁ గల
హముఖులు. 767
- జ. త్మాసుత నిశ్చయంబుగ నిశాచరకాతకృపాణిధావీ
తాసుత నొందె నింకఁ గలహం బానరింపఁగ నేటి కంచుఁ దా
రానురమఖ్యు బచ్చయెడ రాఘవులం గని విన్నవించె ఘో
రానుకృత్య మంతఁ బవరాత్మజుఁ డాత్మ విచార మంచుచుజ్. 759
- క. ఆశ్రుకలితా నయు దైన్యాశ్రయచ్చానయయునైనై ధరాత్మభవ విశే
షశ్రమముఁ నేడ్య నసంక్రతుఁ డదయఁ డయి చ పి పడవై చె ననజ్. 759
- క. విని వినిపారమగునై యిట్లని గని పని దీతఁ గటకటా విధిచెయిదిం
డనరను పభివినుతనతి, జనజనకజ త్రుం గ నే నిశాచరుచేరజ్. 760
- గీ. అనుచు వటియు నధరాత్మజఁ దలపోసి, రసరి కనరి యొంటి కనుధకొరగి
రధికవాతవిపతితాశ్వకన్ల కయగ, భంగి గాఁగఁ బ్రవగబలము ఁడల. 761
- క. వృక్షులచందమున మూర్ఛికులయు మసీతలంబుం బడి రంభ గోరనడికి
రామచంద్రండు ప్రేమాతిరేకంబునరి ప్రేమనిల బేర్కొని. 782
- చ. విధిఁ బఠిఁబాసి శోకమున వేగియు నెన్నటికినైన భిర్రస
న్నిధిఁ బడయుఁ గాంతునోతో నేనని ప్రాణముఁ జెక్కిబట్టి వా
ర్షిధి ననురాధివాసమున నింద్యచరిత్రపు గాకయున్న దో
పథముఁడు ని న్నధించెనె మహతి ప్రభాత కళారహిచనా. 763
- క. నను మాయలేడిఁ గొనితె, మృని పనిచిననాటఁగోరె నరిత భకద్ద
గ్యమొన్నఁ డగనోతో నా, కని రలచెడ నత్తలంపు కృష్ణంబయ్యెన్. 764

౬. నాకు నీనోడిద లోకం బగుంగాక యన్యధాన్యం బగు నే యని నిజవరణసమీపం
బునం బలనించుచున్న నుమిత్రానలకయం గనుగొనుచు దుఃఖాతిరేంబున నడచి
చుండ నిఖిలవాసరులు బాష్పకులలో వనులై చిత్రయాపంబులఁ జిత్రయాపంబులై
చేవలు దక్కియొండొరంత నేలించి. 755

౭. భీమిమానఁడును విభీషణుఁడెంతయు భక్తిఁశ్శుభ్రై
చేరులు మోడ్చి యట్లు వచించె మహీధన భూతధానుఁడీ
బాతికుఁ బాపు గల్గుట మృషాస్థితి దుఃఖము దమ్మ మాఖలుం
డేలెఱఁ గాచరించె గపతేచ్చుఁడు నెయ్యది వ్రేలుఁ బెట్టుఁగన్. 756

౮. అతిశయాని నిశ్చయంబుగ బానికి వధించుటలేకని నమ్మంబులికి వెంపియు నసుర
కులనిభూషణుడగు విభీషణుం డిట్లీడు. 757

౯. ఉద్ధూమభయద మగునె, తిద్దోమము పూర్ణమగునుఁ దజ్జనితమహా
యద్ధోపకరణధరుడై, సిద్ధ మతిం దనికి వెడలి చె కెయేనిన్. 758

౧౦. చెప్పెడిదేమి బ్రహ్మకు నజేయుఁడ వాని నెల్లించువఁగా
నిప్పుడ బత్మణుంబనుపు మీ వన రాముఁడు సంతసించి నీ
వచ్చని కర్వహించు మరచా యన భక్తి మస్కరించి వెం
పొప్పెడు దీన స్వపసి యగ్రధనుశ్శుచాపహస్తుడై 759

౧౧. పరనలకరికఁగఁగఁము, బవనజాధ ను దయఃఖి భావపరిది నె
క్కి విభీషణుండు మంగళగవిభీషణస్ఫుర్తి వెడలెఁ గలహంబునకున్. 760

౧౨. కనికాచలనిధితమ లఁజనపక్వకన్యకకర్కశశరీరులు గా
లనిదిదీక్షిమాతరులిర, ఘనదేహులు కిశభల్లుకటలాధీశుల్. 761

౧౩. తారకురాద్రిఁ బాదముఁ డిన్ని పగుల్చుగ నోపువారు దు
ర్వారతదలబునం బలసి రా కఘనశవరేణ్యుఁడెంతయున్
దూరము వోయి చైతన్యపరిదుచ్చవిహారమున న్నిమిఁఖిలా
చక్రముఁ జేరి కాత్రకభివాచణచితుని శక్రజితునిన్. 762

౧౪. కని రిపుహోమకర్మముఁ గూతము నేయఁదలంచి వానిని
ర్విఁతురఁగఁనైవములు పీనుఁగుకెంటులుగాఁగ నజ్జ్వల
కునిగిరిసాముకలి స్పృహనూనుడు దా నిగిడించెఁ గ్రవ్యభు
గ్వ రహదృక్పథాణదిశః తమభక్యగణాదృశాభితిన్. 763

౧౫. అతిశయము వానరలాలనధి వాలకరణోత్సాహ
నెలయఁ బోగి దానకబోధహారేణువు లెట్లు ముంచి బ

- లింగరణంబుమీఱ నతివేలపరాక్రమశృతి నొందు నా
ద్యోతము గాంచి ఘో బడవాసలత్యుచారధస్యమై 774
- క. యాత్తాధిచారహోమ, త్యక్తుఁ డగుచుఁ బంక్తిమఖసురశ్రేష్ఠుఁడా
రక్తవశనుండఁ గలహోద్యక్తుఁడనై యిల్లు పెడలి చుంఁబారమునకా. 775
- చ. మెఱుఁగుమెఱసి నచందంబునఁ గొఱచి గిరిగిరి ద్రిప్పిప్రకారంబున యు. యూహయ
తంబు మూర్తీధవించిన తెఱంగున దశదిశలఁ దానయై కడంగి. 776
- క. చాపం బింద్రధనుస్సుగా నెసఁగుపద్మనయండు గాఁ దాను ద
చ్చాపోద్యత్సయమ ల్పతిత్యమిదిగా బ్యాపాద శ్రద్ధధన్వి
బ్యాపారంబుగ నాఁజెప్పలననాటారణ్యమునొంచె టి
మాపాద్యంబకివృష్టితోటిరయఁ కల్పాక్రక్తియఁ దాల్చెగక. 777
- క. లెక్కయడరాఁప్లవగుల, నొక్కొక్కని గణిలొంబకోతరములచే
నుక్కచెఱయఁ క్రుక్కించుట, నుక్కించుకొని దివఁ సానలి కంఠకా. 778
- చ. వెగడుపడంగ నెల్లు ప్రతివీరలెల్లఁ గలఁచి యాడి క
క్తిగరమ లక్ష్మణుం బ్రయతీత్రశరంబుల నొవ్వవేసి గం
ధగజమాధఁగిఁ బంక్తిమఖసందనుఁ డె తయ్యవంచనామతి
న్యగుడఁగ నేగ హోమము సమాప్తముగా నెఱవేర్చుపూనికకా. 779
- క. చని హోమంబు సమాప్తఁ బొందింపఁదలంచి యారఁడున్న ముద్రా
తనయనకు విధివణుఁ డిట్లుచెు గావ్యదశ దెలియునట్లు నిపుణకా. 780
- క. అవశిష్టహోమకర్మము, నవనీతి ఘటించి మగుడ నరుదొంచిన దు
ర్వ్యవసాయు డీనిఁ జంపఁగ, నవశతగుం బొడవ నిదియ యవసరమగుడుకా. 781
- క క్రమ్యుశోపమ్యుఁ న్యక్రమ్యులగుశరమ్యుల నిరమ్యుల పజవెన
సమ్యుటఁజేఱుటయు నెగమ్యుదపాశమ్యు లనుచు రావణి నొవ్వకా. 782
- చ. వెండియుం జందరాండ్రు లొండొండఁ దండోళిందంబులుగా నిగిడింప నింద్ర
జత్తు మండిపడి. 783
- క. అవశతహోమకలాత్ముడు, వ్యవశతనిజనైఃస్థభికరాజాపైఁడు న
మ్యువశతాత్ముడై విట్టుపఁకునై నేగు నారఁకు మహాఁక్రందై 784
- చ. విధివణుండు దృష్టించుం డగుటయు నహింసని తోమతిరేకంబున. 785
- క. కన్నకొడుకు నట్టిడ నా, కన్నకొడుకు నిఁ దెలుస్త కరుణామతి కి
కన్న ననుఁ జంపుటో నీ, కన్నను నేఱ పగతుండు గలఁడే కాదుకా. 786

- గీ. నడువరీ బంధువాశంబునకు నొడ్డిగట్టి దయయు నీతి గట్టికెట్టి
వాడ వట్టినిపు నాకు నెక్కడిపిన, రిండి వనడు నరిండు కత్తుకాబు. 787
- నీ. నవ్వి భీమణవృత్తి నవ్విభీమణుఁ డిట్లు పుట్టు దురాత్మ నీవాంధవంబు
చాటు మానిక నోర్వఁజాలక బలవద్విరోధంబు నలకని యాధధగి
నీకు నీతిఁడెకి నేనెంత యొత్తి నెప్పిన ని శుఁగొల్వఁగఁ బ్రయములేక
యభియాతరీతి నాకభిఘాతి యొనరించినంగున మిమ్ముఁ బాయంగవలసె
నదియుఁగాక దుష్టమైనబంధువృత్తి విస్తృతమగు శ్రు నబ్జమలకు
నాటిమాటలాడనేటికి నేటికి, వృశ్యకనుడ వైతి వైతిపేరి 788
- చ. అవవుఁడుఁ గోప మెక్కి నరలా కలవా బున స్థాయియవా
రని నెడఁ బాప మెక్కి డి జనునకము బ్రాహ్మణుఁగఁ గ్రవ్యభు
గ్జనకుఁడు త్రోవకద్రోగి, భుజగమపుఁగుపునంద మొనినక
దనుజలు పోక నిక్కి ప్రవచంబు మహ్మనిఁ నశ్వవై యుక్. 789
- క. మార్కొనుటయఁ గపిబలము నెగరింపిన నమ్మోరలు రెండు దుర నొ రించె
బేర్కొని నెక్కుల పుడమిఁ బేర్కొ ధూమిదగభవన భీయు గాఁగె. 790
- ఉ. తత్సమయంబున కిచ్చి కథాంగ బును కన్జిపు డంపంబును విష్ణుచారిప్రతాపంబును
విజృంభమాణరాక్షససూచారఘంబును విష్ణుయూ, వనస్తు కప్రకాశంబునునై
సంధ్యాసమయంబునుబోలె. 791
- గీ. కరమరతురభుజపీఠి మర దహగ్ర్య, క్షాపెన్సగ్గరంబగు సింహ మనఁగఁ
భావ్యసాచిత్రి తరవృష్టి బాదివె బుక్తి, కంధాసుతుండు కి ధక్రిచుముగాఁగె. 792
- గీ. పొదివి చిక్కి రెండుఁ బోయెడు నిలుచుని, చులువమాటలాడి కజకుటమ్ము
లాటునాటు వైవ న్ని బాణంబులఁ, ద్రుచ్చె వాని న్నవసుతుండు కనలి. 793
- ఉ. త్రుంచి దురాత్మ నీకిముఁ త్రుంచెదఁ బ్రేలను సుంద మైయుల
క్షించి ప్రతు త్తత్రునిచ్చి తహంబు శంబుకంట సు
ధించి బలంబునం దిగిచి రెంపు వానివఱవోడిగ లు భే
దించిన మృత్యుకుంగతుగతి న్యహి నారెడి వ్రాతఁ జెచ్చెరక. 794
- క. తెలిసి నరాదుఁడు పులివై, కలిసి కృపధంబు పోవుధగఁ జనకుయుం
దెలిసి నరేంద్రుఁడు వానిం, బలిసిని ర న్నెనులు వెఱగఁకడి పఱవఁగె. 795
- క. గ్రాంఠాక్షరతుండ రఘవఁడ దోర్వీర్యంబు నిఁదాగఁ జం
డక్రొధంబున వైరికరధనస్థుకార మేపార కా

శక్రూరాస్త్ర మొకండు దీక్షగతి : దైశీయనే యభ్యసౌ

శక్రాంతాత్ముడు గాక వాఁవైనాడు భక్త్యసంగంభుడై.

796

క. మర్జయాగతి మరగాస్త్రయః, బుద్ధాక్రోధము-నే ను బాడవడచె గయో

దీక్షగతి లక్ష్మణుఁ డాకన్తా తము గాఁగ దిగిది గరుడాస్త్రయఃన్.

797

క గరుడాస్త్రః నివృత్తైః, యురిగాస్త్రయ పడి వెన్నూర్పుచు దశకం

ధరఁదనుండు దశాధ్యరసమయ నేనె నలుక బ్రహ్మాస్త్ర యనన్.

798

ఉ. ఏనిన నిందు కవియుఁ జలిపనిచి శ్రుత్యో సురత్రయః

జేసి తదస్త్రగా జయవిశేషధృతిం బఁగింప భాస్వర

బ్రాసనబాణయుగ్మయ రయంబునఁ బోయిరించె జేవలా

త్రాసమొనర్చి యంత ననుభాస్థలిఁ గూలఁ బరస్పరాహతిన్.

799

క. అవ్యాహతరీతి వ్యా, అవ్యాధ్యస్త్రయల కావవాదపుఁ జేయ

సవ్యాధ్యవ్యాధి బ్రతి, దివ్యాస్త్రయల మరల్చె ధృత సకపతి యన్.

800

చ. ఎవిధంబున నవ్యోద్భవాణవిదాళణంబునం బస్వశరీః చేర్చకంబును మిథాకోద డ

ఖండంబును గావించుచు.

801

క. న రిఁబారి హరిహరి గొగిరి, కరికరి కరశీఁనంబుఁ గ శీఁనముం

తెరిసి కలహించుగతి నన్నెన న ది జవల లని యొ ర్విరి కడిమిన్.

802

గీ. కార్ముకాసుయ భేదః కరకర, గస్త్రగదయలు బ్రక్షేపనాసమాస

భూరికరియహు లనుగన్వపుంకనుకు, లుకరి బోరి జంటలెబ్బలకగణి

803

చ. అద్దశాధ్యతశకంభానందియు వశామి త్తను త్తమంతావశయః శంబుచంద బనమాంస

పరిగ్రహాధ్యక్ష ప్రద్రయ్యు బా ధ యుం బూర్వాదర సుధ్యాసయ యోద

యా సురుయాచలంబుల ప్రణిశే గుమ కి గురి లక్ష్మణంబు మండలికృతకోదం

డుండై పరివేదుధ్య శుం వసు శధ్యందిన తిగ్మభూమిగుమంతోలె శరశిరణసహ

స్రంబులవేడియం నపుమంకఁ జలిపని చైత్యాతిరేకంబున నిగ్రజిత్తు భంతకం

బద్ధఁడగతి నాగరి మిమఁడై గన్వశ

804

గీ. అనుమా మాధ్రపటంబు నమసుతత, నందనహాస గాతతి డిడుపతుట

జనుబాణాగ్ని గాఁపశ్రశిగన్వషి, వాశిసోపుట గవి సొగి రయరవయలు.

805

క. సాశిసోమిత్రి శరీ, సారం బుఁబ్రుంగఁ కాసాశి యుగుమ

దేయ మరలిచి రాజసు, మాఁగ గుమాననిధుఁ బొదివె మృణాలహీన్.

806

చ. మతియును బాలివోని శ్రమయనం బొదివి యాశాశి.

807

- గి. గంధకచునికుమారు ట్టులు వానినై నునాగాచరుల పేసి యున్నట్లుమును
సమరంబులు దహితురధ్యుల సేల, గూలఁగానేనె మెలు గారు కోలఁ జేసి
- జ. లక్ష్మణుడు తోడఁ గాని కోడఁడంబుఁ మండంబులు గావించుటయు నిద్రజిత్తు.
కు. విరభుడు నివెక్కుత్రచాత్రుడు నిర్విజ్ఞాతరంగుడనై
కురసంఘంబులు పిన్నలింపఁగ నుపేషుస్తోయము ల్నించె భా
శ్వఁకోదంశ మొండు పుచ్చిగొని తచ్చాపంబు ఖడిగిన
స్వరయం బారఁగ నొండు బిల్వగోనక బక్కాడె సభ్యులన్. 810
- జి. విండులెన్ని మొక్కవెట్టి విలువయు, నున్నఁగాని వైకుంఠ కుమ్మడక్కి
యధికముఖున్ను దైయిట్లు తలంచె, హృదయమునఁ బ్రవర్తుఁ డిద్రజిత్తు 811
- త. శంబవద్వకంబు లస్మత్కల బడులు గలబడుల పోలె నాటపు లక్ష్మణుడు
శంబవద్వకంబు లగుమఁ దదంబకములు, తనపు నొప్పించు నెంతయుఁ దగువులయ్యు.
- డి. ఇత్రు జయించి తద్విభవ మెల్ల హరించి నిలించేతము
న్నిద్రజితవాప్యంబు జగ మెల్ల నెలుంగఁగ నొచ్చుచుట్టి దై
త్యోక్తుడు న్నరేంద్రుని జయించుట కుద్దఃపయ్యుఁ బ్రీతిక
య్యోక్తుని బ్రోచు చే నెకనుపేంద్రుఁడు మానమూర్తి యయ్యెనో. 812
- క. అని తగచి చుటియఁ దన యేసికై కై ప్రయథులు నశించిన లజ్జ
వనతానందై లక్ష్మణు, నని బాహుబాహిఁ బె ఁ నాలోచించెన్. 813
- క. ఈరీతి కలచి కుజుఁడు, కోటలు వెట్టి న మహాగునికైవడి వి
స్తానాన్నంబు లెత్తి, వీరు నెరుపుటయు వశఁ జనినాప్రమాదై. 815
- చ. అయదుగ శక్తివత్తురు నస్త్రులు వారి కచ్చి పేర్చి సు
స్థిరభుజశక్తి లక్ష్మణుడు శీఘ్రగతిఁ బరగింప గుడల
కుభిరతు దైత్యులుగ్ధులు గను ధోఁ దెల్లె నుహానగావతో
ధురవరుగుర్విగృహిభితోయము నమో నుచలి పఁగన్. 816
- క. తలఁకుదుగ నిద్రజిత్తుని, తల కంఠలక్ష్మ కోభింబు బరుచు మహీ
తలము దిగఁగ్రు గ నమ్ము, తలవడింబు గపుల కతియదఁ బొరించెన్ 817
- జ. తన్నుచుంబుఁ.
- క. కాసారంబులు నిర్మలాదకములై కన్నులై లోకంబు శో
బాసారం బయి లెక్క దాల్చె దిశలు వ్యాపిలై నెంచేనియు
వ్వాసారప్రఫలీకృతాధకముగ ధస్సానంబు వార సూ
నాసారంబులు వెలు కల్గె సుకవేత్తాలాస్యగుర్భింబున్. 819

౧. సుదుందుభిరవయలు వానరుల జనుజయధ్వనులు పనంబడ ధరణీ
 తరుఁ డట్టి నీడి పారను, వెవులఁ గైకొన్నవాని విధమున నలరెన్. 820
౨. మహానందంబున నిజమోధవీరపరివృత్తుడై నకుంభిలాహ్లాఠంబు వెడలి వచ్చు నవస
 రంబున. 821
౩. మలకుధరాధరోజ్జ్వలహరిచందనపుష్పీసుహృత్తో, తెనఁగులాడి
 గంభీరతావికాఠాంభోధితలఁగళికరంబులతోడఁ జెలిమిచేసి
 మల్లికాజాతిచంపకకురవకనుమోషవనంబులను బూలబంతులాడి
 భాగ్యరాధ్రనునీచికన్దుకార్తస్వరాంబుజాతిముగ నుత్కూలబూఁగి
 నందనంబు వందయానంబు నేర్చి, చైత్రధముఁ జైత్రుతో సగనమాడి
 నట్టిరుడుద కురము పార్వ మావహించె, భాసేతులకు మరుత్సుమిత్రాసుతులకు. 822
౪. పిదప నత్యుకావీరు డగులక్ష్మణకుమారుండు నిజ గువారాశ్రవణకుతూహలానుత్త
 రుత్తుడగు రామచంద్రుఁ కి నతిదురంబుఁ గలిపి ధావతిగూడె. 823
౫. యాధధృతి నేగి వినయోదూధత సక్రజాని చరణతోయజముల కా
 యాధప్రాధేయ మొక్కుడు, గాఢాదరతత్పరముఁ గొంగిటఁ జేర్చెన్. 824
౬. స్నేహ మిరుంత్రఁగా నుప, గూహనసౌఖ్యంబు నొంది కొనియాడె మహా
 సాహసు కావనవీరు ఘ, కావనమునఁ జంపినాఁడ వతచు నృతీయక. 825
౭. జేవాసురవతు లొక్కటి, మైవచ్చినఁ జిక్కఁ డమృతమామిడుని
 స్మృతు వధించి నస్య, శ్లాఘం బాసందపూఁమగ్నం బయ్యెన్. 826
౮. అని వెండియు ననేక వధురవచనముల నగ్గించుచు దా రణవిషమబాణక్షురశతం బగు
 సహోదరుడేనాంబు నిమరుచు నిట్టరియె. 827
౯. నీ వింద్రజిత్తుఁ గూర్చితి, కావున నే నెల్లధంగి ఖండింతు వశ
 గ్రీవుని కురమున మఁసు, గ్రీవామలు చూచి మిగులఁ గీర్తిపంకక. 828
౧౦. అని రిదనంతరంబు. 829
౧౧. సన్నతు లొప్పు మారుతిఁ బ్రళంప యొనర్చి విభీషణుం గడు
 స్మృతమాటలం జూపి మర్కటకోటి బహూకరించి నై
 కోశ్యన్నతి రావణుం దునుచు నున్న యెడం దదనీక మెంతయుం
 జెన్నువహించె బున్నచు నిశిత శశః గన్నపయోధితోయమై. 830
౧౨. అటు దశమఘండు భయదో, గ్రుటసంకరమున కుతుండు గడలేఱుట నె
 త్తుటఁ జేఱుట కఁచావిమఘ, భటులవలనఁ దెలిసి నిగళభావుం డగుచుక. 831

- క. పెదవులు దడిపింపించు నద్దరిన్ బదిన్తోన్ దెబ్బ కలిగినయెడ
 న్నదిచెదర నేడ్చె నపు డీర్వదికగముల దళకములు బాంకొని వగళ. 832
- చ. బ్రహ్మాండకోటరపరిస్థితు వారామాలు నేడ్చి కుమారు దలంచి. 833
- క. పురి నీ వున్న యపుడు సుగంధులకు నేవెఱపు గొనివాడను గంటే
 పురి నీవు లేమి నియ్యెడ, నులకు వెఱవ గవలనె నాను గొడుకా. 834
- క. మఠినారయ నేటికి రమ్మనతి మహాశూర మయ్యె మూర్తచేత
 గుర నీపకట యిది విని, స్థిత మేని న్నాకుఁ గావు కిద్ద చురులనేక. 835
- క. మూలల నొదిగి తిరుగుడి, క్షౌర్యకులు న్నగలు భ సుమపడుకొన్నరులు
 బాలబయలు వెఱసిరి నీ, వాలంబు ప్లుపకెయి నీ కృతా. 836
- సీ గరుడగర్భాన్విత యక్షులపక్షి నొడిగోవులు నీకోడికాదె
 దుర్వాసరమునాగీ వ్రావాహిని పాణుట నీ కుగ్గిరడి నాకాదె
 తఱచుగా నెదిరించు దానగగ్నము ల్బలన నెందుట నీకు నడిసికాదె
 యవ్యాహతిరొధి దివ్యాబళింబు విఱిగిపోవుట నీకు వెఱవకాదె
 యధికభీతికలకల, బుగాళి, కడగి సుల్ఫు బకట నీకు దలకకాదె
 యట్టిహారగ్రగణ్యుడె కరులచేత, వృకుడె వ్రేనాడె వి విధివృత్తుగాదె. 837
- చ. అని వె డెయి. 838
- ఉ. రాయనగాను బల్కెఁ దగరా యన నాయ నెవర ప్రేమలే
 రాయను దిల్లిఁ బిల్వపురా యను లంక మిడల చేగరా
 రాయను గురత బాలి వలరా యను వైరినూన హస్తయో
 రాయను నాకు దిక్కు గల రాయను బంధుసుఖప్రగా మనుక. 839
- ఉ. రాయను నింతపుట్టెఁ గదరా యను నెచ్చట కేతోపమా
 రాయను నల్వచెయ్యి వపురాయను మానవు లింతి వింతరా
 రాయను నాకఁ దోడగలరా యను మానలు మాయమాచెఁ బో
 రాయను వైరుల జనుమరాయను నూరిక మాతురా నునక. 840
- క. కడియు నిట్లు నోడెనయెడఁ దోధిరొడిహోద్రుడె వగుచు
 న్నొడిఁ దెడఁపడి యప్పపుడను నీమన న జిహ్వాతె రిక్తే. 841
- క. అని వేయెం దింక వర దెవలెన కలనై ద డి కెట్టి యెఱచుట మెడలయన
 కడిది కేరలల వెఱగ ల్బడిచుచు గ్రహజుఁ దెలి నొడచు నవి శతామృ
 కుడలపి కడన దై నెడనగవారాక్షిణియన స్నానలు గావించినవాని
 చిడల నొడె యడిన వద దీప్తివృత్తి కళాస్థానానలలు నెగసి

వనధిమథః వేశాసః సద్భూతిః సుఖము మిత్రధ్యానంబుల ననుకరింతుటయు 843

మఖుడు రోషాదులు ఖండితై. 842

క. నీత వధిం చెద నీనతి, చేరి గాదే నుదీయనేచాలింధు
జ్ఞాను లవ గుటని చుహా, చాతియు నీపంబు వాగ్దూర్వక్ కగణితా. 843

క. ఆలి వడన్న నన్నుడి, యాలింపక వాలు వెటికి యుంకి బుడమిప్రో
యలి యనగఁ గూతుంక, య్యాలి వధిం చెద నటాయ నసురవతి చనకా. 844

చ అత్తడొ సు గార్మున్, నడ్డయు రయింబున బోయ దశాస్య మానిని
గృహంబు నది పు నాయుత్తి కీ దగుఁ గోతులతోడి గోతి ని
ట్లనెమిత్తామా యన మహానీరి ప్రేసిన నవ్వ చెట్లు న
త్యైపు యొక యుంబు న్నలవదే మది రాక్షసవంశవర్ధనా. 845

క. సాములు నన్వేదించి మన, సామునకుం జొనిపి పాడుతునకుట సుమున
స్వామి దగురీతి నెత్తయు, సాముగఱచి మూలమునలిఁ జంపుటగాదే. 846

చ అలి యననతోచితవాక్యోపవాసమున జనకిత మావగోళ్యోగంబు నివారించు
టయు. 847

కా. శోకక్రోధః మాయతామ్యం కు దశాస్యః డాగావాపేక్షన
స్తోత్రీప్రశుంకం మోక్షము సమస్తోద్రవీప్త బుధుః
టాకోత్తియః శ్చిత్తులు నగు మంత న్నన్వేదనా మామైదై
కాకోలూంకుభోగ్రపక్షిపతనాకంపవ్యజస్తాభుండై. 848

క. మత్తులకు నరూపానో, మ్మములు వాస్తిహాన సుబసమన్వేగులై గు
ద్యుత్తి నగవ నెలలకునొప్పతి మెఱయ బాన్వీన సుపామ్యుండ్రు దనరకా. 849

చ రక్తంధమాల్పాబగాధరణభూషితుడై వినినభిరివిరావంబులు నెలగఁ రెడ
వయలు చుంబునకు వెవలకు నిలు. 850

నీ. మను సాస్వానమత్తామ్యం గోరకవిరాణా నివ పకుకితులవారు
శోణితిహాస్రప్రోణసూక్ష్మాళులు మితిలేని ముక్కుల న్నాటలవారు
క్రవ్యనిషేధోగ్రాములు కొలఁతి పెట్ట నిగవడడడవారు
ఇవఁ లభుడభక్షణవివశామ్యులు దరిలేని మస్త్రశస్త్రములవారు
తెక్కలే ట్టి చేతిబల్లెములవారు, సమీపగర్భ్యా పృథులగుడములవారు
తెదలి గ హవసు కు నీవ్రితివారు, లలి నగరవిరాణా మూలబలంబువారు 851

క. చెదలి - డెమనననర, నది గడలి విచనము ప్రసాదము నలుగడ
లవలకొని ద్రవల బులు, బడలుపడ న్నెఱుకొనిన నై కవమున. 852

క శరదంబుదమలతైవడి, నరసింబు మిన్న ముద్ది యగుగఁ నడిచెన్
 ద్విగదాబలు పహిఁదిమపుర, శరదంబులభంగి మనరసప్రావములై.

౪౪౪

క. సుకృతిభుక్తుగణురాచార, భరతజ. హరిమన గదా గంగాభా
స్యోకా ర్థస్యజలము, అరుంధతీ జములుఁ బరాగయ్యెను అనయ్యెక. 854

6 బకబాప్రవీ ప్రభుగావున వనరాశిచందులున సారస్వతదనుబుగావున వనరాశికైవశి
భజుంకరాంకింపైన యమ్మృదులబ వలాహకపటలంబు నిలిడుపై శరసారంబున
ముంచుటయొక లెచ్చునెడిగి యన్వనచరసేవాసస్యంబును దలయొటి కవిసె 8:5

౧. వ్యూహములు చెందు నమిలో, వ్యూహముఁ దలఁతలెం గచాకచి వానా
వానా నభానభి సస్మయ్యారావ మెనగుచి భవయ లెచ్చునపడఁగఁ.

చ. అమృతనిమిత్తపూర్వనిబంధాంతసాములట్లు చందవి
 క్రమమున దైత్యభూరుచాదిప్రకరముల పోరొనర్చునం
 క్రమమున నేణువాతొరుగిరంబది సంకులకాననాంతర
 స్థమగు ప్రశోబితైకవికాలరసాలలితప్రవాచమై

857

క. పలువురు బలియు లొక్కటివై, చలముక మార్కొని వెనుగు ట్టి మెడలు న
పలువురు బలియు నొకడుగ, నలి మార్కొని చలమునం దెనుగడునెడలుకా.

నీ హాహాములు వింటేఘరి గాలెనువోట్లు; హాహాములు; దలబ్బుకులవోట్లు
విచ్చుకత్తులు కట్టి చిటిచెక్కినెడలును విచ్చుకత్తుల కొడలిచ్చునెడలు
భూరుహాంబులు చూడ్గఁ గఁ జేయుట్లును భూరుహాంబుల మృగిల హంసపట్లు
హాహాంబులఁ బాఱుద్రోలెనువెక్కి లమితిహాంబుల నవఁ గురికెక్కి
శేరుకుల గుఱ్ఱులుఁ బడనేయుతావు, లేకుండు గుఱ్ఱులచేత నిల్చుతావు
లాఁలు తలములు నొరగింప నున్నతలము, లయ్యు కుచోకైత్యనీ నీర్వయము .

ద తమ స్వస్థయవాహినియోగవాగు లాయోగపథము లోహటింపక యోహరిసాహరిం
 తెనంగులాడునప్పుడు కేలువడినం తెజకేలః బరాక్రమించువారును దలబునడినను
 లక్ష్మ్యంబులం బడనేయువారును జిక్కునడియు నుక్కుకక్కువారును బ్రేవులు ప్రే
 లాడినా లేవువాడి యోగువారును బ్రాణంబులు విడిచియుఁ గృపాణంబులు
 విడిచివారును రుధిరంబులం దడియుఁ జరింపనివారును జచ్చియు ముఖంబులఁ
 గ్రోధంబు డింపనివారును నిన్చియుం తెచ్చుపెరిగి కచ్చుకొనువారును గాలునేకు
 లు దునిసియుఁ గజన నప్పరిచువారును బడియునుం బోవుపోవు చునవారును
 సహాయులు మన్ని గొనిననుఁ కెన్నినివారును నైరయ్యనపరమ్యుఁ.

880

కుల్యతకలనైకములు, శీల్యతకులులు గబాధశమనంబుల్

కాల్యాణాబ్జము లస్ప, క్కుల్యాణతములు సురమంబున వెడలెక.

861

గీ. ఘోషజలశ్శభధీరీకంబులు, హంకృతులు బావతంకృతులు

జీతధ దదకణి సింహవాదంబులు, సంకరాలు ఘోషభంగి యయ్యె.

862

క. అనుశాసనీ పృథుక్రోధసమీరోదేక మగుచు దటిమికిని వశ

కనవన్యానాము నేయునుచును న రాఘవుడు మహాగ్రం దనుచుక.

863

క కదప్తేక్షణముల గోకనదీక్షణము లానరిగి కపు లలరెగ న

జ్జనకులనాథుడు పలభి, జనకులనాశన మొంద్య సంభ్రమనక.

864

క. ప్రత్యాభీషణుడు శత, భృశ్యోడస్ఫటితనరణధి కాగ్రతెరం

శృశ్యుపమచాపధరుడు, భృశ్యతిత్తుడ యి యెరి వె దీవాంబకముల్.

865

వ. ఎరుదుతుము నద్విశ్వశంబున ననేకఘోసాయకంబులు భూనభంతరాశంబు నర

వకాశంబు గా నుద్భవించి.

866

గీ. కరివదానకాలఖండంబులను బేర్చి పాడవై ముముకు పాకుముచేసి

మేరమదహస్తిమేదము ల్లర గించి కమనీ మతభటాంగములు రటిగి

తాధావములు చితురులు గావించి సాంద్రశోణితకృజలము దేర్చి

గొల్తునుమోధులది త్తంబు బుడికించి కంభాణఘోషాప్రకరము గాల్చి

ప్రభుఘోషపాలపాత్రులు గూర్చి, ముగ్ధతీపులు చేసె భూతారలులకు

రణమహా సమన దశరథమహేశ్వరాయశకములు చిత్రమాదజనులట్లు.

867

గీ. మావాధీశ్వర మాగ్ధావగు లేచి యమరపరోధికంతులు వెదకు

భూమాశ్వనిశకంబులు మట్టుగాలుము గట్టిడివనుల కట్టుముందు

బాధి నాధ్యక్షునిప్రసూని బారులై రాక్షసశ్రుతికోటరములు చూలు

త్యాన యుతుఁగిలులు నలిచేరి శిలభోజనుభాజ్జముల వ్రాలు

క్షుద్రమాన్యయథ గుహాశుగములు విడిచి, ఖలనిశాచకరివాంగములు స్ఫురెను

నద్భృతానహము లగుచు నొర రాత, చంద్రసాయకలాలము ల్సార్థకములు.

868

క నిచ్చినవారల నంబుల, నన్ను నె యని గాముబాణగ నునులెక

గ్రుచ్చికోని మొదల నుండు, ముచ్చినక గ్రుంతుకుండెగ వేక.

869

క గుడునుడు పంట శకములు, దోహంటలై వాపుక మును దోపదతులవై

బకటమును దనుజు లవనిం, బకటమును దోయ నొక్కధిగిన యెవుచుక.

వ. పెరిడియు రానుచుండు.

871

- బి. పనుగుర నూర్పుర బాణరజ్జువులచే గురిగ్రుచ్చు నొకవేళఁ గోపి యగుచు
కుండ్రించి పడఁద్రోయుమాడ్కి నేనుగలఁ బడనేయు నొకవేళ భయఁడఁ డగుచు
భూరికవలయు లంఘింపఁబుఁ ఖము ల్పొగిడించు నొకవేళ నిపుఁడఁ డగుచు
దానోపాకృతతి మృత్యావృత్తి కాపరిసేయు నొకవేళ నగ్రుఁ డగుచు
దినజక్షుఁకవాటపాటఁ మొనర్చు, ధారుణీనాథుఁ డొకవేళఁ గ్రూరుఁ డగుచుఁ
దాశఫలముల పోలికఁ దలంబుగాఁబు, భూదయితుఁ డొకవేళఁ నోనఁ డగుచు 872
- ప్రస్థితి కార్యమై కీశకన్యంబు రేకత్త సన్యగ్రామభూమిధంక్రస్థమై శస్త్రుర
గ్నామితప్రాధి కైత్యాటవి న్మించె శ్రీరామకావ్యధాగాధరం బీకెనాక. 873
- గ. అద్భవ్యి క్యాపారంగతుండు దోగ్ధగణపాండిత్యంబుఁ జాపుటయుఁ జతురంగం
బగు నమ్మూలబలంబు శల్యసగోర్ధకంటఁ క్షితిజాతం బగు దుగ్ధమాశ్రిత బుతు బోలె
నందుఁ గపాలంబులు పిపాలంబు లగునాయను ప్రభ్రష్టంబులు ప్రభ్రష్టంబు లగు
నాడును గఠంబులు మురితంబు లగునాయను ఖండంబు లగు వేదండతుండుంబులును
జార్జుంబులు నగునత్వేంద్రుంబులును విరూపంబు లగు గూఢంబులును రసంబు లగుధ్వ
జంబులును భూతంబు లగుభూతంబులును గల్గి వు డరికఁ పండరిఁ బును కిరీటుఖ
కిరీటుఖంబును రృధాగఁ ధాంగంబును బరాగపరాగంబును ధింధంధంబును క్రో
త్సలక్రోత్సలంబును వాలక్రైవాంబులు నగుసంగిరసతోవరంబు రానరీధి తాన్మృత
భనూనకంబులనుఁ దాఁకం బై యొప్పె. 874
- గ. చారుకరిమంధవ దరక్రొయిఘస్పణమూలబలపనాజవదన తాఁ
జేరంజాలను రామున్మూరపురుషనాయకు న్ననోవతి యగుటక. 875
- గి. లంఘించు బిండి యైన విలపను లగుట, చరణములు నలువయి విచరులు లగుట
హస్తములు దెగిపడిన విహస్త లగుట, నృభృతానా మయ్య నమూహనంబు 876
- గ. మూలబలమహా గోష్ఠీన్మూలము రామాకుఁ ప్రమూల మని మహీ
పాలు నెడరించె రక్షింపాలుఁ డుకనిగాఱ పైఁకపాలురు మెచ్చక. 877
- గ. నిజకాంతివహసచ ద్రికావికాసం బు చంద్రహాసభ ముగ ట్టహాసభాసుని పై రామ
చంద్రువై రాణిఁడం డానందీ మటయుం దనుదభిటపరివృతుడై 878
- గ. ఎల్లిచని విరు పాత్రోన్మేస్తుండు సుపాశ్వుడును నుదాలబలును ను
వ్వెస్తుఁడఁ దలపడిపోరెఁ, ఎల్లిటి ధింపము గడు భయంకిర మయ్యన్. 879
- గ. ప్రేవులప్రావులు పొడవగు, నీవులుగా నెక్కు లిసుకెత్తెన్నెలుగా రా
ణావలి తరగలుగా రక్తాదికీలావలంగరా బుధి వెజనెక. 880

- క. ఆత్మణ్యున కచ్చి నరూపాత్మోన్మత్తుల మహాహవాయుల యు
ద్ధతోజిత బలిగాఁ దగ్ధిక్షులు భానుసుతుఁడు వ్రక్షులు సేనెత్. 881
- తోవకును. అంగుర డంతట నంగము పొంగం, దుంగరసాలము తూర్ణము గాఁగఁ
బ్రుంగఁగ దానవపుంగవు నేను, స్థంగము నొంది సుసార్పృఁడు వ్రాలెత్ 882
- వ. నిజసార్పృశ్యులయ మత్తులు నగు సుసార్పృశ్యవిరూపాత్మోన్మత్తుల మిత్తిగొనటం
గనుంగొని రోషాతిరేకంబు . 883
- క. దశకంధరుండు కార్యక, దశకంధరుఁ డగుచుఁ గీతతతి నెంతయు దు
ర్దశతోడిదిండు ననుచు నిజ, నశనంబులు గీటుచును రథంబు మెఱయఁగఁ. 884
- గీ. వాన గురిసింజెడి వడిగ నినుము, చల్లివట్టులు విశులచాలుభంగిఁ
వెఱవెల్పెదండఁ దొగించె దవ్యభాణ, పటలి నొక్కట విపినాటభటులమీఁద 885
- వ. సంవర్తనమనునవర్తించాలె నిజ్జంభించి. 886
- మహాస్థగర. పరిచరాద్రాస్త్రంబులు న్మృచ్చగినితెరిఁబులు న్నాల్లకాత
ప్రదరంబుల్ వైచి సౌరిం బవనతనయునిం బాకభిత్పాత్రు నొంప
న్మగులై యన్ముచ్చునంద మ్మటము. బదిర న్మాపుల న్మంప నాను
న్మృదయుం దాజ్యామలం బేర్చినమాలవమాఁడో యీతఁ డంచుం దలంకఁ. 887
- లలితపదము. వెలిగి దివోసభీరుము గాఁగం, దరువరవంశవిరాసము నెల్లఁ
శరఃమంధాగ్ని జ్వాలల పేర్చిం, దరికొని కాల్చు మాతాశనమూర్తిఁ. 888
- వ. దశకంధరుం గనుంగొని రాముండు సయిరింపకి. 889

లయవిభాతి.

రథసతి నెదిర్చిభుజగ భద్రుఁడగుఁ గార్యకముఁ బ్రభుమిగులఁ దాల్చినరవిభుఁడభ కువృత్తిఁ
గుభిగుభి మనస్థులము. శభవనియు న్మృత దిగిభయలొగి మూర్ఛిత ఋభురతిఁ నెఱ
విభవమెఁగం ద్రిదివళిభి వొగడ మీటుమను శుభభరితద్వష్టిఁ బ్రవళిభరితహర్ష
ప్రభవ మగుచుండ రవినిభశిరుము నివసరఃగుభృతధిమిమిద నెగురుభిమృష్టుఁ.

కవిరాజవిరాజరము.

తనయి నిట్లుమిలెం బగుబాణవిరాసము వైచినఁ దా నలకఁ
దినజఃభండు నుదాతతరంగులఁ దత్తణమాత్రన దా శరణిం
దొప్పిన నిర్దురుఁ డాడఁగ నొప్పిరి శోణిత గాత్రు లశోకయుగం
బసమఁ బట్టితమై నట్టియించె నటంచుఁ దలంపఁగ నట్టిరుడఁ. 891

స్థగర. రాద్రాస్త్రం బుగ్రలీల ప్రభువరునింబు వ్రానఁబం దెయఁ గ్రోధో
న్మద్రం దారముఁడం దన్నెఁకెఱత నాగ్నేయ మాసాయకం బ

త్యక్తకన్యాత్రిమై నేయుడు శరయుగళం బుద్ధతిం బోరి కూల
 బ్రద్యద్వంబు వా సిగ్వరు నిజవిజయ గు ల్మహాఘోషవృత్తి. 892
 వసమయూము.

కెండియు నికాచరులు వృత్తచరణ్యు, ల్నిండిశము మెచ్చ రజసిచరవరుండుం
 జండశరణాస్వయుడు కాతశరకాట్రిన్, దండిమః లిప్పగిడి దాన్కొని చెనంగక.
 క్రాంచపదను.

దిక్కులః జీత ధైక్కుర యయ్యెక, దిసకిరయచి యలఃతిగః గవరచ్చెం
 వాక్కలు ధాత్రిం బెక్కులు గాలె, స్సలు వనమలను సాలసిరి భీతిక
 నిక్కక కంధు ల్మిక్కిలి యింకె, గ్నిగవవిశ్రి యవని నొరిగిపడియెక
 నిక్కము గాఁగ స్మిక్కులు రాలె, న్ని బిదశరగివినిగములందిన్. 894
 రిగళ. అపుడు రావణుఁ డార్చిపేర్చి శితాశ్రుపంచక మొక్కటక
 స్వపతిసింహుని ప్రేమ . పృథ్వీయ కాన్ముకుఁ డెంతయుం
 గుపితుఁ డై పలకాడువత్తును ఘోరదిగ్యశరావాతి

న్ని పుణుఁ డై పగిలింప మూఁగునునిగె వానిరు లాగ్నయిక. 895
 శుద్ధిరాత్రి. అంత నూర్చిత నద్వకాననుం, జెంతిం జేరక చిక్కిరాఘటై
 భ్రాంతింజెంది యుపాదహీనతఁ, జింతెంబొంది కృశించి రాశరత్. 896
 మత్తకోకిల. తేరిమిఁద మూఁగుడేటి యధిపత్యార్ముకుఁ డై సమ

క్షోరవృత్తి పుల న్వశింపగఁ గోరివచ్చు దకాన్ముగఁ గం
 తీరవంబు గను బు డీకానుగీది మార్కొనియ న్నహా
 వీరవర్యుడు లక్ష్మణుండు విగ్నధ్ధిక్రమనంపదిన్. 897

క అన్నకుఁ గన్నకై యి, ట్లన్నగభోజను నెదిర్చి యురిసిధువు
 ల్మున్ను విడిగించి సిదము, న్నిన్ను నొగిసి యన్న కాని మేదిని గూల్చెక. 898

జ. అట్టియెడక గదాకలిరహస్యగుండు విభీషణుండు లోఁ
 బుట్టువు రథ్యపారథుఁ డొంక మడుగఁగ మోడి యార్చిం
 దాట్టిన చింత - ట్లు చిరఘుడు సపాస్తశరాపనుండు నై
 కట్టలుక నివ్విషణునిఁ గాంచి బోమ ల్ముడి వెట్టి యట్లెక. 899

జ. బుద్ధులు చెప్పర క్షనిఁ బోయి నరాధము నాశ్రయించి ద
 ర్శాద్ధతిఁ దిద్దిరంబుగ మహాత్ములు న న్నెదిరించి బంటవై
 యుద్ధము సేయవచ్చిరి వహాగ్రమృగేంద్రము సారమేయ మే
 పద్ధతి మార్కొనఁగల దిసాయ పెలుఁగ కహా సహాదరా. 900

చ. అని వెలుచ నాడి.

991

క వడి దోచుకొని వైచుచు, నడిమికి లక్ష్మణుడు వారి . అనిచి కంఠ
స్థగించి నోప మెత్తి యుంచుక, తడవుక యొక్క క్తి నాడి . ది . ప్రి . నాడి .

902

ఉ. వైచిన విస్ఫులింగము లవారణఁ గ్రమ్మి కొంగ నెమ్మడం

జాచిన కావయై పిఁగు నొప్పున వచ్చెను దాని దివ్యులం

జాచి . కీ . మ . గ . పోతుక వచ్చును కూలు నిక నా

లో . న . కీ . కి . మ . ది . మ . బుగ్గోత్తము బుచ్చుచుండ .

913

చ. అనఘు . లక్ష్మణుడు నమశాసముశ్చక్తికి నడ్డ మేగి త

క్రమిమానమై యెవలవలయు నొగుచు మూర్ఖులై యెడ .

ద్వి . క్రి . గు నాక్రతుండు న్మృతైశ్చ గుట కోర్వక ప్రాసనం .

నని లె . పో . ర . గు కలదాగు . బో . కలలం . ధార్మికుల .

904

క. శక్తి యురము గా మునుచి, శక్తి కిటిగి లక్ష్మణుడు జగతితలసం

నన్త . డగుచు నదెద్రా, నత్త . క్రి . మ . దో . చె . రాక్షసనాటులకు .

905

ఉ. భూపతితామ్రంబున యన భూకరంబులు సాచి లక్ష్మణుం

దాపక నొదియున్న నపనాస్యము దొతముల నొది మెక్కి యు

ద్వీపిచాపహస్తం దము దివ్యశంబులు బ్రచ్చె గానియం

దూపింపుచ్చు దీక గతోగ్రతి నిష్పిజం గంది నిస్స . గ .

908

గీ. శస్త్రశ్రావణ కాలసాకంబు గాన, నాయుక్త్రో సస్య క్రమ సేవం దగుచు

బ్రలలకోదంధంబు భాసి కాలకూర్తి గాము . గ . గ . ముట్టిగనుడు .

907

చ. దిగిరికంబులును గృహించినైవము గావిసెనుం

న్మందగి నేట వైన పదిమూలదిక్కసుం దున్ది . కి . న .

ద్వి . పది సిద్ధు . బో . వి . కి . చేతులు సాచి కి . న .

మునిదెన కాడ . బాలకి . మ . మ . మ . మ . మ . మ .

909

క. కాంధీకుండై వెంజొనిన యవతులంబును బోని కేక లాపలు దీపురం

యాడ పజలిమాడక పురలు సాచ్చె .

908

909

క. లోకు నిశితకంబులు, నవక నిలువలలేక దళకంబులు నా

వెనుకంబు వేసి వాటిన్తి వెనుకం బననెల యని నవి .

910

క. కల్పకు యమన నెంతయు, నల్పచరిది యామ ఫలసంభా భాస్వ

కల్పకు డగుచు నుమూర్ఖా కల్పకుడై పడిన మట్టి ఘట లక్ష్మణుని .

911

- చ. కనుఁగొని చేరి యల్ల ముడకం గడఁ గంపిగఁగఱుఁ దాన్వపుం
దనుఁ బెనుమాన్పు వొంది యరిన శ్రమఁ గొండొక తేటి ధూళిని
మునిగిన తన్మృఖాబ్జగుఁ మోమిడి యశ్రులు వెల్లిగొల్పచున్
జనకనుతాపముండు కపిన్ద్రము ద్రోము నొంద నార్తుడై. 912
- ద. సహోదరుం బేర్పొన. 913
- క. రూలమ్ముఁ జమ్ము పటువా, రూలమ్మున రిపుబలమ్ముఁ నూలించిన నీ
వాలమ్మున నొరగితివె నీ, టాలమ్మునఁ గడునలుకపటుల మలమిఁకొన్. 914
- తే. అధిఁమదలఁ బటుకలచాప్రసిద్ధ, విషవఘామి నిరంకుశశక్తుఁ బరిగి
శ్రుతిసలంబు శేటి నామిత్రివాసు, చుత్తకరి పుక్తిముఖపంకమన్నమైతె. 915
- క. భరతుఁడైన నీబ్రదుక్తి, ద్ధరణికిని భరాధురాధుగంధరవరము
స్థిరుఁడగు నహీనయూర్తి క, సురహేతుజేఁ ఒడఁగవలసఁ జోద్యముగాడే. 916
- క. పుడమిని బంధుల గురులం, బుడమినిసుపు విడిచి విషవఘామిఁ బరుగున
పుడు నితుఁ గని ప్రాణంబులు, వినున నిపుడు విఁతు నిన్ను విడిచినకలన్ 917
- నీ. కూరిమి నిద్రింపఁ గోకింయపుడు ఒల్లనచారుతల్పం బొత్తు
వధికినిగ్రాసన్త కి నందియూడినయపు చేరి యల్లఁ ఒడనేరనేమ
చాఁకలిగొని పారణాసన్త నొందినఁ వీరునిఫలములు దెచ్చి గుత్తు
వనవీడఁ దలపానీ యలఁత నొందినవేళ నుచితంపుమాటల నూఱి నీగు
వట్టి నీ విట్టివో ననుఁబెట్టి నిగుర, పోక తగుఁయ్య యదియును గాక చి త
నెంతయదలిన నూరార్చ చేటిధర్మ, మలకనొందితి పిలిచినఁ బలుక మఱి 918
- క. రమ్ముఁడ నీపడుటకుఁ జి, రమ్ము శంసహస్రశకలితముగామిని
త్తమ్ము పృథుకరినవజ్రశ్రుత్ముగుటు గాదె నిశ్చితం బూహింపన్. 919
- చ. నిమ విడనాడి ప్రాణముల నిల్వఁగనొపితి నేని రావణుం
దునుమఁగనేర నొక్కగతి గున్ముఁ నేర్పితి నేని వీటికిం
జనుటకుఁ జాల నట్లు చనఁజాలితి నేని గుమ్మత నుత్తరం
గనుఁగొనఁజాలఁ గాన నితుఁ గాలకశ్యపు వొందు టొప్పుగున్. 920
- గీ. ఒంటిమన్న యపుడు సౌఖ్య మొందునపుడు, నాదుఁప్పుడు బంధులఁ గూడనపుడు
మఱపురాక సహోదరమరణశల్య, మెమ్ములను గీఱకున్నె నూతేడ్డకైన. 921
- ఉ. భండవఘామి నీపడినభంగిఁ గనుఁగొని వానరు ల్భయ
ఖండతరార్తి నేక్కుటయ కాదు విహసమండపస్థలా

- భూదలకుఁబులుం దెఱపి గాననియ్యగ్గు మునిగి రింద్రజ
భూదనుఁ డీలై నం చెటులు గాంతును బారము దుఃఖవాధికె. 922
- ఉ. ఏటికిఁ జీరుబడ్డయగ నేగి భయంపడునట్లు నీధను
హస్తానికి నగ్గమై వెఱపుగూరకు దానవశోటి యెవయు
స్త్రేటికి మోత నీవు ధరణిం బడఁగా నని చిగ్గివోయెను నం
కేటికిఁ బ్రాణ మేటికి మహీసుత నాకని మా కమాటికి. 928
- వ. అనేకవిధవీనాలాపంబుల వగచుచు ధూరిధూసరితం బకు సహోదరుశరీరంబు నియు
రుచుఁ గాఁగిటు జేర్చిని మానవమామ్రుండుగు లొలై నిశ్చేదనం దై కాంతరద
వూరకుండి దీనాననం దెగయించి. 924
- క మిగులఁ దనకంటె వగలం, బాగులు కపిలంబునెల్ల బావగని కనుణం
బుగ వారి కిట్లునియెఁ దెల్లుగ నొదవెనుగద్దదిగ్గ నెఱుగురాలుపడక. 925
- ఉ. కానవృత్తికంటె జనకక్షితివాధతనూజ రాక్షసా
ధీవరి నొందినం గలుగు దీనతకంటె సహోదరుంఁడ ప్రా
ణా కుఁ బాసి ఁ గను ఘనవృధకంటె గుహ్యై ఘ్రాత్రో
కానన యైనఁ దాచుట భయం బగుఁగాన వృతుండ నయ్యెదకె. 923
- క. అపటుల బాష్పావలలో, చను లవ్వవెరులు రామచంద్రు నధిశో
కనిమగ్నమా సుం గన్గొనియఁఖించిరి రణంబు సూరము గాఁకె. 927
- గీ. అధిశోకమగ్నులై హనుమనస్త్రిభువ, లున్నయెవ నుషేణఁ చిత్రభంగి
దాయఁదోయి మార్గవోయిలత్కృణు, నుగంఁబుల్లె నరసి చూచి. 929
- క హృదయము బెడకుట, ధాతువు బడకుట వనంబు కామైయుండుట నె
మ్మది రసిచూచి రాము, గదిసి సుషేణుండు నిభృంగతి నిట్లనియెన్. 929
- మ. అవనీభాగధురంధ్రప్రవరధైర్యస్థైర్యచిత్రాబనీ
నవివేకింబలెఁ జిరినొదకుము మూర్ఖాయత్తుడై లత్కృణుం
డవశత్వంబున వ్రాలెఁ గాక మృతజేహం బిట్లు నిగ్రావిగా
రవపుప్రక్రియ నొప్పనై యిలఁడు సప్రాబుడు నిక్కంబుగన్. 930
- వ. అని నమ్మం బరికి. 981
- ఉ ల్లాసా. జీవశతసహస్రశేమషీపశేషలత్కృణుక
జీవయుక్తుఁగాఁ దలంపు చిత్రమం దితండు ని
ర్జీవుఁడని దేహ మిట్లు చెన్నుమోత దింకసు
జీవనీమహాపథంబుచేతఁ దెల్వి నొందెడుకె. 982

ఉ. నీవు కృష్ణప్రతిజ్ఞుడవు నీకలపాసినదాని కంతరా

యాని యిప్పుడుం గలగ దక్కకుండ్రు పట్టి నీవు

భావించు డయ్యెదం దుదయపవ్రత మెక్కడగొకఁడున్న సు

తీవనిజేసి లక్ష్మణు సదీవుఁ జేయుట చాల మేలగుక.

933

క. అని మానుచుండు నివులు బిగువొక్కనిపశిష్టతాంతు స్వామిప్రకా

ర్యనిరూఢబుద్ధిగుంతు సదగుపపుష్టర్యహిమవంతు నటబుంతున్.

934

ఉ. శ్రీరవణీ హఘాభాశరీరుని ధీరుని గీతనైనికా

ధాతుని నిస్వీకారుని సాగతియిద్దునుమానుని గనుం

గునియితోడఁ గన్గొని కడపురువాతుచందనానుమా

నోనుంతులు నైకొనఁగఁ గన్పడెన న్యగు రమ్ము చెచ్చెక.

935

వ. అని సమద్రచుండును సప్రేమంబున సన్నేపంబును సగౌరవంబును సబరూ

మానంబునుగాఁ జేరి బిలిచి కాన్యకానిరుండుండుగా నిట్లనియె.

936

గీ. ద్రాణధాత్రీధము కడ దూరము దు, గలగుసంధానసౌకర్యగణానరుని

శేష్యసంపదకరణుల సదకలముగ, రాత్రి రయ్యాపధీసికము వెలుంగ

937

క. సర్వసేనామూర్త్యు మాయబున బాంబకలము దెట్టిగించినచుండును దూరంబును

మూర్త్యును లతేజులను నీ వెలుంగుదువు

938

సీ. కవల కావల కనమాటు ముమ్మలు గాఁటినోవును పయోధికిడంకి

సమితవేగంబున నరుని తిరుగుంబులతోడఁ బాయఁగెనె

భు సభోవలయుంబు పూర్ణులుగా మేలు తెరిగించె గలెనె

బాలలీలాప్రసాద భానబింబునైనఁ బట్టియాడఁగెనె

దెత్తు వేసీయలొనెచ్చెత్తి నెనఁ నీకెన్నియంటిరాయములు గల్గె

నేని వారిచి నుజునీగంబు, నవిషమాన్తరణలోనఁ దెన్నె

939

గీ. అనది మదివడిది యిది డవ్వుమా వధీకృతేవ మాని శేదలంబిఁ దవీయ

మఖ కాంబు గాంచి రాముడూద్రవాన్, యగ్నియై యట్లనియె మానుచుండుతోడ.

కా. చంద్రద్రోణధర ధర్మాగ్రసే సప్సంజీవని స్వాంబరి

నా ద్రాద్రాపాల నన్న సాయతః కీశశ్రేణీ యగ్నింపఁ బ

క్షే గ్రుండుకృష్ణులం బజయ్యెడగుచుక మేలాగతి చెచ్చెన

యద్రాగిసుం గెచ్చెత్తెచ్చి యపు డిమ్మ దాన విలిమియింక.

940

క. ధు పదలము లాకుగనుమనోవేగము లాకుగనుమనోభవ యట్లు

స్నేహకుఁ బాలునఁదగ, దేవేవు నైనఁ దీర్పు మిక్కాన్యంబున్.

941

- క. అనుబయ మేగువుతి మేనునిగిచ్చి సరేశ్వరుం గనుంగొని సంత
వని తెచ్చెద నరుణోదయ, అనయ న్మునుగాగ వగల ఎడమ గెటు మింకక. 942
- ర. అని యనుజ్ఞ రడసి. 943
- క. ఆత్మణను నఁ గపు లక్ష్యణక్షణలై నిజమలక్షణములఁ బొగడం
బక్ష్యగ్రుపగిది నిజవా, లక్ష్య మొనర్చి దాటె లక్షణమొధిన్. 944
- వ. దాటి యొసె మర్చు నుట్టి యుత్తరాభిముఖుడై 945
- క. ప్రకటలవనా బునిధిఁ బిచ్చు గుంటనిధంబు గాఁగఁ జూపట్ట నగ
ప్రకరంబులు దినకుం దొత్తిడవలెనఁ బడఁగ నత్తిరితగతిక. 946
- సీ. బహుదూర మాగ్రోణప్రస్థం బేక్రియఁ జన వాడనో యనుసంతములు
యత్తుగతి ప్రభులు మార్గ బోధకుండ నెల్లొక యుగం డెదిగులు
నాలస్యమగుట్టి కుంతర యులు తోడె నో యునెమనాలోచన బు
నమ్మహామధుర రయంబు నెల్లిధిఁ గనుగొంగునో నిసి ననతలపు
నింగునయి లేక నిజరహస్యనరణము, బ్రహ్మలోకంబువారికి భయముగూర్చు
బూతినుజ్జీవినిమానిగిది గ్గి, సరుగ పనమాఁ నుతుని లోకైకవతుని. 947
- క. పోరిపోరి నుర లగ్ని మచ, ఎరులు గురిసి రమరదురుభిధ్వానంబు
ల్లఁగు మో నెత్తై యమా, కరుగై నును నెరుకొనియెఁ గరువలికరుణక. 948
- వ. అలల నగూర్చి జనె ననిరంశశస్త్రిహులు మతవ్రీపంబు గడది మెడనెడ : నోదంబు
లగునవి, దంబులకు పెమానీడిపి-తిచ్చునంబులై హలసమద్రంబునం బోని యభిన
వ దు లగువ. బులును విశేషంబు లగుఘోషంబులు మహోత్సంఘంబు లగుమహీ
ధాత్య-గ బులును గతిమునిజంతాశ్రమంబు లగు నాశ్రమంబులును జూచుచు నేక
నిశ్చయంబునఁ జన నవసరంబున. 949
- గీ. పంక్తికంధరు గు పనిచి కంధర, పక్తి వోనిక్కొక బహుశ మైన
కాఁగూర్చి యు దుఁ గాలకేమి ఎఱంబు, సలిపె నిక్కి-ప్రంజటిలునిభంగి. 950
- సీ. మకరందంబు దమధుకరనికర యుంకారశుభకర్ష్యోరుహంబు
నవా కారికలభిక్షుణ్ణపుక్షుణప్రతిక్షుణ్ణమహాకాఁపికవజంబు
లఁబడింబొరణలపనాఁ లంబధి మోకవనీయశౌ కాకరంబు
సమదాఁల్పిణి శుభస్థల చక్రిమణికున నోహరపారిణిపుగుకల
గావన మొనర్చి యచ్చటఁ గలట నేమ, ధారియై దన బాధమాధముఁడు శాల
నేమి రిప మొనరించెడు నెల్ల గాఁచి, యరిరంగంబునం బరనాథ్యుఁడు. 951

- క. మను సంజీవనిఁ జేఁబోయిఁగతి నివృత్తముఁ గాన నే మార్గమున
పినవాడవొ యిమ్మునికరమునఁ దెలియుచును మ డాసి మొక్కినీతిక. 952
- క. ఇట్లొకఁడుఁ గ భీష్మప్రత్యేక్షఁ దహితవ శపవనాకురఁఘా
రత్యేశధారి లయసనుఁడత్యేశగుడు రానుఁ డనువరులకుక. 953
- క. ఆతనిలక్ష్ముఁడు లక్ష్మణుఁ, దాతలమూర్ఖానకాత్ముఁ డగుటయుఁ దెలుపక
దూత నగుట సంజీవని, చేతెమ్మని పనుప కచ్చితి న్మనిసాధా. 954
- ద. అని తదీయ సమయప్రకారంబు సవి స్తరంబుగా నెఱింగించి వె డియు. 955
- క. వచ్చితి మార్గము దప్పితి, నిచ్చట నినుగఁటిఁ ద్రోవ యెఱిఁగించి దయం
బుచ్చు మదిగాక కొలనొకఁ, డిచ్చేరువనున్నఁ జెప్పవే దగఁగొంటిక. 956
- చ. అనుటయు సంతసించి దన జాధయఁ దెలియు నివృత్తస్థిచే
గఁగొను వానిపోలికి మొగం బొకయందుఁ యె త్తి మాచి పా
వనిఁగని స్వయం దెలియకచ్చెను మామక దివ్యబోధచే
నిననిధిలేజు లద్దశంశేతులనూజుల కింక మేలగక. 957
- గీ వారు పిత్తువాడ్లు చెల్లింప వచ్చివారు, వచ్చి ఘోరాటనిఁ జరింపఁ జొచ్చివారు
తాటకాత్మజులం కైకధరులు భిక్షులు, పొచ్చి వారి నడట మొపఱుచ్చివారు 958
- ద. వందించి సీతాపహరణంబు గావించుటయు దనరసహ ములై సేతుమాగ్గులున లం
కాపురంబువై విడిసి. 959
- క. ఉద్ధరింపఁగలంబు చాఁగిన్ద్రస్థిశ్రుతిఘటబధిరీధూతగఢక
యాధ మొనరించి పిదప సమిధాఁజై లక్ష్మణుండు మృతునివడి వునక. 960
- ఉ రావిలుకైఁ గూల సుకరంబుగ నాతనిఁ దెల్పువేడ్క సంత
జీవనిఁ దేర నీటకుఁ జెచ్చి వచ్చి నెఱుంగుడుం దదీ
గూతసరంబు లేదు విమలౌవధరాజము లేనొనంగుడుం
ద్రావుము నీరు నీ వతిముదంబు నిక్కిమలాకరంబునక. 961
- ద. అని పలికి తదీయాంతరంబున మకరంబు మెలంగుట దా నెఱుంగుం గావున 962
- క. అకలంకున కామాయుర్యుఁడు కరాంగులిఁ జాపె నట మడివుకొక్కండు
నృకరాకరతుల్యమును పి,మక రాతిపఁసేన మగ్రమకరాకరముక. 963
- ఉ. మాపుడు రంభాకారంభావణశక్తిమకతీభాగం బగున
వాప్తఁ గనంగొని యాపుకృతపోశల ద్ధి డిగ్గి యెవ్వఁడిగ్గెక. 964
- క. కడఁగి కొలనఁ గాల్పేటలు, గడిగికోనఁ దలంచి మించి కరువలికొమరుం
డగుఁడగు డిగ కాపయ్యతి, నడిగడుగతి మకరి యతిని యడుగుం బట్టెక. 965

- ఉ. సక్ర మగ్రవిక్రమమునం జరిణంబులు పట్టిన న్భయో
పక్రమన్మత్తి గాక యొకపట్టున దాని వినిర్చి వారిపా
నక్రియ కుత్సహించిన ఘనక్రమ మొప్పు మరుత్కుమారపా
దాక్రమణంబొనర్చె సకముంబున నమ్మ కరంబు నె డెయున్. 966
- వ. ఘోరంబు గా హారంబునకు నివాసంబు గాలంబు వదంబునం బొదువుటయు. 967
- క కూలంకమకలవత లాంకూలము వెస గ్రిప్పిగ్రిప్పికొట్టియుఁ గోలాం
గూలొత్త ముండు ఁడిఁడఁ బాలక ఘర్మక వినింపబాలకుఁ దగుచున్. 968
- క. గ్రాహంబుం బాదపరిగ్రాహంబుం బ్రాణి మరగ్రాహంబు ఘన
గ్రాహనిభిర్ఘ్నభుజఁ శుక్రగ్రాహనిభుజఁడు విదుగ్న నాలోచించెన్. 969
- వ. అగోచిఁచి, 970
- క. కుప్పించి యుటి! శివరుల, మెప్పించియుఁ దోఁక దాని మెడఁ జట్టికడు
వొప్పించియు నమ్మకముఁ దప్పించుకొన్నలేక రిడచుడు డాల్మన్. 971
- ఉ. లక్ష్మమనఁడు సంగరతలంబున ర కణఘోరిత క్తిచే
నక్కఱి యొచ్చునొడఁ గని యోవధులం గొన నిండురప్పియే
నిక్కఱి నక్కటా మకరిచే నుడికఁ బుల గ్రోలఁబోయి యె
ట్లొక్క పవాఁడం దుడయ మొందినఁ గల్గము దిప్పు నెంతయున్. 972
- క. అనఁ గనుఁ గని మఱియు, దని బట్టట కింమకయునుఁ దలఁకఁడు వ్వాదయం
బున రాము నిజిపి వానమంతుని ఁటంగ కేల దొరను దొసగులుగలవే. 973
- వ. అని చింతించి ధైర్యాత్మకేంబుని, 974
- క. అల్పకునీభఁగి నూజ్మో విర్భావశరీరుఁ డగుచు ఁబుధులు మెచ్చ
న్నిర్భగవాన్మగులుఁ దిద్దఘ్నము వెసఁ జొచ్చె విర్మతకఁతరింగరిన్. 975
- చ. తిరుణానన్తపత్వమునఁ దజ్జతఁతరిసీమఁ జొచ్చి ము
స్థిరవతి నాపికాశము చీల్చుచుఁ బ్రేవులసోవుఁ శ్రుంపుచు
న్నగులు బ్రెంచుదుర బవఁవంకనూఁమహావిమంబు గ
గ్భరుఁ యొనర్చ నోడి చుకరింబు శంబు భరంబు నెంచుచున్. 976
- క. నరుడు విషాన్నము గుడిచిన, పసుకునఁ గను నావద్వి శసరముభంగిం
దిరముచెడి చుకర వల్లఁగ, నియఁకొక గ మడువురు తిరుగుడవడఁగన్. 977
- వ. జలచరంబులు సుషీరవ జలచంబులు చిహ్నరసం బర్ధిమించునెడ. 978
- క బుడిమిడి నుగురి కను తెర, తెగు నెత్తుటఁ దొప్పవోఁగి లేఖాద్భుతమై
మకునరుల సంజకడఁగెం, పవని య్ముకువీధికరణి లాసయయమన్. 979

- క. అలసత వాఁ డెఱచుడుఁ గన్బలముఖుఁ ఁఁ గూర్కొత్తెనుఁ రుతమగు మఱ
జలములుగాఁ గత్తుకఁద్రే, పుల ప్రోవు బసనఁగఁ దవుల్కానఁజేయక. 930
- సీ. వనజ బుల గ్రసించిన వాఁ గావరే యనుభంగిఁ బద్మవద్మంబు సొచ్చు
నెలనెలనిఁగొల్తు నెలకొన్న కృపఁగాఁడ నెఁ రునుభంగిని నిఁగిఁ గూరు
భ దుండు సదయఁడై ననువాఁచ ననుమాడ్కి నత్తరాశినినిగ మొడిఁగియుండు
జలచరం బలుకొంది స్థలనం బయ్యెనో యనునట్లు లోనికిఁ రిగించు
రామకార్యంబు కు సంతరాఁడుకాఁ, నైతిని పఁకన్కొన్న యై పోల్కిఁ
బొగలు మిగులఁగ నెడనెఱుంగఁజొచ్చు, మొనసియూపిరివెడలకను స్మరి మొసలి
- వ. మఱియు ననేఁవిధ బులం బరితాపంబు నొంచుచుం బరిగ్రమింపఁజొచ్చె దశ్యు
యం బర్ధరాత్ర-బయ్య గత్తఫమ్మగుంబుఁలంబునను గుముదకుముదంబునను
జక్రప్రబోధ కారణ బునను భాస్కరోదయావసరంబునుం బోలె 931
- క. వనచరుడ నేను మకరము, వనచర మటుగాన దుఃఖననధిపతిరం
బునఁజేప్పకలదె యనుతీ, దునఁబరఁసుతుండు దాని రోధముఁ జేర్చక. 932
- ఆ. వె. బట్టు గట్టుఁబెట్టి దిట్ట యగుచునుడి, గొట్టుపట్టి దానినొట్టుఁబట్టి
బిట్టు చించి రక్తపిఁగిఁజేరినట్టై, నెడలె నివఁడు మన్ననెడలుఁగి 933
- వ. ఉపాశంబున నెడఁగటయు నయ్యెఁగటయును. 934
- సీ. తాటంకగ చిగ్గగద్దగిరిబులగు చెక్కుటట్టు లృకరి కావ్యా ప్తలుగు
ముఖఁగోజంబు మూఁగెడు ద్రువరకంబులమాడ్కి గ్రుచుగఁబులుఁటింప
వలిపఁపుఁ బట్టుకంచెలఁ లిక్కిటిలఁ జేయుతోర పు కిఁగఁ జండ్యగులుఁ
గమిొన్న కామాంధకారంబు వెన్న టుకైవడి నుగదలకట్టు దవరఁ
దొవల మకరంబిందుసంహా మిల, కఁజిసంతోషరామమర్త్రమిక్కిలొన్న
కన్నులమరంగ నన్నుల మిన్న యనఁగ, సౌష్ఠ్యసంపత్తి లి బాధరోష్ఠ మొప్పు.
- క. కాసారలక్ష్మీ భువనోల్లాస నొన్పితివి శుద్ధ లచరము చావం
జేసి యని వాయునిగఁ విచ్చేసెనఁగ మకరియొక్క చేఁగియగుచుక 935
- ఆ. వె. ఎదుర నిలిచి మ్రొక్క యేధాన్యమాలిని, నొక్క మానోపయొక్తైరేసి
మఱియఁ పుఁ దాల్చి నుకఁపునఁగడితి, నిట నొచ్చియే యేడ్చుటట్టి 936
- వ. అని లఁకుం బూర్వసఁచిత మనితావం బెఱింగింపం దలఁచి దియె. 937
- క. అస్థిలితాగమవిడువకు, అస్థిలితావాపునకుఁ హఁపుఁకు కు
దాస్థిలితోక్తి న న, యస్థిలితబ్రహ్మచారి కన్సగన యయక. 938

- క. చంద్రకరణసంకాశుడు, చండ్రోధుడు రహవిచారుడు కాండి
 ల్యం దనుపేరితి మునివాఁగుం దొకరటి నన్నుఁగని పృథుమకరహరిక. 991
- గీ. మనము గలఁగ ధాన్యమాలిసీయృతువును, మాలిసీ తపఁబు మాలి సీతుఁ
 జిహ్వరదితి నింకఁ జిహ్వలు పెట్టకు, తియవిల్లురారి కీయకుమని. 992
- చ. దిడిముడిపాటునం దనుకించిన యద్ధరణీదేవత సత్తమునకు నుత్తమంబును సప్రా
 గ్ధనఁబును సవివయఁబునుం దేటుదనునట్టి హిరివచనోపన్యాసంబునం జత్తంబు
 మెత్తదమియెరింగి. 993
- క. ఏను రజస్వల నన్నుకా, భూమరగుణ యెవ్విధముఁ బొరసెను స్నానం
 బైనఁ జనుదెంతుఁగ, వయము, నానట్టులు చేయుమని యనఁఁడు దళి, దరుగక. 994
- గీ. ఏగాన మిదిరచ్చానయేళున్నాదయంబు గఁగది విమానంబు గలుగఁజేసె
 నేగాన మద్యుక్తం బెసఁగఁరాలగఁగి చి కట్టిమాఁకుల ననఁ బుట్టియైతేయు
 నేగానము భవాద్ధి నీడ నూహించు మానీంద్రులైన మోహిఁగఁజేయు
 గంధర్వకామినీణముల నేగాన మియ్యకేనియుఁ దలయెత్త నీయ
 దట్టిసంగీత మొకసయయమన గంధ, మాదనంబుఁగ దగుతాళమాఁముగను
 విస్తరిఁపఁగ నచటికి వేడ్కొరచ్చి, రాగఁబండు త్రిలోకః ప్రాగఁబండు. 995
- క. వచ్చి ననుమెచ్చి కలదని, యచ్చుపదం దెలుప వినక యనిలచాకలతా
 వచ్చరిత నన్నుఁ గైకొని, యచ్చుపలుఁడు దెలియాడె నభిమతిగతులక. 996
- క. అరవికరన నాకడుపున, నరిబలుఁ దెలికాయఁ దగుదునరఁడు వొడమనక
 గురుఁగొని యప్పురితుఁ దసురకరి సనియక నైజయోధపరివృతుఁ దగుచుక. 997
- గీ. అంత నాలరవాఁడు నీరాడి వరిప, తెలిమడుగుఁ దెలివూత్రయఁ దెలియలరులు
 నలర నేనున్న కాండిల్యఁ దనియెడి జడ, దారి చనుదెంచె నలవున్నరారి యనఁగ. 998
- చ. వచ్చి నిజరహిమహామథావంబున నాదుండగం బెరింగికొనినవాఁడు గావున నపరిమిత
 క్రోధదుర్బిరీక్షుండై. 999
- క. ఇంతుల పాపమనకుఁ గుడు, లింతుల యన్యత్రప్రకవన లింతుల శత ల
 య్యుంతు లొకనికిం గూర్తురె, యింతుల నయ్యంగఁ దగునె నుమేషునకైక. 1000
- చ. అని నన్నుం గమంగొని. 1000
- చ. మలి నన్వంచన చేసి రావణు ననున్మాన్య శృంగరితిఁ జే
 ల్పిరి నీ వియ్యపరాధహేతువున గానిం బొంది నక్రంబు నా
 క్కరి యిఖిధి ఘోరయూర్తి వగుచుం గ్రిడింపఁ బొమ్మంచు కా
 పితఁజేసె న్నీనుఁ గీతకంకలకాద్ధిప్రాజ్ఞులెందూదయా. 1001

- క. రిదనంతరంబున. 1002
- క. మదమునఁ దెలియకనిచ్చు, నృపధీన వ్రావణుఁడు ముచిత్ర క్షేత్రం
గదియటకు సులిహేతయుతుడై, యొరుఁడును సుఘాతమరణ మొందు నరులచేన్.
- క. అని యిచ్చింపబున. 1005
- క. బాఁడఁడు కోపి నగుచుఁ బటు, కాప మొనఁగిపోఁ దలంచు సుయంబునఁ జం
తాపరతిత్ర నగుచు వ్రాపసిపదములను భక్తిభాష్యము ల్.
- చ. కరములఁ బట్టి నిన్నకఃకాఁగ శపించెదె యెందుఁ గామిను
ల్లగ మఃనీత లిట్లగుటఁ గాదె బుధు డప్రతీపదశ్మనీ
పరిగరవర్తి గాక యనపాతతపోపహిమాతభావ గు
స్థిరమతి నిర్భయసౌఖ్యుని ను జెంది సుఖించుచుందు నెప్పుడున్.
- క. యతివగా కాంతుండవు గమ్ము లపఃఫలభంగంబగు నన్యాయవాసగ మసంగుండ
వయ్యును దానిఁజేయు మహాక్రోధంబున కేలనశగతిం బొందెద నని ప్రార్థి చుటయు.
- క. అవనీకురవయచ్చావయ, నవనీయు పల్కరావణానిదౌజయహ
స్త్రోయధ్యమ గావున, న్నవగాకించి కరుణాసాధ్యప్రాసయ్యుండై
- క. కృష్ణ వగునె మద్యాన్యు, సాధ వగుంగాక ఘోరకాండ్రమో
త్రాధీని విమరాసునకా, రాక్షసి త్రిలోక హితకారి యనిఁజూఁ డిటువన్.
- క. నచ్చ మొనసి నీయదరయ, న్రచ్చు లెనికతన బాపరాశి దొలగి పో
వచ్చు దిలంబున కనినె, వచ్చుపవ నొస గి చనియె నదివిజయయ్యున్.
- క. మహాత్మా భవవీరుచరణారవిందదర్శనస్పృహంబులు కాపమోక్షంబు గావించుట
వింతయే.
- మ. కపివఃకోత్తమ కాలస్థేని యను రక్షిత్రేష్టఁ డీకీర్తి ని
క్రమమనింబలెఁ ద్వష్ట్రేణ్నగ్నోశు విఘ్నప్రక్షయభావఁడై
రపకమిచ్చుట మృషాస్థితి బ్రకవటాస్థు జేయు వీనిం బగం
రప ఖండింపును పాన్యు క్షానము చంద్రద్రోణజైంఁజుతున్.
- క. కృతకార్యోద్ధృఢుడవు నిచ్చుకొనిభిక్షుకుడ వగుచు కీకోత్తమ డు
వచ్చుననుట పుష్ప బహిచ్చుకొ జేసితి వాత్మసంతోసించి ననుచున్.
- క. రన కుపక్యంబు గావించి, దనజుం దినతోడ సుగంధమునకుఁ గొనిపో
మనముఁ దలంచెయో వానిని జంపన్ భావ్యమాలిని పతుచు టగుచున్.
- క. పనిది యద్దగార్తు కాపట్యులును మహావధీకధుశు భావసంధానకరణ్యా
ద్యవధనుభావక్రమంబును నని స్తరంబుగా నెత్తిగించి యమ్మహావచు ను

గొన యద్యచ్ఛాచార శీల యగును : ధాన్యమాలిని యశక్తాః సుఖం నొందుదురు
బరమాద్యుత్పత్తిక్రోధసంభరితవృక్షముం నగును వాంజనేయుఁగు కల్పవృక్ష
నిత్యు దైత్యుఁ గనుంగొనుటయు నెఱుంగుమి భూమిమను నతం డతనితో నిట్లనియె.

క. తడసితిని మిగుల నెత్తుటఁ, దడిసితి విడియేమి మంత్రశాస్త్రాపదము
ల్పద సెనవే గురుదక్షిణఁ, బడసెనవే రయ్యు నాఁడఁ బావని కుఁక. 1017

క. గురుదక్షిణ యెవ నెనఁ ని. గురుదక్షిణభుజము నాచి గ్రుక్కఁ జేయెను
గురుదక్షిణ నెనఁగ నిరు, గురుఁ డక్షణఁడనఁ జలయు కొని పోయెనెడక. 1018

ఉ. తెక్క సమయ్యుండఁ గడు వింత కరుంతము మాప మూని య
మొక్కలై రిక్కనును కపియార్థము శాతఃఖారిఁ జీతీక
ముక్కపగిల్చి తెక్కలను ముక్కలు చేసిని భంబునిండఁ చే
రుక్కని నక్కపీఠుఁడు మహాధర్మకు డాచ్చిఁ గాల నేమియుక. 1019

క. సింహప్రక్రియ వానఁ, సింహంబున కడ్డ మేగి స్థిరభృత ననుచ్చ
త్సాహరిణకణభరఃఖ సహతుల న్నొంపఁ బవనసంభవుఁడు నడిక. 1020

శ. పాటర మొప్ప వాలయనఁ బట్టి నీరు నటాచ్చునా సము
త్పాటన మాచించి వెస దంప్తము కుల్చిన దుష్టనిత్యుఁ డ
త్రాబక మన్మఁ డప్పటివిధులు దొజిగి దినేద్రనూరుడై
గాటపుత్రక మొప్ప సమఖాబునకుం జనెదెంచి యిట్లునక. 1021

క. అశ్రులుడై బాహుబలప, శ్రులు డగు లక్ష్మము డప్రకరముడై
వాక్రత్రయముఁ గడఁ జేతె వృధాశ్రమ పోనేల యాపదకుభయనమక. 1022

క. సౌమిత్రి మూచ్చి వెలిసె, సానిరిం దోడితెయ్యు చయ్యన నమకుక
రామాక్షి చచ్చి యియ్యొ, రామంబునఁ గాకి మజిల రమ్మివనిక. 1023

ఉ. ఇందుఁ సూశయించి మొగ మెత్తి కడుం బరికించి పోల నూ
హించి దినేద్రనూరు డిటు కేమిటికిం గనుదెను నీఁడన
న్యంచన చేసి యాకరణి వానగమూర్తి వసించె నీల ఖం
డించెద నందు నెంతయుఁ గడిది మగంబిమి యెల్లస్థిలక. 1024

క. లేలెయ్యు దురాత్మ యనుమఁ గోలెయ్యు విజిగడ నట్లు స్రుద్ధిగతఁ డీ
కీ లేమ్మయిఁ దెలిసె ననుమఁ, గోలె వ్యవ నోరు దెజచికొని వికళగతిక. 1025

క. పడియు దనుకాథముఁడు గీ, ద్వేడి కరశృంగుఁ డయి చేర వానరఁడనై
బడిఁఖరాయుధములఁ గడు, పడి నొప్పించుటయుఁ గొంతపడి కదయుండై. 1026

మ ర్తవోశిలః నాలపాశముః గాలపాశము బాహుదండము దండముం

గాలయాంరతుః డీకడో యనః గాలనేమి వృషాకృతిం
గూలఃక్రొవిన పెండి కైత్తుకుడు ఘోరమాయపురూపముల్
చాలః చాలిచి వాయునూనుండు సంచరించుచు వచ్చినట్.

1027

క. ఉక్కటి మారీచగురుడు, టక్కరితన ముడిగి ముడిరదం గటికాలపుం
జక్కరతతి వానెత్తురు, జక్కర పెడలంగఁ బట్టి చంపె మగఁజ్రిమిల్.

1028

చ. ఇల్లు నిజరూపధరుం డగు కాలనేమిని రణంబునఁ గాలనేమిరణంబు విసం బుచ్చు
ట ముఁ దడిచు మా మాణిలంబుతోన కాననం బదృశ్యం బగుటయు విశ్వమాంక
రంగుం డగు నబ్బలియందు.

1029

చ. పృథురము మొప్పు నేగి కనియెత్త వానుమఁకుడు క్రోణశైలముల్
ప్రథిమహావనీధిలతి కాచ్చవిభా కరదీపకాలముం
ప్రథితగుహావికాల విచరతునికిన్న రికామనీచుడీ
మధుఁగుధారప్రమరమానిత గానవిసోదమాలముల్.

1030

చ. ఆయ్యహాబలవందన మహావలాహాళంబు క్రోణధాత్రీభృచ్చిభరస స్థితం బగుటయుఁ
దశస్విధవచుర్విప్రకలౌచధీలతాదితానం బంధృత్థానం బంబుట గనుగొని.

1031

గీ. పరమధార్మికుడును జగద్బొధువశవర్ణుఁ డగు గామునాజ్ఞ పి వచ్చినాడ
నేజగత్ప్రాణరణయొండ నీవును జగతిభరసహిష్ణుఁడవు మందుతీరియ్యు.

1032

క. అని హతుమఁకుడు సంప్రాప్తన మొనరించుటయు క్రోణధాత్రీధర మా
తని సుకుగొనదు పరుసత్తఁ, వినమున నీరీతియేక కా రాహుపుల్.

1033

చ. పెండియు నప్రసమానమాణవకుండు.

1034

ఉ. జన్మములొన రావణుని శక్తి యురంబున నా.త్రి రామరా
జన్మని మద్దునేయు ననుజయ్యుడు లక్ష్మణులీవుఁ డిష్టకా
రి శ్రుమాన్మృ నొందిన వడి నివ్రుతౌచగసంగ్రహం మ
ధ్వస్యమహాశ్చక్రప్రదరంబున వచ్చితి నిన్నుఁ గాంచితిన్.

1035

క. రహిఘనతరులకు నెలవగు, మహిభృన్వృషాచకటకమండన నాకుల్
బహుకౌమధధనముం గరివచ్చాదయుఁ డవుగాక యొసఁగినట్ జగమెలు గల్.

చ. ఏను గృతాంథుండ నగుచు నీవును మహోన్నగుండు వయ్యెను నాకుం గరుణింపవే య
నివ్రుతింది.

1037

క. లక్ష్మింపనిక్రోణము నుప, లక్ష్మింది పెస నృహాపలక్షేపముగా
లక్షగజులుండు ఘోర నిలత్తు లగుచుఁ జాడఁ గడుతలంబున నాచ్చున్.

1038

- గీ. ఆర్వి నిజదీర్ఘ వాలక ల్లార్వి కన్నులగవను గప్తార్వికణములు గ్రమ్ముడజః
 చేచ్చి గిరి జాట్టి పృథుగతిఁ దెంచి లలిమః, తెఱికి వంతానశము తూడఁ వెఱికినట్లు.
- వ. భైరవాట్టహాసుండై చటకృటాశబ్దహార్యకంబుగా మహామహీభృత్పముల్పాటం
 బాచరించి యన్వటుకిభామణి కభామణిం బోలె నిజమార్థంబున వహించుటయు
 సహంపక. 1040
- క. గర్వితులు ద్రోణనామక, పర్వతముం గాచియున్న బల్లికు లసయా
 భక్త్యుతు లసంఖ్యులు గంభయ్యులు పోకు మని రిత్వంబు బాఁగి క్రుపక. 1041
- క. మము నేమటించి భూమి, భ్రము నురుచి వ్యాపధీయురముఁ గొనిపోవక
 భ్రమగల్గెనె కీళకులార్థమ నిలు నిలు మనుచుఁ గడు నదియ్యులు నెఱక. 1042
- క. అని మసల విసర మెనఁగ, నిస్సరి ముసరి కసరికొనుచు విసురక తెనఁలెం
 బనుబొసఁగి కనిమనఁగ నస, మనమనమరవిస్మయరబలుఁడు మసల కసముఁక 1043
- చ. అనుపమశక్తియుక్తిఁ బరనాత్యజః దేవుడు మత్రనాగమో
 యనఁ బటువాలకుండను వియచ్చసంచయవ్యాసోజయల్
 చినుఁగఁగఁ ద్రిప్పి దంతములఁ జీల్చి నఖంబులఁ జీటి పాదరా
 దోమల మష్టి ఘట్టములం బరివోవఁగ మోడి పెండియుక. 1044
- గీ. ధరణిభృచ్చాకు కృష్ణనర్మయుతు దీర్ఘ, కాఁకీలక రాశింబు వాయుపుర
 దన మదంతట కోవవాలముఁ బేర్చి, కాలై నీరగంధ్యకావంబు 1045
- గీ. చిత్రసే వారిగంధ్యసేక పటుకృపాణములతోన నిడిచెను బ్రాణవాంఛ
 హామకరవాలజ్జారాంక మగుచు, క్రోణములతోన నిడిచెను క్రోణవాంఛ. 1046
- క. గురుబుద్ధిప్రియు నాకవి, పారిణి సుధర్మకు రిపుబలంకరకు జిష్టుక
 వారి గిరిభేరి గల్పక, గిరుసుతుములఁ గప్పి రతిముదంబున విలుధుక. 1047
- వ. లబ్ధనిజ యుండై మహాముదంబున మిచ్చు యాట్టి మగుత్కుమారుండు వనోచేగంబున.
- ఉ. తామస మింతలేక జలదంబు విధంబున సత్పథంబునక
 భూమిపరింబు చేవ్వుఁ గొనిపోయెడు నాథ యద్రియము శ్రీ 1048
- రాముఁడు లక్ష్మణుండు సయంధులిఁ దైలపల్లెపురాంకులై
 దీవున మేది పంకపరిధియుఁ గాఁగలఁ గాంచి భీరుఁ డై. 1049
- క. భాస్వన్తోక్రుడఁ భగతుఁడు, భాస్వన్తోక్రుడు భరతుఁడు బంధుసహితుఁడై
 దుస్వప్న రోవపరివ్యాధి, కస్వప్న లఁ దలఁచి మొక్కు నరసరమంతుక. 1050
- క. కర మచ్చుతాకరముగ్న, గిరిగొని గంతసము మగుల గిఱిగోనఁగా నం
 బురీధిం బఱలెంచెడు, గురుబలనిం. గాంచి దుశ్యకున మనుబుద్ధిక. 1051

- ఉ. అక్కట రామలక్ష్మణుల కావకవందెనో ధూమికాత కే
చిక్క ఘట్టిలెనో మిగుల శెట్టలంగతుగొట్టి వాగుం
డొక్కడు గట్టఁ బట్టి పులులొడక వే కొనిపోవఁచొచ్చెను
న్నిక్కము ఘోరూపరచనీ చరభూతము గాఁగ నోపెనుకా. 1052
- క. పయవాహనబ్రాబులు, యదిమట్ట గవచ్చె నిపును రుక్మవనం ది
ట్టవపునె రామన కేనూపన రిచ్చెనో యనుమె నుది పదపడి కిరుకా. 1053
- క. శైలాశ్రుతుడు ధూమిభృష్టభరుక త్కారుట్టురు గాంచి ఘో
రాకారం దిది ముట్టువంచు దివ్యభేద్యక్షుగవారాచ మ
స్తోత్రీప్రక నేనుఁ జాచుదుఁ బరిత్యజుంబు లయ్యెక దివై
దూకంబు ల్లంగం బయోనిఘట గట్టుల్ మ్రొక్క నుల్క ల్వడెన్. 1054
- ఓ. అయవసరంబున, 1055
- ఉ. అంబరవాణి యొకకళతాంగరమాధర మాడు వీచునీ
మం లెఱవారు గాఁడు కపికుంజరుఁ దాఁఘరాము దూత వీ
ని బరిమాన్వఁ జాచుటవునే విడువోమచటయఁ దెల్పగ
య్యంబరత్న కంఠ్యుడు భయస్సుకసంభ్రమపశ్యువాత్మకడై. 1056
- క. తోపమతో చ్చూర మపరీరాపమతో నిహితచ్ఛాక మరాణానకృ
చ్ఛాకమతోఁ దోపమలఘు, తోపము వివవాడి తూఁఘప్రభుఁ డంతన్. 1057
- ఉ. పాతుక రాకమూర్తికి శుభప్రతిపాదః కేవలాశ్చర్య
చేయుచునుండెట్లు కపిసింహుడు చేచని కాంచె దురార్థం
గాఁకతకోప్రగాఢపరిఘాత్యుపహవాసలబ్ధజాచ్ఛాది
ప్రాయితబోహితాంబుజపరాగలఁడుపుష్పప్రసాదోపన్ 1058
- క. తోచరతులానుకూలము, తననిధికులమ్ముఁ గాంచి ననగరుఁడు భవాం
బునిధి దరింపుగది వం, బునిధి న్నెవ సంగ్రహించి యోమితి నెవలన్. 1059
- క. హనుమంతుఁ గూర్చి క్రోణము, విధిని వైది చింతనాగ్యక్ష్మణన్
దనుబదిభుడు దళకంకుశ, పనిచె న్మృగసుంతు మాన్యరంతు స్మృంతున్. 1060
- ఓ. పయమటము నయ్యామినీచరయంకు. 1061
- క. పాసగినవన నజురదితో, ట్లపయలలాఘ్య లకురులు పహాయులుగా స
త్తపమృద్ధి నేగి యాగె, న్నెవ క్రోణముఁ గొంచు లోపురీకశ్రేష్ఠన్. 1062
- క. ఇట్లు గిక్రొణ మేటికి, బోట్లాడక నిడిచి బ్రదికిరామ్యునునెడలన్
తెల్లొసనె దిలెదానో, బోట్లాకనిఁ జాట్టుముట్టి నోయని తాఁకన్. 1063

- చ. పవనమతుండు మూర్ధభృతపవ్యతుఁ డందఱ కన్నిరూపై
జన సేనఁగం బరామాతుల జ్వరితాంకులఁ జేసి కొందఱు
ప్రవిమలదంతకుంఠసఖాద్రుతి కాతులఁ జేసి కొందఱన్
రవినిభుఁ డుగ్రజైన్ కకంబులఁ గొందఱ లిట్లు చంపుచున్. 1064
- క. రంహస్రక్రియఁ నసుచ్చా, ర్నంహతి సంచరణలసవిశిష్టాది వీ
తాంహుఁడు వాలకుఁ ద్రిపుచు, సింహధ్వని చేసె దిశలు చెప్పుడుపడంగన్. 1065
- వ. భైరవారావుండై యనుఁజీరితకాలతేఱుంబుగా వాలతేఱుంబు గావించి. 1066
- క. గాలి వరుడామపనువు, దూరించినభంగి న్గి దూదితుతుకలం
గాలిదనసోల్కి సోఁచుల, గాలిగుతుఁడు వ్రేసె వేద్య గ్రాలెతునుదివోక. 1067
- గీ ఇట్లు లాఁగివై నెట్టులు పోనీక, చంపి జలధిలోనఁ జల్లు టకయ
దివచుండు గాన కనచరంబులకెల్ల, నెరలు వెటె ననఁగ నెనఁగ నంత. 1068
- మ. అరిగుద్దాతు నా మా న్యకంతుఁడు చుహూ కానిహూరాకృతి
స్ఫూర్తుండై గగనాన్యు నిప్పవఁసఁ భూతుం దబంకింప స
ర్వఁడై చడ్డలు వోయి పోవు మనుడు వ్యాకూలబాబుగ ను
ద్ధరిత్రావృత్తిశయంబుమీఱఁ గవినక దోగ్గన్ మేపారగక. 1069
- చ. మొదలఁ జెడర్చుక దనుజమూర్ధను దన్నిన మాత్యరంతుఁడుం
గదలక మాత్యవంఠ మఁగఁగా నచఁజీరి నిల్చియుంటఁ జాం
చుదగఁ వహీద్రభృత్పవనసుండువు నొక్కట నెత్తిలెట్టి య
ర్మకుఁ డగుపం క్తికంఠరు సమతముఁ జేప్పఁ దలంచెనో యనన్. 1070
- క. లేదఁజీరమున భయద్రప్రదగ్రాసుతాసి ముసలపరతుఁడా డు
కృదక క్తిప్రముఖులులఁ బొదివె బయోధరము భరముఁ బొదివినహుద్ధిక. 1071
- చ. పొదివెనఁ గంఠేని వెఱఁ బొందిని డెండయతోడ రాగముం
గదిసెన పింగదృష్టి యనఁగాఁ బర ప్రయనందనుండు త
దృవఁబిలబునక రుధిరధారలు వ్రుక్కఁగ లిట్లురంబు బె
ట్టియమఁగ దన్ని బాడలు కడిదిబలంబున నూడఁబీకుతుక. 1072
- వ. తొల్లి గరుడవాహనంతును జక్రిభయంతును నగు విష్ణువుతోడం గడంగి పెనంగి యో
వాటింపని యమ్యాత్యరంతుండు వివిధహయాశాలంబులు ప్రయోగించి విష్ణులం
బగుటకుఁ బెరించుచు వక్రశక్తి కింపరి యదియనుం బొల్లువోయిన నిత్యుఱఁగోరి
యండఁ బరననఁదనఁడుఁ ధృత త్కృ నిజవాసాశయనఁ జితఁ గిరిరం ద్రప్పికైది

- క్రోధంబు తాఁకునఁ బ్రాణంబులు నదలి తోడివానవుఁ డోడుచేసికొనం బోవు
చందంబున నంబునధి మనింగఁ. 1073
- క. హెచ్చి పరమావరణయుఁడు, తెచ్చెడివినులాంచితౌదధీవధరసము
ద్యచ్చానులోహితవచిస, ముచ్చయముం గాంచి రాముఁ డిరుచకిత్తుడై. 1074
- వ. అరుణోదయంబనురంపున
మ. అనుష్ఠాద్యోప్యమున స్పహోదయఁడు మూర్ఛాశుక్తుడై యుండఁగా
ననుష్ఠాద్యుభయంబునకన్యకతి సింహం బిట్లు చి. రించె నో
యి ముప్రతానుత సుగరాంజనమునం దీర్తి నికా ద్రిచిహి
యిమప్రతాదిక బాధుకోటి కనురై యేనెట్లు జీవించెదన్. 1076
- క. ఏనిన్ను గూడవచ్చెదఁ, గాని బ్రనుకనోపఁ దిగ్మకన్యక దయంపం
గానున్న వాడు మాత్రీసూతుం డరుదేక ము సుకరుం డగుచున్. 1077
- లే. క్రథిసంజీకనీతచాధులుఁజేసి, వెలయుట్యుఁజాప్రాణు లైలి యుండఁ
గ్రాలఁజొచ్చెనినుఁడు కంకకర్తయయ్య, దల్లి పిల్లల దినసేమి తగవుగలదు. 1078
- వ. భగ్నప్రతిజ్ఞుడనైతి నని కవులంగలము గడుంగొనిన వారలు నెరిగిబామ్మధారాపూ
రితలోచనులై రెండుఁగొందలుచిరవచనంబుల నాశ్వాసింపించె గురురు వడసి డెం
దంబున దినకరునఁజేకించి కలుపించి. 1079
- లే. హరితపముఁ దిగ్రమాత్రి మాయానోది, పద్మినీకామకుఁడు సత్రభాణనోది
కోకహితవర్తి కువలయత్తోభకారి, తవునె యీనిని లోకబాంధవుఁ డనంగ. 1080
- తి. మిత్రుఁడుగాఁడు నాకేరఁ డమిత్రుఁడు నన్నుఁగరంబు భూమి భృ
న్మాత్రునిఁగాఁ దలంచె నతిమాత్రిమదీయ శిరాగ్నిహోత్ర మి
ధాత్రివదఁక నిప్పుడ పరంగముఁ బోలెఁ బరంగునేర్పి లో
కత్రియంబుఁ జీకటఁజగముగఁ జేయఁడ యదృశితాకృతిన్ 1081
- క. అనిరాద్ర మెసగ రాక్రాన్త్రునిరూఢప్రహరిఁదరణి ధరణింపదనే
యనిరూపించెదురాముఁ, గనుఁగొని యిట్లునిరి భల్లుకప్రభుముఖ్యుల్. 1082
- ను. స్వపమాదావణి నాయుఁడన సమానీత్రకస్తావధి
విపరీతచ్ఛవిగాక భాస్కరికరానేకంబుగాఁ దోప దీ
వపలాపింపకుఁ డెల్లవాఁడని ధైర్యవైర్యవిత్తుడ పూఁ
దిరీక్షింపుము మూడు యామసులు వర్తించున్ బలింపవన్. 1083
- క. భూమిశయితృడునాల్పవ జాము ప్రవేశించె నుదయగమయం బగునే
నీచయిఁ దారక లలరునె, కోపఁ భూమిరుచకోటిఁ గూడవె వ్రులుఁగుల్, 1084

- క. త్రచ్చునెదిరించు దనుజులఁ, దెచ్చును సంచీవనీ లతికలిప్పుడు నీ
శిచ్చునోదము మరల, న్వచ్చు న్యహివాధలక్ష్యుణ్ణానాంబుర్. 1085
- క. మనమార న్యనమాకతి, చిరుమానికముసకు ముచ్చ విరుమావచ్చు
న్యనుమావనపతి లక్ష్యుణ్ణుఁ, ద్దరుమావము మామ మార్త్య నలుమాత్రంబుకొ. 1086
- క. అంబరమణి సంక్రతులకు, నంబరమణి కొలుతుగాని యాతనిఁబడనే
యం బరికింతు వె డింపుచ,లం బెదురుగఁ బరుపు కపిబలము మారుతికొ. 1087
- ఉ. సుందియమేల యొక్కనిమిషంబునకుం జనుదెంచు నన్యధు
న్నందనుఁ డొవధంబులు ఘటంబుగఁ జేకొని నాపును న్యహా
నందము నొంది రామనర నాథుఁడు కీశుల భల్లుకేశులం
గ్రండుగ వానరేంద్రునెదు గన్నె యమించె ననేకకోటులకొ. 1088
- చ. అయ్యై తరక్షణంబున, 1089
- నీ. ద్రోణధాత్రిధర్మద్రుమసంచలనపరిత్యుచములాచార తాజములు గాఁగ
విపులకర్కశఘోరరిపుభయంకగదీర్ ధరచాలయప్తి కైదండ గాఁగ
గదవలమణివిభాచ్ఛాదిగంజీవనీక్షోణీధరము వెలిగొడుగు గాఁగ
దగ నెదుర్కొనవచ్చి తనచట్టు నడిచెడి తరుచరపతులు కింకరులు గాఁగ
నిజరయప్రజనితమహోన్నదభూరి, పరనసంచారములు బరాబరులుగాఁగ
బ్రకటనంజీవనీధనరాకె గొనుచు, క్షీప్రగతి మిఱవచ్చె గపిప్రభుండు. 1090
- చ. వచ్చి యమ్మహామహీధరంబును యథోచితస్థానస, స్థితంబుగా డించి. 1091
- క. తివిరి కపు లభినుతిఁగఁ, బవనసుతుఁడు మోక్షుఁగేలు ఫాలరలమునం
దనిలిచి సరభసగతిరా,ఘవునిగని యిట్టు లనియెఁ గడు ముడ మొదకకొ. 1092
- ఉ. విఘ్నము తెన్నియేని బ్రభవించినఁ దన్వ్రయవాని మామహీ
పఘ్నముఁ జేసినక యొకభంగిగ మందులు దెచ్చినాడె త
త్రుఘ్నవనాకసావలికిఁ, దుష్టి కడున్ జనియింప నింక త
త్రుఘ్నని తోడఁబుట్టువును దూర్ణమ తెల్పుద మేల గానీలకొ. 1093
- మ. అనినం బెన్నిధిగన్న పేదక్రియ నయ్యర్కాస్యయాధ్యక్షుఁ డా
మానుమంతున్ బిగియారఁ గొంగిటికి డీయం బొంగి మున్నుండె నా
ఘనుఁ డావేళ నుషేణుఁ డొవధులఁ జక్కఁజూచి తానేర్పితె
చ్చిఁ సామితి ససంజ్ఞుఁడై తెలిసె నక్షీణప్రభావూర్ణతకొ. 1094
- క. కృధునిత్రుండు మేల్కను, విధమునఁ దెలిగని రామధులసదఁగ్రు
గ్రధితిగలక్కుఁ దగుడుభూ,త్యధినాథుఁడు కాతుకమున నారింకనముకొ. 1095

- ర. కావించె నయ్యోసీపతిం గనుగొని వనచరులు నడరిమితహోమంబు లైగంత మానమం
తుంగని యనుగ్రహాతిశయంబున లక్ష్మణాగ్రజుం డిట్లునియె. 1096
- గీ. తొల్లి భుగనాథుఁ డమరలక్రశృంభించి, తిల్లి వినయగుణసతీమతల్లి సంత
తమ్ము ముదమొంద నయ్యచ్చతమ్ముఁ దెచ్చుకరణిఁ దెచ్చితి సంజీవకరణి వత్స.
- చ. వనచరవద్య నీరబలవంతుఁడవు స్వగవాఁడ వెల్లవోఁ
గనుఁగొనిరమ్ము నీత ననఁ గాలించివచ్చితి పంక్తికిఁగుప
త్తన మిపు దంపథంబులు మదంబునఁ దెవ్వరఁ గొఁడఁదెచ్చి తె
ట్లు నతి యొనర్ప నేతురు వటుద్రవరా నిను నీగుణంబులెక. 1097
- క. మారుతి యొగతి నీఁగుగు, నీయుణ మస్మశ్కులంబు నిలిపితిని సమి
ద్ధోఽర్థల్పి మూర్ఖుడేన, యీగ జగుమాగు నెత్తి యొరయఁ గనుణన్. 1098
- వ. రెండలొకేకుండవై లక్ష్మణప్రాణ బాలు స్పృజియి చితివన్న యని కొనియాడు
చుండ, నతఁ డురు లవ్యతనసాస్వాదంబునం బరితృప్తి నొందిన ద్రోణసానురు
త్వానుప్రదేశ. బుల ఫలరసవధురషధురసాశభవంబునం బురంపుంపులునుం బ్ర
మోదమగ్న మానసు లైరి. 1099
- క. విత్రిసుపుత్రినుమిత్రా, పుత్రాదలు నిజరయంబు బొడఁగని పొగడక
ధాత్రీపతియా. తి నా, ధాత్రీధగ ముండివచ్చె దగ నెప్పటివోక. 1100
- వ. జంఘాబుండగు నవ్యరున్నండమఁడు స్థూలజఃఘలగు స్థూలజంఘుడు లనేకులు
పొదివిసం జిక్కునడక యొక్కమొగిఁ జిక్కునజీచి యొక్కదంచి యమ్మహి
మధీషహీధంబు. యథాస్థానసాపితంబు గావించి వచ్చినతట. 1101
- క. తన కంటేవాసి మిగులఁ, దనయంటేవాసి ద్రోణధాత్రీధరయం
గానితెచ్చి వైచివచ్చుట, విని కనుఁగొన వచ్చెనన రవి యందయవయ్యెక. 1102
- గీ. ఇట్లు భానూదయందై నెల్లకపులు, నల్లనంబున రాఘవయుక్తు లగుచుఁ
గయ్యమానకు నాయత్తులై కాలు ద్రవ్య, చుంట చారులచేతను వింటఁజేసి 1103
- వ. విమోదచేదనాయత్తుండును బత్వాత్తపుంధునగు దేశకలయండు. 1104
- క. విక్రాంతిత్వముడిగి వైక్రమము దొఱచి విగతిరత్నముడైన
ద్వైత నివృత్తికళిత్రక, కక్రం గని యిట్లు లనియె శోకితుఁ డగుచుక. 1105
- చ. గురురర రావ తోడఁ బగఁగొట్టి నహోదరుఁ గుంభకర్ణు ను
స్థిర బల శ్రావ్యుల్లు లలజ్జితు నాత్మసుతుం బ్రహస్తు భీ
కరతి వస్తు వైదినికాయవతిం గడలేర్పికొంటి నీ
తిరు : శీవణం 7 డేరి నివ్వి తొఁటిఁ భూతి చెల్లనే. 1106

- క. అతి గాఢమహాకాయా, న్యుత్తరీకపరాగ్రములు లయంబుది నా
గతి నీగ యొక నేనే, గతి హితులఁ గూర్చి హితులగతి సంపింతుక. 1107
- క. కుంభనికుంభసద్భక్తులు, కుంభనికుంభు లనితానఁ గూర్చి రహితదో
స్తంభనిగృహీతు లగుచుక, దంభముగా దెట్లువారిఁ దఱుముగఁగన్పుక. 1108
- క. హితసుతసోదగబంధుస, హితుహితులచేత దివి బీర్తి పాశో
హిత యాపు నీకుఁ బ్రసమి, హిత మిదియని తెలుపు మాన్య భృగుకులవర్యా. 1109
- క. పత్రనమం గా లించి రప్పిత్తముచే ఘోరగతిఁ గప్పివరము లా
క్షత్రున మిత్తిఁ జిక్కిరి, నిత్రతీఁ జే పట్టుకున్న న్యాయఁ బోదుక. 1110
- క. అని నరవానాక్రయణనియమ నిజపరాజయఁబయమం జెప్పి. 1111
- క. స్రగ్వీధరము విత్తలక్రతు, భుక్వనితాకృతము కుంతపాలుపఱకుండక
దిగ్విజయము శ్వరవగ్రహ, న్యుగ్విశకరగాదె మున్న లేజముకొందెన్. 1112
- క. కావున భూమియట్పురనికాయసమాక్రతు లన్న రాధము
ల్లపు దొఱంగి సిగ్గటి చలులు మహిమకలొన దీచి నా
పోవుచుఁ బోవుట్లు భృగుపుంగన యెట్లు లనుగ్రహించిక
నావుచుఁ బంక్తికఁతువదంబులు గన్గొని కావ్యుఁ డెంతయున్. 1113
- క. బోధి చి బుద్ధి చెప్పిన, గ్రోధించినయట్టి సురవిరోధిం బ్రకనో
వాగ్ధినిరోధిం పంక్తిక, రోధింఁగని నవ్వుచుక గురుం దిట్లనియక. 1114
- క. దిక్పథులు దలంకగ హుత, భుక్ప్రతుమగు హోమకర్మము నొకఁడు మాంస
సృష్టకటిత మొనరిచి యస, కృత్ప్రబుండ్ వాడు వింక దివిజాలకైన్. 1115
- క. తూర్ణముగాఁగ చేరిమి యమాపితమై విధివంశమై ముగం
భూగ్గమునొంద -ం దసుగభుంకవ వర్మశరోరుచాపని
స్త్రీగర్భులు వుట్టు నది చేకొని వైరులగాడి తెట్టిన
జీర్ణపలాశము ల్వచమ చేతఁ బరెగడు నోహితింపరే. 1116
- క నరు తెలివితవా రీనా, నరు తెలివితవా రీక్షుమచని వైశ్యా
నరుఁ బూజింపు గుహలఁ గి, న్నరులు పొగలు మిగులఁ బాగుల నరతరసాపీ. 1117
- క నిఘ్నకృతిగాక చేర్చితి, నిఘ్నం బగునేని రిపుల వేచెడు నమమ
న్విఘ్నము గల్గిన కేవనో, పఘ్నముగఁకుఁ బోదు విది నిబద్ధి తెలియుమా. 1118
- క. అని తన్మంత్రింబును దదాహుతిప్రమాణంబును దక్షకుప్రకారంబును దిన్నిధానంబు
ను దద్యధానంబును యథోచితంబుగా నెఱింగించి సుమధిగతకాలచక్రం దళు
కుక్రం ద గణానంబు నొందుచుయు

- క. ఉగ్రాంశుప్రతి మానశేఖః దశ సమ్యక్వియగ్రాశేసర
 కృత్రాజేముః జాలఃమ్యు నిజతైర్యన్నార్తిః బోద్రోచి నీ
 లగ్రీపు బరమేతు నీశ్వరుః గతః లక్ష్మ్యంబు గావించి పం
 క్తిగ్రీవుం డపు డగ్ని కార్యకలణాంగీ కార చిత్రాబుడై. 1120
- ఉ. వెడలముఁబ్రొద్దు చింతించి యేకనిశ్చయముడై. 1121
- మ. తుహనోత్కంఠుడు పంక్తికంఠుఁడనదృష్టిశీఘ్రవంచన్దహ
 తుహరం బొక్కఁడు చొచ్చి యందు హుతభుక్కుఁడుబుఁ గల్పించి దై
 త్యహితుం డెల్లెడఁ గాపువెట్టి పలరక్తద్రోణిక్కల్పార్పి ని
 వృత హుతాశి స్ఫురుకొల్పి వేల్పుఁదొడఁగె స్ఫురుగ్విధానంబునకొ. 1122
- ఉ. చారుణహానుకర్యగుండును రక్తగంధమాల్యాంబరధయంబును మాత్రతుండు నై
 తుక్కుటమాజ్ఞా రాదిభుక్తుగనివహంబులు సంగ్రహించి. 1123
- క. దుష్ఫలశస్త్రాస్త్రాబులు, దుష్ఫలుగా రక్తమాంసదిధాన్యజ్యముల
 నిర్మిత్తి శృగావనుహి, గర్భాభీలాగ్ని చేర్చి గాఁ దొడఁగుటయుకొ. 1124
- క. గ్రహరాశిపరిగ్రహణ, గ్రహమున వెల్పును తమ ప్రకారమున భయా
 వహ మగుచు నెల్లయెడ హస్త, హానిశతమైన ధూపవర్షలు వెడతకొ. 1125
- నీ కవచరు ల్యాకలంఘ మనలంతఁ గాల్పుచున్నారేము యని వ్రోవారు ఁడల
 భువరకాంతలు దిశకలరు డు పంపిన కాలిస కెలలంచుఁ గడల కొడఁగ
 లిలములలో నున్న యెలుకలగతి నద్రగుచుఁ గిన్నరుల మక్కలఁబిగింప
 నకురాధమునుహంపకుళ మిల్లు మూర్తీభవించి కోదసి శాక్రమించె ననఁగ
 హానుధూయంబు వెలువడి యుగ్ర మగుదుఁ, గపులు నివ్వెఱుపడిరి తిత్తాక్షణంబు
 కలనుపడఁగ విభీషణులనఁ జెలిసి, జనన్యపుమూర్తి రామంజన్యమూర్తి 1126
- క. తన్తోపప్రవిఘాతసుఘటనబద్ధ స్పృహడై పంచెనం
 చద్ధాత్రిభరభూరిసారుల వహోచ్చక్షూరుహా గాయలం
 బద్ధాశ్రియంబుభరావళీ మలికాపవృత్తనిశోధకా
 వ్యన్తైర్వైభ్రమదబ్జపంభవహ వ్యాపారిపస్తారులన్. 1127
- మ. కలనీలాంగద వాయునందనసుషేణత్రోధనాథు ల్బహు
 నలగంకాకులు కీకు లాక్షణమ శానాదికర్పరిస్ఫోటనో
 కులవిజ్ఞేత్రులు కామహుత్రులు దృఢప్రాకారదుర్దాంతమున్
 భులక్షణకరమము స్ఫోయదలంకాపట్టాప్రాంతమున్. 1128

- క. వడిజేరి యాచావంబు, గడిజేరిన వారి నూరి కావలివారిం
గడతేటివి స్థలములు బడి, బడి జేరిల నడినన్ని ధనుల నిధములన్. 1129
- గీ. విడిచి ప్రాప్తులువెట్టుచు విసరికొనుచు, గోప మొదవంగ ఘోష్టాంకోటిజడిసి
యంగడులు రచ్చకొట్టులు లవనిగఁగి, లంక నకలుక నిల్లు కలుచి యాడి 1130
- క. పెండియు పెండియుఁ బైడియు నిండఁగ నుండెను నిధిని చరవిలన
చాండాగారము లనన్పు, తాండాగారములు నీరుగావించి వడిన్ 1131
- వ. గృహరామసీమానునోహప్రణేశంబులు, గలుచి యన్యులుస్థలంబులఁ ద్రిమృతి
యెంచును నాదుణరావణహోయస్థానంబు గనుంగొననేక తొలుపకుచున్నంర. 1132
- క. రాకలుఁ దీచుడ తేలియి, గావించెను ననుచు సరమ కనుగొనులవెం
దీవి విధివఱు పట్టపు, దేరి యుపాంతుగతిఁ దనుకుఁ జెల్వి చనుటయున్. 1133
- క. బిలముఖ యన గీశులు బిల, బిల జని యొకచోట నైబిలగర్వచారుక
జ్వలననుర్జ్వలాధృతచరు, కలితకరు నిర్వృతకరు ఘటితపరికరున్. 1134
- క. కని జెట్టి, జీమలుచుట్టిభంగిం బ్రవరు యరవడిం గలిసి చలం
బుఁ నెన్నియేని బాధలు, పొనరిచినఁ జలింప కనుకపు గవుఁడు ధృతిక. 1135
- కా. నిర్విఘ్నంబుగహోమ కాగ్య మనుసంధిప నృహక్రోధు ల
య్యోర్వీరుక్తుచాధమోధులు పుష్పోహక్వజస్థానికా
దర్శిత్రిభః శ్రస్థుక్రువఁచుద్దృహప్రాదికా
పూర్వాప్రాకటహోనవస్తునితతి బోకార్చి వెల్లార్చిన్. 1136
- క. వదలని మానంబు దళ,దదనఁడు నిష్ఠమెయి హాగ్యవాహుఁ గృతానుం
బడియఁ దెముపూజసేయుచు, గదలక యుంట గని రోషునినాత్మవలై. 1137
- క. కనకాద్రి నినుపసమైట్టి,లనుగొట్టినమాడ్కిఁ గడుఁ జలంబునఁ గపుల
ద్వనజాధము దృఢదేహు, ఘుమష్టిప్రచారనొంచి కదలక యున్నన్. 1138
- వ. హోయవిఘ్నమునై యడిచియుం బొడిచియుం గజచియు నద్దనుజాధమునం దించు
కయు సంచలనంబు గానఁ జాననచరులు నివ్వెఱఁగండి కది కుంది రయ్యెద
- క. శుద్ధాంతికకాఁడగుచు, శుద్ధాంతిము సొచ్చి వాలినునుఁడు నయసం
గృధాసుర గృధచయ, శుద్ధాంతిముఁ బంక్తికంఠ శుద్ధా తింబున్. 1139
- తే. చేరి తిట్టించిరిపరిచారికాన,నాప్రమప్రప్రహ్లా నేత్రాంత మగుచు
నొడుగ మగదోదరికబు నొడిసిపట్టె, భయదయపాశనదృశోగ్రవాణఁడగుచు
- వ. మందారకుసుమరామసంబంధం బగు మందోదరీచితురబంధంబు వాచకగంబునం
బట్టి కక్షోరాజ్యలక్ష్మి దిగిచించెందంబున మణియొగ్గుతానంబు దిగం బరః

క్రొంది రావ్యునియందుకొనూలు క్రతహాసుక్తాఫలముక్తలై నేలకాల భద్ర
దంతావళంబు మృగాశనాశబుసులై నీప్పిని పోయి వశకరు సుషు
బున బెట్టి నిద్రియుండె.

1142

క. అజ్ఞతెలిసి దశముఖ నీ, పజ్ఞకుఁ గులకాంతఁడెచ్చి నజమయముడక
బజ్జించి వెనఁగఁతాడక, మొజ్జల బద్ధి విని చనునె హాసునునేయక.

1139

కా. పుల్లూభోజముభోజన సుమచాపుక హోరచాపుం గృహ
కల్లోలివృథివాగు కాపువు నరుం గా నాత్మనూహించి సు
పల్లాభంబులు పొందెదెల్లు కవటోహయంబుఁ జెలియించి ము
న్మృగోకంబులమఱ నీతః గమగుగ్మృగాలుం దెన్నరే.

1140

చ. అని కరినోత్త లాకుమ వరనిం బడఁక్రొసిన నమ్మకతయ.

1141

క. వలఁ గట్టరదిన పులుఁ గన, నీలగు మగుల దైవకునిషేధించుమఁ దా
తలిగట్టఁ గదలక రిపు, నలుగకయిన్నధవుఁగాంచి యడలుచుననియెక.

1142

క. పతి దాగురించి నీతాపతి దెచ్చితి హోసన్నతిఁ జెప్పింప భవ
త్సతి మందోదరి దీనతఁ, బరిస్పృధి కపిచేత భంగముగుడిచెక.

1143

ఉ. వారిమహాదుఁ డాలి బలవంతుఁగాఁ దలరట్టి యాద్య జే
వారిఁ దలంకఁ జేయుద్రవిణాధ్యుఁ డితం దని పెఱపునొందఁగాఁ
వారివనాడవయ్య మునిరామున నూరక చూడఁగాను నీ
వేలియ బూడిగాను బడవేయము మర్మరితాపకారమక.

1144

క. అని పదరి యింద్రజిత్తు, దనవదిలొఁ దలచి పుత్రుఁడా నీవున్న
న్నను జేటి చూడఁగా వచ్చునె మగ్గుటగటనికనుచు శోకించునెడక.

1145

చ. పరిత్యక్తనిజహామకర్మకలాపుఁడై

1146

ఉ. అయితోషలోహితకానమఁ దైన దిగ నందఁ డా
తేయక మగ్రభంగివకించుమఁ గేల నవచ్చి ముద్ధఁక
శ్రేయదు నంగదుండు పిరిపిడిన తాలిమి పిడె నాసురీ
స్థాను దనగ్గునత్రగనబంధముఁ దత్సతికేళబంధమన్.

1147

క. భీనుము బచకరిభేదర, భూమము సుంపిసార ఘన నభోవలయు మహా
భూమము నిజసంకల్పిత, హామము విఘ్నంబగుదు మహోగ్రుం దగుచుక.

1148

క. హమ్మనిడానీదశముఖుఁడు, సమ్మార్థికునంగదు ని కారింపఁ బ్రతి
త్తు మొకరింపనెఱిగి త్వరిత మృతనెడసాన్పి మూలకసుకు నవలెచ్చెక

1149

- ఉ. ఈకరణింగదంగిన కపింగ్రుఁ దిరంబుగఁ జూచి దాఁపుఁ
దాఁకలి గొన్న మృత్యువుక్రియం బదివత్తుకల్తెవానితో
నాకుల మెల్ల నీరుగ నొనర్చితి వత్తుఁపుత్రుఁ జంపి నీ
వేకరిసుండ వెల్లకపివీరులలోన మదం బడంచెదకా. 1150
- చ. అని మిట్టి పడి యగ్రుత్తి ట్టుపట్టి దొట్టి చెట్టుచునికిపట్టు దట్టు తట్టులం గట్టిపెలకట్టి
యలం గొట్టి నజ్జెట్టులుకా దట్టురుగఁ జలపట్టి చుట్టులుట్టి మెట్టులమెట్టియు నెట్టిన
మొట్టియు బెట్టు దిట్టియు నిప్పట్టున వెట్టుపుట్టు గుట్టు వట్టు వెట్టి 1151
- క. పగతు నిష్ఠానైర్యాపగతుం గావించి ప్లవకభల్లుకము ఖ్యుల్
విగలితమూర్ఛారతలము, దగు చాలిసుతుండు తమకు నగ్రేసరుడై. 1152
- గీ. కడఁగఁడుచు నున్న కావలివారిల, దటిమి తాయువగులఁ దన్ని చొచ్చి
నట్టి బిలుఖులున నంపలు వడివడి, న్వేలలిరామధరణి విభునిఁ గాంచి. 1153
- చ. తాము పోయివచ్చినకార్యం బెఱి గీచి తీవీయస భావనాతతయంబునం బ్రమాదం
బునొందిరి. అధికత్రేపావనతదనమై నా కెఱుఁబునొచ్చి
- క. దరిగడచి. సిద్ధిగ ను, దరి గలధగజేద్రయానతగుచాసఁ గృశో
దరి కమలనేత్ర మందో, దరి కన్దని శోకగర్గస్వరతుగుచుకా. 1154
- ఉ. మన్ననఁ గల్పితపులఁ గుమారులఁ బ్రేమసింధుగిపాటు నీ
కన్నులనిండఁజూచి గతగర్వనొంది మున్న శత్రు ద
శోన్నతిఁ గాంసిశీఃతయునొంది వేటిచలులు శాస్త్రిం
పన్నుఁరేఁగ్రు రాముఁగని భక్తి మహీకులనిచ్చి మొక్కినకా. 1155
- క. నినుఁ బ్రాణయుక్తుఁగా వా,రని కృపరతుణమె ద్వి రత్నోరాజ్యం
బున నీతమ్ముఁ భీషణుల, దనరఁ బ్రతిష్ఠించి చనుఁ గృతక్రియఁ దగుచుకా. 1156
- ఆ. వ. సీతఁ బెచ్చి తప్పవేసితిఁ గరణిఁపు, మనుచు రామభద్రు నఁఘ్రియుగముఁ
బట్టమింకఁ జనుచుట్టఁగ నేటికి, వినుము నాదుపలుకు దనుజనాథ. 1157
- క. మానవు గద చలము రిపు, న్మానవుఁగఁ దలచుటయగుమానవుఁబాటు
న్మానమున కనువులకు నను, మానము నూన మగు ననుపమానవిచారా. 1158
- చ. అనిన నిజకల్లభకు దనుజవల్లభుడు.
- క. కాయంబులు బహుశసుఖి, కాయంబులు వివిధధననికాయంబు లభి
ప్రాయంబులు ప్రాయంబులు, ప్రాయంబులు నతి రృణాంకురప్రాయంబుల్. 1159
- చ. కావున.

- క. ఆశల జయించుటుడిగి దు,రాశలన జయించి జనకచాల్పాధీశుక
 బాకార్నప్రతినిధి న,ద్దాశరథిం దొడరి పోరఁ దగు నాకట్టుక. 1162
- క. తనఁజీతచ్ఛాధార,పరిభాషప్రకటితాత్మ పంతుఁడనై ను
 స్థితపుణ్యలోకసంప్రా,ప్తిఁ పొందు దలంపుచేసితి న్మదిలొనక. 1163
- చ. అని కృతనిశ్చయంగడై. 1164
- క. ముదితనెయివట్టి మెల్లన, మదిఁ బెల్లడనుదుగునట్టి మాటలు పొసఁగిం
 చిదకామ్యుఁ డెట్టకేలకుఁ, దదన జ్ఞాతుఁడయి కదల తాత్పర్యమునక. 1165
- సీ. బ్రహ్మాండభాండంబు పగిలి లీటులువాఱు ద్రుతగతి విజయదుందుభులుమొరయఁ
 గల్పాంతబహుప్రకారఘోరాకార యములువాఱుద్దరోమాదు లరుగ
 జలమలపై నోడ చలన మందెడుగతిఁ జతురంగబలగతి జలిగడలఁ
 బటువాఁడధికర్ణపుటభేదన సమగ్ర కలితశిఖారవంబులు సెలంగ
 శంకశిఖోటి సదృశంబు కాతఘోర,చంద్రవాసంబుచే నహంసంబు దనర
 రథవధిస్థించె లోక విద్రావణండు, రావణండు మదామాత్రైరాకణండు. 1166
- సీ. సులలితకళ్యాణశోపణపూర్ణమై మణ్మారుకోద్భవస్థానమనంగ
 ఘనరామామృతేతు కలితాంబరం బయి మహానీయతారకామగ్గ మనంగ
 సధికసారాక్షరబాణాసనకలితమై కరినకాంతారభాగం బనంగ
 తరమనగ్గ సహస్రపారిపగ్గస్ఫురితమై వచందభానుమండల మనంగ
 నగజీతవజ్రిప్రభాధగద్గతి మగుచు, సదవలోతుంగరోహణాచలమనంగ
 నొప్పునాదంబు రక్తగంధోత్తరీయ,మాల్యుఁడైగంధమనంగ నమ్మాడ్చి నెక్కి. 1167
- చ. అనుపమశక్తి మోడశరథాంగపరిస్ఫుట నేమి ఘట్టన
 ధ్వనియను ఘంటికాపుఘరవంబును నొక్కట విస్తరిల్లఁ బె
 ల్చిన నరదంబుఁ జిత్రగతులం దనసారథి కలకేతుఁ డొ
 య్యనఁ గడపం దదిశ్వహృదయంబున కెంతయు నాత్మమెచ్చుచుక. 1168
- క. శకునాపసవ్యగతిదు,శ్చేకునంబని యాత్మ వక్షశశిరుఁడొకయిం
 చుకయేని సంతతము నొందక కడివో వెడలి యాధరతిపైకొనంగ. 1169
- చ. అనగ్గశబిరస్వరూపవగ్గమాగ్గ నగ్గనగ్గులపై పెనఁగుఁడని చేయవీచి. 1170
- క. రాముం జంపెదఁ జచ్చెద, రామునిచే నింతెకాని కణరంగమునన్
 దీమనుమేఁది చలంఁ జియే మడి త్తరలుఁ జొత్తునే యొప్పొగిన్. 1171
- చ. అని బరవసంబుగావించె. 1172

- క. కపిసేనావార్షిధివై,విపరీతానురబలాబ్ధి వైల్లి విరిసెనా
శుపహతీరమగుచుఁ బొంగి యింబడనదియు నిశ్చకితగతి మొనయన్. 1178
- క. హృద్విషమతః బూర్వమరు,ద్విద్విషమలోకంబువారివెడుగుడుపఁగా
నద్యయ మగుసంగరముబ,లద్యయమునకయ్యె సంతలబహులమగుచున్ 1179
- క. రజనీచరదతురంగ,ధ్వజనీవృక్షచఃఘోరవాహిన్యంఘ్రై
రజనిపాతఘోతధాత్రి,రజోఽంగరజలద మంబరంబున ఘనమై. 1180
- క. శరవర్షము విపులాపల, కరకాయుత మగుచు బలయగవనద్యయి శు
ద్ధరసింహనాదగర్జా,స్ఫురితం బైకరిసెగక్తము నడులుగాఁగన్. 1181
- ఉ. హత్తినన్గ నత్తటిరాదనయోధులు గండగొడ్డఘ
ల్లములు దొంకెనల్లదెలుఁ గల్లెలుఁ గోలు బొగట్టిఁ బెలు
న్మోతముగాఁగవానరచమానవహఁబులపై విదుర్పుచుం
గుత్తుకబంతివెత్తురులు గ్రోలుచుఁబోర్కొరించిరాయ్చుచున్. 1181
- క. మధ్యాపానపఁప్రభక్షణ వదోన్మాదంబునంబేర్చి సిం
హాధ్వనంబునభోధ్వనీచయభీమాపాదిగా నెంతయుం
బృహీభృత్రైతనిశ్యభంగఘనకుంభీన్యంద నాకోహులై
పువ్వత్వంబులనెక్కి దైత్యులరిమ్మార్జిసూర్తిఁ బోరాడఁగన్. 1182
- క. రీతానుకంపులై పా,మణాసారమున సుభటసామజరఘో
ట్టాణాశ్వికరధికనికర్మఘోణాపుటములునలంగఁగొట్టుచుఁ గలుగున్. 1183
- ఉ. దుర్దమభంగి కాత్రికవిధూననకేలియొల్పిఁజ్జి స
వృత్తపుటాహరణున వివర్జితమైననాచరాఽలిక్
దుగళనొందనీక మునిమామితనామఁడు శిష్టరోముఁ డ
స్మిర్దయఁ డేచి వీరమున నిర్జరయోధులు పిచ్చులిపఁగన్. 1184
- చ. తెడలి దురం బొనర్చిగని శృశ్చికరోముఁడు సర్పరోముఁడుం
గడికొని మాగ్గణానలశిఖానిచయంబుల వానరాటవిక్
బడలుకడంగఁబేర్చి ప్రసభంబున వెడియు నన్యవైన్యమో
గుడికడ నెంతయు న్నమరగుస్థితలై విహరిచిరయ్యెడన్. 1185
- క. బెడిదములగు నడిదమ్ముల,బడిదమ్మున్ముంబులైలచరియోధులు ద
దడి మార్కెనఁజేర్కొను ను,దడి కయ్యలబుగ్రవయ్యె దర్శనయమున్. 1186
- నీ. పరిపఁధిచారణప్రతిపాతవారణ మృదువసావననపరిభరించి
ప్రేపునొడ్డాణముల్నియ గట్టఁగూర్చి కత్తుచిమ్మగ్రోవుటాన

- రహినిమేహోహాద్రాశేపనమొసర్చి నగలెల్ల సస్థిమ గ్లఱితినుచ్చి
పటుకుంభికుంభకుంభస్థంబులనెక్కి- వాలతైవాలసవ్యలికిఁద్రోసి
ముఖజలబోచనోత్పిలంబులు వెఱుకుచు, శవంగప్రాంతకిలాలఝువమునందుఁ
బలబంధుడా-బుచరజంతువులు సుడినద, నోలలాడిఁ ధూతతేరాశిసతులు. 1197
- చ అపుడు మరుత్తుచూడు దవుగా యితఁ డె త్తెక్తనఁ జాలువాఁ
డపరిమిప్రతాపనిధి యందు సుగ ల్వినుతుచును డ ఖ,
డపఁతుఁ డంధకుం బాడపడంపఁ గడంగినభంగి గాఁగ తా
గ్యపతియ ఖడ్గభీరుని మదారి విరావ చి ఖడ్గగోమనికా. 1198
- క. ముట్టికొని చెట్టు నీవి, పుట్టుగిట్టి యముచెట్టు వట్టు చునుచుఁ లెం
తెట్టు నెనఁ జెట్టియూ, మిట్టిపడం గొట్టె దాని మిట్ట బలుఁనెన్. 1199
- ర. తఁచేసిన భూరునా-బు విమతాశుగావతి నిమ్మలం బగుటకు నిర్వేదియి త్తరు
చగోత్రముండు. 1200
- గీ ఖడ్గగోమనిచేతి ఖడ్గ-బుఁ గునిమి, యష్టేసరంబు నిజవాలయష్టి కెనరి
తక్తి వైదన నది నెబత్తి గ్రాచి, చారిసుతుండు ఘోంపరిపంధి చారిసుతుండు. 1201
- క. ఫాలాక్షుఁడీఁ డనఁగి శిఫాలితాగలబు వెటికి పరణజుఁ డసున్నా
తస్మాద్రేత మఱికి విఫాలన మెనరించెఁ గడు గుఱులు మనఁగన్. 1202
- క. తా నవుఁగాక యనఁగ న, ద్వానవుఁగాక నెటుచచి తనియన్ మదిగా,
పాన మెనరించి లెఱిగో, పాన మెనసి యొడలువఱచి లలఘుజుఁ డలగన్. 1203
- సీ. ధైర్యవంధిఁచ హీధ-మెతో రుతిఁ డనఁగి కలశపయోరాశిఁ గలఁచుఁ
గవనీయకాంతభాస్కరుఁడోయిఁ డనఁగి మాంసామాత్య లిమం బడంచుఁ
జండప్రతాపనలుఁడో యతిఁ డనఁగి దానవశుష్కకాలతార మేర్పు
ఘంఠయాచత్రస్థంబుఁడో యతిఁ డనఁగి బలభు జ్ఞేలాభ్రపటలిదోలు
చారికమారుండు వాలపాశాభీరామఁ, డనఁగి దఁప్రాకరాశివిమస్యుఁ డగుచుఁ
గోప మెడివఁగఁ గలఁగ్గరుపుఁ డగుచుఁ, దరినికాచాప్రాణవాతములు గ్రోలు.
- సీ. కిఁగిఁగిఁగిఁగిఁగి గుఁగిఁగిఁగిఁగిఁగి కంధిఁబు లెట్ల పగులఁడంచుఁ
గీటుఁ బలభిఁగి ఘోటుకిఁబుల నెర ఘోటుకిఁబుల గీటుడంచు
లహపథ తలఁచ హాదమల లహపాద పాదకలఁబులఁ దూడ్డ పగిదిరిల్లు
బృథిఁగిఁబుల లహాప్రభుఁగిఁబుల సవిధకోధంబుల ఖండమల నొసర్చు
గిఁగిఁగిఁగిఁగిఁగి వి. చ సాధల గుల్పు, నాశ్వికలఁబులఁబుల హా సింహులఁ
గనఁగి లఘు మి నీరసరస మొసర్చు, మారివఁగినినదరి సామిఁమిటి. 1205

- క. సువర్త్య ముత్యము లనుసరు, ముహేశ్వరము మై నాజి ననురల
వ్యసనాగ్రాసక్రమమున, సమయి పంకం వె పవనజమ్మ విధమున. 1206
- క. అని తన్ను నీవిధమున, నమిషు లగ్నిప మారుతాశ్విభవులు వా
రనినన్గ నని యొనర్చుచు, కలితాభే గర్భం డము యున్న మూతనిరూచకన్. 1207
- ఉ. పన్నగశోముం డాపుల కథ గా నుం బఱతెంచి క్రింది
బన్నగమాయ గా చాచుచును నెగున్న సరోమకాశ్వుల
పన్నగతి గడుగుటయు మారుతి వెగ్గుతుం ద్రోచి తానిరా
పన్నగభీకరభయం దెరిగెను. వంగుడు డమ్మభాకృతిన్. 1208
- తె సర్వరోమ నీరుదన్ను బడంచెక, నిలుము నిలుము నాగ నీరు దేచి
తెన్నుదన్ను నిలువ కృశ్వికరోముల, నీలు వాడక బోరు నివేదయమ్మెన్. 1209
- క. కృశ్వికరోములను నీలుని, శత్రువుభృతి నంగగుక ఫక్తినిమా రహుడుం
బశ్వాసితి మరుసమరవి, పశ్చిమ్యం లయవరు నుల్ల కరులుం బాగడక. 1210
- న. తలపడి 1211
- క. విగ్రహమునందునెక గు, గ్రాహులై ముగ్ధివర్ణం దవలించుచు భూ
పాగ్రాణి దళకథనుకానా, ధాగ్రుతుం దాకెం ద్రోధ మధికము గాగక. 1212
- న. ద్వాదశద్వాదకాత్ములనుండలంబు లేకేధవించిన చందంబున గ్రేతాన్ను లొక్కటి
యొనవిధంబున నిజలేజ్జీవలంబు విరోధివాసినీరసాణ్యంబు దహింపం దాకె. 1213
- చ క్రమమున శ్రీమ మొత్త నిజకాన్యూత కృతి గంటగొట్టి సం
భ్రమము చొఱిగి సంశయము మారి సమశ్రేకకంకపత్రప
త్రముల శతాంగగంధసహితమ్ము నొక్క గల బూచినేసె
పు మొనసి ముగ్ధి కన్ను డగ పుష్పజవాగ్రాణి రామమూర్తిక. 1214
- గీ. వాడి రాక్షసులను పుగరావృత్తిహీన, వీరవాక్సిరావాసవిశేషముద్ధి
యగుచు శ్రీరాము భావనంశానిసోము, గప్పె శనికుసుమంబుల నొప్పిమిగుల. 1215
- క. లవలీలవ చురలీల బ, లవదిభము తెమల్చుభంగి లస్తకమునక
య్యరవీధిఁబు నలీముఖు, లవనాకిరపాగ విఠిచె నగ్భతభంగిక. 1216
- క. విల్లు దునిమి లోడఁ పలు, నల్లబున దైత్యగంధము భుజముసేయు
తెల్లార్చును నుగివడి వృషభల్లజునై వాఁడ బలుకఁజాల్చి మొనసెక. 1217
- గీ. అలిగి కాకుత్స్థకులంశానిసోము, డంకాకారమునఁ బేర్చి యగ్నివర్ణ
మస్త ముగంశ్చభూమై శస్త్రవహం, దొల్లి గ నేసెం బలుచంద, దొల్లివాడి. 1218

దాశరథివిలాసము

- క. అంతకమున్న విల మనుమ, యంతకనిధు లంగదప్రహస్తాంకికులున్
గంటు లుడిపి యొ రించిరి, గంటుగొన న్నన్నకృత్తనూరుచులన్. 1219
- గీ. ఖడ్గసర్వకృత్తనూరుచులవాయు, రసమవాలితనయదహనతనయు
లరక గూలుచుటయు సుర్వీకుఁ డృష్టవస్తుబోధిగొనుట రావణుండు జెలిసి.
- క. కనికరమున్ హృదయంబునఁ, గనికరముఁ దలంబింక ఖలుఁడై దొంగుం
గనికరయుగదళకుఁడు స్థనఁగనికరముం జీర్చికొనుచు గర్వహుర్తిన్. 1221
- సీ. ఖచరవిస్మయవిఖిఖిఖాకలాపమా బడబాగ్నివై వార్ధి నడచి ట్లు
కాతాస్త్రకుండాండజప్రభూత్తమునైఁ గ్రూరసర్వం బెదుర్కొనియట్లు
లమితప్రభాదారసార్కరింబుబునైఁ బటుతయఃపటుల బువ్వట్లు
ఖరతరసఖమా కంఠీకంబునైఁ గ్రోద్వి సామశము కల్గివివట్లు
క్రోధతరతాటి కంఠోలి భూభరంబు, జీవని యట్లులు చుటాచుటక దళాన
నుండు గండుమిగిలి నోఁప్రచండతీఁ, దలపడియె రాముఁ గ్రూరకాత్రవరాము.
- క. నరసింహకృతిఁ బూరి, నరసింహు నెరుప్ప గానణపలాదన మూ
ర్తరసించిన కనకకళిఁ, కరణిం గపిరూప ముగనికర మొకఁగంకన్. 1223
- గీ. స్ఫూర్ణవిస్ఫూర్ణ మఁబఁజ్ఞుఁ బరులపై, బాట్టకొవ్వన నట్టులు బిటెడిర్చి
ములుకులను బోలుబలుకుల మున్నకొంచి, మొనసి సాముకప్పపైచే ముంచి నఁటియు.
- క. దర్పముఁ గార్పణ్యులుఁ దనర్పణ వాల్చున దలిర్ప నరచ దుచు
సర్పకుఖతరాజుల న, హర్పతికులవాగు నొంప నాతఁడు గిడుకన్. 1225
- క. హమ్మని హమ్మని కరిసిం, హమ్మపగిడి బొదివి విగ్రహమ్మన రిపుతే
హమ్మ చినుఁగం కరినిన, హమ్మని నిగిడించి మాద్రహమ్మ మిగులఁగన్
- క. దాశరథి యట్లు లవియె, వ్నాశరకుల కన్గమైరి వాశమగుచుగో
దాశర నినుఁగానవళమె, కేశన లోకేశ గంగకేసులకైనన్. 1227
- ఉ. తానల నెడలంబడి లరంబులు గ్రోధము లేక సాధులై
కానల మన్నతాపసులఁ గాటిగవెట్టఁగవచ్చు నీలపుర
తానల బోడవుర్తి నిముసంబునఁ బట్టఁగవచ్చు మర్కదం
తానల మోర్చె జెట్టులు దళాన ప్రవసివిధాననా 1228
- ద. అని మర్మవిచారణంబుగా నాడి క్రోధోద్రేకంబున. 1229
- క. ఆరీధాంధ్రయుతుండు రాఘవుఁడు జైత్రస్వామి నోనెయువో
గోరీధానికంబుల భవవగున్ గ్రూఢి న్నొంగఁ బ్ర

త్యాగిభస్మము పుక్తకంఠము శ్వాసస్థూర్తి శోభిల్లఁ జా
పారీధాన్యకణము మీఱఁగను సాక్షుకారముకారుడై.

1270

గీ కదిసి కపికోటి నొకమూల కొదుగ నేసి, రాముఁ దలఁకింప వాతఁడు శ్రవ్యప్తి
నమరుముందివ నుభ యై శ్వాసస్థూర్తిప్రసవప్రసవ మయ్యెఁ జూచి తత్తువ ముముఁ.

మ. రథమై రాజుఁడు దండ్రసంగరక లోనభంబుఁ గాన్పొంప భూ

రథమై రాముఁడు పోయటొప్పవని నుత్రామాఁ ట బూహించి సా

రథిగా మాతలిఁ గూర్చి దిక్ష్వాగ్ర ముజ్వలపంచామ్య నీ

రథిగా భీష్మని జేరఁ బఁపి రుక్మానా గానురాస్థినిక.

1272

గీ. ఇట్లు పువ నీలద్వజాసోగమును, మెఱుఁగు మెఱుఁగు గ నేద ముమ్మహిరవః

భూమణుని జేవచ్చు - పొప్పలపుగానది, సస్త్రియమునొక గముఁగు పిచ్చరులు.

చ కనుఁగొనుచుండ గాముసంఖంబునందు జనుచుచే భాసమా

ననివిడఁపుంటికారుఁడుకణముటభీమనిన్వ

ప్రవహతకర్ణద్రవిగిర్వదబాగ్యునితొంగ మందితా

భీమతపతంజీకనుఁభేదితా గ మధుగవైభునిక.

1274

మ. చూచెంచిన ద్విక్ష్వాగ్రము మణిప్రభాటలు పోత దిశాసవిధముఁ బ్రదక్షిణము

స్కారపూర్వముగా మార్చిస్థానము బదనీచి యధిహోచి

1275

క. తనవారి తుట్టెఁగ నూతనకేత దెవతాగ్ర మధిష్ఠింపక

దివకరుఁ డువచుచల మొదింకగిణి బూరిచి గానుజేవుఁడు మొవక.

1276

మ. మాతలి సూక్ష్మశ్మయ నుమాశ ముచన్వగల్లు బూని ధా

త్రిశలనాగుఁ డెదియును జేయు నొంది గుణము మేటి గ

గ్వాతులితోరవాక్యముల గాక్షుసనా యకు నొచ్చివైచి

గాక్షులదన్వ గుకాశమున గగఁబువఁబు గామక.

1277

క. కాడిని శోభిల్లఁగ నూ, గాడినూగున శ్వాసస్థూర్తి భ ముముఁ జ

కాడి తిరునెల్లఁగ బులు, కాడిని డని పొగడ సుధిస్థియై డగుచుక

1278

క. తోమరుమువైచి మాతలి, తోమరులును నుడ చతుది దుర్దయగతి నా

రాముని ముఖాబుజులు కల్పింపుల నించెవలెనీ నుఖులవలెక.

1279

క. తనసారథికొచ్చిన ప్రస, తనయొక కోపించి రిప్రాధప్రాకటమా

తనకేతకపాతన మం, తనయొదిలి రోమకలషేతముఖుఁడగుచున్.

1280

క. రథ్యముఁ గూర్చి విమతా, సాధ్యుఁ డిరంజనగఁ దేరుజక్కాడి భను

ర్మస్యమును విజివఁ కల్పా, నిష్కంబున వారలెల్ల నివ్వెఱపదగక.

1281

దాశరథివిలాసము

- త. అంతః కర్నూరుఁ డింకాక యడ మామునమ్మ గానించితెచ్చి కానినెక్కి
మఱియు వింతులుపూని రామమహిమము, నెరుకఁగదవలవిస్మయమునఁబెన్ప
క. అదశరథిదనుఁడు. 1243
- క. పదివిండ్లొడ్డి శరణులు, పదిపదునిగిడ్డి మూర్ఖు బగవదీ శరణు
లృథిమాలు లాక్కినింటి, పదియిందొసరు చాచునెరుఁగు మఱియున్. 1244
- క. మునుకొనునైశమునఁ గ్రమ, మ్మున నూ బశంబులే ను మునునైది య
మ్ము నుజెరుక నై దినశరంబును బాకెను నొక్క నిమనమునఁ జిట్టుకన్. 1245
- ఉ. పూర్ణభృతి న్నరేశ్వరుఁ డపూర్వశరంబులు నానిఁ గూర్చుట
బ్రాహ్మణాఁగ నే యుటలుఁ నూనములొని శరాలిఁగొంటులు
నిర్మల యమోఘః దోష వోక శేషున దక్షిణహస్త మెప్పుడు
గర్లముఁ బాచునుంటి కనఁగానగుఁ దత్కర్మలానునఁబునన్. 1246
- నీ. పాదపంబులు కంకప్రళయ యులయ్యె నుపనంబులు బాణ యులయ్యె
నంబకంబెల్ల ఖగార్జీవులయ్యెను శరమ యులయ్యె సాఁగము కరము
నాకుఁగపరిపూర్ణమయ్యె కోదసి యయ్యె మండురంబులు కాండమందెరములు
కోశపూర్ణములయ్యె గురులతాభవము లతికదంబుచ్చుర్తు లయ్యె గిరులు
రామరాజ్యమాన్యధౌరాధకంబు, పృథుధనుర్ధరాగ్ధాప్రసాద మగుదు
సారసీరంధ్రసా యకాసాగమునకు, మోసి రావారుధకంబు ము చుటయును 1247
- గీ. అవరించి నుసువుఁ దరకాయఁ బంపిఁ, దద్ధతులుల కౌడ దవులనీ యఁ
గూడదకుదు మోగఁ గూడఁగట్టినభంగిఁ, బఱచె నంబకములు పార్థివుండు 1248
- క. వడిచెనక పొలసుపిండి మా, నడివోపనితాల్మికల్మి నొప్పు చిలుకుల
ప్పును పువమిత్రులొంచి, నడమారుగులగతి నానుకూలములై. 1249
- చ. ఇరువుర నన్యోన్యవిఁ యకాంతాపరా యులై క్రద్ధఁబుచ్చునాస్తియుఁ బునరంబులు
క. బరిచేమొకర్వభాసిభాస్వద్వింబద్వంద్యంబుచింతయుఁ బరికిణంబులనెఱుఁపుచు
మండలికృతకోదండవండులై మండలాదిస్థానపంచకంబులు పెఱుఁపుం బస్పరగ్రక్త
పరిష్కృతనానాభామూఢంబులు మహాకథితరంగంబులకుం బ్రవాళలతాదితాన
ప్రకారంబు గానింప నుద్దలిడి -ద్దంబులుజులగును పోరాడుచున్న సుమయంబున.
- గీ. భర్మగుణముక్తిఁ బాసి వక్త)మున విషము, చిలుకు గారణు చిలుకులు చేరి రామ
చంద్రుఁగాడి యధోగతిఁ జెందకున్పై, యవగ నృపుమాసి పాతాళమంటఁజొచ్చు.
- గీ. శరధిఁబొంది సద్గుఱస్పృహఁడి, యధికదైత్యాది పాణిప్రహణ మొనర్చి
నట్టిసాక్షులక్ష్య మెల్లదగుదున, గలఁగ నానఁఘూఁడకాపు - బి. 1250

- క. నిర్ఘోషాశ్వాసప్రభవశ్చోషము నిర్వృత్తిల్ల నూలుతరలబుల్
 దుర్బటవేగం వాప్యగ, నీర్లు భూబలములు రాచుచేవును వైచెకా. 1252
- సీ. సార్థివుం జేచి సర్వమఖంబకం లేచు గరుడాస్త్రనిహతి రాక్షసుఁ డదంచు
 నాగ్నేయసాయక మసురే ద్రుఁ జేసిన వరుణాస్త్రనిహతి భూవరుఁ డదంచు
 స్వోసహభర్త హ్వతాశుగ మేను బ్రహ్మణహతి రావణుఁ డదంచు
 వివిధకాశ్యంబు తిమిరాస్త్రమేసిన భాస్కరాస్త్రహతి భూపతి యదంచు
 సింధుకళంబు మానవసేంహుఁ జేయ, సింహళగముఁ దావనసేంహుఁ వడంచు
 నివృథంబున వడి నితరేతరాస్త్రఖండన మొనర్చుచుండిరి భండనమున. 1253
- క. కంధోర్వమర్క్తిమం దితేకింధరుఁడు నిరుద్వ స్వతికంఠీరవుఁడ
 గంభవహాతుగమున సర్వగం భాణింగూల్ప నలిగి నెఱఁధాంధుం డై. 1255
- క. శూలధరుఁ డోయితం దన, శూలము రాఘవుని యురముఁ జూచి విసరుడుక
 భూలోక పెల్ల వహ్ని, బృహదాళములఁ గప్పి వచ్చెడునెడలకా. 1256
- గీ పిచ్చలి చుచు భుజులు పిచ్చి చనిరి, యచ్చెరువు నొంది కవుల హాహరణంబు
 లిచ్చి గురులు రక్షణ పెచ్చుకొనిరి, చచ్చుబో దిన శ్రీరావచంద్రుఁ డనచు.
 లోటకకృత్రిము. మాతలిపెచ్చుఁ మానవ శేతో, రీతి నరేంద్రరక్షణుడు కీత
 ప్రీతికలలుగఁ బిడి యొసర్చె, న్నాతివికస్పతి సంచితశక్తికా. 1258
- క ఈలిల నద్రవవదు, లాలాకింపంగ భీకరాలోతుండై
 శూలము సులలోకివృదయ, శూలము బ్రహ్మాష్టపటుశశూలముఁ గూర్చెకా. 1259
- మత్తతోకిల. శక్తిచే నిజమూశక్తి కృతత్వ మొందిన నాచావో
 ద్యుత్తుఁ డద్వితీయంధరుఁడు వహోగ్రసాయకముం జయ
 సక్తి నద్ధరి బూన్చి రిష్టపచంద్రులేరిసిడలు సం
 సక్తవాసరసంచయలు సేవద మందగఁ గూర్చెకా. 2801
- క. సాధ్వీసముగ నిజవిశ్వ రథధ్వజము దశాన, ప్రదిరభికాధూ
 వధ్వజమునఁ బడినఁ బ్లక్ష్యధ్వజనీన భుజులది కనుగొనఁ నలకకా. 1261
- క. రవితృణాధుఁడు కృత్విత్రుఁ డొనఁగిఁటిసాయకములు లో
 పామద్రాపతిదత్తక, రమేభుకలెలు లేయ నగుఁడెయకా. 1262
- గీ. నెలభేదయెడను కన్మయమనిడఁగఁ గవము కలహశను, కుఁగదిపునిడ
 భూభోతిరవంఁడగుఁడనిడఁ, జేచ్చి రక్షణుఁడొ బోరొండుచుండ. 1263

గీ. ఓటులవణవార్ధి బుడిసిలింపంగనైనఁ గడఁగి విధ్యులు నణఁగఁ జ్రోక్కుంగనైనఁ
జాలువాఁ డమదెంచె నచ్చటికే గుంభ, సంభవుండు తుగాకులాసంభవుండు. 1266

ప. వచ్చి నరేశ్వరుల్ జయ చవత్తము నీ కగు నుచుఁ జెల్పుచున్
గ్రుచ్చి కవుగిలిండుకొని ఘోరివిరోధిశరాని నెంతయు
వొచ్చిన కాయము న్నిజవనోహగహస్తముచే స్పృశించి పెం
పచ్చపడఁగ నెట్లనిచు నమ్మహితాత్ముండు భక్తిప్రొక్కఁడన్. 1267

క. దశకంఠ శ్రమంబున, విశసింపఁగనోపునట్టి వెరవు దెలిపెదన్
దశరథరాజుతాపము, తతరథరాజుని వినుము దానిలెఱుంగున్.

సీ. వారిజగర్భధుఁ దమోపహార సహస్రపాదు సత్యాధారుఁ బరమపురుషుఁ
గమలానకూటఁ జక్రప్రియుఁ బుణ్యజన ఫలప్రదానుఁ దూర్ణభగయాను
నమితప్రతాపునిప్రారాధ్యు నాల్గులు ఘనవిభావస్వభిఖ్యాచనోష్ణ
నకఘ్న జేనోత్తము ఘోరగ్రహమృగాంక మిత్రుఁ కళ్యాత్తు విశ్రేచరితు
నితరవానాధ్యసంచారు నిర్వికారుఁ బ్రాకటముకీర్తి బీతాంబరరుచిజాబు
నయ్యతు ననంతుఁ బుణ్యధీరాగ్రగణ్యుఁ బ్రస్తుతించినవారికే ప్రాఁతేజయు 1268
భుజంగప్రయాతము.

త్రిమూర్తి స్వరూపు ముగ్ధీపాపదీపుక్, భ్రమాశోకసంతాప రాశీవిరూపు
స్వమించినభక్తిప్రబలాతాండ్రక్తి బ్రహ్మదంబునం గొల్వ భద్రులు గల్గున్. 1269

క. కస్తీ దొలఁగు నురుకలహ, స్వస్తి యగుం గాన భగవద్ధస్తి గురితా
పాస్తరతిఁ గొల్వ మనుచు నగస్తీలెలిపి చనిన సమధిక క్షతాచారుఁడై. 1270

క. భాస్కరు నాత్రై సుశ్రేయస్కరుని సహస్రకరునహస్కరు విపులా
రమ్ముండు రాముండు భక్తిపురస్కరుఁడై నమమెసఁగఁ బ్రణతులొనర్చెన్.

ప. అంతరం బయ్యసంతోత్సవంశరగ్నాకరాభివదకుధాకరుండు ప్రభాకరుంగూర్చి
దివిజనోధి దశరథోధిశరధారా పవిత్రస్నాతుండును దివ్యదధిప్రాసంఘంబును
ధర్మాభిరతుండునై నూత్యం దోష్యముండు భగం దనునివి యాదియగు నస్తోత్రశత
మహానామోచ్చారణంబు గావించి విశ్రుతివిమూల్యభాను భగవదాహారణ్యగర్భవర్తి
చ్యాదిత్యదిరివీడు ద్వాపరవామోపనాస్యసంబు నడిసి సోమకంఠులు పరిచి
యగస్త్యపదేశప్రకారంబున. 1271

తీ. వృందయ వలదంగ నాదిత్యవృందయఁత , మాచరించి తిదీయదయాసమృద్ధి
నధికతరతరుఁ డగుచు నయ్యధిపవరుండు, గట్టిపలుఁ దాల్చి దశకంఠ ఓర్చెన్. 1272

- క. మారీచాధము దుస్సహాయమున ఛవ్యన్ముర్తివై మున్ను మ
 న్నారీరత్నము క్షాంతివిధిని కానం గాన సస్పృహః
 స్ఫారామోఘశరీమఖప్రసాదులకా ఖండలు లొడిపెరు నో
 రోరీ రావణ శుక్రవాద యుగ మామోహా రుతుల్ వెల్లువే. 1272
- క. నారీమణి నీర మరు, న్నారీమణిపూరి నిచ్చిన దనుజులు మ
 న్నారీపుట్రునికే దేరు, న్నారీవేళ నటుగాక నను మాహ్మవగౌఠా. 1273
- చ. అని కజకుగొరకలనజుల బోని మకుటుఁబలును బమ్మొజును నెజుకుల గాఁడ
 నాడి యులెనిలురక. 1274
- మ. విదేధ్యావదనుధరుడు ప్రథమోద్యోగుడు కామవృష్ఠిఁ ది
 ర్వశభీష్మప్రకరంబు లేదుట ము నిత్యైశ్వర్యం దళిప్రేమఁ ది
 ర్వశభీమాస్త్రములేసి యొక్క మొగి బైచె మధ్యప్రాస ము
 ర్వశకైత్ర ద్రుఘణామలం బజప శుభదైవ్య సంభుదై 1275
- గీ శిఖిఖా ఖ మగ్రవిశిఖ మసురశీఖామణి యుంబు గాఁడుగ రామఁడే య
 విగతధర్మఁ డకాతుఁడు నగుచుఁ జావు, వోనినూర్చు మునింగె దకానముడు. 1276
- ఉ. చచ్చి దకానము డని విషాదము నొడిరి రాక్షసాధమల్
 ముచ్చట లాడుచుకా ఖచరముఖ్యులు సమ్మనను ది రెల్లభూ
 భృచ్చున లిచ్చ మెచ్చుచు నభిస్తుతి చేసిరి గామనిక్రమం
 ఒచ్చుటహచ్చె నుద్భట రథాంగతాంగముఁ గాలకేతుఁడుకా. 1277
- క. కొంతనడికి దళముఖుఁ డొక్కింత తెలిసి యెల్లఁ మ్మనీక్షించి సమి
 ద్రాఘంబి నరదంబు దిప్పిరి, సుంత కడిమిలేక యుచు నూతుఁ గనియుచుకా. 1278
- చ. తడియప్రతివచనరచ నానుకూలంఁడై. 1279
- క. ముఖము లెగయుంచి కలనోన్మఖుఁడై దళముఖుఁడు దేవముఖభయదళి
 ముఖుఁడై నిజసారథి కలి, ముఖుఁడై మనఃధము నరదముఖరాంభకుపై. 1280
- చ. అని పలికి యతఁ డట్లు చేయ 1281
- గీ. మలయు కీలాఁ ధారలు మదముగాఁగి, గరధనుఁకరవిఘోషకరనికరము
 కరము దసరా దైత్యకుంజరము పేర్చి, తీరగతిసన్నాపతి పింగవృష్టిదాఁటి. 1282
- ఉ. నిక్కపులుంటునోలె రజనీచరయోధులు నవ్వఁ గొంచెల్లకా
 మ్రుక్కడిమూఁగ నేర్చి కడు మోదము నొందెను నీకు నీరపే
 రుక్మగలాని రావణ మదోదధి మాహ్మని నంటుయల్లుడు
 లైక్రి కళంబు చొచ్చుగరి నెల్లద మైలిని మానవాధమా. 1283

- క. కాదులు నాకులుఁ గూడుగ, మేయుచును జరించు ట్టి మేటివి నీకుం
 గాదులు నాకులుఁ గూడుగ, మేయుచును జరించి కొవ్వమెకములు బంటుల్.
- లే. తాటకాదుఁగూర్చి వనాటపరులచేఁ బనల్లాని వార్షిధి శిలలు నలిపి
 మచ్చరించెడు నీవొకయాయకుఁడవు, గాని నిష్కపురుషజాతవే సరే ద్ర 1285
- క. మానాభిమానములు నవ,మానంబును నీకు లేవు మానిసి నోలె,
 బూని విచారించెదవు గుణ,హీనుండవు నిన్నెఱుంగనే సత్త్వనిధి 1286
- చ. చలమున నన్నెదుర్చుటకుఁ జాలక సుద్రముఁ జొచ్చి శీరముం
 బలము మోచి లేనియును బ్రద్దలుగా మహి చక్రమించి యు
 మ్ములఁ బరిలించి శీనియును మ్రోడునఁ బడ్డిగిరించి శీనియుం
 జెలియక పాటువాడ వయి లేనియుఁ జరపక బోవొత్తునే. 1287
- క. అని కాద్యుఁడశకగుణ,ధ్వనిఁ ద్తాయుతుఁడు నాయుధలిటికృతుఁడుఁ
 ఘనుఁ డగురుఁడు శరధారల, మనిలించె న్రామశైలకుఁ గల్గులువదలఁక. 1288
- క. త్వేడాభీమంజై ప్ర,త్వేడన విసరములు విసరి పె డియు నిషువుల్
 తొడన లోదసి నిండఁగ, వాఁడి మిగుల వైచిత్ర్యవసరము లుడక. 1289
- మ. తుతనిగ్రుడ్డుగిరప్రవన్నఁ డురుమేఘశ్యామఁ డాఁఁముఁ డు
 స్తుతికోడందమహేంద్రచాప మమర ప్న కంచరాశీశం
 ర్వతిరాజులు జగద్భయఁకర : భింశ్వత్సయతైరమృవా
 వృతముం జేసె గుణాగ్రస్తనితి మర్రిభాగభీమఁబుగక. 1290
- క. ఉగ్రాంతు నిశాచరవృక్షగామణు లుద్రబలులు సుగ్రామమహా
 క్రులు భూనాయకప , క్రిగ్రీవులు పోరు టనికి కీర్తి మయ్యెక. 1290
- క. అనితకలము లఁదికుణ,పస్థానంబులను మాగసభిక్షువణభూ
 తిస్థిరన ర్తనములఁ గల,వాన్ధిభయదవ్యవస్థితావస్థకమై 1291
- చ. జగద్భయంకరలు గావించె నప్పుడు. 1292
- క. ప్రాధివలయఁగఁ దా నవ,గాఢశరరాక్షసులు పంకికెఱుపయి జమా
 రూధి నగిడి చి త్రత్యాధిధాఁఘికుఁ డగుచు మాతిలిప్రేరుఁడై. 1292
- క. పదిశరములు పెడియు సర్వదిశరములు వైచి భూమియఁ డిలఁ గూర్చె
 బదిశరములు రాణుల నివ్వకరములు నొక్కశెట్ట వానికెక్క. 1293
- గీ. పల్ల పడకొని యెప్పటి కట్ల మెలచి, యున్నకరికెనులు మోచి యగ్రకృత్తి
 పెండి పడకొని మెలచిన పెండి గూర్చి, పెండి మెలచిన సురదడి పెండి గూర్చి.

- క. పదపడి యొడవినవాని, బదిలించె కూర్చి యిట్లు బహుభావంబుల్
పొదరింఁ గూర్చును చిత్రాస్పదహంబుజుఁ దెలియఁచావుఁడు కడఁకా.
- క. తెంచు గరళిరములు మెల, తెంచు క్రమ్మఱఁ నవి వధించు స్మృతి యే
తెంచు నవి ద్రుంచు వెసలి, తెంచు ప్రణయఁ రణం బతిమ్ముగభ గన్. 12 5
- క. త్వరతోరణము మెగుల వి, క్షుధితోరమ్ముఁడు కదంబులు నిగిడింపం
గరతోరణ శరతోరణ, శరతోరణపంక్తి వాకసము దివి నిండెకా. 1297
- క. పుడమిఁ బడి పొరలులఁలు, బుడమి బహులఁలు బుడమి బొడవనిలలు
పుడు తెగినరలుఁ దెగుల, బుడుగక వెడలు కలలయ్యె నుగ్రరణయనకా. 12 9
- క. లలి నెన్నియొద్దు దునిమి, మెలతులు నీవేటి కష్టముం బొందెదవ
చెలవవు నవ్వెఁగి లా, లలఁగ్రక్కెఁడు పంక్తిపతులపను లొప్పెకా. 12 9
- గీ. భరితవిపులచర్మి కాపరిసరములు, భయదవేరాళి భేలనపాకరములుఁ
బరమశోభిక్యతోనసాగరళిరములు, కరముఁ దనరాచె దళిత కరళిరములు.
- గీ. కృష్ణవర్ణుని బాచుని కీలనఁగ, శరధితుడుక వెడలెను తరగలనఁగ
భానునింబంబుఁ దొలుఁగని భానులనఁగ, దలుఁగ వంబకములు నృపు తరకనమున.
- గీ. సంగరసరోవరము కాచుసానుజపతి, ఘనరంభ శవరనఁ గలఁగుడువడఁ
గాచు లూచిన నెత్తమ్మగము లనఁగ, నప్పొలనుఁది యిములు నొప్పె నచట
- కా. భూభృచ్చాతలియభాగ్రయగపమ్మగ్నోజ్జ్వలస్మృతికా
శోభాభానుగదీర్ణ బాహుపరిపూస్తామంబునం దత్నిమి
దూభాగంబు మణిప్రభావిభవఃసూక్ష్మవృక్షభోగ నా
వాభోగాన్వితభోగిన మలలసన్నా గేంద్ర లోకక్రియన్. 1303
- క. ఒప్పె నయ్యమోఘశీలుభకదూబకాదరాశిం దిప్పుడున్నలై దహనాతపతి
గండ్డిపలనాళిఫలప్రమానంబులైన శిరింబులుం గనుంగొని తీర్తియనన్పదిఁ గరిం
బు నివ్వెఱఁగంది కందిన డెందంబున. 1304
- క. దళక్తియు వైతామహావళక్తియు కాక పంక్తిదనువదనయిల్
కరములు నూడియు నూడనికరణం బ్రభవించు నొక్కొది నీతయకా. 1305
- క. అని కరములు విదిలించుచు, వినిహితమతి నని కరములు విదిలి పక ర
జ్జనవాగుఁ దున్నఁ జేరం, జనుదెంచి వినిధిభరితసన్మతి యగుచుకా. 1306
- గీ. ఇద్దనుజావాళిఁ గుండలాకృతి రహించి, యమృత మన్నది వీగయ శోధి దని
నపురఃజేయక రాతలు పొరడఁగక, వెలుకరలపనంబులు మెలనకున్న.

చ. అమరుఁ దదంగళాశవిశ్రలామృతకృత్య మెఱుంగ నావిధి
 మఱుఁడు భాత్యభావ్యానకుసారపహేలిః రామహరిః
 స్వీయ మెలర్పఁ జెల్ప బృథిరధృతధీకుఁడు గూర్చుఁడు నొ
 క్కనిముసమాత్ర చేనిపుఁగా నపు దద్దరా నాం రాగ్ని చేక. 1808

క. ఇన్దిభంబునం దనూనపాచ్చిరీముఖభానివశంబులం దనీయవాధీస్తా పంథిత వరము
 ధామిందుసంహారంబు దిందుపటిచి యద్దళ శృంగవశంబునకు నెడియు ననోత్ర
 రళితవారంబులు శిరఃకరవారంబులు త్తరించి నూటపర్వతరమాలు మూలలేని విక్ర
 మంబునఁ గ్రమక్రమంబునఁ గరయుగంబు నొక్కొక్కశిరంబుఁ దెగచేయుచు
 వచ్చు నేయ్యునునయ్యులు నగబ్రహ్మ లేకవిచిత్రచందంబున, నద్దరముపు లా
 క్కటి యొకవిధ బున ను ప్రస్థనలులు మూర్తిగవించినపగిది మలేయు నుప్తమాను
 లంబులు ప్రోవువకునకువున మణ్ముఖు లాకృతిఁ బాచానకు ప్రకాశంబునఁ జరురా
 మ్యవశువునఁ ద్రిమస్త్రువ వందంబున ద్విశివకైరది బారిచె నిట్లు వశములుఁ దేకము
 లుండై యుండియుం బాలినోచి మగంతిమం లేర్పి యాత్మను. 1809

క. మిగిలిన బాహుయుగంబునఁ, బొగలెసఁగకు లాకృతంబుఁ బూని తే న్రుం
 దగిలి కళంబులు నొంచిన, మిగిలిన నిజబాహుబలసమృద్ధి స్వపతి గుణక. 1810

క. అళవాయాసంబీజిత, దళవాగాని యన లోపదిక వానతి న
 య్యుకవాలేవాని వ్యాకళితకరుఁ బాదువుటయుఁ గలంగివదివోక. 1811

క. మర్మములు గీత తొడిగి, వ్యూహు లనింగి యుపవాస తలచునం
 గాద్యుకను విలుగ నాదు, ముక్త్యుఁడు చేయువదిలేక గతమతి యయ్యుక. 1812

మ. అనహాయం దపమూర్ధబాహుఁడు ననానా కాకముఁగు దపా
 క్రమవ్యావృధుఁ దపేదివ్యవచనైర్మగ దభైర్యం దపా
 గ్యమగంధుఁ దపవృత్తలంబుఁడు నతీతా మోగు దయ్య స్మర
 ములూసితురికాదిసాధనముల న్న చే న్నహే నా నువక. 1813

క. హీనాత్ముఁ దివిస్తమున మ, హీనాత్ముఁ గేసి యెయు రుధగా దంష్ట్రు)
 హీనాతి దీర్ఘపులా, హీనాత్ముఁ గొది జిదిలేచ్చ విడిచియున్. 1814

క. కీలంధా రాధకుండై విలసంబుచందంబునఁ గాఁడిపరపూంతుండై కడలింధ బున
 దుద్ధిరీత్యంధై ప్రభాకరుఁడగి నగంధుండై కరుణిక్రియ భూహితుండై మృత్యుం
 జయవిధానంబున ననహాయుండై మహాకూడునిచాక్షుర ధైర్యగంధిర్యలేజాన్ధ
 తోగ్రవిక్రాంతంబు మెఱుగు నచ్చాపాత్ముండు మాయబంధై మహానాయుం
 తగు నయ్యహీనాత్ముం భూదనం, దలంచె, 1815

- క. ఆహార మివ్వినయన సప్తాహారాగ్రము బుగ్రమై చెల్లె జగ
ద్రోహి కథియింపు మింక సంజేహింపకు మనకి సాధనవనరచకా. 1816
- కా. స్వత్రీధ్రుణవిభేదక్షు సపటుధ్వావారి క్తంబు ర
క్షుస్సృక్యాకవదావహారవిపులా కారంబు బ్రహ్మిష్ఠు
చ్చస్తా జీవనజీవనానిలభజీహ్నాగ్రా బసాశ్వుంబు బ్ర
హ్మస్త్రా బుద్ధతి వారి గూర్చి ప్రబలాహంకారముల కారుడై. 1817
- చ. క్రతుభూభీష్ట మింక నగుగా కని జీహిని దృష్టి మష్టి ను
స్థితివెలయు స్వమంత్రకమఁ జేసి సహోదాసంభవాస్త్రు ను
ప్రతిహతఃక్రమక్రమధురంధరు రావణగూర్చి పుప నీ
క్షితి నతివిస్ఫులింగయలు చిగ్మక జలక్కు బమ్ము క్రమ్యుగఁగ. 1818
- క. వృపతీత్రకరాక్షసజ్వలహస్తాధ్యమై బ్రహ్మస్త్రా య వై
రిపలాదన తనుగిరిభిఖాపరిమితంబైన తచ్చిరం విఁగూల్చెన్. 1819
- కా. ధాత్రామిభుజీరుఖాగ్రనిజయూర్ధ్వస్తమై యెంతయున్
ధాత్రీభాగము గ్రుంక రావణకబంధం బ్రసవనీ క్తమై
చిత్రనూర్చి గూలు బాపె భిఖాచ్చిన్నాతిధాతున్నగ
ధాత్రీభిక్ష్యమా యనంగ విలుధాణ్య తాగభివాహియై. 1820
- ఉ. ఆ తకమున్న యడభిగరయాత్యపముదభవనాగ్రుభిఖా
క్రాంతి మా తిసూతరురభ్యజనంబుల మైన జేయని
రింతలు చెక్కలై పడఁగ నేర్చి మహాగ్రాతి ప్రసారలో
పారముఁ జేరి మోటి పాదముం దిమిడె న్యహిలాంబకం బొగిగ. 1821
- నీ. హస్తాగ్రమైనఁ బడఁద్రోయు వీ వీశిక మగ శేయని చెప్పటనఁగ
నీతావహారి నిర్ణించితి కనకు మమమధాత్రికః దెల్పు జనియె నఁగ
రావణర క్తనీ క్తతఁ రాప భో. వరీసరిత్ స్నానంబు చేసె ననఁగ
బ్రహ్మహత్యానిరసవాగ్ధ మర్థించి కచ్చి రామునుఁబుఁగఁ జొచ్చెనఁగ
రావణుని తల గోసి ధరాతలంబు, దూసి పాతాళభోగంబు దాని రయము
దాని స్వరూపమొగసంవాసి మయ్య, సక్వరంబును విశ్వస్పృహచ్ఛంబు. 1822
- క. వార్షింపరి నరులు విరులు, వర్షించిరి నురులు మానిరకులు ముదమునా
శర్షించిరి భేదకులు బుగ్ర్షించిరి జముని సన్నుకర్షించి రకుల్
- నీ. అమృతహాస మువ్వినట్లయ్యె నుగులకు మునులు బ్రహ్మవందనఁ బొదలిరి
భవదులకెల్ల తొక్కలు కచ్చినట్లయ్యె భయమేరి పరమంబు బయలుపెట్టె

- గ్రహనాయకుఁ డక్షత్రగతికొంది మిన్న - డె ధాని యంతయును కుస్థిగరఁ జూచి నె
గొలఁతులు కమలానుకూలతఁ గొమరాఁగె గడుఁ గిన్నరులకు రాగములు బలిసఁ
దిశలు విశేషములై యొప్పె దేవదుఃఖభిద్యులు సప్తకోవరపుగులతాండ
కుంబులును జెల్లె నారదుఁ డౌబరమున, నాడె రావణ పకుటకు నాశ్మక బొంగి.
- క. మంచారకుమరుయో గా, మందసురభి యగుచు మలయనుసితం బగుచు
నృంతానిల మయ్యశ్రీత, గుంతానని సమ్మఖును మలసె శిశిరతా. 1825
- క. సౌరియు సౌమిత్రియు సా, మారియును విభిషణుండు మృదవచనములం
జేరి కవినకరయుతులై, బోరన వినుతించి కాన్యములు వెఱిపెతా. 1826
- క. కంధరములఁ దునుమాడిన, గంధరహునిమాడ్కిఁ బంక్తికఁధరుని లన
త్కంధరములు విడిమి మహా, గంధరహుం డగుచు స్వతలి కడు నొప్పారతా. 1827
- గీ. అంధకార మడంచిన యర్కుఁ డనగ, వంధ కాముఁడు దునుమన యభవుఁ డా మ
దాంధు రావణుఁ బరిహర్చి యప్పడొప్పె, సాంద్రక్షిముఁడగురామచంద్రవిభుఁడు.
- చ. భృశబలు లంజనానుభవిషణముఖులు హోతృకృత్యుల
విశేషముగా నొనర్చ రణవేదిక సంబకహిన్ని విద్వంశ
త్వకువిసరం బస్సకృష్ణగుస్సుకన్కుణ, దగవేల్చిత్తిర
ద్వకరధనూతి మాజ్యరభృథా బడినెల్లె మహాముదంబుధిక్. 1828
- ర అంత నమ్మహీ నాయకాగ్రేసరుండు. 1830
- గీ సంతకముఁ జెఱచుచి వ్యసంతుచేతి, కొప్పగించిన మదనునియొప్పు గాంచె
నెక్కుగుముదంబులోడ విల్లెక్కడించి, లక్ష్మణునిచేర నడి కృతలక్షణుండు. 1831
- ఉ. రాఘవహృదేశసరి శరన్నుటవీర వికాలభీకరా
మోఘసఖాహరిం బ్రలయముం గను రావణభద్రదంతి బి
తాఘుండు దత్తహోదరుఁ డహంకృతిదూరుండు మాన్యజ్ఞ
క్లాఘి విభిషణుండురువిషాదమునం జని కాంచి దీపిడై. 1832
- క. పుట్టిననాటంగోరెను, దిట్టరనము గట్టి పట్టి దిఁబాధిపతా
ద్విలులుకలెట్టు నీకుం, గట్టా క్లిప్తాగలసెఁ గట్టిడివకుటా. 1833
- క. ఘటకర్ణుడు సోదరుఁ డెఱు, మట్టిలు నిపుణుఁ డింద్రజిత్తు కొడుకెఱు తాను
త్కటబలుండు రావణుండెఱు, యిటు కటకట పుడమిఁ గూలుసే విధిచెయిదికా.
- క. బలవద్విరోధ మేటికి, కల దని నిన్నొత్తిచెప్పి వారింపగలే
నిలఘుత్వబాధితునా, కు లభింపజె బంధురుగణహారా ర్తి బడతా. 1835

- క. అని మఱియుఁ గుంభకర్ణున్, దశజవరుం దలఁచి తలఁచి తదనుజుఁడు విషా
దనితాంతప్రావయ్యుఁ డగుచుం, దను బ్రవగులు చేర్చుఁ జెలిగెఁ దదతసరమునఁ 185
- సీ. గమకొన్న శోకాఢకారంబు వెఱకొన్నవాడఁ గొప్పలు పిరిపిడి యాడ
నిట్టవాధలఁజేసిలే ధాత యని దూఱు నత్రైజుఁగునఁ గోద్యోత్తి దవర
సరసిజాఁలి మంచు దొఱఁగెడుగతి నతునంబుల నశ్రుజలంబు బురల
నగములపై జలచారి కశుందూఱభంగిఁ గుచ్చాఢ్రులఁ బ్రేట పడల
గొంతు లెండఁ బదింబులు గుడివడఁగ, దానవాంతఃపురశ్రీవిరాన మేడ్చు
లంబరమునిండఁ జని కాంచె నమితేభిమ, భూకభూమి జగద్భి మాఘాతభూమి. 1888
- క. కని యల్లలఁ జేరఁ, జని రక్తము దోఁగి యొన్న స్వజనాంగకము
ల్లని యుకాకు మిగులుటయు బోగననేడివి రొక్కపైట్ల నంబర వక్రవక్త. 1887
- వ. వెండియు నద్దకంధకసుందరీఁందోళాంబు విప్రులారెం గూరునప్పటి యవస్థ
మాంసకబద్ధనాగిసమా మామనాఘాత బేతాళత్రాతంబులకు జాలిఁ బుట్టించు
ట్టిదయ్యె న.మ మందోదరి సు.దరుం బేర్కొని. 1888
- సీ నిజ రాంకన దిగునిట్టద్రు మౌప మనుజునశ్శక యాకుమకుపు లాసఁగఁ
గి ప్పరీకాత్ర సంగీతంబు వినిపింప గరుడసుందరి యుడిగము లాసర్ప
యతీకంఠాతాక్షి యతీకర్దమ విూలు దనుజభూమిని కయినంద యుసఁగ
సిద్ధిపద్యాభగశ్రీలు సీపురు బూసఁ జివ్వచేల్వసుకలాదిక రహింప
క్షోభపద్యాస్య పదివిరుద్ధన మొనర్పఁ, దగలి గంధర్వగతి పూవునంద యుసఁగ
నిన్నఁగూడి సుఖించు నన్నెఁజెదిట్ల, మాలె నేమని దూఱుదు మాయఁబిదిసి
- మ సకలాశాపతివి త్రకల్యభయదాచారానుకూలాత్ము నిం
దుకలాహళి పదద్యమౌఘటితమస్తుక్తౌ కౌశ్యభూమిధ్రకం
దుకలీలాలసితోర బాహు పరిభూస్తోమం బరు ల్లాల్పిరం
దుకు లా వేటికెఁ జారుమంబు నిధి యెఁడుండఁజ్ జయం బందిగుత్. 1840
- క. తను నెల్లరనితలకు ముఖ్యునగా మన్నించు భర్త గడతేల్చినచో
ననుగమనము చేతుఁ దలఁపనికచ్చ యటంచు నాకు మాన్వలక వయో. 1841
- లలితపదవృత్తము. ఆమరవిరోధి దశాక్షన నిన్నుగ్రహగురణంబులఁ రాముఁ డెగుఱఁగా
నవరదమాపతి యగ్రహుఁడై క్రూరఁమౌఁగఁ గుల్చిఁచఁదము దోఁక. 1842
- క. కమ్మనొనాళ్లమృదు చి, క్రమ్మఁగఁ దలఁపోయఁ కక్కిరమ్మనఁ బదిరే
తమ్మఁతోఁ దనయుల మో, తమ్మఁతో తాధవాయతమ్మఁతోడఁ. 1843

- గీ. మయతనూబాత యుద్రజిన్మాత శ్రవోవధూమణి కుంభశ్రవోవధునిక
జేవకంటకు బ్రహ్మదేవి యనద, యయ్య భగమేమి బలంకెత్తెవెదిది. 1844
- క. అని వజీరూః బెక్కులెఱుగుల, దనజవిభుం దలంచి పనివి తద్వల్లభశో
కనిమగ్నయగుచు నటఁ గనుఁగొనియె న్నిజపుత్రమిత్రకోటికేవంబుల్. 1845
- వ. కని సహింపని దుఃఖాతిచేకంబున. 1846
- సీ. పరిపంథి కాండగ్ని పరిపీత మయ్య నే యయ్య నేఁ డేద్రజిదంబు గాళి
విద్వవత్పటుశఃవృష్టి న యాతనయాచె నెల ఘటకర్ణుల బు
అరికుమారకళై కై వాతిఁజేసి మాయయ్య మానుస్మగునె యతికాయశిఖరి
యభియైఘ్నోగాళు గానాతిఁ జెల్లఁబో చెల్లఁబోలుఁ బ్రహస్తనీతఘంబు
దన్యుకోపదవాఁలదగ్ధమయ్య, క్కటకటా నికాటభోగాటప్ర
దేశ మని భీమభూతనివేశ మఁ గనుఁగొనఁగ లేక మూఁచు మునఁగటయును.
- క. వనచరులు దెలుఁ దెలివొందెనయట్టి సింధీమణులకు ధీరోక్తుల చ
వ్యుతకడఁ జేరి తేజిచె, ననయను యనయనవినయాతాపములకా. 1848
- ద తదనఁదెఱుఁచున. 1849
- సీ. అప్రహహినులనోలాడుభూతిములు నెమ్ములు చవిచూచెద భూతములును
లిప్తల నాఁడ్రను బిల్వభూతిములుఁ బ్రేవులు గబళించెద భూతములును
మెద జేచ్చికొని తిరి మదమెక్కు భూతిము ల్పొబ్బలు వెట్టెనుభూతిములను
పీతుఁగులను ద్రోక్కి పీచుభూతింబులు బొగరుఁద్రేచెను భూతిములును
అద భూతములును బాద భూతంబులు, నాడ భూతములును బాద భూతి
ములుఁ జెలఁగుభూతిములు నవ్రుభూతము, లజమభూతసంచయమును గలిగి. 1850
- వ. భూతనియంకరంబు గాకుండియు భూతిభయంకరంబై కీలాలపరిషిక్తంబు గాకుం
డియుఁ గీలాలపరిషిక్తంబై హరిశ్చంద్రముఖచక్రపుండరీకబహులఘనరసాకరంబు
గాకుండియు హరిశ్చంద్రముఖచక్రపుండరీక ఘనరసాకరంబై కబఁధప్రసారితంబు గా
కుండియుఁ గబఁధప్రసారితంబై యొప్పు నచ్చొలికలను నెట్టకేలకు వెలువరించి. 1851
- చ. దృతి మృతబఁధకోటికి విధిదగ సాధనయై కై వహ్నిసం
స్కృతి పోవరించి యెల్ల కక్షిల్లిపకం లెలొకనస్క్రియా
దృతి నెగడొంది యొప్పిన గుధీపతు కావ్యదిశౌచు వానర
ప్రతిభియతు స్వభీషణుని ర ముఁడు గన్గొని సాదరింబుగక. 1852
- వ. సౌమిత్రి జూచి. 1853
- క. రాకణచేఁ బారి తదగుఁడివి కిఁక విభీషణం బ్రతిష్ఠైపుము రా
. తై నెయఁ గాత నీఁం, దాఁడుగిరిజలధితారకాన్యముగాగన్. 1854

6. అని సత్యసంధుడును గరుణాసింహుడును దీక్షజనబంధుడును బ్రతిష్ఠాబంధుడును నగు రామభద్రుండు డానతిచ్చుటయు మహాప్రసాదంబని మువ్వ గ్వస్త మహర్షి వాల్మీకి పరి పూర్ణ భద్రకలశహస్తులగు రవచరప్రళిస్తులసహాయంబున నమితవైభవాస్పదం బగులం కాపురంబుఁ బ్రవేశించి యుచితసమయజ్ఞుండై. 1355
7. పుణ్యసతులు సేనలిడఁగఁ, బుణ్యయతులు సన్నుతింపఁ బుణ్యదీపమునం బుణ్యజనసమృతమ్ముగఁ, బుణ్యతరాసీనుఁ జేసి పుణ్యవిధి దగఁ. 1356
8. లంకాపుటభేదన మకలంక భృతి విభీషణునకు లక్ష్మణుఁడు గుణా లంకారుఁ డిందుకే గలంకగొనక యాభిషేకలక్ష్మీం గూర్చుకొ. 1357
9. సరమామహితు విభీషణు, సరమామహితు న్నిభిలనికాటపదవికిం గరుణారససేచనభా, సురతరపట్నాభిషేక శోభితుఁ జేయకొ. 1358
10. అమరులలోన నిమ్రుఁడు హిమాద్రికులూచ్రులలోనఁ దానకా సముదయమండలంబున నికాపతి భూయమాకోటిఁ గల్పక క్రమమున నివ్వీభీషణుఁడు రాక్షసరాజుకే కా నధీకుండై యమరవిరోధివర్ణలసదంతరము నెవ్విఁగించె నెంతయుకొ. 1359
11. ఈచంద్రాబుస సకల నికాచరరాజ్యాభిషేకసామ్రాజ్యముకుఁ జాచి విభీషణుఁ బొగడితి, భూవరభూమికుచాచరసభోగాత్రి చయకొ. 1360
12. అతండు నిభిలరాక్షసరాజ్యలక్ష్మీ నిరాజమానుండై మండ్లోదరిప్రభృత్యంతఃపురకాం రాసంహారాంబానందించు వర్తనంబునఁ బ్రసిద్ధుండై 1361
13. పదిమోల య్యతమ్ముఁడు, పదిలేరుల జియ్యకొడుకు పజ్జకుఁజనితాఁ బదిలేలేలే లూరిం, నడివిది జేజేలు తేలి పయి విరివానకొ. 1362
14. తే కురిసి రచ్చరలాడితి మొరసజేన, దుంగుభులు మింట నలితమాన్యురచాగ్రుఁ డతి పనిత్రుఁడు మిత్రవశాల్లికుముడ, మిత్రుఁ డాతని మిత్రతమీఱఁ నూచి 1: 83
15. అభినందించెఁ దదనంతరంబున. 1364
16. సరసబహూకృతి నెలవొసంగిన మారలి తేదగొంచు ని న్నురితగతికొ దిశలెవ్వులుఁగ నూన్యకులేశ్వర బాహుసాహస స్థిరభృతి నిక్రమాదులు నులియచు నశ్రుతిల జేవరా కరులకు నుబ్బుమీఱఁ దిదిరంబున కేగ ననంతరంబునకొ. 1365
17. తరవియోగాతపథరక్తయై ఘనోదయముఁ గోరికులలారనియై యనఁగ నినకరిస్వర్గవాపేక్షమై దోహదరనిబద్ధ యైనపద్మియనంగఁ

- గతిఃపలాశ్యగ్రంథితయై మాధవాకాంతీర శ్రీకలకంఠి యనగ
సామ్యవివర్జితాహారయై రాజావరంసు నెంచునలీచురల్లి యనగ
రాఘవగ్రాహణగృహమోఘబద్ధబుద్ధి వద్దరణీజ జగద్ధికుఁడు మ
దద్ధితనుకు మి వివరూపబద్ధుఁడగుచు, నల్లనల్లన మిగులఁ బ్రేమమునఁ జేరి. 1865
- చ. కను గొని కేలుమోడ్చి జనకశ్రీనివాథకనూజ మబ్బు కోఁ
మనిధ్యుని వాయునందనఁ గొప్పాస్త భయందగు నాంజనేయుఁ డి
ట్లనియెను బూర్ణి మాహివకరాంకు పరిన్నట యోగఘూర్ణమా
ననివిదనార్థి భంగవయ నవ్య పరస్పర ఘట్టసాగ్భటికా. 1867
- తే. ఆమ్మ వివరమ్మ చాలమే మమ్మనీకు, బాలమేలమ్మ రామదత్తనగునీయు
సమయ మాసన్న మయ్యె నసత్యమాహఁ, బాలమేలమ్మక నైఁ జలజరయన.
- ఉ. నేతువు గట్టి రక్కసులఁ జీల్చి విభీషణునెల్ల వాసర
ప్రీతిగ లంక నిల్చి వివరీత భవ్యరహభిఘాత చి
త్రాతురుఁడైన రాఘవుఁడహస్తతి లేజుఁడు దాఁద్రాదిభాగవి
ఖ్యాతయోగి నీకుఁ దెలియ న్వినిపింపు మటన్న వచ్చితికా 1869
- చ. మనయన నూజడిల్లు మనుమానియ దక్కుము నాఁ దెలియవా
శ్శ్రీకంఠి వారియోగ జనకశ్రీనివాథ మమారికా నివా
ఘనవార చారుచారు లోకాల్లయధు బడఁగన్మరొంద లిం
ద్యవపమ సమృద్ధాక్ర నివ నుఁలులు జాతె సుమాంబకద్వయికా. 1870
- క. పూని యిటు సంతసించి, మునివి జనకమహిధృక్కుమారి కుమారుం
జోనివానికుమారునిక త, మానిన మదిఁ గాంచి యిట్లయి దెలియ మెయికా 1871
- క. ఏకతమ యివ్వనజనన, నేకతమ శ్రమఁ గుండి యిట్లు డి యు ము
న్నీకతమఁ బ్రాణంబుల, పోకఁ దమకఁ గాక యుపిపిల్చిచ్చితరవా 1872
- ర. భవవీరు దయావలొకంబున నాపత్ని మోనిధి మునుంగక పెడలితి నన్నా నుని
మహానందంబు నొందుచు మనసంబున నవ్వటమాదాయణి నాక్యరత్నంబునను
మెలుఁగు నెట్లెనందంబు విభీషణ ప్రేంబులగు దానర పుణ్యకామినిసము గుం
లు సరమాపురస్కారం జనకనందనం గడిసి 1873
- సీ ఘనవేణి మరులకుఁ గమ్మనూనియరాచి యంబుధారాపూరిం బోనర్చి
మృదువాణి మేనున మేలిసామ్మలు పెట్టి కరదింకుధరశాంకుకరుచి గూర్చి
గగనావలగ్నముఖునఁ దిలక ముంచి తారకాన్నూర్తిఁ తెన్నూర్తఁజేసి
లలి లతాకన్యకమ్మలఁ గాటుకపోనర్చి నునునోమనోహరస్ఫురణనొనరి

గంధగజయానమేనున గంధ మలది, పద్మకామిత మృదులః కాదుకాల్పి
యశ్వరాశోహానాక విమానాధిశోహా, తేనీ రాముని సన్నిధి సేసినపుడు.

క. రిదేశుక జేజీపూజడి, దడియుచు సరమాపలియు సదాగతిసుతుడుక
జడియక ముంగలసందడి, జడియుచురా సీతఁ దెచ్చి సమ్మతి నిలుపక. 1874

క. ప్రిత స్థితమృగీవి, స్థిత దృగ్జ్ఞాత రాక్షసీసునుపేతక
భూతలసంభూతం బరి, పూతం గని ముగలు మదమబొందిరి మిగులక. 1875

ఉ. మౌన్యచరిత్ర కజ్జనకమానరీ నాయకపుత్రి కపురా
జన్యనిఁ జూచుచేడ్త మహిళానికి జానఁ జూచుచేడ్తసా
మాన్యముగాక యల్లనుల మల్లడి నేయఁగఁ దద్వహానరా
నోన్యమృతావలోకిన మహామద మొక్కట శౌలఁ బెల్లుకక. 1876

క. చిరకాలవిరహదుర్భర, తరచింతానిఘన భూసుతాదాశరథుల్
గరుపారెను మేనుల నొం, డొరులం జూచికొని పొంగి రుల్లములఁ గడుక.

క. నిధిసన్నిధి యగు నధశల, విధయన జలరాశి నీది వెడలిక భంగిం
బృధివీరినయా రాములు, మిథస్సవిధులగుచుఁ గరము పెఱసినయంతక. 1878

క. పావనియ ఖిల్లులు లక్ష్మణ, దేవునితోఁగూడి యపుడధికహన్ మునం
పావనిఁ బుణ్యసతీసం, భావినఁ గని నెమ్మనములఁ బ్రబలిరి మిగులక. 1879

సీ. బ్రహ్మాదిదేవతాపటలంబు సనుడెంచి సుచనోభిరాము రక్షోవిరాము
జితపరశ్వధరాము విరతనద్గుణ పికారాము నాత్మారాము రాముఁ బొగడి
ఃపులకుచిప్రచేతపరవకుచరుచిరరుది వహీశస్యఁ బ్రస్తుతించి
సారకల్పకసుమాసారపూర్వకముగా నప్పరిత్రలిఁ బరికొప్పగించి
యతని మతి వొంగ నప్పడా యతులరణవృ, తులఁ ద్తనఁగఁగతుల నెమ్మరలలితప్ర
కృష్టిప్రదికించి వెండియు వివిధగతులఁ, బొగడిరి నరే ద్రు రవివంశ పూర్ణచంద్రు
రగడ. జయజయపూమసుంతిలిభూమణ, జయజయరావణ జలతైరావణ

సుజనవిధాయక సుఖసంధాయక, కృష్టి విక్రమ వేదవికర్తన
సరసనిబంధన సాగరబంధన, భిరితలాంగద బాహుబలాంగద
అరిచయ మాక యాజితమారక, ముగనినహానన మూరియహానన
కుకసమవర్తన శోకనిన గ్గన, శకటమ గూఢణ సాధితిగూఢణ
శ్వసన ముది రిక సంశయదారిక, యగదిఁనోదం హస్తానినోదన
జనకనుతావర శక్రహితావర, విమలిమహాబల విపుల మహాబల
ఖలభువనధీనరక్తమేందీనర, కలిమసుబోధన కార్యబోధన

పుష్పభవతారక హితబృందారక, ప్రథమనివాసర పద్మవివాచర
 నమర విభీషణ నాస్తికభీషణ, విమల యశోధన విద్యాశోధన
 వపుజిత నారద వందితనారద, విమలనిరూపక విశ్వగురూపక
 నరకశేఖర నరపతిశేఖర, శ్రీతవరదాంకిత నీధి పదాంకిత
 భయచారిచారణ ప్రథనాచారణ, భయదశలీమఖ భక్యశీలీమఖ
 నిహితఃకోరుచానేత్రకోరుచా, బహునుకబాడబ భవనబాడబ
 సమయభగవాత్సవ మదపవనాశన నయగుణవర్ధన నరభుక్వర్ధన
 మునిపరిపాలకృత విఫాలన, యనభునికేతన యహితమృకేతన
 వశవతురాగమ భక్తవరాగమ, భృశబలక్రమ భీమ త్రివిక్రమ
 వలిమ ఖరంజన వరద నిరంజన, సులితతారక సన్నఖతారక
 కైశికకంధర కంబుసుకంధర, వీరసువాహన విబుధావాహన
 అనయకదంబక మానసకదంబక, కనకకృతాంబర కాంత్రికృతాంబర
 పాలితగోగణ పావనగోగణ, కాలనిరూపణ కార్యాకోపణ
 సకలసభాజన సమృద్ధభాజన, ప్రకటనమజ్జన పంకనిమజ్జన
 త్నమ వీరుల నైఋగము నీకంటెను, మముః బ్రోచిన భగ్గము నీకంటెను
 దీపలకాటకత్తిరి వవతారము, మామగ నీ నామము భవతారము
 చెదిరక నిన్న భజించెడువారిః, గదలఁగనేటిః గంగావారిః
 కృతకృత్యుడవై కీర్తి విహించిరి, కలికయమిత్రమ మంత సహించిరి
 నీకగువారము నీదేభారము, ఏదియునేరమిఁ కెంచు నేరము.

1881

సర్వరూప్రాసనీసము.

నిమలదురిత నిరస్త సదాభయవాస్త వికామ్య ద్విహస్త విమల
 విస్తీర్ణసంసార దుస్తరాంభోనిధి విస్తారక బుద్ధేష్ట వస్తదాయి
 ప్రస్తుతమజన గమస్త మనీశ్వర ప్రస్తుత విద్విషాపాస్త్రకంఠ
 శస్త్రప్రదేశర యశస్తోను తీర్ణగభస్తి వంశాబ్ధిప్రతస్తసోమ
 విస్తరాహ్నయి మువిచార నాస్తికహర, హస్తరిపుకోటి కౌర్యవిధ్యస్త చౌర్య
 త్రస్తరూకోద్ధగణ భనోపాస్తికణ, కృష్టిపదరామ భక్త విన్యస్తకామ.

1882

ముక్తపదగ్రస్తకందము.

స్మృసుందర దరసంహర, హరవందిత దిలమహరిహరిభవభా
 ముఁకురమూఁజిత జిహ్విభర, ఖరతలతలకీర్తినికర కరణపదపూ.

1883

ఖడ్గబంధోత్సాహవృత్తము. రామనామ సోమధామ రాజరాజపూజకా
కామితాగ్ధ బాహుకా సుఖైక సర్వధామకా
కామినీ సీతాబహుకా మనోజ్ఞనామకా
కామశోక మోహలోభ ఖండనాదికారకా.

1884

చక్రబంధ కావ్యము.

జన్మాలక్షితరాత్మసోత్కృత దయాసామర్థ్య శౌర్యక్రమా
మన్యాస్పృహ మత్తపామరవిరామా ధ్వస్త శోకిత్రయా
యశ్యానుపచా నాగభాస్వరశయానా వంద్య భూప్రమా
మాశ్యా స్త్రీజనకామ నిభృతద రామా శ్రీదయావృత్తమా.
పాదాదిపాదాంత ముక్తపదగ్రస్త సింహావలోకన ద్విప్రాస నిరోత్థ్యకందము.
తరధీడిత కీతరధీ తరధీహితి కీర్తి నిరత చలితాతరధీ
తరధీద్ధురధీతరధీ, తరధీరార్పితసునూన చయచాతరధీ.

1885

1886

గోమాత్రీకావ్యకందము.

సరసీలాత్మ రమాభా, సుసీతాకామ దాసశోకవిరామా
సుశ్రావా వరశోభా, భావూతారామవాసమైపరామా.

1887

క. అని మిమలేని విధంబున, నిమిష లిట్లభితులించి అందజుతును ద
జ్జననాథుడు పెలవోసఁగిన, జని పొంది రభిప్తలీల స్వస్థానముల.

1888

క అత్యవసర బుద్ధిదశస్య దమందును వందన సందర్శన సంస్పర్శన సంభాషణ సంభా
వనఁబుల నమంచానందకంఠశీత హృదయారవిందులై

1889

క మీ కొఱగొడ్డెనులాడిన, నాకొఱగాములు సహించి నాకొఱకు మదికొ
శ్రీకొఱకు లెక్కసేయని, మీకొరులు సమానులే సమిద్యములారా.

1890

చ అని పదివేలచందముల నాత్మజులు దడ వాడి కొడలి
గనుఁగొని రాముఁ డాచి జనకక్షీరినాథలనూజ సాధ్యసా
ఖ్యనిపాది కాశ్యనోర్పి యనఘస్థితి లోకము క్కెన జేసె నే
మని పలకంక వచ్చు నని యాడి కడుం గొని యాడి చేతుకక.

1891

క తనకుఁ దగుభంగి మ్రొక్కిన, లనయుల దీరించి దశరథవిధుఁడు మునుత
చ్చిన కుర్రమానరాజ, మృతఁ గ్రమ్ముఁ జరియె దివిజనుఖ్య సహితులై.

1892

చ పారిపదబ ధుంబుఁ గనలూనుగుణం బయనప్రభాధ్యమక
గరుడ సహస్రమువేగ మనఘం బలింక విశాలిన్పరా

- మరిఖచరాభినంద్య పరిసమానక రాద్య మశతరన్న చ
 న్నుభవము నూర్యచండలముఁ బోని కుచేరిక పుష్పకాగ్రహంక. 1898
- మ అధిరోహించి సతీసహోదరులు దన్నర్థిండ్ల సేవింప నం
 బుధిప్రేతోద ముగ్ధిరాభిష ఖండై పూర్ణ స్వనంగావలి
 ప్రథితగ్రైవ విమానక జమున రత్నశ్రేణియున్నండఁగాఁ
 బృథివీనందన సేతుధర్మమునం బ్రీతాత్మ్యాగావించుచుకొ. 1894
- మ. చని కిష్కింధయు బుశ్యమాకము జనస్థాంబు వేర్వేళ భూ
 తనయా సాధ్వీకః జాపిచెప్పచు పృగాంధస్సాంద్రముం జిత్రికూ
 టనగేంద్రంబు నట్రవిం చి నాధిరాథ స్వల్పకీరాగ్భకా
 దాబద్ధేష్ట బిడారికా తమ ధరన్వాళాశ్రమోపాంతముకొ. 1198
- ల. కాంచి యచటఁ బుష్పక సమానతీర్థుండై, రాక్షసుఁడు వసు ధరాసుతాన
 తీసహోదరుల్ నులింప భరద్వాజు, చరణవీరమునకు సాగి మ్రొక్కి 1896
- వ అయ్యసానియ సయమింద్రుండు మేదురాదరాశీర్వి వాదపూర్వక బుగా నొసంగు
 కవోపచారంబ లఁ బరితృప్తుండై యచ్చగోష్ఠీవినిదంబులం దగిలి యుండునత. 1897
- క మానుమంతునిచే నంటియు, వినుటం బ్రయోపనేత వృత్తి దొఱుగి తి
 మ్మనితో నంగ్రామము, మునిభుఁ డాధిరః ఘోరః నుదముఁ వెడలెకొ 1398
- క. కడలేని వేడ్క యనియెడి, కడలియునిగి తేలివెనలి కైఁకొడుకెదం
 గడలుకొనిన పేరిమి నలు, గడలం దగవయలుగొలిచి కడుగ్గి పకొ. 1899
- వ. క్రతుఘ్నుం గనుంగొని 14 0
- క. శల్లలకుఁ జాలజనలకు, శల్లి సున్నాద్వాంధవులకు నెఱిగింపును నం
 పల్లిలిరుఁ డగుచు రాముఁ, డెల్లి యయోధ్య కరుడె చునెఱయునేక్కొ. 1401
- క. అని చెప్పి శోభనపరాగ్ధాన్య స్సాకేతిరాధాని నలు కా
 రనిరూఢిఁ బెంపు మీఱఁగ, నొరి పంబంపు మని పయోచితభంగికొ. 1402
- కా. శ్రీకానూనఁ డభీష్ట రాహితిచాక్య ప్రణితోర్వీచరు
 ల్లోకానూనుఁడు దిగ్విభూగళ సమాలోల ప్రళస్తప్రభా
 స్తోకానూన యశఃప్రసూనఁ డహితిస్తోమానభ సామ్రాచి
 ద్యాకాదిణ్య గుణప్రధానఁడు సమాధానాధికారం దొంగకొ. 1408
- తే. పలుజటోత్కట పల్కలపటలితోడ, విసయమృత్యువూని విధముతోడ
 నార్జ సంద్రమ భయవిస్మయముతోడ, సముచితాచార సజ్జనోత్తములతోడ. 1414

మ. చనికంచెక భుజీలుఁ బింగళజటాజాలుఁ స్ఫురీలున్నహీ
తనయాలోలు నలోలు మాతృపదవిద్యాజాలుఁ బుణ్యాలవా
లు నిరభీలు సమస్తభూకపరిశీలు న్సంగకోర్వలకా
లు నచాచాలుఁ లన్నిటాలుఁ గుక్కుపాళుఁ న్రాచుభూపాలునిక. 1405

క. కనిమోహనముఁ గల ఘోలముఁ జేరిచి భరతభూవిభుఁడు మహీతనయా
వజాత మభీలత్కణ, నయాన్వితుఁ డగునృపతిపదంబుల్రాతెక. 1406

క. బ్రాలి గుడశ్రుయుగ్మప్రత్యాలిత పదకములుఁ జేయుఁ గని రామమహీ
పాలుఁడు సోదరముఖ్య ద్విధాల్లిగితుఁడేసి మూర్ధ మాఘ్రాగిణిచెక. 1407

క. అశీర్వాదపుకస్పృశం బయిన మూర్ధాహూణముఁజేసి ధా
త్రీశుఁ డిల్లలుఁ డల్లంపఁ బ్రయనక్తత్వంబు దీపింప శో
భాశాల్యాత్మకం బుజాతపరిదృష్టాన్వితజేధాంగక
ప్రాశస్త్యంకయి సేమమే భరిత కుంశద్వైర్యత్యవ్రతా 1408

క. అని యాడి పిష్టతమ్యుగ్మకును ముచ్చున డిల్లులకును గురునకును బుగం
బునగలవాగలకు నభిల, జనపదవాసులకుఁ గళఁ గుశలమేయనినక. 1409

చ. భరతుండు మహానర భరతుండై. 1410

చ. స్మితరుచికామనీపటు సప్తధి వికర్ణితలోచనోత్పల
మృత మకరింద రూప విధివోడ్చెల్ల సమృద్ధిబాహువస్సుధా
పుత్ర విలసత్కృశియ పరిపూర్ణ భవన్ముఖచంద్రమండల
ద్యుతిఁగని యంతయుఁగుశల ముండచె యాశ్రితదృక్పక్షోరముల్. 1411

తే. అట్టి నీదృశ్యమున మా గట్టివారి, కల్ల సేనుంబు గల్లుకుకేమివిర
యడవి నీవున్న పనుకాల్లుహోయనమృ లారయఁ జతుర్దశముగంబు లయ్యెనామ.

చ. కుశలమ నీవహాదరునకు న్మగురవృలకు న్మగునంబు భూ
పథభము పార జానపద బాంధవకోటికి సమృద్ధులు ని
త్యకుచిరుంధతీపతి కహ్వరినంత పయోధిచంద్ర నీ
కుశలమ సుర్యభూతములకుం గుశలంబు తలంచియాడఁగక 1412

క. కలిదండ్రుల మదికోరి, జెలిసి యడవికరిగి కొండద్రుమ్మరిసోపుక
గొలవుగొని ఓకనోఁకుం, గొల మణచి నీకుపరియగుదు కేసాముల్. 1413

క. అని మతియుఁ బెక్కుభంగులఁ, దనుఁ బొగడుమనున్నయట్టి తమ్యుని భరతు
నృనమున హర్షించి పునఁ, పునఁ కాలింగనములవివ్రం డొనరించెక. 1415

- ౪ తదనంతరంబున కనుంధరానందనానుందనవారవిందంబులకు మ్రొక్కి యశోక్తు
లియెత్తుడుగుణంబు లగ్నించి మ్రొక్కి దీరవలు వదసి సమస్తంబు కుశలంబ యని
యపుడు. 1415
౪. ఆతఁ డతఁడైన విధమునఁ గాతూపాల ముప్పదిల్ల గాఢస్నేహం
పేతమతిఁ గాఁగిలిందిరి, ఖ్యాతికుమిత్రానుకుడుఁ గైకొనుతుఁడుకా. 1417
- తే. అచట శత్రుఘ్నుచే రాఘవాగమము, విని వసిష్ఠుడు ముదమంది విన్నుముట్టి
దశరథాంగవలును దోసఁ దగినయూన, పంకితోఁ జనుదేజఁగఁ బయలుదేటి 1418
౪. పరమేశ్వరం బయోధ్యా, పురమునఁ గావించుఁ బంచి భూరిద్యుతి
స్ఫులితాంబరత్వకనుఁ, వము భరద్వాజయమిధన్వాశ్రమముకా. 1419
- ఉ. చేరి కనాటరాత్రిచరసేవితు నాతఁడు భ్రాతృయుక్తు ధా
త్రిరతుణిగుతాయుతుని శ్రీరఘరాముమునీంద్ర మధ్యఁగ
న్నారఁగఁ జూచి జన్మము కృతార్థత నొందె నటించుఁ దన్నమ
స్కారము లర్ఘ్యపాద్యములుఁ గైకొని కైకొని యాదరంబునకా. 1420
౪. ఆశీర్వదించి యభినందించి. 1421
౪. దశకంఠు రాధల దుర్దశఁ గంతకతానులైన ప్రజల దివిజుల
న్యకదగతిఁ బ్రోచు మతిమనుజశరీరం బూనినట్టి శార్దూపి సుమ్మా 1422
- త్రిమూర్త్యాత్మక ప్రవకందకము. శివప్రవినుత యమ్యుత,భవభయమోచక శశిప్రభాకరరాజీ
కవిలోచన దేవమఖిని, భవభాషానాథరంద్య భవ్యనిధానా. 1423
౪. అని యశోక నిధంబుల నరని వివేచాసకధాసేతువిధానుకధావిక ప్రయోజనం
బు లుగ్గడించి సౌమిత్రి యుదితరత్నంబుఁ గీర్తించి జానకి యుత్తమగుణులైత్తి
పొగడి యానందించుటయు. 1424
౪. అంతటిమన్ను సుమిత్రా, సురిత్యవరజనితుండు శత్రుఘ్నుడు సా
లాంతాంబరి పుటుడెసకృత్యంతోష ముతుండు రామచంద్రుడగుటకా. 1425
౪. తననయనచోరంబులు, దినినోవఁగ నూఁదియొక్క తిన్నాశత్రు
ఘ్నుని నవ్వుకుగాఢాలింగన మొనరించె నిర్మలంబుఁ గడుమూర్ఖుఁడుకా. 1426
౪. దీపించుమఁ దమ్ముని సంభావించుచు నివ్వధమునఁ బరిరంభణసౌ
ఖ్యావహమున మేను మఱిది, భూరిభుఁ డసకృత్యమోదయున మునుఁగుటయూకా. 1427
౪. లక్ష్మీనామజాండునుంబొంగియుండె నంగ రాముండు ననజసమేతుండై. 1428
౪. మొగిలిన చేతులు ఫాల, మొగిఁ జేరిచి నిభృతివారఘాత్రిమకుణితే
నుగురమ్యుఁ టోలివ యానుగురమ్యుల పొదపద్యములకున్ మ్రొక్కెకా. 1429

- ఉ మ్రొక్కినరామలక్ష్మణుల మోముల మోములుచేర్చి చేర్చి యా
యక్కలు నక్కమారకుల ముక్కల నక్కలుమోపి మోపి చ
నక్కలదగ్గలి దువులు మోముల సమృద్ధిబాష్పపూరముల్
గ్రక్కముఁ బారగళ్యమును గాంచి మునిగిరి సమృద్ధాంబుధి౯. 1430
- క. బుడతలు తమకు నృష్టలఁ, బుడుకుచు మ్రొక్కుట కిములు మూర్ఖునిమేళుల్
పుడుకుచు కువుఁగ్గులు సప్సడుగాల్పిరి చింతలనెడుపుడుకలనెల్లన్. 1431
- చ వెండియు నహమితానంద భరిలగుచుఁ గుమారుల ముహూర్తహస్తామస్కారము
లకుం బునఁపునరాశీశ్చవనంబు లాసంగుచుఁ దనీయవఁవాసానిశ్లేశంబు బుగ్గడించి
కన్నీరు నించుచుం బ్రత్యేకకుశఃప్రశ్నఁబునేయుచు 1432
- లే. కటకట కటిక క్రొంగుటి తుటుముతోడ, నాడల వ్రేలెకు నికడ కంజడలతోడ
ముదపు దిటిగిన మెట్టుఁదామరలతోడ, వచ్చి కన్నలఁ బడినా వత్సలార. 1433
- చ. అని యిట్టి ప్రేముడి పలుకులం బాలకులం బొదివికొనియుండి రిట్టి యెడ నీత య
త్రలకు మ్రొక్కుటయు. 1438
- ఉ గ్రుచ్చి కవుంగిలించుకొని కోడలి దీవనలిచ్చి మచ్చిక
లెచ్చు పెరుంగ నా పెగుణబృందము లెంతయు నచ్చిమెచ్చి వా
పుచ్చి పతివ్రతామణిగొ భూసుర పుట్టిన యిల్లు చేడకమై
జొచ్చిన యిల్లుఁ గీర్తులకుఁ జొన్నితి ని నివసతింపనేర మే. 1484
- క. దానీనివహం తెల్లకు, దానీనివహంబు గాఁగఁ దలఁచి కుఖకులం
దానీ మది విసువవైరి నె,దానీక నినుఁ బోలునట్టి పడఁతులు గలరె. 1485
- క. చింగడు గతి నలవాణియు, మంగళ దేవతయు సర్వమంగళయును గా
కంగఁలు నీకుఁ బురుడే, మంగళ దేవతపు సర్వమంగళవాణి. 1437
- సీ. క్షాళకసంవ్యాప్త కాళకపరిపూర్ణవఁములు క్రీడోపనమలచుచుఁ
బటుపలాశపలాశ భయద కంటకలతా భవనము లేల్లభీభరము లనుచు
త్యాగగుంజేష్టిత త్యాగమహాద్రిగుహలు విలాసాంతర్గమ్యులులనుచుఁ
గ్రత్యాదనంచక్రత్యాద సంకలి తామ్రలంచత్కృతకాన్ద్రులనుచుఁ
గతనతానగభూసరాగాధఁగ్గు, రీకదంబంబు నీ ఘ్నికానేక మనచుఁ
దలఁచి యెడఁదాల్చి నెలకొల్పి భవుని పిలువఁ, విపి యులఁ దిగి తచ్చిరింపగదమ్ము.
- క. నినుఁ గోడలరని మన్ని, చిగ కేతమున మాకులము ప్రసిద్ధి విహించెకా
నినుఁ బుత్రిగాఁగ మహిబడ, నీన జనుని భాగ్యమహిమ చెప్పవ్వకమే. 1489

౪. అని నీతం బొగడి కన్నులం గప్పికొని పురుషార్థ చతుష్టయఁబంబు న పుత్రచతుష్టయంబుం గని ప్రసవం బావహింపం దమమనఁబలు. 1440
౫. వసురాశిఁగనిన చక్రము, లసక్యవసురాశిఁ గనిన యధమలుఁ గడుసం తగుమందు టితి బుత్రుల, వసునిభుఁగించి యుత్సవము నొందునెకకా. 1441
౬. భరతుండును భృత్యామాత్య పురోహితాది సముచితపరివార బంధుసమేతంబుగా యుక్తక్రమంబున భరద్వాజ సందర్శనము నడిపి పవనశనములు సాహసోపకార ప్రకారంబు లగ్గడించె నపుడు. 1442
౭. బాను మెఱుఁచు రాఘవుఁ డా, బానుభుజుఁడు రాముఁ డుల్లసము మీఱ మహి బానుబాలతో భరద్వాజానుమతిం బడసి కపిచయం బగ్గి పకా 1443
౮. తులయనందమై గురుశైశ్యకౌము నవనూన్న చంద్రమండల వనంగ నమితచక్రామౌడ మైస్వభూతియై పరిమేశ్వరుని జటాభాగముఁ గ నవిరళ నీలమై భువ శ్రేస్త మై యుచితప్రావృద్ధలయచమనంగఁ గలధారయయి కలితావదాతిమై మేరుకైలాసప్రకారమనగ భూరిసార ప్రవాళ విస్తార మగుచు, బ్రకట హరిపూర్ణతరవరాశి యనగ యాధి దనరారు పుష్పకాయాఘుఁడగుచు, రాముఁడుసమస్తజగదభిరాముఁడగుచు. 1444
౯. వివర వారికోటి రయఁగును, జని సంక్రామము స్వితాలయశివపా వదిక్రామము నెదురంగని భూమివిభుండు పుష్పకముఁ దగ్గి డిగియకా. 1445
౧౦. వసుధామకులమణియభిన, వసుధామయవాత్సలితుఁడు భరతుండు భక్తి వ్యసుధా రాజ్యభరముతో, నొసఁగిన పాదుకలు దొడి చుహాఙ్జ్వలభంగికా. 1446
౧౧. సంక్రామంబున కపూర్వవిలాసం బావహింప భరతావాసంబుఁడం జని. 1447
౧౨. కోటిబాంధవకృత్కోరంబులకు మదహాసచక్రిక సుమల్లాసమొసఁగి సమృద్ధిశ్రీవసాధుసహకారబృందంబు విపులదయామృతవృష్టిఁదనిపి వరిమఖభవజనీతులయనందముఁ గటాక్షంశు దొంగంబున నలరఁజేసి పారిజాపదస్త్రాసక్తము వాఘ్నిహంబు పూరమున దైత్య బువాపి సురభరతాదినోదర సమృదంబు, రాశి నిజరాక నప్పొంగఁ జేసి రామ 1448
- చంద్రభూజాని భూలోకచక్ర బోని, కాఁతిసాష్టాచె నరివారకరిసుఁ డగుచు. 1449
౧౩. అఖండాఖండల వైభవ ధిక్రైత్యమస్త బిభృషరిగార బుఁ ౭రివేష్టించె నుభోపవిష్టంజై యచ్చగోష్ఠి సంతృప్తాశ్రయగుం డగురాముండు నిజపాదుకామూల భరతమహిపాలకృతవికాలవహిపాలసాష్టరం బభిర్ణంబు పారిజానపదలొకాలోకంబు నం గురూపాఁడై. 1450

క. బహుమా : పూర్వకముగా, గుహుని బోలబరిది యారఘుప్రభుడు మహా
మహుడవుడు సోదశ్రయ, సహితుడై పటు జటావిసగము నిదిర్చెన్. 1450

చ. ఇటులు జటోత్కటం బపనయించి పృథు సైన్యము ముండల
దృఢి పటులఁబుఁ ద్రోచిన సుధానిధిచందము నొంది సదృశ
ర్షటు లలితుంగ నంత రఘున్ద్ర ముహూర్తము నిశ్చయించి ని
గ్గుట పటుశోభనంబులను జొన్నెగుదాని నయోధ్య కేగెన్. 1451

క. కడుకొని నిను దలచిన యుష్పరు వత్తువుగాని కదలి పా మ్మని పూజ
ల్లగు నొనరించి కుచేరుని, కద కనిచె స్సపురుగు పుష్పకము సావరుడై. 1452

చ. రథనంతరంబున.

కా. స్థామదృక్తితరు ల్సహోదరనరు ల్సాన్వయంబులు గొల్వఁ బా
దాయున్మౌచ్చ మహోత్తమాంగుడు మరుత్తుక్రుసు మున్నేర దై
తేయస్వామి విభీషణుడు గగుభక్తి జేరి రావపు యా
త్రాయత్తంబగు చిత్తవృత్తి గఘనంశ్యస్వామి యత్సహియై

క. మండల దీప్తితాలిత, గుడ్డలు దగు మ రథుఁ దైకొని యున్నె
జండకీరణండు పొడుపు, గొండ పయి నెల్లులు గలిగి గఘుభుం దంతన్. 1454

కా. చక్రావంద సహస్రభానురుఁడోచ్చస్థంద వారూడి
చ్చక్రాళి నెలయింపఁజేయుచు మనోజ్ఞ ప్రక్రియాబోలుడై
శక్రాద్యష్ట దిగీశభావితయశో బాలప్రతీకుండు నై
శక్రాశ్మప్రహసత్తమండు చెవలె న్నాకేతవీర్ధుని. 1455

చ. రథవసరంబునం గొసల్వయు సపత్నీ ద్వయసహితంబు గాఁ బుణ్యనిలిచినీకవంబరల
యితం బగు జనకనందన కన్యధాబు ననుసరించి సుచిత్ర యానంబున చెవలె నంత.

మ. హితవృత్తిం జని రాఘవుడు గనియెన్ హే సప్రభాబ్ధుని
ర్జిత పక్షిద్వయచక్రవాక మిగు నాతే సప్రచార ఋణ
దురంగోద్గతివారకంపితమహీమట్సాభికాడలికా
నితకీరంబు లసన్మనోజ్ఞ సరయుఁదీరంబు దూరంబున్. 1457

క. కని రత్నమీపమునకుం, జనుష్పడు మముద కరులపారభు నెనం
గొనిన మలయానిలమున, మృనిగిగ రాముఁడు ఓత్మణుం డి ట్టనియెన్. 1458

సీ. కలిత రక్షాత్వల కలికా విశేషహారణ దీపకలి కావ్రతులతోడ
సథకవాః కేళీసమాధూత భద్రేభపటుమంభభద్రమంభమలతోడ

- తైలాలసంగతచరమాగ చక్రవాకమనోజ్ఞ శివకలశములతోడ
హంసపక్షిచ్చనవాచ్ఛాదిత వికాలవైకల్యేణాచయమతోడ
గండ కాచార లాజప్రకరమతోడ, గమత సోగ్ధచాయపీఠములతోడ
భావిజ్ఞాభిషేక స భారముల బానర్పనది వోలె మన్న దిన్నది గంటె 1459
- క. అం లక్ష్యుడొడు చతుఃపద ముల నగ్నింప భరణీత్రుఘ్నులు సె
ల్పించ గీర్తింపగ రాముడు, చని కాంచె నయోధ్య నహింజనతాసాధ్యక్. 1460
- ద. కాది యహార కపివార తపివార సహితుండై తూర్వనాద్రుములు విప్రాశ్వానంబు
లు మిత్తుముట్ట వరాగమనంబునం బొగుడులాంగనయం బోలె వివిధాలంకార శో
భితమై వసంతసమయోగ్యాంబునం బోలె గును , ర విస్మయర వికాల సా
లంబై హిమకరోద మావసు ఘ్నామానమహాన్లన బంబోలె భవళ తురంగ తరం
గం బై కాదాయుఖులును బోలె సుగీతవిద్యానిలము బై వెలయు నయ్యయోధ్యా
రాజధాన్వప్రవేశంబు కృత్రజయంబునం బొడలు మహేంద్రుండు మరాచార్యాశుమ
రుడై త్రికాలప్రవేశంబు గావించుచందంబున భళికింతయుతనూ డను రాముం
డు కసిహుమరుడై నూనరించె నుతి.
- లే గీ. శాపంబులు దూత పయోజనవని, హారము గింది ధారాగ్రహములపసి
గంభజగా మిరీచుచకలితగంభ, గంభవహృత్తి నెదిరించె గంభవహుడు. 1462
- క. మందరగతిగా డుడు పోగంబరివిభవమున దత్తుం బేగెనువో
నందలుపొములు మనసుం బొంది రమ్యతమాన నర్విగుఘులవిఘ్నం. 1463
- చ ఇభిఘ్ను లయ్యునోమూస కీనల వానల నేగ మా కైక
ప్రభలు వెయిం గల్గెలు పట్ట పరుస్త శుభంగకాళి
త్యభినామామణా శుభాలయం బయివేత్రిగు ల్నతింప భూ
విభులు పదారిపడలు చేక్క భిక్షులగ రాము డావృతిన్ 1464
- ద. ఘటాపథంబు దరితి జొమ్మిన న్యుగ గాము. 1465
- క. లాజలు శత్రులు గా దూ, స్వాభాబు ముగ్ధులు మూస నోమా కైకనుల్
రాజపథసాధపుష్ప, శ్రీజ యలు వల్ల పును సేసులు పల్లవై. 1467
- క. క్లాఘాతిక మపవఃజన, మాఘాసముద్రలఘువాద్యభిగతితో
రాఘవవిరోధిజయన, మాఘోమముచెల్లె బుంబుం దెల్లెవలక్ 1468
- క. హనుమద్బల్లకపసో,రినలాంగదకుముదకేసరి దధిముఖమహా
పనసగజగంభమాదన, విసకసుషేణగవయద్విలదిమొచాదుల్, 1469

- చ. బహువిధవాహనముల సహారనిధూమః భూషితాంగులై
యహిపరిమత్త కంఠక నిభాంకుకము ల్భరియించి గంధమా
ల్యహిశరీరులై ఫలగసానులఁ దృప్తి పహించి యొత్తయుగా
రహివిహరించెరపురఃసంబున రాముడు సంతసింపఁగఁక. 1470
- క. తాలిమి శ్రీహను మస్మి, తాలక్ష్మ్యాభరతశ్రు వారకశ్రు
స్మలంబునఁడై గోమధూసానిం డత్యావరయన బట్టన మేగఁక. 1471
- ర. ఇట్లఖిలజనానందంబు గాఁ బురవిహరింబునం బ్రతుండై. 1472
- క. భూమిమన రాజధర స్మిత్యాహత్యక నాగరముల నానతిఁ బరం
భామితః పునాన్విష్టి, శ్రేహుబహు మాన సుఖప్రప్త ములక. 1473
- ఉ. సంతసించి డ. జీయుచు వసంతులఁడు పుష్పవనంబులొని క
త్యంతముదంబునం జనిన యట్లు విహర్తుచిరత్న దీపికా
క్రంతకరోగ్యహోతక సుకంఠకలాస్థితోయ దీపికా
భ్యంతరమందిరాంతర మహాస్థితేజః ని సాచ్చి వేడుకక. 1474
- వ. అంగిరసు భాతుఁ డభీష్టసుఖావాసంబు లగునివాసంబుల హనుమన్మఖ్యుల విడి
యించి నంజీనాకాంతయుఁ బుణ్యకాంతాకరాంతలతాంతరాశ్వంతానిలాలోల
మన్ద్రాకుంతలమై శుద్ధాతగబు నొచ్చి యట్లఖిలవేదిభవంబున నగరుసాచ్చి రామం
డుచిటనోడంబుల పిణానిమనోహరసుందరీనామంబుల బాంధవానుమోదవారంబుల
నారేలు సుఖవృత్తిఁగడపుటయు. 1475
- సీ. ఉదయభూభృచ్చిభరోత్తుఁగ ఫణిసహ రమణీయకృపనంతరత్న మనఁగ
విధుమయూఖశృణాల విసగ్రసనగహ యససరస్సంచార హాసయనఁగ
తునన ప్రకాశకబుద్ధి వీక్షితహయపక్షిర డ్దక్షిణచక్రువనఁగ
బుక్తికంతవిగారి పట్టాభిషేచ వాగ్ధసురః త్విత వసురాఁ యనఁగ
గహియజుస్సానుయుగ్ధగురససమృద్ధి, మూఁడుమూర్తులు మెదిపిన ముద్ద యనఁగ
నదమయ్యెననుఁడు ప్రాక్తలొదరీ య, కన్యకచిత్రకాన్త కఖగతి ఖగతి. 1476
- తీ. శ్రీః ఘృస్వాని యట్టాభిషేకమునకు, స్వస్థితీర్థాహుంబులు సంగ్రహించి
భర్తృలశంబు వేలుపు ల్పంపిరినఁగ, భానుఁ డుడయించె నభినరభానుఁ డపుడు.
- సీ. వజ్రసంకల్పిత ద్వారబంధములకుఁ బాలుపారుపంతుముపూతలగుదుఁ
గమనీయబహుచిత్రకాయువనములకు నవకీసాలయతోఽలంబు లగుదుఁ
బ్రాతస్సమృద్ధిగ భామాభరములకుఁ గర్పూరతాంబూలకాంతులగుదు
మేదగ్రతాభరచారుమాటనిభసాభరతిఁ గైరికధాతు లగుదు

- నరుణసంసీయచా సహోవిహారమనుక, రమ్యులకునోప్పు సుమపరాగమ్యులగుచుఁ
బలరథములకు రత్నకంబళములగుచు, నరుణాతి మించె దరుణాదునారపములు.
- చ. అహిమకరోరుభాస్వదుజ్జమునకు న్మునుగాఁగ చేకుక
న్మహాసహజన్ముఁ డన్నపతిచంద్రుఁడు రాముఁడు వందమాగధ
ప్రహితమతుల్యలంగఁగఁ బ్రభాతి కునం దగ మేలుకాంచె బూ
ర్ణహిమక రాననాకురుది యుదోజకందోదయత్సహింపఁగన్. 1418
౪. మేలుకని కృతికాల్యకరణి ముందును భృతధివ్యాంబరవిభూషణుడును నతసామంత
మహీపాలకుండును వృతబంధుసహోదరామాత్యుండును భృతమహీ చేవతానివహు
డును సుతపాతకానపదకపిప్రవక్త్రవకుండును స్మితసుందరాధర యుఖాంభోజుండు
ను మితచతురమధుర వాక్సమాజుండును మహాశిఖండుఁగు రామరాజుంగనుంగొని
సమన్విత వాచదేవాది మహామనిశ్రేష్ఠుండగు వసిష్ఠుం డెల్లవారల యుల్లుంబులుఁ
బల్లవింప నల్లగ నిట్లనియె. 1419
౫. చేతున యయ్యి మూడుతము శిష్యులఁగూడి మనీంద్రులెల్లరుం
డేరి రమోధ్యకానపదసేవిత యయ్యె వరాభిషేకం
భారములెల్లఁ జొప్పడె సమస్త మహీవలయాధిరాజ్య మిం
పాగఁగ రామమూర్తి సమర్పణసేయక బాలమేటికిఁ. 1420
౬. నుతపుణ్యఁదీజలములుఁ, జతురంభోధ్యుదకములును శైలచరులు స
మ్మతిఁ దెచ్చి రభిల జనమానితమై హ్యభిషేకనిలయం బనుచెకా. 1421
౭. అని పలికి కాసల్యాగర్భసంభూతభూత ప్రభూతనర్తనం బుగ్గడించి. 1422
౮. పదునాలుగునబ్బుబులుఁ, బదునాల్గు ముగంబులయ్యె భరతుఁ కతఁడు
న్మృకమందె ధరాభారముఁ గదలిచి రాజుతలఁ బెట్టఁగా నిలిచనుచుకా. 1423
౯. కావున రాఘవుఁ డభిల మహీవలయానుఁ బేర్చినిజసేలు నిధునిగాఁ
గావంతమ యభిషేమ,హావిధివం బనుచు దుష్కగాంధముకా. 1424
౧౦. సమస్తజనానందకరం బగునమ్మహావార్త విశరథాంగలకెఱిగింది తదనువతంబు
వడసె నేతతాజనుజయధ్యానంబులతోన భూదేవతాశిర్వాదంబులును విద్యదుండుభి
రవంబులతోనఁ దూర్యావంబులును గల్పకప్రసూనాసారంబుతోన పుణ్యకాంతాక
రాక్షసాసారంబులును గంధర్వాప్సరోలాస్యంబులతోన చేర్యలాస్యంబులును నొ
క్కట నింగి నేలవం జాలియొప్పె నప్పు డిరుంధరీరల్లభుండు నితప్రభాభాగురం
బును ముక్తాఫలవిశేషమాణంబులనై క్షీరవార్షిధియునుంటోని సభామండపాధ్యంత

రంబున నుత్తుంగంబై పూర్వతైలసదృశుంబగు భద్రాసంబున కోహిణీఘనమందగు
హిమకరుఁడై జానకీసనాథు రామమహినాథు సుఖానీమం జేసెంత. 1485

క. నవరత్నమయాలంకర, నివిశేషము పేర్కొనోహణమహీధమునా
నవనిధిఁ డొప్పటము నపుడు వసిస్తామఁగఁడఁగి కడున్మోక్షమునక 1486

మ. ఉపమాతీత యశోధురంధరు గుణాఘ్న స్సర్వ స్వంసహ
ధిపతిత్వంబు వహింపు మా రమయఁ బ్రీతిభిర్మృత్యుంబు స్ఫు
ర్మృత్యుపదిప్తస్థి మానవేశ్వరలలాటోపాంతముం గూర్చి ర
చ్చలైఁగవ్వం లేనుచున్న తీవమెఱపు న్నంధించుచందంబునన్. 1487

చ. కలిత మనోజ్ఞులైనగానిత పుణ్యనదీజలాఙ్గవుల
తీలలకము లొప్ప సవ్యోక్త జములక ధరియించి మానిచం
ద్రులిటులు త్వద్దయాసముఁ జెల్లుము మాపయినందుఁడెల్ల న
చ్చెఱవున రామచంద్రుఁ డభిషేక మొనర్చిరశేషభూతిక. 1488

చ మతియుం దగు నారెల్ల రాఘవుం బుణ్యశ్రీజలంబుల విధ్యుక్తక్రమంబున నభిషే
కించె 1489

నీ. కుముదబాంధవు బోలె గువలయానందుడై యమృతధారాపూరితాత్ముఁడగుచుఁ
గవతాచలముఁబోలె ఘోషావళితుడై విమధనదీజలవిముఁడగుచు
నవ్వమూర్తియై బోలె నాగ్యాపకూలుడై సంకల్పంగోత్రమాంగుఁడగుచు
నీలాంబుదముఁ బోలె కాశినిలాసుడై విహితాంబుపూర సంహితాఁడగుచు
గల్పకమునోలె మధురసకలిగిపాణి, పల్లవుండయి యభినవఫలముఁ డగుచు
నీతతోఁగూడి పట్టభిషేకశోభము వహించెడువేళ రామమహివిభుఁడు. 1490

క. పొటించి రామమూర్తికి, హాటకకలశోదకంబు లభిషేకింపక
మేటి జలధారలొచ్చె, గాటుకొండపయ నలకవచనుమాడ్కిక. 1491

చ. ఈరితి నభిలఘాతధాత్రీవలయభిషేక సామ్రాజ్యసంశోభితుడై గురుబ్రాహ్మణ
మార్మదేవతావచనంబు లాచరించి నయస్తవనంబుల నభియత్రప్రదానంబులం దనిపి నం
తువుండై. 1491

క. ఆవిభుఁడు దనకుఁ గాన్కల, గా వేలుపు లంపిఁజిక్కి కనకాంబుధూ
మవిసరము నాద్యతి ముగ్ధివాచుల కొసఁగి సత్కరించుచు మతియుక. 1492

చ. అభిష్టకస్తప్రియవచనంబుల నలనీలాంకదళాంబరద్విభీషణాదులందనిపి రమ్యమం
బోవుమందగుగాకయని వారివారి నివాసంబుల కాడుచుం బాడుచుం బోవునట్లు

నెఱవొసంగి వీడ్చొల్లి జనకనందన నందనస్తేచాంబుక మన్నించు మహాబలః స దమం
దమ్ములం గలిపికొని తనయొద్ద నయనిచికొని. 1494

క. మంచారమునల్లికొనిన, నుంచీవఱుంగ మబ్బుచుం లేనెఱొన మిం
చుంకొరయు జనక మహిభృన్న దనఁ గూడి మహి యాశనదనుఁజేరెనె. 1495

క. కలనీనయపుకు చానఁగ, గలుగఁగ మరణకులు నట్లకా రుక్ షామా
నలతాథలుఁ దస్కరణ,గుల పేరులు నెఱుంగుండఁ బ్రోచెఁబ్రజలకా. 1496

క. ఆ సూయాపతి హితుఁ డొ,య్యఁసూయాణముగ నాజ్ఞనలరిచి మహిలా
న, సూయాసుహృదయుఁ డీయఁసూయః నజ్జ ప్రియం బొనరుచురాకా. 1497

ద గమస్తజనహృదయానంద జనంబుగా ననెనహస్రన్నంబులు వహీపాలఃసుఖి
బసుభవించుచుండె నిమృతాకాశ్యంబు గురితాపహంబును జయూపహంబును
నగు జని చెప్పి వాల్మీకీచూర్ణ మహాచుపలు దయ్యె మహాప్రభూ వేంకిటేశ్వరా
యవధరించి రక్షింపుము. * 1498

గద్యము.

ఇది శ్రీసూర్యనారాయణపద్మభక్త్యాపరామణ భూమితైశ్వరినను రామచార్య

తనయ పండితసేవాసముచ్చయ ప్రోత్సల్లి లచ్చుకప్రణీతైన

దాశరథివిలాసం బను మహాప్రబంధంబునందు

సర్వంబును వస్త్రాశ్వాసము.

సంపూర్ణము.

అముద్రితాంధ్రగంధ సర్వస్వము.

1	జాహ్నువీమాహాత్మ్యము. (ఏరుగు లక్షణకవి)	0 10 0
2	సీమంతినీకళ్యాణము. (పెరుమిళ్ళ సోమన్నకవి)	0 10 0
3	విజయనందనవిలాసము. (మంగళగిరి ఆనందకవి)	0 10 0
4	నాల్గొకచరిత్రము. (రఘునాథభూపాలుడు)	0 8 0
5	రంగనాథరామాయణము. (కాచభూపతి విఠ్ఠలరాజు)	1 0 0
6	శ్రీరంగమాహాత్మ్యము. (కట్టా వరదరాజేంద్రకవి)	1 0 0
7	సారంగధరచరిత్రము. (కూచిమంచి తిమ్మకవి)	0 12 0
8	భార్గవపురాణము. (కాండ్ూరి వేంకటదాసు)	1 4 0
9	నారాయణచలమాహాత్మ్యము (- ల్లమరాజురంగధామకవి)	0 12 0
10	శ్రీలక్ష్మీనారాయణపరిణయము. (శివపల్లి సర్వోత్తమకవి)	0 12 0
11	నలచరిత్రము. (రఘునాథభూపాలుడు)	1 0 0
12	సర్వకామదాపరిణయము. (శిష్టు కృష్ణమూర్తికవి)	0 10 0
13	సీతాపరిణయము. (వాసిరెడ్డి సుబ్రహ్మణ్యకవి)	1 0 0
14	మిత్రవిందాపరిణయము (శ్రీరాజా రావు జనార్దనరంగారా యణింగారు, బాబ్బిలి.)	0 4 0
15	నానార్థనిఘంటు	0 4 0
16	నీలాపనిందానివారణము. (మాడభూషి నృసింహసూరి)	0 4 0
17	బలరామక్షేత్రమాహాత్మ్యము. (మండపాక కామకవిగారు)	0 8 0
18	సుధీరంజనము అను ధ్రువోపాఖ్యానము. (టగిరాల జగ న్నాథకవి)	0 4 0

వలయువారు:—అముద్రితాంధ్రగంధసర్వస్వము,

చిత్రాడ, పితాపురము,

శూర్పగోదావరిజిల్లా.

(శ్రీ) రామలీలసంగ్రహము

— 1 నవలలు. —

— 1 ఇతరసంగ్రహములు. —

1 ప్రభాతము	1- 0
2 వినోదిని 1 వ భా.	0-12
3 వినోదిని 2 వ భా.	0-12
4 ప్రేమలత	0- 8
5 పరునవేది	0- 8
6 మయసభ	0-10
7 అపూర్వప్రతిభ	0-10
8 చాందసులాన	0-10
9 చినరంగరావు	0- 8
10 చార్ల చరిత్రము 1 భా	0- 8
11 పాణిగ్రహణము	0- 1
12 సహృదయ	0- 4
13 తాలాజీవిలము	1- 0
14 దోమూడయ్యధము	0-12
15 కమలావతి	0-10
16 స్నేహలత	0-14
17 రసపుత్రజీవనసంధ్య	0-14
18 కాంచనమాల	0- 3
19 సీత	0-10
20 మధురనుంజరి	0-12
21 దమయంతి	0- 8

22 ప్రీతికవ్యరత్నావళి	0-
23 రాయలరాజనీతి	0-
24 విరోపామహాసంగ్రామము	0-
25 ఓటరులకర్తవ్యము	0-
26 విద్యావంతుని ధర్మములు	0-
27 హితవాది (విమర్శనము)	0-
28 గోహ	0-
29 సంకీర్తనాసములు	0-
30 భగవద్గీతామృతబిందువు	0-
31 చమత్కారరత్నావళి	0-
32 బద్ధినితులు	0-
33 కీ! శే! కావ్యనిధి శ్రీచెలికా	0-
లచ్చానాయకజీవితచరిత్రము	1-
34 కుచేలుడు	0-
35 ప్రేమమయిరాధ	0-
36 దుశిరస్రవంతినాటకము	0-
37 శ్రీరాముని జీవితచరి	0-
త్రము.	1-
38 మల్లె మొగ్గ	0-
39 కోహిణి	0-
40 పాణిగ్రహణము	0-
41 వెలములుకత్తియీలా ?	0-
42 కురంగము	0-

వలయువారు: — శ్రీరామలీలసంగ్రహము,

చిత్రావళి హితపురము,

తూర్పుగోదావరిజిల్లా

